Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ
Αριθ. εἰς 9541 170
Ἐξ ἀγορᾶς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ

ΒΟΥΛΗ ΜΕΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗ

ΤΗΣ ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΡΑΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΕ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Μ. ΔΑΜΑΛΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Μέρος Δεύτερον

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ
1886

Αρ. Εισ. 9541

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ

ΒΟΗΘΗΜΕΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗ

ΗΣΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΡΑΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΕ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Μ. ΔΑΜΑΛΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

Μέρος Δεύτερον

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1886

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Ἐκ Παρισίων, 13 Ἀπριλίου 1819.

Φίλε Κοκκινάκη,

Τὴν Κυριακὴν (11 Ἀπριλ.) ἀνέγνωσα εἰς τὸν Ἑρμῆν τὰς ἐπικρίσεις τοῦ Ι. Κ. καὶ τὴν δευτέραν χθὲς ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σου 31 Μαρτίου. Μ' εὐχαρίστησε καὶ ἡ ἐπιστολή, καὶ ἡ ἀκριβὴς τῶν ἐπικρίσεων τύπωσις, διὰ τὴν ὁποίαν εἶμαι ὑπόχρεως καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς τὸν συνεργάτην σου κύριον Θεόκλητον. Ὁ Ι. Κ. ἄλλην αἰτίαν δὲν ἔχει νὰ κρύπτεται παρὰ τὴν πρὸς τὸν ἐκδότην φιλίαν, καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ ἐκδότου εὐαισθησίαν (ἴσως ὑπεραισθησίαν) εἰς τὰ τοιαῦτα. Τοὺς ὁποίους ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἐπαίνους, τοὺς ἐπλήρωσεν ἀπὸ ψυχῆς εἰλικρινοῦς ὡς χρέος ἀπαραίτητον εἰς τοὺς ὠφελιμωτάτους ἀγῶνας τοῦ ἀνδρός. Ἔλαβε παρ' ἐκείνου καὶ τὸν Θεόφραστον εἰς μέγα χαρτίον, καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὸν πρῶτον τόμον τῆς τρίτης ἐκδόσεως τοῦ Ἑλληνογερμανικοῦ Λεξικοῦ. Ἴσως καὶ τούτου σᾶς στείλῃ μικρὰν ἐπίκρισιν. Λέγω ἴσως, διότι ἀμφιβάλλω ἂν τὸν συγχωρήσῃ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας του νὰ πολλαπλασιάζῃ τοὺς κόπους του. Βασανίζεται ἀπὸ βῆχα, τοῦ ὁποίου ἡ σφυδρότης σπαράσσει τὰ λεπτὰ τοῦ πνεύμονος ἀγγεῖα, ὥστε νὰ προξενῇ ἐκ διαλειμμάτων καὶ αἱμοπτυσίαν. Μ' ὅλον τοῦτο δὲν μ' ἀφῆκεν ἀκόμη ἡ προθυμία, ὡς μ' ἀφῆκεν ἡ δύναμις.

Μ' ἐτάραξες μὲ τὰ νέα τῶν Ἐπιτρόπων ὀνόματα· διότι τὴν δεκάτην τοῦ παρόντος μηνὸς σ' ἔπεμψεν ὁ Ι.

Κ. τὴν ἀκολουθίαν καὶ τέλος τῶν ἐπικρίσεων εἰς ὅλον τὸν Θεόφραστον κατευθύνων αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τῶν κυρίων Γαλάτη καὶ Λαγωνίκου. Ὑποθέτω καὶ ἐλπίζω, ὅτι ἀ καὶ παρέδωκαν εἰς ἄλλους τὴν ἐπιτροπείαν, εὑρίσκοντα ὅμως ἔτι αὐτοῦ, καὶ θέλουν λάβειν καὶ σὲ παραδώσει τὰς ἐπικρίσεις. Οὐαὶ εἰς τὸν Ι. Κ. ἂν χαθῶσιν· ὅτι δὲ εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ τὰς μεταγράψῃ. Μὴν ἀμελήσῃς παρακαλῶ σε, νὰ μὲ φανερώσῃς εὐθὺς τὸ κατευόδιόν των Εἶναι πολὺ πλειότεραι τῶν προσταλμένων· καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλετε τὰς ἐκδώσειν μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα, καὶ μ τὴν αὐτὴν ἀκρίβειαν.

Ὁ Πανταζῆς ἔλαβεν ἀπὸ Τεργέστην τὴν εἴδησιν τῆ δοθείσης εἰς σᾶς διαταγῆς περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκτύ πων. Εἴθε νὰ τυπωθῇ καὶ ἡ διατριβὴ μὲ τὴν αὐτὴ ἀκρίβειαν!

Ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ σπουδαιότερα. Ἐπειδὴ μ' ἐτίμη σες μὲ ΠΑΤΡΟΣ ὄνομα, ἄκουσε λοιπὸν πατρικὰς φωνάς Τὸ ἔργον τῆς ἐφημεριδογραφίας εἶναι, φίλε, ἔργον βαρ καὶ δυσβάστακτον. Εἰς ὅλους ἡμᾶς τοὺς νῦν ζῶντα Γραικοὺς (χωρὶς ἐξαίρεσιν καμμίαν) εἶναι ἔτι βαρύτερον διότι αἱ δυνάμεις μας φυσικὰ εἶναι ἀκόμη νεαραί. Διὰ τοῦτο, φίλε, ὅλη σου ἡ φροντὶς πρέπει νὰ ἀποβλέπῃ τὴν αὔξησιν τῶν δυνάμεων· καὶ τοῦτο γίνεται ὄχι τόσον διὰ τῆς συχνῆς, ὅσον διὰ τῆς προσεκτικῆς ἀναγνώσεως καὶ γνώσεως τῶν προγονικῶν μας πλουσίων θησαυρῶν. Σοῦ φέρω παράδειγμα τὸ « Νόμῳ καλόν, νόμῳ κακὸν » τοῦ ἀνόμου τούρκου καὶ ἀνδροφόνου Κοπρολόγου. Ἂν σὲ ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν ἡ περὶ τοῦ ἀσεβεστάτου δόγματος τούτου ἱστορία, ἂν ἐνθυμᾶσο ὅτι ὅλην του τὴν ζωὴν ὁ ἁγιώτατος Σωκράτης τὸ δόγμα τοῦτο ἐπολέμησε, δὲν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΚΟΡΑΗ

ΒΟΥΛΗ ΜΕΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗ

ΤΗΣ ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΡΑΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΕ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Μ. ΔΑΜΑΛΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ
1885

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γ'.

Προς ΙΑΚΩΒΟΝ ΡΩΤΑΝ

1.

4 Μαρτίου 1808.

Μηδὲ σὺ μὴ θαυμάσῃς, ἀγαπητὲ Ἰάκωβε, ἐὰν εἰς τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 15 Αὐγούστου 1807, μόλις ἀποκρίνομαι σήμερον, 6 Μαρτίου 1808. Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ γένῃς αὐτόπτης, καὶ τῆς σωματικῆς μου ἀσθενείας, καὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀσχολιῶν, αἱ ὁποῖαι κυλιόμεναι καὶ ἀνακυκλούμεναι καθ' ἡμέραν, ὡς κύματα θαλάσσης, φοβερίζουν νὰ μὲ πνίξωσιν· ἂν ἦτο λέγω δυνατὴ ἡ τοιαύτη αὐτοψία, εὔκολα ἤθελες μὲ συγχωρήσει, διὰ κἂν τοῦτο, ὅτι δὲν σὲ συγκαταριθμῶ μὲ τοὺς εἰς τοὺς ὁποίους μήτ' ἀποκρίνομαι παντάπασι. Τὸ τραπεζίδιόν μου εἶναι φορτωμένον μὲ τοιαύτας ἐπιστολάς, ἡ πρὸς τὰς ὁποίας σιωπή μου λυπεῖ περισσότερον ἐμὲ παρὰ τοὺς γράψαντας· ἀλλὰ τί νὰ κάμω; Ἐξεύρεις τὴν παροιμίαν « Οὐδ' Ἡρακλῆς πρὸς δύο ». Μήτε Ἡρακλῆς εἶμαι, μήτε πρὸς δύο μόνους ἢ τρεῖς εἶναι ὁ πόλεμός μου.

Ἡ πρὸς ἐμέ σου ἀγάπη καὶ μὲ εὐφραίνει, καὶ τρόπον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροι

τινὰ μὲ φουσκόνει, καὶ μὲ παρακινεῖ νὰ φαντάζωμαι ὅτι δὲν εἶμαι ὁλότελα ἄχρηστος, ἐπειδὴ ὁ Ῥώτας, καὶ ὅσοι εἶναι κατὰ τὸν Ῥώταν μὲ τιμῶσι. Τὸ χρήσιμον τοῦτο, συμμαθητά μου Ἰάκωβε, καὶ σὺ κ' ἐγὼ τὸ χρεωστοῦμεν (μὴν ἀμφιβάλλῃς) εἰς ἐκεῖνα τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς παιδείας, τὰ ὁποῖα ὁ φιλανθρωπότατος Δόμινος Κεῦνος ἔσπειρεν εἰς τὰς ἔτι ἁπαλὰς ἡμῶν ψυχάς. Ἦτον ὁ μακαρίτης διδάσκαλος ἡμῶν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀλίγων ἐκείνων θείων ἀνδρῶν, περὶ τῶν ὁποίων λέγει ὁ θεῖος Πλάτων, « Μακάριος μὲν αὐτὸς ζῇ, μακάριοι δὲ οἱ ξυνήκοοι » τῶν ἐκ τοῦ σωφρονοῦντος στόματος ἰόντων λόγων ».

Καιρὸς εἶναι τώρα νὰ εὐχαριστήσω καὶ σέ, καὶ τὸ χρήσιμον νέον Παντίαν (τὸν ὁποῖον παρακαλῶ σε νὰ χαιρετήσῃς ἐκ μέρους μου), ὅτι ἐπνίξατε εἰς αὐτὰ τὰ σπάργανα τὸ χηνῶδες γέννημα τοῦ ἀρσενικοῦ γραϊδίου. Σᾶς εὐχαριστῶ, ὄχι προσωπικῶς δι' ἐμέ, ἀλλὰ διὰ τὴν τιμὴν τοῦ γένους, τὴν ὁποίαν ἐφροντίσατε, σκεπάζοντες, ὡς καλὰ τέκνα τῆς πατρίδος τὴν γύμνωσιν τῆς πατρίδος, καὶ ἐμποδίζοντες τὴν διάδοσιν τῆς δυσωδίας, τὴν ὁποίαν προξενοῦσιν εἰς αὐτὴν τῶν ἀπὸ δεισιδαιμονίας μεθυσμένων τὰ ἐξεράσματα. Ἀνέγνωσας ἴσως τὸ Journal de l'Empire τῆς 30 Ἰανουαρίου τὸ ἐν Παρισίοις ἐκδιδόμενον, καὶ εἶδες μὲ θλῖψιν σου (δὲν ἀμφιβάλλω) μὲ πόσην ἀναίδειαν καὶ κακίαν, λαβὼν ἀφορμὴν ἀπὸ ἄλλο χηνῶδες γέννημα παρόμοιον, ἔσυρε τὸ γένος ὅλον εἰς τὰ πηλὰ εἰς ἀπὸ τοὺς ἐφημεριδογράφους. Διὰ ταύτας λοιπὸν τὰς αἰτίας σᾶς εὐχαριστῶ μεγάλως, ὅτι ἐκάμετε ὅλον τὸ ἐναντίον τοῦ ὅ,τι ἔπραξαν οἱ δαπανήσαντες εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ ῥηθέντος γεννήματος χρησιμώτατοι δύο Τεργεστινοὶ πραγματευταί. Ὅσον τὸ κατ' ἰδίαν μου, ἤσο βε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βαιος, ὅτι δὲν μὲ λυποῦσι τόσον αἱ λοιδορίαι τῶν τοιούτων, ὅσον ἤθελαν μὲ κάμει νὰ τρέμω οἱ ἔπαινοί των, ἂν διὰ δυστυχίαν μου τῶν ἤρχετο εἰς τὴν κεφαλὴν νὰ μὲ μολύνωσι μὲ τοὺς ἐπαίνους των.

Εἰπὲ (νὰ ζήσῃς!) τὸν Παντίαν, ὅτι τῶν δεκαπέντε χρόνων τὴν προσθήκην εἰς τὴν ζωήν μου δὲν τὴν δέχομαι, ὄχι μὲ τόσων ἄλλων, ἀλλὰ μηδὲ δεκαπέντε μόνων ἡμερῶν ἐλάττωσιν τῆς ἰδικῆς του. Ἀντὶ τῆς τοσαύτης θυσίας, ὁ καλὸς καὶ χρήσιμος νέος, ἂς φροντίσῃ νὰ κάμῃ καὶ τοὺς χρόνους καὶ τοὺς μῆνας καὶ τὰς ἡμέρας ὅλας τῆς ζωῆς του ὠφελίμους εἰς τὴν πατρίδα. Μηγαρὶ μόνος ἕνας τρόπος ὠφελείας εἶναι; ἢ τῆς Ἑλλάδος αἱ πληγαὶ εἶναι τόσον ὀλίγαι, ὥστε νὰ μὴν ἔχῃ χρείαν πλὴν ἀπὸ μόνον ἓν εἶδος ἰατρῶν, μόνον ἓν εἶδος ἐμπλάστρων; Ὅλη πληγὴ εἶναι ἀκόμη ἡ ταλαίπωρος· καὶ τοῦτο μόνον διαφέρει ἀπὸ τὴν πρὸ τριάκοντα χρόνων Ἑλλάδα, ὅτι ἤρχισε νὰ αἰσθάνεται τὰς πληγάς της καὶ νὰ ζητῇ θεραπείαν. Ταύτην τὴν αἴσθησιν φοβοῦνται τὰ ἀρσενικὰ γραίδια, καὶ προσπαθοῦν νὰ τὴν ἀποκοιμήσωσι πάλιν, μακαρίζοντες αὐτὴν ὡς ὑγιῆ καὶ ὁλόκληρον. Ὁ Παντίας εἶναι νέος, εἶναι πραγματευτής, ἂς πασχίσῃ μὲ τὴν καλὴν καὶ φρόνιμόν του διαγωγὴν νὰ ἀποκτήσῃ πλοῦτον δίκαιον· καὶ τότε θέλει εὑρεῖ τὸν τρόπον νὰ ὠφελήσῃ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὄχι νὰ χαρίζῃ (ὁ χρήσιμος νέος μὲ κάμνει νὰ δακρύω τὴν ὥραν ταύτην) χρόνους ζωῆς, τῶν ὁποίων κύριος δὲν εἶναι, τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον. Οἱ Ζωσιμάδες βέβαια δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ γράφωσι σημειώσεις εἰς Ἑλληνικοὺς συγγραφεῖς· μήπὶ διὰ τοῦτο εἶναι ὀλιγώτερον ὠφέλιμοι παρ' ἐμέ; ἢ νὰ εἴπω ὅ,τι ἀπαιτεῖ τὸ ἀκριβοδίκαιον, μὴ δὲν εἶναι πολὺ πλέον ὠφελιμώτεροι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροι

ἀφ' ὅ,τι εἶμαι ἐγώ; Κατ' ἐμὲ εὑρίσκονται καὶ ἄλλοι· οἱ κατ' αὐτοὺς εἶναι σπανιώτατοι, ἢ μᾶλλον δὲν βλέπω ἀκόμη κανένα κατ' αὐτούς. Παράδειγμα οἱ γεννάδαι ἄρχοντες τῆς Σ. Δεξιόθεν ἔχουσι τὰς Κ. ἀριστερόθεν τὴν Χ. Μεταξὺ τῶν δύο σαλπίγγων τούτων κάθηνται κωφοὶ καὶ ἀπολιθωμένοι ὡς στήλη ἁλός, χαίροντες εἰς τὰ ΚΑΛΑ των ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ. Que le bon Dieu les benisse!

. . . . . παίδευσις δ' ὅπως,
Ἔσται, προτιμῶσ' οὐδέν. Ὦ πόλις, πόλις!

Ἀλλ' ἐὰν οἱ γέροντες ἐξεμωράνθησαν, δὲν εὑρίσκονται κἂν εἰς τὴν ἀθλιεστάτην ταύτην πόλιν νέοι ἀπὸ τοὺς μυρίους καλοὺς νέους τοὺς εὑρισκομένους, ὡς μὲ λέγεις, εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ σχίσωσι τὰ φορεματά των, ὁδυρόμενα τὴν ἀπαιδευσίαν των; Δὲν εὑρίσκεται εἰς αὐτοὺς εἰδήμων τῶν ἀλλογενῶν γλωσσῶν κάνεις νὰ ἀναγνώσῃ καὶ νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τοὺς ἀπολιθωμένους προεστῶτας, τὰ φρικτὰ κατὰ τοῦ γένους ὀνείδη τῶν ἀλλοφύλων;

Πρὸ μηνῶν ὀλίγων ἔπεμψα καὶ πρὸς σὲ καὶ πρὸς τὸν συμπατριώτην μου Παντίαν, ἓν σῶμα εἰς καθ' ἕνα τοῦ Ἰσοκράτους εἰς δύο τόμους. Ἐλπίζω ὅτι τοὺς ἐλάβετε. Μετὰ ἓξ ἢ ὀκτὼ μῆνας ἐλπίζω νὰ σᾶς πέμψω καὶ τὸν πρῶτον (ἴσως καὶ τὸν δεύτερον) τόμον τοῦ Πλουτάρχου.

Μὲ τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, ἢ μὲ τὴν ἀκόλουθον, θέλουν σὲ πεμφθῆ (ἀπὸ ἀγώγιον ἐλεύθεραι) προκηρύξεις τῆς μελετωμένης Γραικογαλλικῆς ἐκδόσεως τοῦ Παυσανίου. Παρακαλῶ σε νὰ τὰς διασκορπίσῃς καὶ εἰς ὅ,τι ἄλλο μέρος ἐλπίζεις νὰ φέρωσι καρπόν, καὶ γρήγορον καὶ ἱκανὸν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ τύπωσις. Τὸ βιβλίον καὶ καθ' αὐτὸ εἶναι χρήσιμον, εἰς τὰς παρούσας μάλιστα περιστά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σεις τῆς ἀρχομένης ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατεστάθη χρησιμώτερον διὰ τὰς σημειώσεις τοῦ μεταφραστοῦ καὶ ἐκδότου, ὅστις εἶναι μαθητής μου, ἀλλὰ «μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον». Ὅπως ἂν ἦναι τὸ πρᾶγμα, εἶναι καὶ τιμὴ εἰς τὸ γένος καὶ διὰ τὸ ὄνομα «Γραικοῦ μαθητὴς» καὶ διὰ τὴν προθυμίαν, ἐὰν δείξῃ προθυμίαν εἰς τὸ νὰ ταχύνῃ τὴν ἔκδοσιν μὲ τὰς ἀναγκαίας ὑπογραφάς. Ἡ ἐπιμέλεια ὅσην βάλῃς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο θέλει λογισθῇ ἀπόδειξις τῆς πρὸς ἐμέ σου ἀγάπης. Ὑγιαίνετε καὶ σύ, καὶ ὁ καλὸς Παντίας.

ὁ φίλος Κ.

Ἔκαμνες φρόνιμα νὰ καύσῃς τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν, τοὐλάχιστον νὰ μὴ τὴν ἐκβάλῃς ἀπὸ τὰς χεῖράς σου, μήτ' ἄλλον παρὰ τὸν Παντίαν νὰ τὴν δείξῃς.

Ἡ κατοικία μου εἶναι Rue Notre dame des victoires N° 34. Πέμπονται καὶ πρὸς τὸν αὐτοῦ διατρίβοντα ἐξάδελφόν μου Κωνσταντῖνον Πετρίτζην προκηρύξεις· ὅθεν ἔξευρέ το, διὰ νὰ μὴ δίδῃς ἀκάρπως καὶ ματαίως εἰς ὅσους δίδει ἐκεῖνος.

2.

10 Φεβρουαρίου 1812

Ἀγαπητὲ Ῥώτα! μὴ σὲ φανῇ παράξενον ὅτι τώρα μόλις ἀποκρίνομαι εἰς τὴν 20 Ὀκτωβρίου φρόνιμον ἐπι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στολήν σου. Τὰ ἐμπόδια ἐστάθησαν ὄχι μόνον αἱ πᾶσαι ὥραν καὶ στιγμὴν πολλαπλασιαζόμεναι ἀσχολίαι μου, τὸ φιλάσθενον τοῦ ταλαιπώρου μου σώματος, τὸ γῆρας, τὸ ὁποῖον μόνον ἀξίζει εἴκοσιν ἀσθενείας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλπὶς νὰ προσθέσω εἰς τὰ ζητούμενα βιβλία τὸν τέταρτον τόμον τοῦ Πλουτάρχου, καὶ τὸν τριτον τοῦ Στράβωνος, τὰ ὁποῖοι δὲν ἐκδῶκαν ἀκόμη ἀπὸ τὸν τύπον, ὁ μὲν τοῦ Πλουτάρχου διὰ τὰ προειρημένα πρῶτα ἐμπόδια, ὁ δὲ τοῦ Στράβωνος, διότι ἡ τελείωσίς του κρέμεται καὶ ἀπ' ἄλλους, ὄχι μόνον ἀπ' ἐμέ.

Ἀπεφάσισα λοιπὸν ν' ἀφήσω σήμερον τὴν κλίνην εἰς τὰς 5 ὥρας διὰ νὰ σὲ γράψω, ὅ,τι εἶναι δυνατόν, καὶ νὰ ἑτοιμάσω ὅσα ἐμπορῶ βιβλία διὰ νὰ σὲ ἐλευθερώσω ἀπὸ τὴν μακρὰν προσδοκίαν καὶ ἀπορίαν. Ἀλλ' ἂς ἰδῶμεν πρῶτον πάλιν τί λέγει ἡ ἐπιστολή σου· καὶ λάβε ὀλίγην ὑπομονὴν ἕως νὰ τὴν ἀναγνώσω καὶ δεύτερον.

Ἡ δευτέρα της ἀνάγνωσις, φίλε Ῥώτα, μ' ἐπροξένησε τόσην ἡδονήν, ὅσην καὶ ἡ πρώτη, καὶ δοξάζω μὲ δακρυσμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τὴν Πρόνοιαν, ὅτι μοῦ ἐφύλαξε τὴν ζωήν, ἕως νὰ ἴδω καὶ νὰ πληροφορηθῶ, ὅτι ἡ ἀγάπη τῆς παιδείας ἐπροχώρησε καὶ εἰς τοὺς οἴκους αὐτοὺς τῶν πραγματευτῶν καὶ τραπεζιτῶν τοῦ ταλαιπώρου μου γένους.

Τὰ περὶ τοῦ φίλου μου Κούμα καὶ τῶν σοφῶν αὐτοῦ συνεργατῶν μ' ἐχαροποίησαν, ἀλλὰ δὲν μ' ἐξέπληξαν. Ἐνεργοῦν καὶ θέλουν ἐνεργήσειν ὅσα ἤλπιζα ἀπ' αὐτούς· παρόμοια καὶ τῶν νέων ὁ ζῆλος καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν ἡ προθυμία χαρᾶς ἄξια, ἀλλ' ὄχι ἀπορίας μ' ἐφάνησαν. Τὸ γένος ἡμῶν ἀρρώστησε κακὴν ἀρρωστίαν· δὲν ἐνεκρώθη ὅμως. Ὁ βρασμὸς τῶν πνευμάτων, τὸν ὁποῖον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φίλε μου, βλέπεις σήμερον, ἄρχισεν ἀπὸ τὴν δεκάτην πέμπτην ἑκατονταετηρίδα, καὶ χωρὶς τοῦ Σοδομιτικοῦ ἔθνους τὴν ἔφοδον, ἤθελεν ἀκολουθεῖν καθὼς καὶ εἰς τούτους ἐδῶ, ἕως νὰ ἐψήσῃ τὴν ὠμότητα τῶν Γραικῶν. Ὅ,τι σὲ λέγω περὶ τούτου εὔκολον εἶναι νὰ τὸ πληροφορηθῇς ἀπὸ τὴν ἱστορίαν. Ἀπὸ τὴν ἑνδεκάτην ἕως τὴν δεκάτην τρίτην ἑκατονταετηρίδα τὸ σκότος τῆς Ἑλλάδος ἐπαχύνθη ἐπιμᾶλλον καὶ μᾶλλον· οἱ Αὐτοκράτορες ἡμῶν δὲν ἔκβαιναν ἀπὸ τὸ Παλάτιον, ἂν δὲν ἐσυμβουλεύοντο πρῶτον τὸν ἀστρολόγον, καὶ οἱ Πατριάρχαι ἔγραφον ὀνειροκριτικὰ συγγράμματα. Τοιοῦτον σκότος φυσικὰ τὴν δεκάτην πέμπτην ἑκατονταετηρίδα ἔπρεπε νὰ γίνῃ ψηλαφητόν, ὡς τὸ σκότος τῆς Αἰγύπτου· καὶ ὅμως (ὅλον τὸ ἐναντίον) τὸ σκότος ἄρχισε νὰ διαλύεται. Τὸ πλῆθος τῶν σοφῶν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἁλώσεως πολλὰ ὀλίγον, ἦτον ὅμως ἀσυγκρίτως περισσότερον παραβαλλόμενον πρὸς τὰς παρελθούσας ἑκατονταετηρίδας, καὶ εἶναι πιθανόν, ὅτι βοηθούμενον ἀπὸ τὴν κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους εὑρεθεῖσαν τυπογραφίαν, ἤθελε φέρειν τὸ γένος εἰς κατάστασιν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἅλωσιν, ἂν μόνον πεντήκοντα χρόνους ἀργότερα ἤρχοντο οἱ χαμάλιδες εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅ,τι συνέβη ὅμως τότε, φόβος νὰ συμβῇ τώρα πλέον δὲν εἶναι. Ἄλλοι χαμάληδες ἀπ' αὐτοὺς χειρότεροι δὲν ἔμειναν πλέον νὰ ἔλθωσιν ἀλλογενεῖς· καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁμογενῶν χαμάλιδων (οὕτως ὀνομάζω ὅλους τοὺς μισητὰς καὶ διώκτας τῆς φιλοσοφίας) ὀλιγοστεύει καθ' ἡμέραν. Ἄλλη καταφυγὴ δὲν ἔμεινε πλέον εἰς αὐτοὺς πλὴν τῆς περιτομῆς, διὰ νὰ ἦναι κατὰ πάντα ὅμοιοι μὲ τοὺς Σκύθας ἀδελφούς των. Μεταξὺ τούτων μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπολαύωσι τιμήν, τὸ Ἑλληνικὸν γένος τιμᾷ μόνους

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

βλέπω τὴν ὑποσκιὰν καὶ πρότερον ἐξεύρα ὑποσκιὰν τῆς διαδόσεως τῆς Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης. Τὸ ἁμάρτημα, ἂν καὶ ὄχι ἰδικόν μου, τὸ κλαίω ὡς νὰ ἤμην αὐτὸς ὁ πταίσας. Μ' ὅλον τοῦτο ἐλπίζω ταχεῖαν διόρθωσιν αὐτοῦ τώρα ὅταν ὁ φίλος ἡμῶν Ἀλέξανδρος ἀνεδέχθη τὴν φροντίδα τῆς διαδόσεως. Εὐχαριστῶ ἀπὸ ψυχῆς εἰς τὴν προθυμίαν σου νὰ συνεργήσῃς εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν βιβλίων. Ἀλλὰ νὰ σὲ στείλω βιβλία δὲν ἐμπορῶ διὰ τὴν ἑξῆς αἰτίαν. Καθόσον τυπόνονται οἱ τόμοι τῆς βιβλιοθήκης, πέμπω εἰς Λειψίαν, εἰς Ὁλλανδίαν, εἰς Ἰταλίαν (πρὸς τοὺς ἐν Λιβόρνῳ Ζωσιμάδας), εἰς Βιέννην (πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον), τὰ σανδύκια γεμισμένα πολλάκις καὶ περισσότερον ἀπ' ὅ,τι ἔπρεπε, μὴν ἔχων ἐδῶ τόπον ἀρκετὸν νὰ τὰ θησαυρίζω. Δὲν κρατῶ πλὴν ὀλίγα, ὅσα χρειάζονται διὰ τὴν ἐδῶ γινομένην πώλησιν.

Περὶ δὲ τῶν ἰδίως ζητουμένων διὰ σὲ δέκα σωμάτων τί νὰ σὲ εἴπω φίλε! Δέκα σώματα βέβαια εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου σημαίνουν (ἐπειδὴ εἶναι ὀκτὼ τόμοι ἕως τώρα ἐκδομένοι) τόμους 80. Ἐφοβήθην μὴν ἔκαμες λάθος καλάμου, καὶ εὑρισκόμην εἰς ἀπορίαν τί νὰ κάμω περὶ τούτου. Ἐστοχάσθην ὅμως, ὅτι καὶ ἐὰν ἀληθῶς τοιαύτη εἶναι ἡ γνώμη σου, μὲ ὀλιγωτέραν δαπάνην ἐμπορεῖς νὰ τὰ λάβῃς ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον ἀφ' ὅσης ἤθελαν σὲ προξενήσειν πεμπόμενα ἀπ' ἐδῶ. Ὅθεν ἐπεριωρίσθην εἰς τὸ νὰ σὲ πέμψω ἓν μόνον σῶμα (εἰς τόμους 8) δεμένον, μὲ τὰ ἄλλα βιβλία, τὰ ὁποῖα βλέπεις εἰς τὸν ἑξῆς κατάλογον μὲ τὰς τιμάς των.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τοῦ Στράβωνος τοὺς δύο τόμους ἔπρεπε νὰ σὲ τοὺς πέμψω δῶρον, ἐὰν τοὺς ἐτύπονα μὲ ἔξοδά μου, ἢ τοὐλάχιστον ἐὰν σ' ἐγνώριζα τὴν ἀρχὴν ὅταν ἔστειλα εἰς φίλους ὀλίγους τινὰς τὸν πρῶτον. Αὐτὸς τυπόνεται μὲ δαπάνην Αὐτοκρατορικὴν καὶ πωλεῖται ὁ περισσεύσας ἀριθμὸς ἀπὸ ὅσα χαρίζει ὁ ἡγεμὼν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, εἰς τοὺς πρέσβεις, ἢ πέμπει εἰς τὰς ἄλλας ἡγεμονικὰς αὐλάς. Ἀπὸ τὰ δῶρα ταῦτα ἐχάρισε καὶ εἰς καθένα ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἡμᾶς ἐργάτας τοῦ Στράβωνος 25 σώματα, ἔξω τῆς ἐτησίου πληρωμῆς τοῦ κόπου τῆς μεταφράσεως. Καταλαμβάνεις καλά, ὅτι εἰς ὁποιους ἔστειλα τοὺς πρώτους τόμους, εἰς ἐκείνους ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ στείλω καὶ τοὺς δευτέρους καὶ καθεξῆς, ἕως νὰ τελειωθῇ ὁ Στράβων, τὸν ὁποῖον πιθανὸν ὅτι θέλει προλάβει τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου. Ἔχεις λοιπὸν τοὺς δύο τόμους, πρῶτον καὶ δεύτερον à Votre Spese. ὁ τρίτος τελειοῦται, ἐλπίζω, ὀλίγον μετὰ τὸ Πάσχα. Τὴν Ἑλληνικὴν βιβλιοθήκην σ' ἐπέρασα εἰς τὴν ὁποίαν πωλεῖται καὶ εἰς τοὺς βιβλιοπώλας τιμήν, ἤγουν χωρὶς κέρδος διὰ τοὺς δαπανήσαντας εἰς αὐτήν. Ἐπειδὴ μ' ἔδωκες ἄδειαν νὰ προσθέσω καὶ ἄλλο τι καλὸν βιβλίον διὰ σέ, σὲ πέμπω τοῦ Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ (συγγράμματος ἀναγκαίου) τοὺς πρώτους τέσσαρας τόμους. Βλέπεις ὅτι εἰς αὐτοὺς δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη τὸ Β στοιχεῖον· ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι μέλλει νὰ συμπληρωθῇ εἰς 18 ἢ 20 τόμους. Εἰς κάθε σχεδὸν ἐξάμηνον δίδονται δύο τόμοι. Ἂν ἦσο τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπογεγραμμένων εἰς αὐτό, ἤθελες τὸ πληρόνειν μόνον πρὸς 6 φρ. τὸν τόμον, ὡς τὸ πληρόνει καὶ ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν ὁποῖον πέμπονται 4 σώματα· ἀλλ' ἡ ὑπογραφὴ ἐκλείσθη πρὸ πολλοῦ. Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι ἀπαραιτήτως

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἱστορίαν βιβλίον· χρήσιμα δὲ καὶ ὠφέλιμα εἰς σὲ ἐπρόσθεσα τὰ ἑξῆς, ὅσα βλέπεις.

Τὸ τελευταῖον (ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἰς 6 τόμους δὲν εἶναι ἀπὸ βιβλιοπώλας, ἀλλὰ τὸ εὕρηκα τυχηρὸν (de hazard ὡς λέγουσιν οὗτοι) καὶ δεμένον ὡς εἶναι, καὶ ἡ μεγάλη του εὐθυνία μ' ἐπαρακίνησε νὰ σοῦ τὸ ἀγοράσω. Ἂν κατὰ τύχην τὸ ἔχῃς, μὲ κέρδος δύνασαι νὰ τὸ πωλήσῃς. Ὅλα ταῦτα εἰς τόμους 28 ἐπαραδόθησαν ὡς διορίζεις εἰς τὸν φίλον σου Ἀμιέλον. Τὴν ἀξίαν τῆς τιμῆς των φράγκα 278 καὶ ἑκατοστὰ 30, πέρασε νὰ ζητήσῃς πρὸς τὸν κοινὸν φίλον Ἀλέξανδρον Βασιλείου. Ὑγαινε καὶ εὐτύχει!

1	Πρόδρομος Ἑλλ. Βιβλιοθ.	10,50	στίχωμα	1,80	12,30
2	Ἰσοκράτ. Α καὶ Β τόμος .	18,—	»	3,60	21,60
3	Πλουτάρχου 1, 2 καὶ 3 τόμ.	48,—	»	5,40	53,40
1	Πολύαινος	10,50	»	1,80	12,30
1	Αἴσωπος	12,—	»	1,80	13,80
1	Character. de Théophraste Grec et franç. . .	4,50	»	3,—	7,50
1	Apologie de Socrate Gr. et fr.	4,—	»	3,—	7,—
2	Strabon 1 et 2 volumes .	60,—	»	6,—	66,—
4	Biographie universelle 1 2, 3 et 4 vol.	28,—	»	7,20	35,20
2	des erreurs et des préjugés 2 τόμοι	10,—	»	3,60	13,60
4	Lettres à Sophie 4 τόμ. .	10,—	»	3,60	12,60
22	volumes.				
6	Histoire de la Grèce en 6 volumes	10,—	»	3,60	13,60
28					278,30

2 Φυλλάδια de l'état actuel de la civilisation dans la Grèce.

Παρ' ὀλίγον ἐλησμόνησα νὰ σὲ λαλήσω περὶ τοῦ Παν-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σανίου. Ὁ φίλος μου Κλαυιέρος τὸν ἐκήρυξεν εἰς τὸν καιρόν, ὡς ἐνθυμεῖσαι, μὲ ἐλπίδα νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὑπογραφὰς διὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν πολυδάπανον τύπον 6 τόμων. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὑπογραφαὶ δὲν ἦλθαν, μ' ὅλον ὅτι ὁ Παυσανίας τῆς Ἑλλάδος τὴν δόξαν περιγράφει. Διακόσιαι μόνον ὑπογραφαὶ ἐὰν ἤρχοντο, ὁ Παυσανίας ἤθελεν εἶσθαι τώρα τυπωμένος μὲ μεγάλην τῆς Ἑλλάδος ὠφέλειαν, ἔπειτα καὶ τιμήν, ὅτι ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται τὴν ἀξίαν τῶν προγονικῶν συγγραμάτων. Ἕως σχεδὸν 10 ἀπὸ τὸ Λιβόρνον, ἄλλαι ἴσως τόσαι ἀπὸ Ἀμστελδάμ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ (ἂν ἐνθυμοῦμαι καλὰ) τινές. Ἰδοὺ ὅλαι αἱ ὑπογραφαὶ καὶ ὅλη ἡ ἑλληνικὴ βοήθεια. Ἐλησμόνησα τὸ μέγα βοήθημα τοῦ μεγάλου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ζήλου, μίαν ὑπογραφὴν δι' ἓν μόνον σῶμα. Τώρα καταγίνομαι νὰ παρακινήσω τὸν τυπογράφον μου νὰ τὸν τυπώσῃ διὰ λογαριασμόν του, ἀλλὰ δὲν ἐξεύρω ἂν ἐπιτύχω.

Σήμερον πέμπω, πρὸς τὸν Amiel τὰ βιβλία σου. Καὶ πάλιν ὑγίαινε!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

3.

9 *Ἀπριλίου 1813.*

Καὶ πῶς νὰ μὴ σ' ἀγαπῶ τὸν πάσης ἀγάπης καὶ τιμῆς ἄξιον! τόσον εἶναι πλειοτέρα ἡ πρὸς σέ μου ἀγάπη,

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέ

τος των ομοίων σου ο αριθμός. (και προσεχε μην υπερη
φανευθῆς διὰ τοῦτόν μου τὸν ἔπαινον· ὅτι τότε θέλω
παύσειν νὰ σὲ ἀγαπῶ). Ὅταν οἱ τοιοῦτοι πλεονάσωσιν
ὑπόφερε τότε χωρὶς ζηλοτυπίαν ν' ἀγαπῶ κ' ἐκείνους ὡς
καὶ σέ.

Ἔκαμες φρόνιμα ἐμβαίνων εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ γάμου
φρονιμώτερα ὅτι συνεζεύχθης καὶ μὲ ὁμογενῆ, καὶ φρονι-
μώτατα, ὅτι καὶ ὁμοπάτριον, καὶ ἐκλεγμένην ἀπὸ τοὺς
γονεῖς σου. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀγάπης καὶ τιμῆς ἄξια.
Ἐὰν δὲ καὶ τὰ ἐλπιζόμενά σου τέκνα ἀναθρέψῃς Ἑλλη-
νικῶς (καὶ ἡ λέξις αὕτη μόνη τὰ περιέχει ὅλα), τότε
πλέον, ἂν εὑρίσκωμαι ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον, δὲν ἐξεύρω
τί ἔχω νὰ κάμω, ἢ μᾶλλον μηδὲ πρέπει νὰ φροντίζω τί
θέλω κάμειν, ἐπειδὴ σὲ ἀγαπῶ, ὄχι μόνον διὰ τὴν φρο-
νιμόν σου διαγωγὴν τὴν παροῦσαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν
βεβαιότητα ὅτι δὲν θέλεις τὴν ἀλλάξειν. Ἕως νὰ ἔλθῃ
λοιπὸν ὁ ποθητὸς καιρὸς τῶν καρπῶν τοῦ γάμου σου, εὔ-
χομαι καὶ σὲ καὶ τὴν ἀγαπητήν σου σύζυγον ὅλας τοῦ
οὐρανοῦ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας! καὶ διὰ τὸν φόβον μή
δὲν φθάσω νὰ ἴδω τοὺς καρπούς σου, λάβε καὶ τὰς περὶ
ἐκείνων εὐχάς μου, πλέξε τας μὲ τὰς πατρικάς σου, καὶ
στεφάνωσε τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. Πρὸ δὲ πάντων, φίλε
Ῥώτα, ἐνθυμοῦ νὰ λέγῃς συχνὰ εἰς τὰ τέκνα σου, ὅτι
ὁ πολυτελέστερος καὶ ἐνδοξότερος στέφανος δι' αὐτὰ εἶναι
νὰ φανῶσιν ἄξιοι τῆς προγονικῆς εὐγενείας.

Δὲν ἐμπορεῖς νὰ στοχασθῇς, φίλε Ῥώτα, πόσην εὐ-
φροσύνην ἐδοκίμασεν ἡ ψυχή μου ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς
ἐπιστολῆς σου 25 Δεκεμβρίου [1812]. Ἐσωφρονίσθησαν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιλείου) καὶ τὸ περὶ τῆς φιλολογίας εἰς 8 τόμιδια τοῦ περιφήμου Laharpe, ἐπειδὴ τὸ ἔκρινα βιβλίον ὠφελιμώτατον Ἐὰν σὲ εἶναι περιττὸν, ἀφ' οὗ τὸ ἀναγνώσῃς πώλησέ το ἢ αὐτοῦ ἢ εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ λογαριασμόν μου. Σήμερον τὰ πέμπω πρὸς τὸν φίλον σου κὺρ Amiel, διὰ νὰ σὲ τὰ περάσῃ αὐτοῦ κατὰ πρώτην ἀφορμήν. Ἰδοὺ καὶ ἡ τιμὴ τῶν βιβλίων.

1	Στράβωνος τρίτος τόμος μὲ τὸ στίχωμα φρ.	33.—
2	Καθολικῆς βιογραφίας πέμπτος καὶ ἕκτος τόμος	17,60
8	Cours de litterature par Laharpe, εἰς 8 τόμ.	30,80
		81,40

Ταῦτα τὰ 81 φρ. καὶ 40/100 μ' ἐπρόσφερεν ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ μὲ πληρώσῃ ὁ κὺρ Amiel, ἀλλὰ δὲν τὰ ἐδέχθην, προτιμῶν νὰ περάσωσιν εἰς Βιέννην, ἂν θέλῃς οὕτω, καὶ ὅταν θέλῃς.—πρὸς τὸν κὺρ Ἀλέξανδρον Βασιλείου.

Ὁ πρῶτος τόμος τοῦ Παυσανίου δὲν ἐκβῆκεν ἀκόμη ἀπὸ τὴν τύπωσιν. Ἂν ἦναι τινὲς αὐτοῦ ἐπιθυμοῦντες νὰ ὑπογράψωσι, δὸς μὲ τὴν εἴδησιν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν.

τοὺς μὴ ὑπογράψαντας. Ὑγίαινε, καὶ γράφε με, χωρὶς ὅμως νὰ παραπονῆσαι, ἂν δὲν σὲ ἀποκρίνωμαι πάραυτα. Ἐγήρασα ὁ ταλαίπωρος, καὶ γήρας νοσηρόν, καὶ προσέτι φορτισμένον ἀπὸ πολλῶν εἰδῶν βάρη ἀνυπόφορα. Ἐπέρασα τὴν νεότητά μου εἰς κόπους καὶ ἀνίας, μὲ ἐλπίδα ὅτι εἰς τὸ γῆράς μου θέλω κἂν εὑρεῖν ὀλίγην ἀναψυχήν, καὶ ἔγινεν ὅλον τὸ ἐναντίον· ὅσον αἱ δυνάμεις μου ὀλιγοστεύουν καὶ καταλύονται μία μετὰ τὴν ἄλλην, τόσον αἱ ἀσχολίαι μου πληθύνουσι καὶ γίνονται βαρύτεραι. Καὶ πάλιν καὶ πολλάκις ὑγίαινε!

Ὁ σός
ΚΟΡΑΗΣ

Ὁσάκις ζητεῖς βιβλία, ἐνθύμιζέ με ὅσα ἔλαβες, ὡς ἔκαμες καὶ εἰς τὴν τελευταίαν σου ἐπιστολήν, διὰ τὸν φόβον τοῦ λάθους.

4.

15 Μαΐου 1813.

Ἀγαπητὲ κὺρ Ῥώτα ἀσπάζομαί σε.

Πολλὰς ἡμέρας μετὰ τὴν 9 Ἀπριλίου, ἡμέραν ὅτε σ' ἔγραψα πέμψας ὁμοῦ καὶ πρὸς τὸν κύριον Ἀμιὲλ τὰ βιβλία σου, μὲ ἦλθαν ἄλλοι δύο τόμοι (7 καὶ 8) τῆς Βιογραφίας. Ἦτο χρεία καὶ νὰ στιχωθῶσι κατὰ τοὺς προλαβόντας· ὅθεν ἐπέρασαν καὶ ἄλλαι τινὲς ἡμέραι, ὥστε δὲν ἐξεύρω ἂν φθάσουν νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ πακέτον τὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σες ἀμέσως ἐδῶ. Ἐξήγησέ με τὸ πρᾶγμα, νὰ ζήσῃς! καὶ μὴ σὲ φανῇ παράξενον, ἂν τὸ ἁμάρτημα ἦναι τῆς μνήμης μου· τὸ γῆρας καὶ αἱ πολλαί μου ἀσχολίαι (πνίγομαι πίστευσέ με, φίλε, ἀπ' αὐτὰς) ἐνδέχεται νὰ μὲ πλανῶσι, μάλιστα ἐπειδὴ περὶ τῶν τοιούτων κατάστιχα μήτε κρατῶ, μήτε δυνατὸν εἶναι νὰ κρατήσω. Καὶ πάλιν ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τοὺς σούς.

ΚΟΡΑΗΣ

5.

17 Ὀκτωβρίου 1814.

Τιμιώτατε φίλε Ῥώτα ἀσπάζομαί σε!

Ἂν καὶ τὰ βάρη μου εἶναι πολλά, μὲ βαρύνει ὅμως καὶ ἡ μακρὰ πρὸς σέ μου σιωπή. Λαμβάνω μ' εὐχαρί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

στησιν ἀφορμὴν νὰ τὴν λύσω ἀπὸ δυὸ νέους τόμους τοῦ Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ (ἔνατον καὶ δέκατον), τοὺς ὁποίους κρατῶ ἑτοίμους διὰ σέ. Πρὶν ὅμως τοὺς παραδώσω εἰς τὸν φίλον Amiel εὔλογον ἔκρινα νὰ σ' ἐρωτήσω καὶ περὶ τοῦ Παυσανίου. Ὁ πρῶτος τόμος ἐξεδόθη, εἶναι δύο μῆνες τώρα. Αὐτόθεν μ' ἔστειλες εἰς τὸν καιρὸν 28 ὀνόματα ὑπογραμμένων. Τώρα μὲ γράφει ὁ φίλος Ἀλέξανδρος Βασιλείου (3 Σεπτεμβρίου) νὰ σὲ πέμψω μόνα 10 σώματα· ἔπειτα ἀμέσως προσθέτει, ὅτι δὲν βλάπτει ἂν σὲ πέμψω καὶ τὰ 27. Εἰπέ με λοιπὸν μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου, ἂν οἱ ὑπογεγραμμένοι (τῶν ὁποίων τὸν πεμφθέντα κατάλογον σ' ἐπιστρέφω δι' ἀναμνησιν) θέλωσι νὰ τοὺς πέμψω ὅλους, καὶ ἂν τοὺς θέλωσιν ἁπλῶς ῥαμμένους (brochés) ἢ στιχωμένους (reliés) κατὰ τὸ στίχωμα τῶν ὁποίων ἔχεις αὐτοῦ τόμων τοῦ Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ.

Ἐλπίζω, φίλε, νὰ μάθω ἀπὸ τὴν ἀπόκρισίν σου ὅτι ὑγιαίνεις, καὶ ὅτι εἶσαι εὐτυχέστερος παρ' ἄλλοτε· εἰς τὴν ἐλπίδα ταύτην προσθέτω καὶ τὰς εὐχάς μου.

Ὁ πολλὰ φιλῶν καὶ τιμῶν σε

ΚΟΡΑΗΣ.

Ἐλπίζω ὅτι ἔλαβες πρὸ πολλοῦ καὶ τὰ σταλέντα 6 σώματα τῆς Ῥητορικῆς τοῦ Βάμβα. Τὰ ἐπαράδωκα εἰς τὸν κὺρ Amiel περὶ τὰ τέλη τοῦ περασμένου ἔτους 1813.

Καὶ πάλιν εὐτύχει!

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

6.

Ἐκ Παρισίων 30 Δεκεμβρίου 1814.

Ἀγαπητὲ Ῥώτα,

Μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν ἔλαβα τὴν τῆς 10 Νοεμβρίου ἐπιστολήν σου. Δὲν ἴδα τὴν ὁποίαν ἔγραψες τὴν 12 Ὀκτωβρίου 1813.

Τὰ συμβάντα σε, φίλε, μ' ἐλύπησαν καὶ ὅταν μὲ τὰ ἐκοινώνησες, καὶ νὰ μὲ λυπῶσι δεν ἔπαυσαν ὁσάκις τὰ ἀνέφερα εἰς τὴν μνήμην μου. Πλὴν μὲ παρηγορεῖς τώρα (καὶ τοῦτο πρέπει νὰ παρηγορῇ καὶ σέ, ἐάν, ὡς δὲν ἀμφιβάλλω, ἦσαι φρόνιμος) λέγων, ὅτι σ' *ἀφῆκαν τῆς συνειδήσεως τὴν ἡσυχίαν*. Μέγα καὶ πολύτιμον καὶ πολλῆς φυλακῆς ἄξιον καλὸν σ' ἀφῆκαν. Τοῦτο τὸ καλὸν παρηγορεῖ καὶ τὰς ἰδικάς μου ἀνίας. Ὅλη μου ἡ ζωὴ ἐστάθη ὀδυνηρά· καὶ ἀντέστεκα εἰς τὰς προσβολὰς τῆς τύχης μὲ τὴν ἐλπίδα μόνην ὅτι κἂν εἰς τὸ γῆρας μου θέλω ἀπολαύσειν ὀλίγην ἡσυχίαν. Ἀλλ' ὅλον τὸ ἐναντίον, φίλε μου· ὅσον πλησιάζω εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σταδίου, τόσον ὁ Βάσκανος δαίμων σπουδάζει νὰ φαρμακεύσῃ καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

27	σώμ. πρώτου τόμου Παυσανίου πρὸς 10	φρ.	270,—
	στιχωτικὰ	»	47,25
			317,25
4	τόμους Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ 9, 10, 11 καὶ 12	φρ.	28
	στιχωτικὰ	»	7 — 35,—
		φρ.	352,25
	Ἔξοδα Πάλας κτλ.		3,25
		φρ.	355,50
	Εἰς τὰ αὐτὰ προσθέτω,		
6	ῥητορικὰς τοῦ Βάμβα (παραδομένας εἰς τὸν Amiel τὴν 9 Δεκεμβρίου 1812)	φρ.	36,—
	στιχωτικὰ	»	7,50
			43,50
		φρ.	399—

Τὴν ποσότητα ταύτην ἔμβασέ με ὡς θέλεις, καὶ ὅτα θέλῃς. Τὸ ἀκοπώτερον διὰ τὸ πολύνοσον καὶ πολυάσχο λόν μου γῆρας εἶναι νὰ τὰ ἐμβάσῃς πρὸς τὸν φίλον Ἀλε ξανδρον Βασιλείου, μ' ὅλον τοῦτο φρόντισε καὶ τὸ δι σὲ ἄκοπον, καὶ μὴ σὲ μέλῃ περὶ ἐμοῦ. Ἂν μὲ τὰ ἔμβα ζες καθ' ὑπόθεσιν εἰς ἁπλοῦν Mandat καὶ ὄχι εἰς συναλ λαγματικήν, κόπος δὲν προξενεῖται· Πλὴν (πάλιν σ λέγω) κάμε ὡς ἀγαπᾷς. Τ' ἀφίνω ὅλα εἰς τὴν ἐξουσία σου πλὴν τῆς πρὸς ἐμὲ φιλίας. Ἀλλ' οὐδ' εἰς αὐτὴν κιν δυνεύω τίποτε, ἂν σὲ ἀφήσω πληρεξούσιον· ἐπειδὴ εἶνα ἀδύνατον νὰ μὴν ἀγαπᾷς τὸν ἀγαπῶντα καὶ τιμῶντά σε

ΚΟΡΑΗΝ.

Ἐλησμόνησα νὰ σ' ἐξηγήσω διὰ τί 27 καὶ ὄχι 25 (ὅσους ἐζήτησες) οἱ Παυσανίαι. Μ' αὐτοὺς ἐδόθησαν κα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἄλλοι δι' ἄλλους εἰς τὸν στίχωτην καὶ συνεσθῆ κἀνὸς καὶ εἰς τὸν ἀριθμόν, τὸ ὁποῖον διὰ νὰ διορθωθῇ, ἦτον ἀνάγκη ν' ἀργοπορήσω ἴσως ἀκόμη 15 ἡμέρας τὴν ἀποστολὴν τῶν βιβλίων σου. Ἱκανοὶ εἶναι καὶ οἱ 27 καὶ ἂν χρειασθῶσιν εἰς τὸ ἑξῆς ἄλλοι, εὔκολος εἶναι ἡ προμήθειά των.

Τῶν πρὸς ἐμὲ ἐπιστολῶν σου ἡ ἐπιγραφὴ ἂς ἦναι Coray, rue de Madame N° 5, près le Luxembourg, καὶ ὄχι τι περισσότερον.

7.

4 Ἰανουαρίου 1815.

Φίλε Ῥώτα,

Ὑπομονὴ διὰ τὰ δύο κουτία τῶν ὀπωρῶν· τὰ δέχομαι ὡς δῶρον τῆς ἀρχιχρονίας (ἐπειδὴ καὶ τωόντι τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ παρόντος ἔτους ἦλθον εἰς χεῖράς μου), καὶ σὲ πέμπω ἀντίδωρον τὰς ἀπὸ τὰ σπλάγχνα μου εὐχάς, νὰ ζήσῃς τὸ παρὸν ἔτος καὶ πολλὰ τῶν καθεξῆς ἄλλα εὐτυχέστερα τῶν περασμένων! Ἀλλὰ τῶν ἀπὸ Μεδιολάνου, φίλε, καὶ τῶν ἀπὸ Μασσαλίας μελλόντων νὰ σταλθῶσιν, «εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη»; Διὰ τὶ ἀσωτευόμενος σὺ ζητεῖς νὰ κάμῃς καὶ ἐμὲ ἄσωτον; Δὲν τὰ μισῶ βέβαια τῆς πατρίδος τὰ ὀπωρικά· ἀλλὰ καὶ τώρα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

νὰ σ' ἐξομολογηθῶ γεροντικὴν ἀσθένειαν, ἢ μᾶλλον μωρίαν, ἐπιθυμῶν κατὰ πάντας τρόπους νὰ φημίζω εἰς τοὺς ἀλλογενεῖς τῆς πατρίδος τὰ προτερήματα, καὶ μὴν ἔχων ἀκόμη ἀληθῆ προτερήματα καὶ καλὰ νὰ δείξω εἰς αὐτούς, καταφεύγω εἰς τὰς ἀρετὰς τῆς γῆς καὶ τοῦ κλίματος, καὶ εὑρίσκω ὀλίγην παρηγορίαν ὁ ταλαίπωρος τῆς λύπης μου, δείχνων εἰς αὐτοὺς ἀντὶ ἀνδραγαθιῶν, *ἀμπελαγαθίας* καὶ *συκαγαθίας*.

Ὢ πόσον γλυκυτέρα τῶν Ἑλληνικῶν ὀπωρῶν καὶ εὐτυχεστέρα ἔτους ἀρχὴ ἤθελεν εἶσθαι δι' ἐμέ, διὰ σέ, δι' ὅλον ἡμῶν τὸ γένος! ἐὰν ἀντὶ τῶν Κλαζομενίων σταφίδων ἐδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν εἰς τοὺς ἀλλογενεῖς, ὅτι αἱ γεννήσασαι ποτὲ τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν Κλαζομεναί, δὲν ἔπαυσαν νὰ γεννῶσιν ἄνδρας λογίους, ὡς δὲν ἔπαυσαν νὰ γεννῶσι σταφίδας θαυμαστάς! Ὑπομονή· δὲν θέλομεν μείνειν πάντοτε περιωρισμένοι, καὶ ὡς ποντικοὶ προσκολλημένοι, εἰς σῦκα καὶ σταφίδας. Ὅλονὲν ἐνεργεῖται τῆς Ἑλλάδος ἡ μεταμόρφωσις· ἀλλὰ τῆς εὐτυχοῦς ταύτης μεταβολῆς ἐγὼ μόλις βλέπω τὴν αὐγὴν τώρα, ὅταν πλησιάζω εἰς τὰς σκοτεινὰς πύλας τοῦ θανάτου. Ἄμποτε νὰ ἴδῃς σύ, φίλε, τὴν λαμπρὰν καὶ ἀνέφελον ἡμέραν ἐκείνην, ὅτε αἱ *συκαγαθίαι* καὶ *ἀμπελαγαθίαι* θέλουν δώσειν τὸν πρῶτον τόπον εἰς τὰς *Γραικαγαθίας*!

Ὅταν ὁ φίλος σου Φράϊνε μ' ἔδωκε τὴν ἐπιστολήν σου, ἦσαν ἡμέραι δύο ἀποῦ ἐστάλθησαν αὐτοῦ οἱ Παυσανίαι καὶ τὰ λοιπὰ βιβλία. Μ' ἐλύπησεν ἡ τοιαύτη ἀποτυχία· ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος ὅμως, ἐσυλλογίσθην, ὅτι ἂν καὶ φίλος σου ὁ Φράϊνε, ἴσως ἤθελεν ἐνοχληθῆ ἀπὸ τόσον φορτίον. Σ' ἐπανέρωτα τὴν ἀποστολὴν τοῦ φορτίου τὴν

προπαραμονὴν τοῦ νέου ἔτους. Ἂν εἰς τὸ ἐξῆς εὕρω καὶ κρίνω ὠφέλιμον εἰς σὲ κἀνὲν βιβλίον Γαλλικόν, θέλω σὲ τὸ προμηθεύσειν μετὰ χαρᾶς. Καὶ πάλιν ὑγίαινε! καὶ πάλιν εὐτύχει!

Ὁ φίλος σου
ΚΟΡΑΗΣ.

Προσμένω τὸν φίλον σου (ὡς μὲ ὑπεσχέθη) νὰ τὸν δώσω τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν· ἂν δὲν ἔλθῃ, σὲ τὴν πέμπω διὰ τοῦ ἡμεροδρόμου.

Ὁ φίλος σου ἔμαθα ὅτι ἀπεδήμησεν· ὅθεν σὲ πέμπω τὴν ἐπιστολὴν σήμερον,

11 Ἰανουαρίου.

8.

22 Ἰουνίου 1815

Ἀγαπητὲ Ῥώτα,

Ἡ διὰ τὰς περιστάσεις ταραγμένη ψυχή μου δὲν μὲ συγχωρεῖ νὰ μακρολογῶ. Εὐχαριστῶ σε, φίλε, διὰ τὰ δῶρα σου ὅλα· τὰ ὁποῖα ἤθελαν μὲ προξενήσειν πλειοτέραν εὐθυμίαν, ἂν δὲν ἦσαν τόσον ὑπερβολικά. Διὰ τί ἐλησμόνησες τὸ σοφὸν παράγγελμα «Μηδὲν ἄγαν»; Ὁ ἐν Μασσαλίᾳ Σκυλίτζης, μὲ ζητεῖ (ἐκ προσταγῆς σου) νὰ σὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἔχω τινὰς τόμους βιβλίων εἰς τὴν Βιβλιοθήκην μου, τὰ ὁποῖα εἰς ἐμὲ εἶναι περιττά, ἄλλα διότι τὰ ἔχω διπλᾶ, καὶ ἄλλα διότι τ' ἀπέκτησα ὡς χρήσιμα εἰς τὸ ἔργον τοῦ Στράβωνος, ὅστις βαδίζων τώρα εἰς τὸ τέλος του τὰ καταστένει ἄχρηστα, καὶ ἐπεθύμουν (δὲν ἐξεύρεις πόσον) νὰ σὲ τὰ πέμψω φιλικῶς, ὡς δυνάμενα νὰ σὲ χρησιμεύσωσιν. Ἀλλὰ ἀπορῶ διὰ τὰς περιστάσεις, πῶς ἔγω νὰ τὰ εὐοδώσω. Δεῖξέ με λοιπὸν (νὰ ζήσῃς!) τὸν τρόπον καὶ θέλω πάραυτα τὰ πέμψειν. Δὲν εἶναι πολλά, ἓξ ἢ ἑπτὰ τόμοι. Ἀλλ' ἡ ὀλιγότης των κάμνει δυσκολωτέραν τὴν ἀποστολήν.

Τὴν παροῦσαν πέμπω διὰ Μασσαλίαν, φοβούμενος μὴ ὁ εὐθύτερος δρόμος εἶναι κλειστός. Ὁ αὐτὸς φόβος μὲ κινεῖ νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ γράψῃς πρὸς τὸν φίλον Ἀλέξανδρον εἰς Βιέννην νὰ προστάξῃ τὸν ἐδῶ τραπεζίτην του, νὰ μὲ βοηθήσῃ, ἂν αἱ περιστάσεις μὲ φέρωσιν εἰς χρείαν βοηθείας.

Σὲ λέγω εἰς τὸ τέλος ὅ,τι ἔπρεπε νὰ σὲ εἴπω καταρχάς· ἤγουν ὅτι ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 5 Μαρτίου. Ἡ ταραχὴ τῆς ψυχῆς μου μὲ κάμνει νὰ γράφω ἀσυλλόγιστα, Εὔχομαί σε νὰ ζῇς ἀτάραχος!

Ὁ φίλος σου Κ.

Θέλεις νὰ παραδώσω τὰ βιβλία εἰς τὸν Amiel; (Δὲν ἐξεύρω ἂν εὑρίσκεται πάντοτε ἐδῶ, καὶ ἂν κατοικῇ εἰς τὸν αὐτὸν οἶκον), ἢ νὰ προσμείνω ἕως νὰ στείλω ἄλλο τι βαρύτερον εἰς Μασσαλίαν, διὰ νὰ προσθέσω εἰς αὐτὸ τὰ ὀλίγα καὶ ἐλαφρά;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

9.

Ἐκ Παρισίων 28 Αὐγούστου 1815.

Φίλτατε Ῥώτα,

Ἄρρωστος, ἂν καὶ ὄχι κλινήρης, σὲ γράφω. Τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 4 Αὐγούστου ἔλαβον τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὅτε ἦσαν παραδομένα καὶ σταλμένα πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ὁμηρίδην τὰ βιβλία σου, τὰ ὁποῖα θέλεις πλέον λάβειν ἀπ' ἐκεῖνον διὰ θαλάσσης. Εἶναι τὰ ἑξῆς:

Cours de Cosmographie et de Geographie par Mantive εἰς τόμους. 3
Histoire del' Inde. 2
Traité del' économie politique. 2

Τὸ τελευταῖον τοῦτο μάλιστα μὲ προσοχὴν ν' ἀναγνώσῃς σὲ συμβουλεύω, καὶ ἂν ἦναι τρόπος νὰ τὸ διδάξῃς καὶ εἰς ἄλλους, ὅτι ἡ ὑπόθεσίς του συμφέρει εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἐθνῶν. Ἡ ἐπιστήμη του εἶναι νεοφανὲς πρᾶγμα, ἤγουν ἄρχισε πρὸ τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα ἔτη, ἀλλὰ τώρα ἐσαφηνίσθη ἀκριβέστερον. Πλειότερα νὰ σὲ εἴπω κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχω δύναμιν. Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν!

Εἰς τὰς προσταγάς σου ὁ
ΚΟΡΑΗΣ.

Ἄσπασαι νὰ ζήσῃς ἀπὸ μέρους μου τὸν φίλον Ῥάλλην, ἐὰν εὑρίσκεται αὐτοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αἱ περιστάσεις ἐμπόδισαν ἕως τώρα τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἐννάτου τῆς Βιβλιοθήκης τόμου. Ἐτελειώθη ὅμως πλὴν τῶν Προλεγομένων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν τύπωσιν ἀσχολοῦμαι τὴν ὥραν ταύτην. Καὶ πάλιν ὑγίαινε!

10.

Ἐκ Παρισίων, 25 Νοεμβρίου, 1815.

Ἀγαπητὲ Ῥώτα, ἀσπάζομαί σε.

Πρὸ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν ἔπεμψα διὰ τοῦ βιβλιοπώλου μου Allais, πρὸς τὸν πάλαι κατοικοῦντα ἐδῶ, νῦν δὲ εἰς Βενετίαν βιβλιοπώλην Fuchs, τὸν 13 καὶ 14ον τόμον τοῦ Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ, μὲ παραγγελίαν νὰ σὲ τοὺς στείλῃ αὐτοῦ. Φρόντισε λοιπὸν φίλε νὰ τοὺς παραλάβῃς.

Πλειότερα δὲν σὲ γράφω, ὄχι διότι δὲν ἔχω τί νὰ σὲ γράψω, ἀλλὰ διότι δὲν συμφέρει νὰ σὲ τὰ γράψω. Μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας ἐλπίζω νὰ σὲ στείλω καὶ τὸν πρῶτον τόμον τοῦ Ἑλληνικοῦ Στράβωνος τῆς ἐκδόσεως. Καταγίνομαι τώρα εἰς τὴν τύπωσιν τοῦ δευτέρου· μὲ τὸν τρίτον τελειοῦται ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς Στράβων. Περὶ δὲ τοῦ Γαλλικοῦ ἀσχολούμεθα κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὸν τέταρτον τόμον, ὅστις οὐδ' αὐτὸς μέλλει ν' ἀργήσῃ.

Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν.

Ἂν ἦναι αὐτοῦ ὁ κύριος Ῥάλλης, ἄσπασέ τον ἀπὸ μέρους μου.

ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

11.

Ἐκ Παρισίων, 16 Μαρτίου 1816.

Ἀγαπητὲ Ῥώτα,

Τὴν 30 Νοεμβρίου (1815) ἐπιστολήν σου ἔλαβα, ἔπειτα μετά τινας ἑβδομάδας καὶ τὰ δῶρά σου διὰ τῶν Μεδιολάνων, διὰ τὰ ὁποῖα σὲ εὐχαριστῶ.

Ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν Γλυκὺν ἐδῶ κλεισμένην βλέπεις ὅτι μέλλει νὰ σὲ στείλῃ ἑπτὰ σώματα στιχωμένα τοῦ πρώτου τόμου τοῦ Ἑλληνικοῦ Στράβωνος· ἂν καὶ μὲ διώριζες νὰ τὰ στείλω διὰ τοῦ Prinetti, ἔχων ὅμως ἀφορμὴν νὰ πέμψω πρὸς τὸν Γλυκὺν διὰ λογαριασμόν μου, ἔκρινα συντομώτερον καὶ ὀλιγοδαπανώτερον νὰ προσθέσω εἰς τὴν πάλαν, τὰ ἰδικά σου, μάλιστα ἐπειδὴ τὸ διάστημα ἀπὸ Βενετίας εἰς Τεργέστην δὲν εἶναι μακρόν.

Ἀπὸ τὰ ἑπτὰ ταῦτα σώματα, δέξου παρακαλῶ, δῶρον τὸ ἓν διὰ σέ, καὶ ἄλλο διὰ τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι φίλον Ῥάλλην. Τὰ λειπόμενα πέντε εἶναι τὰ ὁποῖα ἐζήτησας, πρὸς φρ. 8,33 φρ. 41,65

στιχωτικά 7,50

φρ. 49,15

Τὸν ἐρχόμενον Ἰούλιον ἐλπίζω νὰ σὲ στείλω τὸν δεύτερον τόμον. Περὶ τὸν αὐτὸν ἴσως καιρὸν τελειωθῇ καὶ ὁ τέταρτος τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως. Λέγω *Ἴσως*, διότι τοῦτο κρέμεται ὄχι ἀπὸ μόνον τὸν μεταφραστήν, ἀλλὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ ἀπὸ τὴν Βασιλικὴν τυπογραφίαν, ἥτις κάμνει πολλάκις μακρὰς διακοπάς.

Στεῖλε παρακαλῶ σε πάραυτα τὴν πρὸς τὸν Γλυκύν, καὶ φρόντισε νὰ λάβῃς ἀπ' αὐτὸν τὸ πακέτον, ὅταν ἡ πάλα κατευοδωθῇ. Εὐδαιμόνει!

Ὁ φίλος σου
ΚΟΡΑΗΣ

Rue de Madame, N° 5 derrière le Luxembourg.

12.

Ἐκ Παρισίων, 11 Ἰουλίου, 1816.

Ἀγαπητὲ Ῥώτα ἀσπαζομαί σε,

Πολλὰ εἶναι τὰ αἴτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἕως τὴν σήμερον δὲν ἀπεκρίθην εἰς τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 4 Μαρτίου. Ἀπὸ τὰς μελλούσας νὰ μὲ συνοδεύσωσιν εἰς τὸν τάφον ἀῤῥωστίας πλειοτέρας δὲν εἶχα. Ἐπολιορκούμην ὅμως ἀπὸ πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἀσχολίας, καὶ παρὰ ταύτας ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀνίας, τόσον πλέον ὀχληράς, ὅσον μηδ' ἔχω πλέον, ἀφ' οὗ ἐστερήθην τὸν Βάμβαν, τίνα νὰ τὰς κοινωνήσω.

Ἔλαβα τὰ ὁποῖα μ' ἔστειλες 300 φρ. Ἀλλ' εὐλογημένε, τίς ἀνάγκη νὰ μὲ πέμπῃς ὅ,τι δὲν χρεωστεῖς ἀκόμη. Ζήτει ὅ,τι ἀγαπᾷς καὶ πλήρονέ το μετὰ τῆς ἀποστολῆς τὴν εἴδησιν. Ἀφίνεις εἰς τὴν κρίσιν μου νὰ σ' ἀγοράσω

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βιβλία, τὸ ὁποῖον οὐδ' αὐτὸ δὲν εἶναι τόσον εὔκολον. Μ' ὅλον τοῦτο θέλω φροντίσειν νὰ σὲ στείλω τοιοῦτόν τι, ὁποῖον, ἐὰν τὸ ἔχῃς, εὔκολα δύνασαι νὰ τὸ πωλήσῃς εἰς μὴ ἔχοντας.

Ἀπὸ τὰ 300 σου φράγκα ἀφαιρῶ διὰ τοὺς Στράβωνας	49,15
Διὰ τὸν 15 καὶ 16 τόμους Βιογραφικοῦ λεξικοῦ παραδομένους τὴν 31 Μαΐου εἰς τὸν Allais διὰ νὰ τοὺς πέμψῃ διὰ τοῦ Fuchs . .	17,50
Διὰ τοὺς προσταλμένους 13 καὶ 14 Βιογραφ. λεξικοῦ	17,50
	84,15
Ἀφαιρῶ διὰ λάθος τῶν προσταλθέντων ἀπὸ σὲ 400 φρ. ἀντὶ 399	1,—
	83,15
Μένουσι λοιπὸν εἰς χεῖράς μου	216,85
φρ.	300,—

Κλεισμένην ἐδῶ εὑρίσκεις προκήρυξιν Λεξικοῦ Φυσικῆς ἱστορίας· ἂν ἀγαπᾷς νὰ σὲ σημειώσω δι' ἓν σῶμα, εἶσαι ἀκόμη εἰς καιρὸν ἀποκρινόμενος μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου. Ἀφ' οὗ τὴν ἀναγνώσῃς πέμψε την διὰ τοῦ φίλου Ῥάλλη (τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι) εἰς τὴν Χίον.

Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

13.

Ἐκ Παρισίων 22 Ὀκτ. 1816.

Φίλτατε κ. Ῥώτα ἀσπάζομαί σε,

Δύο σου ἐπιστολαὶ (18 καὶ 30 Ἰουλίου) ζητοῦν ἀπόκρισιν. Δὲν ἴδα ἀκόμη τὰ εἰδύλλια. Ἂν ἄρεσαν σὲ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον, καλὸν σημεῖον, ἐπειδὴ ἔχετε καὶ οἱ δύο ὄσφρησιν καλήν. Ὁποῖα καὶ ἂν τὰ εὕρω, θέλω τὰ κρίνειν καλὰ διὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἀποδείχνουσι βρασμὸν γενικὸν τῶν Ἑλληνικῶν κεφαλῶν· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἀναγκαιότερον καὶ εὐτυχέστερον κατὰ τὸ παρόν. Ὁ βρασμὸς φυσικὰ καταρχὰς νοστιμώτατα βρώματα νὰ ἐψήσῃ δὲν εἶναι δυνατόν· καλὸν εἶναι ὅτι ἄρχισε, καὶ ὁ ἐξαφρισμός του θέλει ἐξάπαντος ἀφήσειν καθαρὸν τὸν Ἑλληνικὸν καὶ νόστιμον ζωμόν. Ὁ ἐξαφρισμὸς οὗτος ὅτι ἐνεργεῖται καθημέραν, πλὴν τῶν σχολαστικῶν, τῶν ὁποίων τὰ ψυχάρια εἶναι ζυμωμένα μὲ χολήν, ὅλοι τὸ αἰσθάνονται. Τὸ μέγα μέσον. ἢ ἂν θέλῃς, ἡ μεγάλη *κουτάλα*, ὁ Λ. Ε, ἄρχισε νὰ λαμβάνῃ τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν μορφήν. Ὅσοι λοιπὸν ἀπὸ σᾶς ἐπιθυμεῖτε εἰλικρινῶς τὴν ἀναγέννησιν τῆς ταλαιπώρου πατρίδος, πρέπει ὄχι μόνον νὰ μὴ ἐμποδίσετε τὴν παῦσιν τοῦ θείου τούτου μέσου, ἀλλὰ νὰ συνδράμετε εἰς τὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τελειοποίησιν αὐτοῦ. Ὀλίγας ἡμέρας ἔχω ἀκόμη νὰ ζήσω· ὅθεν παρακαλῶ μὲ δάκρυα (ὄχι διὰ τὸν θάνατον, ἀλλὰ διὰ τὸν φόβον μὴν ἀποτύχετε σεῖς τὸ ποθούμενον) καὶ σὲ καὶ τοὺς ὁμοίους, νὰ κρίνετε τὸν Λ. Ε ὡς τὸ μέγα σας κανόνιον, μὲ τοῦ ὁποίου τὰς φλόγας μέλ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λετε νὰ κατακαύσετε τὸ πολύμορφον καὶ πολυκέφαλον θηρίον τῆς ἀπαιδευσίας, καὶ νά . . . . Ἀπὸ τὸ γυμνάσιον τῆς Χίου ἐλπίζω πολλὰ καὶ μεγάλα καλά, ὄχι μόνον διότι κυβερνᾶται ἀπὸ διδασκάλους σοφοὺς καὶ Σωκρατικούς, ἀλλ' ὅτι καὶ κατὰ θείαν πρόνοιαν ἐφυτεύθη εἰς πόλιν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἔμαθον παίζοντες καὶ γελῶντες νὰ κατορθόνωσι τὰ σπουδαῖα. Οἱ ἀστειότατοι Ἀθηναῖοι ἐλάμπρυναν τὴν Ἑλλάδα, ὄχι οἱ καυσοκαλυβῖται Λακεδαιμόνιοι.

Σήμερον παραδίδω εἰς τὸν βιβλιοπώλην Allais δέσμην περιέχουσαν δύο τόμους στιχωμένους βιβλίου ἐπιγραφομένου Raison, folie, κτλ. διὰ νὰ τὸ στείλῃ διὰ τοῦ ἐν Βενετίᾳ βιβλιοπώλου Fuchs. Εἴθε νὰ σὲ προξενήσῃ ὅσην ἐπροξένησεν εἰς ἐμὲ εὐφροσύνην ἡ ἀνάγνωσίς του! διότι ἀληθῶς κατὰ τὴν ἐπιγραφήν του περιέχει πολλὴν φρόνησιν πραγμάτων ἐνδυμένην μὲ γελοῖον Ἀρλεκίνου φόρεμα.

Πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ ἔτους πιθανὸν ὅτι θέλει τελειωθῆν ὁ τέταρτος τοῦ Στράβωνος τόμος ὁ Γαλλικός· μ' αὐτὸν ἐντάμα θέλω σὲ στείλειν δύο ἄλλα μικρὰ συγγράμματα τῆς ἐκδόσεώς μου περιέχοντα γυμνὴν Raison, χωρὶς folie. Μετὰ τὰ τελευταῖα στάλματα σ' ἔμενα χρεώστης φρ. 216,85 ἂν δὲν λανθάνωμαι· ἀπὸ τὰ ὁποῖα, ἂν ἀφαιρέσῃς φράγκα 16 διὰ τὴν στελλομένην τώρα *Φρεναφροσύνην* μένουσι φράγκα 200,85.

Ἤθελα σὲ πέμψειν καὶ ἄλλα τινὰ βιβλία περίεργα· ἀλλ' εἶναι πολλὰ ἐξ ἐκείνων, τῶν ὁποίων ἡ εἴσοδος αὐτοῦ δὲν συγχωρεῖται. θέλω ὅμως κάμειν ὡριμωτέραν σκέψιν περὶ τούτου.

Ἄλλην φορὰν ἀργύρια νὰ μὴ μὲ πέμπῃς σὲ παρα-

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καλῶ· ὅτι δὲν ἔχω οὔτε καιρόν, οὔτε κεφαλὴν νὰ κρατῶ λογαριασμούς. Ζήτει ὅ,τι θέλεις καὶ πλήρονέ τα μετὰ τὴν εἴδησιν τῆς ἀποστολῆς ὅπως θέλεις.

Ἄσπασε ἀπὸ μέρος μου τοὺς φίλους Ῥάλλην καὶ Ῥοδοκανάκην, ἂν εὑρίσκωνται ἔτι αὐτοῦ. Εὐλογημένον καὶ συγχωρημένον νὰ δείχνῃς εἰς αὐτοὺς τὰς ἐπιστολάς μου καὶ εἰς τοὺς ὁμοίους αὐτῶν· ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι, ἀγαπῶντές με πιθανὸν ὅτι θέλουν δώσειν προσοχὴν εἰς ὅσα σᾶς λέγω περὶ ὠφελείας τῆς Ἑλλάδος, καὶ θέλουν βάλειν ξύλα εἰς τὸ πῦρ, διὰ νὰ μὴ παύσῃ ὁ σωτήριος βρασμός. Δὲν ἤθελα ὅμως νὰ τὰς δείχνῃς εἰς ὅλον τὸν κόσμον, οὐδὲ νὰ τὰς ἐκβάλλῃς ἀπὸ τὰς χεῖράς σου. Εὐδαιμόνει!

Ὁ φίλος σου
ΚΟΡΑΗΣ

14.

Ἐκ Παρισίων 9 Φεβρουαρίου 1817.

Φίλτατε Ῥώτα,

Ἀδύνατον εἶναι νὰ σὲ παραστήσω πόσην παρηγορίαν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς ἀρθριτικούς μου πόνους τὸ περὶ τῆς ἀγαπητῆς σου εὐαγγέλιον· καὶ ἤθελα ἀποκριθῆν πάραυτα εἰς τὴν (24 Νοεμβρίου 1816) ἐπιστολήν σου, ἐὰν μετὰ τοὺς πόνους δὲν μὲ συνέβαινεν ἄλλη νόσος ἱκανὴ νὰ δεσμεύσῃ τὴν προθυμίαν μου. Ἐπέρασα, φίλε, φθινόπωρον κάκιστον, καὶ τοῦ χειμῶνος ὅλον τὸν Ἰανουάριον εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σκηδίαν καὶ ἀποστροφὴν παντὸς ἔργου. Μόλις τώρα μικρόν τι ἀρχίζω νὰ αἰσθάνωμαι μεταβολὴν τῆς καταστάσεώς μου.

Ἁρπάζω λοιπὸν ὡς ἕρμαιον τὴν μεταβολὴν ταύτην, νὰ ἀποκριθῶ εἰς τὴν ἐπιστολήν σου, καὶ πρῶτον νὰ σᾶς συγχαρῶ, σὲ καὶ τὴν ἀγαπητὴν σύζυγον, διὰ τὴν εὐτυχῆ καὶ μακαρίαν σας ἕνωσιν, εὐχόμενος ἀπὸ βάθους ψυχῆς νὰ γένῃ ἀδιάρρηκτος. Εἰς τὴν ἐξουσίαν σας εἶναι νὰ τὴν κάμετε ἀδιάρρηκτον, ἐὰν ἀκολουθοῦντες τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου τὴν συμβουλήν, ἐκείνη μὲν ὑποτάσσεται εἰς σέ, σὺ δὲ τὴν τιμᾷς καὶ τὴν ἀγαπᾷς ὡς ἀσθενέστερον μέρος.

Μεταβαίνω εἰς τὰ λοιπὰ τῆς ἐπιστολῆς σου. Σὲ πέμπω τὰ βιβλία διὰ τῆς ὁποίας μ' ἔδειξες νέας ὁδοῦ, τῆς Μασσαλίας, κατὰ τὴν εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης ἐπιστολῆς σημείωσιν. Εἰπέ με, ἂν δὲν συμφέρῃ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ σὲ τὰ πέμπω ἀστίχωτα, νὰ τὰ στιχώνῃς αὐτοῦ. Τοῦτο κάμνει τὴν μετακομιδὴν ὀλιγοδαπανωτέραν, καὶ τὰ βιβλία σὲ φέρει ἀτριβέστερα καὶ νεαρώτερα.

Ὁ περὶ τῆς πολυλογίας σου φόβος εἶναι μάταιος. Γράφε μὲ ὅσα καὶ ὅταν θέλῃς, μὲ συνθήκην ὅμως νὰ συγχωρῇς ἐμὲ ν' ἀποκρίνωμαι ὅταν καὶ ὅσα δύναμαι.

Ἐπαινῶ πολὺ τὴν προθυμίαν σου νὰ ζωογονῇς τὴν ἐφημερίδα μας· τὴν ὁποίαν (πάλιν λέγω καὶ παρακαλῶ νὰ λέγῃς πρὸς ὅσους γνωρίζεις) πρέπει νὰ κρίνετε ὡς ἰσχυρότατον ὄργανον τῆς εἰς τὰ καλὰ προχωρήσεως τοῦ γένους.

Μοῦ ζητεῖς τὸν Πλούταρχον τῆς ἐκδόσεως τοῦ Wytenbach. Ἀλλ' αὐτὸς πρῶτον μὲν εἶναι ἀτελείωτος κατὰ τὰς σημειώσεις. Πέντε παχύτατοι τόμοι (ὁ καθεὶς ὑπὲρ τὰς 1000 σελίδας) περιέχουσι τὰ ἠθικὰ τοῦ Πλουτάρ-

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χου, καὶ ἔκτος ἄλλος τὰς εἰς μόνον τὸν πρῶτον τόμον σημειώσεις· ὅθεν λείπουν ἔτι 4 τόμοι σημειώσεων, μὲ ὀλίγην ἐλπίδα νὰ ἴδωσι τὸ φῶς, ἐπειδὴ ὁ ταλαίπωρος ἐκδότης ἐστερήθη τὸ ἰδικόν του διὰ τὸ γῆρας. Ἐνδεχόμενον πρὶν τυφλωθῇ, νὰ τὰς ἐσύνταξε καὶ νὰ τὰς ἔστειλεν εἰς τοὺς τύπους τοῦ Oxford. Ὅπως ἂν ἦναι, δὲν ἐφάνησαν ἀκόμη. Ἔπειτα ἡ τιμὴ τῶν ἐκδοθέντων ἓξ τόμων εἶναι τώρα σχεδὸν 300 φρ. Οἰκονομικώτερον μοὶ φαίνεται νὰ γράψῃς, κατευθεῖαν πρὸς κανένα φίλον τῆς Λόνδρας, νὰ σοῦ τὸν προμηθεύσῃ, ἐὰν τὸν θέλῃς ἐξάπαντος. Πιθανὸν ὅτι ἐκεῖ εἶναι εὐθηνότερος.

Ὁ ζητῶν τὴν μετάφρασιν τοῦ Ἡροδότου νέος ὁμογενὴς καὶ φίλος σου, εἶναι αὐτὸς αὐτότατος, ὁ Ἰάκωβος Ῥώτας. Εἰπέ τον λοιπὸν νὰ κρατῇ σφικτὰ τὰ ἀργύρια του. Εἰπέ τον ἀκόμη, ὅτι οὐδ' εἰς τὴν νεότητά μου ὑπέφερα ποτὲ νὰ πληρωθῶ πρὸ τῆς παραδόσεως τοῦ ἔργου μου (avant de livrer ma marchandise) καὶ τώρα εἰς τὸ γῆρας τὸ ἀποστρέφομαι παντάπασι, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς ἐκβάσεως. Ὡρίμασα, φίλε, ὡς τὰ στελλόμενά σου σῦκα, καὶ προσμένω κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ πατηθῶ κ' ἐγὼ εἰς τὸ πάγκοινον εὐρυχωρότατον κουτίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπατήθησαν ἄπειροι μυριάδες πρὸ ἐμοῦ.

Ἐπειδὴ περὶ σύκων ὁ λόγος, εἰπέ με, νὰ ζήσῃς! ἐὰν μετέβαλες τὸ δῶρον εἰς δασμὸν ἐτήσιον. Δὲν ἤθελα, φίλε, νὰ ἔχῃς τοιαύτας μερίμνας, ἂν καὶ ὁ δασμὸς δὲν μέλλῃ νὰ ἦναι μακρός. Ὡς τόσον εὐχαριστῶ τὴν προθυμίαν σου· κ' ἐλπίζω νὰ φάγω καὶ ἀπ' αὐτὰ (ὡς ἔφαγα ἀπὸ τὰ περυσινά), ὅταν κατευοδωθῶσιν.

Εἰπέ με ἀκόμη, ποῦ εὗρηκες τὴν ὁποίαν φέρει ἡ σφραγίς σου ἐπιγραφήν, « Βίον πορίζου πάντοθεν πλὴν ἐκ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κακῶν». Τὴν αὐτὴν εἶχα εἰς τὴν ἐμπορικήν μου σφραγίδα πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα. Διότι ἔμαθες νομίζω, ὅτι ἔζησά ποτε καὶ βίον ἐμπορικόν. Τὸ πταῖσμα δὲν ἦτον ἰδικόν μου· ὁ μακαρίτης πατήρ μου ἠθέλησε νὰ μὲ κάμῃ ἔμπορον, ἐμέ! ὅστις, καθὼς λέγει ἡ παροιμία, «Δὲν εἶμαι καλὸς νὰ μοιράσω δύο γαδάρων ἄχυρα».

Ἰδοὺ ἡ σημείωσις τῶν πεμπομένων βιβλίων·

Ἡροδότου Γαλλικὴ μετάφρασις τόμοι	9	μὲ τὸ στίχωμα	φρ. 75,75
Meiners	» 5	»	20,—
Συγγράμματα Ἱππ. καὶ Γαληνοῦ	» 5	»	25,—
Μάρκου Αὐρηλίου τῶν εἰς ἑαυτόν	» 5	»	25,—
Κιβώτιον καὶ ἄλλα μικρὰ ἔξοδα. . . .		»	5,90
		φρ.	151,65

Παρὰ ταῦτα θέλεις εὑρεῖν εἰς τὸ κιβώτιον 6 σώματα, τὰ τρία Ἱπποκράτους καὶ Γαληνοῦ, καὶ τὰ τρία Μάρκου Αὐρηλίου, καὶ δέσμην μίαν διὰ τὸν Παῦλον Βαχατόρην 1. Τὰ τρία τοῦ Ἱπποκρ. καὶ Γαλ. εἶναι διὰ σέ, διὰ τὸν Παντίαν καὶ Ῥοδοκανάκην (τοὺς ὁποίους ἀσπάζομαι), ὡσαύτως καὶ οἱ τρεῖς Αὐρήλιοι, διὰ τοὺς τρεῖς σας. Τὴν δέσμην θέλεις παραδώσειν εἰς τὸν Παῦλον Βαχατόρην.

Σ' ἐχρεώστουν, ἂν δὲν λανθάνωμαι, φρ. 200,85/100, ἐκ τῶν ὁποίων ἀφαιρῶν τὰ 151,65, σὲ μένω ἀκόμη χρεώστης φρ. 49,20/100.

Ὁ τέταρτος τόμος τοῦ Γαλλικοῦ Στράβωνος ἐτελειώθη, ἀλλὰ δὲν ἐδημοσιεύθη ἀκόμη εἰς τοὺς βιβλιοπώλας. Ὅθεν ἀνάγκη εἶναι νὰ προσμένῃς νὰ σὲ τὸν στείλω χωριστά, ἢ ἑνωμένον μὲ τὸν δεύτερον τοῦ Ἑλληνικοῦ, ὅστις πλησιάζει τὸ τέλος του.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Βλέπεις ὅτι τὸ στίχωμα τοῦ Meiners εἶναι πενιχρόν, ἀλλ' οὕτως στιχωμένον τὸν εὗρηκα καὶ τὸν ἠγόρασα καὶ ὡς οἰκονομικώτερον, καὶ διότι ἀστίχωτα δυσκόλως εὑρίσκονται πλέον τούτου τοῦ συγγραφέως σώματα. Αἱ σημειώσεις εἶναι τοῦ σοφοῦ μου φίλου Ρωχέτου (La Rochette) ὅστις ἀπέθανε πρὸ ἑνὸς ἔτους εἰς ἄκραν πενίαν καὶ ἀνίαν.

Τὰ βιβλία σου ἐστάλησαν χθές· καὶ χθὲς ἔδωκα τὴν περὶ αὐτῶν εἴδησιν πρὸς τὸν Ant. Chaudoin εἰς Μασσαλίαν· ἔχεις λοιπὸν καιρὸν νὰ τὸν γράψῃς, ἂν θέλῃς νὰ τὰ ἀσφαλίσῃ ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς θαλάττης.

Ἀργύρια μὴ πλέον, νὰ ζήσῃς! Ζήτει με ὅ,τι θέλεις, καὶ ἀφοῦ τ' ἀγοράσω καὶ τὸ στείλω, τὸ πληρόνεις.

Νὰ ζῇς καὶ νὰ εὐτυχῇς κατὰ πάντα μετὰ τῆς ἀγαπητῆς σου, σᾶς εὔχεται.

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

15.

21 Ἀπριλίου 1817.

Φίλτατε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαι ἀπὸ ψυχῆς καὶ σὲ καὶ τὴν ἀγαπητήν σου σύζυγον. Τὴν 9 Φεβρουαρίου ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ἐπιστολήν σου σ' ἐφανέρωνα τὴν διὰ Μασσαλίας ἀποστολὴν τῶν βιβλίων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τώρα δ' ἔστειλα πάλιν πρὸς τὸν αὐτὸν Ant. Chaudoin δεύτερον κιβώτιον IR N° 2 περιέχον τὰ ἑξῆς.

2 (17 καὶ 18) τόμους τοῦ Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ	φρ.	17,50
27 τόμους δευτέρους Παυσανίου . . .	»	317,25
7 τόμους δευτέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Στράβωνος (ἀφαιρῶ δύο χαριζόμενα εἰς σὲ καὶ τὸν Ῥάλλην) 5	»	49,15
	φρ.	383,90
εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ ἄλλα μικρὰ ἔξοδα . .	»	6,75
		390,65

1 περιέχει ἔτι ἡ κιβωτὸς τόμον Στράβωνος Γαλλικοῦ, τὸν τέταρτον, τὸν ὁποῖον παρακαλῶ σε νὰ δεχθῇς δῶρον παρ' ἐμοῦ. Διὰ νὰ μὴ νομίσῃς ὅμως ὅτι πληρόνω τὰ σῦκά σου, πρέπει νὰ σ' ἐξηγήσω τὸ πρᾶγμα. Παρὰ τὸν μισθὸν διὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ Στράβωνος, ἡ ἐξουσία μὲ χαρίζει καὶ 25 σώματα, τὰ ὁποῖα χαρίζω κ' ἐγὼ πρὸς τοὺς λογίους φίλους μου παρεκτὸς ἑνὸς εἰς χρῆσίν μου. Ἀλλ' ὅταν ἄρχιζα νὰ χαρίζω μόλις σ' ἐγνώριζα. Ἔδιδα λοιπὸν τοὺς ἀκολούθους τόμους εἰς τοὺς ὅσοι ἔλαβαν τὸν πρῶτον· ἀλλ' ὁ θάνατος μὴ προσμένων τὴν τελείωσιν τοῦ Στράβωνος ἅρπασε μετὰ τὸν τρίτον τόμον τέσσαρας καλοὺς καγαθοὺς ἄνδρας, ἐκ τῶν ὁποίων εἷς εἶναι τοῦ ὁποίου τὰς σημειώσεις θέλεις εὑρεῖν εἰς τὸν Meiners. Ὅθεν φυσικὰ μοῦ μένουσι τέσσαρες τέταρτοι τόμοι, ἐκ τῶν ὁποίων δύο μόνον ἐδυνήθην νὰ ἀναπληρώσω, ἀγοράσας τοὺς πρώτους διπλοῦς τρεῖς ἀπὸ τὴν πώλησιν τῶν βιβλίων τῶν ἀποθανόντων. Ἐκ τούτου ἔχω δύο σώματα ὁλόκληρα Στράβωνος, καὶ δύο τετάρτους ἀχρήστους,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τῶν ὁποίων ὁ εἷς γίνεται χρήσιμος χαριζόμενος εἰς σὲ τὸν χρησιμώτατον, καθὼς θέλω σὲ πέμψειν καὶ τὸν πέμπτον, ὅταν τελειωθῇ, ἂν ὁ θάνατος δὲν κάμῃ τὰ συνειθισμένα του.

Ἀπὸ δὲ τὰ 390,65 ἀφαιρῶν ὅσα ἐχρεώστουν 49,20 κατὰ τὸν ὁποῖον σ' ἔστειλα λογαριασμὸν τὴν 9 Φεβρουαρίου, μένουσι φράγκα 341,45, τὰ ὁποῖα θέλεις μ' ἐμβάσειν ὅταν καὶ ὅπως ἀγαπᾷς. Ὑγίαινε!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ

Τὸν Chaudoin γράφων σήμερον, τὸν λέγω καὶ τοῦτο, ὅτι ἂν φοβῆται κινδύνους θαλάσσης, ἐμπορεῖ νὰ ἀσφαλίσῃ τὸ κιβώτιον διὰ φρ. 400. Εἶσαι, νομίζω, εἰς καιρὸν νὰ βεβαιώσῃς, ἢ νὰ ἀκυρώσῃς τὴν διαταγήν μου.

16.

Ἐκ Παρισίων 28 Ἀπριλίου 1817

Φίλτατε κὺρ Ῥώτα,

Ἀπὸ τὴν 21 Ἀπριλίου ἐπιστολήν μου ἔμαθες τὰ ὁποῖα σ' ἔστειλα βιβλία διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ant. Chaudoin. Τώρα σὲ φανερόνω, ὅτι ἐκ διαταγῆς τοῦ κὺρ Ἀλεξάνδρου Βασιλείου, σὲ πέμπω πάλαν (σημειωμένην AB N° 3) διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ κυρίου Πέτρου Σκυλίτζη, καὶ τὸν γράφω νὰ σὲ τὴν στείλῃ διὰ θαλάσσης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὅταν τὴν παραλάβῃς φίλε, θέλεις τὴν παραδώσειν εἰς τὸν κύριον Ἀλέξανδρον Βασιλείου, ἂν εὑρεθῇ αὐτοῦ, ἢ τὴν οἰκονομήσειν, ὡς σὲ ὁδηγήσει ἀπὸ Βιέννης. Εὐτύχει πανοίκιος!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Ταύτην τὴν ὥραν λαμβάνω τὴν 10 Ἀπριλίου ἐπιστολήν σου. Μὴ θορυβεῖσαι περὶ βιβλίων, φοβούμενος μὴ μ' ἐνοχλήσῃς. Γράφε με, ὅταν θέλῃς, κ' εὑρίσκω τὸν τρόπον νὰ σὲ ὑπουργῶ ἀνενοχλήτως.

17.

4 Ἰουνίου, 1817

Ἀγαπητὲ Ῥώτα ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Τὴν 6 Μαΐου ἐπιστολήν σου ἔλαβα ὁμοῦ καὶ τὴν συναλλαγματικήν, ἥτις ἐπληρώθη. Τὴν ἐδῶ κλεισμένην παρακαλῶ νὰ ἐγχειρίσῃς πρὸς τὸν φίλον Ἀλέξανδρον, ἂν ἤδη τὸν ἔχῃς αὐτοῦ, ἢ νὰ τὴν στείλῃς εὐθέως εἰς τὴν Βιέννην. Καιρὸν δὲν ἔχω πλὴν νὰ σὲ εἴπω ὅτι πάντοτε ἀπὸ ψυχῆς σὲ λέγω, εὐδαιμόνει!

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

18.

Ἐκ Παρισίων, 14 Ὀκτωβρίου 1817.

Φίλτατε κύριε Ῥώτα, σὲ ἀσπάζομαι πανοίκιον, ἀπο-
κρινόμενος εἰς τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 3 Αὐγούστου. Ἰδοὺ
ὁ κατάλογος τῶν ζητηθέντων βιβλίων :

Rapport du Physique et du moral par Cabanis	εἰς τόμ.	2	φρ. 14,–
Cosmologie de Walkenaer.	»	1	» 8,50
Essai sur le génie d'Homère	»	1	» 3,–
Minéralogie d'Homère	»	1	» 4,80
Histoire des causes premières	»	2	» 12,–
Physique de Biot.	»	4	» 40,–
Nouvelles nouvelles de Florian.	»	2	» 2,–
Galatée du même.	»	1	» 1,–
Gil-blas	»	6	» 6,–
Chaumière Indienne.	»	1	» 1,50
Πέντε σώματα τοῦ τρίτου τόμου τοῦ Στράβωνος στιχωμ.		5	» 50,–
			φρ. 142,80
Στίχωμα (πλὴν τοῦ Στράβωνος). . . .			» 29,25
			φρ. 172, 5

Τὰ 5 σώματα Στράβωνος εἶναι ἀκολουθία τῶν προ-
σταλθέντων 5 τοῦ 2ου καὶ 5 τοῦ 3ου τόμου. Τὸ ὁποῖον
μέλλεις νὰ λάβῃς παρὰ τοῦ φίλου Ἀλεξάνδρου ἔκτον,
εἶναι δώρημα τοῦ Κοραῆ.

Εἰς τὰ ζητηθέντα ἐπρόσθεσα τὰς Nouvelles καὶ τὴν
Γαλάτειαν τοῦ Florian, τὴν ὡραίαν μυθιστορίαν τοῦ
Gil-blas καὶ τὴν Ἰνδικὴν Καλύβην, ὡς βιβλία χρήσιμα
καὶ τερπνά. Ἐνδεχόμενον νὰ τὰ ἔχῃς ἢ κἂν νὰ τὰ γνω-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ίζης· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ δαπάνη των δὲν εἶναι βαρεῖα, εὔ-
ολα δύνασαι νὰ τὰ πωλήσῃς. Τὸ Histoire des causes
remières ἔγινεν ὀλίγον δυσεύρετον· ὅθεν ἀρκέσου κατὰ
ὸ παρὸν εἰς τὸ στελλόμενον ἓν σῶμα, καὶ ὅταν εὕρω
λλο, θέλω σὲ τὸ πέμψειν.

Τοῦ Marechal δὲν ἔλαβ' ἀφορμὴν ν' ἀναγνώσω τί-
οτε· ἀπὸ τοὺς γνωρίζοντας ὅμως τὰ τοιαῦτα ἐκατά-
αβα, ὅτι δὲν ἔχουν μεγάλην ὑπόληψιν τὰ συγγράμματά
ου. Κἀνεὶς ἀκόμη δὲν ἐξακολούθησε τὸ σοφὸν σύγγραμμα
ῆς Ἰδεολογίας· ὁ συγγραφεὺς δὲν εἶναι πλέον εἰς κατά-
τασιν νὰ τὸ ἀναπληρώσῃ, ἐπειδὴ ἠσθένησαν, καὶ σχεδὸν
υφλώθησαν οἱ σωματικοὶ ὀφθαλμοί του· ὅταν ἦτον ὠφε-
μώτερον εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ τυφλόνωνται οἱ τυφλοὶ
ὸν νοῦν, διὰ νὰ μὴν ἐνοχλῶσι τοὺς βλέποντας. Ἡ τὴν
ποίαν σὲ πέμπω φυσικὴν εἰς τόμους 4, κρίνεται τὴν
ημερον ἡ ἀκριβεστέρα.

Τί λέγει, ἢ δοξάζει, ὁ Κιάμπης περὶ γλώσσης, ἐπειδὴ
δὲν τὸν ἀνέγνωσα, οὐδὲ νὰ τὸν κρίνω καλὸς εἶμαι. Ἐὰν
λέγῃ ὅτι ὁ Πλάτων, ὁ Δημοσθένης καὶ ὅλος τῶν ἐνδόξων
υγγραφέων καὶ ποιητῶν ὁ χορός, γράφοντες, ἢ στιχουρ-
οῦντες, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρήκασιν (ὄχι ἔπλασαν αὐτοὶ)
λῶσσαν τοῦ ἔθνους των, οὔτε καιρόν, οὔτ' ἀφορμήν,
ὔτε χρείαν εἶχαν νὰ μεταχειρισθῶσι πέντε χιλιάδας λέ-
εων (ἂν ὑποθέσωσιν ὅτι ἀπὸ τόσας λέξεις μόνον ἦτον ἡ
λῶσσα συνθεμένη), καὶ ὅτι ἀπὸ ταύτας, τὰς ὁποίας αὐ-
οὶ δὲν ἐμεταχειρίσθησαν, διαιωνίσθησαν εἰς τὸ ἔθνος πολ
αί, ἕως νὰ μείνωσι καὶ εἰς τὴν σημερινήν μας γλῶσσαν·
ὰν τοῦτο λέγῃ, ἔχει δίκαιον νὰ τὸ λέγῃ, ἀλλὰ δὲν πι-
τεύω ὅτι καὶ τὸ καυχᾶται ὡς εὕρημα. Διότι οὔτε σοφίας
ολλῆς, οὔτε κρίσεως ὀξείας, χρείαν ἔχει τις νὰ τὸ κατα-

λάβῃ. Βέβαια ὅσαι σήμερον εἰς τὴν γλῶσσάν μας δὲν εἶναι προφανῶς λέξεις Τουρκικαί, ἢ Ἰταλικαί, εἶναι Ἑλληνικαί, καὶ ἂν δὲν εὑρίσκωνται εἰς κανένα ἀπὸ τοὺς σωζομένους Ἕλληνας συγγραφεῖς, ἢ ποιητάς. Τὸ αὐτὸ νοεῖται καὶ διὰ τὴν Λατινικήν, καὶ δι' ὅλας γενικῶς τὰς γλώσσας, ὅσαι ἔχουσι συγγραφεῖς.

Σύγγραμμα Ἑλληνικῆς γλώσσης ἱστορίας, ὁποῖον ὁ φίλος σου ζητεῖ, δὲν εὑρίσκεται. Εἶναι τὸ εἰς Ἀγγλικὴν γλῶσσαν τοῦ Knight περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου συγγραμμάτιον, καλόν, ἀλλ' ὄχι τοιοῦτον, ὁποῖον τὸ ἐπιθυμεῖ καὶ τὸ φαντάζεται.

Περὶ τοῦ Παυσανίου τί νὰ σὲ εἴπω φίλε; Ἐγὼ εἶμαι δυστυχέστερός σου, ἐπειδὴ ἐφορτώθην σχεδὸν 70 σώματα, ἀπὸ τῶν ὁποίων ὀλίγα μ' ἐξεφόρτωσεν ἀκόμη ὁ φίλος Ἀλέξανδρος. Μὲ ζητεῖς 17 πρώτους τόμους. Δὲν σὲ τοὺς πέμπω, πρῶτον διότι δὲν ἐξεύρω ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ τοὺς λάβω· ἔπειτα δὲν μὲ γράφεις ἂν τοὺς θέλῃς στιχωμένους (τὸ ὁποῖον διὰ τὴν ἀδηλότητα τῆς πωλήσεως εἶναι δαπάνη περιττή), ἢ ἀστιχώτους. Ἔχε λοιπὸν ὑπομονήν, ὡς τὴν ἔχω καὶ ἐγώ· καὶ βλέπομεν «τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα».

Εὐτύχει!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Τὰ 172 φρ. καὶ 5/100 δός, ἂν ἀγαπᾷς εἰς τὸν φίλον Ἀλέξανδρον. Τὰ βιβλία σου εἶναι εἰς τὸ πεμπόμενον πρὸς αὐτὸν Σανδύκιον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

19.

28 Ἰανουαρίου 1818

Ἀσπάζομαί σε,

Ἡ θεία Πρόνοια (λέγεις) *λυπηθεῖσα τὰ τέκνα του* κτλ· Πρόσθες ἀγαπητὲ φίλε, ὅτι λυπηθεῖσα καὶ *ἐμὲ τὸν δυστυχέστατον γέροντα*, ὅστις ἤθελα κινδυνεύσειν νὰ ἀποπληχθῶ, ἐάν, μετὰ τὴν στέρησιν τριακονταετοῦς φίλου πιστοῦ, τοῦ Κλαυερίου, καὶ ἀγρίων ἐχθρῶν ἄσπλαγχνον καταδρομήν, ἐσύμβαινέ τι δεινὸν καὶ εἰς τὸν φίλον μου Ἀλέξανδρον. Ἔκαμες καλὰ νὰ μὴ μὲ ἀναγγείλῃς τὴν ἀῤῥωστίαν του πρὸ τῶν ἐλπίδων τῆς ἀναῤῥώσεως. Εἴθε μὴ φανῶσι μάταιαι, ἢ μὴ φθάσω ν' ἀκούσω τὸ ἐναντίον! Ἀγρύπνει, παρακαλῶ σε, εἰς τὴν διαγωγήν του μεχρισοῦ νὰ στερεωθῇ ἡ ὑγεία του, καὶ κούφιζε, ἂν ἦναι δυνατόν, τοὺς κόπους καὶ τὰς φροντίδας του· αἱ ὁποῖαι ἐμποδίζουσι πάσης ἁπλῶς ἀῤῥωστίας τὴν ἀνάῤῥωσιν, ἀλλὰ τῶν τοιούτων, ὁποία ἐστάθη ἡ ἀῤῥωστία του, δύνανται νὰ γεννήσωσι καὶ ἐπιστροφὴν ὀλέθριον.

Αἴ! φίλε, ὁποία τύχη ἡ τύχη μου! Μὲ ἐπολέμησεν ὅλην μου τὴν ζωήν, ἀλλ' ἤλπιζα ὅτι ἔμελλε νὰ δυσωπηθῇ τὸ γῆράς μου, ἀφίνουσά με νὰ παλαίω μὲ μόνας τὰς ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθούσας τὸ γῆρας ἀσθενείας. Ἐλπὶς ματαία. Ἡ ἐχθρὰ τύχη ἐξ ἑνὸς μέρους θερίζει τοὺς φίλους μου, ἄνδρας νεωτέρους μου, καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου μοῦ βλαστάνει ἐχθροὺς ἀσπόνδους, καὶ τούτους νεωτέρους,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

διὰ νὰ μὴ παύσωσι νὰ μὲ σπαράττωσιν ἑωσοῦ νὰ μὲ χώσωσιν εἰς τὸν τάφον. Μάθε, φίλε, ὅτι ὁ μακαρίτης Κλ. ἡτοίμαζε διατριβὴν εἰς ὑπεράσπισίν μου κατὰ τοῦ Σλυθικοῦ ἀνδραπόδου, τὸ ὁποῖον δὲν ἐντρέπεται νὰ ὀνομάζεται τῆς Ἀττικῆς γέννημα. Ἐγὼ ἀμέσως νὰ τὸν πολεμήσω ἔχω ὅπλα καὶ ὕλην ἀρκετὴν εἰς τὴν κεφαλήν μου, διὰ νὰ συντάξω διατριβὴν, ἀσυγκρίτως ἰσχυροτέραν τοῦ ὁποίου μὲ λέγεις ὅτι μεταγράφεις πονήματος, τολμῶ δὲ νὰ εἴπω καὶ διδασκαλικωτέραν διὰ τοὺς ὁμογενεῖς, κ' ἐκείνους τῶν ὁποίων τὸ λογικὸν αἰσθάνεται καὶ κρίνει τὸ δίκαιον, καὶ πλέον ἔτι τοὺς ὅσοι δὲν ἐξεμαγεύθησαν (désenchantés) ἀκόμη ἀπὸ τῶν σχολαστικῶν τὰς φλυαρίας. Ἀλλ' ὁ πόλεμος φίλε, δὲν εἶναι ἴσος. Αὐτοὶ πλὴν μελάνης καὶ χαρτίου χρείαν ἄλλου τινὸς δὲν ἔχουσιν· ὁ ταλαίπωρος ἐγὼ νομίζω ὅτι χρειάζεταί τι πλειότερον διὰ νὰ συναρμόσω τόσην ὕλην, καὶ νὰ δώσω εἰς αὐτὴν μορφὴν καὶ τύπον λογικοῦ κτίσματος. Αὐτοὶ παρόμοια τῶν ὁποίων ἔγραψαν εἶναι καλοὶ νὰ γράψωσιν ἑκατὸν φυλλάδια χωρὶς ζημίαν των· ἐγὼ οὐδὲ δύο, χωρὶς νὰ καταντήσω εἰς κίνδυνον νὰ στερηθῶ τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, τὰ ὁποῖα τὸ πολύπονον ἔργον μου μόνον μὲ προξενεῖ.

Μὲ χρηστὴν ἀλλ' ἀνήσυχον ἐλπίδα προσμένω δευτέραν σου ἐπιστολήν, φέρουσαν τὰ εὐαγγέλια τῆς τελείας ὑγείας τοῦ φίλου μας. Τὴν ἀγαπητήν σου οἰκογένειαν ἀσπάζομαι. Εὐχαριστῶ σε, φίλε διὰ τὴν φροντίδα τῶν σύκων. Εὐτύχει!

Καῦσέ την μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ἂν μ' ἀγαπᾷς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

20.

1 Φεβρουαρίου, 1818.

Φίλτατε Ῥώτα,

Καὶ ἀπὸ τὴν πρώτην σου ἐπιστολὴν (εἰς τὴν ὁποίαν ἀπεκρίθην τὴν 28) ἐκατάλαβα ὁ δυστυχής, ὅτι γραμμένον μὲ ἦτο νὰ πίω καὶ τοῦτο σιμὰ τῶν ἄλλων τὸ φαρμακερὸν ποτήριον. Εἴθε νὰ ἦναι ἀρκετὰ δραστικόν, διὰ νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ ζωήν, ἥτις θέλει εἶσθαι τοῦ λοιποῦ βάρος εἰς ἐμὲ ἀνυπόφορον.

Δὲν ἐξεύρω, φίλε, τί σε γράφω, οὐδὲ τί μέλλω νὰ σὲ γράψω· συγχώρησε τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς μου, καὶ ἔλέησε τὸ γῆράς μου, ἀναπληρῶν ἂν ἦναι δυνατόν, τὸν τόπον ἐκείνου, τοῦ ὁποίου αἱ παρηγορίαι μ᾽ ἐκράτησαν καὶ μ᾽ ἐκράτυναν ἕως τώρα.

Καὶ πρῶτον φανέρωσε εἰς τὴν ταλαίπωρον οἰκογένειαν του τὴν ἀπαρηγόρητόν μου λύπην, διὰ νὰ παρηγορηθῇ ὀλίγον, μανθάνουσα ὅτι ἔχει πολλοὺς τοὺς συλλυπουμένους.

Δεύτερον σὲ λέγω, φίλε, ὅτι ὁ ἀπροσδόκητός του θάνατος ὄχι μόνον μὲ στερεύει φίλου πιστοτάτου, ἀλλὰ μὲ φέρει καὶ εἰς ἀμηχανίαν περὶ τῆς ἐξῆς μου καταστάσεως· διότι ὅλη μου ἡ περὶ τῶν μελλόντων πρόνοια ἀφιερώθη εἰς τὰς χεῖράς του, ὥστε κρατεῖ καὶ βιβλία ἰδικά μου σταλθέντα διὰ πώλησιν, καὶ ὀλίγα μου ἀργύρια, καὶ τελευταῖον καὶ τὴν διαθήκην μου σφραγισμένην καὶ σταλ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μένην εἰς αὐτὸν τὴν 5 Σεπτεμβρίου 1816. Ὅλα ταῦτ
ἀπορῶ πῶς μέλλουν νὰ διακριθῶσι καὶ νὰ λάβωσι νέ
τάξιν, ἂν ἐσὺ δὲν μὲ δώσῃς χεῖρα βοηθείας.

Εἰπέ με λοιπὸν ἐὰν ἀφῆκεν ἐπίτροπον καὶ ποῖον; δι
νὰ τὸν γράψω νὰ σὲ παραδώσῃ καὶ τὴν διαθήκην μου
καὶ νὰ σὲ γνωρίσῃ πληρεξούσιόν μου ἐπίτροπον ἔχοντ
τὴν ἄδειαν νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ ὅλην τὴν πτωχήν μο
κτῆσιν.

Κατὰ τὸν ὁποῖον μ' ἔπεμψε πέρυσι λογαριασμὸν ἐτή
σιον, ἔμενε χρεώστης μου τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ
1816 ἔτους φρ. 2482,34/100. Εἰς τὸ μεταξὺ διάστημα
τοῦ περασμένου (1817) ἔτους, λογαριάζων ὅσα μ' ἔστειλε
καὶ τὸν ἔστειλα, εὑρίσκω τὴν ὥραν ταύτην εἰς τὸ κατά
στιχόν μου χρέος του σχεδὸν φρ. 1700, εἰς τὰ ὁποῖα
δὲν ἐξεύρω πόσα νὰ προσθέσω, μὴ φθάσας νὰ λάβω τὸν
ἐτήσιον του λογαριασμὸν τοῦ 1817 ἔτους.

Παρεκτὸς τούτων ἔχει εἰς χεῖράς του ἀπώλητα ἔτι τοῦ
λογαριασμοῦ μου Α καὶ Β ῥαψῳδίαν Ἰλιάδος, Ἀστείο
Ἱεροκλέους, (καὶ τὰ δύο εἰς πολὺν σωμάτων ἀριθμόν),
Μάρκον Αὐρήλιον, Ἱπποκράτην, Ξενοκράτην, Στράβωνα
Ἑλληνικόν, ὀλίγους Στράβωνας Γαλλικούς, καὶ ἄλλα τὰ
ὁποῖα δὲν ἐνθυμοῦμαι τὴν ὥραν ταύτην. Τώρα μοῦ ἔρ
χεται εἰς μνήμην καὶ ὁ Παυσανίας 60 σχεδὸν σώματα
(διὰ δυστυχίαν μου) πρώτου καὶ δευτέρου τόμου, ἀπὸ τὰ
ὁποῖα ἐπώλησεν ὀλίγα τινά, ὡς βλέπω εἰς τὸν λογαρια
σμόν του. Τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον χάος τόσον πτωχῆς
περιουσίας τίς ἔχει νὰ τὸ διατάξῃ καὶ νὰ τὸ κυβερνήσῃ;

Παρακαλῶ σε θερμῶς νὰ ἀναλάβῃς τὸ βάρος, πρῶτον,
ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ ζητήσῃς ἴσον τοῦ ὁποίου ἔμελλε νὰ
μὲ στείλῃ ἐτησίου λογαριασμοῦ, καὶ νὰ κάμῃς νὰ μὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σπαλθῇ ἀνυπερθέτως ὅ,τι μὲ χρεωστεῖ εἰς ἀργύρια, τῶν ὁποίων ἔχω χρείαν μεγάλην διὰ νὰ ἐξακολουθῶ τὴν τύπωσιν τοῦ τετάρτου καὶ τελευταίου Ἑλληνικοῦ Στράβωνος. Ἔπειτα νὰ μὲ διδάξῃς, ἂν πρέπῃ νὰ γράψω καὶ πρὸς τὸν ἐν Βυζαντίῳ Μηχαὴλ Βασιλείου, νὰ σὲ γνωρίσῃ, ἢ νὰ γράψῃ νὰ σὲ γνωρίσωσιν ἐπίτροπον μου.

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην σφράγισε καὶ δὸς εἰς τὴν χήραν, ἐὰν τὸ κρίνῃς εὔλογον. Ὑγίαινε πανοίκιος!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Ἐλησμόνησα καὶ τοὺς τυπωθέντας διὰ δαπάνης μου εἰς τόμον ἕνα Αὐτοσχεδίους στοχασμούς. Ἀναγκαῖον εἶναι νὰ λάβῃς πρῶτον τὸν ἐτήσιόν του λογ. τοῦ 1817 ἔτους, καὶ νὰ μοῦ ἐμβάσῃς ὅ,τι μὲ χρεωστεῖ εἰς ἀργύρια.

Μάθε, ὅτι καὶ διὰ τὰ μένοντα εἰς χεῖρας του ἀργύρια, μοῦ ἐλογάριαζε τόκον 8 τὰ 100 κατ' ἔτος.

21.

27 Φεβρουαρίου 1818.

Καὶ πρὶν τῶν τελευταίων μου δυστυχιῶν, φίλε Ῥώτα, ἡ ὑγεία μου ἦτον εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε νὰ ἀμφιβάλλω ἂν ἔμελλα νὰ ἐξαρκέσω εἰς τὴν τελείωσιν τοῦ τετάρτου καὶ τελευταίου τόμου τοῦ Στράβωνος. Εἰς ταύτην τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν καί,

Σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἠθέλησεν ἡ τύχη νὰ μὲ μαστίζῃ ἀπροσδοκήτως, θερ
ζουσα ἐξ ἑνὸς μέρους τοὺς πιστοτέρους μου φίλους, τὸ
Κλαυέριον καὶ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ φυτρώνουσα ἀπ
τ' ἄλλο, ὡς φαρμακερὰ βότανα, ἀγρίους καὶ φαρμακε
ροὺς ἐχθρούς, τοὺς ὁποίους δὲν ἠδίκησα μικρὸν ἢ μέγ
τίποτε. Πρόσθες εἰς τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ τὸν γεννηθέντα
φόβον ἀπὸ εἰδήσεις ἐξωτερικὰς ἀδεσπότους, ὅτι ὁ Ἀλέ
ξανδρος ἀπέθανεν εἰς ἐσχάτην πενίαν, μὴν ἀναγκασθῇ
ἐγὼ ὁ πενέστερος εἰς τὰς τελευταίας μου ἡμέρας νὰ πω
λήσω καὶ τὴν βιβλιοθήκην μου· ἐπειδὴ ὅλας μου τὰς
χρηματικὰς οἰκονομίας τὰς ἐμπιστεύθην εἰς χεῖράς του.
Πρόσθες λέγω καὶ ταῦτα, καὶ θέλεις καταλάβειν εἰς πί
σην καὶ ποίαν ἀμηχανίαν εὑρίσκομαι· καὶ ἂν ἦναι πλέον
δυνατὸν εἰς ἐμὲ νὰ γράψω, ἢ νὰ συντάξω τίποτε. Σύ,
φίλε, μόνος ἔμεινες τώρα, ὄχι διὰ νὰ μὲ σώσῃς ἀπὸ τὸν
θάνατον τὸν ὁποῖον ἐπιθυμῶ καὶ προσμένω ὡς λιμένα σω
τηρίας, ἀλλὰ νὰ μὲ βοηθήσῃς νὰ φθάσω κἂν εἰς τοῦτον
τὸν λιμένα, πρὶν συντριφθῇ τὸ πλοῖόν μου ἀπὸ καμμίαν
τῆς κεφαλῆς ἀποπληξίαν, ἥτις εἶναι τῶν ναυαγίων ὅλων
τὸ δεινότατον ναυάγιον, ἐπειδὴ μεταβάλλει καὶ μετα
μορφόνει τὸ Λογικὸν ζῶον εἰς κτῆνος.

Τῆς 10 Φεβρουαρίου τὴν ἐπιστολήν σου ἔλαβα· καὶ
συμπεραίνω ἀπὸ ταύτην, ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ μακαρί
του εἶναι πενία, ἀλλ' ὄχι παντελὴς ἀπορία. Ὅπως δὲ
ἦναι, ἐὰν ἡ κατάστασις του δὲν μὲ γυμνώσῃ ἀπὸ τὸ ἰδι
κόν μου, ἐξ ἀνάγκης ὅμως προβλέπω, ὅτι μέλλει νὰ προ
ξενήσῃ πολλὰς δυσκολίας καὶ ἀργοπορίας εἰς τὴν ἀνάκτη
σιν καὶ τῶν χρημάτων μου καὶ τῶν ἀπωλήτων βιβλίων,
τῶν εὑρισκομένων εἰς χεῖράς του. Ταύτας τὰς δυσκολίας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παρακαλῶ σε νὰ ἐξομαλίσῃς ὅσον συγχωροῦν αἱ περιστάσεις.

Καὶ πρῶτον νὰ φροντίσῃς νὰ μὲ στείλῃς ἴσον τοῦ μεταξύ μας ἐτησίου λογαριασμοῦ, τοῦ παρελθόντος 1817 ἔτους διὰ νὰ μάθω καθαρῶς πόσον μὲ μένει χρεώστης. Ἔπεμπεν ἐκ διαταγῆς μου κατ' ἔτος εἰς τὸν ἐν Σμύρνῃ ἀδελφόν μου τὴν ἀξίαν 400 γροσίων. Εἰς τὸν ὁποῖον μ' ἔστειλε Κορέντε τοῦ 1816 ἔτους μὲ ἐχρέωσε διὰ 400 γρόσα μὲ φρ. 366,97/100. Δὲν ἐξεύρω ἂν ἔστειλε καὶ κατὰ τὸ 1817 τὴν αὐτὴν ποσότητα.

Δεύτερον, ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ μὲ σταλθῇ ὅ,τι εὕρῃς εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν 1817 χρέος του πρὸς ἐμέ, ἀφαιροῦν ὅμως τὴν ἀξίαν 400 γρ. τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐὰν δὲν ἐπτάλθησαν (τὸ ὁποῖον δὲν πιστεύω) καὶ ἄλλα τόσα χρεωστούμενα νὰ σταλθῶσι πρὸς τὸν αὐτὸν διὰ τὸ παρὸν ἔτος 1818.

Τρίτον, νὰ παραλάβῃς ὅσα βιβλία ἰδικά μου ἦσαν εἰς αὐτόν. Καὶ ταῦτα εἶναι Α Ραψῳδία τῆς Ἰλιάδος ἀπὸ τὰ ὁποῖα τοῦ ἔστειλα 500 ἡμίδετα καὶ 700 εἰς φύλλα, ὅλα ὁμοῦ 1200, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀφαιροῦνται 20 ἢ 25 διὰ δῶρα, καὶ πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσιν ἔτι, ὅσα εὕρῃς εἰς τοὺς λογαριασμούς του πωλημένα. Ἔτι ἡ Β Ῥαψῳδία τῆς Ἰλιάδος, τῆς ὁποίας τὸν ἔστειλα 520 ἡμίδετα καὶ 700 εἰς φύλλα. Τὰ ἡμίδετα καὶ τοῦ Α καὶ τοῦ Β ἔχουσι καὶ τὰς εἰκόνας των. Περὶ δὲ τῶν εἰς φύλλα, αἱ εἰκόνες εἶναι εἰς χωριστὰ πακέτα, καὶ πρέπει νὰ ζητηθῶσι καὶ αὐταί. Ἔτι Ἱεροκλέους ἀστεῖα 500 ἡμίδετα καὶ 400 εἰς φύλλα. Ἔτι Α,Β καὶ Γ τόμον Στράβωνος Ἑλληνικοῦ, ἀπὸ καθένα 200 σώματα ῥαμμένα μόνον brochés. Ἔτι ἀπὸ Μάρκον Αὐρήλιον 100 ῥαμμένους, καὶ 300 εἰς φύλλα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

(μὲ χωριστὸν πακέτον περιέχον 300 εἰκόνας). Ἔτι Ἱπποκρ. καὶ Γαλ. συγγράμματα 100 ῥαμμένα καὶ 300 εἰ φύλλα (μὲ χωριστὸν πακέτον περιέχον 300 εἰκόνας). Ἔτ Ξενοκράτην δὲν ἐνθυμοῦμαι τὴν ὥραν ταύτην πόσα. Δύ ταχινὰς ἐδαπάνησα διὰ νὰ εὕρω τὰς σημειώσεις τῶν ἄλ λων· τοῦ Ξενοκράτους δὲν ἐδυνήθην ἀκόμη νὰ τὴν εὕρω πρέπει τοὐλάχιστον νὰ ἦναι 400 σώματα, ἴσως καὶ περισ σότερα, ἐὰν τὰ διακόσια διὰ τοὺς Χίους ἐστάλθησαν ἀπ Βιέννης ἀπὸ τὸν Μακαρίτην, καὶ ὄχι ἀμέσως ἀπ' ἐδῶ. Οὐδὲ τοῦτο ἐνθυμοῦμαι. Ὅπως ἂν ἦναι οἱ Χῖοι μ' ἐπλή ρωσαν τὰ 200. Ἔτι δύο σώματα Γαλλικοῦ Στράβωνος ἀπὸ τόμ. 1 ἕως 4 (ὁκτὼ τόμοι) στιχωμένα, τῶν ὁποίων τὴν τιμὴν τὸν ἐδιώριζα πρὸς 33 φρ. (φρ. 66). Ἔτι 62 τόμους Παυσανίου πρώτους, καὶ τόσους ἄλλους δευτέρους, ῥαμμένους (brochés). Ἔτι δὲν ἐξεύρω πόσα σώματα τυπωθέντα εἰς Βιέννην τῶν Αὐτοσχ· στοχασμῶν, τῶν ὁποίων τὴν δαπάνην τοῦ τύπου ἐπέρασεν εἰς χρέος τοῦ λογαριασμοῦ μου. Ἔτι ἄλλα τινὰ ὀλίγα Γαλλικὰ βιβλία σταλθέντα διὰ λογαριασμόν μου πρὸς αὐτόν. Ἀπ' ὅλα ταῦτα εὑρίσκω πωλημένα καὶ περασμένα εἰς τὸν λογα ριασμόν μου τὰ ἑξῆς·

Α Ραψῳδίας σώματα 1200 ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐπωλήθησαν σχεδὸν 350 ἔτι μὲ ἐπιστολήν του (1 Φεβρουαρίου 1817) σημειόνει 59 ὅλα	40
Β Ραψῳδίας σώμ. 1220 ἐπωλήθησαν σχεδὸν 241 ἔτι μ' ἐπιστολήν (1 Φεβρ. 1817) 49	290
Ἱεροκλ. Ἀστεῖα. . . . 900	
Στράβωνος Ἑλληνικοῦ τόμος Α 200 σώματα. .	24
» » Β 200 »	
» » Γ 200 »	

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέμοιος

Μαρκ. Αὐρήλ. 400
Ξενοκράτης. . . . . 400 ἢ καὶ περισσότερα . 40
Ἱπποκρ. καὶ Γαλην. . 400
Γαλλικοῦ Στράβωνος 8 τόμους, οἱ ὁποῖοι συμπληροῦσι δύο σώματα καθ' ἓν ἀπὸ 4 τόμους
Παυσανίου τόμος Α. . . . 62 17
» » Β. . . . 62
Αὐτοσχ. στοχ. ἢ Προλεγόμενα 1000 (τώρα εὕρηκα ὅτι ἐτύπωσα χίλια) διὰ τῶν ὁποίων τὴν δαπάνην περνᾶ εἰς χρέος μου φρ. 1300:51, εἰς δὲ πίστιν μου φρ. 1190 διὰ πωλημένα 233
Εἶναι καὶ ὀλίγα τινὰ σώματα ἴσως ἀκόμη ἀπὸ Θεόφραστ. Ἑλληνογαλλικόν, Ἱπποκράτην (εἰς 2 τόμους) Ἑλληνογαλλικόν, καὶ Ἀπολλόδωρον Ἑλληνογαλλικόν.

Τρεῖς ἡμέρας ἐδαπάνησα, φίλε, νὰ συντάξω τὴν ἴσως ἀτελῆ ταύτην σημείωσιν. Δὲν εἶναι μεγάλη δυστυχία εἰς τὰ ἀσθενές μου γῆρας νὰ φθείρωμαι, καὶ νὰ φθείρω τὸν καιρὸν εἰς τοιαύτας φροντίδας! Πρόσθες καὶ τὸν ὁποῖον σὲ παρακαλῶ νὰ ἀναλάβῃς κόπον νὰ διαλύσῃς τὰ περιπλεγμένα, ὅστις πλέον ἀκόμη μὲ λυπεῖ ἀπ' ὅσον ὑπέφερα ἐγώ.

Ἀπὸ τοὺς 24 τόμους πρώτους τοῦ Στράβωνος, τοὺς εἴκοσι ἔστειλεν εἰς τοὺς Ζωσιμάδας διὰ φρ. 230. Φρόντισε λοιπὸν νὰ ζήσῃς νὰ πέμψῃς εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς δευτέρους, ἂν ἀκόμη δὲν τοὺς ἔστειλε, καὶ τοὺς τρίτους, εἰς ἀνακούφισίν μου. Ὡσαύτως νὰ μάθῃς εἰς τίνας ἔστειλε τὴν Α ῥαψῳδίαν διὰ νὰ στείλῃς τὴν δευτέραν· εἰς τίνας τὸν Α τόμον τοῦ Παυσανίου, διὰ νὰ στείλῃς τὸν δεύτερον. Ἴσως εἰς τὸν ἐν Βυζαντίῳ Μιχαήλ, ἢ τὸν ἐν Γιαμίῳ Πασχάλιον, τοὺς ἀδελφούς του. Ἀναγκαία πρόνοια

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

μὲ φαίνεται καὶ νὰ τοὺς προκαταλάβῃς περὶ ὅσων κρατοῦσιν ἰδικῶν μου πωλημένων, ἢ ἀπωλήτων, νὰ γνωρίζωσι πλέον εἰς τὸ ἑξῆς σὲ ἐπίτροπον καὶ φροντιστὴν τῶν ὑποθέσεων μου.

Τώρα βλέπω καὶ ἄλλο εἰς τὸν λογαριασμόν του (ἔτους 1816). Σ' ἔλεγα ὅτι μὲ ἐχρέονε διὰ τὸν ἀδελφόν μου φρ. 366,97 διὰ γρόσια 400. Ἀλλὰ παρεκτὸς τούτων μὲ χρεόνει ἔτι εἰς τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ λογαριασμοῦ, φρ. 425, διὰ γρόσια 500, δομένα εἰς τὸν ἀδελφόν μου διὰ χειρὸς τοῦ Κούμα. Πιθανὸν ὅτι ἐδόθησαν μέρος διὰ τὸ 1815 καὶ μέρος διὰ τὸ 1814 ἔτος. Διότι ἡ διαταγή μου ἦτο νὰ δίδωνται κατὰ τριμηνίαν (γρόσια 100 κάθε τρίμηνον) καὶ ὄχι ἐντάμα ὅλα. Οὕτω παρακαλῶ νὰ γίνεται καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. Τὰ τοῦ 1817 ἔτους πρέπει νὰ ἐπληρώθησαν καὶ αὐτά, καὶ ἴσως εἶναι χωρισμένα εἰς τὸ κατάστιχόν του, ἂν καὶ δὲν μ' ἔγραψε περὶ αὐτῶν.

Τὰς δύο σφραγισμένας δέσμας τῆς διαθήκης μου παρακαλῶ σε νὰ λάβῃς τὸ γρηγορώτερον εἰς χεῖρας, καὶ νὰ τὰς φυλάξῃς ἑωσοῦ νὰ σὲ στείλω καὶ τρίτην, περιέχουσαν μόνον τὴν κατάστασιν τοῦ προσώπου σου εἰς τόπον τοῦ μακαρίτου· ὅτι δὲν ἔχω καιρὸν ὁ ταλαίπωρος νὰ κάμνω νέαν διαθήκην, οὐτ' ἐξεύρω πλέον πῶς νὰ τὴν κάμω τώρα, ὁπόταν ἴσως μέλλω ν' ἀναγκασθῶ νὰ πωλήσω τὴν βιβλιοθήκην μου διὰ τὰς ὀλίγας ἡμέρας ὅσας ἔχω νὰ ζήσω.

Μεγάλως ἤθελες μ' ὠφελήσειν, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ σύρῃς ἀπὸ τὰ κατάστιχα του τὸν *Κορέντε* μου τοῦ 1817 ἔτους, καὶ μεγαλήτερον, ἂν οἱ κληρονόμοι του μὲ ἔμβαζαν τὸ περισσεῦον τοῦ αὐτοῦ *Κορέντε* εἰς πίστιν μου.

Δὲν μ' ἔμεινε δύναμις νὰ γράψω πλειότερα. Σ' εὔχο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μαι ὑγείαν, καὶ δύναμιν νὰ ὑποφέρῃς καὶ τὰ βάρη μου. Τὴν φιλτάτην σύζυγον καὶ τὸ φίλτατον τέκνον ἀσπάζομαι.

Α. ΚΟΡΑΗΣ.

Τὸν κύριον Πετροκόκκινον ἄσπασαι ἀπὸ μέρους μου, καὶ εὐχαρίστησε διὰ τὴν φιλάνθρωπόν του ἐπιστολήν. Τὸν παρακαλῶ νὰ σὲ βοηθήσῃ εἰς ὅσας μέλλεις νὰ κάμῃς ἐρεύνας περὶ ἐμοῦ.

Ἡ Προφεσσορικὴ καθέδρα, τὴν ὁποίαν ἀπέβαλα, φέρει μισθὸν ἐτήσιον 6000 φρ. καὶ κατοικίαν ἀδάπανον, ἀξίαν ἑτέρων 1000 φρ. Τοῦ Πανεπιστημίου τὸ ἐτήσιον κέρδος εἶναι 1500. Ἐθυσίασα, φίλε μου, τὰ κέρδη ταῦτα, διότι μ' ἐμπόδιζαν νὰ ἐργάζωμαι πλέον διὰ τὴν πατρίδα μου. Δὲν ἐμετανόησα περὶ τῆς θυσίας· λυποῦμαι ὅμως ὅτι οὐδὲ νὰ ἐργασθῶ πλέον μὲ ὠφελεῖ ἡ τοιαύτη θυσία τίποτε.

22.

16 Μαρτίου 1818.

Μὴν ἀπορῇς φίλε διὰ τὴν ἀργοπορίαν τῆς πρὸς τὴν 20 Φεβρ. ἐπιστολήν ἀποκρίσεώς μου. Ἤμην καὶ εἶμαι ἄῤῥωστος· ὄχι κλινήρης, ἀλλὰ χειρότερον τῆς κλινικῆς καταστάσεως. ἐπειδὴ τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ἔχω εἰς τοὺς πόδας ἀρθρίτιδα, ἐσκορπίσθη εἰς ὅλα μου τὰ μέλη μὲ πόνους τοιούτους, ὁποῖοι δὲν μὲ συγχωροῦν οὐδὲ νὰ συλλογίζωμαι τὶ πρέπει νὰ ἐνεργήσω, ὄχι νὰ ἐνεργῶ. Μ' ὅλον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦτο δὲν ἠμέλησα παντάπασι τὸ ζητούμενον ἐπιτροπικόν. Εἶναι τέσσαρες ἡμέραι ἀποῦ μὲ τὸ ἔστειλεν ὁ Νοτάριος διὰ νὰ τὸ ὑπογράψω. καὶ νὰ τὸ ὑπάγῃ ἔπειτα εἰς τὸν Αὐστριακὸν πρέσβυν διὰ νὰ τὸ ἐπικυρώσῃ· καὶ ἀκόμη δὲν μὲ τὸ ἐπέστρεψεν, ὥστε ἤρχισα νὰ ὑποπτεύωμαι, μὴ κατὰ τοὺς περὶ τῶν τοιούτων νόμους ἦτο χρεία νὰ σὲ τὸ στείλωσιν ἀμέσως ἐκεῖνοι· ὅθεν πέμπω σήμερον νὰ ἐρωτήσω καὶ νὰ μάθω διὰ τί δὲν μὲ τὸ ἔφεραν.

Ἐπαραπονέθην, ὅτι τὸ ἔγραψαν τόσον σκληρόν, ὥστε σὲ δίδει τρόπον τινα τυραννικὴν ἐξουσίαν, νὰ ζητῇς ἀκριβεστάτους λογαριασμοὺς καὶ νὰ κάμνῃς αὐστηρὰς ἐρεύνας, καὶ μὲ ἀπεκρίθησαν ὅτι τοιοῦτος εἶναι τῶν ἐπιτροπικῶν ὁ νόμος, καὶ τοιοῦτον πρέπει νὰ ἦναι τὸ ὕφος. Ἐγὼ περὶ τοιούτων πραγμάτων, ὡς καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων, εἶμαι τῶν ἀμαθῶν ἀμαθέστατος. Καὶ σὺ μὲν ὅτι δὲν θέλεις γενῆν τύραννος, δὲν ἔχω οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ἀλλὰ πρόσεχε, φίλε, μὴ φανῶ ἐγὼ τοιοῦτος, δείχνων τὸ ἐπιτροπικὸν εἰς τὴν χήραν. Ἐξ ἐναντίας, παρὰ τὸν προξενούμενον εἰς ἐμὲ πρόδηλον ἀφανισμὸν εἰς τὰς τελευταίας ὀδυνηρὰς ἡμέρας δὲν κλαίω ὀλιγώτερον τὴν κατάστασιν τῶν ὀρφανῶν τοῦ φίλου μου, πληροφορημένος μάλιστα, ὅτι μί' ἀπὸ τὰς αἰτίας (ἡ πρώτη ἴσως) τῆς δυστυχίας του ἐστάθη ἡ πολλὴ φροντὶς περὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς κοινὴν ὠφέλειαν τοῦ γένους, ἥτις δὲν τὸν ἐσυγχώρει νὰ φροντίζῃ περὶ τῶν ἰδίων. Σὲ βεβαιόνω φίλε, ὅτι ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξαγοράσω τὴν ζωήν του μὲ πολὺ χειροτέραν τῆς παρούσης μου ὀδυνηρᾶς καταστάσεως, δὲν ἤθελα ποσῶς διστάσειν περὶ τῆς ἐξαγορᾶς. Ἐξεύρεις πόσην βλάβην προξενεῖ εἰς μηχανήν τινα, παραδείγματος χάριν εἰς ὡρολόγιον, ἡ συντριβὴ κανενὸς ἐλατηρίου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

(la rupture d'un ressort dans une machine), τοιοῦτον στοχάζομαι τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τῶν τριῶν ἐπισημοτέρων μας γυμνασίων αὐτὸς εἶχεν ὄχι μόνον τὴν ἀλληλογραφίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν πρόνοιαν νὰ τὰ προμηθεύῃ ἀπὸ βιβλία, καὶ νὰ τὰ ἐνισχύῃ μὲ τὰς φρονίμους του συμβουλάς. Τίς ἔχει νὰ ἀναπληρώσῃ τοιοῦτου πλατηρίου τὴν κενὴν χώραν; Ἄλλον δὲν βλέπω, ἄλλον νὰ ἐπινοήσω, εἰς τὴν παροῦσάν μας κατάστασιν, δὲν ἐμπορῶ παρὰ σέ! Εἴθε τὸ ἀναδεχθῇς! χωρὶς ὅμως βλάβην τῆς περὶ τῶν ἰδίων σου φροντίδος.

Ἔπρεπε νὰ ἦμαι ὁλότελ' ἀναίσθητος, διὰ νὰ μὴν γλυκανθῇ ἡ πικρία μου ἀπὸ τὴν ὁποίαν μ' ἐπρόφθασες (ὄχι ἀπροσδόκητον) βοήθειαν. Ἐδέχθη τὴν συναλλαγματικὴν ὁ Τραπεζίτης, καὶ θέλει τὴν πληρώσειν τὴν ἐρχομένην παρασκευήν. Ὑπερευχαριστῶ τὴν προθυμίαν σου· καὶ ἀνοίγω νέον λογαριασμὸν εἰς τὸ κατάστιχόν μου, βάλλων εἰς τὸ ἔχειν σου φρ. 2000, τῶν ὁποίων θέλω σὲ πληρώσειν τὸν τόκον, ὡς εἶναι δίκαιον. Μετὰ μικρὸν θέλω σοῦ ζητήσειν ἄλλην βοήθειαν (ὄχι χρηματικὴν) καὶ συμβουλὴν περὶ τῆς καταστάσεώς μου, ἀποβλέπουσαν εἰς τὸ ν' ἀποφύγω τὴν ὀδυνηροτέραν ἀπ' ὅλας τὰς συμφοράς, τὴν ἀνάγκην λέγω νὰ πωλήσω τὴν βιβλιοθήκην μου, ἐὰν ἡ ἀπὸ τὸ ἐπιτροπικὸν προσδοκωμένη βοήθεια ἢ ματαιωθῇ παντάπασιν, ἢ δὲν φανῇ ἀρκετὴ νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἀνάγκην μου. Λέγω, *ἐὰν δὲν φανῇ ἀρκετή*, διότι δὲν εἶναι μόνη αὕτη μου ἡ συμφορά. Ἄκουσε ἄλλην ἀπροσδόκητον, διὰ νὰ μὴ μὲ κατηγορῇς ὡς μικρόψυχον.

Εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Δημήτριον Ἀμιρᾶν ἔπεμψα Κιβωτὸν διὰ τὸ Γυμνάσιον τῆς Χίου, περιέχουσαν παρεκτὸς ἄλλων πολλῶν βιβλίων 160 σχεδὸν σώματα τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καρπενησίου

τρίτου τόμου τοῦ Ἑλληνικοῦ Στράβωνος. Τὴν 5 Φε-
βρουαρίου λαμβάνω ἐπιστολήν του γραμμένην 29 Ἰα-
νουαρίου, καὶ λέγουσαν, ὅτι ἡ σταλμένη κιβωτὸς ἀντὶ νὰ
πεμφθῇ εἰς Σμύρνην [ἢ Κωνσταντινούπολιν], ἐπέμφθη μὲ
λάθος εἰς τὸ Παλέρμον (Πάνορμον) τῆς Σικελίας. Μετ'
ὀλίγας ἡμέρας ἀποῦ ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν του, ἀναγι-
νώσκω εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι τὸ καράβι τοῦ καπιτάνου
(δὲν ἐνθυμοῦμαι τ' ὄνομά του) τὸ ἀναχωρῆσαν τὴν 1ην
Φεβρ. ἀπὸ Μασσαλίας διὰ τὸ Παλέρμον, ἐναυάγησε πλη-
σίον τῆς Κορσίκας. Ἔγραψα πρὸς τὸν Ἀμιρᾶν τὴν 7
τοῦ παρόντος, ἐρωτῶν ἂν ἦναι τὸ πλοῖον ὅπου τυφλῶς
ἐφορτώθησαν τὰ βιβλία μου, μ' ὅλον ὅτι εἶναι πιθανώ-
τατον, ἢ μᾶλλον βεβαιότατον, ὅτι εἶναι αὐτὸ καὶ ὄχι
ἄλλο. Τὴν τιμὴν τῶν 150 σωμάτων Στράβωνος (τὰ 10
ἦσαν διὰ δῶρα) μὲ τὴν ἐπλήρωσαν οἱ Χῖοι καὶ πιθανὸν
ὅτι θέλουν ἀναγκασθῆν κατὰ δυστυχίαν νὰ μὲ πληρώ-
σωσι δι' ἕτερα 150, ἐπειδὴ χωρὶς αὐτῶν γίνονται ἄχρη-
στοι εἰς αὐτοὺς οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεύτεροι. Ἀλλὰ φίλε,
συλλογίσου, ὅτι καὶ ἐγὼ ἂν δώσω εἰς αὐτοὺς 150 τρί-
τους ἄλλους τόμους, φυσικὰ πρέπει νὰ κάμω ἀχρήστους
150 πρὸς ἄλλους τόσους δευτέρους καὶ ἄλλους τόσους
τοῦ ὁποίου τυπόνω τώρα τετάρτου μέρους, ὅλα 450 σώ-
ματα Στράβωνος. Πρόσθες εἰς ταῦτα 3 σώματα τὸ ἕν
διὰ τὴν Χίον, τὸ ἄλλο διὰ τὰς Κυδωνίας, καὶ τὸ τρί-
τον διὰ τὸν Κ. Μιχαὴλ Βασιλείου τῆς φυσικῆς ἱστορίας,
καθὲν συνιστάμενον ἀπὸ 6 τόμους (10, 11, 12, 13, 14
καὶ 15), καὶ τῶν ὁποίων τὴν ἀκολουθίαν ἀναγκάζομαι,
ὡς ὑπογραμμένος νὰ λαμβάνω καὶ νὰ πληρόνω ἐδῶ εἰς
τὸ ἑξῆς, μ' ὅλον ὅτι μένουν ἄχρηστοι εἰς ἐκείνους ὅσους
ἔλαβαν, ἄχρηστοι καὶ ζημιώδεις εἰς ἐμὲ ὅσους μέλλω νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λάβω, ἂν ἐκεῖνοι δὲν θελήσουν νὰ μοῦ τοὺς πληρώσωσι. Ἐξω τούτων εἶναι ἓν ἄλλο σῶμα διὰ τὴν Σμύρνην, τὸ ὁποῖον μὲ πληρόνει ὁ ἐν Μασσαλίᾳ Ἀμιρᾶς, καθόσον πέμπω τοὺς τόμους. Τίς εἶναι δίκαιον νὰ πληρώσῃ τὴν τόσην φθοράν; Τί λέγεις εἰς τόσα δεινὰ καὶ τόσον ἀλλεπάλληλα; Εἰς τεσσάρων μόλις μηνῶν διάστημα στερεύομαι δύο ἀπὸ τοὺς πιστοτέρους μου φίλους, καὶ καταντῶ εἰς κίνδυνον νὰ πωλήσω τὴν βιβλιοθήκην μου, χωρὶς νὰ ἦμαι βέβαιος ἂν καὶ ἡ πώλησίς της ἀρκέσῃ νὰ μὲ σώσῃ ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖον.

Ἐὰν ἀληθῶς (καὶ εἶναι ἀληθὲς) ὁ ναυαγήσας Καπιτάνος ἦναι ὁ κομιστὴς τῆς Κιβωτοῦ, δίδαξέ με τί ἔχω νὰ κάμω μὲ τὸν Ἀμιρᾶν. Τὸν ἔλεγα νὰ τὰ ἀσφαλίσῃ διὰ 2,000 φρ. καὶ δὲν μὲ γράφει κἂν, ἐάν, ὅταν ἠκολούθησε τὸ λάθος, ἐφρόντισε νὰ μεταβάλῃ τὴν ἀσφάλισιν, ἐπειδὴ ὅστις ἀνεδέχθη τὸν κίνδυνον τῆς Σμύρνης, δὲν εἶναι τόσον μωρός, ὥστε νὰ πληρώσῃ διὰ τὸ Παλέρμον.

Ταύτην τὴν ὥραν λαμβάνω ἀπὸ τὸν Νοτάριον ἀπόκρισιν, ὅτι δὲν ἐμπορεῖ νὰ μὲ ἐπιστρέψῃ τὸ ἐπιτροπικὸν παρὰ μετὰ 5 ἢ 6 ἡμέρας, διὰ τὰς ἔτι ἀναγκαίας μαρτυρίας καὶ πιστώσεις νομικάς.

Τὴν ἐξῆς σημείωσιν τῶν βιβλίων μου εἶχα δώσειν τὸν Νοτάριον· ἀλλὰ μὲ εἶπεν ὅτι δὲν ἦτο χρεία νὰ εἰδοποιήσῃ τὰ τοιαῦτα, καὶ ὅτι ἀρκοῦσιν ἡ γενικὴ ἄδεια νὰ παραλάβῃς ὅ,τι εὕρῃς ἰδικόν μου. Σὲ εἶπα τί νομίζω εἰς τὴν προλαβοῦσάν μου περὶ αὐτῶν· ἀλλ' ἰδοὺ πάλιν τὴν καταχωρίζω ὁλόκληρον Γαλλιστὶ διὰ νὰ ἐμπορῇς νὰ τὴν δείξῃς, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

17 Μαρτίου.

Δὲν ἐπρόφθασα χθὲς τὴν πόσταν, καὶ ἡ ἀποτυχία ἔγινεν εὐτυχία· διότι χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔλαβον ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν Ἀμιρᾶν, ὄχι ἀπόκρισιν πρὸς τὴν ἰδικήν μου, ἀλλὰ περὶ ἄλλης ὑποθέσεως· ἀπὸ τὴν ὁποίαν φαίνεται, ὅτι ὁ ναυαγήσας καπιτάνος δὲν εἶναι ὁ κομιστὴς τῶν βιβλίων μου. Μ' ὅλον τοῦτο τὰ δυστυχῆ ταῦτα βιβλία, ἢ εἶναι τώρα εἰς τὸ Παλέρμον, ἢ θέλουν φθάσει ἐκεῖ μετ' ὀλίγον. Πλειότερα νὰ σὲ γράψω σήμερον δὲν ἐμπορῶ, ἐπειδὴ ἠγρύπνησα ὅλην τὴν νύκτα διὰ τοὺς πόνους τῆς ἀρθρίτιδος. Τὴν ὁποίαν ζητεῖς σημείωσιν περὶ τῶν βιβλίων μου, θέλω σὲ τὴν πέμψειν μὲ τὸ ἐπιτροπικόν.

Ὑγίαινε πανοίκιος!

Ἀνοίγω πάλιν τὴν ἐπιστολήν, διὰ νὰ σὲ σημειώσω τὸν γεννηθέντα εἰς τὴν κεφαλήν μου τὴν ὥραν ταύτην λογισμόν. Δὲν εἶναι τρόπος νὰ μεταφερθῇ τὸ κονσολάτον εἰς ὄνομα τοῦ υἱοῦ του Ἐπαμινώνδου, καὶ νὰ διοικῆται ἀπὸ ἐπίτροπον, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ νέος; Ἂν τὸ κρίνῃς δυνατόν, μὴν ἀμελήσῃς νὰ τὸ σημειώσῃς πρὸς τὸν κύριον Μιχαὴλ Βασιλείου, νὰ κινήσῃ πάντα λίθον περὶ τούτου. Ὦ πόσον θέλει μὲ παρηγορήσειν, ἂν κατορθωθῇ!

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

23.

24 Μαρτίου 1818.

Φίλτατε Ῥώτα,

Τὴν ιζ' σ' ἔγραψα κατὰ πλάτος, πέμπων καὶ σημείωσιν τυπογρ. σφαλ. τὴν ὁποίαν ἐπεθύμουν νὰ προστεθῇ εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον.

Μόλις χθὲς ἔλαβα τὸ ἐδῶ κλεισμένον ἐπιτροπικόν. Συγκλείω μ' αὐτὸ καὶ χωριστὴν σημείωσιν τῶν σταλθέντων πρὸς τὸν μακαρίτην βιβλίων, καὶ δευτέραν ἄλλην τῶν τιμῶν τῶν αὐτῶν βιβλίων.

Παρ' ὅσα βλέπεις εἰς τὴν πρώτην σημείωσιν, ἐνδεχόμενον νὰ εὕρῃς καί τινα γαλλικὰ βιβλία, σταλμένα νὰ πωληθῶσι διὰ λογαριασμόν μου, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἐνθυμοῦμαι τὴν ὥραν ταύτην, πλὴν τὸ Élémens de chronologie historique par Fr. Schoell, εἰς δύο μικρὰ τομίδια. Παρὰ ταῦτα (καὶ τοῦτο εἶναι τὸ κυριώτερον) ἐπιστολάς τινας καὶ σημειώσεις μυστικάς· ἐκ τῶν ὁποίων μάλιστα εἶναι μία ἐπιστολὴ Γαλλικὴ πρὸς ἐμὲ ἀπὸ τοὺς Προφέσσορας τοῦ Βασιλικοῦ Κολλεγίου προσκαλοῦσά με νὰ δεχθῶ σχολάζουσαν καθέδραν, καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀρνητικὴν ἀπόκρισίν μου. Ἐπεθύμουν πολὺ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα νὰ περάσωσιν εἰς χεῖράς σου.

Εἰς τὴν δευτέραν σημείωσιν ἔβαλα τὰς ὁποίας πληρόνουσιν εἰς ἐμὲ τιμὰς οἱ βιβλιοπῶλαι. Ἀπ' αὐτὰς ἀφαιροῦσιν ἀκόμη 10 τὰ 100, σημείωσαι ὅμως ὅτι αὐτοὶ τὰ λαμβάνουσιν εἰς φύλλα· ὁπόταν εἰς τὰ στελλόμενα αὐτοῦ εἶναι πολλὰ στιχωμένα, ἔπειτα καὶ βαρημένα μὲ τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δαπάνην τοῦ ἀγωγίου. Ὁ Μακαρίτης ἄλλα ἐπώλει εἰς τι
ἄνω τιμάς, ἄλλα ὀλιγώτερον καὶ ἄλλα τινὰ περισσότε
ρον, ὥστε τὸ πρᾶγμα ἐκατάντα σχεδὸν εἰς τὸ αὐτό. Μ
ὅλον τοῦτο, αἱ περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκομαι, δι
συγχωροῦν τοιαύτας λεπτολογίας. Εἶσαι πληρεξούσιος νὰ
πράξῃς περὶ αὐτῶν, ὡς κρίνεις εὔλογον καὶ συμφερώτερον
εἰς ἐμέ. Ἐξεναντίας, ἂν γνωρίζῃς κανένα εἰς τὴν Ἑλλάδα
ἢ εἰς τὴν Ὀδέσσαν, ἀρκετὸν νὰ τὰ ἀναλάβῃ ἢ ὅλα, ἢ
μέρος μέγα ἀπ' αὐτά, ἔχεις τὴν ἄδειαν νὰ ἀφαιρέσῃς
πολὺ μέρος τῆς ἀξίας εἰς κέρδος του, ἔξω τοῦ Ἱπποκρά
τους περὶ Ἀέρων κτλ. εἰς 2 τόμους, καὶ τῶν Χαρακτή
ρων τοῦ Θεοφράστου, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἰδικά μου.

Ἀπὸ τὰ ἐξαιρούμενα ταῦτα εἶναι καὶ ὅσα τῆς Ἑλ
ληνικῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν παρέργων φέρουσι τὸ ὄνομα
τῶν Ζωσιμάδων· καὶ περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐσημείωσα
τίποτε, ἐπειδὴ ἀνήκει εἰς αὐτοὺς νὰ τὰ ζητήσωσιν ἀπὸ
τοὺς κληρονόμους, καὶ ὄχι εἰς ἐμέ. Φοβοῦμαι δὲ ὅτι καὶ
αὐτοὶ σὲ μέλλουν νὰ βαρύνωσι περὶ τῆς Ἑλληνικῆς βι
βλιοθήκης. Εἴθε νὰ δεχθῇς τὸ βάρος! χωρὶς ὅμως ζημίαν σου.

Αἱ 2000 φρ. τοῦ Lafitte ἐπληρώθησαν· καὶ τὰς ἐπέ
ρασα εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου. Εἰς τὸ αὐτὸ
θέλω περάσειν καὶ τὴν δαπάνην τοῦ φυλλαδίου, ὅταν μὲ
τὴν σημειώσῃς.

Μὲ λέγεις εἰς τὴν ἐπιστολὴν ὅτι τοῦ κρατεῖ ὁ ἀδελφός
25 χιλ. γροσ. τὸ ὁποῖον δὲν ἐμπορῶ νὰ συμβιβάσω μὲ
τὴν κατάστασιν τοῦ μακαρίτου.

Φοβούμενος μὴν ἀποτύχω τὴν πόσταν, διὰ τὸ στενὸν
τοῦ καιροῦ, σ' εὔχομαι νὰ ὑγιαίνῃς καὶ νὰ εὐτυχῇς πα
νοίκιος!

ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τιμαὶ βιβλίων, ὡς μὲ τὰ πληρόνουν οἱ ἐδῶ βιβλιοπῶλαι.

Α Ἰλιὰς Ὁμήρου φρ.	4,50
Β	4,50
Στράβων Ἑλληνικὸς τόμ. 1, 2 καὶ 3. τὸν καθένα τόμον.	11,50
Μάρκος Αὐρήλιος.	4,50
Ξενοκράτης καὶ Γαληνός.	6,50
Αὐτοσχέδιοι στοχ., ou Prolegomènes de Coray	2,25
Ἱεροκλέους ἀστεῖα	2,25
Ἱπποκράτης καὶ Γαληνός	4,50

Παυσανίας.

Ἀπολλόδωρος.

Ἱπποκράτους περὶ ἀέρων κ. τ. λ. εἰς δύο τόμους διὰ τοὺς δύο τόμους.	12,—
Χαρακτῆρες Θεοφράστου.	4,50

Παρακαλῶ σε, ἂν εὕρῃς μεταξὺ τῶν χαρτίων του ἐπιστολάς μου τινὰς μυστικάς, νὰ τὰς λάβῃς ἢ νὰ κάμῃς νὰ πυρποληθῶσιν.

Εἶναι μάλιστα εἰς αὐτὰς μία ἐπιστολὴ τῶν ἐδῶ προφεσσόρων τοῦ Βασιλικοῦ Κολλεγίου προσκαλοῦσά με εἰς προφεσσορικὴν καθέδραν μὲ τὴν σύντομόν μου ἀπόκρισιν παραιτουμένου τὴν καθέδραν. Νὰ ζήσῃς φίλε μου, φρόντισε νὰ τὴν εὕρῃς καὶ νὰ τὴν φυλάξῃς, μὴ παραπέσῃ, ἢ δημοσιευθῇ (τὸ ὁποῖον θέλει μὲ προξενήσειν ἀτιμίαν). Εἶχεν ἔτι λάβειν καὶ σχέδιον δευτέρας ἐκδόσεως τῆς Τρ. κατ. Δὲν ἐξεύρω τί τὸ ἔκαμε. Ἴσως εὕρῃς καὶ ἄλλα τινὰ ἄξια φυλακῆς.

Πρόφθασε (δέομαι καὶ ἀντιβολῶ) νὰ ἐμποδίσῃς τὸν Θ νὰ μὲ στείλῃ τὰ 50 σώματα. Τί νὰ τὰ κάμω φίλε; Καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡ πώλησις καὶ ἡ δώρησις θέλουν φυσικὰ φανερώσειν τὸ
συγγραφέα. Στεῖλέ τα μᾶλλον εἰς Σμύρνην, Χίον κα
Βυζάντιον νὰ πωληθῶσιν, ἓν μόνον σῶμα ἀρκεῖ εἰς ἐμέ

Ἔχω ἄλλο σφοδρότερον (σφοδρότερον λέγω εἰς λογι-
κὰς ἀποδείξεις καὶ ὄχι εἰς κοπρικὰς ὕβρεις), καὶ ἴσως
ἀξιολογώτερον διὰ τοὺς ὁμογενεῖς. Ἡ ὕλη του εἶναι συ-
αθροισμένη· ἀλλὰ δὲν ἔχω δύναμιν νὰ τὴν συνδέσω κα
νὰ τὴν οἰκοδομήσω.

Καῦσέ το.

24.

Ἐκ Παρισίων, 7 Ἀπριλίου 1818.

Φίλε,

Ἀπὸ τὰς ἐδῶ κλεισμένας, καταλαμβάνεις ὅτι δὲν μ'
ἔμεινε πλέον δύναμις νὰ γράψω πρὸς σέ. Ἔπειτα χρειά-
ζεται νὰ ἀναθεωρήσω καὶ ὅσα μ' ἔστειλες. Εἰς τὴν ση-
μείωσίν σου δὲν εὑρίσκω τὰ Προλεγόμενά μου, τῶν ὁποίων
ἐτύπωσε διὰ λογαριασμόν μου 1000 σώματα, κ' ἐπέρασε
τὴν δαπάνην τοῦ τύπου εἰς χρέος μου.

Μὲ ἦλθαν καὶ τὰ 50 σώματα. Τώρα βλέπω εἰς τὴν
σημείωσιν τῶν σφαλμάτων (τὴν ὁποίαν σ' ἔστειλα τὴν
24 Μαρτίου), ὅτι εἰς τὴν σελ. 13, στ. 7 ἔβαλα διόρθω-
σιν στρεβλὴν ἀπὸ τὴν βίαν μου εἰς τόπον τῶν *Γάλλων*
τοὺς *Ἰταλοὺς* (οὕτω τουλάχιστον εὑρίσκεται εἰς τὸ ἴσον
τῆς σημειώσεώς μου). Γεροντικαὶ δυστυχίαι· ὁ Θεὸς νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ τὸ χειρότερον! τό, *Δὶς παῖδες οἱ γέροντες!* Ἡ ἀληθὴς διόρθωσις εἶναι *καὶ τοὺς ἄλλους*, ἀντὶ τοῦ *καὶ τοὺς Γάλλους*. Φρόντισε παρακαλῶ σε, νὰ γένῃ εἰς ὅσα ἔχεις αὐτοῦ διόρθωσις μὲ τὸν κάλαμον καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν. Ἡ αὐτὴ γεροντικὴ δυστυχία μ' ἐμποδίζει τὴν ὥραν ταύτην νὰ ἐνθυμηθῶ τὴν σημασίαν τοῦ *Τρ. Κατ.* ἴσως εἰς τὸ ἑξῆς ἔλθῃ εἰς τὴν μνήμην μου. Ἂν ἔγραφες τὴν φράσιν ὁλόκληρον, ἴσως ἤθελ' ἐξυπνισθῆν ὁ κοιμισμένος μου νοῦς

Ποτὲ δὲν ἤθελα πιστεύσειν, ὅτι εἶναι καὶ ζωῆς κόρος· ἡ πεῖρα μὲ τὸ ἐδίδαξε καὶ τοῦτο. Ἀπεψίαν αἰσθάνομαι ἀπὸ τὸν χορτασμόν της· μὴ φοβηθῇς ὅμως αὐτοχειρίαν, τὴν ὁποίαν στοχάζομαι (ὡς τὴν ὀνομάζει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης) ἀνανδρίαν. Ὑγίαινε μὲ τὰ φίλτατά σου!

Ὁ φίλος σου
ΚΟΡΑΗΣ.

25.

Ἐκ Παρισίων 2 Μαΐου 1818.

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τοὺς σούς.

Ἀκόμη καιρὸν δὲν ἔχω ν' ἀποκριθῶ οὔτ' εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβα χθὲς γραμμένην 17 Ἀπριλ. ἐπιστολήν σου, οὔτ' εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς. Ἐδῶ κλεισμένην βλέπεις ἐντολὴν πρὸς τὸν ἐν Βυζαντίῳ Κατινάκην, νὰ πληρώσῃ εἰς διαταγήν σου τὴν ἀξίαν φρ. 100 τὰ ὁποῖα ἔδωκα εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν ἀδελφόν του. Φρόντισε, παρακαλῶ σε, νὰ τὰ συνάξῃ

Ἐπέρασα εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου φρ. 310,3 διὰ τὰ δαπανηθέντα εἰς τύπωσιν τῆς πρὸς τοὺς Ἑλλ τοῦ Α. Ε ἐπιστολῆς. Φρόντισε καὶ τούτων, ἂν ἦναι δυ νατόν, νὰ πληρωθῇ κἂν ἡ δαπάνη τοῦ τύπου ἀπὸ τὴ πώλησιν.

Μὲ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν βλέπω, ὅτι ἔλαβες ἐν χεῖρας τὰς πρὸς τὸν Α. Β. ἐπιστολάς μου, καὶ μάλιστα τὴν πρὸς ἐμὲ προσκάλεσιν τοῦ Βασιλ. Γυμν. Νὰ ζήσῃς φίλε, μὴν ἐκβῇ ἀπὸ τὰς χεῖράς σου, διὰ τὸν κίνδυνον μὴ κανεὶς ζηλωτὴς οὐ κατ' ἐπίγνωσιν, καὶ φίλος ἄφιλος (ὁποῖοι τοιοῦτοι εἶναι πολλοὶ) τὴν δημοσιεύσῃ, νομίζω ὅτι θέλει μὲ τιμήσειν. Τοιαῦται φιλίαι μοῦ διήγειραν τοιούτους θηριώδεις ἐχθρούς, καὶ ἠλήθευσαν τὴν παρο μίαν, « Προτιμώτεροι δέκα φρόνιμοι ἐχθροὶ παρὰ φίλο » ἕνα ἀνόητον ». Ἐγὼ σ' ἔχω εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν τῶ φρονίμων φίλων, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχα τὸν μακαρίτην Ἀλέ ξανδρον· καὶ δι' ἀπόδειξιν τῆς τοιαύτης μου ὑπολήψεως κλείω εἰς τὴν παροῦσαν καὶ ἄλλην πρὸ ἐτῶν δύο πρό σκλησιν τοῦ Βοισονάδου, νὰ ἐμβῶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Τοιαύτην ἄλλην πρὸ ὀκτὼ ἢ δέκα ἐτῶν ἀπὸ τὸν Larche θέλεις ἴσως εὑρεῖν εἰς τὰ πρὸς τὸν Α. γράμματά μου. Τὴν τελευταίαν ταύτην δὲν τὸν ἔστειλα, διὰ νὰ μὴ τὸ λυπήσω, ἐπειδὴ μὲ ἤλεγξεν ὁ μακαρίτης ὅτι δὲν ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν τοῦ Κολλεγίου. Ἡ ἀπὸ τοῦ Κολλεγίου ὠφέλεια ἦτο (σὲ τὸ ἔγραψα νομίζω) 6000 φρ. καὶ κα τοικία ἄμισθος, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι 1500 φρ. Ὅθεν μοῦ λείπουσι 7500 φρ. Ὑπομονή! Δὲν ἐμε τανόησα, οὐδὲ μετανοῶ διὰ τὴν ἴσως ἀνόητον ῥῖψιν τα τὴν τοῦ κύβου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μόλις ἔστειλα τὴν πρὸ ταύτης εἰς τὴν πόσταν, καὶ οὗ ἦλθεν εἰς μνήμην ἡ λύσις τοῦ ὁποίου δὲν ἐνόησες αἰ-ίγματος Τρ. Κατ. Ἦτο πολλὰ ὀλίγων σελίδων μικρὸν αίγνιον κατὰ τῆς τοῦ *Τράγου καταργήσεως* σταλθὲν εἰς ὸν Ἀλέξανδρον, διὰ νὰ τυπωθῇ. Θέλεις βέβαια τὸ εὐ-ειν καὶ αὐτὸ μεταξὺ τῶν ἄλλων, παρεκτὸς ἂν τὸ εἶχε ταλμένον εἰς Βιέννην διὰ τὴν τύπωσιν. Ἐπεθύμουν νὰ ἡ παραπέσῃ.

Ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν Μ. Β. ἐδῶ κλεισμένην καταλαμ-άνεις, ὅτι ἐπρόσφερεν εἰς ἐμὲ δανεικὰ ἀργύρια, καὶ ὄχι λήρωσιν χρέους. Σφράγισε καὶ στεῖλέ την. Εὐτύχει!

Ὁ Ὁ.

Φοβοῦμαι μὴ δὲν δυνηθῇς ν' ἀναγνώσῃς τὴν ἐπιστο-ὴν τοῦ Βοισονάδου. δὲν ἔχω δύναμιν ὁ ταλαίπωρος νὰ τὴν γράψω εἰς τὸ καθαρώτερον. Ταύτην τὴν φορὰν ἦτο τχεδὸν βέβαιον ὅτι ἔμβαινα. Ἀλλ' ἔξω τῶν προτέρων ἐτιῶν, εἶχα καὶ ἄλλην τὴν ὁποίαν νὰ σ' ἐξηγήσω χρειά-ξεται ἐπιστολὴ ὁλόκληρος.

Rue Hauteville 35.

25 Mars 1816.

Je ne doute pas, Monsieur, que si vous désiriez ne des places qui vont vaquer dans la 3 classe e l'institut, vous ne puissiez l'obtenir et à l'una-imité peut-être. Les visites qui sont passées en sage vous effrayent-elles? n'en faites pas. Seule-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ment écrivez au pdt (1) ou au Sécrétaire une lettr
ostensible, ou Vs (2) disiez que vous tiendrez
honneur d'obtenir en cette occasion les suffrage
de la classe, et que sans votre mauvaise santé, V
Vs feriez un devoir d'aller demander la voix d
chacun des membres qui la composent etc. voili
quel serait le fond et l'idée principale de la lettre;
je vous réponds que la classe vous dispenseroit de
toute autre démarche. J'ai entendu causer la des-
sus, et je vous en écris avec assurance. Si vous
voulez faire cette lettre et me l'adresser, je la re-
mettrai, et je ne doute pas qu'une des trois places
ne Vous soit donnée, sur votre demande faite dans
le sens que je vous ai indiqué.

Quelque soit votre détermination, voyz (3), je
vous en prie, dans cette lettre, une nouvelle preuve
de mon attachement et de mon devouement.

BOISSONADE.

Pourrai-je avoir votre réponse avant vendredi?
à Monsieur Monsieur Coray D. M. etc. — Rue de
Madame 5.

« Je suis on ne peut pas plus sensible à l'intérêt
que vous prenez à moi. Mes infirmités, dont le
nombre s'accroît à tout moment, me font une loi
de borner mon ambition et l'emploi du peu de for

(1) Ἐπὶ τῆς λέξεως *pdt* γέγραπται χειρὶ Κοραῆ président.
(2) *Vs* = Vous.
(3) Voyz = Voyez.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ces qui me restent au seul travail qui m'occupe dans ce moment ».

Agréez l'assurance etc.

28 Mars 1816. CORAY.

26.

13 Ἰουνίου 1818.

Ἀσπάζομαί σε παροίκιον.

Ἐμελέτων νὰ σὲ γράψω τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα διεξοδικὴν ἀπόκρισιν εἰς τὰς διαφόρους ἐπιστολάς σου. Ἀλλ' ἡ τὴν ὁποίαν ἔλαβα χθὲς ἐσπέρας ἐπιστολή σου (28 Μαίου) μ' ἀναγκάζει νὰ σημειώσω ὀλίγα τινά.

Τὴν Ἰλιάδα Α καὶ Β δὲν ἀγαπῶ νὰ βαλθῇ εἰς ὄνομα μου διὰ πολλοτάτας αἰτίας.

Περὶ δὲ τῶν ὅλων οὐδὲ ν' ἀναγγελθῶσιν ὅλως συμφέρει εἰς τὸν Ἑρμῆν. Ὁ κρότος οὗτος καὶ καθ' αὑτὸν εἶναι ἀσύμφορος· καὶ τὸ χειρότερον, προσκολλᾷ (τοὐλάχιστον οὕτω τὸ κρίνω) μῶμον εἰς τὸν μακαρίτην φίλον μου, ἐπειδὴ σημαίνει ὅτι μὲ ἠφάνισεν· τὸ ὁποῖον εἶναι ἄτοπον καὶ διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν χρημάτων, ἄτοπον ἀκόμη, ἐπειδὴ ἐνόσῳ ἔζη μ' ἐπλήρονεν· ἂν ἔτι ἔζη, τί ἔμελλε νὰ συμβῇ, μένει ἄδηλον. Αἱ τιμαὶ εἶναι ὀλίγον βαρεῖαι (καὶ ἂν ἐννοεῖς, ὡς εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐννοεῖς, στιχωμένα)· ἢ ταύτας λοιπὸν θεράπευσε, ἢ ἀντὶ τῆς ἐλαττώσεως 5 τὰ % βάλε 15. Φοβοῦμαι, φίλε, μὴ δώσω ὑπόληψιν, ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἥρπασα ὡς ἔρμαιον τὴν ἀφορμὴν ταύτην τοῦ θανάτου
διὰ νὰ πλουτήσω αὐθημερόν. Μωρός τις τῶν ἡμετέρω
(τὸ πολύγονον σπέρμα τῶν μωρῶν εὑρίσκεται παντοῦ
ἀλλ' εἰς ἡμᾶς τοὺς ταλαιπώρους εὑρισκομένους ἀκόμη εἰ
τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα ὀδυνηρὰν κατάστασιν, φυσικὰ α
μωροὶ εἶναι πολυπληθέστεροι καὶ νηπιωδέστεροι) ἐκήρυ-
ξεν ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, ὅτι ἔχω περιουσίαν
τριακοσίας χιλιάδας φράγκων, ἐνῶ ἐγὼ τυραννοῦμαι ἀπ
τὴν περὶ τῆς αὔριον μέριμναν, ἐνῶ ἐστερήθην τὴν μόνην
ἀπόλαυσιν καὶ ἡδονήν μου νὰ δαπανῶ κατ' ἔτος 500 ἢ
600 φρ. εἰς αὔξησιν τῆς βιβλιοθήκης μου. Μὴ φοβηθῇς
λοιπὸν νὰ καταβάσῃς τὰς τιμὰς πλὴν τοῦ Στράβωνος
(καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὴν ἀδικηθῶσιν οἱ Χῖοι). Ἔχω ἀκόμη
Στράβωνας ἐδῶ ὑπὲρ τοὺς 400, 1, 2 καὶ 3ου τόμου, Α
καὶ Β Ἰλιάδος ὑπὲρ τὰ 100 σώματα, Μάρκον Αὐρήλιον
ὑπὲρ τὰ 150, Ξενοκράτην ὑπὲρ τὰ 200, Ἱπποκράτην
καὶ Γαληνὸν ὑπὲρ τὰ 150. Ἂν εὐτυχήσω νὰ τὰ ξεφορ-
τωθῶ ὅλα, ἢ μέγα μέρος αὐτῶν καὶ νὰ βαλθῇ εἰς τόκον
ἡ τιμή των, εἰς τὸ κοινὸν τῆς Χίου, ἢ ἀσφαλὲς ἄλλο τ
μέρος, θεραπεύεται ὀλίγον ἡ πληγή μου.

Ἀπαιτῶ ἀπὸ τὴν ἀγάπην σου ὡς χρέος τὴν ἐξάλειψιν
τοῦ *Κ.λειποῦ*. Μή, φίλε, διὰ τὸν θεόν! *Κ.λείη* καὶ *Κύδη*. Ἔξω
τῆς ἀτοπίας, ἐξαγριόνουσι καὶ τοὺς λυσσασμένους ἐχθρούς
μου. Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι προσμένω καὶ τιμήν, ὅταν κοπιάζω
ἀλλὰ τιμὴν ἀνάλογον τῶν κόπων μου. Ἂς ἀφήσωμεν τὰ κλέ
εἰς τοὺς προγόνους μας, καὶ εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν ἀπογόνων,
ὅσοι εὐτυχήσουν νὰ κατασταθῶσιν εὐκλεεῖς, ὡς οἱ πρόγονοι.

Καὶ τὰ 150 ἢ 200 σώματα διὰ τοὺς Ὀδυσσηνοὺς μ
φέρουν εἰς ἀμηχανίαν, ὡς καὶ ἐπιθυμοῦντα καὶ φοβού-
μενον. « Καὶ φημὶ κἀπόφημι, κοὐκ ἔχω τι φῶ ». Ἐξεύ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γεις, ἢ ἂν δὲν ἐξεύρῃς, μάθε το, ὅτι διὰ τὴν ποσότητα τῶν 150 ἔβαλα τὴν ἐπιγραφὴν *Φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν Χίων*, ἐπιγραφὴν ψευδῆ (διότι εἰς ἐκεῖνον μόνον πρέπει ὅστις καταβάλλει τὴν δαπάνην ὅλην τοῦ τύπου) ἀλλ' ὅμως κριθεῖσαν ἀναγκαίαν διὰ πολλὰς αἰτίας. Ἐὰν λοιπὸν ἄλλος θελήσῃ νὰ φορτωθῇ τόσην ποσότητα, τί ἔχω νὰ κάμω; νὰ σιωπήσω; εἶναι ἀχαριστία ἀσυγχώρητος· νὰ προσκολλήσω τ' ὄνομα του εἰς τ' ὄνομα τῶν Χίων; καὶ τοὺς Χίους ἀδικῶ, στερεύων αὐτούς, τὴν ὁποίαν χωρὶς νὰ μοῦ ζητήσωσιν, αὐτόκλητος ἐγὼ ἔδωκα τιμήν, ὡς εἰς χορηγοὺς τῆς ὅλης δαπάνης· καὶ τὸν ἑαυτόν μου ἀποδείχνω ψεύστην. Πρόσθες δέ, ὅτι καὶ δίδω ἀφορμὴν ἀριάμβου εἰς τοὺς Ζ, ὡς εὑρισκόμενος εἰς ἀμηχανίαν, καὶ ἀναγκασμένος νὰ ζητῶ πανταχόθεν βοήθειαν, ἀφοῦ ἔχασα τὴν κραταιὰν αὐτῶν προστασίαν. Ἀφίνω τὴν περὶ τούτων κρίσιν εἰς τὴν φρόνησιν σου. Ἐπιθυμῶ βοήθειαν· ἀλλὰ μετὰ τιμῆς. Πάλιν σὲ λέγω, ἡ διὰ τῆς ἐφημερίδος κήρυξις εἶναι ὠφέλιμος εἰς ἔθνη φωτισμένα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ κρίσις τοῦ καλοῦ, καὶ ὁ ζῆλος εὑρίσκεται σκορπισμένος εἰς ὅλα τῆς ἐπικρατείας τὰ μέρη, ὥστε νὰ ἦναι τὸ συντομώτερον τῆς ἀγγελίας μέσον αἱ ἐφημερίδες. Εἰς ἡμᾶς ἀκόμη, ἂν ἐξαιρέσῃς τρεῖς ἢ τέσσαρας πόλεις, αἱ λοιπαὶ πάσχουσιν ἀπαιδευσίαν, ἢ ἀχρηματίαν.

Αὐτή, αὐτοτάτη, ἦτον ἡ ζήτησις, τὴν ὁποίαν ἐμελέτων πρὸ πολλοῦ νὰ ζητήσω· ἀλλὰ τὴν ἀνέβαλλα δι' ἀδυναμίαν νὰ συναθροίσω ὅσα ἔπρεπε νὰ σημειώσω, καὶ νὰ διορίσω τὰς τιμάς των.

Ἀπορῶ, ὅτι δὲν βλέπω οὐδὲ τώρα εἰς τὸν κατάλογον σου τοὺς τυπωθέντας χωριστὰ *Αὐτοσχεδίους στομασμούς*.

Ἐδῶ κλεισμένην ἔχεις τὴν δευτέραν συναλλαγματικὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τοῦ Κατινάκη. Ὁ νέος οὗτος ἐννέα μόνους μῆνας ἐσυγ
κατοίκησε μ' ἐμέ. Τώρα ζῇ καθ' ἑαυτόν, καὶ σπουδάζει.
Ζῆθι χρόνους πολλοὺς καὶ εὐτυχεῖς! Ὁ. Ὁ.

27.

20 Ἰουνίου, 1818.

Ἀσπάζομαι παροίκιον.

Κατὰ τὴν 13 τοῦ παρόντος σ' ἔγραψα ὀλίγα τινά. Ἀρχίζω σήμερον νὰ γράφω τὰ ἐπίλοιπα, ὅλα, ἂν ἦναι δυνατόν. Δὲν εἶναι, φίλε, μόνη ἡ ἰδική σου ἐπιστολή, ἥτις μὲ προξενεῖ ἀντὶ κόπου ἡδονήν, ἀλλὰ πλῆθος ἄλλων ἀλλαχόθεν ἐπιστολῶν ματαίων, αἱ ὁποῖαι μοῦ θλίβουν καὶ τὴν ψυχήν, μοῦ κενόνουν καὶ τὸ πουγγίον. Εἰς ὅλας δὲν ἀποκρίνομαι, διότι τοῦτ' ἤθελε εἶσθαι ἀδύνατον, καὶ ἂν ἤμην *ἀπὸ δρυὸς ἢ ἀπὸ πέτρης*· ἀλλὰ καὶ αἱ ὀλίγαι ὄχι ὀλίγον κόπον φέρουσι. Πρόσθες εἰς ταῦτα καὶ τὴν ἀσχόλησιν εἰς τὸν τέταρτον καὶ τελευταῖον τόμον τοῦ Στράβωνος, ἀσχόλησιν, τῆς ὁποίας ἡ μικροτάτη διακοπὴ μὲ λυπεῖ μεγάλως, διὰ τὸν φόβον μὴ τὸν ἀφήσω ἀτελείωτον. Πρόσθες καὶ τὰς ἀνίας τῆς ψυχῆς μου, ἔπειτα τόλμα νὰ μοῦ ζητῇς καὶ Ἡρόδοτον. Εἰς τὸν ἄλλον κόσμον τὸν μεταφράζω, καὶ ἐκεῖθεν σὲ τὸν στέλλω. Ὡς τόσον, ἐπειδὴ ἔπεσεν λόγος περὶ Ἡροδότου, πρέπει νὰ σὲ προκαταλάβω (τὸ ὁποῖον, ἂν ἡ μνήμη δὲν μὲ πλανᾷ,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γράψα καὶ πρὸς τὸν μακαρίτην Ἀλέξ.), καὶ νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὴ μοῦ κάμῃς τὴν ἀδικίαν νὰ ἐκδώσῃς μετὰ τὴν ἀποβίωσιν μου, ὅσον εὑρεθῇ μεταφρασμένον. Αὐτὸ μοῦ φιλε προβαίνει ἕως τὸ ἕκτον βιβλίον, καὶ μέρος τι (δὲν ἔχω τώρα τὸν καιρὸν νὰ τὸ ζητῶ) τοῦ ἑβδόμου· ἀλλ' εἶναι ἡ πρώτη, πρωτίστη, γραφὴ τῆς μεταφράσεως, καὶ χρειάζεται ὄχι ἀναθεώρησιν, ἀλλ' ἀναθεωρήσεις. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐβουλεύθην πολλάκις νὰ τὴν καύσω· ἔπειτα διὰ τὴν κατάρατον ἐλπίδα· ἐνθυμᾶσαι τό, «Ἐλπίδες βόσκουσι τοὺς κενοὺς τῶν βροτῶν» διὰ τὴν ἐλπίδα λέγω ταύτην, νὰ εὐκαιρήσω ποτὲ νὰ ἐκδόσω κἂν εἰς τόμον ἕνα τὰ τρία πρῶτα βιβλία μὲ τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον, ἐκράτησα τὰς χεῖράς μου ἀπὸ τὴν φθορὰν τῆς ἀτελοῦς κατὰ πάντα μεταφράσεως. Ἐξεύρω, ἢ μᾶλλον εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ μετάφρασις ἔμελλε νὰ πωληθῇ μὲ εὐκολίαν καὶ μὲ κέρδος μου· ἀλλ' αὐτὴ μάλιστα ἡ εὐκολία ἐκ μέρους τῶν ἀγοραστῶν πρέπει νὰ κάμῃ τὸν πωλητὴν προσεκτικώτερον νὰ μὴ τοὺς ἀδικήσῃ πωλῶν εἰς αὐτοὺς δερμάτινα ἀντὶ μεταξωτῶν. Ἐπειδὴ εἶσαι πραγματευτής, καὶ πραγματευτὴς δίκαιος, καταλαμβάνεις τί σὲ λέγω.

Ἔρχομαι πάλιν εἰς τὸν Στράβωνα, ὡς ἀναγκαίας καὶ τῆς περὶ τούτου εἰδήσεως σου. Αἱ σημειώσεις μου ἐπροχώρησαν ἕως τὸ δέκατον πέμπτον βιβλίον, καὶ τυπόνονται, καθόσον γράφονται. Ὁ πίναξ εἶναι γραμμένος, καὶ χρειάζεται μόνον μικρὰν ἀναθεώρησιν. Ὅθεν παρεκάλεσα τὸν καλόν μου φίλον Θυρότον, ἂν κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς, νὰ τελειώσῃ διὰ τοῦ τύπου τὴν ἔκδοσιν, προσθέτων ὅσα εὕρῃ γραμμένα καὶ τὸν πίνακα, διὰ νὰ μὴ μείνῃ κολοβὸν τὸ ἔργον.

Χωρὶς τὰς παρὰ τῶν ἐχθρῶν ἀγρίας καταδρομάς, καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁ Στράβων ἤθελ' εἶσθαι τελειωμένος, καὶ ἄλλο τι ὡρ
λιμώτερον ἴσως παρὰ τὸν Στράβωνα. Μοῦ ἐφαρμάκωσ
τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς μου. Ἡ τελευταία τ
Νέρωνος σατυρικὴ διατριβὴ εἶναι πολὺ αἰσχυντοτέρ
Ζητεῖ ὁ Νέρων νὰ μοῦ σηκώσῃ κατὰ κεφαλῆς τὸν κλῆρ
μας. Ἐτόλμησε νὰ ἐγγίξῃ, καὶ ἀποθαμένον ἄνδρα τ
μακαρίτην Ἀλεξ. ὀνομάζων αὐτὸν *Ἔνσαρκον ἄγγελ*
τῆς παλιγγενεσίας. Ὑπομονή!

Μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς σου δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν ἦτ
ἡ 5 Μαΐου, ἔστειλες Chargée καθὼς λέγουσιν οὗτ
Ἀγνοῶ διὰ τί τὸ ἔκαμες· ἂν δι' ἐλπίδα νὰ πληρώσ
ὀλιγώτερα, ἐδαπάνησα πλειότερόν τι τοῦ συνειθισμένου
καὶ πρὸς τούτοις ἀγώγιον ἀμαξίου διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τ
πόσταν (ἥτις εἶναι μακρὰν τῆς κατοικίας μου) καὶ νὰ
ἐπιστρέψω. Ἡ συνήθεια εἶναι, τὸ ὁποῖον ἴσως εἶναι ἄγν
στον αὐτοῦ, ὅταν ἦναι ἐπιστολὴ Chargée, νὰ μὴ πέμ
πεται ὡς ἄλλαι εἰς τὸν οἶκον· ἀλλ' ὁ ἐπιστάτης δίδει τ
εἴδησιν πρὸς τὸν μέλλοντα νὰ λάβῃ τὴν ἐπιστολήν, κα
οὗτος χρεωστεῖ νὰ ὑπάγῃ προσωπικῶς νὰ τὴν λάβῃ κα
νὰ ὑπογράψῃ ὅτι τὴν ἔλαβε. Καὶ ὁ περὶ τούτου νόμ
εἶναι τόσον ἀδυσώπητος, ὥστε ἂν φερειπεῖν ἤμην κλινή
ρης, ἔπρεπε νὰ κάμω ἐπίτροπον μου διὰ νοταρικοῦ γράμ
ματος, νὰ ὑπάγῃ νὰ τὴν ζητήσῃ. Τοῦτο σὲ λέγω διὰ νὰ
μὴ μὲ φέρῃς καὶ ἄλλην φορὰν εἰς τὴν αὐτὴν ἀνάγκην.

Περὶ τῆς διὰ λάθος πεμφθείσης κιβωτοῦ εἰς Παλέρμο
δὲν ἔχω ἀκόμη καμμίαν εἴδησιν. Ἂν κατὰ τύχην ἔλθ
αὐτοῦ πρέπει νὰ σταλθῇ εἰς Χίον διὰ Σμύρνης ἢ Βε
ζαντίου.

Ἂν σ' ἔλθωσιν ἀργύρια δι' ἐμὲ ἀπὸ Λιβόρνον ἢ ἄλλοθεν
κράτειτα, μὴ μὲ τὰ ἐμβάσῃς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σήμερον πέμπεται πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ant. Chaudoin μικρὰ πάλα σημειωμένη I R N° 2, διὰ νὰ σὲ τὴν στείλῃ αὐτοῦ. Εἰς αὐτὴν περιέχονται τὰ ἑξῆς:

4 σώματα εἰς τόμους 8, τοῦ 19 καὶ 20ου τόμου τοῦ βιογραφικοῦ Λεξικοῦ ῥαμμένα.	φρ.	48,—
1 δέσμη περιέχουσα 2 σώματα Θησαυροῦ Ἑρρίκου Στεφάνου νέα ἔκδοσις τῆς Ἀγγλίας, καθὲν ἀπὸ δύο τόμους, 1 τὸ τρίτον μέρος Λεξικοῦ καὶ ὁ ἄλλος τὸ πρῶτον μέρος τῶν Γλωσσαρίων	»	109,40
2 δέσμαι περιέχουσαι 6 τόμους (16, 17, 18, 19, 20, καὶ 21) διὰ τὸν κύρ. Μηχαὴλ Βασιλείου.	»	52,50
	φρ.	209,90

1 δέσμη περιέχουσα τὸν 19 καὶ 20 τόμους, τοῦ βιογραφικοῦ λεξικοῦ, στιχωμένους, διὰ τὸν κύριον Ῥώταν φρ. 17,50

Παιδαγωγικὰ συγγράμματα ῥαμμένα,

Simon de Nantua	2,25
Guide del'enseignement etc. .	3,50
Plan d'education par Delaborde	2,50
	8,25
φρ.	25,75
τὰ ἀντικρὺ	209,90
	235,65
Παλωτικὰ καὶ ἄλλα ἔξοδα	4,75
φρ.	240,40

Ἐκ τούτων μόνα φρ. 25,75 ἐπέρασα εἰς χρέος σου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Περὶ τῶν λοιπῶν ἔχω χρείαν χειραγωγίας. Τὰ τοῦ
Μηχαὴλ ἐστάλησαν αὐτοῦ, ἐπειδὴ τὸν προσμένεις. Τ
τέσσαρα σώματα βιογραφικοῦ Λεξικοῦ, αὐτοῦ ἔπρε
ὁμοίως νὰ σταλθῶσιν, ἐπειδὴ καὶ τὰ προλαβόντα εἰς τ
Μακαρίτην ἀμέσως ἐστέλλοντο, διὰ τὸν ὁποῖον εἶμ
ὑπογραμμένος εἰς τὴν ἔκδοσιν, καὶ χρεωστῶ νὰ λαμβάν
καὶ νὰ πληρόνω καὶ τὰ ἀκόλουθα, ἕως νὰ τελειώσ
ἔκδοσις, ἢ νὰ τελειώσω ἐγώ. Ὡσαύτως ὑπογραμμέν
εἶμαι καὶ διὰ τὰ δύο σώματα Θησαυροῦ Στεφάνου· τ
ἓν εἶναι διὰ τὸ γυμνάσιον τῶν Κυδωνιῶν, τὸ ἄλλο μ
ἔγραφεν ὁ Μακαρίτης, ὅτι τὸ ἐκράτει διὰ τὸν υἱόν του
Χώρισέ τα λοιπόν, καὶ κράτησε τὸ ἕν, δηλαδὴ δύο τ
μους μερ. 3 τοῦ Θησαυροῦ, καὶ μέρος 1 τῶν γλωσσ
ρίων, διὰ τὸν υἱὸν τοῦ μακαρίτου, καὶ τὸ ἄλλο παρ
μοιον τοῦ πρώτου, στεῖλε ἀσφαλῶς εἰς τὰς Κυδωνίας κ
φρόντισε νὰ λάβῃς ἀπὸ τοὺς Κυδωνιάτας τὸ ἥμισυ τῆ
τιμῆς (τῶν 109,40) φρ. 54,70. Δὲν εἶναι χρεία νὰ σ
εἴπω, ὅτι πρέπει νὰ τὰ στείλῃς ὡς εἶναι, ἄδετα. Τὸ δ
ἄλλο ἥμισυ 54,70 τίς ἔχει νὰ μοῦ τὸ πληρώσῃ; ἐπειδὴ
ἀπέθανε ὅστις ἐπλήρωνε. Περὶ δὲ τῶν τεσσάρων σωμά
των βιογραφικοῦ Λεξικοῦ παρατηρῶ εἰς τὸν ὁποῖον μ
ἔπεμψε λογαριασμὸν ὅτι ἐκράτει ἓν ἀπ' αὐτὰ δι' ἑαυτ
ὁ μακαρίτης, ἔπεμπεν ἓν εἰς τὸν ἀδελφόν του κύριο
Μηχαήλ, τρίτον εἰς τὸν Γ. Σχινᾶν, καὶ τὸν τέταρτον εἰ
τὸν Κούμαν. Παρ' αὐτῶν λοιπόν, φίλε, παρακαλῶ σὲ νὰ
φροντίσῃς νὰ συναθροίσῃς τὰ ἀργύρια μου, ὁμοίως καὶ τ
τοῦ κυρίου Μηχαὴλ Βασιλείου 52,50 διὰ τοὺς πεμπ
μένους τομ. 6. Λεξ. φυσικ. ἱστορ. καὶ νὰ τὰ περάσῃς εἰ
τὸ Ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ μου. Ἀγανακτῶ καὶ λυποῦ
μαι μεγάλως ὅτι τρίβω τὸν καιρόν μου ματαίως εἰς τοι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτας ἀηδεστάτας καὶ βαρυτάτας δι' ἐμὲ ἐρεύνας· ἀλλὰ δὲν λυποῦμαι ὀλιγώτερον, ὅτι βαρύνω καὶ ἄλλους. Τί νὰ κάμω; ἂν οἱ φίλοι δὲν ἀνακουφίσωσιν ὀλίγον τὸ βάρος μου ἀνάγκη εἶναι νὰ μὲ κατασυντρίψῃ.

Εἰς τὴν 1 Ἰουλίου, 1817 ἐπιστολήν τοῦ μακαρίτου λέπω ὅτι ἀφῆκεν εἰς τὸν κύριον Σταῦρον Ἰωάννου 40 Ξενοκράτεις, 40 Μαρκ. Αὐρηλίους, καὶ 40 Ἱπποκρ. καὶ Γαλην. συγγράμματα, διὰ νὰ στείλῃ πρὸς τοὺς κυρίους Ζωσιμάδας. Ἐμελέτα λέγει νὰ στείλῃ καὶ 40 πρώτους καὶ δευτέρους τόμους Στράβωνος διὰ λογαρ. τῶν αὐτῶν Ζωσιμάδων εἰς Ἰωάννινα. Αὐτοὶ οἱ Στράβωνες, ἂν ἐστάλησαν ἐκ προσταγῆς τῶν Ζωσιμάδων, ἀκολουθεῖ ὅτι πρέπει νὰ σταλθῶσι καὶ οἱ τρίτοι τόμοι 40. Τὰ ἀργύρια τῶν σταλθέντων, καθὼς καὶ τῶν μελλόντων νὰ σταλθῶσιν ἀπὸ τὸν κύριον Σταῦρον, ἂν δὲν τὰ ἔλαβεν ὁ μακαρίτης ἀπὸ τοὺς Ζωσιμάδας (ἐπειδὴ δὲν τὰ περνᾷ εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ μου), πρέπει νὰ φροντισθῇ ἡ συνάθροισίς των καὶ νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸν λογαριασμόν μου.

Ἄ! φίλε, τί σοφὸν παράγγελμα τὸ «Λάθε βιώσας». Ἐὰν τὸ παροιμιακὸν «Δὶς παῖδες οἱ γέροντες» εἶχε τὴν ἀκολουθίαν του, ἤγουν νὰ γίνωνται καὶ δὶς νέοι, καὶ Δὶς ἄνδρες καθεξῆς, καὶ τέλος νὰ γηράσκωσι δευτέραν φοράν, νὰ βεβαιόνω, ὅτι ἔμαθα τώρα πῶς ἔπρεπε νὰ ζήσω τὴν δευτέραν ταύτην ζωήν. Ἀλλὰ τὸ κακὸν εἶναι ὅτι ἐπιστρέφομεν εἰς μόνην τὴν νηπιώδη ἡλικίαν, καὶ ἀποθνήσκομεν μωροί.

Ἀπὸ τὰς ἐγκεκλεισμένας στεῖλε παρακαλῶσε, τὴν μίαν πρὸς τοὺς Βλαστοὺς τῆς Σμύρνης· τὴν ἄλλην πρὸς τὸν φίλον μου Βάμβαν εἰς Χίον. Μοῦ ἔλειψε καὶ αὐτός, ὅταν ἔχω τὸ πλέον χρείαν τῆς παρηγορίας του. Γράψε με πρὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τίνα ἔχω νὰ πέμπω εἰς Βυζάντιον ἀμέσως τὰς διὰ Χι
ἐπιστολάς.

Τὴν Τρ. κατ. μ' ἔγραφεν ὁ Μακαρίτης, ὅτι ἔστειλ
ἴσον εἰς Βιέννην καὶ ἕτερον εἰς Πίσαν. Δὲν ἤθελα ν
παραπέσῃ. Ὡσαύτως δὲν ἤθελα νὰ παραπέσῃ ἐὰν κατ
τύχην εὕρῃς εἰς τὰς πρὸς ἐμέ του ἀποκρίσεις τὰς ἐντύ-
πους, συμβουλήν τινα διδομένην ἀπὸ ἐμὲ εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺ
ἐγκρίτους μας ἀρχιερεῖς.

Σ' ἐνθυμίζω καὶ πάλιν νὰ μὴν ὁμολογήσῃς τὴν ἔκδο
σιν τῆς Α καὶ Β Ραψῳδίας ἔργον ἰδικόν μου. Εἶναι βέ
βαια γνωστὸν εἰς ὅλους τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ἡ ἄρνησις μο
εἶναι ἀναγκαία εἰς τὸ ὁποῖον μεταχειρίζομαι ὕφος τῶν λε
γομένων, καὶ κρίνω συμφέρον νὰ μεταχειρισθῶ εἰς τὴν ἀκό
λουθον Γ, ἐάν ποτε εὐκαιρήσω καὶ εὐτυχήσω νὰ τὴν ἐκ
δώσω. Τὰ προλεγόμενά της εἶναι πρὸ πολλοῦ σχεδια
σμένα· ἀλλὰ χρειάζονται ἀκόμη πελέκημα· καὶ ὁ πελε
κητὴς εἶναι καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀσθενής.

Περὶ τῆς παρὰ τῶν Ἄγγλων βοηθείας ἔχεις μέγα δι
καιον νὰ ἐντρέπεσαι. Δὲν ἐμπορεῖς νὰ φαντασθῇς πόσον
ἐγὼ εἶμαι ὑπερήφανος εἰς τὰ τοιαῦτα. Ἡ εἰς τοὺς εὐερ
γέτας εὐγνωμοσύνη εἶναι χρέος ἀπαραίτητον· ἀλλ' ὅστις
δυνάμενος νὰ εὐεργετήσῃ αὐτὸς ἑαυτόν, βάλλει τὸν τρά
χηλόν του εἰς ζυγὸν εὐεργετῶν ξένων, γίνεται ἑκουσίως
ἀνδράποδον, ἄξιον νὰ στίζεται καὶ νὰ μαστίζεται ὅλην
του τὴν ζωὴν ἀπὸ εὐεργέτας. Τὴν αὐτὴν ἀγανάκτησιν
ἐδοκίμασα καὶ δοκιμάζω, ὅταν ἀκούω τὰς εὐεργεσίας τῶν
Ἄγγλων εἰς τὰς Ἀθήνας, τὰς εὐεργεσίας τῆς Βαυαρίας
(Bavière) εἰς τοὺς νέους μας. Ὡς μαινόμενος ὀργίζομαι
κατὰ τῆς τύχης, ὅτι δὲν μ' ἐχάρισε πλοῦτον, ἢ κἂν δύ-
ναμιν νὰ καταπείσω τοὺς λιθίνους πλουσίους τοῦ γένους

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ μὴν ὑποφέρωσι νὰ κακεργῆται μὲ τοιαύτας εὐεργεσίας τὸ γένος. Πρὸ πολλοῦ προβλέπων τὸν σημερινὸν ὀργασμὸν τῶν Ἑλληνικῶν πνευμάτων, καὶ φοβούμενος μὴν ἡ τοιαύτη ἀλλοίωσις νομισθῇ ἔργον τῶν φωτισμένων ἐθνῶν, καὶ ὄχι αὐτόματον ἰδικόν μας κίνημα, ἐσπούδασα νὰ προλάβω νὰ ἀφανίσω τὴν τοιαύτην ὑπόληψιν, μέρος μὲ τοὺς Αὐτοσχεδίους στοχασμούς, καὶ μέρος μὲ τὴν διατριβὴν περὶ τῆς νῦν καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος (Mémoire sur l'état actuel etc.).

Εἰς καλὸν ἐνθυμήθην τὸ Mémoire. Δὲν μ' ἔμειναν ἀπ' αὐτὸ πλὴν μόνα 3 ἢ 4 ἀντίτυπα· καὶ μοῦ τὰ ζητοῦσι πολλοί. Δὲν ἦτο τρόπος νὰ μετατυπωθῇ ἀπαράλλακτον, ὡς εἶναι, μὲ ἔξοδα μου, εἰς τὴν Λειψίαν; Δὲν εἶναι ἀσύμφορον νὰ διαδοθῇ καὶ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους. Τὰ περὶ τοῦ Χρηστοῦ Νικοδήμου μὲ ὕβραναν (et ne faro buon uso). Παρὰ τὸ ζητούμενον τοῦ De la Borde σὲ πέμπω τ' ἄλλα δύο τὸ μὲν ὡς παιδαγωγικὸν τὸ δὲ Simon de Nantua, ὡς χρήσιμον νὰ μεταφρασθῇ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν, ἂν εἶχες κανένα ἔμπειρον μεταφραστήν, νὰ τὸ οἰκειώσῃ δηλαδὴ εἰς τὰ ἔθη καὶ ἤθη μας, ἀφίνων ὅσα ἀποβλέπουσι τοὺς Γάλλους. Τὰ λοιπὰ λοιπὸν εἰς ἄλλην. Εὐδαιμόνει!

28.

Ἐκ Παρισίων 9 Ἰουλίου 1818.

Ἀσπάζομαί σε παροίκιον.

Τὴν 20 Ἰουνίου ἐπιστολὴν σ' ἔστειλ' ἀτελείωτον, ἐπειδὴ εἶχαν τελειώσειν καὶ τὸ χαρτίον καὶ αἱ δυνά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μεις μου. Καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνων λέγω, ὅτι ἐπεθ
μουν νὰ μὴ γίνῃ ἡ κήρυξις τῶν εἰς πώλησιν διορισμέν
τῆς ἐκδόσεώς μου βιβλίων διὰ τοῦ Λ. Ε. ἀλλὰ δι' ἡ
χωτέρας ὁδοῦ, μὲ κατ' ἰδίαν ἐπιστολὰς εἰς τρεῖς ἢ τέ
σαρας πόλεις, ὅθεν εἶναι ἐλπὶς νὰ ἀγορασθῶσι μὲ ἀπ
κούφισίν μου, καὶ χωρὶς ζημίαν κανενός. Ναὶ φίλε! χω
ρὶς ζημίαν! Βλέπω τὸν ὀργασμὸν τῶν πνευμάτων, ὁ
πλέον καθ' ἡμέραν, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν αὐξά
νοντα τόσον, ὥστε ἤρχισα νὰ φοβοῦμαι, ὄχι μὴ φωτισθ
τὸ γένος, ἀλλὰ μὴ πρὶν ἀποκτήσῃ φῶτα ἀρκετά, κερ
λαί τινες ἐνθουσιαστικαὶ ἐπιχειρήσωσι πρὸ τοῦ πρέποντ
καιροῦ τὴν συντριβὴν τοῦ ζυγοῦ, καὶ γένῃ ἡ ἐσχάτ
πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. Ὁ ὀργασμός, ἀντὶ νὰ μ
τριασθῇ, πρέπει ὅμως ὁλονὲν νὰ ῥιπίζεται ἀπὸ τοὺς φ
λογενεῖς. Τοῦτο μόνον ἐχρειάζετο, νὰ προνοῶσιν οἱ ῥιπ
ζοντες ἑνταυτῷ καὶ τῆς φλογὸς τὴν διεύθυνσιν, ὥστε ν
θερμαίνεται τὸ γένος χωρὶς νὰ καίεται, ἢ κατὰ τὸ θαῦμ
τῆς βάτου, νὰ καίεται χωρὶς νὰ κατακαίεται. Ἔχω πε
τούτου τινὰς στοχασμούς· ἀλλ' ἐγήρασα ὁ ταλαίπωρος
καὶ δὲν μοῦ ἔμειν' ἄλλο πλὴν ψιλὴ καὶ ἄκαρπος ἐπιθ
μία. Ὅπως ἂν ἦναι, ἐπειδὴ γράφω πρὸς φρόνιμον ἄν
δρα, εὔλογον ἔκρινα νὰ σὲ κοινωνήσω καὶ τὰς ἐλπίδας κα
τοὺς φόβους μου, μὲ ἐλπίδα ὅτι θέλεις τὰς κοινωνήσει
εἰς τοὺς ὁμοίους σου πρὸς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος.

Ἂν δὲν ἔχῃς καιρὸν ν' ἀποκριθῇς εἰς τὴν παροῦσαν,
παρακαλῶ σε νὰ μὴν ἀμελήσῃς νὰ μὲ γράψῃς δύο μόνους
στίχους μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου, τοῦτο μό
νον διαλαμβάνοντας. Ὁ Κίας καὶ Θερμίων εἶναι ἐπί
σκοπος ἢ Ἀρχιεπίσκοπος; Εἶναι Θεοφιλέστατος, ἢ Πα
νιερώτατος; καὶ ὄχι τι πλέον. Τὰ λοιπὰ ὅσα μὲ γράφ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

περὶ τοῦ καλοῦ τούτου ποιμένος, τοῦ φερωνύμως *Νικοδήμου* (ἐπειδὴ πολεμεῖ τὴν ἀπαιδευσίαν τοῦ δήμου), τὰ πιστεύω ὡς ἱστορίαν, καὶ ὡς τοιαῦτα ἐνδέχεται ποτὲ νὰ τὰ μεταχειρισθῶ, χωρὶς σημείωσιν τοῦ ὀθεν τὰ ἔμαθα.

Ὁ Καλούδης εἶναι ἤδη εἰς τὴν Χίον;

Εὐχαριστῶ σε διὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβες ὄντως φιλικὴν φρόνοιαν τοῦ ἀδελφοῦ μου.

Χαίρω ὅτι ὁ ἐξάδελφός μου Πετρίτζης εἶναι σύντροφός σου· καὶ τὸν μακαρίζω διὰ τὴν καλήν του ταύτην τύχην. Εἶναι πλέον ἀδελφός μου παρὰ ἐξάδελφος· καὶ τοῦτο ἔγινε διὰ τὰ συχνὰ θανατικά, τὸ ὁποῖα μᾶς ἠνάγκαζαν νὰ καταφεύγωμεν εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον· ὥστε νὰ συζήσωμεν ἐντάμα μέγα μέρος τῆς παιδικῆς, ὄχι πολλὰ φρονίμου, ἀλλ' εὐδαίμονος ὅμως ἡλικίας.

Ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μηδὲν ἥδιστος βίος
Ἕως τὸ χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθῃς.

Καὶ τὸ ἔμαθα ὁ δυστυχὴς (τὸ λυπεῖσθαι πλέον παρὰ τὸ χαίρειν), τόσον καλά, ὥστε δύναμαι νὰ διδάξω κατηλεπτῶς καὶ ἄλλους, ὁποῖα καὶ πόσα κακὰ προξενεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἡ λύπη.

Ἐπαινῶ τὸν περὶ τοῦ Keun λογισμόν σου· ἀλλὰ δὲν ἠμπορίσκω λαβὴν τοῦ πράγματος, ὀθεν ν' ἀρχίσῃ καὶ πῶς νὰ πλεχθῇ. Καὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ ἀνδρὸς εἶναι μάρτυς αὐτόπτης καὶ αὐτήκοος· ἐκ τῶν εὐεργετηθέντων ἀπὸ τὸν μακαρίτην ἐγὼ ἴσως εἶμαι ὁ μεγαλήτερος ὀφειλέτης. Ἀλλ' αἱ ἀρεταὶ τοῦ ἀνδρός, φίλε μου, εἶναι ἀρεταὶ ἰδιάζουσαι (ὡς λέγουν οὗτοι vertus privées) καὶ ὀλιγιακαί, ὠφελιμώτεραι πολλάκις ἀπὸ τὰς ὀνομαζομένας κοινωφελεῖς ἀρετάς, ἀλλ' ὄχι τοιαῦται, ὁποῖαι νὰ κατα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

χωρισθῶσιν εἰς Βιογραφικὸν Λεξικόν. Εἰς τοιοῦτον Λεξ
κὸν ἐμβαίνουσιν ἀρεταὶ Ἡρωϊκαί, κακίαι μεγάλαι, συ
γράμματα ἐπίσημα, ἢ διὰ τὴν ὠφέλειαν τὴν ἐξ αὐτῶ
εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, ἢ διὰ τ
βλάβην ὡς εἶναι παραδείγματος χάριν, τὸ σύστημα τ
Spinosa, τοῦ Hobbes καὶ τῶν τοιούτων. Εἰς βραχυλ
γίαν ἐμβαίνουν εἰς τοιαῦτα Λεξικά, ὅσα ὀνόματα κά
νουν ὁπωσδήποτε ἐποχὴν εἰς τὴν ἱστορίαν, ἢ καθ' αὑτ
ἢ διότι εἶναι δεμένα μὲ ἄλλα ὀνόματα λαμπρότερα, ὡσ
εἶναι ἀδύνατον νὰ μείνουν ἀμνημόνευτα, χωρὶς νὰ κώλ
βωθῇ τῶν λαμπροτέρων ἡ ἱστορία.

Πολλοὶ τοιοῦτοι ἐμνημονεύθησαν ὄχι δι' ἄλλο πλὴ
διότι εἶχαν συχνὴν ἐπιστολικὴν κοινολογίαν μὲ τὸν Ὀνλ
ταῖρον, μὲ τὸν Ῥουσσὼν καὶ ἄλλους τοιούτους. Δὲν μ
λανθάνει, ὅτι τὰ λεξικὰ ταῦτα ἔχουσι καὶ πολλὰς κατ
χρήσεις βιογραφίας· ὅτι κατεχώρισαν ὀνόματα πολλῶν
ἄσημα παντάπασιν. Ἀλλ' αὐτὴ μᾶλλον ἡ κατάχρησ
μ' ἐμποδίζει νὰ κινδυνεύσω τὸ τίμιον ὄνομα τοῦ φίλου
προσκολλῶν αὐτὸ μὲ ὀνόματα ταπεινῶν ἀνθρωπίσκων
Τοῦ μακαρίτου σύγγραμμα δὲν γνωρίζω, παρὰ μετάφρ
σιν εἰς τὸ Γαλλικὸν βιβλίου θεολογικοῦ ἀπὸ τὴν Ὀλλαν
δικὴν γλῶσσαν, συγγραμμένον ἀπὸ τὸν φίλον καὶ διδά
σκαλόν μου δεύτερον τὸν Δόμινον Buurt. Ἔπειτα τὸν
οὗτος βίος ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ συνταγμένος καὶ ἕτοιμος ἀπ
τὴν πατρίδα του, περιέχων τὴν ἐποχὴν τῆς γενέσεώς του
τὴν ἀκαδημίαν ὅπου ἐδιδάχθη, καὶ ἄλλας τῆς ζωῆς τ
περιστάσεις ἀγνώστους εἰς ἐμέ, πιστεύω δὲ καὶ εἰς π
Ἐλησμόνησα νὰ σὲ εἴπω ὅτι ὁ Buurt οὗτος δὲν ἐκατα
χωρίσθη εἰς τὸ Βιογρ. Λεξ. καὶ ὅμως (χωρὶς νὰ κάμ
κρίσιν ἄδικον μεταξὺ δύο διδασκάλων φίλων καὶ εὐεργ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ν) ἦτο πολὺ ἀνώτερος τὴν σοφίαν. Ὅταν διέτριβον Ἀμστελδάμ, μεταξὺ 28 Μινίστρων τῆς Καλβινικῆς κκλησίας ὁ Buurt ἦτον ὁ ὀνομαστότερος. Διὰ τὴν σο-ίαν του τὸν ἔκλεξεν ἄνδρά της ἡ σύζυγός του πολὺ τα-πινότερον ἐξ εὐγενῶν οὖσα αὐτή. Ἔχουσα παιδείαν καὶ ατροφήν, κατεστάθη σοφωτέρα ἐκ διδαχῆς τοῦ ἀνδρός ης, ὥστε νὰ συντάξῃ καὶ λογικὴν εἰς τὸ Ὁλλανδικόν, ἣν ὁποίαν καὶ παρέδιδεν εἰς τὸν οἶκόν της ἀμίσθως εἰς ας κόρας τῶν ἐπισημοτέρων πολιτῶν, καθὼς ἐξ ἑτέρου ρους ὁ Buurt εἰς τοὺς νέους· τούτων τῶν νέων ἐγχω-ίων εἰς τὸν ἀριθμὸν εὐτύχησα κ' ἐγὼ ὁ ξένος καὶ παρε-ίδημος νὰ συγκαταλεχθῶ. Ἅτεκνοι ὄντες καὶ πλούσιοι στεγίνοντο εἰς τὸ φιλάνθρωπον ἔργον νὰ διδάσκωσι τοὺς ους. Ὁ σοφὸς τῆς Σμύρνης Μινίστρος μ.' ἐσύστησεν εἰς ὸν σοφὸν τοῦ Ἀμστελοδάμου Μινίστρον. Πότε θέλει ἐλ-εῖν ὁ καιρὸς νὰ ἔχῃ καὶ ἡ Ἑλλὰς τοιούτους σοφοὺς Ἀφχιερεῖς! Σ' εὔχομαι νὰ τοὺς ἴδῃς! ἐγὼ βέβαια δὲν λλο γενῆν θεατὴς τόσον τερπνοῦ θεάματος.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα συλλογιζόμενος μὲ κάμνεις νὰ ελάμω, ὅταν μὲ λέγῃς περὶ ἐκδόσεως ἐπιστολῶν μου. Ὅταν γράφῃ τις πρὸς φίλους, φυσικὰ γράφει μὲ ἄνεσιν μεγάλην τοῦ λογισμοῦ, ὥστε καὶ τὴν ἀκριβῆ τῶν ἐννοιῶν ἀλληλουχίαν καὶ σύνδεσιν νὰ ἀμελῇ καὶ εἰς τὴν ἔκφρα-σιν πολὺ νὰ μὴ προσέχῃ. Πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον μάλι-στα ἔγραφα ὡς καὶ νὰ ἐλάλουν διὰ ζώσης φωνῆς πρὸς παρόντα. Τοιαῦται συνθέσεις ὅσον εἶναι συγχωρημέναι πρὸς φίλους, τόσον καταφρονοῦνται δημοσιευόμεναι ἀπὸ τὸ κοινόν, ἐπειδὴ δείχνουν οἴησιν καὶ καταφρόνησιν τοῦ κοινοῦ. Μὴ διὰ τὸν θεόν! ἀντὶ τιμῆς αἰσχύνην. Μὴ τὰ ελία ἴσως καὶ μύξας, ὡς μέλι, ἢ τὰ ἄτιμα λιθάρια, ὡς

Δημόσιον Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

μαργαρίτας. Βέβαια εἰς τόσην λογοδιάρροιαν δυνατὸν
εὑρεθῇ καὶ τίποτε ἄξιον νὰ λεχθῇ καὶ δεύτερον· ἀλλ' ἄξ
ζει τόσον ὀλίγον νὰ φυλαχθῇ καὶ ὡς ἀπόφθεγμα Ἀρ
στοτέλους ἢ Πλάτωνος;

Ὁ Κούμας μὲ γράφει, ὅτι τοῦ λείπει ὁ δεύτερος κα
τρίτος τόμος τοῦ Στράβωνος. Φρόντισε, παρακαλῶ σ
νὰ τοὺς στείλῃς αὐτόθεν δεύτερον καὶ τρίτον ραμμένους

Εἰς τοὺς τελευταῖον σταλθέντας τρίτους τόμους Στρά
βωνος πρὸς τὸν Μακαρίτην, εὑρίσκεται εἰς τόμος τρίτ
εἰς μεγάλον χαρτίον. Αὐτὸς εἶναι διωρισμένος διὰ τ
Capo d'Istria· ἐπεθύμουν νὰ σταλθῇ πρὸς τὴν ἐξοχότη
του ἀσφαλῶς.

Ἐδῶ εὑρίσκονται κατὰ τὸ παρὸν δύο Χῖοι, Ἀλέξαν
δρος Κοντόσταυλος, καὶ Παντελῆς Βλαστός.

Ἔλαβα καὶ ἀπὸ τὸν Βάμβαν ἐπιστολήν. Ἡ χία σχολ
προκόπτει, ἔχει μαθητὰς 560.

Ἂν ὁ Κύριος Μ. Βασιλείου ἐκατευωδώθη, φίλησέ τ
ἀπὸ μέρους μου· εἰπέ τον ὅτι ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν τ
μὲ τὴν συναλλαγματικὴν πρώτην καὶ δευτέραν διὰ τ
Πίκκολον, πρὸς τὸν ὁποῖον καὶ τὰς ἐγχείρισα.

Στίχωσε τρεῖς τόμους τοῦ Στράβωνος, 1, 2 καὶ
καὶ πέμψε τους ἀπὸ μέρους μου συνωδευμένους μὲ τ
προσκυνήσεις μου πρὸς τὸν ὄντως χριστιανὸν ποιμέν
Νικόδημον.

Σ' ἔγραφα περὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ ὁποίου σ' ἔπεμ
ψα βιβλιαρίου Simon de Nantua. Αὐτὸ μεταφράζετα
τώρα ἐδῶ ἀπὸ νέον τινὰ τῶν ἡμετέρων.

Περὶ τῶν Ῥαψῳδιῶν κάμνε ὡς ἔκαμνεν ὁ μακαρίτης
Μὴν ὁμολογῇς τὸν ἐκδότην, ἂν καὶ γνωστὸν εἰς σχεδ
ὅλους. Τοῦτο ἴσως σὲ φανῇ μάταιον. Ὄχι, δὲν εἶναι μ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τιον, ἐπειδὴ ἡ ὁμολογία ἐμποδίζει τὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν ὁποίαν ἐκθέτει τοὺς λογισμούς του ὁ ἐκδότης.

Καὶ πάλιν ἀσπάζομαί σε.

Χθὲς ἦλθεν ὁ μέλλων διδάσκαλός σας, νὰ μὲ ζητήσῃ τὴν ἐπιγραφήν σου διὰ νὰ σὲ γράψῃ. Πρόσεχε, νὰ ζήσῃς! ἀποκρινόμενος νὰ μὴ δείξῃς τι μικρὸν ἢ μέγα σημεῖον τῆς ὁποίας σ' ἔλεγα εἰς τὴν προλαβοῦσάν μου ὑποψίας. Ἂν ἀληθῶς ὡς ὑποπτεύονται καὶ ὑποπτεύομαι, μὲ κεντῇ κρυφίως, ἡ φανέρωσις ὅτι τὸ αἰσθάνομαι θέλει τὸν κάμειν ἀγριώτερον, ἡ προσποίησις τῆς ἀγνωσίας, ἴσως τοῦ ἀλλάξῃ τὴν γνώμην. Ὅλων τούτων αἰτία καὶ πηγὴ εἶναι ἡ ἐλεεινὴ ἔλλειψις τῆς παιδικῆς ἀνατροφῆς. Ἄ! Keun. Ἄ! Buurt.

29.

9 Αὐγούστου 1818.

Ἐπειδὴ φίλε Ῥώτα, ζητεῖς εὐχάς, ἀπ' εὐχὰς δίκαιον εἶναι ν' ἀρχίσω. «Ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου, οἱ υἱοί σου (καὶ αἱ θυγατέρες) ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης σου. Εὐλογήσαι σε κύριος, καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ πάσας τῆς τῆς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου!» Εἰς τὴν Δαυιτικὴν ταύτην ὡραίαν εὐχὴν προθέτω ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ τὸ ἰδικόν μου Γένοιτο!

Ν' ἀποκριθῶ διεξοδικῶς εἰς τὴν 24 Ἰουλίου ἐπιστολήν σου, εἶναι κατὰ τὸ παρὸν ἀδύνατον· πνίγομαι ἀπὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀρρωστίας σωματικὰς καὶ ἀπὸ ἀσχολίας τοῦ ἐξαντλημένου μου νοός. Πρόσθες εἰς αὐτὰς καὶ πλῆθος ἐπιστολῶν σωρευομένων καθημέραν πανταχόθεν, εἰς τὰς ὁποίας ἀναγκάζομαι νὰ ἀπαντῶ, ἂν ὄχι εἰς ὅλας (τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδύνατον) εἰς μέρος ὅμως αὐτῶν ὄχι μικρόν. Μ' ὅλον τοῦτο πρέπει νὰ σὲ εἴπω τινὰ ἀναβολῆς ἀνεπίδεκτα.

Προβλέπων ὅτι δὲν θέλω ἀργήσειν νὰ τελειώσω τὴν ἀνιαράν μου ζωήν, καὶ φοβούμενος μὴν ἀφήσω τὸν Στράβωνα ἀτελείωτον, ἀσχολοῦμαι ὅλας ταύτας τὰς καυματηρὰς τοῦ θέρους ἡμέρας εἰς αὐτόν· καὶ μὲ πολλὴν μου στενοχωρίαν εὐτύχησα νὰ τελειώσω τὴν τύπωσιν τῶν σημειώσεων, καὶ δὲν ἔμεινε πλέον πλὴν ὁ φοβερὸς καὶ τρομερὸς Πίναξ, διὰ νὰ ἀπαρτισθῇ ὁ τέταρτος καὶ τελευταῖος τόμος. Χρειάζεται καὶ αὐτὸς τρεῖς μῆνας τοὐλάχιστον, διὰ νὰ τυπωθῇ ἀκριβῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι γραμμένος, καὶ ἂν κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς, θέλει τυπωθῆν μὲ ἐπιστασίαν τοῦ φίλου Θυρότου.

Προβλέπων ἔτι, ὅτι παρὰ τὸν θάνατον εἶναι καὶ μακροβιότης, παραλυτική, ἀποπληκτική, τυφλωτικὴ τῆς ὄψεως, εἰς ἕνα λόγον, ζωὴ χειροτέρα θανάτου, καὶ βίος ἀβίωτος, ἔλαβα καὶ τούτου φροντίδα τὴν ἑξῆς.

Ὁ Βολισσινὸς ἐκδότης (οὕτω πάντοτε πρέπει νὰ ὀνομάζεται) ἐτελείωσε τὸ Γ τῆς Ἰλιάδος. Ἐτυπώθη ὅλον πλὴν τῶν Προλεγομένων· τὰ ὁποῖα θέλει εὑρεῖν τυπωμένα ἡ ἀπόκρισίς σου· ὁ ἀριθμὸς εἶναι 1500 σώματα. Εἰς τὴν σημείωσιν τῆς Β ῥαψῳδίας βλέπω, ὅτι ἔστειλα τὸν Μακαρίτην Ἀλεξ. 520 ἡμίδετα, καὶ 700 εἰς φύλλα. Ἀλλὰ σὺ μὲ λέγεις (εἰς ἄλλην σου ἐπιστολὴν) νὰ μὴ πέμπω εἰς φύλλα, διὰ τὸ ἀκριβώτερον τῆς αὐτοῦ στοιχώσεως. Ἀνάγκη λοιπὸν εἶναι, φίλε, νὰ μὲ ὁδηγήσῃς

παρὰ τὰ 520, πόσα ἔχω ἀκόμη νὰ στιχώσω, ὅλα τὰ 700 ἢ μέρος, δηλαδὴ μόνα 600, (ἐπειδὴ ἔστειλες 100 ἄδετα εἰς τὸν ξυλοχονδροειδέστατον βιβλιοπώλην τῆς Βιέννης), ἢ καὶ ὀλιγώτερα. Θέλω τὰ κατευθύνειν ὅλα πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ant. Chaudoin· καὶ αὐτόθεν τὸν διατάσσεις πόσα νὰ στείλῃ εἰς κάθε μέρος, γράφων ὅτι τὰ πέμπει ἀπὸ μέρους σου, χωρὶς νὰ μὲ ὀνομάζῃ. Τὸ αὐτὸ νοεῖται καὶ διὰ τὰ 200 σώματα ραμμένα (brochés) τοῦ Στράβωνος, τὰ ὁποῖα ἔπεμπα εἰς τὸν μακαρίτην. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἔχεις καιρὸν νὰ συλλογισθῇς. Γράψέ με πρῶτον περὶ τῆς Γ ραψῳδίας. Τελειόνω ὅθεν ἤρχισα μὲ τὴν Δαυιτικὴν εὐχήν.

Περὶ τῆς Τρ. Κατ. ὁ μακαρίτης τὸ ἔστειλε διὰ νὰ τυπωθῇ. Ἂν θέλῃ νὰ τὸ τυπώσῃ ὁ Θ. διὰ λογαριασμόν του, καλῶς· εἰδεμή, ζήτησε νὰ σὲ τὸ πέμψῃ ὀπίσω. Εἶναι πολλὰ ὀλίγων σελίδων παίγνιον· ὅμως μὴν ἐξοδεύσῃς περὶ τούτου. Ὁ. Ὁ.

30.

Ἐκ Παρισίων 9 Σεπτεμβρίου 1818.

Ἀκόμη, φίλε, Ῥώτα, δὲν δύναμαι ν' ἀποκριθῶ διεξοδικῶς εἰς τὰς ἐπιστολάς σου. Ἡ πρὸς τὸν Ρ. φρόνιμος ἐπιστολή σου μὲ ἤρεσε πολύ· καὶ τὴν αὐτὴν ἀνύποπτον διάθεσιν νὰ δείξῃς εἰς αὐτὸν παρακαλῶ, ὅταν ἔλθῃ αὐτοῦ. Ἀνεχώρησε πρὸ πέντε ἢ ἓξ ἡμερῶν, ἀφοῦ ἦλθε νὰ μ' ἀποχαιρετίσῃ συνωδευμένος μὲ ἄλλον ἰατρὸν καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συμμαθητήν του ὄχι φίλον μου. Ἡ δυστυχία των εἶναι διπλῆ διότι ὄχι μόνον ἐχθρεύονται ἀδίκως, ἀλλὰ τὸ ἐλεεινότερον, ὅτι ἀναγκάζονται καὶ νὰ ὑποκρίνωνται φιλίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Πλάτων καὶ μετ' αὐτὸν Μάρκος ὁ Αὐρήλιος ὀνομάζουσι Λυκοφιλίαν. Τὰ τοιαῦτα φίλε, δὲν ἔχουν θεραπείαν ἐν ὅσῳ λείπει ἡ παιδικὴ ἀνατροφὴ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ θέλει λείπειν ἑνόσῳ βασιλευόμεθα ἀπὸ τὸν Σουλτὰν χασάπην. Οἱ νέοι μας ἀφίνουν τὴν πατρίδα κακῶς ἀναθραμμένοι, καὶ κολοβωμένοι τὰς ψυχὰς ἀπὸ τὴν τρυφήν, ἂν ἦναι ἀπὸ δυνατῶν οἴκους, καὶ τὴν καταφρόνησιν πάσης ἰσονομίας καὶ εὐνομίας, ἢ ἀπὸ τὴν βαναυσίαν, ἂν ἐγεννήθησαν ἀπὸ βαναύσους. Αἱ ἐπιστῆμαι εἰς τοιαύτας ψυχὰς γίνονται φυσικὰ ὅπλα εἰς μωρῶν ἢ μαινομένων χεῖρας, μὲ τὰ ὁποῖα κτυποῦν τυφλὰ ὅτινα ἀπαντήσωσιν, οἱ μέν, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἔχωσι τὴν αὐτὴν ὑπεροχήν, τὴν ὁποίαν εἶχαν εἰς τὴν πατρίδα διὰ τὸν πλοῦτον ἢ τὴν δύναμιν· οἱ δὲ βάναυσοι ἐκδικούμενοι διὰ τὴν ὁποίαν ἐδοκίμαζαν καταφρόνησιν ἀπὸ τοὺς ὑπερέχοντας, ὄχι κατ' αὐτῶν τῶν ὑπερεχόντων μόνων, ἀλλὰ κατὰ παντός, ὅστις κατὰ δυστυχίαν του τοὺς ἀπαντήσῃ.

Ἐδῶ κλεισμένας βλέπεις δύο ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας σφράγισε καὶ πέμψε τὴν μὲν εἰς τὸν Βάμβαν, τὴν δὲ εἰς τὸν Πασχάλιον. Τὰς ἀφῆκα ἀνοικτὰς διὰ νὰ ἴδῃς εἰς μὲν τὴν πρώτην τὰς πολυπλόκους μηχανὰς τοῦ Ἀριστογείτονος· εἰς τὴν δευτέραν δέ, ὅτι γράφω τὸν Πασχάλιον νὰ σὲ γνωρίσῃ κύριον ἐπίτροπον καὶ φροντιστὴν (διὰ τὰ κρίματά σου) τῶν ὑποθέσεών μου.

Προσμένω κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν ἀπόκρισίν σου περὶ τῆς Γ ραψῳδίας, τῆς ὁποίας ἡ τύπωσις ἐτελειώθη. Περὶ αὐτῆς μὴν εἴπῃς τίποτε τὸν Ρ. ἀλλ' οὐδ' ἄλλον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κανένα. Μετατυπόνω τὴν ὥραν ταύτην τὸ Mémoire sur l'état de la civilisation en Grèce, καὶ βάλλω τὸ αὐτὸ ἔτος 1803, διὰ νὰ νομίζεται ἐκ τῆς πρώτης τυπώσεως, καὶ ὄχι μετατύπωσις. Μόνα τριακόσια σώματα τυπόνω· ἀλλὰ δὲν ἐξεύρω πῶς πρέπει νὰ διαδοθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου κατὰ τὸ παρὸν χρειάζεται πλειοτέρα προσοχὴ περὶ τῶν τοιούτων. Χωρὶς πάθος σὲ λέγω, φίλε μου, ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀριστογείτονος εἶναι ψυχὴ Τούρκου· καὶ τὸ μῖσός του κατὰ τοῦ γυμνασίου τῆς Χίου εἶναι ἀνυπέρβλητον. Ὅλα τὰ κακὰ εἶναι προσδόκιμα ἀπὸ τοιοῦτα ψυχάρια. Δὲν συμφέρει νὰ σὲ στείλω αὐτοῦ τὰ πλειότερα, ἢ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν Ὀδησσόν; Περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος νὰ πέμπωνται κατ' ὀλίγα (5 ἢ 10) τὴν φοράν; Ῥαμμένα μόνον (ὡς τὸ ὁποῖον ἔχεις), ἢ στιχωμένα ὅλα, ἢ μέρος; Ἐμπορεῖς νὰ πέμψῃς καὶ εἰς Βουκουρέστιον, ἢ Γιάσιον. Ἂν κρίνῃς εὔλογον, δι' οἰκονομίαν τῆς δαπάνης, νὰ πέμψω τινὰς Ῥαψῳδίας καὶ τινὰ ὑπομνήματα (mémoires) κατ' εὐθεῖαν εἰς Βιέννην, ὀνόμασε πρὸς τίνα· καὶ βάλλω τὸν βιβλιοπώλην μου Allais νὰ τὰ πέμψῃ εἰς ὄνομά του, διὰ νὰ μὴ φαίνωμαι ἐγώ.

Δὲν μ' ἔμεινε δύναμις νὰ γράψω πλειότερα, ἀλλ' ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δὲν θέλω νὰ παραδράμω ἓν ἄλλο διαβολικὸν ἐπινόημα τῶν ἐχθρῶν. Ἡ κακία των, φίλε μου (τρέμω γράφων), ἔφθασεν ἕως νὰ μὲ πέμπωσιν καὶ γράμματα ἀνώνυμα διαβάλλοντες μὲ πρόσχημα φιλίας, ὡς ἐχθρούς καὶ κατηγόρους μου, ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους ἕως τώρα ἔκρινα φίλους μου, καὶ εὐηργέτησα μὲ λόγον (μὴ δυνάμενος μὲ ἔργον). Εἷς ἐκ τούτων εἶναι σπουδαστὴς ἀμογενὴς πτωχίστατος, ὅστις διὰ τὸν ἔρωτα τῶν Μουσῶν ὑποφέρει νὰ ζῇ μὲ τὸν ἀέρα. Τούτου ἡ διαγωγὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μ' ἐφάνη τόσον Κλεανθική, ὥστε μὴ δυνάμενος ἐγὼ
τὸν βοηθήσω τὸν ἐσύστησα θερμῶς εἰς τὸν Ἀποκριαν
ριον τῆς Πόρτας κύριον Μάνον, ὅστις μέρος διὰ χά
μου, καὶ τὸ πλέον ἀπὸ καλὴν τῆς ψυχῆς του διάθεσι
καὶ χρηματικῶς πολλάκις τὸν βοηθεῖ, καὶ εἰς τὴν τρά
ζάν του συχνὰ τὸν καλεῖ. Βλέποντες οἱ καλοὶ ἄνθρω
προσκολλημένον τὸν σπουδαστὴν εἰς ἐμὲ διὰ τὸ μικρ
μου πρὸς αὐτὸν ὑπούργημα, μὲ γράφουν ἀνωνύμως, μ
ταχειρισθέντες χεῖρα ἀπαιδεύτου παντάπασιν τῆς ὀρθ
γραφίας, παριστάνοντές μοι ὡς φίλοι μου δηλαδὴ κ
φροντισταὶ τῆς τιμῆς μου, τὸν σπουδαστὴν ἀκατάσχετ
καταλαλητήν μου καὶ κατήγορον, καὶ θαυμάζοντες (φ
λικῶς οἱ ἔχθιστοι!) πῶς καταδέχομαι νὰ συγχωρῶ τ
εἴσοδον τοῦ οἴκου μου εἰς τοιοῦτον κακοαναθρεμμένον ἀ
δρα καὶ *χωριάτην*. Οὕτω χωριάτην τὸν ὀνομάζουσι. Ἴσω
συλλογίζεσαι ὅτι τοῦτο δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ ταράξῃ. Βέβαι
ἂν σ' ἔγραφέ τις ἀνωνύμως ὅτι ὁ νομιζόμενος σου φίλ
Κοραῆς εἶναι ὁ πλέον ἀναίσχυντος καταλαλητής σου, δ
ἤθελες δώσει προσοχὴν καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν μου, τολμ
δ' εἰπεῖν καὶ διὰ τὴν ὁπωσοῦν ἐκ χρηστῶν γένεσιν κ
χρηστὴν ἀνατροφήν. Ἀλλὰ τὸ φαρμακερὸν τοῦτο γρα
ματεῖον ἔρριψε τὴν ταλαίπωρόν μου ψυχὴν εἰς τὴν ὀδ
νηρὰν ἀμηχανίαν τοῦ

Καὶ φημὶ κ' ἀπόφημι, κ' οὐκ ἔχω τί φῶ.

Ἐξ ἑνὸς μέρους κρίνω ἀδύνατον, νὰ μὲ ἀποδώσῃ αὐ
τὸς ἀντὶ τιμῆς αἰσχύνην, ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾷν με νὰ μὲ βλ
βάλλῃ. Ἀπὸ τ' ἄλλο, κατὰ δυστυχίαν, ἡ γένεσις κ
τροφή του (τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι αὐτοῦ σφάλμα τοῦ τα
λαιπώρου) εἶναι παντάπασι χωριάτικη καὶ βαναυσική. Κ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σέρρες

τοῦτο μάλιστα μ' ἐκίνησεν εἰς ἀγάπην καὶ θαυμασμόν του, ὅτι ἐζήτει καὶ ζητεῖ μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν νὰ διορθώσῃ τῆς τύχης τὰ σφάλματα μὲ τὴν προσωπικὴν ἀρετήν του.

Βλέπεις, φίλε, μὲ πόσα βέλη μὲ κεντοῦν, μὲ πόσα καρμάκια μὲ ποτίζουν τὸν ταλαίπωρον.

Ὁ τὸν ὁποῖον βλέπεις **Mendouze** ὑπάγει εἰς Χίον, ἀς τόπον τοῦ Δαυίδ, διὰ νὰ διδάσκῃ τὴν Λατινικὴν καὶ Γαλλικὴν Φιλολογίαν, καὶ τρίτην τὴν ζωγραφίαν. Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ὅ. Ὅ.

Ἀπὸ τὴν τελευταίαν τοῦ Ἰουνίου ἔχω ἕτοιμον τὸν λογαριασμόν τοῦ Ζωσιμᾶ, καὶ τὸν ἐκράτησα ἕως τὴν σήμερον διὰ νὰ μὴ σ' ἐνοχλήσω.

Ἀναγκάζομαι ὅμως νὰ σὲ τὸν πέμψω πρῶτον διὰ τὸν φόβον, μὴ φθάσῃ αὐτὸς νὰ μὲ ζητήσῃ ὅ,τι κατ' ἔτος τὸν ἔπεμπα αὐτόκλητος· ἔπειτα διὰ νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν μὲ προξενεῖ ὑποψίαν ἡ ὑπερφρονητικὴ καὶ μνησίκακός του σιωπή. Βλέπεις ὅτι εἰς τὸν περυσινὸν λογαριασμόν τὸν ἔμενα χρεώστης 697,50 τὰ ὁποῖα τὸν ἐπλήρωσα διὰ τοῦ μακαρίτου Ἀλ. Ὁ μακαρίτης μὲ ἐχρέωσε δι' αὐτά, ὡς φαίνεται εἰς τὸν λογαριασμόν του καὶ πιθανὸν ὅτι καὶ τὰ ἐπλήρωσεν. Ἀλλ' ὁ κ. Ζωσιμᾶς δὲν ἐκαταδέχθη νὰ μὲ ἀποκριθῇ, ὅτι τὰ ἔλαβεν. Ἐὰν κατὰ δυστυχίαν μου ἔμειναν ἀπλήρωτα, τὰ χρεωστῶ καὶ αὐτά. Κάμε με λοιπὸν τὴν χάριν νὰ πέμψῃς ἀσφαλῶς τὴν ἐπιστολήν, καὶ νὰ τοὺς πληρώσῃς δι' ἐμὲ φρ. 674,50 δι' ἐξόφλησιν τοῦ παρόντος ἔτους τὰ ὁποῖα κατέγραψα εἰς τὸ ἔχειν σου. Ἴσως καταδεχθῇ τώρα νὰ μοῦ ἐκβάλῃ τὴν ὑποψίαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Χαιρέτισε ἀπὸ μέρους μου τὸν Πετροκόκκινον, κα
παρακάλεσέ τον πάλιν νὰ ἐξετάσῃ περὶ τῶν ἐκδοθέντω
Αὐτοσχ. στοχασμ. τί ἔγιναν; διὰ τί δὲν φαίνονται πο
ποτε; μήπως ἔμειναν εἰς τοῦ τυπογράφου; Καὶ πάλι
ὑγίαινε.

31.

Ἐκ Παρισίων, 11 Ὀκτωβρίου 1818.

Ἀσπάζομαί σε παντοίκιον.

Προχθὲς ἔστειλ' ὁ τυπογράφος Eberhard πρὸς τὸν
Ant. Chaudoin τῆς Μασσαλίας κιβωτὸν σημειωμένην
IR N° 3, καὶ χθὲς δευτέραν ἄλλην SO N° 4. Ἡ πρώτη
περιέχει 100 σώματα εἰς φύλλα τῆς Γ ῥαψῳδίας καὶ
686 ἡμίδετα, καὶ ἄλλα διάφορα βιβλία δι' ἄλλους περι-
εχόμενα εἰς χωριστὰς δέσμας, περὶ τῶν ὁποίων θέλω σὲ
γράψειν διεξοδικώτερον εἰς τὸ ἑξῆς. Ἡ δευτέρα ἔχει μόνα
484 ἡμίδετα τῆς αὐτῆς Ῥαψῳδίας.

Διάταξε λοιπόν, παρακαλῶ σε, τὸν Chaudoin περὶ
αὐτῶν πῶς ἔχει νὰ τὰ οἰκονομήσῃ, καὶ εἴτε κρίνεις, εἴτε
μή, νὰ τὰ ἀσφαλίσῃ ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς θαλάσσης.

Καὶ πάλιν ἀσπάζομαί σε. Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

32.

25 Ὀκτωβρίου, 1818.

Τὴν 11 σ' ἔδωκα εἴδησιν τῆς ἀποστολῆς πρὸς τὸν Chaudoin τῶν δύο κιβωτῶν IR N° 3 καὶ S O N° 4, περιεχουσῶν τὴν Γ Ῥαψῳδίαν καὶ ἄλλα δι' ἄλλους βιβλία, περὶ τῶν ὁποίων θέλω σὲ γράψειν εἰς τὸ ἑξῆς, μὴ δυνάμενος τώρα.

Ἰδοὺ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου, τὰ προλεγόμενα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπρόσθεσα καὶ τὰ σχόλια τοῦ Θέωνος. Ὁ φόβος μή σε προξενήσῃ δαπάνην ματαίαν μ' ἐμπόδισε νὰ σὲ τὰ στείλω καὶ πρὸ τῆς ζητήσεώς σου. Δὲν συμφέρει νὰ τὰ δείξῃς εἰς κανένα, πλὴν ἂν θέλῃς νὰ τὰ στείλῃς πρὸς τὸν Κίας. Πνίγομαι ἀπὸ ἀσχολίας καὶ ἀρρωστίας.

Ὑγίαινε, φίλε, πανοίκιος!

33.

13 Νοεμβρίου 1818.

Φίλτατε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἔχω τὰς ἐπιστολάς σου 28 Αὐγούστου καὶ 9 Ὀκτωβρίου. Τὴν 11 τοῦ αὐτοῦ σ' ἐμήνυσα τὴν ἀποστολὴν εἰς τὸν Chaudoin τῶν δύο κιβωτῶν σημειωμένων IR N° 3 καὶ S. O. N° 4, καὶ τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

25 σ' ἔπεμψα διὰ τοῦ ἡμεροδρόμου τὰ Προλεγόμενα ἀφήσας τὰς ἐξηγήσεις εἰς τὸν Ὅμηρον τοῦ Θέωνος, διὰ νὰ μὴ σοῦ βαρύνω τὸ ἀγώγιον. Καιρὸς εἶναι νὰ σοῦ ἐξηγήσω τὰ περιεχόμενα εἰς τὰς κιβωτούς.

Ἡ μὲν SO Nº περιέχει 484 σώματα τῆς Γ ῥαψῳδίας (καὶ οὐδὲν πλέον) ἡμίδετα.

Ἡ δὲ IR Nº 3, ἡ μέλλουσα νὰ ἔλθῃ πρὸς σέ, τὰ ἑξῆς.

100 σώματα Γ Ἰλιάδος εἰς φύλλα.

1 Δέσμην σημειωμένην Α περιέχουσαν τὰς χαλκογραφίας καὶ τὰς ἐπιγραφάς.

686 τῆς αὐτῆς Ῥαψῳδίας ἡμίδετα.

1 Δέσμην . . . . . Β περιέχουσαν 8 τομίδια α', Β καὶ γ' Ἰλιάδος χρυσοδεμένα διὰ τὸν Ἰάκωβον Ῥώταν.

γ'. Δέμα μόσχινον διὰ τὸν αὐτόν, ἐπειδὴ ἔχει τὰ δύο πρῶτα.

δ'. Τέσσαρα τομίδια χρυσοδεμένα ἐκ τῶν ὁποίων τὰ δύο πέμψε τὸν Βάμβαν (ἓν δι' αὐτὸν καὶ τὸ ἄλλο διὰ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Χίου) τὸ τρίτον διὰ τὴν Βιβλιοθ. Ἀλεξ. Βασιλ. εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται τὰ δύο πρῶτα, καὶ τὸ τέταρτον δὲν ἐξεύρω ἀκόμη διὰ τίνα.

1 Δέσμην . . . . . C περιέχουσαν Βιογραφ. Λεξ. 21 καὶ 22 διὰ τὸν Φραγκούλην Ῥοδοκανάκην εἰς Χίον.

1 Δέσμην D τὸ αὐτὸ διὰ σέ.

1 Δέσμην Ε δύο πέμπται παραδόσεις Θησαυροῦ Στεφάνου μίαν διὰ τὸν Ἀλέξανδρον Βασιλείου, καὶ τὴν ἄλλην διὰ τὸ γυμνάσιον τῶν Κυδωνιῶν.

1 Δέσμην F τρεῖς τόμους 22, 23 καὶ 24 Λεξ. φυσικ. ἱστορίας διὰ τὸν κυρ. Μιχαὴλ Βασιλείου.

1 Δέσμην G τοὺς αὐτοὺς διὰ τὰς Κυδωνίας.

1 Δέσμην Η τοὺς αὐτοὺς διὰ τὴν Χίον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἔξω τούτων τέσσαρα σώματα Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ βαμμένα ἀκολουθίαν τῶν προσταλθέντων εἰς Ἀλ. Βασιλείου.

Πρῶτον σημειώσεως ἄξιον εἶναι (διὰ νὰ μὴ τὸ λησμονήσω μετ' ὀλίγον) ἡ τιμὴ τῆς Γ ραψωδίας. Ἐπειδὴ εἶναι πολὺ λεπτοτέρα παρὰ τὰς προτέρας, ἐδιώρισα ἐδῶ τὴν εἰς τοὺς βιβλιοπώλας τιμὴν φρ. 1 καὶ 50 ὀλιγώτερον τῆς τιμῆς τῆς Α καὶ Β. καὶ κατ' αὐτὸ πρέπει νὰ τὴν κανονίσῃς καὶ σὺ φίλε, χωρὶς νὰ μετακινήσῃς τὴν τιμὴν τῶν πρὸ αὐτῆς.

Ἐπέρασα εἰς χρέος τοῦ λογαριασμοῦ σου διὰ τὸ βιογραφικὸν Λεξικὸν 21 καὶ 22.

φρ. 17,50

26,25 Ἐτόλμησα νὰ περάσω καὶ διὰ λεξ. φυσικ.

φρ. 43,75 ἱστορίας 22, 23 καὶ 24 (ἐλπίζων ὅτι θέλει σὲ τὰ πληρώσειν αὐτοῦ ὁ Μιχαὴλ).

Εἶναι παρὰ ταῦτα, τὸ τῶν Κυδωνιῶν (περιεχόμενον εἰς τὴν δέσμην Ε') του θησαυροῦ Στεφάνου φρ. 27,70

διὰ τὸν Ἀλέξανδρον τὸ αὐτὸ περιεχόμενον εἰς τὴν αὐτὴν δέσμην Ε 27,70

διὰ τὸν αὐτὸν 4 σώματα Βιογρ. Λεξ. βαμμένα. . . . . 48,— 75,70

Ὅταν λάβῃς καὶ αὐτά, θέλεις μὲ γράψειν νὰ τὰ περάσω εἰς τὸν λογαριασμόν σου φρ. . . . 103,40

Θέλεις ἀπορήσειν διὰ τί τὰ τῶν Κυδωνιῶν καὶ τὰ τῆς Χίου δὲν ἔστειλα διὰ Μασσαλίας; Τί νὰ σὲ εἴπω; ἔπρεπε νὰ ἦσαι παρὼν διὰ νὰ λάβῃς ἀκριβῆ τῆς καταστάσεώς μου ἰδέαν. Ἄρρωστος, γέρων, ἀσχολημένος εἰς τὸ ἔργόν μου, καὶ παρὰ τὸ ἔργον τοξευόμενος (ὡς βέλη

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰς κρίνω) ἀπὸ ἐπιστολάς, πλὴν τῆς Ἀμερικῆς, ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Εἰς τοιαύτην ἀμηχανίαν εὑρισκόμενος, πασχίζω, ὅσον δυνατόν, νὰ συντέμνω τὰς φροντίδας μου, καὶ νὰ ἀποφεύγω τὰς ἐκ τῆς ἡσθενημένης μου μνήμης ἐνδεχομένας ἁμαρτίας. Ἂν δὲν ἐδιώριζα διὰ τὴν μίαν μόνην κιβωτὸν τὰ πακέτα, ἐκινδύνευα νὰ τ' ἀνακατώσω, καὶ νὰ πέμψω εἰς Σμύρνην, ὅ,τι ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ καὶ ἀνάπαλιν. Πόσην ἀγαλλίασιν ἤθελαν αἰσθανθῆν οἱ ἐχθροί μου, ἂν ἤξευραν πόσον εἶναι ἀνιαρὸν τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου! καὶ πόσον ἤθελαν σφάλλειν οἱ φίλοι μου ἂν ἔκριναν ἀπὸ τὰ Προλεγόμενα, ὅτι τοιοῦτον ὑρος ὑποθέτει τὸν γράφοντα ψυχῆς εὐθυμούσης ἄνθρωπον. Ἐξεναντίας, βλέπων ὅτι τὰ σπουδαῖα δὲν εἶναι ἱκανὰ νὰ κινήσωσι τινὰς τῶν ἡμετέρων βιάζομαι νὰ τὰ χρωματίζω καμμίαν φορὰν μὲ τὸ παιγνιῶδες, δι' ἐλπίδα νὰ κατορθώσω μὲ τὸν γέλωτα, ὅ,τι δὲν ἐμπορῶ μὲ τοὺς θρήνους. Ἀλλ' ἴσως οὐδὲ τοῦτο ἐνεργήσῃ εἰς τὰς λιθίνας των ψυχάς· ἴσως ὁμοιώθησαν μὲ τοῦ Εὐαγγελίου τὰ παιδάρια, « Ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν καὶ » οὐκ ἐκόψασθε ».

Εὐχαριστῶ δι' ὅσα ἐπλήρωσας τοὺς Ζ. καὶ τὰ ἐπέρασα εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου. Ἔκαμες καλὰ πέμπων εἰς τὸν Κούμαν καὶ δίδων εἰς τὸν Μουστοξειδην τὰ ζητούμενα.

Πιθανὸν ὅτι ὁ Κὺρ Μιχαὴλ Βασιλείου εὑρίσκεται ἤδη αὐτοῦ. Ἄσπασέ τον ἀπὸ μέρους μου· τὰς ἐπιστολάς του ἔλαβα. Παραπονεῖται δι' ἀργοπορίαν Λεξικῶν Φυσικῆς ἱστορίας σταλθέντων πρὸ πολλοῦ· καὶ φοβοῦμαι μὴν εὑρίσκονται καὶ αὐτὰ (ὡς ἄλλα πολλὰ καὶ διάφορα) εἰς τὴν δυστυχῆ κιβωτὸν τῆς Μασσαλίας. Ἐνθυμᾶσαι ὅ,τι σὶ

ἔγραφα περὶ τῆς σταλθείσης ἀπὸ τὸν Ἀμιρᾶν κιβωτοῦ διωρισμένης διὰ τὴν Χίον) εἰς τὸν Πάνορμον (Palermo) τῆς Σικελίας. Ἡ δυστυχὴς αὕτη κιβωτὸς ἐπέστρεψεν εἰς Μασσαλίαν πρὸ τεσσάρων ἢ πέντε μηνῶν· ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς (ἄλλη χαρὰ διὰ τὸ γῆράς μου!) μὲ τὸ αὐτὸ λάθος στάλθη ἄλλη (διωρισμένη διὰ τὸν Πάνορμον) εἰς Σμύρνην. Ὅθεν τώρα ὁ κύριος τῆς Πανορμικῆς κιβωτοῦ δὲν συγχωρεῖ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἑλλαδικῆς κιβωτοῦ, ἂν δὲν ἐπιστρέψῃ ἡ ἰδική του ἀπὸ τὴν Σμύρνην.

Ἀπὸ τὰ ἡμίδετα τῆς Γ ραψῳδίας, πέμψε (ἀφ' ἑαυτοῦ σου ὅμως ὄχι ἐκ προσώπου μου, νὰ ζήσῃς!) ἓξ εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς Σμύρνης, καὶ ἓξ εἰς τὰς Κυδωνίας, καὶ 12 εἰς τὸ γυμν. τῆς Χίου, νὰ δοθῶσιν εἰς ἀπόρους μαθητάς· πλειότερον δὲν δύναμαι. Ἐλησμόνησα νὰ τὰ βάλλω εἰς τὴν κιβωτόν. Θέλω ὅμως σοῦ τὰ ἀναπληρώσειν. ὅταν σὲ στείλω τὰ ὁποῖα μοῦ ζητεῖς βιβλία ἰατρικῆς καὶ γεωργικῆς. Τὰ τῆς Χίου ἐπεθύμουν νὰ μὴ σταλῶσι διὰ τῶν ἐν Σμύρνῃ, ἐπειδὴ εἶναι πλειότερα τῶν ἄλλων, διὰ νὰ μὴ κινήσωμεν ζηλοτυπίαν. Τὸ τέταρτον τῶν χρυσοδεμένων τῆς Γ δὲν μὲ λέγει ἡ ἀθλία μου μνήμη διὰ τίνα τὸ ἔστελλα, καὶ εἰς τίνα τὸ ἔδιδεν ὁ μακαρίτης Α. Μάθε μὲ τρόπον σκεπτικὸν ἀπὸ τὸν Μιχαὴλ ἂν ἔχῃ τὰ δύο πρῶτα Α καὶ Β χρυσᾶ, καὶ τότε ἀναμφιβόλως εἶναι δι' αὐτὸν καὶ τὸ Γ· ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴν εἶναι διὰ τὴν σοφὴν μου Εὐανθίαν, τὴν ἀδελφὴν τοῦ διδασκάλου τῶν Κυδωνιῶν. Ὅπως ἂν ἦναι, δός το ὅν τινα θέλεις, καὶ ἂν φανῇ κολοβόν, σὲ πέμπω καὶ τ' ἄλλα ἡμιόδετα. Ἀπὸ τὰ ἡμίδετα μὴ λησμονήσῃς νὰ πέμψῃς τὸν Κούμαν, τὸν Στ. Ἰωαννίδην, τὸν Θεοκλ. καὶ τὸν Κοκκίνην. Ἐκ προσώπου σόυ (πάλιν σὲ λέγω).

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κρίνεις εὔλογον νὰ ἀσφαλίσῃς τὰς δύο κιβωτοὺς ἀπ
τοὺς κινδύνους τῆς θαλάσσης;

Περὶ τῆς διαθήκης δικαίως μεριμνᾷς· ἡ δὲ πρὸς τὴ
Βάμβαν ἀποστολὴ εἶναι ἀνωφελής, ἢ μᾶλλον ἐπιζήμιος
διὰ τοῦ διαστήματος τὸ μάκρος. Ἐπειδὴ πληρόνω ἐνοί
κιον 800 φρ. συμφέρει νὰ μὴ μείνωσι πολὺν καιρὸν τὰ
βιβλία εἰς τὸν οἶκον, ἀφοῦ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς. Ἀλ
λην θεραπείαν δὲν ἐπινοῶ, πλήν, εὐθὺς ὅταν μάθῃς τὴν
ἀποβίωσίν μου, νὰ ἀναδείξῃς ἐπίτροπόν σου κανένα τῶν
εὑρισκομένων εἰς Ἀμστελδὰμ ἢ Λόνδραν Χίων, νὰ πω
ράσῃ εὐθέως ἐδῶ, ἢ νὰ πέμψῃ ὑπηρέτην του κανένα πι
στόν, νὰ τὰ οἰκονομήσῃ ὡς διαλαμβάνει ἡ διαθήκη. Τότε
θέλεις γράψειν πάραυτα καὶ πρὸς τοὺς ἐδῶ ἐπιτρόπους
μου François Thurot professeur au collége Royal
de France, καὶ De Montagre Médecin νὰ τὸν γνωρί
σωσιν. Ἐνθυμοῦ καὶ τοῦτο νὰ ζητήσῃς νὰ σὲ στείλωσι
αὐτοῦ τὰ κατάστιχα μου, ἀφοῦ πρῶτον κανονίσωσι τοὺς
λογαριασμούς μου μὲ τρεῖς βιβλιοπώλας Didot, Barrois
καὶ Allais, οἱ ὁποῖοι κρατοῦν καὶ πωλοῦν βιβλία δι' ἐμέ.
Ἔτι νὰ σὲ στείλωσιν ὅσας ἐπιστολὰς εὕρωσιν εἰς ὄνομά
μου· καίω καθημέραν πολλάς· ἀλλ' ἀδύνατον νὰ μὴ μεί
νωσι καὶ πολλαί. Φρόντισε, φίλε μου καὶ τοῦτο, εἰς τὴν
διοίκησιν τῶν βιβλίων νὰ μὴν ἀνακατώσωσι κανένα ἀπὸ
τοὺς ἐδῶ εὑρισκομένους ὁμογενεῖς, διότι αὐτοὶ εἶναι πάρ
οικοι καὶ παρεπίδημοι, ἄλλοι ἔρχονται καὶ ἄλλοι ἀναχω
ροῦν, οὐδ' ἐξεύρω ὁποῖοι μέλλουν νὰ εὐρεθῶσι τότε ἐδῶ.
Ἀπὸ τοὺς νῦν εὑρισκομένους εἶναι πολλοὶ πίστεως ἀξίοι
ὅσους μάλιστα δὲν ἐβρώμισεν ἡ βδελυρὰ τοῦ Κ. συναναι
στροφή. Ἀλλ' εἶναι κατὰ δυστυχίαν ἐξ αὐτῶν καὶ ὀλί
γοι τινὲς ἀληθῶς *κακὰ ἀγγεῖα*, ἄλλοι διὰ τὴν εἰρημένην

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

συναναστροφήν, [illegible] ἄλλοι ὅτι κατὰ δυστυχίαν, καὶ ἰδίαν των καὶ τοῦ γένους μου, [illegible] ἔκρινεν ἡ φύσις διὰ τὸν λίσγον καὶ ὄχι διὰ τὰς [illegible]. Αἱ Μοῦσαι τοὺς εὑρήκασι χωρὶς ἀνατροφήν, καὶ φυσικὰ τοὺς ἔκαμαν χειροτέρους ἀφ' ὅ,τι ἦσαν. Καταλαμβάνεις καλά, φίλε, ὅτι περὶ τῶν τοιούτων, ἂν καὶ σφικτὰ φιλιωμένος μὲ τὸν Thurot, δὲν τολμῶ νὰ ἐξηγηθῶ, δυσωπούμενος τὴν αἰσχύνην τοῦ γένους μου. Εἶναι καὶ ἄλλοι ἀληθῶς χρηστοί, καὶ τοιοῦτοι, ὁποίους νὰ πιστευθῇς καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα καὶ χρήματα, ἀλλ' ὄχι βιβλία, διὰ τὴν κακὴν πρόληψιν, ὅτι τῶν βιβλίων ἡ ἀφαίρεσις δὲν λογίζεται κλοπή. Μοῦ λείπει, ζῶντος ἔτι (συλλογίσου πόσον εὐκολώτερον, νεκροῦ) ἓν ἀπὸ τὰ βιβλία μου καταμουζαλωμένον μὲ διορθώσεις καὶ σημειώσεις, δι' ἐλπίδα νὰ τὸ ἐκδώσω· καμμίαν φορὰν καὶ δὲν ἐξεύρω τίνα νὰ ὑποπτευθῶ.

Ἐπειδή, λοιπόν, ἐδιώρισες 6 φρ. τὸ Α' καὶ Β' τῆς Ἰλιάδος, ἐνθυμοῦ ὡς εἶπα νὰ τιμήσῃς τὸ Γ', μόνα φρ. 4,50 ἢ ἂν σὲ φανῇ συμφερώτερον καὶ μόνα 4 φρ. Ἀκριβὰ φαίνονται εἰς τοὺς ἡμετέρους· ἀλλὰ καὶ ἀκριβὰ γίνονται ἐδῶ. Πρόσθες καὶ τὰ ἔξοδα τῆς μετακομιδῆς, τὰς κιβωτούς, τὰ παλώματα, τὰ στιχωτικά, ὅσα χαρίζονται, ὅσα μένουσι ἀνακόλουθα καὶ ἀνεταιρίαστα, διὰ τὴν ἀμέλειαν τῶν ἐχόντων τὰ πρῶτα, νὰ λάβωσι τὰ ἀκόλουθα, καὶ θέλεις πληροφορηθῆν, ὅτι ἡ ξεκαθάρισίς των δὲν εἶναι τῆς Ἀμερικῆς μεταλλεῖον (Ce n'est pas le Pérou), ὡς λέγει ἡ Γαλλικὴ παροιμία.

Ὅσα μοῦ ζητεῖς βιβλία θέλεις τὰ λάβειν ὁμοῦ μὲ τὸ Memoire. Τὸ ὁποῖον μὴ φανερώσῃς κανένα ὅτι εἶναι μετατύπωσις. Ὑγίαινε!

Τὰς διὰ τὴν Χίον δέσμας φρόντισε νὰ σταλθῶσιν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀσφαλῶς παρακαλῶ σε. Ἡ τιμὴ τῶν περιεχομένων θέλει μοῦ πληρωθῆν ἀπὸ Μασσαλίαν, μὲ τὴν δι' ἄλλα βιβλία ἐκεῖθεν ζητούμενα τιμήν.

Ἔχω τόμους Στράβωνος Γαλλικοῦ ἀνεταιριάστους (dépareillés):

3 σώματα τοῦ δευτέρου τόμου

1 μόνον τοῦ τρίτου

3 » τοῦ τετάρτου· οὐδὲν τοῦ πρώτου. Ἐὰν κατὰ τύχην εὕρω ἀλλαχόθεν νὰ ἀναπληρώσω ἓν ἢ δύο σώματα ὁλόκληρα, τόμους τέσσαρας (ὁ πέμπτος καὶ τελευταῖος τυπόνεται) ἐλπίζεις νὰ εὑρεθῇ ἀγοραστής;

Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔλαβα ἀπὸ τὸν Chaudoin ἐπιστολὴν δηλωτικὴν τοῦ εἰς Μασσαλίαν κατευοδίου τῶν δύο κιβωτῶν IR καὶ SO· καὶ πάλιν ὑγίαινε! καὶ προνόει τὴν ὑγείαν τῶν φιλτάτων σου.

34.

Ἐκ Παρισίων 27 Δεκεμβρίου 1818.

Φίλε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον, εὐχόμενος τὸ τέλος τοῦ παρόντος καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ μετ' ὀλίγον μέλλοντος, καὶ τὸ μέλλον ὅλον ἔτος καὶ ἄλλα πάμπολλα εὐδαιμονέστατα.

Ἂν καὶ δὲν προσμένω τίποτε ἀναγκαῖον εἰς εἴδησίν μου ἐκ μέρους σου, ἡ μακρά σου σιωπὴ ὅμως ἤρχισε νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὲ ἐνοχλῇ. Τὴν 24 τοῦ παρόντος μηνὸς κατεύθυνα εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ant. Chaudoin κιβωτὸν σημειωμένην I R N° 4 καὶ περιέχουσαν τὰ ἑξῆς βιβλία, διὰ νὰ σὲ τὴν πέμψῃ αὐτοῦ μὲ πρώτην ἀφορμήν.

Cours complet d'agriculture εἰς τόμους	7	φρ.	56,75
Buchan, Médecine domestique	» 5	»	26,25
L'art de prolonger la vie	» 1	»	5,75
	13	φρ.	88,75

καὶ διὰ φρ. 88,75 ἐχρέωσα τὸν λογαριασμόν σου. Παρεκτὸς τούτων περιέχει ἡ κιβωτὸς διὰ λογαριασμόν μου.

210 τομίδια χαρτοδεμένα τοῦ περὶ τῆς Ἑλλάδος ὑπομνήματος.

24 ῥαμμένα τοῦ αὐτοῦ.

234

24 ἡμίδετα τομίδια τῆς Γ ῥαψῳδίας.

Τὰ 24 ταῦτα τῆς Ῥαψῳδίας εἶναι εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ὁποίων σ' ἔλεγα εἰς μίαν ἀπὸ τὰς προλαβούσας νὰ στείλῃς εἰς τὰ γυμνάσιά μας (12 εἰς Χίον, 6 εἰς Σμύρνην καὶ 6 εἰς Κυδωνίας). Τὰ δὲ 234 ὑπομνήματα θέλεις οἰκονομήσειν, ὡς δύναται καὶ κρίνεις περὶ τῆς τιμῆς των. Καὶ δι' ὁδηγίαν σου λέγω ὅτι ἐτύπωσα μόνα 300, εἰς τὰ ὁποῖα ἐδαπάνησα τύπον χαρτίον καὶ ἔξοδα τῆς κιβωτοῦ φρ. 224,30, εἰς τρόπον ὥστε τὸ καθὲν σωμάτιον ἀξίζει 15 σχεδὸν σολδία. Εἰς αὐτὰ πρόσθες καὶ ὅσα μέλλεις νὰ πληρώσῃς ἔξοδα τῆς Μασσαλίας καὶ τῆς Τεργέστης (Τὸν Chaudoin ἔγραψα νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν κιβωτὸν διὰ φρ. 400·) καὶ κατ' αὐτὰ διόρισε τὴν τιμὴν ὅσον καὶ ὅπως θέλεις.

Τοῦτο μόνον σὲ παρακαλῶ, νὰ μὴ φανερώσῃς κανένα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτι εἶναι δευτέρα τύπωσις, ἀλλ' ὅτι εἶναι λείψανα τῆς πρώτης ἐκδόσεως, διὰ τὸ ὁποῖον ἐφύλαξα εἰς τὸν τύπον καὶ τὸ αὐτὸ ἔτος 1803.

Μόλις ἔφθασα εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς μου, καὶ λαμβάνω τὴν ὁποίαν μ' ἔγραψες 15 Δεκεμβρίου. Ἀφῆκα λοιπὸν τὴν ἰδικήν μου σήμερον (28), διὰ ν' ἀποκριθῶ εἰς τὰ ζητήματα σου. Ἀλλὰ σήμερον ἔχω κακὴν ἡμέραν, διότι ἐπέρασα κακίστην νύκτα. Ὅθεν συγχώρησέ με νὰ ἀναβάλω τὴν ἀπόκρισιν, ἐπευχόμενός σε τὰ κάλλιστα καὶ ἄριστα! Κ.

35.

Ἐκ Παρισίων, 31 Δεκεμβρίου 1818.

Φίλε Ῥώτα,

Τὴν 28 τοῦ παρόντος ἐτελείωνα τὴν πρὸς σὲ ἐπιστολήν μου, λέγων ὅτι ἤμην ἄρρωστος. Καὶ εἶχα ἱκανὴν αἰτίαν τῆς ἀρρωστίας μου. Ὁ ἀδελφοκτόνος Κάϊν Κοδρικᾶς, φαίνεται ὅτι ζητεῖ ἐπιπόνως νὰ μὲ ἐξολοθρεύσῃ διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἐνόχλησιν τοῦ νὰ μὲ βλέπῃ καὶ νὰ μ' ἀκούῃ ζῶντα καὶ πατοῦντα τὴν γῆν.

Ἐξέδωκε μακροῦ καὶ διεξοδικοῦ Λιβέλλου εἰς δύο τόμους τὸν πρῶτον, ἐπιγραφόμενον *Μελέτη τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς διαλέκτου*. Ὅλον τὸ σύγγραμμα καταγίνεται εἰς ἀναίρεσιν τῶν Αὐτοσχεδίων στοχασμῶν. Ἀλλὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ποίαν ἀναίρεσιν; ὁποίαν φυσικὰ ἔπρεπε νὰ κάμῃ ὅστις δι' ἀδυναμίαν νὰ μεταχειρισθῇ ξίφος, συνθέτει καὶ πλάττει τοὺς λόγους εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποτελέσωσι τὴν ἐνέργειαν τοῦ ξίφους. Μὲ ὀνομάζει *ἀναίσχυντον δημεγέρτην* (ἢ καθὼς αὐτὸς ἀμαθέστατα γράφει *δημογέρτην*), *ἄγριον δημαγωγόν*, *ὀχλαγωγὸν λαοπλάνον*, ὅτι ὅσα γράφω δὲν ἀποβλέπουν εἰς διόρθωσιν τῆς γλώσσης, ἀλλ' ὁ κρυπτός μου σκοπὸς εἶναι *νὰ ἀνατρέψω ὅλα τὰ ἐκ προγόνων παραδεδομένα ἐκκλησιαστικὰ καὶ πολιτικὰ καθήκοντα*. Ἐκκλησιαστικά! ! ! ὁ ἄθεος συκοφάντης. Ταῦτα λέγει τὰ δεινὰ ἀποτελέσματα τῆς ὀχλαγωγικῆς μου διδασκαλίας, τὰ ἐπρόβλεπε πρὸ πολλοῦ ἡ προνοητική του φιλογένεια· ἀλλ' ἐπρόσμενε νὰ ἴδῃ ποῦ μέλλουν νὰ καταντήσωσι. Τώρα ὅμως ὅταν βλέπῃ τὴν προξενηθεῖσαν εἰς τὸ γένος βλάβην ἀπὸ τὴν δημεγερτικήν μου διδασκαλίαν, φοβούμενος μὴ προξενηθῇ πλειοτέρα, λύει τὴν σιωπὴν εἰς ὠφέλειαν τοῦ γένους, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς ὀλεθρίους σκοπούς μου. Βλέπεις, φίλε, τὰ πάθη μου; αἰσθάνεσαι πόσην ὀδύνην δοκιμάζω;

Τὸ χειρότερον εἶναι ὅτι προσφωνεῖ ὁ ἀνδροφόνος συκοφάντης τὸν κατακοπρισμένον του Λίβελλον εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον. Αἱ τοιαῦται προσφωνήσεις γίνονται, ἀφοῦ πρῶτον ζητηθῶσι καὶ συγχωρηθῶσιν ὡς χάρις ἀπὸ τὸ ἡγεμονικὸν πρόσωπον, εἰς τὸ ὁποῖον κατευθύνονται· καὶ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον αὐτὸς νὰ μὴ τὸ ἐξεύρῃ. Ἂν ἐψωμοζήτησε λοιπὸν καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν, πιθανώτατον ὅτι δὲν τὴν ἔλαβε πλὴν διὰ μέσου τοῦ Capo d' Istria, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισεν ἐδῶ. Ἀλλ' ὁ Capo d' Istria, ἐὰν κρίνω ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔδειξ' εὔνοιαν εἰς ἐμέ, εὑρισκόμενος ἐδῶ, δὲν ἤθελε βέβαια μεσιτεύσῃ εἰς χάριν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ Κοδρικᾶ, ἂν ἐπρόβλεπεν ὅτι τὸ σύγγραμμα ἔμελλε νὰ ἦναι λίβελλος (libelle diffamatoire), ὅστις ἀτιμάζει καὶ ἐμὲ καὶ τὸν μεσίτην, καὶ πολὺ πλέον τὸν Ἡγεμόνα, εἰς τὸν ὁποῖον προσφωνεῖται.

Φίλε Ῥώτα, εὑρίσκομαι εἰς κίνδυνον, ὄχι θανάτου, τὸν ὁποῖον ἐπιθυμῶ ὡς εὐτύχημά μου μέγα, ἀλλὰ παραλύσεως, ἀποπληξίας, καὶ τοιαύτης ἄλλης παρὰ μυρίους θανάτους δεινοτέρας δυστυχίας. Βοήθησέ με, ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ μὲ βοηθήσῃς. Ποῦ εὑρίσκεται τὴν ὥραν ταύτην ὁ Capo d' Istria δὲν ἐξεύρω. Τοῦτο ἐξεύρω, ὅτι οἱ Ἡγεμόνες οὔτε καιρὸν οὔτε πολλὴν ὄρεξιν ἔχουν νὰ ἀναγινώσκωσι τὰ εἰς ἑαυτοὺς προσφωνούμενα, καὶ μάλιστα τὰ γραμμένα εἰς ξένην γλῶσσαν. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔχει παρὰ τοὺς ἄλλους Ἡγεμόνας καὶ τοῦτο, νὰ ἦναι μὲ ὑπερβολὴν μεγαλόδωρος. Εὐτελῆ πολλάκις βιβλιάρια ἀνταμείβει μὲ ταινίας (Cordons de quelque ordre) ἢ μὲ δακτυλίους ἀδαμαντίνους. Καὶ ἦσο βέβαιος ὅτι ὁ ἀσεβέστατος συκοφάντης μου μὲ τοιαύτην ἐλπίδα ἔκαμε τὴν προσφώνησιν διὰ νὰ λαμπρύνῃ τὸν κατ' ἐμοῦ θρίαμβον μὲ τὴν βασιλικὴν ἀμοιβήν, τὴν ὁποίαν δὲν θέλει ἀμελήσειν νὰ κηρύξῃ καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας. Τοῦτο λοιπόν, ἂν ἦναι δυνατόν, πρέπει νὰ ἐμποδίσωμεν. Ἀλλὰ μὲ τίνα τρόπον ;

Ἄσπασε ἀπὸ μέρους μου τὸν φίλον Μουστοξίδην, καὶ ἂν τὸ κρίνῃς εὔλογον, κοινώνησέ του (μὲ μυστικὸν ὅμως τρόπον) τὰ γραφόμενα, καὶ παρακάλεσέ τον νὰ γράψῃ χωρὶς ἀναβολὴν πρὸς τὸν Capo d'Istria τὴν γινομένην εἰς ἐμὲ ἀδικίαν καὶ νὰ ἐμποδίσῃ, ἂν ἦναι καιρὸς ἀκόμη, νὰ μὴ γένῃ φρικτοτέρα μὲ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ Αὐτοκράτορος. Εἶναι δεινόν, εἶναι ἀνυπόφορον νὰ θριαμβεύσῃ τὸ Τουρ-

κικὸν ἀνδράποδον, κατ' ἀνδρὸς ὅστις ἄλλην δεσποτείαν δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ δεχθῇ παρὰ τὴν δεσποτείαν τῶν νόμων. Ἂν ἔχῃς ἄλλους τρόπους καὶ μέσα δραστικώτερα ἄλλα, ἄγνωστα εἰς ἐμέ, ἐνέργησέ τα μὲ γρηγορότητα. Κατὰ τοὺς νόμους, ἡ μόνη φράσις ὅτι ἀποβλέπω εἰς τὸ νὰ *ἀνατρέψω ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ πολιτικὰ καθήκοντα*, μὲ δίδει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν σύρω εἰς δικαστήριον ὡς συκοφάντην. Ἀλλά, φίλε, συλλογίσου ποίαν καὶ πόσην καταισχύνην θέλει προξενήσειν τὸ νὰ κρισολογοῦνται δύο Γραικοὶ εἰς τὰ Γαλλικὰ δικαστήρια!

Βλέπεις πόσον εὐφρόσυνον ἀρχιχρονίαν ἔχει ὁ δυστυχέστατός σου φίλος, ὅστις σ' εὔχεται ὅλα τὰ ἐναντία τῶν παθημάτων του.

Τὸ ἴσον ταύτης τῆς ἐπιστολῆς (μὴ δυνάμενος διὰ τῆς κεφαλῆς μου τὴν ζάλην, νὰ συνθέσω νέαν) πέμπω πρὸς τὸν ἐν Ἀμστελδὰμ φίλον μου κύριον Παντολέοντα Βλαστόν, νὰ μάθῃ κ' ἐκεῖνος τὰ κατέχοντά με δεινά.

Πρώτῃ Ἰανουαρίου 1819.

Ἐκράτησα τὴν ἐπιστολὴν ἕως σήμερον, διὰ νὰ σὲ κοινωνήσω τὴν πρὸς τὸν Πατρινὸν τῆς Λιβόρνου ἐπιστολήν. Ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος ὁ Πατρινός, καὶ τις ἄλλος, ἄγνωστος εἰς ἐμέ, *Ἀδελφοὶ Ποστολάκα*, κάμνουν τὴν δαπάνην τοῦ τύπου τῶν συκοφαντιῶν τοῦ Καϊνοκοδρικᾶ. Ἰδοὺ τί γράφω πρὸς τὸν Πατρινόν;

Τιμιώτατε κύριε Πατρινέ,

«Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐξέδωκε μὲ ἔξοδά σου ὁ Κοδρικᾶς *Μελέτην περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης*· εἰς τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» ὁποίαν ἀπαρχῆς εἰς τέλος μὲ ὑβρίζει ἀναισχύντως, κα
» τὸ χειρότερον, μὲ συκοφαντεῖ, πασχίζων μὲ ἀνήκουστ
» ἀναίδειαν νὰ δείξῃ, ὅτι ὅσα ἔγραψα καὶ γράφω ἀπο
» βλέπουν εἰς τὸ *νὰ ἀνατρέψω ὅλα τὰ ἐκ προγόνων πα*
» *ραδεδομένα ἐκκλησιαστικὰ* (ἐκκλησιαστικά!!!) κα
» *πολιτικὰ καθήκοντα.*

» Ἐὰν προβλέπων, ὅτι ἔμελλε νὰ ἐξεράσῃ κατ' ἐμοῦ
» τόσον φρικτὰς συκοφαντίας, τὸν ἔδωκες τὰ χρειαζόμενα
» ὅπλα, διὰ νὰ σφάξῃ ἑβδομηκονταετῆ γέροντα, ἄλλα
» δὲν μένει εἰς ἐμὲ παρὰ νὰ κλαίω τὴν τύχην μου, ὅτι
» ἐσήκωσε κατὰ τῆς κεφαλῆς μου καὶ αὐτούς μου τοὺς
» φίλους· ἐπειδὴ εἰς τὸν κατάλογον τῶν φίλων σὲ εἶχα
» ἕως τώρα γραμμένον, οὐδ' ὑποφέρει ἡ ψυχή μου νὰ
» σ' ἐξαλείψω ἀπ' αὐτὸν εἰς τὸ ἑξῆς.

» Ἐὰν ἐξεναντίας σὲ ἠπάτησεν ὁ δόλιος συκοφάντης,
» καὶ σ' ἔκαμε μὴ θέλοντα συνεργὸν τῆς ἀδικίας του, εἰς
» τοιαύτην περίστασιν, ποῖον εἶναι τὸ χρέος σου, δὲν ἔχεις
» χρείαν νὰ τὸ μάθῃς ἀπ' ἐμέ. Ὁ συντομώτερος ὅμως
» τρόπος νὰ ἀθωωθῇς ἀπὸ τὴν μετοχὴν τῆς συκοφαντίας,
» καὶ νὰ παρηγορήσῃς τὸν συκοφαντούμενον ἐμέ, εἶναι νὰ
» ἀναγγείλῃς εἰς τὸν Λόγιον Ἑρμῆν (ὡς ἔπραξαν οἱ ὁμο
» γενεῖς σπουδασταὶ τῆς Πίσης), ὅτι μὲ ἀγανάκτησιν μέ
» γάλην ἴδες τὸ ὄνομά σου εἰς κεφαλὴν Λιβέλλου.

» Τοῦτο προσμένων ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην σου, σ' εὐ
» χομαι τὸ νέον ἔτος καὶ ἄλλα πάμπολλα εὐτυχέστατα!»

Ὁ Κ.

Εὔλογον ἔκρινα νὰ σὲ κοινωνήσω τὴν ἐπιστολὴν ταύ
την, διὰ τὴν ἐνδεχομένην σου σχέσιν μὲ τὸν Πατρινόν.
Ἐὰν τὸν γνωρίζῃς ἰδιαιτέρως, ἢ διὰ φίλου του ἄλλου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τινὸς οἰκειοτέρου, ἐσύμφερεν ἴσως νὰ τὸν παρακινήσετε νὰ κάμῃ ὅτι ζητῶ ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην του· τὴν ὁποίαν ὅμως ἄλλως δὲν γνωρίζω παρὰ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔδειξεν ἀγάπην καὶ τιμὴν εἰς ἐμέ, καὶ προσωπικῶς καὶ δι' ἐπιστολῶν. Προσμένω τὴν ἀπόκρισίν σου. Ἂν ἐν τῷ μεταξὺ μάθῃς τὸν θάνατόν μου, ἄνοιξε τὴν διαθήκην μου, καὶ στεῖλε τὸ ἴσον της πρὸς τὸν ἐν Ἀμστελδὰμ Παντολέοντα Βλαστόν, μὲ ἐντολικὸν (procuration).

36.

Ἐκ Παρισίων, 10 Φεβρουαρίου 1819.

Φίλτατε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔλαβα ἀπὸ Μασσαλίας τὰ συκοστάφιδά σου, καὶ αὐτόθεν τὴν ἀσυγκρίτως γλυκυτέραν τῶν σύκων ἀγγελίαν τῆς γεννήσεως τοῦ Ξενοφῶντος. Φίλησε ἀπὸ μέρους μου καὶ αὐτὸν καὶ τὴν γεννήτριαν, καὶ κοινώνησε καὶ τοὺς δύο τας ἀπὸ βάθους ψυχῆς εὐχάς μου, ἂν καὶ δὲν τὰς καταλαμβάνῃ ἀκόμη ὁ νεογέννητος. Εὐχαριστῶ τὴν φροντίδα σου νὰ μὲ δώσῃς εὐθὺς τὴν εἴδησιν. Τοιαῦται ἀγγελίαι εἶναι ἀληθεῖς παρηγορίαι τῆς ὀδυνηρᾶς μου ζωῆς.

Συγχώρησέ με νὰ ἀναβάλω καὶ πάλιν πρὸς ὀλίγον τὴν εἰς τὰς ἄλλας ἐπιστολάς σου ἀπόκρισιν. «Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής». Πρόσθες εἰς τὴν ἀσθέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νειαν καὶ τὴν φροντίδα νὰ τελειώσω τὸν τελευταῖον τό-
μον τοῦ Ἑλληνικοῦ Στράβωνος, καὶ πολλὰς πολλαχόθε
ἄλλας ἐπιστολάς. Σήμερον τὸ πρωῒ ἠθέλησα νὰ τὰς ἐξε-
τάσω πάλιν, καὶ εὗρηκα 17. Εἰς πολλὰς ἀναγκάζομαι
νὰ κάμνω τὸν κωφόν, ἢ τὸν ἀποθαμένον καὶ θαμμένον.
Ἀλλ' εἶναι καὶ τινὲς πρὸς τὰς ὁποίας ἡ σιωπὴ εἶναι
ἀσυγχώρητος. Τοιαύτη π. χ. εἶναι Ἄγγλου τινὸς ἀγνω-
στου παντάπασιν εἰς ἐμὲ (πρώτην φορὰν ἀκούω τ' ὄνομα
τοῦ Henry Tulk) ὅστις εὐχαριστημένος, λέγει, ἀπὸ τὰς
ἐκδόσεις μου, μὲ παρακαλεῖ νὰ ἐκδώσω τὸν Πλάτωνα.
Ἕως ἐδῶ καταλαμβάνεις, ὅτι εἶναι μωρία ν' ἀποκριθῶ
διὰ τὴν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκομαι κατάστασιν, εἰς τοιαύ-
την ἐπιστολήν. Ἀλλά, διὰ δυστυχίαν μου, μὲ παρακα-
λεῖ μὲ τὴν αὐτὴν θερμότητα, ἂν ἔχω σκοπὸν νὰ ὑπάγω εἰς
τὴν Λόνδραν, νὰ φυλαχθῶ νὰ μὴ καταλύσω εἰς ξενοδο-
χεῖον, ἀλλὰ νὰ ὑπάγω κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν οἶκόν του,
καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα γενναίας ψυχῆς φιλοφρονήματα.
Τί λέγεις εἰς τοῦτο; τί ἄλλο παρὰ νὰ σχάσω γράφων
προτιμώτερον, παρὰ νὰ σιωπήσω. Εὐτύχει, φίλε, καὶ
γέννα Ξενοφῶντας!

37.

Ἐκ Παρισίων 24 Φεβρουαρίου 1819.

Φίλε,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἔχω τὴν 2 Ἰανουαρίου
περιέχουσαν τὸν ἐτήσιον λογαριασμόν, καὶ πρὸ αὐτῆς τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

15 Χbre τοῦ παρελθόντος ἔτους. Εἶναι ἴσως καὶ τινὰ τῆς 9 Ὀκτωβρίου πρὸς τὰ ὁποῖα δὲν ἀπεκρίθην. Πόθεν ν' ἀρχήσω καὶ ποῦ νὰ τελευτήσω; Μὴ προσμένῃς τάξιν, ἀλλὰ συγχώρησέ με νὰ γράφω ὅ,τι καὶ ὅπως ἔλθῃ εἰς τὴν γεροντικήν μου κεφαλήν, ἥτις δὲν ὑποφέρει πλέον οὐδὲ τὴν παραμικρὰν σύντασιν, χωρὶς κίνδυνον νὰ σπάσῃ.

Τὸν σπασμὸν τοῦτον φοβούμενος, ἀφοῦ δύο πρωΐας ἐρεύνησα τὸν ἐτήσιον λογαριασμόν, οὐδ' ἐδυνήθην νὰ εὕρω τὴν διαφορὰν ὅσον σὲ χρεωστῶ 2076,19 κατὰ σέ, ἀπὸ τὰ 2087,47, τὰ ὁποῖα δείχνει τὸ διφθέριον μου, ἐπεφάσισα εἰς τὸ ἑξῆς, νὰ καταγράφω, ὅ,τι μὲ σημειώσῃς, χωρὶς ἄλλης ἐρεύνης. « Ἡ παπᾶς ἢ ζευγᾶς » λέγει ἡ κοινὴ παροιμία. Οὐδ' εἰς τὴν νεότητα μου δὲν ἐστάθην καλὸς νὰ ἐρευνῶ τὰ τοιαῦτα. Τοῦτο μόνον σὲ παρακαλῶ, νὰ περάσῃς τὸν τόκον 128,90, ἂν μὲ ἀγαπᾷς. Μόνην χάριν προσμένω ἀπὸ σὲ νὰ προθυμηθῇς νὰ κατορθώσῃς ποτὲ μὲ τοὺς Ὀδυσσηνοὺς νὰ μὲ ἐλαφρώσωσιν, ἂν ἦναι δυνατόν, ἀπὸ πολλὰ ἢ ὀλίγα σώματα βιβλίων.

Μετὰ μικρὸν μέλλουν νὰ σὲ γράψωσι καὶ οἱ ἐκδόται τοῦ Λ. Ε. ὅτι ἔλαβαν ἐδῶθεν ἀντίγραφον συγγραμματίου τινὸς διὰ νὰ τὸ τυπώσωσι καὶ νὰ σ' ἐρωτήσωσι πόσα σώματα θέλεις νὰ τυπώσωσι. Τὰ 1000 μὲ φαίνονται πολλά. Πράξε ὅμως, ὡς βούλεσαι, καὶ πέρασε τὴν δαπάνην εἰς χρέος μου. Οἱ ἐκδόται δὲν γνωρίζουν τὸν συγγραφέα, ἀλλὰ θέλουν σὲ εἰπεῖν ὅτι τὸ ἔλαβαν παρὰ τοῦ κυρίου Πικκόλου (οὗτος ἔλαβε τὸν κόπον νὰ μοῦ τὸ ἀντιγράψῃ) ὅθεν οὐδὲ σύ, φίλε, μὴ φανερώσῃς τίποτε πρὸς αὐτούς, ἂν καὶ ἀδύνατον νὰ μὴ μαντεύσωσι τὴν ἀλήθειαν.

Λέγεις ὅτι ὁ δισταγμὸς περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς Ἰλιάδος τοῦ Βολτσσινοῦ δυσκολαίνει τὴν πώλησιν τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκδομένων καὶ μὲ λυπεῖς πλέον διὰ τὴν ἔτι νηπιώδη μ
κοινὴν κατάστασιν, παρὰ διὰ τὴν γινομένην εἰς ἐμὲ ζ
μίαν. Τὸν αὐτὸν δισταγμὸν συνέλαβαν καὶ οἱ Ζ. γράφ
τες πρὸς τὸν μακαρίτην Α. περὶ τοῦ Στράβωνος. Εἰς π
φωτισμένα ἔθνη ἡ ζήτησις γίνεται, περὶ τοῦ ἂν ἦναι κα
ἡ καλὴ ἔκδοσις· ἐὰν τὸ πρῶτον, οὔτε τὰ πρῶτα, οὔτ
τὰ καθεξῆς ἀκόλουθα δὲν ἀγοράζουν οἱ φιλόμουσοι· ἐ
τὸ δεύτερον, δὲν πολυπραγμονοῦν οὔτε τὸν θάνατον τ
ἐκδότου, οὔτε τὴν καὶ πρὸ τοῦ θανάτου ἐνδεχομέν
αὐτοῦ μεταμέλησιν, ἢ κώλυσιν ἀπὸ περιστάσεις, νὰ τ
λειώσῃ ὅ,τι ἤρχισε. Ἔχω τόσας εἰς τὴν βιβλιοθήκην μ
ἀτελεῖς ἐκδόσεις, καὶ ἄλλοι ἔχουσι πολὺ πλειοτέρας ἠγ
ρασμένας πρὸ τοῦ θανάτου, καὶ ἀγοραζομένας ἔτι μετ
θάνατον. Θέλει ἐλθεῖν καὶ ὁ ἡμέτερος καιρός (et fam
l'espérer) νὰ καταλάβωμεν τὰ ἀληθῶς συμφέροντα
Ὡς τόσον, λέγε πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας, ὅτι καὶ μετὰ θ
νατον τὸ ἔργον δὲν διακόπτεται. Ἔχει ὁ παπᾶ Τρέχα
διάδοχον ἢ μᾶλλον διαδόχους πολλοὺς εἰς τὴν Χίον νὰ
ἐξακολουθήσουν τὴν Ἰλιάδα ὅλην, καὶ τὸ πλέον χαρ
ποιόν, νὰ τὴν τυπώσωσιν εἰς αὐτὴν τὴν Χίον, ὅπου ἔστειλ
ἤδη καὶ τυπογραφικοὺς χαρακτῆρας (τὴν 12 Φεβρ. ἐκ
νησαν ἀπὸ Μασσαλίας οἱ χαρακτῆρες· εὔχου τους κατευ
διον). Ταλαίπωρε Ἑλλάς! ἕως τώρα ἐφωνάζαμεν κλα
οντες «Ἐξ οἵων εἰς οἷα» καλῶν εἰς κακὰ δηλαδή. Ἀλλ
μὴ λυπεῖσαι· μετ' ὀλίγον θέλουν φωνάζειν τὰ τέκνα σ
πάλιν τὸ αὐτό, «ἐξ οἵων εἰς οἷα!» κακῶν ὅμως εἰς καλ

Μὲ διπλῆν εὐχαρίστησιν ἀνέγνωσα τὸ βιβλίον τ
Βάμβα, ὅτι καὶ τὰ γραμμένα χρηστά, καὶ ὁ γράφ
εἶναι ἐνταυτῷ καὶ *πράξας* καὶ πράττων ὅσα γράφει.
Veils δὲν ἐφάνη ἀκόμη μὲ τὰ λοιπὰ βιβλιάρια· ὅταν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σύρου

τα φέρῃ θέλω δώσειν μετὰ χαρᾶς ἓν ἀντίτυπον τῆς Ἠθικῆς πρὸς τὸν ὁποῖον μὲ γράφεις. Τὸν ὑποπτευόμην ἄλλοτε ὡς ὄχι φίλον· ἀλλὰ τώρα, εἴτε ἡ ὑποψία μου ἦτον ἄδικος, εἴτ' αὐτὸς ἐμεταβάλθη, εἶναι θερμὸς ὑπερασπιστής μου.

Ὡς νὰ μὴν ἤμην ἀρκετὰ φορτωμένος ἀπὸ ἐπιστολάς, μ' ἔγραψεν ἀπὸ Γοττίγγης διεξοδικωτάτην ἐπιστολὴν ὁ φίλος σου πρὸς τὴν ὁποίαν ὅμως ἀπεκρίθην, τὸ πλέον διὰ χάρι σου, καὶ προσέτι μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἔκρινα ἐκ τῆς ὁποίας μὲ ζητεῖ συμβουλῆς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εὑρίσκεται εἰς ἀληθῆ λογισμῶν λαβύρινθον, μὲ κίνδυνον ν' ἀποτύχῃ τὸ ποθούμενον. Τὸν ἐπαράστησα εἰς τὴν φαντασίαν μου ὡς λιμοκτονημένον πλησίον τραπέζης φορτωμένης ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ (ὡς τὸ πάσχομεν ὅλοι οἱ ταλαίπωροι, ὅταν πρώτην φορὰν παραβάλωμεν τὰ Πανεπιστήμια τῶν Εὐρωπαίων μὲ τὰ καψοκαλυβίτικά μας πειναλέα σχολεῖα), καὶ κινδυνεύοντα νὰ μείνῃ νηστικός, διὰ τὴν ἀποριαν ποῦ πρῶτον ν' ἁπλώσῃ τὴν χεῖρα. Τὸν εἶπα συντόμως ὅσα ἔκρινα ἱκανὰ νὰ τὸν σύρωσιν ἀπὸ τὸν λαβύρινθον, ἐπειδὴ ἔκρινα τὴν ἐπιστολήν του εἰλικρινῆ περιγραφὴν τῆς ἀμηχανίας του. Ὅθεν, ἂν σὲ γράψῃ περὶ τούτου, μὴν ἀμελήσῃς μηδὲ σὺ νὰ τὸν συμβουλεύσῃς τὸ «ὁ βίος βραχὺς ἡ δὲ τέχνη μακρὴ» καὶ τὸ «ζῶμεν οὐχ ὡς θέλομεν, ἀλλ' ὡς δυνάμεθα», καὶ νὰ ἐπαναλάβῃς τὸ βραστικὸν (κατὰ τὴν κρίσιν μου) μάθημα. Ποῖον; Νὰ διακρίνωμεν τὰ *Ἐφ' ἡμῖν* ἀπὸ τὰ *Οὐκ ἐφ' ἡμῖν*. Μόνον τὸ νὰ ὠφελήσωμεν εἶναι εἰς τὰς χεῖράς μας καὶ τοῦτο μόνον ἀπαιτεῖ ἀδυσωπήτως ἡ πολιτικὴ κοινωνία ὡς χρέος ἀπὸ καθένα μας· τὸ δὲ μέτρον τῆς ὠφελείας κρέμεται ἀπὸ διαφόρους περιστάσεις ἀλλοτρίας τῆς προαιρέσεώς

μας. Εὐτυχὴς ἀναμφιβόλως εἶναι ὅστις ὠφελήσῃ πολλ
ἀλλὰ δὲν χρεωστεῖται διὰ τοῦτο ὀλιγώτερος ἔπαινος εἰ
τὸν ὠφελήσαντα ὀλίγον, ἐὰν ἔκαμεν ὅ,τι τὸν ἐσυγχωροῦ
σαν νὰ κάμῃ αἱ περιστάσεις.

Ἀπὸ τὰ ζητούμενα βιβλία, ἐπρομήθευσα τὸ σύγ-
γραμμα τοῦ Dumeril εἰς δύο τομίδια, τοὺς Γεωγρ. πίν.
τοῦ Mentille, καὶ ἑτέρους πίνακας νεωτέρους τοῦ Men
tille, τοὺς ὁποίους μ' ἐβίασεν ὁ πωλητὴς καὶ γεωγράφος
νὰ λάβω χωρὶς πληρωμὴν (φρ. 12) μὲ συνθήκην νὰ μοῦ
τοὺς ἐπιστρέψῃς, ἂν δὲν τοὺς θέλῃς. Τὸν εἶπα ὅτι εἶναι
διὰ τὴν Τεργέστην. C'est égal. θέλει (λέγει κομπάζων)
νὰ γνωρισθῶσιν αὐτοῦ οἱ πίνακές του. Θέλω σὲ τὰ στεί-
λειν μὲ πρώτην ἀφορμήν, συνωδευμένα μὲ ἄλλο τίποτε
ἴσως ἐκ τῶν ὁποίων μὲ ζητεῖς, καὶ τὰ ὁποῖα τὰ μὲν εἶναι
σχεδὸν ἀδύνατα, τὰ δὲ ἴσως ἀσύμφορα.

Ζητεῖς π. χ. μαθηματικὰ εὔληπτα. Ἀλλὰ τὰ Μαθη-
ματικά, φίλε, δὲν μανθάνονται ἀπὸ ἁπλῆν ἀνάγνωσιν,
ἀλλ' ὡς λέγει καὶ τ' ὄνομα των, ἀπὸ μάθησιν καὶ ἀκοὴν
διδασκάλου παραδίδοντος. Σ' ἀφίνει τὸ ἐπάγγελμα σου
καιρὸν διὰ τοιαῦτα; Κάλλιον μὲ φαίνεται νὰ προσμείνῃς
τὴν μετάφρασιν τῶν Μαθηματικῶν τοῦ ἐν Χίῳ διδασκά-
λου μας Σελεπῆ. Ζητεῖς καὶ τὴν Χημικὴν τοῦ Thenard,
ἥτις ἐμεταφράσθη καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὸν Βάμβαν, καὶ δὲν
ἐξεύρω διὰ ποίαν αἰτίαν δὲν ἐτυπώθη ἀκόμη. Λέγεις δέ,
ὅτι τὰ θησαυρίζεις διὰ τὸ γῆρᾶς σου· ἀλλ' ἕως τότε
φίλε, ὁ Thenard ἐνδεχόμενον νὰ κάμῃ δύο ἔτι καὶ τρεῖς
ἐκδόσεις ηὐξημένας, καὶ νὰ μείνῃς σὺ μὲ τὴν παλαιὰν
ἔκδοσιν. Ὡς ἐκινδύνευσε νὰ τὸ πάθῃ καὶ ἡ μετάφρασις
τοῦ Βάμβα, ἥτις ἔγινεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκδόσεως. Τοῦ
ἐπρόφθασα ὅμως πρὸ πολλοῦ τὴν νῦν δευτέραν, διὰ νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

προσθέσῃ τὰς αὐξήσεις, καὶ νὰ διορθώσῃ τὰ διορθωθέντα ἀπὸ τὸν συγγραφέα. Ὑπομονή, φίλε, λοιπόν. «Σπεῦδε βραδέως». Ἡ μεγαλητέρα σου σπουδὴ πρέπει νὰ ἦναι τώρα, προπαρασκευὴ διὰ τῆς ἐμπορίας πόρων ἱκανῶν νὰ δώσῃς χρηστοτάτην ἀνατροφὴν εἰς τὰ τέκνα σου. Δὲν λέγω νὰ ἀφεθῇς ἀπὸ βιβλίων ἀνάγνωσιν, ἄπαγε! καὶ νὰ περιορισθῇς εἰς ἀλλαγὴν νομισμάτων, ὡς συμβουλεύει ὁ ἀνόητος τὸν Κοκκινάκην· ἀλλὰ νὰ περιορίσῃς κατὰ τὸ παρὸν τὴν σπουδήν σου εἰς βιβλία ἀκόπου ἀναγνώσεως, οἷα εἶναι τὰ γεωγραφικά, ἱστορικά, φυσικῆς ἱστορίας συγγράμματα, ἠθικὰ καὶ πολιτικά. Ἀπὸ τὰ τελευταῖα τοῦτα πλουτοῦμεν σήμερον ἐδῶ πολλά, πνέοντα φρονήματα τῶν προγόνων μας, καὶ φρονήματα τελειοποιημένα διὰ τῆς μακρᾶς πείρας τὴν ὁποίαν ἐκεῖνοι δὲν εἶχαν, ὄντες οἱ πρῶτοι τοῦ πολιτισμοῦ δημιουργοί, καὶ τῆς τυπογραφίας (δυνατῆς νὰ ταχύνῃ τὴν πεῖραν), τὴν ὁποίαν τοὺς ἐστέρησεν ἡ τύχη. Ἂν ἡ τυπογραφία, φίλε μου, εὑρίσκετο εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους (καὶ ἄλλο πλὴν τῆς τύχης ἐμπόδισε τὴν εὕρεσιν της;) τὸ ταλαίπωρον μας γένος ὄχι μόνον δὲν ἤθελε πιέζεσθαι ἀπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Σκυθικοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἤθελε, μὴν ἀμφιβάλλῃς, κρατεῖν καὶ τὸν πρῶτον τόπον μεταξὺ τῶν φωτισμένων ἐθνῶν. Σήμερον τὸν κρατοῦν οἱ Γάλλοι, καὶ θαυματουργοῦν ὅλα τὰ παλαιὰ τῆς πατρίδος μας θαύματα. Δὲν τοὺς φθονῶ, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἄλλο ἔθνος κοινωνικώτερον καὶ πλέον ἕτοιμον νὰ μεταδίδῃ ἀφθόνως εἰς ἄλλους τὰ καλά του παρὰ τούτους. Τὰ μεταδίδει ὅμως εἰς τοὺς θέλοντας νὰ τὰ λάβωσι, καὶ διστάζω, ἂν τὰ τελώνιά σας συγχωροῦν τὰ τοιαῦτα· ἀλλέως ἤθελα σὲ στείλειν τὸν Censeur Européen, σύγγραμμα περιοδικόν, τὸ ὁποῖον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ηὐξήθη τὴν ὥραν ταύτην ἕως τὸν ἐνδέκατον τόμον κα
ἀκολουθεῖ νὰ ἐκδίδεται κατὰ μῆνα. Αὐτὸ περιέχει δι
φόρων σοφῶν ἀνδρῶν διατριβὰς πολιτικάς, ὄχι τόσον ἀρ
στὰς εἰς ὦτα βασιλικά.

Ὁ τέταρτος καὶ τελευταῖος τόμος τοῦ Στράβωνος
ἤθελ' εἶσθαι πρὸ τριῶν μηνῶν τελειωμένος χωρὶς τῶν
ὁποίων μ' ἐπροξένησε ταραχῶν τὸ ἀνδροφόνον ἀνδράπι
δον. Ἐλπίζω ὅμως νὰ τὸν τελειώσω περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ
Ἀπριλίου. Εἰπέ με ἐν τοσούτῳ, ἂν τὰ στελλόμενα εἰς τὴν
Βιέννην (100 νομίζω σώματα) δὲν ἐσύμφερε νὰ τὰ στείλῃ
ὁ Allais κατευθεῖαν ἐκεῖ, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸν ἀλλό
γυρον, καὶ πρὸς τίνα νὰ τὰ κατευθύνῃ.

Ὁ ἐν Λιβ. Π. ἀπεκρίθη εἰς τὴν ἐπιστολήν μου ὡς Π.
ἤγουν ἐσιώπησεν ὁλότελα. Καὶ ὄχι μόνον ἐσιώπησεν,
ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν παρακινοῦντα νὰ θεραπεύσῃ ὁπωσοῦν
τὴν πληγὴν διὰ τοῦ Λ. Ε. ἀπεκρίθη αὐτολεξεὶ ὅτι «ἤθελ'
εἶσθαι ἀνόητος, ἂν ἐμιμεῖτο τοὺς ὁμογενεῖς σπουδαστὰς
τῆς Πίσης». Ὑπομονή! ἐπειδὴ ἀπεφάσισε νὰ ἦναι φίλος
καὶ κοινωνὸς Λιβελλογράφου, «ἐξέστω Κλαζομενίοις ἀσχη
μονεῖν». Ἐγὼ παρηγοροῦμαι πρῶτον ὅτι δὲν ἠδίκησα,
δεύτερον ὅτι ἔχω φίλους καὶ σοφωτέρους καὶ δικαιοτέρους
παρὰ τὸν Π. τρίτον ὅτι καὶ ὁ πολέμιος μου, ἂν εἶχε κα
κανένα ἀπὸ τοὺς ὁμοίους τῶν ἰδικῶν μου φίλων (περὶ
τοῦ ὁποίου διστάζω), τὸν ἔχασε. Τόσην ἀποστροφὴν κα
ἀγανάκτησιν ἐπροξένησεν ὁ Λίβελλός του εἰς τοὺς γνωρί
ζοντας καὶ μὴ γνωρίζοντάς με, ὄχι μόνον ὡς Λίβελλος
ἀλλὰ καὶ ὡς σύγγραμμα γραμμένον μὲ πολλὴν ἀλογίαν
καὶ ἀμουσίαν. Χάρις μεγάλη εἰς τὸ οὐράνιον δῶρον τῆ
τυπογραφίας! Τῶν αἰσχρῶν καὶ φονικῶν του πτεροέντω
λόγων ἔκοψεν ὁ ἀνθρωποκτόνος τὰ πτερὰ μὲ τῆς τυπο

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γραφίας τὸ ψαλίδιον, διὰ νὰ τὸν γνωρίσωσι καὶ ὅσοι δὲν ἤκουσαν ἀκόμη τὴν θηριωδίαν του. Ἐτόλμησεν ὁ μιαρὸς νὰ προσφέρῃ ἓν σῶμα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον (Institut), μὲ παράκλησιν νὰ κάμωσι καὶ τὴν ἀναφορὰν (rapport) ὡς τὴν ὀνομάζουσιν. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις τὸ Πανεπιστήμιον προστάσσει ἕν ἀπὸ τὰ μέλη του νὰ τοὺς ἀναφέρῃ ἐγγράφως τί περιέχει τὸ προσφερόμενον βιβλίον καὶ ποία εἶναι ἡ σύνταξις του. Ὡς πλέον εἰδήμονα παρὰ τοὺς ἄλλους καὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας μας γλώσσης ἔδωκε τὸ Πανεπιστήμιον τὴν σύνθεσιν τῆς ἀναφορᾶς εἰς τὸν Boissonade. Ἀφοῦ οὗτος τὸ ἐξέτασεν, ὡμολόγησεν εἰς τὴν ἐξῆς συνέλευσιν, ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ κάμῃ τὴν ἀναφορὰν τοιούτου βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἦτο καθαρὸς Λίβελλος κατὰ τοῦ Κ. Ἠγανάκτησαν ὅσοι τὸ ἤκουσαν, καὶ τινὲς ἐξ αὐτῶν εἶπαν, «Κατὰ τοῦ Κ. Λίβελλον κτλ.!» Ἀφέθη λοιπὸν ὁ Λίβελλος ὡς ἀνάξιος ἀναφορᾶς. Τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο ῥάπισμα ἐμάρανεν ὀλίγον τὴν θρασύτητα τοῦ Σκύθου. Ὑποπτεύομαι ἔτι ἀπὸ τὴν σιωπὴν τοῦ C. d. I. ὅτι ἐρραπίσθη καὶ ἀπ' ἐκεῖνον. Ἡ ὑποψία στηρίζεται εἰς τὸ ἐξῆς ἀναφερθὲν εἰς ἐμέ· κηρύττει τώρα ὁ ἀνδροφόνος, ὅτι εἶναι ἕτοιμος νὰ διαλλαχθῇ μ' ἐμέ, ἂν θέλω. Ἀπεκρίθην εἰς τὸν εἰπόντα, ὅτι ὕβρεις, πληγαὶ καὶ ἄλλαι τοιαῦται ἀδικίαι, δὲν πρέπει νὰ γίνωνται ἐμπόδιον διαλλαγῆς μεταξὺ φρονίμων ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα χριστιανῶν. Συκοφαντίαι ὅμως, καὶ συκοφαντίαι τυπωμέναι, ἕνα μόνον τρόπον διαλλαγῆς συγχωροῦν, ἐὰν ὁ συκοφάντης δώσῃ ὁμολογίαν ὁμοίως τυπωμένην τῆς συκοφαντίας του. Εἰς τὸν τύπον ἐπαράδωκε τὴν συκοφαντίαν· ἀπὸ τὸν τύπον πρέπει νὰ προσμένῃ τὴν διαλλαγήν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἴδα φίλε μου καὶ τὴν μελετωμένην μετάφρασιν τοῦ Η. « Ἀγαθῇ τύχῃ! » ἂς τὸν μεταφράσῃ ὅστις θέλει. Ἐγὼ πλέον ἔχασα καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν δύναμιν τοιούτων ἐπιχειρήσεων. Ἀρκετὸς ἴσως ἦτον ὁ καιρός, ὅσον μ' ἠνάγκασεν ὁ ἀνδροφόνος νὰ χάσω, νὰ ἀναθεωρήσω κἂν τὰ τρία πρῶτα βιβλία καὶ νὰ τὰ δημοσιεύσω· ἀλλ' ἡ κακή μου τύχη ἀπεφάσισε τὸ « Μέχρι τούτου στῆθι ». Εἶναι σχεδὸν ἡμέραι δεκαπέντε ὁποῦ πτύω αἷμα ἐκ διαλειμμάτων. Τὸ ἔπτυσα ὅλην μου τὴν ζωήν, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους τῆς ἡλικίας μου, πρῶτον συχνά, εἶτα ἐκ διαλειμμάτων τοσούτων, ὥστε νὰ καταντήσῃ μίαν μόνην φορὰν εἰς κάθε τρεῖς ἢ τέσσαρας χρόνους, ὁσάκις μ' ἐσύμβαιναν ἢ κόποι πολλοὶ ἢ ψυχῆς ἀνίαι σφοδραί. Τὸ τελευταῖον τοῦτον συμβαίνει μετὰ πέντε σχεδὸν χρόνων διακοπήν. Ἀπὸ τὴν παλαιὰν αἱμοπτυσίαν μ' ἔσωσεν, ὡς φαίνεται, καὶ ἡ νεωτέρα ἡλικία, καὶ ἡ ἰσχυρὰ κατασκευὴ τοῦ σώματος· ἀλλὰ τώρα πλέον νομίζω ὅτι εἶναι αἷμα σφαγῆς. Μὴ λυπῆσαι, φίλε μου, ἐξεναντίας εὔχου με νὰ τελειώσω τὸν ὀδυνηρόν μου βίον, πρὶν πάθω ἄλλο τι ὀδυνηρότερον, τὴν ἀποπληξίαν λέγω, ἥτις μεταβάλλει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ ζῶον λογικὸν εἰς κτῆνος. Τοῦτο μόνον εἶναι ἀληθὴς δυστυχία· ὁ δὲ θάνατος εἶναι παῦσις τῶν δυστυχιῶν. Ὡς σωτῆρά μου καὶ λυτρωτὴν τὸν προσμένω, καὶ ὡς τοιοῦτον θέλω τὸν δεχθῆν.

2 Μαρτίου.

Ἐπαναλαμβάνω τὴν ἐπιστολήν μου, τὴν ὁποίαν μ' ἐμπόδισε νὰ τελειώσω ἡ ἀδυναμία μου. Σήμερον αἰσθάνομαι ὀλίγον δυνατώτερος καὶ ἡ αἱμοπτυσία ἔπαυσεν, ἢ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μᾶλλον διεκόπη. Ἀπὸ τὸ ἐδῶ κλεισμένον ἐπιστόλιον (τὸ ποῖον ἐνθυμοῦ νὰ μοῦ ἐπιστρέψῃς, ἀφοῦ μόνος τὸ ἀναγνώσῃς), θέλεις καταλάβειν, ὅτι ἡ θεία δίκη ἐνεργεῖ τὴν μάστιγα της κατὰ τοῦ Θηριώδους Κ. Βλέπε μὴ συγχύνῃς τὰ τοῦ ἐπιστολίου μ' ὅσα σ' ἔλεγ' ἀνωτέρω περὶ τοῦ Πανεπιστημίου. Τοῦτο εἶναι δεύτερον ῥάπισμα τῶν σοφῶν Γάλλων εἰς τὸ ἀναιδὲς πρόσωπον τοῦ γελοιοτάτου Περσίτου. Ἀφοῦ ἴδε τὴν ἀποτυχίαν του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἐπρόβαλε δολίως τὸν Λίβελλον του εἰς τοὺς ἐκδότας τῆς *Ἐφημερίδος τῶν σοφῶν* (Journal des Savans), νὰ τὸν ἀναγγείλωσιν, ἐλπίζων ἐπαίνους πολλοὺς τῆς σοφίας του. Ἀλλ' αὐτοὶ τὸν ἀπέβαλαν μὲ ἀγανάκτησιν. Τοῦτο δηλοῖ τὸ il ne sera pas même annoncé. Τὸ δὲ *ἠπάτησε τὴν Ἀκαδημίαν* (ἤγουν τὸ Πανεπιστήμιον)· σημαίνει, ὅτι τὸ ὄνομα *Μελέτη* τοὺς ἔκαμε νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι εἶναι φιλολογικὴ διατριβὴ ἁπλῶς περὶ γλώσσης, καὶ διὰ τοῦτο ἐπρόσταξαν τὸν Boissonade νὰ κάμῃ τὴν ἀναφοράν· ἀλλ' ἀφοῦ ἐγνωρίσθη ἡ κακία τοῦ συγγραφέως, ἐκωλύθη ἡ ἀναφορά. Ὁ Daunou εἶναι εἷς ἀπὸ τοὺς ἐπισημοτέρους μας ὄχι μόνον σοφοὺς ἀλλὰ καὶ ἐνθουσιαστὰς διὰ τὴν Ἠθικήν των ἄνδρας, φίλος ἄκρος τοῦ μακαρίτου φίλου μου Κλαυερίου.

Πρὸς τὸν κύριον Ζωσιμᾶν θέλω ἀποκριθῆν ὅταν ἀναλάβω ὀλίγον πλειοτέρας δυνάμεις. Ἐντοσούτῳ, φίλε, περὶ τῶν ὁποίων παραπονεῖται βιβλίων ὅτι ὁ μακαρίτης Ἀλέξανδρος τοῦ τὰ ἐπέρασεν εἰς τιμὴν βαρεῖαν, παρακαλῶ καὶ σ' ἀφίνω πληρεξούσιον νὰ τοῦ τ' ἀφίσῃς καὶ ἄλλα ὀλιγώτερον τῆς ὁποίας ἐζήτει τιμῆς ὁ Ἀλέξανδρος. Βέβαια δίκαιον ἔχει νὰ ζητῇ τιμὴν μετριωτέραν ὅστις ἀγοράζει πολλὰ τὴν φοράν. Εἴθε μόνον νὰ ἦναι ὁ ἀριθ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὸς τῶν ζητουμένων πολύς! διὰ νὰ ἀνακουφισθῶ ὀλίγ
ἀπὸ τὸ βάρος. Ἂν τὸ κρίνῃς εὔλογον, δός τον νὰ κατα
λάβῃ, ὅτι καὶ ἐζημιώθην ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξά
δρου· ἂν τὸ κρίνῃς ὅμως εὔλογον. Ὑγίαινε ἀκαταπαύ
στως εὐτυχῶν!

Τὴν συγκλειομένην δευτέραν ἐπιστολὴν εἰς ὄνομα σου
ἔγραψα διὰ τὰ ἐνδεχόμενα. Φύλασσέ την λοιπὸν ὡς ἀπό
δειξιν τῆς ὁποίας σε δίδω ἐξουσίας.

38.

Ἐκ Παρισίων 9 Ἰουνίου 1819.

Φίλτατε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Πρὶν ἀποκριθῶ εἰς τὰς ἐπι
στολάς σου τῆς 16 Ἰανουαρίου, 26 Φεβρ. 25 καὶ 30
Μαρτίου, σὲ ἀναγγέλλω πρῶτον, ὅτι τὴν 3 τοῦ παρόν
τος Ἰουνίου ἔστειλα εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ant. Chau
doin Κιβωτὸν σημειωμένην IR Nº 5 (διὰ νὰ σὲ τὴν
στείλῃ αὐτοῦ) περιέχουσαν τὰ ἑξῆς βιβλία.

12	τόμους τοῦ Censeur Européen, reliés	fr. 69,—
1	Daunou sur les garantîes individuelles, (broché)	4,—
2	τόμους Dumeril Histoire naturelle. relié	11,50
	Πρὸς μεταφορὰν	84,50

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκ μεταφορᾶς	84.50
Atlas d'étude par Mentille	12,—
Atlas de l'usage de l'école du St. Cyr.	10,—
exempl. du 4me volume de Strabon, iés	50,—
	fr. 156,50

Δῶρα.

exempl. du 4me volume de Strabon, διὰ τὸν I. Ῥώταν.

» διὰ τὸν Μιχαὴλ Βασιλείου.

» διὰ τὸν Πασχάλην Βασιλείου.

» εἰς μέγα χαρτίον χρυσοδεμένον διὰ τὸν Ἀλέξανδρον Βασιλείου.

τόμους Στράβωνος 1, 2, 3 et 4 εἰς μέγα χαρτίον χρυσοδεμένους διὰ τὸν Ξενοφῶντα Ῥώταν. Νὰ ζήσῃ καὶ νὰ τὴν ἀναγνώσῃ!

δέσμην διὰ τὸν Μιχαὴλ Βασιλείου περιέχουσαν τόμους 25, 26, καὶ 27 Λεξικοῦ φυσ. ἱστορ. φρ.26,25.

δέσμην περιέχουσαν τὴν ἕκτην παράδοσιν τοῦ Θησαυροῦ Ἐρρ. Στεφάνου, διὰ τὸν Ἀλέξανδρον Βασιλείου φρ. 27,70.

exempl. du 4me volume de Strabon, διὰ λογαριασμόν μου.

(Τὸ ὅλον τῶν ἐν τῷ κιβωτίῳ τόμων).

ρχομαι τώρα εἰς τὰς ἐπιστολάς σου. Εὐχαριστῶ σε ὸ Αὐγοτάραχον καὶ τὰ βιβλία τὰ σταλθέντα διὰ Veils. Αὐτὸς ἦλθεν πρὸς ἐμὲ τὴν 17 Μαΐου (ἐπειδὴ στησε καὶ διέτριψε πολὺ εἰς τὸ Μεδιόλανον, καθὼς τε), χωρὶς ὅμως τὰ βιβλία, ἢ διότι δὲν ἤθελε νὰ

Δημοσιο Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

τὰ φορτισθῇ, ἢ διότι ἐπρόσμενε νὰ στείλω ἐγὼ νὰ τὰ λάβω. Φιλοφροσύνην πολλήν, γέλια καὶ χαρὰν μεγάλην ἐκ μέρους του, ὥστε νὰ μὲ ζητήσῃ sans façon καὶ 30 φρ. δανεικὰ δι' ὀλίγας ἡμέρας. Νὰ σὲ εἴπω τὴν ἀλήθειαν, ἡ ἀπώλεια τῶν 30 φρ. μ' ἐφάνη τόσον φανερά, ὥστε ἐδυναμώθην παρὰ τὴν συνήθειάν μου νὰ τὸν ἀπολογηθῶ, ὅτι εὑρισκόμην εἰς περίστασιν παντελοῦς ἀναγυρίας. Ὅταν ἐσηκώθη νὰ ἀναχωρήσῃ, τὸν ἐπρόβαλα νὰ στείλω μαζύ του τὸν θυρωρὸν νὰ λάβῃ τὰ βιβλία μου. Μετὰ πάσης χαρᾶς μ' ἀπεκρίθη, προσθέτων ὅτι ἐδαπάνησεν εἰς τὴν μετακομιδὴν αὐτῶν φρ. 10. Τί εἶχα πλέον νὰ κάμω; ἐξηγόρασα τὰ βιβλία μου μὲ δέκα φράγκα.

Ἔκαμες καλὰ νὰ τυπώσῃς 500 μόνα σώματα ἐκ τοῦ Πανταζῆ καὶ θέλεις κάμειν καλήτερα νὰ φροντίσῃς τὴν πώλησίν των, διασκορπίζων αὐτὰ ὅπου καὶ ὅπως θέλεις. Αὐτὸ ἔγινεν ἀληθῶς συγγραμμάτιον ὠφελιμώτατον. Ἡ ὕλη του εἶναι θαυμαστή, ἐπειδὴ ἐσυνηθροίσθη ὅλη σχεδὸν ἀπὸ παλαιοὺς καὶ νέους καὶ τ' ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα φιλοσόφους· ὁ οἰκοδόμος διὰ τὰς πολλάς του ἀσχολίας καὶ δυστυχίας δὲν ἐδυνήθη νὰ τὴν συναρμόσῃ εἰς τὴν ὁποίαν ἐμελέτα καὶ ἐπεθύμει εὐπρεπεστέραν τάξιν. Μ' ὅλον τοῦτο, ὅπως καὶ ἂν ἦναι, ὅστις ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους τὸ ἀναγνώσῃ μὲ προσοχήν, θέλει καὶ αὐτὸς ὠφεληθῆν, ἐὰν ἔτι εἶναι δεκτικὸς ὠφελείας, οὐδ' ἀπελιθώθη παντάπασιν ἡ ψυχή του, καὶ τὰ τέκνα του ὠφελήσειν, φροντίζων, ἂν ἦναι δυνατόν, ὀρθοτέραν ἀνατροφήν.

Εἰς τὸν 8 καὶ 9 ἀριθμὸν τοῦ Λ. Ε. θέλεις ἀναγνώσειν, ἢ καὶ ἀνέγνωσες ἴσως κρίσιν σημ. Ι. Κ. τῆς νέας ἐκδόσεως τοῦ Θεοφράστου. Εἶναι καὶ αὐτὴ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως· τὸ ὁποῖον ὅμως ἔξευρέ το μόνος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἔδωκα τὸ βιβλίον πρὸς τὸν ὁποῖον μ' ἔγραφες. Δὲν ξεύρω τίς σε τὸν ἐζωγράφισε *Πολυπράγμονα* (intriguant). Εἶναι κατὰ δυστυχίαν. Ἀλλ' ὅμως « ὁ ἀναμάρτητος ἡμῶν βαλέτω κ. τ. λ.» Ἡ δυστυχία εἶναι κοινή, καὶ ἡ πηγή της ἡ κακὴ ἀνατροφή, ἡ ὁποία ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ἦναι τοιαύτη, ἐνόσῳ μᾶς πιέζει ὁ ζυγὸς τῆς τυραννίας (ἴδ. τὴν 81 καὶ 88 σημ. τοῦ Παντ.).

Καὶ ἐπειδὴ περὶ τυραννίας ὁ λόγος, ἀνάγνωσε μὲ προσοχὴν τοῦ σεβασμίου Daunou τὸ βιβλιάριον Sur les garanties individuelles. Αὐτὸ θέλεις τὸ εὑρεῖν καὶ εἰς τὸν Censeur. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφοῦ τὸ ἐδημοσίευσε διὰ τοῦ Censeur, τὸ ἐξέδωκε καὶ δεύτερον μὲ τινὰς ἐπιδιορθώσεις καὶ προσθήκας, ἔκρινα νὰ τὸ ἀγοράσω, ὡς ἄξιον νὰ εὑρίσκεται χωριστὸν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῶν ὅσοι τρέφουσι φρονήματα ἐλευθερίας. Εἶναι ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος Daunou, περὶ τοῦ ἐποίου σ' ἔλεγα, ὅτι ἀπεσκοράκισεν ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα τῶν σοφῶν τὸν Λίβελλον τοῦ Τουρκικοῦ ἀνδραπόδου.

Μὲ τὸ συγγραμάτιον τοῦ Daunou προσδεμένα θέλεις εὑρεῖν καὶ τὴν ὁποίαν ἐξεφώνησεν εἰσαγωγὴν ἐπὶ καθέδρας περὶ ἱστορίας ὁ αὐτὸς καὶ διατριβήν τινα περὶ φιλοσοφίας τοῦ Θυρότου καὶ τρίτον, ἐπιστολὴν πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον ἢ μᾶλλον κατὰ τοῦ Πανεπιστημίου γραμμένην ἀπὸ τὸν Courier γαμβρόν τοῦ μακαρίτου φίλου μου Κλαυερίου, γέμουσαν ὀξυνοίας καὶ τινος ἰδιοτροπίας (originalité), εἰς τὴν ὁποίαν ἔμιξε καὶ τ' ὄνομά μου. Ὁ Daunou ἐδιαδέχθη τὸν Κλαυέριον εἰς τὴν καθέδραν τῆς Ἱστορίας, καὶ φίλος ὢν τοῦ ἀποθανόντος ἀναδέχεται καὶ τὸν κόπον νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὴν γαλλικὴν τοῦ Παυσανίου μετάφρασιν, ὡς ἐγὼ τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον, καθὼς βλέπεις εἰς τὰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νέας προκηρύξεις. Δὲν ἤρχισεν ἀκόμη ὁ τύπος τοῦ τρί-
του τόμου, καὶ τρέμω συλλογιζόμενος, ὅτι μέλλει νὰ γέν-
καὶ αὐτὸς προσθήκη εἰς τὰ πολλὰ καὶ δυσβάστακτά μου
βάρη, μ' ὅλον ὅτι γεννᾶται ἐξ αὐτοῦ ἐλπὶς νὰ ἐλευθερω-
θῶμεν καὶ σὺ κ' ἐγὼ ἀπὸ τοὺς πρώτους καὶ τοὺς δεντ-
ρους τόμους.

Μὲ πληγόνεις λέγων, ὅτι μέλλεις ν' ἀναχωρήσῃς αὐ-
τόθεν. Τί ἔχω λοιπὸν νὰ γένω; καὶ πρὸς τίνα νὰ καταφ-
φύγω; Ἀλλ' ἴσως ὁ θάνατος μὲ ἐλευθερώσῃ καὶ ἀπὸ
ταύτην τὴν ἀμηχανίαν.

Οἱ ἐν Βιέννῃ Ἐπίτροποι τοῦ ἐν Χίῳ γυμνασίου μὲ
γράφουν ὅτι σ' ἔμβασαν 1100 φρ. διὰ λογαριασμόν μου.
Μὲ γράφεις καὶ σὺ νὰ σὲ χρεώσω φρ. 584,34 διὰ πώ-
λησιν βιβλίων μου, κατὰ τὴν ἐγκλεισμένην σημείωσιν
τοῦ Γερμανοῦ βιβλιοπώλου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν κατα-
λαμβάνω τίποτε· καὶ διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ νὰ προσέ-
χῃς εἰς ὅσους λογαριασμοὺς μὲ πέμπεις μὴ λανθάνεσαι
πρὸς ζημίαν σου. Ὑπόθετε ὅτι γράφεις πρὸς γέροντα
ἐξησθενημένον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, οὔτε καιρὸν
οὔτε δύναμιν ἔχοντα νὰ ἐξετάζῃ λογαριασμούς. Σημεῖα
πολλὰ τῆς τοιαύτης ἀσθενείας ἔχων νὰ σὲ δώσω, ἀρκοῦ-
μαι εἰς ἕν, τὴν δυστυχῆ λήθην νὰ βάλω εἰς τὴν πεμπο-
μένην κιβωτὸν τὸν τέταρτον τόμον τοῦ Στράβωνος μέγα
χαρτὶ διὰ τὸν Καποδίστριαν. Ἀναλύομαι ὡς κηρὸς καθ'
ἡμέραν. Μὴ λησμονήσῃς νὰ δώσῃς τὸν Μουστοξίδην ἓν
ἀντίτυπον τοῦ Δ τόμου.

Πρόσεχε μὴ συγχέῃς τὸν χρυσοδεμένον τέταρτον τοῦ
Ξενοφῶντος μὲ τὸν χρυσοδεμένον τέταρτον τοῦ Ἀλεξάν-
δρου Βασιλείου. Τοῦ Ξενοφῶντος Ῥώτα τὸ ἀντίτυπον
ἔχει τὰ παρεμβλημένα φύλλα (cartons) καθὲν εἰς τὸν οἱ-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κεῖον τόπον του, ἐπειδὴ εἶχα παρόντας τοὺς πρώτους τρεῖς. Τοῦ μακαρίτου Ἀλεξάνδρου ὁ τέταρτος, ὡς καὶ τὰ ἰδικά σου καὶ ὅλα τὰ ἄλλα στιχωμένα ἔχουσι τὰ αὐτὰ φύλλα προσκολλημένα εἰς τὸ τέλος, ἐπειδὴ ἄλλως ἦτον ἀδύνατον νὰ κάμῃ ὁ στιχωτής, μὴν ἔχων τοὺς προλαβόντας. Πάλιν σὲ λέγω: τοῦ Ξενοφῶντος τὸ ἀντίτυπον τελειόνει εἰς τὴν 548 σελίδα ὅπου εἶναι τὸ Avis au relieur, καὶ δὲν ἔχει τί πλέον. Τὰ δύο δεμένα (ὡς τὰ ἐδικά σου) εἶναι διὰ τὸν κύριον Μιχαὴλ Βασιλείου, καὶ κ. Πασχάλην Βασιλείου. Ἀπὸ τὰς δύο δέσμας ἡ μία περιέχει τὴν ἔκτην παράδοσιν τῆς Ἀγγλικῆς ἐκδ. τοῦ Θησαυρ. τοῦ Ἐρρ. Στεφάνου φρ. 27,70· ἡ ἄλλη τρεῖς τόμους Λεξ. φυσικ. ἱστορ. διὰ τὸν κ· Μιχαὴλ Βασιλείου φρ. 26,25. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ 26,25 θέλεις περάσειν εἰς τὸ ἔχειν μου ἀφοῦ τὰ λάβῃς ἀπὸ τὸν κύριον Μιχαήλ· τὰ δὲ 27,70, ἐπειδὴ εἶναι διὰ τὸν Μακαρίτην Ἀλέξανδρον δὲν ἐξεύρω πόθεν ἔχω νὰ τὰ ζητῶ. Ἤθελε κάμειν κάλλιστα ὁ κ. Μιχαήλ, ἂν εὕρισκε τὸν τρόπον ἢ νὰ τὰ πληρώνῃ ὡς δῶρον διὰ τὸν ἀνεψιόν του, ἢ . . . νὰ κάμῃ ὅ,τι κρίνῃ καλήτερον.

Ζητεῖς ἐφημερίδα φιλολογικὴν εἰς χρῆσίν σου.— Τὸ Journal des savans καταγίνεται τὸ πλέον εἰς τὴν φιλολογίαν, καὶ τὰ πολλὰ εἰς αὐτὸ εὑρισκόμενα ὁμοιάζουσιν τὴν εἰς τὸν Λ. Ε. κρίσιν, τὴν σημειωμένην ΙΚ. Ἡ Revue Encyclopédique εἶναι ποικιλωτέρα, καὶ ἐπομένως χρησιμωτέρα εἰς σέ. Ἤρχισεν ἀπὸ τὸν Ἰανουάρ. παρόντ. ἔτ. καὶ ἐκδίδεται τόμος εἷς καθ' ἕκαστον μῆνα, καὶ πληρόνεται ὅλος ὁ ἐνιαυτὸς 42 φρ.

Τοῦ ξυλοκόπου ἔπειτα μαγείρου ἡ ἱστορία, ἀντὶ τοῦ νὰ ἐλαττώσῃ μοῦ ηὔξησε πολὺ τὴν περὶ τοῦ ἀνδρὸς ὑπό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ληψιν. Τὸν προκρίνω ἀσυγκρίτως ἀπὸ τὸν Πλακουντο-πώλην, ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν ἔδειξε τινὰ Ἑλληνικὰ φρονήματα, τώρα δ' ἀκούω ὅτι συμβουλεύει τὸ γένος νὰ φεύγῃ τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα. Ὅθεν πρέπει καὶ σὺ φίλε, ὡς τέκνον εὐπειθέστατον τοῦ Π. νὰ μεταβαπτίσῃς τὸν υἱόν σου ἀπὸ Ξενοφῶντα εἰς Συμεών. Τί καλὸν ἔχει νὰ μιμηθῇ ἀπὸ τὴν διαγωγὴν καὶ τὰ συγγράμματα τοῦ Ξενοφῶντος; Ἀλλὰ Συμεώνων παραδείγματα θεαρέστου βίου δὲν μᾶς λείπουσιν. Ἔχομεν τὸν Στυλίτην ἔχομεν τὸν διὰ Χριστὸν σαλόν. Τὸ μέγα καὶ πρωτότυπον τοῦ Θεοῦ δῶρον, τὸ ΛΟΓΙΚΟΝ, ὁ πρῶτος ἀντὶ νὰ τὸ τελειοποιήσῃ εἰς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ καὶ τῶν συγκοινωνῶν τῆς πολιτείας, τὸ κατέτριψεν τεσσαράκοντα ἔτη εἰς στύλον λίθινον· ὁ δεύτερος ἁγιώτερος καὶ φρονιμώτερος, καὶ τὸ κατεπάτησεν εἰς τοὺς πόδας του, καὶ « παρεσυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις » διὰ τὸν Χριστόν, ὡς νὰ ἠγάπα τοὺς μωρούς, ὅστις μᾶς εἶπε τὸ « Γίνεσθε φρόνιμοι ». Δὲν σὲ λανθάνει ὅτι οἱ Τοῦρκοι σέβονται ὄχι ὅμως τοὺς ὑποκρινομένους μωρίαν, ἀλλὰ τοὺς ἀληθῶς μωρούς. Ἡμεῖς τοὺς ὑπερβαίνομεν εἰς τοῦτο. Ταλαίπωρον γένος! « ἐξ οἵων εἰς οἷα! » Καὶ τοῦτο κατὰ τὴν δεκάτην ἐννάτην ἑκατονταετηρίδα! ὁπότε μέγα μέρος τοῦ γένους κινεῖται εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ ἀνάπαλιν ἀπὸ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐλεεινὰ *οἷα*, εἰς τὰ προγονικὰ *οἷα*. Ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἤρχισα νὰ ἀγανακτῶ· καὶ τοῦτο μὲ βάλλει εἰς κίνδυνον νὰ μακρύνω τὴν ἐπιστολὴν ὑπὲρ τὴν δύναμίν μου. Ἀφίνω λοιπὸν τὸν Πλακουντοπώλην, καὶ ἐπιστρέφω εἰς σέ.

Καλὸν ἦτο, φίλε, καὶ χρήσιμον νὰ προπαρασκευάσῃς ὁπωσοῦν καὶ τὴν ἀγαπητήν σου σύζυγον εἰς τὴν ἀνατροφὴν καὶ παιδείαν τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τῶν μελλόντων νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀκολουθήσωσι τὸν Ξενοφῶντα. Προπαρασκευὴν νοῶ τὴν ἀνάγνωσιν ὠφελίμων βιβλίων. Ἂν ἦτον τρόπος νὰ κατηχηθῇ (χωρὶς ὅμως πολύν της κόπον) τὴν Γαλλικήν, ἢ κἂν τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν, θέλει ἀποκτήσειν ἱκανὴν ὕλην ἀναγνώσεως καὶ τερπνῆς καὶ χρησίμου. Τῆς ἀνατροφῆς τὸ πρᾶγμα εἶναι, φίλε μου, ἔργον πολλοῦ κόπου καὶ προοχῆς μεγάλης, ἐπειδὴ εἰς ἕνα καὶ μόνον σκοπὸν ἀποβλέπει, νὰ δαμάσῃ τὰ πάθη τοῦ ἀνατρεφομένου εἰς τόσον, ὥστε νὰ στοχάζεται ὡς ἴδιόν του τὸ κοινὸν τῆς πατρίδος συμφέρον, νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὅτι εὐδαίμων νὰ καταστα θῇ εἶναι τῶν ἀδυνάτων εἰς κακοδαιμονοῦσαν πατρίδα, ὅτι ἀφοῦ ἀφήσῃ τὴν πατρικὴν οἰκίαν καὶ παύσῃ νὰ συζῇ μὲ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ἀδελφούς του, δὲν ἀποκτᾶται διὰ τοῦτο ἀπὸ τὰ πρὸς ἐκείνους καθήκοντα, ἀλλ' ἐμβαίνει εἰς ἄλλην εὐρυχωροτέραν οἰκίαν, τῆς πατρίδος τὴν πολιτείαν, καὶ συζῇ μὲ πλειοτέρους ἀδελφούς, μὲ τοὺς ὁποίους ἂν δὲν φέρεται ὡς ἀδελφός, ἂν χωρίζῃ τὸ συμφέρον του ἀπὸ τὸ συμφέρον εἰς τοὺς ἄλλους μὴν ἀμφιβάλῃ ὅτι ἔγινεν ὁ δυστυχέστατος ὅλου τοῦ κόσμου. Δὲν λέγεται μόνον Στυλίτης, ὅστις καθήμενος ἐπὶ στύλου ὑψηλοῦ, βλέπει μὲ ἀδιαφορίαν τοὺς συμπολίτας του, οὐδ' ὁρίνει τὸν στύλον του, καὶ ἂν ἴδῃ πυρπολουμένην καὶ καταλατουμένην τὴν πατρίδα του ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Στυλιτῶν διαγωγὴν διάγουσι καὶ ὅλοι οἱ φίλαυτοι, ὅλοι οἱ ἐχθροὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἰσονομίας, ἐπειδὴ χωρίζονται καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς συμπολίτας των, καὶ στυλόνονται εἰς τὸ ἴδιον συμφέρον.

Ἐνθυμοῦ ἂν γεννήσῃς θυγατέρα νὰ τὴν ὀνομάσῃς Φαιναρέτην. Οὕτως ὠνομάζετο ἡ μακαρία μήτηρ τοῦ Σω-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κράτους, καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἱπποκράτους, δύο ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπέρασαν τὴν ζωήν των εἰς στύλους.

Ἐνθυμοῦ νὰ στείλῃς ἓν ἀντίτυπον τοῦ τετάρτου τόμου τοῦ Στράβωνος πρὸς τὸν ἐκδότην τοῦ Τηλεγράφου, ἐπειδὴ τὸν ἐστάλθησαν οἱ προλαβόντες τρεῖς, διὰ νὰ μὴ νομίσῃ ὅτι τὸν ἐκδικοῦμαι διὰ τὰ ὁποῖα δὲν παύει οὐδ' αὐτὸς νὰ τοξεύῃ κατ' ἐμοῦ κρυπτὰ καὶ δόλια βέλη ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρόν. Ἐπενόησεν ἡ σοφία του ὅτι τὸ Ἀντάμα τῆς γλώσσης μας παράγεται ἢ κατάγεται ἀπὸ τὸ ensemble τῶν Γάλλων. Bravo! ἂς ψαλιδίζωσι τὰ πτερὰ τῶν πτερωτῶν λόγων διὰ νὰ κηρύξωσι καὶ εἰς τοὺς ὄσους δὲν τοὺς γνωρίζουν τὸ βάθος τῆς σοφίας των.

Γράψε με τὴν δαπάνην τοῦ Πανταζῆ διὰ νὰ τὴν περάσω εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου· καὶ φρόντισε νὰ τὸν σκορπίσῃς γρήγορα παντοῦ· διότι τὰ τοιαῦτα παλαιούμενα γίνονται ἀδιάφορα.

Εὐχαριστῶ σε διὰ τὰς περὶ τῶν Ὀδυσσηνῶν εἰδήσεις. Ἤθελα ὅμως νὰ μὴ γίνεται τόσος κρότος διὰ τὴν γεννίασιν τοῦ Βυζαντίου Ἂς ἐνθυμοῦνται πάντοτε τὸ «Σιγῇ μένεα πνέοντες» τοῦ Ὁμήρου, τὸ ὁποῖον παραγγέλλει καὶ ὁ Παπᾶ Τρέχας.

Ἔμαθα καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀναστασίου Ζωσιμᾶ. Πρὸς τοὺς διαδόχους ἢ διάδοχόν του θέλω σὲ γράψει μετ' ὀλίγον νὰ περάσῃς ὀλίγα ἀργύρια ἐκ πωλήσεως βιβλίων.

Κατὰ τὴν διαταγήν σου, δὲν ἔστειλα εἰς Βιέννην Στράβωνας, πλὴν 5 ἢ 6 διὰ δῶρα.

Ἐδῶ κλεισμένην σὲ πέμπω ἄλλου ἀνδραπόδου φαρμακερὴν ἐπιστολήν. Ἐπίστρεψέ με την ἀφοῦ τὴν ἀναγνώσῃς. Εἶναι τόσον πλέον παράδοξος, ὅσον αὐτὸς ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

«Ἀργεῖος, οὐκ Ἀργεῖος ἠναγκασμένος» καὶ ἐδῶ εὑρισκόμενος καὶ ἀφοῦ ἀνεχώρησε, δι' ἐπιστολῶν ἐφέρθη πρὸς ἐμὲ φιλικώτατα, καὶ τολμῶ εἰπεῖν καὶ σεβαστικώτατα. Βλέπεις ἀπὸ ποίους καὶ πόσους πολεμοῦμαι. Πρόφθασε νὰ στείλῃς ἓν ἀντίτυπον τοῦ Πανταζῆ πρὸς τὸν Ἰγνάτιον τῆς Πίσας.

Εὐδαιμόνει πανοίκιος! Ο. Γ.

39.

Ἐκ Παρισίων, 19 Ἰουνίου 1819.

Καὶ τρίτον ἀσπάζομαί σε πανοίκιον· τὴν 9 τοῦ παρόντος σ' ἐφανέρωσα τὴν ἀποστολὴν τῆς κιβωτοῦ διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ant. Chaudoin· τὴν 11 σ' ἔγραψα πάλιν, περικλείσας καὶ ἐπιστολὴν διὰ τὸν κ. Μιχαὴλ Βασιλείου, ὅστις πιθανὸν ὅτι ἐκατευωδώθη αὐτοῦ ἤδη, ἢ θέλει κατευοδωθῆν μετ' ὀλίγον. Εἰπέ τον ὅτι ἔλαβα καὶ τὴν ἐπιστολήν του 10 Μαΐου μὲ τὸ ἐνταλτήριον (procuration), τὸ ὁποῖον ἔπεσεν ὡς κεραυνὸς κατὰ τῆς κεφαλῆς μου, διὰ τὰς ἀναρίθμους ἀσχολίας μου καὶ διὰ τὴν ἀνυπέρβλητον ἀδυναμίαν μου. Θέλω ὅμως φροντίσειν νὰ τὸν ὑπουργήσω τὰ δυνατά.

Ἔκλαια τὴν ἁμαρτίαν τῆς μνήμης μου, διὰ τὸν 4 τόμον Στράβωνος εἰς μέγα χαρτίον, διὰ τὸν Capo d'Istria. Μάθε τώρα ὅτι τὴν ἐξήλειψα μὲ ποινὴν 37 σολδίων, προφθάσας τὸν τόμον διὰ τῆς πόστας εἰς τὸν Chaudoin,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διὰ νὰ τὸν προσθέσῃ εἰς τὴν κιβωτόν. Ὅθεν παρακαλῶ σε, ὅταν τὸν λάβῃς, νὰ φροντίσῃ νὰ περάσῃ ἀσφαλῶς εἰς χεῖρας τοῦ Capo d'Istria.

Ἐδῶ κλεισμένην σὲ πέμπω τὴν πρὸς τὸν Θεόφιλον καὶ πρὸς τὴν ἀδελφήν του ἐπιστολήν. Τοῦτο ἔκαμα, διὰ νὰ τὸν ἐνθυμίσω νὰ σὲ πληρώσῃ τὰ προλαβόντα, ἂν ἀκόμη δὲν τὰ ἐπλήρωσε, καὶ νὰ σὲ στείλῃ τὰ νῦν φρ. 53,95.

Διὰ νὰ καταλάβῃς τί λέγουσιν αἱ ἐπιστολαί, μάθε ὅτι ἡ ἀδελφή του μετέφρασεν ἐκ συμβουλῆς μου ἀπὸ τὸ Γαλλικὸν τὸ συγγραμμάτιον τοῦ Φενελῶνος sur l'éducation des filles. Ἔγραψα πρὸ πολλοῦ τὸν Θεόφιλον νὰ τὸ στείλῃ εἰς Βιέννην νὰ τυπωθῇ· καὶ αὐτὸς μ' ἀποκρίνεται ὅτι φοβεῖται μὴ ἡ διὰ τύπων ἔκδοσις τὸν προξενήσῃ τρικυμίας, μὲ τὸ ὁποῖον τί νοεῖ, νὰ μαντεύσω δὲν δύναμαι. Τὸ δὲ Ἐγκώμιον εἶναι τὸ Ἐγκώμιον τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, τὸ ὁποῖον μετέφρασεν ἡ αὐτὴ νέα ἀπὸ τὸ Γαλλικόν, καὶ μὲ τὸ ἔπεμψε διὰ τοῦ Μιχαὴλ Βασιλείου. Μ' ὅλα των τὰ σφάλματα, σὲ βεβαιόνω ὅτι πολλὰ ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς ἀρσενικούς μας ἐδύναντο νὰ τὸ μεταφράσωσιν εὐφυέστερα.

Τώρα βλέπω εἰς τὴν ἐπιστολὴν (10 Μαΐου) τοῦ Μιχαήλ, ὅτι ἔμελλε νὰ κινήσῃ μετὰ 30 ἡμέρας ἀπὸ τὸ Βυζάντιον. Ὅθεν δὲν θέλει τὸν εὑρεῖν ἀκόμη ἡ ἐπιστολή μου αὐτοῦ. Εὐδαιμόνει!

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

40.

Ἐκ Παρισίων 7 Σεπτεμβρίου 1819.

Φίλτατε κύριε Ῥώτα,

Ἔχω ἐπιστολήν σου μηνολογημένην 2 Ἰουλίου. Ἐπέρασεν ὅλος ὁ μὴν καὶ δεύτερος ἄλλος ὁ Αὔγουστος καὶ μόλις ἀποκρίνομαι τώρα. Ἐκοπίασα νέος μὲ ἐλπίδα ἀναπαύσεως μικρᾶς εἰς τὸ γῆρας, καὶ ἐξ ἐναντίας αἱ τελευταῖαί μου ἡμέραι ἔφθασαν συνωδευμέναι μὲ πολλαπλασίας ἀσχολίας, καὶ ἀνυποφόρους σωματικὰς καὶ ψυχικὰς ὀδύνας. Τὸ πλῆθος τῶν ἐπιστολῶν μάλιστα, φίλε, δὲν ἠμπορεῖς νὰ φαντασθῇς πόσον μοῦ θλίβουσι τὴν ψυχήν, καὶ διὰ τὴν ἀπαραίτητον ἀνάγκην ν' ἀποκρίνωμαι εἰς τινάς, καὶ διὰ τὴν λύπην ὅτι δὲν δύναμαι ν' ἀποκριθῶ εἰς ὅλας.

Περὶ τῆς ὀφθαλμίας (τὴν ὁποίαν ἐλπίζω ὅτι διελύθη πρὸ πολλοῦ) δὲν ἐφρόντισα νὰ σὲ γράψω, ἐπειδὴ ἔχεις αὐτοῦ δύο ἰατροὺς τὸν Βογορίδην καὶ τὸν Γλαράκην, ἔπειτα ὅτι καὶ αἱ ὀφθαλμίαι ἰατρικὰ πολλὰ δὲν ἀπαιτοῦν. Δίαιτα, εὐκοιλία, καὶ μακρὰν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τὰ χεῖρες· ταῦτα σχεδὸν ἀρκοῦν, παρεκτὸς ἂν ἦναι φλογώδεις, αἱ ὁποῖαι βοηθοῦνται μὲ τὴν φλεβοτομίαν.

Τὸ θυγάτριόν σου, καὶ ἁπλῶς ἡ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων σου πρόνοια μ' εὐφραίνουσι πολλά. Εἴθε ἀπολαύσῃς τοὺς καρποὺς τῶν κόπων σου! καὶ θέλεις βεβαίως τοὺς ἀπολαύσειν, ἂν ἐξακολουθῇς ὡς ἤρχισες. Χαίρω, ὅτι μέλλεις ν' ἀποκτήσῃς ποτὲ καὶ Φαιναρέτην·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μολονότι ὁ Πλακουντοπώλης μισεῖ τὰ τοιαῦτα ὀνόματ
(ὡς ἐπαρατήρησες βέβαια εἰς τὴν ἐγκύκλιόν του), χωρ
νὰ συλλογισθῇ ὅτι προσκυνοῦμεν τὸν Ἀρειοπαγίτην Δι
νύσιον, μεθυστοῦ θεοῦ τοῦ Διονύσου ἐπώνυμον.

Ὁ Καποδίστριας ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψίν μου, εὑρισκόμε
νος ἐδῶ· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν ἦλθεν εἰς καιρὸν ἄλλω
πολλῶν ἐπισκέψεων, συνήθων τὰς κυριακάς, καὶ ἐμπ
δίσθην νὰ τὸν λαλήσω τινὰ ἀναγκαῖα παραπονέματ
Ἴσως καὶ αὐτὸς προβλέπων αὐτὰ ἐδιάλεξεν ἐπίτηδες τ
κυριακήν. Φρόντισε νὰ περάσῃ ἀσφαλῶς εἰς αὐτὸν ὁ τ
ταρτος τόμος τοῦ Στράβωνος ὅταν τὸν λάβῃς.

Ὁ Γλαράκης καὶ ὁ Βογορίδης ἐκατευοδώθησαν ἐδ
πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Καλοὶ κάγαθοὶ μὲ φαίνονται καὶ ο
δύο, καὶ μὲ δίδουσιν ἐλπίδας χρηστὰς ὅτι θέλουν ὠφελή
σειν τὸ γένος.

Τὰ κινήματα τοῦ Κόμητος εἶναι γενναῖα, καὶ τοὺ
κάμνουσι μεγάλην τιμήν· φοβοῦμαι ὅμως μὴ δὲν συγκι
νῶνται καὶ οἱ ἡμέτεροι. Αὐτοὺς ἔφθειραν οἱ Βενετοί, κα
θὼς ἡμᾶς οἱ Τοῦρκοι. Αἱ δυσωδίαι καὶ ἐκείνων καὶ ἡμῶ
χρειάζονται, φίλε μου, καιρὸν μακρὸν διὰ νὰ ἐκπλυθῶσιν
Ἡ ἀνομία τῶν κρατούντων μᾶς ἔκαμε νὰ χάσωμεν ὁλό
τελα τὴν διάκρισιν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου. Βλέπεις
πῶς ἐφέρθη ὁ Π. δημοσιεύων ἀκουσίως μου τὴν πρὸς αὐ
τὸν ἐπιστολήν, καὶ τὸ χειρότερον καὶ τὴν ὁποίαν ἔκαμεν
εἰς αὐτὴν βρωμισμένην ἀπάντησιν. Βλέπεις, ὅτι καὶ ἀφοῦ
ὁ Πανταζῆς ὡμολόγησε τὸ « εἶπεν ἄφρων ἐν τῇ καρδία
» αὐτοῦ, οὐκ ἔστι Θεός », οἱ καπροδόχοι ἐκδόται τῆς Καλ
λιόπης ἐπιμένουν ὅμως, καὶ σπουδάζουσιν ἀνόμως νὰ τὸν
ἀποδείξωσιν ἄθεον, οἱ ἀληθινοὶ πρακτικοὶ ἄθεοι.

Σὲ ἤρεσε, λέγεις, ὁ Πανταζῆς. Ἡ ὕλη βέβαια εἶνα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

καὶ καλή, ἐπειδὴ συνηθροίσθη ἀπὸ παλαιοὺς καὶ νέους φιλοσόφους, καὶ ἀναγκαία νὰ γένῃ γνωστὴ εἰς τὴν παροῦσαν τοῦ γένους κατάστασιν, εἰς τὸ ὁποῖον, καθὼς εἰς ὅλα τὰ δουλωμένα ἔθνη (χωρὶς ἐξαίρεσιν, φίλε μου) βασιλεύει τὸ ἄνομον «Νόμῳ καλόν, νόμῳ κακόν»· ἡ οἰκονομία καὶ σύνταξις ὅμως τῆς ὕλης ἤθελε γενῆν ἀσυγκρίτως εὐπρεπεστέρα, ἐὰν ὁ κακόμοιρος Πανταζῆς εἶχε καιρὸν ἀρκετόν. Καθὼς τὴν ἐσχεδίασε καταρχὰς τοῦ 1818 χρόνους, οὕτω τὴν ἔπεμψεν εἰς τὴν Βιέννην, οὐδ' ἤθελ' ἴσως τὴν πέμψειν, ἂν δὲν εὕρισκεν ὁμογενῆ φίλον νὰ ἀναλάβῃ τὸν κόπον τῆς ἀντιγραφῆς εἰς χαρτίον λεπτόν. Ὁ ἀντιγραφεὺς οὗτος εἶναι (νομίζω) ὁ περὶ τοῦ ὁποίου λανθάνεσαι Μισοκλόπος, ἂν καὶ δὲν ἔλαβ' ἀφορμὴν νὰ τὸν ἐρωτήσω. Ὁ Ι. Κ. ἔδωκε πρὸ μικροῦ εἰς τὸν Λ. Ε. καὶ ἐξέδωσαν τῆς νέας ἐκδόσεως τοῦ Σνειδεριανοῦ Λεξικοῦ, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβειν πρὸ καιροῦ δῶρον, ὡς καὶ τὸν Θεόφραστον ἀπὸ τὸν Σνειδέρον. Τοῦτο τοῦ Σνειδέρου τὸ Λεξικὸν ἔπρεπε νὰ ἔχῃς, ἂν γνωρίζῃς τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν.

Καλῶς ἔκαμες ὅ,τι ἔκαμες περὶ τῆς διανομῆς τοῦ Πανταζῆ καὶ τοῦ ὑπομνήματος. Φρόντισε ὅμως νὰ συναχθῶσι καὶ τὰ ἀπὸ τῆς πωλήσεως, διὰ νὰ πληρωθῇ καὶ ἡ δαπάνη τοῦ τύπου. Μὲ λύπην μου βλέπω, ὅτι τοῦ Στράτωνος ἡ πώλησις ἀπαντᾷ δυσκολίας. Μὴν ἀκριβολογοῦ περὶ τῆς τιμῆς, ἂν κρίνῃς ὅτι εὐκολύνεται οὕτως ἡ πώλησις. Εἰς τὰς σημειώσεις παρατηρῶ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν τομάτων τοῦ πρώτου τόμου εἶναι παντάπασιν ὀλίγος κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀκολούθων. Διεσκορπίσθησαν λοιπὸν ἀπὸ τὸν Μακαρίτην εἰς διάφορα μέρη· ἀλλὰ ποῦ; καὶ πόθεν ἔχομεν νὰ τὰ ζητῶμεν;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

Εἰς τὴν οἰκογένειάν μου εὑρέθη ποτέ, καὶ ἔζη ἀκό
εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς περασμένης ἑκατονταετηρίδος, Ἀντ
νιος ὁ Κοραῆς Ἰατροφιλόσοφος, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει
Φαβρίκιος εἰς τὴν Ἑλληνικήν του βιβλιοθήκην (Tom. X
pag. 783), ὅθεν λαβὼν καὶ ὁ Εὐγένιος κατεχώρισε τ
ὄνομά του εἰς τὴν Λογικήν. Ὁ Ἀντώνιος οὗτος ἐγρα
καὶ ᾠδὰς καὶ τὰς ἐξέδωκε διὰ τύπου· τὰς ὁποίας ὅμω
δὲν ἐγνώριζα μολονότι ὁ μακαρίτης πατήρ μου ἐκίνη
πάντα λίθον νὰ τὰς ἀνακαλύψῃ. Εἰς τὸ τέλος τῶν ἡμ
ρῶν μου ἔτυχα νὰ γνωρίσω μίαν ἀπ' αὐτάς, τυπωμένη
ἐδῶ εἰς τοὺς Παρισίους κατὰ τὸ 1702 ἔτος. Μολονότ
τυπωμένη ἐδῶ, δὲν εὑρέθη ὅμως εἰς τὴν Βασιλικὴν Βι
βλιοθήκην. Ἓν ἀντίτυπον (τὸ μόνον ἴσως εἰς τὸν κόσμον
εὑρέθη εἰς τοῦ Κόμητος Guilford τὴν βιβλιοθήκην· ὅθεν
λαβὼν τὸ μετετύπωσα δεύτερον. Σὲ βεβαιόνω, ὡς τίμιος
ἄνθρωπος, ὅτι ἂν ἡ ᾠδὴ ἐψάλλετο εἰς τὸν Λουδοβίκον
δέκατον τέταρτον, τὸν ὁποῖον ἴδε βέβαια τότε ὁ Ἀντώ
νιος εἰς τοὺς Παρισίους, δὲν ἤθελα τολμήσειν νὰ τὸν ἐκ
δώσω. Ἀλλὰ κατὰ τύχην τοῦ Ἀντωνίου, ἡ ᾠδὴ εὑρέθ
νὰ ἦναι ἐγκώμιον ἀνδρὸς ἐνδόξου καὶ περιφήμου τοῦ Da
guessau, ὁμοίου μὲ τὸν Ἀριστείδην διὰ τὸ φιλοδίκαιον,
ὁμοίου καὶ διότι ἐξωρίσθη ὡς ὁ Ἀριστείδης, ὡς θέλω
μάθειν ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπρόσθεσα εἰς αὐτὴν Γαλλικὴν ἐγ
κώμιον τοῦ Δαγεσὼ γραμμένον ἀπὸ τὸν φιλόσοφον κα
ῥήτορα Θωμᾶν. Εἰς τὸ Βιογραφικὸν Λεξικὸν ὁ βίος τοῦ
ἀνδρὸς εἶναι σχεδὸν ὅλος συνερανισμένος ἀπὸ τὰς σημεία
σεις τοῦ Θωμᾶ. Ἀπὸ τὰ τυπωμένα λοιπὸν ταῦτα σ
πέμπω διὰ τοῦ Ant. Chaudoin 50 τὸν ἀριθμὸν χαρτο
μένα, cartonnés, ὡς λέγουσιν οὗτοι, ἤγουν οὔτε ῥαμ
μένα οὔτ' ἠμίδετα. Ἔξω τούτων εἰς τὸ Βαλῶτον εἶν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γωτιστὴ δέσμη περιέχουσα 3 ἡμίδετα, ἓν διὰ σέ, ἓν διὰ
τὸν Μιχαὴλ Βασιλείου, καὶ ἓν διὰ τὸν Πασχάλιον Βα-
σιλείου. Ἐπειδὴ ἔστειλα εἰς τὴν Χίον 200, εἰς τὴν Λόν-
δραν 50, καὶ θέλω πέμψειν ἄλλα σχεδὸν τόσα εἰς Βιέν-
νην, συμφέρει νὰ τὰ πέμψῃς ὅλα εἰς τὴν Ὀδησσόν· ὅθεν
ἐλόν ἦτον ἂν ἀπὸ Μασσαλίαν εὑρίσκετο πλοῖον κατ' εὐ-
θεῖαν πλοιαν διὰ τὴν Ὀδησσόν, νὰ διορίσῃς τὸν Chaudoin
νὰ χωρίσῃ πρῶτον τὴν περιέχουσαν δέσμην τὰ τρία νὰ
βγάλῃ τὰ πέμψῃ αὐτοῦ, καὶ ἄλλα ὅσα θέλεις ἀπὸ τὰ χαρτω-
νικά, καὶ νὰ συρράψῃ τὰ λοιπὰ καλῶς, καὶ νὰ τὰ στείλῃ
εἰς ὁποῖα θέλεις εἰς Ὀδησσόν. Ἐδῶ ὁ βιβλιοπώλης τὰ
πληρώνει 2,50 τὸ σῶμα καὶ ἀφαιρῶν τὸ προμηθευτικόν του,
μοῦ δίδει 2 φρ. Μὴ μεριμνᾷς ὅμως περὶ τούτου· ἀλλὰ
ἂν ὁρίσῃς τὴν τιμὴν ἀνάλογον τῆς τιμῆς τοῦ περὶ τῆς Ἑλ-
λάδος ὑπομνήματος. Ἐκεῖνο συνίσταται εἰς σελίδας 66·
τὸ δὲ ᾠδὴ ἔχει σελίδας 80.

Οἱ Χῖοι μοῦ ἐδιώρισαν ἐτήσια 1500 φρ. καὶ μ' ἔστει-
λαν μέρος αὐτῶν 700 φρ. Ἀλλ' ἐπειδὴ συνέπεσεν ἡ ἀπο-
στολή μὲ τὴν τελείωσιν τοῦ τετάρτου τόμου τοῦ Στρά-
βωνος, διὰ τὸν ὁποῖον μὲ πληρώνουσι 1800 φρ διὰ σώ-
ματα 150 ἑκάστου τόμου, ἐντράπην (νὰ σ' ἐξομολο-
γηθῶ τὴν ἀλήθειαν) νὰ βυζάνω τὴν πατρίδα καὶ ἀπὸ
τοὺς δύο μαστούς, ὅταν ἡ πατρὶς ἔχῃ τόσας ἄλλας ἀναγ-
καίας δαπάνας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐλογαρίασα εἰς τὴν
τιμὴν τῶν πεμπομένων 150 σωμάτων τοῦ Στράβωνος
τὰ 700 των φρ., προσθέσας εἰς αὐτὰ τὰ ὁποῖα σ' ἔστει-
λαν οἱ ἐν Βιέννῃ ἐπίτροποι 1100 φρ. καὶ οὕτως ἀνεπλή-
ρωσα τὰ 1800, εἰς τρόπον ὥστε πλὴν ἀγάπης νὰ μὴ μὲ
χρεωστῶσι κατὰ τὸ παρὸν τίποτε, οὐδ' ἐγὼ εἰς αὐτούς.
Ἂν εἰς τὸ ἑξῆς ἀκολουθήσωσιν αὐτοὶ καὶ ἀναγκασθῶ ἐγὼ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ δεχθῶ τὴν βοήθειαν, βέβαια τιμιωτέρα εἶναι τῆς π
τρίδος καὶ μητρίδος μου ἡ βοήθεια, παρὰ ἡ καταφυ
εἰς τὸ Γαλλικὸν νοσοκομεῖον.

Δὸς τὴν ἐδῶ κλεισμένην τὸν κύριον Μιχαὴλ Βασιλείου
καὶ πέρασε τὰ ὁποῖα θέλει σὲ δώσειν φρ. 14,55 εἰς τ
ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ μου.

Πέμψε πρὸς τὸν Κέας καὶ Θερμίων μίαν ἀπὸ τὰς ὠδ
τοῦ Ἀντωνίου. Δὸς μίαν καὶ τὸν Μουστοξίδην.

Ἔμαθες ἴσως τοῦ Βαρβάκη τὰ νέα μεγαλοπρεπῆ δω
ρήματα. Ἀκούσας ὅτι ἡ πρώτη του εἰς τὸ γυμνάσι
δωρεὰ ἀπήντησε τινὰς δυσκολίας, διά τινας συνθήκα
ἀλόγους τὰς ὁποίας ἐξ ἀπειρίας τῶν πραγμάτων ἐζήτε
ἀπὸ τοὺς Χίους, τὸν ἔγραψα ἐπιστολὴν προτρεπτικὴν εἰ
τελείωσιν τῆς δωρεᾶς του. Πρὶν ὅμως λάβῃ τὴν ἐπιστο
λήν μου, ὁ ἄνθρωπος εἶχε συγκατανεύσειν εἰς τὰ δικαιο
λογήματα τῶν Χίων, καὶ κυρώσειν τὴν δωρεάν, ὡς μ
τὸ ἐφανέρωσεν αὐτὸς ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ἐπιστολή
μου. Ἀνάγκη λοιπὸν ἦτο νὰ τὸν γράψω καὶ δεύτερον
νὰ τὸν εὐχαριστήσω, καὶ νὰ ἐνισχύσω τὴν εἰς τὰ καλὰ
καλήν του κλίσιν καὶ διάθεσιν. Εἰς τὴν δευτέραν μου
ταύτην ἐπιστολὴν ἀποκρινόμενος τὴν 11 Ἰουνίου μὲ φα
νερόνει ὅτι πέμπει καὶ πάλιν εἰς τὴν Χίον (βοήθειαν εἰ
τὸ νοσοκομεῖόν των) εἴκοσι χιλιάδας γροσίων. Πέμπει
προσέτι καὶ εἰς τὸν Λόγιον Ἑρμῆν 500 φιορίνια Αὐγού
στης, καὶ τελειόνει τὴν ἐπιστολήν του ὁ γενναῖος Ἕλλην
λέγων, «Σᾶς παρακαλῶ δὲ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὲ γράφετε
» ὡς ἀδελφὸς πρὸς ἀδελφόν, συμβουλεύοντές με εἰς ὅ,τ
» κρίνετε καλήτερον ». Ὦ πόσην καταισχύνην προξενε
εἰς τὸν Σαρδαναπαλικόν μας Κλῆρον ὁ Βαρβάκης! Ο
κοσμικοὶ ἐκινήθησαν καὶ κινοῦνται ἀκαταπαύστως εἰς τὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνέγερσιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ οἱ Πανιερώτατοί μας κοιμῶνται βαθύτατον ὕπνον ὡς μεθυσμένοι.

Παρατηρῶ εἰς τὰς ἐπιστολάς σου τὴν λέξιν *πώλησιν σημαντικήν*. Ἡ μεταφορὰ δὲν εἶναι κακή· εἶναι ὅμως Γαλλισμὸς (καὶ οὐδὲ Γαλλισμὸς καθαρός, ἐπειδὴ αὐτοὶ μεταχειρίζονται μάλιστα τὸ στερητικὸν insignifiant), καὶ ἔχοντες Ἑλληνικὴν λέξιν τὸ *ἀξιόλογον*, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ δανειζώμεθα χωρὶς ἀνάγκην ἀπὸ τοὺς ξένους. Γαλλισμὸς ὅμως εἶναι νὰ λέγῃς, «Μακρὰν ἀπὸ τὸ νὰ αἰσθανθῶσι τὴν μωρίαν των, ἐξαγριόνονται περισσότερον», Loin de sentir leur sottise etc. Κατὰ δύο τρόπους ἐκφράζει ἡ γλῶσσά μας τὰ τοιαῦτα, καὶ τοὺς δύο καλούς· «Ὄχι μόνον δὲν αἰσθάνονται τὴν μωρίαν των, ἀλλὰ καὶ κτλ.» ἢ «Ἀντὶ νὰ αἰσθανθῶσι τὴν μωρίαν των, ἐξαγριόνονται περισσότερον». Συγχώρησε τὴν τόλμην διὰ τὴν φιλίαν. Αἱ τοιαῦται συμβουλαὶ γίνονται πρὸς τοὺς γράφοντας καλά, καθὼς αἱ παρακελεύσεις πρὸς τοὺς τρέχοντας ταχέως, διὰ νὰ τρέξωσι ταχύτερον.

Εἶχα γράψειν εἰς Λόνδραν πρὸς τὸν Κοντόσταυλον νὰ δώσῃ τὸν Καποδίστριαν ἓν ἀντίτυπον τῆς Ὠδῆς τοῦ Κοραῆ. Ἀλλ' ἐπειδὴ τώρα μανθάνω ὅτι ὁ Καποδίστριας ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, *στεῖλέ τον* λοιπὸν αὐτόθεν ἓν μὲ τὸν τέταρτον τόμον τοῦ Στράβωνος.

Τὴν ἀγαπητήν σου σύζυγον καὶ τὰ τέκνα ἀσπάζομαι. Εἴθε νὰ πληρωθῶσιν εἰς ὅλους σας αἱ ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας σας εὐχαὶ τοῦ Κοραῆ!

Τὸ Βαλῶτον κινεῖ σήμερον· φρόντισε νὰ γράψῃς τὸν Chaudoin.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

41.

Ἐκ Παρισίων, 11 Ὀκτωβρίου 1819.

Φίλε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Τὴν 7 Σεπτεμβρίου σ' ἔ-δωκα τὴν εἴδησιν (διὰ Μασσαλίας) τῆς Ὠδῆς τοῦ Ἀντω-νίου Κοραῆ. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Φραγκιάδης, ὅστις δὲν ἐμπορεῖς νὰ φαντασθῇς πόσον ἀνεκούφισε τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς ὀδύνας μου μὲ τὴν ἐρασμίαν τῆς ψυχῆς του διάθεσιν. Ἔχεις δίκαιον νὰ λέγῃς ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν χρη-στῶν νέων αὐξάνει. Τοιούτους ἔκρινα καὶ τὸν Βογορίδην καὶ τὸν Γλαράκην. Ἐξεναντίας οἱ μελανείμονες ἡμῶν φαίνεται ὅτι συνερίζονται (ἐξαιρουμένων πολλὰ ὀλίγων) νὰ βαδίζωσι τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τῶν κοσμικῶν. Μετ' ὀλί-γους χρόνους ὅμως θέλουν καταλάβειν τὴν ἀφροσύνην των. «Ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω».

Πρὸς ἕνα τούτων, βλέπεις ἐδῶ κλεισμένην ἀπόκρισιν, μέγαν ζηλωτήν, ἂν τὸν κρίνῃς ἐκ τῆς πρὸς ἐμὲ ἐπιστο-λῆς του, ὄχι ὅμως ἀληθῆ Ἰσραηλίτην, ἂν πιστεύσω, ὅσα ἄλλοθεν ἔμαθα περὶ αὐτοῦ. Μ' ἐτάραξε μάλιστα, ἂν ἦναι ἀληθὴς ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐφέρθη πρὸς τὸν λευκὴν ψυχὴν ἔχοντα μελανείμονα φίλον μας Β. Δὲν αἰσθάνον-ται οἱ ταλαίπωροι, ὅτι ἡ αὔξησις τῶν φώτων εἰς τὸ γέ-νος φυσικά, καθόσον προχωρεῖ, πρέπει νὰ μετριάσῃ, καὶ τέλος νὰ ἐξαλείψῃ τὰς ἀνδραποδώδεις καὶ σκυθικὰς ὑπο-κύψεις. Ἴσως φοβηθεὶς μὴ παραπονεθῇ πρὸς ἐμὲ ὁ Β. περὶ αὐτοῦ, ἐπρόλαβε νὰ μὲ γράψῃ τὴν τόσον εὐμενῆ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅσον ἀπροσδόκητον ἐπιστολήν. Ὅπως καὶ ἂν ἦναι, ἡ ἀπόκρισίς μου, χωρὶς νὰ δίδῃ ὑποψίαν τινὰ περὶ τούτου, τὸν δείχνει ἐκ πλαγίου τὸ χρέος του. Παρακαλῶ σε, ἀφοῦ τὴν ἀναγνώσῃς, χωρὶς νὰ τὴν κοινωνήσῃς εἰς κανένα, νὰ τὴν σφραγίσῃς καὶ νὰ τὴν στείλῃς· παρεκτὸς ἂν κρίνῃς νὰ τὴν πέμψῃς πρὸς τὸν Β. νὰ τὴν ἀναγνώσῃ κ' ἐκεῖνος. Πρόσεχε, νὰ ζήσῃς! μὴ γένῃ γνωστὴ εἰς κανένα. Ἐπειδὴ θέλουν νὰ νηπιάζωσιν, ὡς νήπια πρέπει νὰ τοὺς μεταχειριζώμεθα, οἰκονομοῦντες τὴν φιλαυτίαν των, μ' ἐλπίδα νὰ τοὺς κάμωμεν ἄνδρας.

Ἰδοὺ σοῦ περικλείω καὶ ἄλλην διὰ τὸν Ζωσιμᾶν, πρὸς τὸν ὁποῖον παρακαλῶ σε νὰ τὴν πέμψῃς σφραγισμένην, καὶ πρὸς τούτους νὰ μὲ ἀπολύσῃς ἀπὸ τὸ πρὸς αὐτὸν χρέος, πληρόνων τὴν ἀξίαν φρ. 1006, τὰ ὁποῖα θέλεις περάσειν εἰς χρέος μου. Σ' ἔστειλα, φίλε, τὰ ἀπὸ Βιέννης 1100 φρ. μ' ἐλπίδα νὰ ἐλαττώσω τὸ πρὸς σέ μου χρέος. Ἀλλὰ τώρα ἀναγκάζομαι νὰ τὰ μεταφέρω εἰς ἐκπλήρωσιν ἄλλου χρέους, καὶ τὸ βαρύτερον, νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ προφθάσῃς ἐδῶ ἄλλα 500, ἐπειδὴ εὑρίσκομαι εἰς δεινὴν ἀναργυρίαν. Ἤλπιζα ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν (ὅπου ἔστειλα ἱκανοὺς Στράβωνας πρὸς τὸν Κοντόσταυλον) ἀργύρια· ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖ δὲν εἶναι εὔκολος ἡ πώλησις. Ὑπομονή! Ὅλα τὰ δύσκολα, ὅλα τὰ ἀηδῆ μοῦ τὰ ἐφύλασσεν ἡ πεπρωμένη διὰ τὰς τελευταίας μου ἡμέρας. Τὸ λυπηρότερον ὅμως εἶναι ὅτι δὲν δύναμαι νὰ γράψω οὐδὲ νὰ τυπώσω τίποτε, ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου, ἀλλὰ καὶ δι' ὅσον δαπανῶ καιρὸν εἰς τὰς ἐπιστολάς. Ἀληθὴς ὕδρα ἔγινε δι' ἐμὲ ἡ ἐπιστολικὴ κοινολογία· μόλις ἀποκρίνομαι εἰς μίαν ἐπιστολήν, καὶ φυτρόνουσιν εἰς τόπον αὐτῆς τρεῖς ἢ τέσσαρες ἄλλαι νέαι, μὲ δαπά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νην τοῦ καιροῦ καὶ δαπάνην ἀνυπόφορον τοῦ πενιχροῦ
πουγγίου μου.

Ἂς μίξω τι καὶ εὐτυχὲς εἰς τὰ δυστυχήματα. Δὲν ἐν
θυμοῦμαι ἂν σὲ ἔγραψα ὅτι ὁ Βαρβάκης μὲ ἐγνωστο-
ποίησε τὴν εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Χίου δωρεάν του 20
χιλ. γρόσια, παρεκτὸς τῶν δωρηθέντων πρότερον εἰς τὸ
γυμνάσιον. Τὸ ἐξῆς ὅμως δὲν σὲ τὸ ἐσημείωσα ἀκόμη.
Ὁ εἰς Γιάσιον εὑρισκόμενος Στόλνικος, Σταμάτης Φουρ-
ναράκης, Χῖος, πέμπει ἐκ συμβουλῆς μου τοὺς δύο του
υἱοὺς εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς Χίου, τὴν ἐρχομένην ἄνοιξιν.
Παρεκτὸς δὲ τούτου, χαρίζει, ἀπὸ α΄ Ἰανουαρίου τοῦ
ἐρχομένου ἔτους 1820, εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς Χίου δωρεὰν
ἐτήσιον 1000 γρόσια.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλω σὲ πέμψειν τὸν 5ον τόμον
τοῦ Γαλλικοῦ Στράβωνος, καὶ Λεξικὸν φυσικῆς Ἱστορίας
διὰ τὸν κύριον Μιχαὴλ Βασιλείου, τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι
ἂν ἐκατευοδώθη αὐτοῦ.

Ἔχω ἀφορμὴν νὰ γράψω καὶ πρὸς τὸν Βάμβαν· ἀλλὰ
καὶ τὴν ὁποίαν τώρα σὲ γράφω, φίλε, τὴν γράφω μὲ
ἀρθριτικὰς ὀδύνας. Πάσχω ὁ ταλαίπωρος, καὶ ζῶ ἀλη-
θῶς βίον ἀβίωτον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπιθυμῶ νὰ ἐλευθε-
ρωθῶ. Λάβε λοιπὸν τὸν κόπον νὰ τὸν γράψῃς νὰ προσ-
φέρῃ ἐκ μέρους μου πρὸς τὸν ἅγιον Χίου ἓν σῶμα Στρά-
βωνος Ἑλληνικοῦ ἀπὸ τὰ στιχωμένα 11 σώματα, τὰ
ὁποῖα ἔστειλα εἰς αὐτὸν τὴν 27 τοῦ παρελθόντος Αὐγού-
στου, περιεχόμενα εἰς τὴν διὰ τὸ γυμνάσιον Κιβωτὸν
G. C. Nº 7.

Ἔτι γράψε τον νὰ ἐξετάσῃ ἀκριβῶς, ἂν τὰ ποταμὰ
δια τῆς νήσου ἔχουν ἱκανὸν ὕδωρ εἰς κατασκευὴν χαρτίου
καὶ νὰ μὲ τὸ μηνύσῃ ἀνυπερθέτως. Ἐξεύρω ὅτι ἔχου-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Χίου

νερομύλους· ἀλλὰ τὸ ἀρκοῦν εἰς μύλους, ἀρκεῖ ἄρα (sic) καὶ εἰς ἐργοστάσιον (fabrique) χαρτίου ; Ἔχω ἐδῶ φίλον, ὅστις κλίνει νὰ στείλῃ ἐκεῖ χαρτοποιοὺς διὰ λογαριασμόν του· ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ βεβαιωθῇ πρῶτον περὶ τῆς ἐκβάσεως τοῦ ἐπιχειρήματος. Ὅθεν πρέπει νὰ ἐξετασθῇ τὸ πρᾶγμα ἀκριβῶς καὶ ἀσφαλῶς.

Ὑγίαινε, φίλε, καὶ εὐτύχει! ὁ Κ.

42.

28 Ὀκτωβρίου 1819.

Φίλτατε κύριε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἐδῶ κλεισμένην σοῦ ἐπιστρέφω τὴν ἐπιγραφήν. Τὸ τελευταῖον **ἐκ τῶν ἐνόντων**, μὲ φαίνεται κάλλιον νὰ ἀφεθῇ ὡς περιττόν. Πρὶν γένῃ τὸ καλόν, ἐμπορεῖ νὰ φανερωθῇ ὅτι θέλει γενῆν, καὶ νὰ συμβουλευθῇ νὰ γένῃ *ἐκ τῶν ἐνόντων*, ὡς εἶναι τοῦ Χριστοῦ ἡ συμβουλὴ πρὸς τοὺς Φαρισαίους « Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην ». Ἀφοῦ τελειωθῇ, ὀλίγον φροντίζει ὁ θεατὴς νὰ μάθῃ ἂν τὸ ἔκαμες ἐκ τῶν ἐνόντων, πλὴν μόνον ἐὰν τὸ ἔργον ἦναι πολλὰ εὐτελές.

Ἀντὶ τοῦ *ἐποίησαν* τῆς 8 γραμμῆς ἁρμοδιώτερον εἶναι τὸ *ἐδείμαντο*.

Ἡ μεγαλητέρα μου ἀπορία, καὶ περὶ τῆς ὁποίας δὲν ἔχω πλέον τίνα γνώμην νὰ δώσω, εἶναι αἱ τρεῖς πρῶται γραμμαί. Ἂν ὁ ναὸς ἀφιερώθη εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ διάστημα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βεβαίως εἶνε ἄπειρον, τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει πλέον
πείαν. Ἐπειδὴ φοβεῖσθε δικαίως καὶ φρονίμως
τάκρισιν τῶν ἀλλογενῶν θεατῶν, εὐπρεπὲς καὶ
εἶναι νὰ σιωπηθῇ κἂν εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τόνο
ἁγίου. Μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἁγίους ἐμπορεῖ νὰ ἔ
κοινὸν ὁ Νικόλαος· ἀλλ' ὄχι καὶ μὲ τὸ Ὕψιστον
ὁποῖον δὲν δέχεται συντρόφους. Εὔκολον εἶναι νὰ
λάβῃ πᾶς ἕνας τὴν ἀτοπίαν τοῦ πράγματος, ἂν
ραβάλῃ μὲ βιβλίον προσφωνούμενον δι' ἐπιστολῆ
Αὐτοκράτορα, φερειπεῖν, Φραγκῖσκον ἐνταὐτῷ καὶ
Μινίστρον του Μέτερνιχ, ἢ ἄλλον ἕνα ἀπὸ τοὺ
κούς του.

Ὑγίαινε καὶ εὐτύχει!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ

43.

Ἐκ Παρισίων 16 Νοεμβρίου 1

Ἔλαβα, φίλε, τὰ 500 φρ., καὶ τὰ ἐπέρασα
ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου, καθὼς καὶ τὰ ὁποῖα
νὰ πέμψῃς εἰς τὸν Ζωσιμᾶν 1006 — καὶ σ' εὐχαρ
ἀνεδέχθης καὶ πάλιν τὰ βάρη μου, ἀπὸ τὰ ὁπ
ταίως ἐζήτησα νὰ σ' ἐλευθερώσω. Δὲν μ' ἔγρα
εἰς τὸ τοῦ Πανταζῆ δαπάνην, νὰ τὴν καταχωρ
αὐτὴν εἰς τὸν τόπον της.

Αἱ πρὸς ἐμὲ ἐπιστολαί σου εἶναι μηνολογη
Σεπτεμβρίου, 10 καὶ 27 Ὀκτωβρίου, τῶν ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρώτη μ' ἐδόθη ἀπὸ τὸν Φ. ὅστις μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀνεχώρησεν ὑπάγων εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Τοῦ Κονδοῦ καὶ Νικολοπούλου τὰς παρακλήσεις μὴν ἀποβάλῃς, ἂν δύνασαι νὰ βοηθήσῃς τὴν ἐπιχείρησιν αὐτῶν, χωρὶς ν' αὐξάνῃς τὰς ἀσχολίας σου, τῶν ὁποίων μέγα μέρος χρεωστεῖται εἰς τὴν φροντίδα τῆς οἰκογενείας σου.

Οὐδ' ἐγὼ δὲν εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν C. D. I. Σὲ εἶπα νομίζω, τὴν ὑποψίαν μου, ὅτι ἐδιάλεξε τὴν κυριακὴν νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμέ, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰ παράπονά μου. Περὶ δὲ τοῦ φρονήματος τῆς δόξης, δὲν ἐπαρατήρησα μεταβολὴν οὐδεμίαν παραβάλλων τὴν τελευταίαν μὲ τὰς προτέρας ὁμιλίας του. Τί παράδοξον ἂν ἔπαθε καὶ τοιαύτην δυστυχίαν; Ἡ δόξα εἶναι βαρύτατον φαγητόν· καὶ ὀλίγα στομάχια ἰσχύουν νὰ τὴν χωνεύσωσι.

Τὸν δὲ Π. καὶ ἐγὼ στρυφνὸν ὀλίγον τὸν ἐδοκίμασα, καὶ ἀνόμοιον τοῦ ἀδελφοῦ τὸν ἐγνώρισα· ἀλλὰ τὸν οἰκονόμησα διὰ τὴν ὁποίαν ἀνέλαβε φροντίδα τῆς πωλήσεως τῶν βιβλίων μου, ἐκ τῶν ὁποίων πιθανὸν ὅτι κρατεῖ ἀκόμη τινά.

Μὲ φέρει εἰς ἀπορίαν ἡ ἀμέλεια τοῦ Amiel, καὶ μάλιστα ἡ δαπάνη τῶν 16 φρ. Ποῦ ἐδαπανήθησαν; ἐγὼ περὶ τούτου δὲν ἐνθυμοῦμαι τίποτε· ὅπως ἂν ἦναι, αἱ Ῥητορικαὶ ἐστάλθησαν διὰ λογαριασμὸν τοῦ Βάμβα, ἂν δὲν ἀπατῶμαι καὶ εἰς τοῦτο.

Τὸ πλέον λυπηρὸν περὶ τῶν ταραχῶν τῆς Σμύρνης, εἶναι, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκεῖ ἀρχιερατεύων εἶναι ὁ διώκτης τοῦ γυμνασίου· καὶ τὸ χειρότερον ὅτι καὶ ὁ Κατημερτζῆς μιμεῖται, ὡς μὲ λέγουσι, τὸ γραίδιον τοῦ Ἀρχιλόχου. «Τῇ μὲν πῦρ, τῇ δὲ ὕδωρ». Ἔχομεν καὶ ἡμεῖς οἱ καυχώμενοι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς ἀγαθῆς μερίδος τὰ σφάλματά μας. Ἐνθυμᾶ
λέγει ἡ Μαρία εἰς τὸν Ἰησοῦν; « Εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄ
» θανέ μου ὁ ἀδελφός ». Καταλαμβάνεις τὴν προ
γὴν τοῦ λόγου.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλω σὲ πέμψειν τὴν ἀκολ
τοῦ Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ, τὸν πέμπτον τόμον τοῦ
λικοῦ Στράβωνος, καὶ ἴσως ἄλλα τινὰ βιβλία.

Περὶ δὲ τοῦ ὁποίου ἴδες βιβλίου εἰς τὴν βιβλι
τοῦ Tremeaux, εἶμαι σχεδὸν βέβαιος ὅτι ἴδες τὸ
Λατίνων βιβλίον διὰ στίχων ἰαμβικῶν τοῦ πρὸς
πάππου μου, Ἀδαμαντίου Ῥυσίου. Καὶ διὰ νὰ τ
ροφορηθῇς, γράψε τὸν Κωνσταντῖνον Πετρίτζην (κ
νον ἔγγονον τοῦ αὐτοῦ πάππου) νὰ σὲ στείλῃ κάν
τίτυπον, ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ τὸ εὕρῃ. Πρὸ ὀκτὼ
χρόνων μ' ἔστειλεν ὁ ἀδελφός του Νικόλαος ἓν ζ
διὰ τὸν Κλαυέριον. Ὁ Ῥύσιος οὗτος, εἷς ἀπὸ τοὺ
τους Ἑλληνιστὰς τοῦ γένους, ἴσως καὶ ὁ πρῶτος
ἐκείνους τοὺς χρόνους δυστυχεστέρους τῶν παρόντ
μόνον τὸ ἔγραψεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐτύπωσε δι' ἰδία
πάνης εἰς τὸ Ἀμστελδὰμ, ὅπου ἐπραγματεύετο.
θανεν ἓν ἔτος ἀρχήτερα τῆς γεννήσεώς μου, καὶ
κληρονόμον τῆς βιβλιοθήκης του ἐμέ. Ἀλλὰ πῶ
ἔτι ἀνύπαρκτον καὶ ἀγέννητον! Ἄκουσε φρόνης
ζῆλον ἀνδρός. Υἱοὺς δὲν ἐγέννησεν, ἀλλὰ θυγατέρ
σαρας, τὰς ὁποίας ἐδίδαξεν ὅσον ἐδυνήθη καὶ τὴ
νικὴν γλῶσσαν. Τὴν μίαν ἀπώλεσε τὸ θανατικόν
παὶ τρεῖς ἦσαν ὑπανδρευμέναι, ὅταν ἀπέθανεν. Ἐ
λοιπὸν τὴν διαθήκην του, χαρίζων τὰ βιβλία του
ὅστις πρῶτος ἀπὸ τοὺς μέλλοντας ἀρσενικοὺς ἐ
τελειώσῃ τὰ ἑλληνικά του μαθήματα, καὶ τοῦτο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πὸν νὰ θερμάνῃ μὲ τὴν ἄμιλλαν τὰς ψυχάς μας καὶ νὰ τὰς παρακινήσῃ εἰς τὴν μάθησιν τῆς γλώσσης, τῆς ὁποίας ὁ ἐνθουσιασμὸς ἦτον εἰς αὐτὸν τόσον σφοδρός, ὥστε μὴν εὐτυχήσας ἀρσενικὴν γονήν, ἐπολέμει τὴν τύχην διδάσκων τὰς θυγατέρας του. Ἡ αὐτὴ τύχη ἔκαμε νὰ τελειώσω καὶ ἐγὼ πρῶτος τὰ μαθήματά μου, καὶ οὕτω νὰ παραλάβω τὰ βιβλία. Μεταξὺ τῶν βιβλίων τούτων ἦσαν καὶ ἕως 15 ἢ εἴκοσιν ἀντίτυπα τῆς κατὰ Λατίνων στιχουργίας, τὰ ὁποῖα ἐμοίρασα τότε εἰς τοὺς φίλους μου. Ἀπορεῖς ἴσως, διὰ τί καταβαρημένος ἀπὸ ἀῤῥωστίας καὶ ἀσχολίας ἐμωρολόγησα τόσον. Αἴ! φίλε, ἡ πρὸς τὸν Πάππον εὐγνωμοσύνη ἐνδυνάμωσε τὸν κάλαμόν μου, χωρὶς ἐκείνου τὴν φρόνιμον καὶ φιλόστοργον πρόνοιαν, καὶ τὴν ἀκόλουθον ἐκείνης φροντίδα περὶ ἐμοῦ πατρικὴν καὶ μητρικήν, ἤθελα εἶσθαι ἀπ' ὅτι εἶμαι πολὺ δυστυχέστερος. Προνόησε λοιπὸν καὶ σὺ τὴν παιδείαν τῶν ἀγαπητῶν σου τέκνων, ἂν θέλῃς νὰ φυτεύσῃς εἰς τὰς ψυχὰς καὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἐγγόνων σου, εὐγνωμοσύνην καὶ μνήμην ἀνεξάλειπτον.

Περὶ δὲ τοῦ πρὸς πατρὸς συγγενοῦς, Ἀντωνίου Κοραῆ, αὐτὸς ἔγραψε διαφόρους ᾠδὰς εἰς Πινδαρικὸν ὕφος, ὡς βλέπεις εἰς τὴν ὁποίαν ἐπρόσθεσα μαρτυρίαν ἀπὸ τὸν Φαβρίκιον. Ὁ μακαρίτης πατήρ μου ἐκίνησε πάντα λίθον νὰ τὰς εὕρῃ, καὶ δὲν εὐτύχησεν εἰς τὴν ἔρευναν. Ἀπροσδοκήτως εὕρηκα ταύτην, τυπωμένην εἰς Παρισίους, καὶ μ' ὅλον τοῦτο λείπουσαν ἀπὸ τὴν Βασιλικὴν τῶν Παρισίων βιβλιοθήκην. Τὸ αἴτιον τῆς σπανιότητος εἶναι φανερόν· ἡ μικρότης τοῦ φυλλαδίου ἔκαμε νὰ σκορπισθῇ καὶ νὰ ἀφανισθῇ, καθὼς ἴσως ἠφανίσθησαν καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι, ἂν ἐτυπώθησαν πᾶσα μία χωριστά.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροι

Περὶ τῆς ἀῤῥωστίας μου μὴ μ' ἐρωτᾷς πλέον· αὐτὴ εἶναι ἀπ' ἐκεῖνο τῶν ἀῤῥωστιῶν τὸ εἶδος, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουσι τέλος μὲ τὴν τελευτὴν τοῦ ἀῤῥώστου. Τοῦτο μόνον εὔχου τον ν' ἀποθάνῃ πρὶν ἀποπληχθῇ, ἤγουν πρὶν ἀποκτηνωθῇ. Ἀδιακόπως πάσχω ποτὲ πολὺ καὶ ποτὲ ὀλιγώτερον· καὶ μόνον εὐτύχημα κρίνω καὶ ποθῶ νὰ φυλάξω τοῦ λογικοῦ τὴν ὑγείαν, διὰ νὰ μὴ καταστα θῶ.

Δυσμένεσιν μὲν χάρμα, κατηφείη δὲ σοὶ αὐτῷ,

καὶ εἰς ὅλους τοὺς φίλους μου.

Τὰς ἐπιστολάς μου, μὴ κοινωνῇς, νὰ ζήσῃς! εἰς κανένα. Τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Πλ. ἔχε την· τί νὰ τὴν κάμω;

Καλὸν εἶναι νὰ μὲ γνωστοποιῇς τὴν κατάστασιν τοῦ Παυσανίου ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρόν, διὰ νὰ ἐξεύρω ἂν πρέπῃ καὶ πόσα πρέπει νὰ σὲ στείλω ἀπὸ τὸν τρίτον τόμον, τοῦ ὁποίου ἡ τύπωσις τελειοῦται μετὰ τέσσαρας σχεδὸν μῆνας. Τώρα πλέον δὲν εἶναι φόβος νὰ διακοπῇ. Τὸ κακὸν εἶναι ὅτι ἔπεσε καὶ τὸ βάρος τοῦτο εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ὤμους μου, διὰ τὴν πρὸς τὸν μακαρίτην Κλαυέριον φιλίαν, καὶ διὰ τὰς παρακλήσεις τῆς χήρας του· καὶ γίνομαι σχεδὸν δεύτερος ἐκδότης, ἐπειδὴ προσθέτω πολλάς μου διορθώσεις.

Ἔλαβα καὶ τὴν ὁποίαν ἔκαμ' ὁ Βάμβας, εἰς τὴν ἄνοιξιν τοῦ γυμνασίου (τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον) ὁμιλίαν, τυπωμένην εἰς τὴν τυπογραφίαν τῆς Χίου. Ὅτι μ' ἐπροξένησεν εὐφροσύνην ἐξαίρετον, περιττὸν εἶναι νὰ σὲ τὸ γράψω. Πρέπει ὅμως νὰ μάθῃς τί μάλιστα ηὔξησε τὴν εὐφροσύνην μου. Ἐδῶ τώρα εὑρίσκονται ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντας νέους ὁμογενεῖς σπουδαστάς. Ὅλοι, ἔξω ἀπὸ δύο ἢ τρία Τουρκόπουλα, προσκολλημένα εἰς τὸν μέγαν Τοῦρκον, « Ἀργεῖον, οὐκ Ἀργεῖον, ἠναγκασμένον » τὸν ἥρπασαν ἀπὸ τὰς χεῖράς μου, καὶ τὴν διαδίδουσιν ἄλλος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

εἰς ἄλλον, συγχαιρόμενοι ἀλλήλους, καὶ δείχνοντές την εἰς τοὺς ἀλλογενεῖς, καὶ καυχώμενοι μεγαλοφρόνως ὡς εἰς μέγα τῆς Ἑλλάδος εὐτύχημα. Ἂν ἦσο αὐτόπτης, φίλε, τοῦ τοιούτου ἐνθουσιασμοῦ τῶν νέων μας, ἤθελες ἐξάπαντος κινηθῆν εἰς δάκρυα τερπνότατα, ὡς ἐκινήθην ἐγώ.

Εἰς τὴν περὶ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Τεργεστινῆς Ἐκκλησίας ἐρώτησίν σου ἀπεκρίθην πάραυτα.

Σ' ἀφίνω τώρα, διὰ νὰ ἀποκριθῶ καὶ πρὸς τὸν Ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας. Ὑγίαινε καὶ εὐτύχει πανοίκιος.

Ο. Ο.

44.

12 Μαρτίου 1820.

Φιλτατε κύριε Ῥώτα.

Σὲ ἀντεύχομαι πανοίκιον ὅσα μ' εὔχεσαι διὰ τὸ νέον ἔτος· τὸ ὁποῖον ἤθελ' εἶσθαι εὐτυχέστερον δι' ἐμέ, ἂν δὲν ἐμακρύνεσο τόσον πολὺ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην. Πλήν, ἐπειδὴ συμφέρει εἰς σὲ ἡ ἀναχώρησις, « Κύριος φυλάξαι τὴν ἔξοδόν σου καὶ τὴν εἴσοδόν σου, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος! » Φρόντιζε τὴν ὑγείαν τῆς οἰκογενείας σου.

Ἀναγκαζόμενος νὰ καταστήσω διάδοχόν σου εἰς τὰς ὑποθέσεις μου, δέχομαι μετὰ χαρᾶς τὸν ὁποῖον μὲ δείχνεις ἔντιμον ἄνδρα. Εἴθε μόνον νὰ διαδεχθῇ καὶ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν πρὸς ἐμέ σου εὐνοϊκὴν συμπάθειαν! Παράδος λοιπὸν εἰς αὐτὸν τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἐπιστολήν, καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φόρτωσέ τον (διὰ τὰς ἁμαρτίας του) ὅσα βάρη ὑπέφερε ἕως τώρα δι' ἐμέ.

Τὴν 28 Φεβρουαρίου ἔστειλα πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Chaudoin κιβωτὸν I. R. N° 7 περιέχουσαν τὰ βιβλία τῆς ἐγκεκλεισμένης σημειώσεως· τὸν παρήγγειλα νὰ τὴν ἀσφαλίσῃ ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς θαλάσσης διὰ φρ. 350· τῶν βιβλίων ἡ τιμὴ συμποσοῦται φρ. 371, τὰ πλειότερα δι' ἄλλους, παρὰ τῶν ὁποίων φρόντισε νὰ τὰ λάβῃς.

Κατεχώρισα τὸν ὁποῖον περιεῖχεν ἡ ἐπιστολή σου 3 καὶ 7 Ἰανουαρίου ἐτήσιον λογαριασμόν, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ ἔχειν ἐπρόσθεσα καὶ φρ. 19,75 τὰ ἐξοδευθέντα διὰ τὰς Ὠδὰς τοῦ Ἀντωνίου. Μετ' ὀλίγον μέλλει νὰ σταλῇ ὁ ἐν Βιέννῃ Παντολέων Βλαστὸς ὀλίγα τινὰ ἀργύρια· τὰ ὁποῖα πέρασε εἰς ἀνακούφισιν τοῦ χρέους μου.

Δεινὸν νὰ χρεωστῇ τις ἀλλ' ἔτι δεινότερον, ὅταν ἔχων οὐσίαν βλέπῃ μέρος αὐτῆς δυσπώλητον, καὶ μέρος σκορπισμένον εἰς ἀνθρώπους καὶ πόλεις ἀγνώστους. Πῶς ἔχω νὰ κάμω, ἀπορῶ· καὶ τὴν ἀπορίαν μου αὐξάνει ἔτι μᾶλλον, ἡ ὑποκάτω τοῦ ἐτησίου λογαριασμοῦ σημειωθεῖσα ἀπαρίθμησις τῶν βιβλίων μου. Βλέπεις εἰς αὐτὴν μόνα σώματα 56 τοῦ Α΄ τόμου τοῦ Στράβωνος, 194 τοῦ Γ΄, 200 τοῦ Δ΄, καὶ οὐδὲ ἓν ὅλως τοῦ Β΄. Ἡ αὐτὴ συμφορὰ ἀκολουθεῖ καὶ διὰ τὰ Προλεγόμενα, ἤγουν τοὺς Αὐτοσχεδίους στοχασμούς. Ὅσον ἐδυνήθην νὰ συμπεράνω ἀπὸ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Μακαρίτου (ὅπου μ' ἐχρέωσε διὰ τὴν δαπάνην τοῦ τύπου τῶν χιλίων σωμάτων τῶν Προλεγομένων, καὶ εἰς τὸ ἐναντίον μέρος ἀντεσήκωσε τὸ χρέος μου μὲ τὴν τιμὴν τῶν πωληθέντων), λείπουν 450 σχεδὸν σώματα ἀπώλητα, τὰ ὁποῖα ποῦ ἐσκορπίσθησαν, καὶ ἀπὸ ποῖον νὰ ζητῶ δὲν ἐξεύρω. Ἀπὸ δὲ τὸν Στρά-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βωνα, ἐπειδὴ ἔστειλα ἀπὸ καθένα τόμον 200, λείπουν ἄρα ὑπὲρ τὰ 140 σώματα τοῦ πρώτου τόμου, καὶ ὅλα τὰ 200 τοῦ δευτέρου. Μολονότι ἀποφεύγω τὴν ἀνάμνησιν τῶν συμφορῶν μου, ἀναγκάζομαι νὰ σὲ τὰ κοινωνήσω, διὰ νὰ τὰ μετακοινωνήσῃς εἰς τὸν διάδοχόν σου κύριον Π. Μαυρογορδάτον, ἴσως γράφων εἰς Σμύρνην, Κωνσταντινούπολιν, Βουκουρέστιον καὶ εἰς τὸν ἐν Ἰασίῳ εὑρισκόμενον Πασχάλιον Βασιλείου, ἀνακαλύψει τινα ἐξ αὐτῶν. Εἰς τὸν Πασχάλιον μάλιστα δίδεται ἀφορμὴ ἐρωτήσεως εὔλογος μὲ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀποστολὴν τοῦ Γαλλικοῦ Πέμπτου τόμου τοῦ Στράβωνος (εἰς τὴν πεμπομένην κιβωτὸν θέλεις τὸν εὑρεῖν μὲ ἄλλους δύο ἕνα διὰ σέ, καὶ τὸν ἄλλον διὰ τὸν μακαρίτην Ἀλέξανδρον)· καὶ μάλιστα ἂν τὸν εἴπῃς, ὅτι ἡ ἐρώτησις γίνεται, διὰ νὰ πεμφθῶσιν οἱ τρίτοι καὶ τέταρτοι τόμοι τοῦ Ἑλλ. Στράβ. ἐὰν ἔχῃ τοὺς πρώτους καὶ δευτέρους. Ἀλλὰ τί νὰ εἴπω περὶ τοῦ Α τῆς Ἰλιάδος 432 σώματα καὶ τοῦ Β 657; Ἀπὸ καθὲν ἐστάλησαν 1200 σώματα. Ἱεροκλέους ἀστεῖα, 900, ἡ δὲ σημείωσις φέρει μόνα 99. Μάρκος Αὐρήλιος, 400, ἡ δὲ σημ. 82. Ξενοκράτους, 400, ἡ δὲ σημείωσις 180. Ἱπποκράτης καὶ Γαληνὸς 400, ἡ σημ. 61. Παυσανίας Α' τόμος 62, ἡ σημ. 16. Β' τόμος 62, ἡ σημ. 31. Ἀπ' αὐτὰ ὅλα εὑρίσκονται καὶ τινὰ εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Μακαρίτου περασμένα εἰς τὸ ἔχειν μου ὡς πωλημένα· ἀλλὰ τόσον ὀλίγα παραβαλλόμενα μὲ τοὺς χονδροὺς ἀριθμοὺς τῶν σταλθέντων, ὥστε δὲν ἀξίζουν νὰ σημειωθῶσι. Τὰ λοιπὰ τίς ἀνεμοστρόβιλος τὰ ἐσκόρπισε; Μόνη ἡ ζωή του ἤθελε παρηγορήσειν τὴν ὁποίαν μ' ἐπροξένησε βλάβην. Ἐπειδὴ μὲ τὴν ἐπροξένησε (δὲν ἀμφιβάλλω) ἄκων, καὶ λυπούμενος ἴσως ὑπὲρ ἐμέ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ Κατινάκης ἔφθασε τὴν 9 τοῦ παρόντος, οὔτε κα-
λεσμένος ἀπ' ἐμέ, οὔτε μὲ σκοπὸν νὰ συγκατοικήσῃ μ'
ἐμέ. Μ' ἔδωκε τὴν σημείωσιν τῶν ὁποίων ἐπιθυμεῖς βι-
βλίων. Θέλω φροντίσειν καὶ περὶ αὐτῶν, προσθέτων καὶ
5 σώματα τοῦ τρίτου τόμου τοῦ Παυσανίου, καὶ τοὺς
πέμπω προθύμως· διότι δι' ἐμὲ δὲν τολμῶ νὰ κινδυνεύσω
οὐδ' ὀβολόν. Ἂν ἐγνώριζα τίς κρατεῖ τοὺς πρώτους καὶ
δευτέρους, ἤθελα τολμήσειν νὰ ἐξοδεύσω καὶ εἰς τοὺς
τρίτους. Στιχωμένους, νομίζω, σ' ἔστειλα τοὺς 5 πρώ-
τους καὶ δευτέρους.

Ἀφῆκεν αὐτοῦ δὲν ἐξεύρω εἰς τίνα ὁ Κατινάκης δύο
τενεκέδες ταβάκον μου. Φρόντισε παρακαλῶ σε νὰ σταλ-
θῶσιν εἰς Μασσαλίαν πρὸς τὸν ἐκεῖ Κόνσολον τῆς Τουρ-
κίας, μὲ παράκλησιν νὰ τὸν στείλῃ πρὸς τὸν ἐδῶ πρέσβυν
(chargé d'affaires) τῆς Τουρκίας, κύριον Μάνον, καὶ
οὗτος θέλει μὲ τὸν παραδώσειν.

Ἐγὼ μᾶλλον χρεωστῶ νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ γνω-
στοποιῇς (τὸ ὁποῖον συνειθίζουσι τινὲς *Εἰδοποιῆς* εἶναι
κακὸν καὶ ψυχρὸν) ἢ νὰ μὲ φανερόνῃς ἀπὸ καιρὸν εἰς
καιρὸν τὴν ἕξιν καὶ κατάστασίν σου, ἀφοῦ κατευαδωθῇς
εἰς τὴν φίλην πατρίδα. Νὰ σὲ παρακινήσω εἰς ὠφέλειάν
της, τὸ κρίνω περιττὸν ἢ μᾶλλον ἄτοπον. Σπούδασε μό-
νον νὰ ἐμπνεύσῃς καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν συμπολιτῶν σου
τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ζῆλον, συνεργὸν λαμβάνων καὶ
προσκυνῶν ἀπὸ μέρους μου τὸν καλόν σας ποιμένα, ὅλοι
σπουδάσατε νὰ μανῆτε τὴν ὁποίαν ὁ Σωκράτης ὀνομάζει
«Θεόσδοτον μανίαν». Τοιαύτη μανία δὲν γεννᾶται παρὰ
εἰς τὰς εὐγενεῖς ψυχάς, καὶ ἀπὸ μόνην τὴν ἀγανάκτησιν
τὴν περὶ τῆς νῦν καταστάσεώς μας παραβαλλομένης μὲ
τὴν κατάστασιν τῶν προγόνων μας. Τοῦρκοι τῆς Ἑλ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λάδος κύριοι καὶ νομοθέται! Τοῦρκος καθαρὸς εἶναι ὅστις συλλογιζόμενός το δὲν μαίνεται.

Ἐδῶ κλεισμένας δύο ἐπιστολάς· δὸς τὴν μίαν εἰς τὸν διάδοχόν σου, καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὸν υἱὸν τοῦ κυρίου Μιχαὴλ Βασιλείου, διὰ νὰ τοῦ τὴν στείλῃ.

Σ' εὔχομαι ὑγείαν καὶ κατευόδιον.

Παρακάλεσε τὸν διάδοχόν σου νὰ μὲ πέμπῃ κατ' ἔτος (κατ' ἔτος! ὡς νὰ ἔμελλα νὰ τελειώσω καὶ τὸ παρὸν) τὴν σημείωσιν τῶν βιβλίων μου, ὡς συνειθίζεις νὰ τὴν πέμπῃς.

45.

Ἐκ Παρισίων 7 Ἰουλίου 1820.

Φιλτατε κύριε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον, καὶ σὲ μακαρίζω ὅτι ἐκατευωδώθης εἰς τὴν φίλην πατρίδα, ὡς μὲ τὸ μηνύεις μὲ τὴν 28 Ἀπριλίου ἐπιστολήν σου. Πρὸ ταύτης ἔλαβα καὶ τὰς ἄλλας σου δύο 16 καὶ 26 Μαρτίου τὰς ἀπὸ Τεργέστης. Προσμένω κατὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ τὰ εὐαγγέλια τῆς ἐλευθερώσεως τῆς ἀγαπητῆς συζύγου.

Μὲ κακοφαίνεται ἡ ζημία ἡ παρὰ τοῦ Μ. Β. διὰ σέ, καὶ πλέον ἀκόμη δι' ἐκεῖνον. Ὅταν ὁ λόγος ἦναι περὶ ἀδικίας, τὸ χειρότερον μέρος καὶ ἡ αἰσχροτέρα στάσις εἶναι ἡ μετὰ τῶν ἀδικούντων.

Τὴν 25 Μαΐου ἔστειλα πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Chaudoin Παλίον, σημειωμένον I. R. Nº 8, καὶ περιέχον

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

5 σώματα τοῦ τρίτου τόμου Παυσ. στιχωμ.	φρ.	58,75
5 τόμους Biographie des hommes vivants	»	41,25
2 Mémoires d'un vilain εἰς δύο τομίδια. .	»	5,—
	φρ.	105,—
pour emballage.	»	4,—
	φρ.	109,—

Περιέχει παρὰ ταῦτα τὸ Παλίον τὴν ἑβδόμην παράδοσιν τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου διὰ τὰς Κυδωνίας περὶ τοῦ ὁποίου γράφω πρὸς τὸν Παντολέοντα Μαυρογορδάτον (ὅτι πρὸς ἐκεῖνον κατευθύνει τὸ παλίον ὁ Chaudoin) νὰ τὸ χωρίσῃ ἀπὸ τὸ Παλίον, καὶ νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὰς Κυδωνίας, φροντίζων καὶ τὴν ἐκεῖθεν πληρωμήν του. Τὴν 15 Ἰουνίου μ' ἔγραψεν ὁ Chaudoin ὅτι τὸ ἐπαράλαβε καὶ ἔμελλε νὰ τὸ πέμψῃ μετὰ ἕνα μῆνα πρὸς τὸν Μαυρογορδάτον, κάμνων καὶ τὴν ὁποίαν εἶχα τὸν παραγγείλειν ἀσφάλειαν διὰ φρ. 100.

Ἔλαβα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Chaudoin καὶ τὰ 3 κουτιὰ συκοστάφιδα, καὶ σοῦ εἶμαι ὑπόχρεος. Ὁ ἐτήσιος ὅμως οὗτος φόρος (σὺ τὸν ἔκαμες φόρον· ἐγὼ οὔτε δύναμιν οὔτε θέλησιν ἔχω νὰ φορολογῶ) ἔπρεπε πλέον νὰ παύσῃ, ἐπειδὴ δὲν ἔχω διάκρισιν ἐγὼ νὰ τὸν παύσω μὲ τὴν παῦσιν τῆς ζωῆς μου.

Ὁ τέταρτος τόμος τοῦ Παυσανίου τελειοῦται μὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους· καὶ τότε θέλω σὲ τὸν πέμψειν.

Πρὸ τούτου τελειόνω κ' ἐγὼ τὴν ἔκδοσιν τῆς Δ' Ῥαψῳδίας. Τὸ κείμενον ἐτυπώθη καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ σχόλια. Χθὲς ἐπαράδωκα εἰς τὸν τυπογράφον καὶ τὰ Προλεγόμενα, περιέχοντα μακρὸν διάλογον τοῦ Παπᾶ Τρέχα. Δὲν ἐξεύρω ὅμως πῶς ἔχω νὰ κάμω νὰ τὰ ξεφορτωθῶ,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ήγουν νὰ ἀναπληρώσω κἂν ἐκ μέρους τὴν δαπάνην τοῦ τύπου. Πρέπει τάχα νὰ στείλω εἰς Τεργέστην; Εἰς τὴν Σμύρνην τὰ πρὸς τὸν Οἰκονόμον σταλθέντα μ' ἔλεγες ὅτι εὕρηκεν ἡ πώλησίς των δυσκολίας. Ἀντὶ 1500 σωμάτων τῆς Α Β καὶ Γ ἐτύπωσα μόνα 1000, φοβούμενος τὴν δαπάνην. Ἐκεῖνα ἦσαν προωρισμένα τὰ πλειότερα ἀπὸ τὸν μακαρίτην, ἀγνοῶ ποῦ καὶ εἰς ποίους. Δὲν ἐμπορεῖς νὰ φαντασθῇς, φίλε, πόσον αἱ τοιαῦται ἀηδέσταται μέριμναι μοῦ καταπνίγουν τὰς ἤδη ἀπὸ τὸ γῆρας ἐξησθενημένας τοῦ νοός μου δυνάμεις, καὶ μὲ κάμνουν ἐπιμᾶλλον καὶ μᾶλλον μωρότερον. Εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου μου, μοῦ ἦσαν προωρισμέναι ὅλαι αἱ δυστυχίαι, τῶν ὁποίων κορωνὶς ἔγινε τοῦ ἀγριανθρώπου καὶ ἀγριοτούρκου Κ. ἡ καταδρομή. Δὲν ἐμπορεῖς νὰ πιστεύσῃς πόσον μοῦ ἐδέσμευσαν τὴν προθυμίαν νὰ κάμω τίποτε κ' ἐγὼ ὠφέλιμον εἰς τοὺς ὁμογενεῖς. Ὀκτὼ μῆνας ἐπέρασαν ἀφοῦ ἑτοιμάσθη ἡ Δ. Ῥαψῳδία εἰς τὰ Προλεγόμενά της, καὶ μόλις τώρα εὗρηκα τὸν καιρὸν νὰ τὴν δώσω εἰς τὸν τυπογράφον! Διὰ τί! διότι (δακρύων πολλάκις ἀπὸ τὸ κακόν μου) δὲν ἔτυχα μίαν ἡμέραν, μίαν ὥραν, μίαν στιγμὴν ἥσυχον, νὰ ἀναθεωρήσω μίαν φορὰν ἀκόμη τὰ δυστυχῆ Προλεγόμενα.

Γράφω τὸν εὐλογημένον Πασχάλιον, ἐρωτῶν ἂν ἔχῃ βιβλία μου ἀπὸ τὸν μακαρίτην καὶ πόσα, καὶ μ' ἀποκρίνεται ἐρωτῶν αὐτὸς νὰ τὸν εἴπω ποῖα εἶναι τὰ ἰδικά μου!! διὰ νὰ τὰ χωρίσῃ εἰς τὸ ἑξῆς ἀπὸ τὰ λοιπά, ὡς νὰ ἤκουσε τώρα πρώτην φορὰν τὰς ἐκδόσεις μου, ἐκ τῶν ὁποίων ἐλάμβανε πάντοτε διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του δῶρα παρ' ἐμοῦ. Συλλογίσου τώρα, ἂν ἡ ἀνάγκη νὰ δηλοποιῶ εἰς αὐτὸν λεπτομερῶς τὰς ἐκδόσεις μου, μοῦ ἀφίνει καιρ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρὸν νὰ ἐξοδεύσω εἰς τὰ χρήσιμα. Ἐκ τῶν μυρίων τοι
ούτων καθημερινῶν ματαίων δαπανήσεων τοῦ καιροῦ σ
λέγω μίαν ταύτην.

Σὲ γράφω τὰ κατέχοντά με πανταχόθεν δεινά, καὶ τὰ
ὁποῖα πίνω καθ' ἡμέραν φαρμάκια, ὄχι διὰ νὰ σὲ λυ
πήσω, ἀλλ' ἐξεναντίας διὰ νὰ μὴ λυπηθῇς, ὅταν ἀκού-
σῃς τὸν θάνατόν μου. Δόξασε τὸν θεόν, ὅταν τὸν μάθῃς,
ὅτι μετὰ πολύπονον καὶ πολυκίνδυνον ταξείδιον τοῦ βίου
ἐσώθην εἰς λιμένα ἀναπαύσεως.

Εἴθε νὰ τὸν ταξειδεύσῃς σὺ μὲ τὴν οἰκογένειάν σου
ἄπονον καὶ ἀκίνδυνον!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Μὴν ἀμελήσῃς νὰ μὲ γράψῃς ἂν ἐγέννησες τὴν Φαινα-
ρέτην. Τὸν πανιερώτατον ποιμένα σας προσκύνησε ἀπὸ
μέρους μου.

Ὁ Τοῦρκος καυχᾶται, ὅτι ἔλαβεν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν
Κατιμερτζῆν, καὶ τὸ πιστεύω. Πιθανὸν ὅτι ἔγραψεν αὐ-
τὸς πρὸς τὸν Κατιμερτζῆν, ἴσως μὲ σκοπὸν νὰ τὸν κι-
νήσῃ κατ' ἐμοῦ. Ἐνδέχεται νὰ μοῦ διεγείρῃ νέας τρικυ-
μίας.

Ὁ δὲ χρηστὸς Κούμας ἔχων ἐπιστολὴν (δὲν ἠξεύρω
περὶ τίνος) ἀντὶ νὰ τὴν πέμψῃ εἰς τὸν Λ. Ε. τὴν κατα-
χωρίζει εἰς τὸ κοπροδοχεῖον τῆς Καλλιόπης. Τί λέγεις
περὶ τούτου; Ὅλη ἡ ἀγαθὴ μερὶς τοῦ γένους εἶναι μετὰ
τοῦ Λ. Ε. κατὰ τῆς Ἀθλιόπης· καὶ αὐτὸς σχίζεται ἀπὸ
τὴν μερίδα, καὶ προθυμεῖται νὰ προξενήσῃ ὑπόληψιν καὶ
σύστασιν εἰς τὴν Ἀθλιόπην, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ ὅτι
ἐπαινεῖ ἐφημερίδα, ἥτις μὲ ἠτίμασε· χωρὶς νὰ συλλογι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θῇ, τί ἤθελ' εἰπεῖν, ἂν ἔζη, ὁ Ἀλέξανδρος, εἰς τοῦ ποίου μάλιστα τὴν φιλίαν ἐκαυχᾶτο καὶ καυχᾶται. Βλέπεις, φίλε, πόσα καὶ ποῖα δεινά!

46.

20 Ὀκτωβρίου 1820.

Ἀγαπητὲ Ῥώτα,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὴν φίλην οἰκογένειάν σου ἀπὸ ψυχῆς. Ζῶ ἀκόμη ὡς βλέπεις, καὶ προσμένω μὲ ἐπιθυμίαν μεγάλην νὰ σᾶς μάθω ζῶντας ζωὴν εὐδαίμονα.

Πολλὰ νὰ σὲ γράψω δὲν μὲ συγχωρεῖ ὁ καιρός. Τὰ ἐλλείνα τῆς Σμύρνης τὰ ἔμαθες πρὶν ἐμοῦ. Δὲν θέλουν κατ' οὐδένα τρόπον διδασκάλους ἄλλους παρὰ τοὺς **Εὐαγγελικούς** των. Ἂν ἦναι καλήτερα ἄλλα μαθήματα παρὰ ταῦτα, ἢ μεθοδικώτεροι διδάσκαλοι, λέγουν « Ἄλλη τε καὶ μετ' ἄλλων » καθὼς οἱ παλαιοὶ Ἐφέσιοι ἐσύραν ἐξώριζαν τὸν Ἑρμόδωρον.

Τὴν περὶ τούτων λύπην ἐπαρηγόρησαν οἱ Χῖοι· ὅθεν ἔλαβα γράμματα καὶ ἀπὸ τὸν Βάμβαν καὶ ἀπὸ τοὺς Ἐπιτρόπους. Toujours en avant, καὶ νὰ τοὺς ὀπισθοποδήσωσι πλέον δὲν θέλουν δυνηθῆν οὔτε θεοὶ οὔτε δαίμονες. Ἔχουν 476 μαθητάς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 400 εἶναι ἐγχώριοι, 74 ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος (οἱ πλειότεροι Κεφαλληνεῖς καὶ Πελοποννήσιοι), καὶ οἱ λοιποὶ 2, ... μάντευσε πόθεν· ἴσως δὲν τὸ ἐξεύρεις. —

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀμερικανοί. Δὲν δύνασαι νὰ φανταςθῇς πόσον μὲ εὔφραν τοῦτο, συλλογιζόμενον καὶ ἀναλογιζόμενον τὰ ἐπακολουθήματα ταύτης τῆς περιστάσεως, ἥτις κάμνει ἀληθῶς ἐποχήν.

Ὁ κ. Μαυρογορδάτος ἀπὸ Τεργέστης μὲ γράφει ὅτι τὸν διώρισες νὰ πέμπῃ εἰς τὸν ἀδελφόν μου γρόσια 50 κατὰ τρίμηνον, καὶ ὄχι 100 καθὼς ἄλλοτε ἐστέλλοντο. Πόθεν αὕτη ἡ μεταβολή; ἐξήγησέ με την νὰ ζήσῃς!

Μὲ λέγει ἀκόμη ὅτι δὲν τὸν ἀφῆκες ἐξουσίαν νὰ λαμβάνῃ τὰς ἀπὸ Βιέννης καὶ Σμύρνης τιμὰς τῶν πωλουμένων· ἀλλὰ τοῦτο δὲν διαφέρει τίποτε· καὶ προτιμῶ νὰ τὰς λαμβάνῃς καὶ νὰ τὰς σημειώνῃς εἰς πλήρωσιν τοῦ πρὸς σέ μου χρέους. Τοῦτο μόνον σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ γράφῃς κατὰ καιρὸν τί σὲ μένω χρεώστης, διὰ νὰ φροντίσω κἀνένα τρόπον ἄλλον νὰ σὲ πληρώσω ἐὰν ἀργοπορῇ ἡ ἀπὸ πωλήσεως βιβλίων εἴσοδος. Ἔκαμνες ἴσως καλὰ νὰ φροντίσῃς νὰ μετακομισθῶσι τὰ τῆς Σμύρνης εἰς Χίον, εἰς κἀνένα τῶν ἐκεῖ σου φίλων, νὰ τὰ πωλῇ διὰ λογαριασμόν σου, ἕως νὰ ἀποπληρωθῇς. Κάμε ὡς θέλεις, τοῦτο μόνον ἐπιθυμῶ, νὰ σὲ πληρώσω, πρὶν ἀναχωρήσω εἰς τόπον, ὅπου οὐδ' εἰς φυλακὴν πλέον νὰ μὲ βάλῃς δὲν ἔχεις ἐξουσίαν.

Γράψε με περὶ τῆς ὑγείας σου, περὶ τῶν ἀγαπητῶν συμβίας καὶ τέκνων σου, ὑπὲρ τῆς ὁποίας εὔχομαι καθ' ἡμέραν.

Ὁ φίλος Κ.

Χθὲς ἐδημοσιεύθη ὁ τέταρτος τόμος τοῦ Παυσανίου, καὶ θέλω σὲ στείλειν τὰ 5 σώματα διὰ Τεργέστης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

47.

Ἐκ Παρισίων, 20 Ἰανουαρίου 1821.

Φίλε κ. Ῥώτα

Εὔχομαί σοι πανοίκιον καὶ τὸ ἀρχόμενον ἔτος καὶ ἄλλα πολλὰ καθεξῆς εὐτυχέστατα. Ζῶ ἀκόμη, ἂν οἱ γράφοντες ἐξανάγκης καὶ ζῶσι· ἀλλὰ μὲ αὔξησιν καὶ τῶν φυσικῶν ἀῤῥωστημάτων, καὶ τῶν ἔξωθεν ἀνιῶν. Τὰς νεωτέρας ἔμαθες βέβαια ἀπὸ τὸν Λ. Ε. Βλέπεις ὅτι ἄρχισε νὰ μὲ μαστίζῃ καὶ ὁ Κατιμερτζῆς.

Τὴν 16 τοῦ παρόντος ἔστειλα διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ν. Ἀργέντη πρὸς τὸν Π. Μαυρογορδάτον τῆς Τεργέστης, διὰ νὰ σὲ πέμψῃ ἐκεῖθεν τὰ ἑξῆς βιβλία:

5 σώμ. τοῦ τετάρ. τόμ. Παυσανίου στιχωμ. φρ. 58,75
2 τόμους 25 καὶ 26 τοῦ Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ 17,50
1 δέσμην περιέχουσαν τρία σώμ. τῆς Δ' Ῥαψ 76,25

Πέρασε τὰ φρ. 76,25 εἰς πίστιν τοῦ λογαριασμοῦ μου. Ἂν ἐπώλησέ τι εἰς τὴν Σμύρνην ὁ Οἰκονόμος ἀπὸ τὰς προλαβούσας Ῥαψῳδίας πέρασέ το κ' ἐκεῖνο, καὶ δός με τὴν εἴδησιν, διὰ νὰ παρηγοροῦμαι κἂν, ὅτι ἐλαττοῦνται τὰ χρέη μου. Ἀπὸ τὴν Δ πέμπω εἰς Χίον, Κωνσταντινούπολιν, Τεργέστην καὶ Βιέννην. Εἰς Σμύρνην εἶναι μάταιον, ἐπειδὴ οἱ καταλύσαντες Ταρτοῦφοι τὸ σχολεῖον φυσικὰ δὲν πρέπει νὰ ἀγαπῶσι τὰ γραφόμενα ἀπὸ τὸν στηλιτεύοντα τοὺς Ταρτούφους. Ἤκουσες βέβαια ὄχι μόνον τὴν κατάλυσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν θηριώδη τρόπον τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καταλύσεως τοῦ Σμυρναϊκοῦ γυμνασίου. Τὸ αὐτό, μὴ ἀμφιβάλλῃς, ἤθελαν κάμειν καὶ εἰς τὸ Χῖον γυμνάσιον, ἂν οἱ Χῖοι εἶχαν τὸν ἐγκέφαλον τῶν Σμυρναίων. Τὸ Κυδωνιακὸν σώζεται ἀπὸ τὴν μεγάλην του ἡσυχίαν καὶ σιγηρὰν πρόοδον. Δὲν ἐπρόσμενα τόσην κακίαν ἀπὸ τοὺς καπήλους τῆς θρησκείας καὶ θεοπαίκτας.

Πολλὰ ἔχω νὰ σὲ γράψω· ἀλλὰ δὲν ἔχω δύναμιν, οὔτε σωματικήν, οὔτε τῆς διανοίας. Δὲν ἐμπορεῖς νὰ φαντασθῇς πόσην μελαγχολίαν δοκιμάζω, ἀναλογιζόμενος καὶ ὅσα μὲ ποτίζουν καθημέραν, καὶ ὅσα πιθανὸν ὅτι μελετοῦν νὰ μὲ ποτίσωσι. Δὲν μὲ λείπουν τὰ βέλη νὰ τοὺς ἀντιτοξεύσω, ἀλλ' ἡ δύναμις νὰ σύρω τὸ τόξον. Ἄλλην φορὰν ἔγραφα συνεχῶς πολλὰς ὥρας ἀκόπως· τώρα ἂν γράψω δύο ὥρας, χρειάζομαι διακοπὴν ἄλλων ὡρῶν δύο, διὰ νὰ μεταρχίσω τὴν γραφήν.

Μὴν ἀμελήσῃς νὰ μὲ γράψῃς, πρῶτον ἰδιαιτέρως περὶ τῆς οἰκογενείας, περὶ τῆς καταστάσεως σου τῆς παρούσης καὶ τῆς μελετωμένης· ἔπειτα περὶ τῆς καταστάσεως καὶ τῆς νήσου καὶ τῶν ἄλλων νήσων τῶν Ἑλληνικῶν, ὅ,τι ἀκούεις περὶ παιδείας τοῦ γένους. Κινοῦνται οἱ νησιῶταί μας εἰς μεταβολὴν ἠθικὴν ἀνθρωπικωτέραν, ἢ θέλουν νὰ μένωσι διαπαντὸς εἰς τὸ σκυθικὸν «Νόμῳ καλόν, » νόμῳ κακόν ; ».

Καὶ πάλιν εὐτύχει πανοίκιος!

Ὁ φίλος καὶ εὐχέτης τῆς εὐδαιμονίας σας.

Ο. Ο.

Μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας ἐκβαίνει καὶ ὁ 5 τόμος Παυσανίου.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

48.

16 Ὀκτωβρίου, 1821.

Φίλε Ῥώτα,

1. Καλῶς ἦλθες! Δὲν σὲ λανθάνει πόσον μ' ἐλύπησεν ἡ αὐτόθεν σου ἀναχώρησις· ὅθεν ἔπρεπε νὰ συμπεράνῃς καὶ πόσον ἔπρεπε νὰ μὲ εὐφράνῃ ἡ ἐπιστροφή σου· καὶ ἀκολούθως ὅτι ἔπρεπε νὰ μὲ τὸ φανερώσῃς χωρὶς ἀναβολήν. Ἡ φανέρωσις δὲν ἐχρειάζετο παρὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας λέξεις, «Ἦλθα, θέλω σὲ γράψειν, χαῖρε». Ἐλπίζω ὅτι γυρίνεις πανοίκιος, καὶ πανοίκιον σὲ ἀσπάζομαι, καὶ σ' εὔχομαι ὅλας τὰς εὐτυχίας!

Τῆς χήρας τὰ δύο λεπτὰ ἑτοιμάζω διὰ τὴν κοινήν μας Πατρίδα· ἀλλὰ πῶς ἔχω νὰ σᾶς τὰ γνωρίσω αὐτοῦ, δὲν ἐξεύρω.

2. Εἰς ἄλλον δὲν ἤθελα τὰ στείλειν ποτέ· ἀλλ' ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν δικαιοσύνην σου καὶ σὲ τὰ πέμπω, ὡς εἰς ῥητῶς ὑπεσχημένον, μήτε νὰ τὰ στείλῃς μήτε νὰ τὰ δώσῃς εἰς κανένα. Σὲ συγχωρεῖται μόνον νὰ τ' ἀναγνώσῃς εἰς τὸν Φραγκόπ. καὶ τὸν Ζ. Βλ. ἀλλ' εἰς τὸν οἰκόν του μεταξὺ τεσσάρων τοίχων.

Κ' ἐγὼ καλὸν τὸν πιστεύω· καὶ ἡ πρώτη του ἐπιστολὴ μ' ἐφάνη εἰλικρινής, καὶ ὡς πρὸς τοιαύτην εἰλικρινῶς ἀπεκρίθην, ὄχι ὅμως χωρὶς νὰ τὸν δώσω νὰ καταλάβῃ, ὅτι προσμένω καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μείνῃ τοιοῦτος μέχρι τέλους. Τώρα λαμβάνω δευτέραν του (πρὶν ἀκόμη λάβῃ τὴν πρώτην μου), εἰς τὴν ὁποίαν δείχνει μεγάλην

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπιθυμίαν τῆς καὶ εἰς τὰς δύο ἀποκρίσεώς μου, καὶ περ
πλέον μὲ παρακινεῖ νὰ γράψω πρὸς τὴν Β. Ἔγραψα πρ
αὐτὴν μακρὰν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἔστειλα. Ἀσχολοῦμα
τώρα ν' ἀποκριθῶ καὶ εἰς αὐτόν. Καὶ ὅλα ταῦτα, μαρ
τύρομαι τὴν ἱερὰν ἀλήθειαν! τὰ κάμνω ψυχομαχῶν, κα
φωνάζων τὸ « Θᾶττον ἔλθοις θάνατε ».

Τὸν Φρ. εἰπὲ ὅτι ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν του καὶ θέλ
πληρώσειν τὴν ἐπιθυμίαν του περὶ τῆς συστατικῆς. Εὐ
δαιμονοῖτε ὅλοι!

3. Δὲν εἶναι τάχα τρόπος νὰ παρακινήσῃς αὐτοῦ πέντ
ἢ ἓξ τῶν ἐπισημοτέρων, νὰ μοῦ ἐπάρετε μερικὰ σώματα
καὶ νὰ τὰ πέμψετε διὰ κοινόν σας λογαριασμὸν εἰς Ὕδρ
ἢ Πελοπόν; Δὲν εἶναι ἡ μέλλουσα ἐλάφρωσις τῆς δαπά
νης μου ἥτις μὲ κινεῖ εἰς τὴν ζήτησιν ταύτην, ἀλλ' ἡ
ἐπιθυμία νὰ διαδοθῇ τὸ συγγρ. εἰς ἐκείνους, διὰ τοὺς
ὁποίους καὶ ἔγινεν. Αὐτὸ δίδεται εἰς τοὺς βιβλιοπώλας
πρὸς φρ. 11,50, εἰς φύλλα, καὶ αὐτοὶ τὰ πωλοῦν 13 φρ
Κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν σωμάτων ὅσα ζητήσετε, θέλε
σᾶς λογαριασθῇ ἀξιολογωτάτη συγκατάβασις. Διότι πά
λιν σὲ τὸ λέγω· δὲν προσμένω ἀπ' αὐτὸ κέρδος χρημα
τικόν, ἀλλ' ἐλπίζω κέρδος ἠθικὸν διὰ τοὺς μέλλοντας
ἀναγνώστας. Ἂν τὸ κατορθώσῃς, ἀργύρια μὴ πέμψῃς
ἐωσοῦ νὰ τὰ ζητήσω. Εἰπέ με μόνον τὸν ἀριθμὸν τῶν
σωμάτων, ἂν τὰ θέλετε στιχωμένα, ἡμίδετα, καὶ πρὸς
τίνα νὰ τὰ κατευθύνω εἰς Μασσαλίαν. Ἀφ' ἑαυτοῦ σου
(καὶ ὄχι ἀπ' ἐμοῦ) πρόβαλέ το εἰς τοὺς αὐτοῦ ἡμετέρους.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

49.

8 Νοεμβρίου 1821.

Πρὸς τὸν κ. Ἰάκωβον Ῥώταν εἰς Τεργέστην.

Φίλτατε κ. Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Καλῶς ἤλθετε, καὶ καλῶς εἴθε νὰ διάγετε πάντοτε! Ἀδίκως ἐπαραπονέθην κατὰ σοῦ διὰ τῆς τελευταίας μου πρὸς τὸν Μαυρογορδάτον ἐπιστολῆς. Καιρὸν δὲν ἔχω νὰ σὲ γράψω πολλά, οὔτε δύναμιν. Ἀναλύομαι καθημέραν ὡς κηρός· καὶ αἱ ὀδυνηραὶ περιστάσεις ἐπιταχύνουν τὴν ἀνάλυσιν.

Σήμερον ἐτελείωσεν ὁ φίλος σου τὴν ἔκδοσιν τοῦ πολυτίμου συγγράμματος τῶν Πολιτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους μὲ σημειώσεις καὶ προλεγόμενα διεξοδικὰ (ρμβ′ σελ.) καὶ ἐξεκένωσεν εἰς αὐτὰ ὅλην του τὴν περιουσίαν, χωρὶς ἐλπίδα νὰ τὴν ἀντιλάβῃ διὰ τὰς αὐτὰς περιστάσεις. Ἐμβαίνουν αὐτοῦ; δὲν τὸ πιστεύω. Συμβουλεύσου μὲ τὸν Μαυρογορδάτον, καὶ γράψε με. Εἶναι ἐλπὶς νὰ πωληθῶσιν εἰς τὴν Ὀδησσὸν τινά; Ἴσως. Ἀλλὰ πρὸς τίνα νὰ τὰ κατευθύνω, χωρὶς κίνδυνον νὰ τὰ χάσω; Ἐσύμφερε πολὺ νὰ γνωρισθῇ τὸ βιβλίον εἰς τοὺς ἡμετέρους τώρα, ὅτε ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ συστήσωσι καὶ πολίτευμα.

Ἄσπασε ἀπὸ μέρους μου τὴν ἀγαπητήν σου σύζυγον καὶ τὰ τεκνία. Ὑγιαίνετε καὶ εὐδαιμονεῖτε!

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

50.

24 Νοεμβρίου, 1821.

Φίλτατε κύριε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἔχω τὴν ἐπιστολήν σου α' Νοεμβρίου· τὴν ἀπὸ τοῦ καθαρτηρίου 24 Σεπτεμβρίου δὲν ἔλαβα. Ὅ,τι ζητῇς νὰ σὲ πέμψω διὰ τοῦ Chaudoin, ἔγραψα τοὺς εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν εὑρισκομένους ἀδελφοὺς Πρασακάκη νὰ σὲ τὸ πέμψωσιν ἀσφαλῶς τυλιγμένον εἰς χαρτίον· ἐπειδὴ εἶχαν εἰς χεῖράς των ὀλίγα σώματα. Γράψε πρὸς αὐτούς, ἂν θέλῃς, νὰ τὸ ταχύνωσι, διὰ πολλὰς αἰτίας· καὶ πρώτη τούτων, ὅτι κρίνω ἀναγκαίαν εἰς τὰς κατεχούσας με περιστάσεις (δυσκολωτάτην ὅμως) τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα διασκόρπισιν τοῦ βιβλίου. Δευτέρα αἰτία· διὰ τὴν ἀνάγκην ταύτην καὶ ἐλπίδα τῆς ἐξ αὐτοῦ ὠφελείας ἐχρεώθην περίπου φρ.3000 διὰ νὰ τὸ τυπώσω. Ὁ δανειστής μου γενναῖος Γάλλος (πρὸς τὸν ὁποῖον ἀνέγνωσα πρὸ τοῦ τύπου τὰ προλεγόμενα περιεχόμενα εἰς σελίδας τυπωμένας 142) δὲν μὲ βιάζει· ἀλλ' ἐγὼ βιάζομαι, καὶ ἀδημονῶ, καὶ σκῶ, καὶ ἀϋπνῶ, ὅτι ἀντὶ τῆς ὄχι περιουσίας, ἀλλ' αὐταρκίας, τῆς ὁποίας ἤλπιζα καὶ ἡσυχίας εἰς τὰς τελευταίας μου ἡμέρας, γίνομαι ὀχληρὸς εἰς τοὺς φίλους μου.

Ὅταν λοιπὸν τὸ λάβῃς, ἀνάγνωσέ το μὲ προσοχήν, καὶ εἰπέ με, ἂν ἐμπορῶ νὰ στείλω εἰς τὸν αὐτοῦ κ. Μαυρογ. μίαν ἑκατοντάδα σωμάτων, διὰ νὰ τὰ στείλῃ εἰς τὴν Ἑπτάνησον καὶ Πελοπόννησον, εἰς ἀσφαλεῖς ὅμως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εῖρας, νὰ μὴ πάθωσι καὶ αὐτά, ὅ,τι ἔπαθαν πολλὰ ἄλλα. Ἂν αὐτοῦ εὑρεθῶσι πέντε ἢ ἓξ τῶν ἡμετέρων, νὰ δεχθῶσι τὰ 100 σώματα διὰ λογαριασμόν των, καὶ νὰ πέμψωσι τὴν τιμήν, θέλω τοὺς κάμειν χονδρὴν συγκατάβασιν. Ἀπορῶ τοῦτο, ὅτι δὲν μὲ λέγεις τίποτε περὶ τῶν αἰτιῶν, αἱ ὁποῖαι σ' ἐκίνησαν νὰ ἀφήσῃς πάλιν τὴν πατρίδα· ἀρεκτὸς ἂν τὰς ἐφανέρωσες εἰς τὴν τῆς 24 Σεπτ.

Τὸν κύριον Π. Μαυρογ. ἄσπασε ἀπὸ μέρους μου· καιρὸν δὲν ἔχω νὰ τὸν γράψω. Εἰπέ τον, νὰ δεχθῇ παρὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Μ. Βασιλ. τὴν τιμὴν τῶν δύο σωμάτων Λεξ. Βιογραφ. ἐπειδὴ θέλουν προφανῶς νὰ μὲ ἀδικήσωσιν ἀποστέλλοντες τὰ ἄλλα δύο, διὰ τὰ ὁποῖα ὑπέγραψα (καὶ τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσα, ὑποχρεωμένος νὰ πληρώσω τοῦ λοιποῦ καὶ τὰ ἀκόλουθα) ἐκ διαταγῆς αὐτῶν καὶ τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ των. Ἂς λάβῃ λοιπὸν τὴν τιμὴν τῶν δύο· καὶ ἂς μὴ μ' ἀναφέρῃ πλέον τὸ ὄνομα τοῦ Μ. Βασιλείου, ὅστις μὲ ἐφόρτωσε καὶ τὰ τοῦ χρεωκόπου Μαρτίνου φρ. 1000, λογαριάσας αὐτὰ ἀντὶ πωλήσεως τῶν εἰς χεῖράς του βιβλίων μου, τῶν ὁποίων οὐδ' αὐτῶν λογαριασμὸν ἀκριβῆ δὲν μ' ἔστειλε.

Εἰπὲ ἀκόμη τὸν κ. Μαυρογ. ἂν θέλῃ νὰ ἐξακολουθήσω διὰ τὸ μέλλον νέον ἔτος, τὴν ὑπογραφὴν διὰ τὴν Revue Encyclop.

Ἔχω ἕτοιμα διὰ σὲ στιχωμένα 4 τόμους Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ 27, 28, 29 καὶ 30, καὶ 5 σώματα τοῦ πέμπτου τόμου Παυσανίου (ὁ τόμος 25 καὶ 26 Βιογρ. Λεξ. καὶ τὰ 5 σώματα τοῦ τετάρτου τόμου Παυσανίου ἐστάλθησαν καταρχὰς τοῦ παρόντος ἔτους εἰς τὸν κ. Π. Μαυρογ.). Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἕκτος καὶ τελευταῖος τόμος πληρώζει, ἔκρινα οἰκονομικώτερον νὰ τὸν προσμείνω, διὰ νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰ στείλω ὅλα ὁμοῦ. Εἴθε νὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προσθέσω καὶ ὀλίγα σώματα τοῦ νεωστὶ ἐκδοθέντος βιβλίου!

Ὑγίαινε καὶ εὐτύχει πανοίκιος!

Ο. Ο. ΣΤΡ. Τ. Φ. (1).

51.

26 Δεκεμβρίου 1821.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἄσπασέ μου καὶ τὸν Ῥοδοκανάκην καὶ τὸν Μαυρογορδάτον.

Ἔχω τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 25 Νοεμβρίου. Ἄριστον εἶναι, ὡς λέγεις, ἐπειδὴ εἶναι τοῦ ἀρίστου Ἀριστοτ. ὅταν τὸ ἀναγνώσῃς καὶ τὸ μελετήσῃς μὲ προσοχὴν (διότι πιθανὸν ὅτι δὲν ἔλαβές ποτ' ἀφορμὴν νὰ τὸ ἀναγνώσῃς), θέλεις τὸ κρίνειν τῶν ἀρίστων ἄριστον. Ὅλα τὰ ἠρεύνησεν, ὅλα τὰ ἐζύγισε, μὲ τὴν παράδοξόν του κεφαλήν, τῆς δυστυχίας καὶ τῆς εὐτυχίας τῶν ἐθνῶν τὰ αἴτια. Ὅθεν ἐσπούδασα νὰ τὸ φανερώσω ἐγρήγορα πρὸς τοὺς ἡμετέρους, πρὶν νικηθῶσιν ἀπὸ τὰ πολὺ τῶν Τ. ἀγριώτερά των πάθη, τῶν ὁποίων ὁ πόλ. ἤρχισεν, ὡς μανθάνω, μὲ πολλὴν τῆς ψυχῆς μου ἀπελπισίαν. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφε-

(1) Τὰ στοιχεῖα ΣΤΡ. Τ. Φ. σημαίνουσι: *στρέψε τὸ φύλλον*, ἔνθα ἔγραψεν αὐτοχειρί:

« Παρὰ τὸ ὄπισθεν δηλωθὲν ἐτυπώθη ἀρχήτερα ἡ Συμβ. Τρ. Ἐπισκ. Στέκουν καὶ εἰς αὐτὸ ματαίως δαπανημένα ὑπὲρ τὰ 1000 φρ. Τὸ ἐγνώρισες; Εἶναι περίεργον ».

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λας, ἐπειδὴ κινδυνεύουν νὰ ματαιωθῶσιν οἱ κόποι μου;

Ἡ περὶ τῆς Ὀδησσοῦ συμβουλὴ δὲν βάλλεται εἰς πρᾶξιν· διότι, κατὰ τὴν ὁποίαν μὲ ἔδωκε πληροφορίαν ὁ ἐδῶ εὑρισκόμενος Μακρῆς χρηματίσας δὲ πρότερον ἐκεῖ διδάσκαλος, μόλις ἐκεῖ πωληθῶσι 5 ἢ 6 ἀντίτυπα. Ἔπειτα ἡ χρείαν ἔχουσα θεραπείας ἀρρωστία δὲν εἶναι εἰς τὴν Ὀδ. ἀλλ' εἰς τὴν Πελοπ. ὅπου οἱ περιβόητοι τὴν πλεονεξίαν καὶ πρὸ τῆς παρούσης μεταβολῆς Κοτζαμπ. φαίνεται, κατὰ τὰ θρυλλούμενα, ὅτι μεταχειρίζονται τὴν ἐλευθερίαν ὡς ὄργανον τῆς φιλαρχίας των. Καὶ τοῦτο μὲ φαίνεται τόσον ὀλιγώτερον παράδοξον, ὅσον τὸ ἐπρόσμενα καὶ τὸ ἐφοβούμην ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς. Τὸ πρᾶγμα ἤρχισεν ἄωρον εἰς ἔθνος, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἀκόμη ἀρκετὰ φῶτα νὰ καταλάβῃ τὰ ἀληθῆ του συμφέροντα. Καὶ πῶς νὰ τὰ καταλάβωσιν, ὁπότε μόλις οἱ φωτισμένοι τῆς Εὐρώπης λαοὶ τὰ καταλαμβάνουν; Ἂν ἤρχιζε μετὰ 20 χρόνους, τότε ἤθελαν εὑρεθῆν ὡριμώτεροι οἱ καρποὶ τῆς Χίου καὶ τῶν Κυδωνιῶν ἐξ ἑνὸς μέρους, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο πλειότερος ὁ ἀριθμὸς τῶν σπουδαζόντων εἰς τὴν Εὐρώπην νέων, καὶ πλειότερος θερισμὸς γερόντων ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ μάλιστα ἱερωμένων· ὅτι τὸ εἶπα πολλάκις, καὶ πάλιν τὸ λέγω καὶ τὸ πιστεύω, ὅτι «ἡ Ἑλλὰς δὲν ὀρθοποδεῖ, ἂν δὲν ψοφήσωμεν ὅλοι ἡμεῖς οἱ βαρυκέφαλοι γέροντες», ὅπως ἂν ἦναι, ἡ διχόνοια αὕτη θέλει μᾶς στερήσειν τὴν χρεωστουμένην εἰς τὰς τόσας θυσίας, καὶ τόσας ἡρωϊκὰς μάχας τοῦ ταλαιπώρου γένους αὐτονομίαν· καὶ θέλουν ἐλθεῖν οἱ Κοζ. νὰ μᾶς σωφρονίσωσι. Ὑπομονή· «τῶν δύο κακῶν τὸ μὴ χεῖρον βέλτιστον».

Χαίρω πολὺ ὅτι οἱ Ῥοδοκανάκαι ἐσώθησαν. Ἔμαθες

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἴσως ὅτι ὁ Βάμβας ζῇ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα· ὀλίγον ἔλειψε, φίλε μου, νὰ τοῦ σηκώσῃ τὴν ζωὴν ὁ κατιμερτζῆς, τοῦ ὁποίου ἴσως τὴν ὥραν ταύτην ἀσπάζονται τὰ λείψανα καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν πρεσβείαν οἱ Ὀδ. Ὦ τὸν ἠλίθιον Σουλτ.! τοὺς φίλους του σφάζει, ἀντὶ νὰ τοὺς φορέσῃ καυτ.!

Καὶ πρὶν ζητήσῃς τὰ ἀντίτυπα διὰ τοὺς Ῥοδοκανάκας, ἐστάλησαν τρία διὰ τοὺς ἀδελφοὺς τὴν 26 Νοεμβρίου διὰ Μασσαλίας πρὸς τὸν ἐν Λιβέρνῳ Σπανιολάκην, ὅστις μέλλει νὰ τὰ παραδώσῃ πρὸς τὸν κ. Μηχ. Ῥοδ. Ἔστειλα εἰς τὸν Σπαν. μίαν δωδεκάδα χρεωστούμενα εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸν μεταξύ μας λογαριασμόν. Ὅθεν, ἂν θέλετε ἄλλα, παρὰ τὰ τρία, ζητήσατε ἀπὸ αὐτόν. Τὸ δὲ ἰδικόν σου σὲ προέγραψα ὅτι σὲ τὸ ἔστειλα διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Θεοδώρου Πρασακάκη.

Ἡ μέλλουσα μετὰ τοῦ Ῥοδοκανάκη ἐμπορική σου κοινωνία μ' ἀρέσκει πολύ. Μὴ τὴν ἀμελήσῃς. «Δῴη ἡμῖν » ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῆς πιό- » τητος τῆς γῆς»!... Ὁ καταρώμενος ὑμᾶς ἐπικατάρατος, ὁ δὲ εὐλογῶν ὑμᾶς εὐλογημένος! Ο.Ο.

Ἐγνώρισες τὴν ἐπιστολὴν τῶν 3 ἐπισκ.; Εἶναι συγγραμμάτιον περίεργον. Ἀποχθὲς διεδόθη λόγος ἐδῶ, ὅτι ἐθυσιάσθη ὁ Σ. ἀπὸ στάσιν Γιανιτ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

52.

6 Ἰανουαρίου 1822.

Φίλτατε κύριε Ῥώτα,

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 17 Δεκ. Εὔχομαι τὸ νέον καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς τὴν φίλην οἰκογένειάν σου εὐτυχέστατον. Πρὸ τῆς ἐπιστολῆς σου εἶχα σὲ γράψειν τὴν 24 Δεκ. Ἂν ἦτον ἀληθὲς τὸ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Τ. ἤθελα μὲ εὐχαρίστησιν ἐκφωνήσειν τὸ

Ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος, ὅστις τοιαῦτά γε ῥέζοι!

Μ' ὅλον τοῦτο αἱ περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκεται τὸ ταλαίπωρον γένος, εἶναι τοιαῦται, ὥστε συμφέρει ἴσως νὰ μὴ πάθῃ βίαιον θάνατον ὁ μυρίων θανάτων ἄξιος. Τοιοῦτος θάνατος ἐνδέχεται νὰ κάμῃ τὴν ἀναρχίαν ἔτι πλέον φρικτήν.

Εὐχαριστῶ καὶ σοῦ καὶ τῶν λοιπῶν καλῶν συμπατριωτῶν τὴν προθυμίαν περὶ τῶν Πολ. Ἔδωκα λοιπὸν εἰς τὸν στιχωτὴν 100 σώματα· περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐρχομένου μηνὸς θέλουν εἶσθαι ἕτοιμα. Ἡ μεγαλητέρα χάρις, τὴν ὁποίαν θέλετε μὲ κάμειν, εἶναι νὰ τὰ σκορπίσητε τὸ γρηγορώτερον εἰς ὅλον τὸ ἐλεύθερον μέρος τῆς Ἑλλάδος, διὰ πολλὰς αἰτίας, τὰς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε εἰς ἐμὲ νὰ γράψω, οὔτε εἰς ἐσᾶς νὰ καταλάβητε, ἂν δὲν ἀναγνώσητε τὰ πρὸ τῶν Πολ. μακρὰ προλεγόμενα, τὰ ὁποῖα ἴσως δὲν ἀρέσουν εἰς ἐκείνους, ὅσοι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μαθημένοι εἰς τὰς τουρκικὰς πλεονεξίας, ἐπιθυμοῦν νὰ τὰς ἐμβάσωσι καὶ εἰς τὴν νέαν μας κατάστασιν. Ἐγὼ ὅμως ἔκρινα ἀναγκαῖον νὰ τὰς ἐξηγήσω γενικῶς, διὰ νὰ μὴν ἀποθάνω μὲ τὸ βάρος εἰς τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἐσιώπησα εἰς τοιαύτην περίστασιν.

Διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας ἀναγκάζομαι νὰ γράψω μακρὰν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς ἐν Πελοπ. προεστῶτας τῶν πόλεων (τοὺς πάλας περιβοήτους κοτζαπασίδας) τὴν ὁποίαν ἀπορῶν διὰ ποίας ὁδοῦ νὰ στείλω ἀσφαλῶς, ἀπεφάσισα νὰ πέμψω διπλῆν εἰς τὸν ἐν Λιβόρνῳ Μ. Ρ. ὅταν τὴν τελειώσω.

Διὰ νὰ μὴ ἀργοπορῇ ἡ ἀποστολὴ τῆς κιβωτοῦ μὲ τὰ 100 σώματα, μήνυσέ με μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου πρὸς τίνα ἔχω νὰ τὴν κατευθύνω εἰς Μασσαλίαν.

Ἂν στιχωθῶσι πρὶν τῆς ἀποκρίσεώς σου, θέλω τὸ πέμψειν εἰς τὸν φίλον σου Ant. Chaudoin. Διότι, φίλε, κατατρώγει τὴν ψυχήν μου ἡ ἀργοπορία.

Μὲ βίαν γράφω. Ἄσπασαι κατ' ὄνομα, ὅλους τοὺς συμπατριώτας. Εὐτυχεῖτε ὅλοι! Ο. Ο.

Πάλιν σὲ παρακαλῶ, ἀργύρια μὴ πέμψῃς πρὶν σὲ στείλω τὸν λογαριασμόν.

Καὶ τρίτον σὲ παρακαλῶ νὰ φροντίσητε τὸν εὐκολώτερον καὶ συντομώτερον τρόπον νὰ σκορπισθῶσι τὰ 100 σώματα εἰς Πελοπόννησον καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

53.

22 Ἰανουαρίου 1822.

Φίλε κύριε Ῥώτα,

Τὴν ἔκτην τοῦ παρόντος σ' ἔλεγα ὅτι ἔδωκα εἰς τὸν στιχωτὴν τὰ 100 σώματα. Ἀκόμη δὲν μὲ τὰ ἔφερεν. Σ' ἔλεγα ἔτι, ὅτι ἂν δὲν λάβω ἐγκαίρως τὴν ἀπόκρισίν σου, θέλω τὰ πέμψειν πρὸς τὸν Ant. Chaudoin. Τώρα ὅμως μὲ φαίνεται ὀλιγώτερον νὰ προσμείνω τὴν ἀπόκρισιν, μὲ τὸν δισταγμὸν μὴ προκρίνετε νὰ τὰ διαιρέσητε εἰς δύο κιβώτια. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχω χρείαν ἀργυρίων, καταγράφω τὸν ἑξῆς λογαριασμόν, διὰ νὰ μὲ πέμψῃς τὰ ἀργύρια. Τὸ καθὲν ἀντίτυπον αὐτῶν ῥαμμένον πωλεῖται ἀπὸ τὸν βιβλιοπώλην φρ. 13. Εἰς τὸν βιβλιοπώλην ὅμως τὸ δίδω ἐγὼ εἰς φύλλα, πρὸς φρ. 11,50, καὶ προσέτι τὸν λογαριάζω τὰ δεκατρία ἀντίτυπα ἀντὶ δώδεκα, ἤγουν εἰς πᾶσαν δωδεκάδα ἓν δωρεάν. Ὅθεν βάλλω εἰς τὴν κιβωτόν σας 104 ἀντίτυπα, καὶ λογαριάζω μόνον 96 πρὸς φρ. 11,50 γίνονται (τιμὴ βιβλιοπώλου) φρ. 1104,—

Σᾶς ἀφαιρῶ προσέτι διὰ τὰ μετρητὰ $^{10}/_{100}$.	100,40
φρ.	993,60
διὰ στιχωτὰ 104 σωμάτων	104,—
διὰ κιβωτὸν καὶ ἄλλα μικρὰ ἔξοδα, σχεδὸν .	16,40
φρ.	1114,—

Ταύτην τὴν ποσότητα, φίλε, ἢ φίλοι, φροντίσατε νὰ μοῦ ἐμβάσητε μὲ τὴν ὑπομονήν σας. Ὅ,τι ὅμως ἐπιθυμῶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑπὲρ χρυσίον καὶ ἀργύριον, εἶναι ἡ ἐγρήγορος διασκόρπισις τῶν πεμπομένων.

Ἐδῶ κλεισμένην βλέπεις ἐπιστολὴν πολλὰ παράξενον, καὶ τὴν εἰς αὐτὴν ἀπόκρισίν μου· τὴν ὁποίαν σφραγίσας δὸς εἰς τὴν κυρίαν· συμβούλευσέ την νὰ βάλῃ καὶ τὰ ἀρσενικὰ καὶ τὰ θηλυκά της εἰς ἐργασίαν. « Ἔργον δ' οὐ» δὲν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ τ' ὄνειδος », καὶ νὰ ἀφήσῃ ἥσυχον ἐμέ, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἤρκει ἡ προξενηθεῖσα ζημία ἀπὸ τὸν μακαρίτην, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον, ἀκολουθῶ ὁ ταλαίπωρος νὰ πληρόνω, ὡς ὑπογραμμένος διὰ τὸν ἀποθαμμένον, νὰ πληρόνω 4 σώματα Βιογρ. Λεξ. ὅταν ὁ Μ. Β. καὶ ὁ υἱός του δὲν θέλουν νὰ δεχθῶσι πλὴν μόνα τὰ δύο. Παρὰ ταῦτα πληρόνω ἄλλην ὑπογραφὴν τοῦ θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου, τὸν ὁποῖον οὐδὲ νὰ πληρώσω δύναμαι, ἐπειδὴ ἐκολοβώθη, διότι ἔχασαν αὐτοῦ ἕνα ἀπὸ τοὺς τόμους. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι διὰ τὸν ἀποθαμμένον, ὁ δὲ ζῶν Μ. Β. (ἂν ἔτι ζῇ) χωρὶς νὰ μὲ στείλῃ ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῆς πωλήσεως τῶν εἰς χεῖράς του βιβλίων μου, μοῦ λογαριάζει δι' αὐτὰ τὰ χαθέντα εἰς τὸν χρεωκοπήσαντα Μαρτῖνον!! Ἡ ἀγανάκτησίς μου δὲν μ' ἐσυγχώρησεν οὐδὲ νὰ τὸν ἀποκριθῶ.

Διπλῆν ἔπεμψα διὰ Λ. τὴν ὁποίαν σ' ἔλεγα. Εἴθε νὰ κάμῃ εἰς τὰς κεφαλάς των τὴν ἐλπιζομένην ἐντύπωσιν! Ἴσως οἱ ἀπὸ Λ σᾶς πέμψωσι τὴν μίαν, διὰ νὰ σταλθῇ αὐτόθεν.

Παρ' ὀλίγον ἐλησμόνησα νὰ σ' ἐρωτήσω τοῦτο. Τὴν 17 τοῦ παρόντος ἦλθεν εἰς ἐμέ τις ὀνομαζόμενος Vaille, λέγων ὅτι ἔρχεται αὐτόθεν, καὶ ὅτι φέρων ἐπιστολὴν πρὸς ἐμὲ ἐξ ἑνὸς τῶν αὐτοῦ ὁμογενῶν, ἔχασε καὶ τὴν ἐπιστολήν, ἐξέχασε καὶ τὄνομα τοῦ ἐπιστολογράφου· καὶ μόλις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔσωσε τὸ ξεχασμένον του πρόσωπον, νὰ ἔλθῃ νὰ μοῦ ζητήσῃ συγχώρησιν. Ἡ ἀγανάκτησίς μου μόλις μ' ἐσυγχώρησε νὰ τὸν ἐρωτήσω, ἂν ὁ ἐπιστολογράφος ὠνομάζετο Ρ. καὶ μ' ἀπεκρίθη, Ναί. Εἰπέ με λοιπόν, ἂν οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ τί μ' ἔγραφες. Εὐτύχει πανοίκιος.

Ο. Ο.

Τὴν ὁποίαν πωλεῖται ἐδῶ τιμὴν φρ. 13, ὡς σ' ἔλεγα, θέλεις τὴν εὑρεῖν εἰς τὴν 36 livraison μηνὸς Δεκεμβρίου 1821 τῆς Revue Encyclopédique σελ. 638, τὴν ὁποίαν λαμβάνει αὐτοῦ ὁ κ. Παντ. Μαυρ. Τὸν ἠρώτησα ἂν θέλῃ διὰ τὸ ἔτος 1822 τὴν ἐξακολούθησιν τῆς Revue, καὶ δὲν ἀπεκρίθη.

54.

10 Φεβρουαρίου 1822.

Ἀγαπητὲ κ. Ῥώτα.

Ἀρχίζω ἀπὸ ἁμαρτίας ἐξομολόγησιν, τῆς ὁποίας ζητῶ συγχώρησιν καὶ αὐτῆς, καὶ ὅσην ἄλλην εἰς τὸ ἑξῆς ἀναγκασθῶ νὰ ἁμαρτήσω διὰ τὸ γῆρας τῆς διανοίας μου. Ἐλησμόνησα νὰ βάλω εἰς τὴν κιβωτὸν τὴν Συμβουλήν, ἢ μᾶλλον ἔπρεπε νὰ βάλω τοὐλάχιστον μίαν ἑκατοντάδα, ἐπειδὴ δὲν ἐστάλθησαν ἀκόμη, ἂν καὶ τυπωμέναι πρὸ ἑνὸς ἔτους. Ἡ κιβωτὸς I. R. Nº 9 ἐστάλη χθὲς εἰς Μασσαλίαν πρὸς τὸν Ἀργ. καὶ συντροφίαν, διὰ νὰ τὴν πε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ράσῃ εἰς τὸν Π. Μ. αὐτοῦ κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπιθυμεῖτε τρόπον. Φροντίσετε καὶ αὐτόθεν νὰ γράψετε εἰς τὸν Ἀργ. νὰ ἐπιμεληθῇ τὴν εὐόδωσίν της.

Τὴν ἐπιστολὴν 15 Ἰαν. ἔλαβα· τὸν λογ. τῆς κιβωτοῦ σὲ προέστειλα· καιρὸν δὲν ἔχω νὰ εἴπω πλειότερα, οὐδὲ νὰ γράψω πρὸς τὸν κύρ. Π. Μ. τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι καὶ θέλω τὸν γράψειν, ἀφ' οὗ λάβω μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὰ σταλέντα διὰ τοὺς δύο Χίους σπουδαστὰς 1000 φρ. Πνίγομαι ἀπὸ ἐπιστολάς. Εὐτυχεῖτε ὅλοι πανοίκιοι!

55.

23 Ἀπριλίου 1822.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον.

Χθὲς ἐστάλθη εἰς τὸν Ant. Chaudoin τὸ κιβώτιον σημειωμένον I R N° 10. Σήμερον τὸ ἀναγγέλλω εἰς αὐτόν, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν διαταγήν σου. Μετὰ ταῦτα θέλω σὲ στείλειν τὴν σημείωσιν τῶν περιεχομένων, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία εἶναι σχεδὸν φρ. 200. Καιρὸν τώρα δὲν ἔχω. Ὑγίαινε. Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

56.

28 Ἀπριλίου 1822.

Φίλε κύριε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἐνδεχόμενον ἡ μακρά μου σιωπὴ νὰ σᾶς φέρῃ ὅλους εἰς ὑποψίαν, ὅτι κάθημαι μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας, ἢ δὲν τὰς κινῶ παρὰ νὰ κυνηγῶ μυίας. Τρεῖς ἡμέραι εἶναι σήμερον ἀποῦ γράφω ἐπιστολάς· καὶ εἴθε νὰ μὴν εἶχα ἄλλην ἀσχολίαν παρ' αὐτάς. Ἀλλ' ὅταν μ' ἀφίνωσιν αἱ ἐπιστολαί, ἀναγκάζομαι νὰ διπλόνω τὸν κόπον τοῦ καθ' αὐτό μου ἔργου, διὰ νὰ κερδαίνω ὅσον καιρὸν μὲ ζημιόνουν αἱ ἐπιστολαί. Διπλόνων τοὺς κόπους διπλόνω τοὺς σωματικοὺς γεροντικούς μου πόνους, οἱ ὁποῖοι μ' ἀναγκάζουν πλέον νὰ φωνάζω· « Καλόν μοι τὸ ἀποθανεῖν ».

Τὴν 24 τοῦ παρόντος σ' ἔδωκα τὴν εἴδησιν, ὅτι ἔστειλα (τὴν 23) εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ant. Chaudoin τὴν κιβωτὸν μὲ τὰ βιβλία, τῶν ὁποίων βλέπεις ἐδῶ τὴν σημείωσιν φρ. 344,75. Καταχώρισέ τα εἰς πίστιν μου εἰς τὸν μεταξύ μας λογαριασμόν. Ἦσαν καὶ ἄλλα βιβλία νέα ἀξιόλογα· ἀλλὰ δὲν ἠθέλησα νὰ παχύνω τὴν κιβωτὸν δι' αἰτίαν εὔκολον νὰ καταλάβῃς. Εἰς αὐτὰ μέσα θέλεις εὑρεῖν τὸ σημειωμένον μὲ σταυρὸν νέον συγγραμμάτιον τῆς κυρίας Guizot εἰς 4 τομίδια· αὐτὴ εἶναι σήμερον ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐπισημοτέρους θηλυκοὺς συγγραφεῖς. Δὲν σὲ τὸ ἔστειλα ὅμως διὰ τοῦτο, ἀλλ' ἐπειδὴ φροντίζεις τὴν χρηστὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων σου, ἔκρινα ὅτι

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

δύναται νὰ σὲ χρησιμεύσῃ. Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία εἰς τὴν τελευταίαν της (24 τοῦ παρόντος) συνέλευσιν ἐστεφάνωσε τὴν Guizot μὲ νόμισμα χρυσοῦν (medaille d'or) 1000 φρ. καὶ προσέτι μὲ ταύτην τὴν τιμιωτέραν τοῦ νομίσματος μαρτυρίαν κατὰ λέξιν, ὅτι c'était l'ouvrage litteraire publié dans l'année 1831 qui renfermait le plus de morale, et qui était le plus propre à être mis sous les yeux de la jeunesse. Τοῦ Daunou τὸ σύγγραμμα ἤξευρα ὅτι τὸ ἔχεις· ἀλλὰ τὸ νῦν πεμπόμενον εἶναι τρίτη ἔκδοσις αὐξημένη. Ἀπὸ τῆς Συμβ. ἔβαλα 20· κράτησε ἐξ αὐτῶν ὅσα θέλεις διὰ σὲ καὶ τοὺς κοινούς μας φίλους, καὶ πώλησέ μου τὰ λοιπά. Τὸ περὶ τῶν Ἀμερικανῶν εἰς δύο τόμους, γραμμένον ἀπὸ σοφὴν καὶ φρόνιμον καὶ ἀπροσωπόληπτον Ἀγγλίδα, καὶ μεταφρασμένον πρὸ ὀλίγου, θέλει σὲ εὐχαριστήσειν. Κρίμα ὅτι δὲν εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἐκεῖ κάτω! ἀλλ' εἰς ποίους νὰ γνωρισθῇ, καὶ πόσοι εἶναι ἀκόμη ἱκανοὶ νὰ τὸ ἀναγνώσωσι μὲ ὠφέλειαν, παρατηροῦντες τίνες εἶναι οἱ καρποὶ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἰσονόμου πολιτεύματος; Ἀρετὴ καὶ ἡ ἀχώριστος τῆς ἀρετῆς εἰρήνη καὶ εὐδαιμονία. Δάκρυα (μὲ λέγεις) ἐχύσατε ἀναγινώσκοντες τὴν πρὸς ἐκείνους ἐπιστολήν· δὲν μ' ἐφάνη παράδοξον· ἔσταξαν τὰ ἰδικά μου καὶ μὴ θέλοντος, ὅταν τὴν ἔγραφα, ὄχι διὰ τὴν καλλονήν της, ὡς λέγεις, ἀλλὰ διὰ τὸν φόβον, μὴ γένῃ ἡ φωνή μου «φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ»· Καλὴν καὶ εὔνομον πολιτείαν δὲν θέλουν δυνηθῆν νὰ συγκροτήσουν, ἂν δὲν πληροφορηθῶσιν, ὅτι μᾶς ἐμίανεν ὅλους τὸ μιαρώτατον ἔθνος τῶν Μουσουλμάνων καὶ ἐφύτευσεν εἰς ὅλων μας τὰς ψυχὰς τὸ φαρμακερὸν φυτὸν τῆς φιλαρχίας καὶ τοῦ δεσποτισμοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἔλαβα καὶ τὴν 7 Φεβρουαρίου καὶ τὴν 19 Μαρτίου ἐπιστολήν σου, ἴσως καὶ ἄλλας, οὔτε δύναμιν, οὔτε νοῦν ἔχω νὰ τὰς ἐρευνῶ. Μὲ παρακαλεῖς νὰ ἐκτελέσω τὸ ζήτημα τοῦ Μ. Ρ. Ἀπὸ χωλὸν ζητεῖτε νὰ τρέχῃ, καὶ βωβὸν παρακαλεῖτε νὰ ψάλλῃ. Ἄσπασαί τον ἀπὸ μέρους μου καὶ βεβαίωσέ τον, ὅτι λυποῦμαι πολύ, μὴ δυνάμενος νὰ τὸν εὐχαριστήσω· ἡ λύπη μου ἤθελεν εἶσθαι ἀσυγκρίτως ὀξυτέρα, ἐὰν ἀληθῶς τὸ ζητούμενον ἦτον ὠφέλιμον, ὡς τὸ νομίζει κινούμενος ἀπὸ ἀγάπην τῆς πατρίδος. Ἡ πατρὶς δὲν ἔχει τώρα χρείαν κοντακίων καὶ εἱρμῶν· ἀλλ' εὐνομίας καὶ ἰσονομίας. Ὅσοι δύνασθε νὰ συνεργήσητε εἰς τοῦτο μὲ λόγον ἢ ἔργον, συνεργεῖτε εἰς τὴν ἰδίαν εὐδαιμονίαν σας, καὶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀπογόνων σας. Ταῦτα λέγετε εἰς τοὺς ταξειδεύοντας ἐκεῖθεν αὐτοῦ ἢ αὐτόθεν ἐκεῖ, ταῦτα γράφετε καὶ κηρύττετε εἰς τοὺς φίλους καὶ γνωρίμους σας,

Ὦ φίλοι, Ἀργείων ὅστ' ἔξοχος, ὅστε μεσήεις,
ὅστε χερειότερος· ἐπεὶ οὔπω πάντες ὁμοῖοι
ἀνέρες ἐν πολέμῳ· νῦν ἔπλετο ἔργον ἅπασιν.
Καὶ δ' αὐτοὶ τάδε που γιγνώσκετε.

Καὶ ὅστις δὲν τὸ γινώσκει, ἂς τὸ μάθῃ. Ἐν ὅσῳ ἐθλιβόμεθα ἀπὸ τὸν ἄνομον ζυγόν, νὰ βοηθήσωμεν τὴν πατρίδα δὲν μᾶς ἦτον εὔκολον, οὐδ' ἡ βοήθειά μας μεγάλην ὠφέλειαν νὰ προξενήσῃ εἰς αὐτὴν ἐδύνατο. Τώρα ἐγεννήθη ἀπροσδοκήτως σταλμένος ἀπὸ τὴν ὕψιστον πρόνοιαν, «ὡς νυμφίος ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός», ὁ πολιτισμὸς τῆς εὐνομίας. Καὶ «μακάριος ὁ δοῦλος ὃν εὑρήσει γρηγοροῦντα», ἀνάξιος δὲ πάλιν καὶ τρισανάξιος ὅστις ὄχι μόνον δὲν φέρει ἔλαιον μὲ τὰς λαμπάδας του, ἀλλὰ πάσχει νὰ σβέσῃ καὶ τῶν ἄλλων τὰς λαμπάδας. Τώρα, ὅσοι

δὲν βοηθήσωσι τὴν πατρίδα ὅσον καὶ ὅπως δύνανται, τοὺς πρέπει νὰ ἀποκλεισθῶσιν ἀπὸ τὸν γάμον τῆς ἐλευθερίας, τοὺς πρέπει νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τοὺς μιαροὺς Τούρκους, νὰ συζῶσι καὶ νὰ συγκατοικῶσιν ὡς μιαροὶ μ' ἐκείνους. Κάνεὶς ἀπὸ κάνένα δὲν ζητεῖ τὸ ἀδύνατον· ἀλλὰ τίς ἐξ ἡμῶν εἶναι τόσον οὐτιδανός, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ συνεργήσῃ μικρὸν τίποτε;

Φίλε δὲν ἐμπορῶ πλέον. Ἀπὸ τὰ μουτσαλώματα τῆς ἐπιστολῆς συμπεραίνεις τὴν ἀδυναμίαν καὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς χειρός μου. Τὴν κρατῶ ἕως αὔριον μὲ ἐλπίδα νὰ δυνηθῶ γράψω δύο στίχους καὶ πρὸς τὸν χρηστὸν Π. Μαυρογορδάτον. Ἄσπασαι ὅλους τοὺς φίλους ὀνομαστὶ ὅσους μοῦ ὀνομάζεις. Ὑγιαίνετε καὶ εὐτυχεῖτε ὅλοι.

Ο. Ο.

Ἐπεθύμουν νά με στείλῃς μὲ εὐκαιρίαν σου σημείωσιν τοῦ μεταξύ μας λογαριασμοῦ, διὰ νὰ ἐξεύρω τί σε χρεωστῶ. Ὅταν ἀνεχώρησας αὐτόθεν, μ' ἔγραφες ὅτι ἄφινες εἰς τὸν Π. Μ. φρ. 283,50 νὰ συνάξῃ δὲν ἐξεύρω πόθεν. Αὐτὰ δὲν τὰ εἶδα οὔτ' εἰς τὸν πρῶτον τὸν ὁποῖον μ' ἔστειλες λογαριασμόν, οὔτ' εἰς τοῦτον τὸν τελευταῖον τοῦ παρελθόντος χρόνου. Νὰ τὸν ἐρωτήσω δὲν ἐτόλμησα.

Δὸς τὴν ἐδῶ κλεισμένην, νὰ ζήσῃς! εἰς τὸν Π. Μ.

Τώρα βλέπω, ὅτι ἔχω καὶ ἄλλην 4 Φεβρουαρίου ἐπιστολήν σου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

57.

Κατὰ Ἰούνιον 1822.

Φίλε κ. Ῥώτα,

Ὅτι δὲν μ' ἀπέπληξεν ἡ ἀπροσδόκητος συμφορὰ τῆς Χίου, ἀπορῶ· εὑρίσκομαι εἰς κατάστασιν φοβερίζουσαν ἀποπληξίαν. Ὅλα τὰ πλέον πικρὰ φαρμάκια μὲ τὰ ποτίζει ἡ τύχη εἰς τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς.

Δύο σου ἐπιστολὰς ἔχω, τὴν 23 Ἀπριλίου καὶ τὴν 24 Μαΐου, ἥτις περιέχει τὸν ἐτήσιον λογαριασμόν. Κεφαλὴν δὲν ἔχω νὰ τὸν ἐξετάσω, οὐδὲ θέλω τὸν ἐξετάσειν. Τοῦτο μόνον καταλαμβάνω (καὶ τὸ καταλαμβάνω τώρα ὁ ταλαίπωρος), ὅτι ἡ διαφορὰ τοῦ καταστίχου μου πρὸς τὸν λογαριασμόν σου προέρχεται ἀπὸ τὸν καλὸν ἄνθρωπον Μ. Β. ὅστις δὲν ἐπλήρωσεν ὅσα ἐγὼ ἐπλήρωσα ἐδῶ δι' αὐτόν. Ὑπομονή! δὲν εἶναι ἡ μόνη ἀδικία, τὴν ὁποίαν μὲ ἀδικεῖ, οὐδὲ μόνος αὐτὸς μὲ ἠδίκησεν. Ὅθεν, φίλε, κατέγραψα εἰς τὸ κατάστιχόν μου ὅτι σὲ χρεωστῶ ἀκόμη φρ. 1284,3. Πρέπει ὅμως νὰ φροντίσω τὴν πληρωμήν, πρὶν ἐκφυσήσω τὴν ὀδυνηράν μου ψυχήν. Ἐκ τῶν αὐτοῦ εὑρισκομένων βιβλίων, ἂν ἦτο τρόπος μὲ πολλὴν τῆς τιμῆς ἐλάττωσιν νὰ σκορπίσητέ τινα εἰς τὴν Ἑλλάδα (καὶ εἰς ποίαν τῆς Ἑλλάδος περίστασιν! πόλεμος καὶ βιβλία!), ἤθελες πληρωθῆν καὶ σύ, ἤθελ' ἴσως περισσεύσειν τίποτε καὶ δι' ἐμέ, τώρα μάλιστα, ὅτε ἐμπλέχθην εἰς νέας δαπάνας, ἀπὸ τὰς ὁποίας πῶς ἔχω νὰ ἀπολυθῶ δὲν ἐξεύρω.

Αἱ νέαι δαπάναι (τῶν ὁποίων μικρὸν μέρος ἐπληρώθη,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ δὲ πολὺ πλέον μένει νὰ πληρωθῇ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐρχομένου χειμῶνος) εἶναι ἐπιχείρησις τύπου δύο συγγραμμάτων ἐνταύτῳ, τὰ ὁποῖα μ' ἐφάνησαν χρήσιμα εἰς τὴν παροῦσάν μας ἀπὸ μόνας χρηστὰς ἐλπίδας παρηγορουμένην κατάστασιν. Ἡ φροντίς, φίλε, νὰ προσέχω εἰς δύο συγγραμμάτων ὁμοῦ (τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ποτὲ δὲν ἐτόλμησα) τύπωσιν μὲ κρατεῖ ἡμέραν καὶ νύκτα ἄγρυπνον, καὶ δαπανᾷ τὸ ὁποῖον ἔμεινεν ἀκόμη ὀλίγον ἔλαιον εἰς τὸν λύχνον τῆς ζωῆς μου· καὶ ὅσον βλέπω τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐλαίου, τόσον αὐξάνω καὶ μὴ θέλων τοὺς κόπους, φοβούμενος μὴ σβέσω πρὶν τὰ τελειώσω. Τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο συγγραμμάτων τὸ ἤρχισα ὀλίγας ἡμέρας πρὶν λάβω τὴν ὀδυνηρὰν εἴδησιν τῆς συμφορᾶς τῶν Χίων· ἀλλέως δὲν ἤθελα τὸ ἐπιχειρήσειν.

Δὲν ἔχω δύναμιν, φίλε μου, νὰ πλατύνω τὴν ἐπιστολήν μου. Ἄσπασον ὀνομαστὶ καθένα, τοὺς φίλους συμπατριώτας καὶ γράψε με ἐπιλεπτοῦ ἂν ἐσώθη τοῦ Σταμάτη Ῥοδοκανάκη ἡ οἰκογένεια, καὶ περὶ ὅλων τῶν λοιπῶν, τίς τινα ἔχει νὰ θρηνῇ ἢ νὰ συγχαίρῃ ἀπὸ τοὺς οἰκείους του. Εὐδαιμόνει πανοίκιος! Ο. Ο.

Εἷς τῶν δύο ὁμογενῶν μὲ παρακαλεῖ νὰ σ' ἐρωτήσω, ἂν ὁ Ἰωάννης Μανιάρης, Ἀμπελακιώτης, εὑρισκόμενος εἰς τοῦ Τζατζαράγκου, διατρίβῃ ἀκόμη αὐτοῦ.

Ὁ Chaudoin ἀπὸ Μασσαλίας μὲ γράφει, ὅτι ἔλαβε τὸ παλίον IR N° 10 περιέχον τὰ πρὸς σὲ στελλόμενα τελευταῖα βιβλία, καὶ μοῦ προβάλλει δυσκολίας τῆς ἀποστολῆς των κατὰ τὸν ὁποῖον ἐζήτεις τρόπον. Τὸν ἀπεκρίθην 21 τοῦ παρόντος νὰ ἐρωτήσῃ καὶ νὰ διδαχθῇ ἀπὸ τὸν Ἀργέντην, πῶς ἔστειλεν ἐκεῖνος τὸ παλίον I. R. N° 9.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἄσπασαι ἐκ μέρους μου τὸν κύριον Π. Μαυρογορδάτον, καὶ παρακάλεσέ τον νὰ μὴν ἀμελῇ τὸ τρίμηνον τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐὰν δὲν ἐθυσιάσθη ἀπὸ τοὺς Σκύθας ὁ ἀδελφός μου.

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην, ἀγαπητέ μου, στεῖλε ἀσφαλέστατα πρὸς τὸν ἐν Σμύρνῃ ἐξάδελφόν μου Πετρίτζην.

58.

Ἐκ Παρισίων 9 Ὀκτωβρίου 1822.

Φίλτατε κ. Ῥώτα,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὴν ἀγαπητὴν οἰκογένειαν. Μὴν ἀπορῇς περὶ τῆς σιωπῆς μου, πολὺ πλέον ἀπόρει, ὅτι δέν μου ἔκοψ' ὁλόκληρον τὴν φωνὴν ὁ θάνατος, τὸν ὁποῖον αἱ κοιναὶ καὶ αἱ ἴδιαι συμφοραὶ μ' ἀναγκάζουν πολλάκις νὰ ἐπιθυμῶ, ὡς λιμένα μετὰ πολλὰς τρικυμίας.

Τὴν 24 Ἰουνίου ἐπιστολήν σου μ' ἔφερεν ὁ Ἀσώπιος. Πρὸ αὐτῆς ἔλαβα τὰς 12 καὶ 13 Ἰουλίου, καὶ ἐσχάτως τὴν 2 Σεπτεμβρίου.

Εὐχαριστῶ διὰ τὴν περὶ τοῦ χρέους μου μακροθυμίαν. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως, ἀντὶ νὰ ἀρκεσθῶ εἰς τοῦτο, ἀναγκάζομαι νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ αὐξήσῃς τὸ πρὸς σὲ χρέος μου μὲ ἀκόμη φρ. 329,75, τὰ ὁποῖα ἐπεθύμουν νὰ πληρώσῃς πρὸς τὸν κύριον Νικόλαον Ζωσιμᾶν, δι' ἐξόφλησιν τοῦ ὁποίου βλέπεις ἐδῶ λογαριασμοῦ του μετὰ τῆς πρὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτὸν ἐπιστολῆς του. Ἔχει αὐτοῦ ἄνθρωπον τὸν Δημήτριον Ν. Ἀποστολόπουλον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπλήρωσα ἄλλην φορὰν διὰ τὸν Ζωσιμᾶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπέρασε καιρὸς ὄχι ὀλίγος, ὁ κανὼν ἀπαιτεῖ, νομίζω, νὰ ἐρωτήσῃς τὸν Ζωσιμᾶν πρὸς τίνα θέλει νὰ τὰ πληρώσῃς.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐρχομένου μηνὸς ἐκβαίνουν ἀπὸ τὸν τύπον δύο νέαι μου ἐκδόσεις ἐντάμα, τὰ ΗΘΙΚΑ τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ τὰ Στρατηγικὰ τοῦ Ὀνησάνδρου, μὲ σημειώσεις καὶ μακρὰ προλεγόμενα. Τὰ Στρατηγικὰ εἶναι συνωδευμένα καὶ μὲ Γαλλικὴν μετάφρασιν, συνταγμένην πρὸ ἐτῶν 60 ἀπὸ στρατιωτικὸν Ἑλουήτιον εἰς τὴν δούλευσιν τῆς Γαλλίας. Αὐτὸ κάμνουν τὸν 5 τόμον τῶν Παρέργ. Ἑλλ. Βιβλ. καὶ τὰ Ἠθικὰ τὸν 14 τῆς Ἑλλ. Βιβλιοθ. Εἴτ' ἔργα ὅμως εἴτε πάρεργα, ἡ ἐργασία των μὲ κατεπόνησε τόσον, ὥστε διστάζω ἂν μ' ἔμεινε πλέον δύναμις νὰ ἐπιχειρήσω τίποτ' ἄλλο ὠφέλιμον εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις.

Ἂν καὶ σὲ γράφω νὰ πληρώσῃς τὸν Ζωσιμᾶν, ἐρώτησε ὅμως πρῶτον τὸν Π. Μαυρογορδάτον, ἂν μοῦ κρατῇ τίποτε. Δὲν τὸ πιστεύω, οὐδὲ μ' ἀφίνουν αἱ περιστάσεις νὰ τὸ ἐλπίσω· ἐρώτησέ τον ὅμως. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὸν ἔδωκα τὴν ἄδειαν νὰ κηρύξῃ εἰς Ὕδραν, Ἑπτάνησον καὶ ὅπου ἀλλοῦ κρίνει εὔλογον, τὰ εἰς χεῖράς του βιβλία μου μὲ ξεπεσμὸν 40 τὰ $^0/_0$, διὰ μόνον τὸ ἐρχόμενον ἔτος 1823 ὁλόκληρον. Τοῦτο ἔκαμα μὲ ἐλπίδα, μήπως ἡ τόση κατάβασις τῆς τιμῆς παρακινήσῃ τινὰς εἰς ἀγοράν, διὰ νὰ πληρώσω τὰ παλαιά μου χρέη, καὶ μέρος, ἂν ἦναι δυνατόν, ὅσων νέων κάμνω τώρα διὰ τὸν τύπον τῶν δύο συγγραμμάτων. Διὰ νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὴν μέριμναν ταύτην, πολὺ πλέον ψυχοφθόρον παρὰ τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μναν τῶν ἐκδόσεων, ἐπρόβαλα πρὸ μικροῦ εἰς τοὺς ἐν
σαλίᾳ καὶ Λιβόρνῳ συμπατριώτας, νὰ παρακαλέσωσι
τοὺς ἐν Λόνδρᾳ καὶ Βιέννῃ, ν' ἀγοράσωσι κοινῶς μέ-
τι τῶν Πολιτικῶν καὶ τῶν Στρατηγικῶν εἰς τιμὴν
ις εἶναι ἀληθὴς θυσία δι' ἐμέ, θυσία ὅμως τὴν ὁποίαν
νω μὲ εὐχαρίστησιν διὰ τὰς δεινὰς περιστάσεις των)
τῆς τῆς δαπάνης τοῦ τύπου καὶ τοῦ χαρτίου, μὲ μό-
προσθήκην, ἂν θέλωσι, 10 τὰ $^0/_0$, ἢ καὶ μὲ οὐδε-
ν προσθήκην. Αὐτὰ λαμβάνοντες διὰ λογαριασμόν των
πέμποντες εἰς Ὕδραν καὶ Ἐπτάνησον, ἐλπίζουν νὰ
βήσωσι, φόβον κανένα δὲν ἔχουν νὰ ζημιωθῶσιν, ἐπειδὴ
ποροῦν νὰ τὰ πωλῶσι πολὺ κατώτερα τῆς ἐδῶ διωρι-
ένης τιμῆς.

Γράφων ἐδῶ, κανένα μὴν εἴπῃς ὅ,τι σὲ γράφω. Ἂς
γνωρίσωσιν, ὅταν ἐκδοθῶσι καὶ γίνωσι γνωστὰ εἰς ὅλον
ν κόσμον.

Τοὺς αὐτοῦ συμπατριώτας ἄσπασαι ἀπὸ μέρους μου,
ξαιρέτως τὸν Π. Μαυρογορδάτον.

Θουκυδίδην μὲ λέγεις! Τίς σε τὸ εἶπε; Δὲν εἶναι τώρα
ρὸς ἱστορίας, διδασκαλίας καλῆς, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὁποίαν
έπεις, ὅτι οὐδὲ τὰ φωτισμένα ἔθνη δὲν ὠφελοῦνται
λύ. Ἀμφιβάλλω ἂν ὠφεληθῶσιν οἱ ἡμέτεροι καὶ ἀπὸ
σοφώτατα Ἠθικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὡς καὶ ἀπὸ τὰ
λιτικά του. Ὅπως ἂν ἦναι, μὲ ὠφελείας ἐλπίδα ἐβί-
α ὁ ταλαίπωρος τὸ γῆράς μου εἰς κόπους ὑπὲρ τὴν δύ-
μίν μου. Εἴθε μὴ ματαιωθῶσιν! Εὐτύχει!

Σφράγισε τὴν πρὸς τοὺς Ζ. ἐπιστολήν. Εἰς Νίσναν
ἐπέγραψα καὶ νομίζω ὀρθῶς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

59.

23 Δεκεμβρίου 1822.

Φίλε κ. Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἐπιθυμεῖς (γράφων τὴν 1
Νοεμβρίου) νὰ σὲ στείλω διὰ τοῦ ταχυδρόμου τὸ νεωσ
ἐκδοθὲν φυλλάδιον, ἀλλ' αὐτὸ συνεγράφη ἀπὸ ἀρσενικ
γραίδιον, τὸ ὁποῖον, ἀφ' οὗ εἶδεν ὅτι δὲν εὐδοκιμεῖ ε
τὰ φιλολογικά, ἤρχισε τώρα νὰ ἐξετάζῃ τὴν μέλλουσ
πολιτικήν μας κατάστασιν, καὶ νὰ τὴν διατάσσῃ αὐτ
κατὰ τὰς ἰδέας τῆς γραϊκῆς του κεφαλῆς. Τὸ ἐπρόσθε
εἰς τὰ ἄλλα σου βιβλία, τὰ ὁποῖα ἔβαλα εἰς τὴν πρ
τὸν Π. Μαυρογορδάτον πεμπομένην κιβωτόν.

Περὶ δὲ τῆς ἄλλης σου ζητήσεως, τῆς ἐλπιζομέν
λέγω ἐλευθερώσεως τῆς Χίου, διὰ νὰ μὴ δαπανῶ μ
ταίως τὸν καιρόν, θέλει σὲ πληροφορήσειν ἡ πρὸς τ
Μαυρογορδάτον ἐπιστολή μου.

Εἶναι ἄλλο νεοφανὲς ἀξιολογώτατον σύγγραμμα, ἐπ
γραφόμενον, Des cabinets et des peuples· ἀλλὰ δ
ἐτόλμησα νὰ τὸ βάλω εἰς τὴν κιβωτόν, ἐπειδὴ εἶναι τ
ἀδυνάτων νὰ συγχωρηθῇ ἡ εἴσοδός του αὐτοῦ.

Τὰ ὁποῖα μέλλεις νὰ λάβῃς ἀπὸ τὸν Π. Μ. βιβλία
ὅταν κατευοδωθῇ ἡ κιβωτός, εἶναι τὰ ἑξῆς·

2 τόμοι (31 καὶ 32) Βιογραφικοῦ Λεξικοῦ, στιχωμέν			
		φρ.	17,5
5 σώματα Ἀριστοτέλους Ἠθ. Νικομαχείων		»	60,—
5	» Ὀνησάνδρου, Στρατηγικοῦ. . .	»	40,—
1 καὶ τὸ φυλλάδιον τοῦ γραϊδίου.		»	1,5
		φρ.	119.—

Σ' εὔχομαι τὸ μέλλον 1823 ἔτος πανευδαιμονέστατο

Ο. Ο.

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

60.

3 Φεβρουαρίου 1823.

Καὶ σέ, φίλε, καὶ τὴν φίλην σου οἰκογένειαν κατα-
πάζομαι. Τὴν 10 Ἰανουαρίου ἐπιστολήν σου ἔλαβα. Τὸ
τημά σου δὲν δύνανται νὰ πληρώσωσιν οἱ ἐφημεριδα-
στολοι, ὡς τὸ θέλεις· ἔπειτα λέγουν, λέγω καὶ ἐγώ,
ὁ τρόπος τῆς ἀποστολῆς μέλλει νὰ γένῃ ὑπερβολῇ
λυδάπανος. Εἶναι ὅμως τρόπος νὰ στέλληται εἰς Μασ-
λίαν, καὶ ἐκεῖθεν νὰ σὲ τὴν πέμπωσιν, καθ' ὅσον τυ-
νοῦν ἀφορμὴν πλοίου.

Τὰ δύο σώματα παραλληλισμοῦ, καὶ τἄλλα δύο *Με-*
θοι κ.τ.λ. ἠγοράσθησαν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔχω
ορμὴν νὰ τὰ στείλω εἰς κἀνένα τῶν εἰς Μασσαλίαν
ογενῶν νὰ σὲ τὰ πέμψῃ. Ζῆθι καὶ εὐτύχει!

Τὸ des cabinets etc σ' ἐστάλθη ἀπὸ τὸν Ἀσώπιον.

Ο. Ο.

Τώρα βλέπω ὅτι ἔλαβα καὶ τὴν 25 Ὀκτωβρ. 1822.
νὰ σὲ κάμω ὁ ταλαίπωρος; Ὀλίγαι ὧραι μ' ἔμειναν
ζήσω καὶ τὰς δαπανῶ εἰς λύπας καὶ μερίμνας παν-
ίας, ὥστε νὰ φαίνωμαι ἀμελὴς τῶν φιλικῶν καθηκόν-
ων. Μακροθύμησε καὶ σύ, ὡς μακροθυμοῦν καὶ ἄλλοι
ου φίλοι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

61.

22 *Φεβρουαρίου 1823.*

Φίλε,

Σ' ἔγραψα τὴν 8 τοῦ παρόντος, πέμψας καὶ τὴν π
κήρυξιν τῆς μεταφρ. Πολιτ. καὶ Ἠθικ. εἰς βοήθειαν τ
Χίων. Ἐπειδὴ μέλλουν νὰ τυπωθῶσι τῶν συνδρομητ
τὰ ὀνόματα, παρακίνησε τοὺς αὐτοῦ Χίους νὰ συνδρ
μωσι καθεὶς διὰ ἓν σῶμα, καὶ νὰ πέμψωσι τὴν εἰσφορ
μὲ τὰ ὀνόματά των καθαρὰ γραμμένα πρὸς τὸν Διδότ
κατ' εὐθεῖαν. Παρακίνησε καὶ ἄλλους ὅσους δύνασαι
πρίγκηψ Λαμπανὸφ Ῥῶσος ὑπέγραψε διὰ 40 σώματ
ὁ κόμης Ὄρλοφ διὰ 20, ὁ Traiy διὰ 10, καὶ ἄλλοι δι
φοροι, καὶ ἐλπίζω νὰ συναχθῇ ἱκανὴ βοήθεια.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔστειλα εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ
Ψύχαν δέσμην περιέχουσαν δύο γραμμ. τοῦ Δαυὶδ φρ. 1
δύο παραλλ. . . . . .

τὰ ἐπέρασα εἰς χρέος σου φρ. . .

Περὶ τοῦ Constitutionel σ' ἐφανέρωσα τὸ σχεδὸν ἀδ
νατον τῆς ὡς ἐπιθυμεῖς ἀποστολῆς του.

Τὸν Π. Μαυρογορδάτον φίλησε ἀπὸ μέρους μου. Τ
Ι. Ἀνδρεάδην χαιρέτισε· ἂς μὲ συγχωρήσῃ ὁ καλὸς νέο
ὅτι δὲν ἀποκρίνομαι εἰς τὴν ἐπιστολήν του. Τί νὰ κάμ
ὁ ταλαίπωρος; αἱ δυνάμεις τοῦ σώματος ἐξεκενώθησα
Ζῆθι πανοίκιος.

Παρὰ τὴν ὠνομασμένην δέσμην μέλλει ὁ Ψύχας νὰ
πέμψῃ ἄλλην μίαν περιέχουσαν δύο σώματα Ἠθικῶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ δύο Ὀνησάνδρου, διὰ τοὺς Ζωσιμάδας. Παρακαλῶ σε νὰ τὴν πέμψῃς ἀσφαλῶς πρὸς τὸν Νικόλαον Ζωσιμᾶν. Ἐσύμφερ' ἴσως νὰ τὸν γνωστοποιήσῃ καὶ τὴν προκήρυξιν. Ἴσως συνδράμωσι καὶ αὐτοὶ εἰς βοήθειαν τῶν δυστυχῶν.

62.

Κατὰ Ἰούνιον 1823.

Φίλτατε κ. Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον· ἔπειτα ἀποκρίνομαι εἰς τὰς ἐπιστολάς σου 4 Μαρτίου, 9 καὶ 20 Μαΐου. Εὐχαριστῶ σε πολὺ διὰ τὰς περιεχομένας εἰς τὴν τελευταίαν ἀντιγράφους τοῦ Ἀφέντη μας! Εἰς καιρὸν ἦλθαν, πρὶν τελειώσω τὸν τύπον τῶν Προλεγομένων. Ἔλαβα καὶ τὴν τοῦ Ζωσιμᾶ, πρὸς τὸν ὁποῖον θέλω ἀποκριθῆν, ὅταν λάβω ὀλίγην ἄνεσιν ἀπὸ τὰ ἀνυπόφορά μου βάρη. Ὡς τόσον εἰπέτον, νὰ ζήσῃς!, ὅτι τὰ Πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους τὸν ἐστάλθησαν εἰς τὸν καιρὸν διὰ τῶν ἐν Λιβόρνῳ Ῥοδοκανάκη υἱῶν καὶ συντροφίας. Ἐὰν παρέπεσαν, θέλω τὸν πέμψειν ἄλλα. Τὰ δὲ Ἠθικὰ καὶ τὸν Ὀνήσανδρον ἔλαβες (ἐλπίζω) ἕως τώρα ἀπὸ τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ψύχαν, διὰ τὸν αὐτὸν Ζωσιμᾶν. Τὰ λοιπὰ Ἠθ. καὶ Ὀνήσ. μὲ γράφει ὁ Π. Μαυρογ. ὅτι κατευωδώθησαν αὐτοῦ. Λανθάνεσαι, νομίζω, ὅταν λέγῃς ὅτι ὁ Chaudoin εἶναι ἀκριβέστερος εἰς τὰς τοιαύτας ἐξαποστολάς. Αὐτὸν ἔγραψα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρῶτον, καὶ μ' ἀπεκρίθη ὅτι ὁ τρόπος τῆς ἀποστολῆς ὁποῖον τὸν ἐπιθυμεῖτε, εἶναι σχεδὸν ἀδύνατος. Τοῦτο φοβηθείς, κατέφυγα εἰς τὸν Ἀργέντην· καὶ πρὸς τοῦτον πάλιν μελετῶ νὰ στείλω τὴν δευτέραν ἔκδοσιν (μετὰ 20 ἔτη) τοῦ Βεκκαρίου μὲ νέα Προλεγόμενα καὶ αὔξησιν σημειώσεων, διὰ νὰ τὰ πέμψῃ αὐτοῦ πρὸς σὲ ἢ πρὸς τὸν Π. Μ. παρεκτὸς ἂν αὐτόθεν δὲν μὲ διωρίσητε ἀλλέως. Εἰπέτε με ὡς τόσον, πόσα σώματα στοχάζεσθε, ὅτι ἐμπορῶ νὰ στείλω, διὰ νὰ πωληθῶσιν αὐτοῦ, καὶ προλάβετε τὸν Ἀργέντην διὰ τὸ ἀσφαλὲς τῆς ἀποστολῆς.

Εὐχαριστῶ τὴν προθυμίαν σου νὰ πληρώσῃς τὸν Ζ. φρ. 329,75, καὶ τὰ ἐπέρασα εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου. Ἐξ ἐναντίας ἐπέρασα εἰς τὸ χρέος σου διὰ τὸν XXXIII καὶ XXXIV τόμους τῆς Βιογραφίας στιχωμένους, καὶ ἑτοίμους νὰ σοῦ σταλθῶσι μὲ τὸν Βεκκαρίαν

φρ. 17,50

Ἔτι διὰ 12 ὑπογραφὰς εἰς τὴν Γαλλ. μετάφρασιν Ἠθ. καὶ Πολιτικ. Ἀριστοτ. . . 240,—

φρ. 257,50

Τὰ τελευταῖα ταῦτα (240 φρ.) ἐπλήρωσα, ἂν καὶ ὄχι ἀναγκασμένος, πάραυτα, διότι οὕτως ἐπλήρωσαν ἕως τώρα οἱ ἐδῶ ὑπογραμμένοι (καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων εἷς ὁ Ἡσαίου, ὅστις πιθανὸν ὅτι κατευωδώθη ἕως τώρα αὐτοῦ)· ἔπειτα καὶ διὰ τὴν τιμὴν τοῦ Χίου ὀνόματος, ἐπειδὴ οἱ πλειότεροι εἶναι Χῖοι. Τῶν ἠθικῶν ἡ τύπωσις τελειοῦται περὶ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου, καὶ ἀρχίζουν πάραυτα τὰ Πολιτικά.

Ἡ σοφὴ χήρα τοῦ σοφοῦ προφέσσωρος Ὁλλανδοῦ Wyttenbach συνέγραψε καὶ ἐξέδωκε Γαλλιστὶ ποιημά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τιον ἐπονομαζόμενον Συμποσιακά, τοῦ ὁποίου τὴν πώλησιν προσφέρει δῶρον εἰς τοὺς πληγωμένους ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας Γραικούς. Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι μικρόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ σύγγραμμα εἶναι λεπτόν, καὶ ἡ πώλησίς του μακρά. Ἀλλ' ἡ γενναιότης τῆς τιμίας ταύτης Κυρᾶς τὸ ἐμεγάλυνε. Μὲ γράφει τὴν 31 Μαΐου ἀπὸ Λέϊδαν (πρώτην φοράν τώρα, δὲν τὴν ἐγνώριζα πλὴν ἐξ ἀκοῆς), ὅτι περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐρχομένου Ἰουλίου μέλλει νὰ μὲ στείλῃ (à compte) φρ. 600, ἐλπίζουσα νὰ μὲ πέμψῃ ἄλλα τόσα μετὰ τέσσαρας μῆνας. Τώρα τυπόνεται ἐδῶ εἰς Παρισίους ἄλλο της συγγραμμάτιον φιλοσοφικόν, ἐπιγραφόμενον Ἄλεξις. Ἠθέλησε νὰ τὸ προσφωνήσῃ εἰς ὄνομά μου· ce n'est pas ma faute.

Τὴν κλεισμένην παρέδωκα εἰς τὸν Φουρναράκην. Αὐτὸς ἔχει αὐτοῦ δύο ἀδελφάς, λυτρωμένας ἀπὸ τὴν μάχαιραν τῶν τυράννων. Τὰς συνιστῶ εἰς τὴν ἀγάπην σου, καὶ ἐὰν ἀποφασίσωσι, μὲ βουλὴν καὶ διαταγὴν τοῦ ἀδελφοῦ των, νὰ περάσωσιν εἰς Μασσαλίαν, παρακαλῶσε νὰ τὰς συστήσῃς ἐπιμελῶς εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Καπετάνου. Ἐὰν ζητήσῃ τὸν ναῦλον αὐτοῦ, πλήρωσέ τον, καὶ πέρασέ τον εἰς τὸν λογαριασμόν μου.

Τὸν κ. Π. Μαυρογ. ἔγραψα καταρχὰς τοῦ ἔτους νὰ κηρύξῃ εἰς τὴν Ἑπτάνησον, καὶ ὅπου ἀλλοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὅτι δίδει τὰ εἰς χεῖράς του εὑρισκόμενα βιβλία μὲ ξεπεσμὸν $40/_{100}$ τῆς ὁποίας ἕως τώρα τὰ ἐπώλει τιμῆς, καὶ τοῦτο διὰ μόνον τὸ διάστημα τοῦ 1823 ἔτους, καὶ ὄχι περαιτέρω, καὶ διὰ μόνα τὰ εὑρισκόμενα εἰς χεῖράς του, ἤγουν, Στράβωνα, Μ. Αὐρήλιον, Ξενοκράτην καὶ Γαληνόν, Ἱπποκράτην καὶ Γαληνόν, Ἱεροκλέα, Ὁμήρου Ἰλιάδα, Προλεγόμενα, Ὠδὴν Ἀντ. Κοραῆ, Ἐπιστολὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κυπρίου. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν ἔχῃ ἄλλο τίποτε. Παρακίνησέ τον νὰ τὸ ἐπιμεληθῇ. Γράψε το καὶ πρὸς τὸν Ζωγομᾶν, ἴσως ἐπάρῃ τινά. Ὁ Ἀσώπιος σὲ ἀντασπάζεται. Ἂν σε περισσεύωσι τινὲς ἐπιστολαὶ τοῦ Πανταζῆ, στεῖλέ μέ τας. Λάβε ὁμοίως ἀπὸ τὸν Π. Μ. καὶ 5 ἢ 6 σώματα προλεγομένων, δὸς νὰ τὰ ῥάψωσι, καὶ στεῖλέ μέ τα.

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην πρὸς τὸν ἐν Βυζαντίῳ Ξένον δὲν ἐτόλμησα νὰ στείλω ἀμέσως διὰ τὸν φόβον τῶν τυράννων, τῶν ὁποίων τὸ Μακελλεῖον κατοικεῖ. Στεῖλέ τού τον καὶ φανέρωσέ τον ἂν ἦναι ἀκίνδυνον, ὅτι ὁ μεταφραστὴς εἶναι Φίλιππος ὁ Φουρναράκης, τὸ δὲ μεταφραζόμενον, τὸ σοφὸν καὶ ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἐλευθερίαν σύγγραμμα τοῦ Daunou, sur les garanties individuelles (τὸ ἔχεις νομίζω). Αὐτὸς μεταφράζει τὴν ὥραν ταύτην, τὸν Ἄλεξιν τῆς Wyttenbach. Εὐτύχει!

63.

20 Αὐγούστου 1823.

Φίλε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τοὺς σοὺς πάντας καὶ πάσας. Ἐπιστολάς ἔχω τρεῖς τὴν 24 Ἰουνίου καὶ τὰς 8 καὶ 11 Ἰουλίου . . . . . (1) εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεδέχθην κόπον, νὰ καταγράψω καὶ δεύτερον τὸν κατάλογον τῶν βιβλίων

(1) Ἔφθαρται ὁ χάρτης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

, ἂν καὶ ἡ ἀνάγνωσίς του ἀνενέωσε . . . . (1) μου.
τὰ ναυαγήσαντα ὅμως ταῦτα βιβλία, παρατηρῶ τινα
λέοντα, τὰ ὁποῖα ἴσως ἤθελαν σωθῆν, ἂν ἤμην δυ-
ὸς νὰ τὰ σώσω. Τοιαῦτα εἶναι τὰ τοῦ Μιχαὴλ Σχοινᾶ
Βενετίαν, τὰ τοῦ Weigel εἰς Λειψίαν, τὰ τοῦ Lucht-
ns εἰς Λεΐδαν, τὰ τῶν Παλῶν ἢ Παλίδων εἰς Μό-
ν καὶ Λιβόρνον, τὰ τοῦ Ζαχ. Λεονάρδου εἰς Ὀδησ-
Ἀλλὰ τίς ἔχει νὰ τὰ ζητήσῃ ἀπ' αὐτούς; Ἐμὲ δὲν
οίζουν, ἐπειδὴ δὲν τὰ ἔλαβαν ἀπ' ἐμέ. Εἶναι τρόπος
βοηθείας αὐτόθεν ;

Ἦν 6 Αὐγούστου ἐστάλη εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Παν-
έοντα Ἀργέντην ἡ περιέχουσα τοὺς Βεκκαρίας τῆς
ἐκδόσεως κιβωτός· εἰς αὐτὴν εὑρίσκονται

σὲ 5 στιχωμένοι Βεκκαρίαι φρ. 40

1	Ἄλεξις τῆς χήρας Wyttenbach	6,50
1	Συμποσιακά, τῆς αὐτῆς	
1	Ἑρμιόνη, τῆς αὐτῆς	
2	Τόμος, 33-34 βιογρ. λεξικοῦ	

10 νὰ τὰ ζητήσῃς ἀπὸ τὸν Πανταλέοντα Μαυρογ.
46,50 τὰ ὁποῖα ἐπέρασα εἰς τὸν λογαριασμόν σου.
εἰς τὸν Ἀργέντην ἔγραψα νὰ μεταχειρισθῇ τὰς συνή-
ἀσφαλείας διὰ τὴν κιβωτόν· ἐλπίζω ὅτι καὶ σεῖς αὐ-
ν ἐφροντίσατε νὰ τὸν προκαταλάβετε πῶς ἔχει νὰ σᾶς
εὐοδώσῃ αὐτοῦ. Εἰς αὐτὴν ἔβαλα 70 Βεκκαρίας ραμ-
υς ὅμως· διότι εἶχα ἐξοδεύσειν εἰς ἄλλην 300 στι-
ατα διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ δὲν μ' ἔμειναν πλέον χρή-
διὰ νὰ ἐξοδεύω. Ἡ τιμὴ τῶν ῥαμμένων τούτων
φρ. 8 καὶ ἀπὸ τὴν πώλησιν αὐτῶν γράφω εἰς τὸν
ρογαρδάτον νὰ πληρώσῃ τὰ 300 φρ. τοῦ κ. Ζανῆ

(1) Ἔφθαρται ὁ χάρτης.

Κεντρική Βιβλιοθήκη

Βλαστοῦ. Ἐὰν ὅμως ὁ Βλαστὸς ἀναδέχεται νὰ τὰ κρατήσῃ αὐτός, τότε ἂς λάβῃ τὰ σώματα ἀπὸ τὸν Μαυρογορδάτον πρὸς 7 φρ.

Εὐχαριστῶ σὲ καὶ τὸν Μαυρογορδάτον διὰ τὰς περὶ τῆς Ἑλλάδος εἰδήσεις, καλὰς μιγμένας μὲ ἄλλας, ἂν ὄχι κακάς, ὑπόπτους ὅμως διὰ τὴν ὀλιγαρχικὴν τιτλομανίαν τῶν ἡμετέρων. Μοῦ ἐχρησίμευσαν ὅμως εἰς τὰ Προλεγόμενα. Εἰς αὐτὰ θέλεις εὑρεῖν καὶ ἄλλα, ἴσως ἀκόμη ἄγνωστα εἰς σέ. Ἐνδέχεται νὰ μὴν ἀρέσωσιν εἰς πολλούς· ἐνδέχεται τὸ χειρότερον, καὶ νὰ μοῦ διεγείρωσι νέους ἐχθρούς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔφθασα εἰς ἡλικίαν, ἥτις δὲν ἔχει πλέον οὔτε νὰ φοβῆται οὔτε νὰ ἐλπίζῃ τίποτε, ἔκρινα ἀσυγχώρητον νὰ σιωπήσω ὅσα συλλογίζομαι περὶ τῆς μελλούσης τύχης καὶ καταστάσεώς μας. Ἀφῆκα καὶ ἄλλα πολλά, ὄχι δι' ἀμέλειαν, ἀλλὰ δι' ἀδυναμίαν γεροντικήν, τὴν ὁποίαν αὐξάνουν αἱ ψυχικαὶ θλίψεις.

Εἰς ταύτας τὰς θλίψεις ἐπροστέθη νέα θλῖψις ἡ περὶ τῶν ὁποίων μὲ γράφεις Χίων. Ἀπὸ τὴν ἐπιστολήν σου, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μαυρογορδάτου συμπεραίνω ὅτι ἐλησμόνησαν τὴν πρὸ τῆς δυστυχίας συνήθη των ὁμόνοιαν, τώρα μάλιστα, ὅτε ἄλλην ἐλπίδα σωτηρίας δὲν ἔχουν παρὰ τὴν ὁμόνοιαν. Ἔγραψα πάλιν καὶ πρὸς τοὺς ἐν Λόνδρᾳ καὶ πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ, ἀφορμὴν λαβών, διὰ νὰ τοὺς ἐνισχύσω, τὴν πρὸς ἐμὲ ἀπὸ Μεσολογγίου ἐπιστολὴν τοῦ Ἀλεξ. Μαυροκορδάτου, μηνολογημένην 24 Μαρτίου. Δὲν μοῦ ἦτον ἀρχήτερα γνωστός, οὔτε προσωπικῶς, οὔτε διὰ γραμμάτων ὁ ἄνθρωπος· ἡ ἐπιστολή του ὅμως μ' ἐφάνη εἰλικρινής. Ὅθεν τὸν ἀπεκρίθην κ' ἐγὼ εἰλικρινῶς τὴν περὶ τῶν παρόντων γνώμην μου τὴν 4 Ἰουλίου, ὅτε σιμὰ τῶν ἄλλων διεγείρω καὶ τὴν φιλοτι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μίαν των εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς Χίου. Ἂν οἱ Χῖοι φροντίσωσι νὰ γράψωσι πρὸς αὐτὸν (τώρα μάλιστα ὅτε ἔγινε λειτουργὸς τῶν ἔξω) κοινὴν ἐπιστολήν, ἐλπίζω ὅτι θέλουν ἐξάψειν ἐπιπλέον τὴν φιλοτιμίαν του.

Ἡ χήρα Wyttenbach μὲ πέμπει 630 φράγκα διὰ τοὺς πληγωμένους μας ἢ ὡς λέγει αὐτὴ αὐτολεξεί, pour soulager quelques uns de nos athlètes, couverts de glorieuses blessures. Τὰ πέμπω κ' ἐγὼ πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ Ψύχαν καὶ Πρασακάκην, νὰ τὰ περάσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ γράψωσι καὶ μικρὰν εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Wyttenbach.

Εὐχαριστῶ σε καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Φουρναράκης διὰ τὴν περὶ τῶν ἀδελφῶν του πρόνοιαν. Τὸν Φραγκόπουλον ἀσπαζόμεθα καὶ οἱ δύο.

Τὸν ἐρχόμενον Σεπτέμβριον δημοσιεύεται ἡ Γαλλικὴ τῶν Ἠθικῶν μετάφρασις τοῦ Thurot. Εἰπέ με πῶς καὶ πρὸς τίνα μέλλω νὰ κατευθύνω αὐτοῦ τὰ δι' ὅσα ὑπεγράψατε σώματα.

Ὁ Ἀσώπιος ἀνεχώρησε πρὸ 8 ἢ δέκα ἡμερῶν. Ἂν στείλετε βιβλία εἰς τὴν Ἑπτάνησον μὲ τὸν προβληθέντα ξεπεσμὸν τῶν $^{40}/_{100}$, ὁ ξεπεσμὸς νοεῖται, ὡς ἔλεγα τὴν ἀρχὴν διὰ μόνον τὸ 1823 ἔτος καὶ διὰ μόνα τὰ εὑρεθέντα (εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς κηρύξεως) εἰς χεῖρας τοῦ Μαυρογορδάτου βιβλία, ἤγουν

Στράβωνα Ἑλληνικόν. Τοὺς λείποντας τόμους ἐμπορῶ νὰ τοὺς ἀναπληρώσω ἀπ' ἐδῶ, ὅταν εὑρεθῶσιν ἀγοραστάι.

Μάρκον Αὐρήλιον.

Ξενοκράτην.

Ἱπποκράτην καὶ Γαληνόν.

Ἱεροκλέα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἰλιάδος· ἐμπορῶ νὰ ἀναπληρώσω τὸ Δ ἀπ' ἐδῶ.

Διὰ μόνα ταῦτα, καὶ ὄχι διὰ τὰ μετ' αὐτὰ, ἤγουν Ἠθικ. καὶ Πολιτ. Ἀριστοτέλους καὶ Βεκκαρίαν. Ἂν κρίνετε εὔλογον νὰ μακρύνετε τὸν καιρὸν ἕως τὸ πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ 1824 ἔτους, μακρύνετέ τον « διὰ τὰς ἐνεστώσας ἀνάγκας ».

Μὴν ἀμελήσετε νὰ γράψετε πρὸς τὸν Ἀργέντην εἰς Μασσαλίαν περὶ τοῦ τρόπου νὰ σᾶς στείλῃ τὴν κιβωτόν, ἐπειδὴ δὲν ἔχω σήμερον τὸν καιρὸν νὰ γράψω πρὸς τὸν Παντολέοντα Μαυρογορδάτον. Αὔριον ἐλπίζω νὰ τὸν γράψω. Ἐνθυμοῦ νὰ ζητήσῃς ἀπ' αὐτοῦ παρὰ τὰ βιβλία σου, καὶ δύο σώματα ραμμένα τοῦ Βεκκαρίου διὰ νὰ τὰ στείλῃς εἰς τοὺς Ζωσιμάδας.

Ἡ περιέχουσα τοὺς Βεκκαρίας κιβωτὸς P. A. N. I. ἐστάλη εἰς Μασσαλίαν τὴν 16 Αὐγούστου.

Δὸς παρακαλῶ σε τὴν ἐδῶ κλεισμένην πρὸς τὸν κ. Ζανῆν Βλαστόν.

Τὸν κ. Π. Μαυρογορδάτον γράφω νὰ σὲ δώσῃ δύο ραμμένους Βεκκαρίας, τοὺς ὁποίους στεῖλε νὰ ζήσῃς εἰς τοὺς Ζωσιμάδας. Εὐτύχει. Ὁ. Ὁ.

64.

16 Σεπτεμβρίου, 1823

Τὸν κουμπάρον σου καὶ φίλον μου κύριον Ζανῆν Βλαστὸν ἀσπασάμενος εἰπὲ ὅτι θέλω τὸν γράψειν, ὅταν εὐκαιρήσω.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

«Πλατύναι ὁ θεὸς τῷ Πλάτωνι, καὶ κατοικησάτω ἐν ευθέρᾳ τῇ Ἑλλάδι μετὰ γονέων καὶ ἀδελφῶν» τοὺς τοίους συγχαίρων κατασπάζομαι. Τὴν χρηστὴν ἀγγελίαν ύτην μὲ δίδει ἡ ἐπιστολή σου τῆς 26 Αὐγούστου. πούδασε ὅμως νὰ ἀφήσῃς τὴν Τεργέστην, καὶ νὰ κατοιήσῃς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ σοῦ πέμπω κἂν ἀνυποστόως ὅσα ἐπιθυμεῖς βιβλία. Ἀποκρινόμενος τὴν 20 τοῦ ύτοῦ εἰς τὰς προλαβούσας σὲ ἀνήγγειλα τὰ σταλθέντα ὰ τοῦ Ἀργέντη, καὶ ἔλεγα καὶ πρὸς σὲ καὶ πρὸς τὸν έλλοντα νὰ τὰ λάβῃ Π. Μαυρογ. νὰ προκαταλάβετε ὸν Ἀργέντην περὶ αὐτῶν. Θέλω φροντίσειν νὰ σὲ πέμψω αὶ ἄλλα ὁμοῦ μὲ τὰ Γαλλικὰ Πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέους, τὰ ὁποῖα δημοσιεύονται πρὸς τὰ τέλη τοῦ παρόνος, καὶ προσέτι τοὺς τόμους 35 καὶ 36 τῆς Biographie niverselle. Περὶ δὲ τῆς Biographie nouvelle des ontemporains, αὐτὴ δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη· ἐξεδόθησαν ως τώρα δέκα ἢ ἕνδεκα τόμοι μὲ εἰκόνας. Φροντίζω καὶ περὶ αὐτῆς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

Ὁ Πίκκολος ἀπὸ Κερκύρας μὲ γράφει, νὰ στείλητε καὶ 15 σώματα ἀπὸ τὰς εἰς χεῖρας τοῦ κ. Π. Μαυρογ. ρίσκομένας ἐκδόσεις μου, (μόνας δηλαδὴ τὰς κηρυχθείσας μὲ ξεπεσμὸν $40/_{100}$ διὰ μόνον τὸ 1823 ἔτος), πρὸς ὸν κ. Κωνσταντῖνον Γεροστάτην, ἄνδρα χρήσιμον, ὡς ὸν μαρτυρεῖ, καὶ ἄλλα τόσα εἰς τὸν Βάμβαν εἰς Κεφαλληνίαν. Ἂν τὸ εὑρίσκετε εὔλογον, εἰπὲ τὸν κύριον Μαυρογ. ἀπασάμενος ἐκ μέρους μου, νὰ τὸ ἐνεργήσῃ. Ἡ διορία τοῦ ξεπεσμοῦ ἂς ἐκτανθῇ ἕως τὸ ἥμισυ τοῦ ἐρχομένου 824 ἔτους, καὶ ὄχι ἐπὶ πλέον, διὰ νὰ μὴν ἀφανισθῶ ροθέλυμνος. Ἐγώ, φίλε, παλαιὸ τὴν ὥραν ταύτην, ὄχι ἐνδειαν, ἀλλὰ μὲ τὰ μέσα νὰ μὴ καταντήσω εἰς ἔνδειαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰ μέσα ταῦτα εἶναι νὰ πολυπλασιάσω τὰς ἐκδόσε
μου· ἀλλὰ καὶ αὐταί, παρεκτὸς ὅτι δὲν ἔχω πῶς νὰ τὰ
τυπώσω (χρεωστῶ ἀκόμη ὁλόκληρον τὴν δαπάνην τῆ
τυπώσεως τοῦ Βεκκαρίου), πρῶτον γίνονται, ὡς δὲν τὰ
θέλω, ὅταν γίνωνται εἰς βραχὺ καιροῦ διάστημα· ἔπειτα
οὐδὲ τὸ διάστημα μ' ἀφίνουν ἡσυχον αἱ ἀλλεπάλληλοι
πανταχόθεν ἐπιστολαί, αἱ ὁποῖαι μοῦ ἐξαντλοῦν καὶ τὴν
κεφαλὴν καὶ τὸ πουγγίον. Εἰς πολλὰς οὐδ' ἀποκρίνομαι
ἀλλ' εἶναι καὶ πολλαί, εἰς τὰς ὁποίας ἡ σιωπή μου κιν-
δυνεύει νὰ μὲ προξενήσῃ ὄνειδος. Αἱ εἰς αὐτὰς ἀποκρίσει
μου δὲν ὁμοιάζουν τὰ ἀποκρινόμενα εἰς τὸν Ῥώταν
ὅστις ἔχει πρὸς ἐμὲ φιλικὴν συγκατάβασιν, ὥστε νὰ παρα-
βλέπῃ καὶ τὰς γεροντικάς μου μωρολογίας.

Ἐκ τῶν τοιούτων εἶναι αἱ πρὸς τὸν Μαυρογορδάτον
Μ' ἔγραψε πρώτην φορὰν ἀπὸ Μεσολογγίου, καὶ τὸν
ἀπεκρίθην τὴν 4 Ἰουλίου διεξοδικῶς. Πρὶν λάβῃ τὴν
ἀπόκρισιν, μὲ γράφει τώρα δευτέραν, καὶ τὸ δεινότερον
μὲ παρακινεῖ νὰ γράψω καὶ πρὸς τὴν ἐκεῖ κυβέρνησιν.
Ἔγραψα λοιπὸν ὁ ταλαίπωρος πολὺ μακροτέραν πρὸς τὴν
Βουλήν, καὶ τὴν ἔστειλα διὰ Μασσαλίας. Ταύτας τὰς
ἀντιγράφει ὁ Φ. Φ. ἀλλὰ πρέπει νὰ τὰς συντάξω ἐγώ.
Σὲ βεβαιόνω, χωρὶς ὑπερβολήν, φίλε, ὅτι ἀπορῶ πῶς
δὲν ἀπεπλήχθην ἕως τώρα. Αὐτό μου τὸ λιτὸν γεῦμα δὲν
τὸ γεύομαι μὲ ἡσυχίαν· αὐτὸν μου τὸν ὕπνον δὲν ἀπο-
λαύω μὲ γαλήνην, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εἰς
τὴν κλίνην συλλογίζομαι τί νὰ γράψω, ἢ τὸ χειρότερον
μετανοῶ πολλάκις τὰ γραμμένα καὶ σταλμένα, νομίζων
ὅτι ἠμποροῦσα νὰ τὰ γράψω ὀρθότερα καὶ πειστικώτερα.

Σ' εὐχαριστοῦμεν καὶ ὁ Φ. καὶ ἐγὼ διὰ τὴν εἰς τὰ
ἀδελφάς του πρόνοιαν. Φρόντισε νὰ μοῦ σημειώσῃς, ὡς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόσχεσαι, τὴν ὁλοκληρίαν τῆς δαπάνης, διὰ νὰ σοῦ τὴν πληρώσω, ἂν δὲν φθάσῃ ἡ πρὸς τὸν κ. Φραγκόπουλον (τὸν ὁποῖον κατασπάζομαι) ἐπιστολὴ τοῦ Φ. νὰ σοῦ τὰ πληρώσῃ.

Ἔστειλα διὰ Μασσαλίας τὰ 630 φρ. τῆς χήρας Wytenbach πρὸς τὸν Μαυροκορδάτον. Τὴν ἑβδομάδα ταύτην μέλλω νὰ ἀποκριθῶ καὶ εἰς τὴν ἐπιστολήν του.

Ὁ εὐλογημένος Ξένος μὲ πέμπει συναλλαγματικὴν διὰ φρ. 3000, διὰ τὸ μέλλον σύγγραμμα, μεταφραζόμενον ἀπὸ τὸν Φ. Ἐγὼ δὲν τὸν ἐζήτησα ἀργύρια· ἀρκετὴ ἦτον ἡ συγκατάνευσίς του, ἢ κἂν νὰ τὰ παραθέσῃ εἰς χεῖράς του, νὰ τὰ πέμπῃς ἐδῶ καθόσον ἀπαιτοῦσαν αἱ χρεῖαι. Γράψε τον, νὰ ζήσῃς! ὅτι τὴν ἔλαβα, καὶ θέλει πληρωθῆν εἰς τὴν διορίαν της, διὰ νὰ μὴ πολυπλασιάζω τὰς ἐπιστολάς. Ἐπεθύμουν νὰ τὸν στείλω ἓν ἀντίτυπον τοῦ Β. ἀλλὰ δὲν ἐξεύρω, ἂν τοιούτου βιβλίου ἀποστολὴ ἐκεῖ εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις εἶναι ἀκίνδυνος, καὶ δι' αὐτὸν καὶ δι' ἐμέ. Δὲν εἶμαι ὁλότελα ἀποσπασμένος ἀπὸ τὸν τύραννον, ἐπειδὴ ἔχω ἀδελφὸν εἰς τὴν Σμύρνην.

Πρὸ δύο ἡμερῶν γραμμένην τὴν παροῦσαν ἀφῆκα μέχρι τῆς σήμερον (16) μὲ σκοπὸν νὰ προσθέσω καὶ ἄλλα. Ἀλλὰ παρὰ τὰς ἀπροσδοκήτους ἄλλας ἀσχολίας, αἰσθάνομαι καὶ τὴν κεφαλήν μου ζαλισμένην· ὅθεν παύω τὴν γραφήν, εὐχόμενός σε νὰ εὐδαιμονῇς πανοίκιος.

Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

65.

9 Ὀκτωβρίου, 1823.

Ἀσπάζομαί σε παροίκιον.

Καὶ ἀποκρίνομαι εἰς τὴν 5 Σεπτ. ἐπιστολήν σου, πε-
ριέχουσαν τὴν ἐπιστολὴν καὶ συναλλ. τοῦ Ξένου, τὰ
ὁποίας εἶχα προλάβειν ἀπὸ αὐτὸν ἀμέσως. Ἡ μετάφρα-
σις θέλει διαφέρειν ἀπὸ τὸ κείμενον, διὰ τὰς ἐπιδιορθώ-
σεις, ἴσως καὶ προσθήκας, τὰς ὁποίας μέλλει νὰ κάμῃ ὁ
Daunou, λαβὼν παρ' ἐμοῦ τὴν εἴδησιν τῆς μελετωμέ-
νης μεταφράσεως. Καὶ βλέπω, ὅτι ἔκαμα καλὰ νὰ τὸν
δώσω τὴν εἴδησιν.

Διὰ τὸν 34 καὶ 35 τόμον τῆς τυπογραφίας φρ. 17,50
βλέπω εἰς τὸ κατάστιχόν μου, ὅτι τὰ ἐπέρασα εἰς χρέος
σου μὲ τὰ 240 διὰ 12 σώματα μεταφρ. τῶν Ἠθικῶν,
ὅλα ὁμοῦ 257,50. Ἂν δέν σε τὸ ἐσημείωσα, πρόσθεσε
καὶ αὐτὸ εἰς τὰς πολλὰς γεροντικὰς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
σώματος ἀσθενείας.

Τὸν ἕκτον καὶ τελευταῖον τοῦ Παυσανίου ἔχω πρὸ πολ-
λοῦ εἰς τὸ ταμεῖόν μου, καὶ δὲν ἐστίχωσα ἀκόμη, διότι ὁ
γαμβρὸς τοῦ Κλαυερίου ὑπεσχέθη εἰς τὸν βιβλιοπώλην
νὰ τὸν δώσῃ ὀλίγας τινὰς σημειώσεις του (τὰς ὁποίας
ἴσως δὲν εὐκαιρήσῃ, ἢ δὲν θελήσῃ νὰ δώσῃ ποτέ). Διὰ
ταύτην τὴν ἄδηλον προσθήκην, μένουν ἀστίχωτοι καὶ οἱ
ἰδικοί σου καὶ ἄλλοι ἄλλων τόμοι. Ἂν θέλῃς νὰ σοῦ τοὺς
στείλω ραμμένους, ὡς εἶναι, διὰ νὰ ἦσαι πάντοτε εἰς
καιρὸν νὰ προσθέσῃς ἓν ἢ δύο τετράδια σημειώσεων, ἂν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρέρωσέ μέ το. Τοῦτο νομίζω εἶναι τὸ συμφερώτερον, διὰ τὸν περιεχόμενον εἰς τὸν ἕκτον τόμον πίνακα, χωρὶς τοῦ ὁποίου τοιαῦτα βιβλία εἶναι δύσχρηστα.

Τοῦ Φουρνουράκη αἱ ἀδελφαὶ ἐκατευωδώθησαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὴν πόλιν μας. Πεπρωμένον καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ταλαιπώρους νὰ διωχθῶσιν ἀπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ τυράννου ἕως τὴν μεγαλόπολιν τῶν Παρισίων.

Τὴν 20 Σεπτεμβρίου σ' ἔπεμψα τὰ Προλεγόμενα, καὶ περιμένω μὲ ἀνυπομονησίαν νὰ μάθω τὸ κατευόδιόν των. Τὴν 23 σοῦ ἐσύστησα ἐπιστολὴν ἄλλην διὰ τὸν κύριον Φραγκόπουλον, τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι· ὡσαύτως καὶ τὸν κ. Ζανῆν Βλαστόν, πρὸς ὃν ἐλπίζω νὰ γράψω μὲ τοῦτον τὸν ταχυδρόμον, ἂν δὲν ἀποπληχθῶ. Εἰπέ τον ὡς τόσον, ὅτι ἔλαβα τὰ 244 φρ.

Τὴν 35 ἔγραψα μὲ πόνον τῆς ψυχῆς καὶ σωματικὸν κόπον πολὺν τὴν ὁποίαν μ' ἐζήτησες ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Φ. καὶ Σ. Ρ. Ὀλίγον ἔλειψε νὰ σοῦ τὴν περάσω αὐτοῦ, διὰ νὰ τὴν στείλῃς αὐτόθεν· ἐδίσταζα πρὸς τίνα τῶν δύο ἔπρεπε νὰ τὴν στείλω, ἐωσοῦ ἀπεφάσισα νὰ τὴν ἐπιγράψω καὶ εἰς τοὺς δύο, καὶ νὰ τὴν κατευθύνω πρὸς τὸν Ζ. Ρ. Ἀκόμη συλλογίζομαι ὅσον σεισμὸν ψυχῆς ἔπαθα γράφων· ἂν αὐτῶν ἡ ψυχὴ δὲν σεισθῇ, οὐαὶ καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς αὐτούς! Ἐρώτησε τὸν Σ. ἂν τὴν ἔλαβαν, καὶ ἂν ἐγέννησε κανένα καρπόν.

Λυποῦμαι καὶ περὶ αὐτῶν, καὶ περὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων διχονοίας, ὄχι ὀλιγώτερον τῆς λύπης σου, καὶ μάλιστα ἐσχάτως ἀναγινώσκων ὅσα γράφει ὁ Φρ. πρὸς τὸν υἱόν του· ἀλλὰ δὲν παραξενίζομαι. Ἀπὸ τουρκικὸν σχολεῖον ἐξεπηδήσαμεν ὅλοι· ἐδείραμεν τὸν διδάσκαλον, κατεσχίσαμεν τὰ φυλλάδια, ἐσυντρίψαμεν καὶ τὰς πινα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κίδας καὶ τὰ ῥόπαλα καὶ τὸν φάλαγγα τοῦ Σχολείου
ἀλλὰ τὰ ἀλέθριά του μαθήματα ἔχουν ἀκόμη νὰ μείνωσ
διὰ πολὺν καιρὸν εἰς τὰς ψυχάς μας. Δὲν ἐνθυμοῦμαι
ἂν σὲ τὸ εἶπα ἄλλοτε· τὸ λέγω ὅμως καθημέραν εἰς τοὺ
ἐδῶ ὁμογενεῖς, καὶ τὸ λέγω χωρὶς κἀνένα δισταγμόν. «Ἂν
δὲν ψοφήσωμεν ὅλοι ἡμεῖς οἱ γέροντες, ἡ Ἑλλὰς δὲν ὀρ
» θοποδεῖ ». Τοῦτο πίστευε καὶ σύ, ἂν καὶ σὲ ἀποκλεί
ἀπὸ τὸν χορὸν τῶν καταδικαζομένων.

Πρῶτος αὐτὸς μ' ἔγραψεν ἀπὸ Μεσολογγίου ὁ Μ.
Ἡ ἐπιστολή του μ' ἐφάνη εἰλικρινής· εἰλικρινῶς λοιπὸν
καὶ μακρῶς τὸν ἀπεκρίθην κ' ἐγώ· καὶ τῆς ἀποκρισεώς
μου κομιστὴς εἶναι ὁ Lord Byron, ὡς μὲ γράφουν ἀπὸ
Λιβόρνου. Πρὶν τὴν λάβῃ μ' ἔγραψε δευτέραν ἄλλην,
ἥτις μοῦ ἐβεβαίωσε τρόπον τινὰ τὴν περὶ τῆς προτέρας
κρίσιν μου, διότι ὄχι μόνον ποθεῖ τὴν καὶ εἰς τὰς δύο
ἀπόκρισιν, ἀλλὰ καὶ μὲ παρακινεῖ ἐπιμόνως νὰ γράψω
ἀμέσως πρὸς τὴν Διοίκησιν, μὲ ἐλπίδας (λέγει) ὅτι θέλει
ὠφελήσειν ἡ ἐπιστολή μου. Ἔγραψα λοιπὸν μακροτάτην
ἐπιστολὴν (τὴν 27 Αὐγ.) καὶ πρὸς τὴν Βουλήν. Οἱ τό-
σοι κόποι βαρύνουν τὰς ὀδύνας μου· ἀλλὰ τί νὰ κάμω
ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς ζητήσεώς του ἐσυμπέρανα, ὅτι δὲν
ἤθελε μὲ βάλειν εἰς κίνδυνον νὰ λαλῶ πρὸς μὴ ἀκούον-
τας, ἂν δὲν εἶχεν ἄλλους ὁμογνωμονοῦντας μὲ τὰς ἐλπί-
δας του. Τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπόκρισίν μου ἔστειλα διὰ
Μασσαλίας (δι' ὅπου ἔστειλᾶ καὶ τὴν πρὸς τὴν Βουλήν)
πέμψας ἐνταύτῳ καὶ τὰ 630 φρ. τῆς γενναίας Wyttenbach διὰ τοὺς πληγωμένους μας. Ἔπεμψα εἰς τὴν Βου-
λὴν τὰ Ἠθικὰ καὶ Πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, τὸν
Ὀνήσανδρον καὶ τὸν Βεκκαρίαν, ὡς πρῶτον θεμέλιον ἢ
(ἂν ἀγαπᾷς) προζύμιον τῆς μελλούσης τοῦ ἔθνους δημο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ήου Βιβλιοθήκης· περὶ τῆς ὁποίας ἐπρόβαλα καὶ σχέ-ιον, πῶς ἔχουν νὰ τὴν συναθροίσωσιν ἐγρήγορα. Εἴθε νὰ ἠσακουσθῶ!

Ἐδῶ κλεισμένας βλέπεις ἐπιστολὴν διὰ τὸν σύντεκνόν σου, καὶ δύο ἄλλας διὰ τὸν Γλυκὺν καὶ τὸν Πάλην, τὰς ὁποίας μοῦ ἐζήτησες. Στεῖλέ τας παρακαλῶ σε συνωδευμένας μὲ παρακίνησιν ἰδικήν σου.

Εἰς τὸν ὁποῖον μ' ἔστειλες κατάλογον βιβλίων βλέπω καὶ Παυσανίου Α καὶ Β τόμον. Ἂν δύνασθε νὰ τοὺς πωλήσητε μὲ ὑπόσχεσιν νὰ τοὺς προμηθεύσητε ἀπ' ἐδῶ τοὺς λείποντας τέσσαρας, ἐμπορῶ νὰ σᾶς τοὺς στείλω.

Ἰδοὺ καὶ ἡ σημείωσις τῶν περιεχομένων βιβλίων εἰς τὴν πεμπομένην πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Παντολέοντα Ἀργέντην κιβωτὸν IR Nº 1.

2	τόμους	Βιογραφίας καθολικῆς στιχωμ.	φρ. 17,50
11	»	Biographie nouvelle des contemporains.	93,50
6	»	Collection des constitutions. .	42,—
3	»	Traités de legislation. . . .	18,—
2	»	Traités des preuves judiciaires.	14,—
2	»	Théorie des peines et des récompenses	12,—
2	»	Tactique des assemblées legislatives.	13,—
			13,—
1	»	Essai sur l'Espagne	6,—
1	»	Essai sur la nomenclature . .	5,—
5	»	Voyage dans la Grèce par Pouqueville.	45,—
1	»	Daunou, sur les garanties indiv.	4,—
16	τόμοι		φρ. 270,—

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκ μεταφορᾶς. .	φρ. 270.—
στιχωτικὰ 34 τόμων	59,50
	φρ. 329,50
διὰ τὴν κιβωτὸν καὶ παλ. . . .	6,30
δι' ἁγώγιον Προλεγομένων Βεκκαρ.	6,40
	φρ. 342,20

Αἴ! Αἴ! καὶ πάλιν Αἴ! ἴδρωσα διὰ νὰ καταγράψω τόσον ὀλίγον λογαριασμόν. Πέρασε λοιπὸν εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ μου τὴν ποσότητα ταύτην φρ. 342,20. Ἀλλὰ μὴ νομίσῃς ὅτι ἐκέρδησες ἀπολαμβάνων μέρος τοῦ χρέους, ἐπειδὴ διὰ δυστυχίαν μου, ἔχω νὰ σὲ προσεπιβαρύνω πάλιν.

Ἐδῶ κλεισμένην βλέπεις ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ζωσιμᾶν, καὶ χρεώστην ἐμὲ εἰς αὐτὸν διὰ φρ. Παρακαλῶ σε λοιπὸν νὰ τὰ πληρώσῃς εἰς αὐτούς, καὶ θέλω εἰς τὸ ἑξῆς προθυμηθῆν νὰ σὲ πέμψω καὶ ἄλλα βιβλία, ἂν ἔχῃς μόνον τὴν εὐκολίαν νὰ τὰ λαμβάνῃς ἀκωλύτως· τὴν πρὸς τὸν Z. ἐπιστολὴν στεῖλε σφραγισμένην· ἔκαμνες καλὰ νὰ τὴν στείλῃς πρὸς τὸν ἐν Brodi Σπυρίδωνα, ὅστις ἐσχάτως μ' ἔστειλε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Z. γράφων ὅτι ἐμπορῶ δι' αὐτοῦ, νὰ πέμπω τὰς πρὸς τὸν Z. Τ' ὀνομάτου, Σπυρίδων, ἀνέγνωσα, τὸ ἐπώνυμον χρειάζεται σοφωτέρους παρ' ἐμὲ νὰ τὸ διαλύσωσιν. Ἀπὸ Δ ἢ D ἀρχίζει. Στεῖλέ την λοιπὸν δι' αὐτοῦ (γνωστοῦ ἴσως εἰς σᾶς) διὰ νὰ μὴ τὸν κακοφανῇ.

Ἀπορεῖς ἴσως διὰ τὴν ἀπορίαν μου (τὴν χρηματικὴν λέγω). Τί ἤθελες εἰπεῖν, ἂν σ' ἔλεγα ὅτι δὲν ἐπλήρωσα ἀκόμη οὐδ' ὀβολὸν διὰ τὴν δαπάνην τοῦ Βεκκαρίου; Τοῦτο μόνον εὐτυχῶ, ὅτι μακροθυμεῖ καὶ ὁ τυπογράφος,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι μου φίλοι. Ἂν δὲν μ' ἐβάρυνε τὸ γῆρας, καὶ ἡ τούτου βαρυτέρα ἐπιστολογραφία, ἤθελα εὑρεῖν τὸν τρόπον νὰ γαληνίσω τὴν ψυχήν μου, πολυπλασιάζων τὰς ἐκδόσεις ὠφελίμων συγγραμμάτων. Ἀλλὰ σὲ βεβαιόνω χωρὶς ὑπερβολήν, ὅτι ἡ μόνη ἐπιστολογραφία μοῦ ἁρπάζει καιρόν, ὅπου εἶναι χρεία δι' ἔκδοσιν τριῶν συγγραφέων κατ' ἔτος. Ἀλλὰ καὶ ἂν τοὺς ἐξέδιδα, πόθεν ἔμελλα νὰ τοὺς τυπώσω, ἐπειδὴ τὰ τυπωμένα δὲν πωλοῦνται; Πρὸς τὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος σοῦ στέλλω δευτέραν κιβωτὸν I R N° 2, περιέχουσα τὰ Γαλλικὰ Ἠθ. τοῦ Ἀριστοτέλους. Εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τῶν Γαλλικῶν Προλεγομένων βλέπεις ὅτι δὲν εἶναι μόνη ἡ ἐπιστολογραφία, ἥτις μοῦ δαπανᾷ τὸν καιρὸν καὶ τὰς ὀλίγας μου δυνάμεις. Τοῦτο δὲν ἤθελα σὲ τὸ ἐξομολογηθῆν ποτέ, ἂν ὁ πιστὸς καὶ γενναῖος φίλος δὲν τὸ ὡμολόγει αὐτός, χωρὶς νὰ τὸ χρεωστῇ· διότι πολὺ πλειότερα χρεωστῶ ἐγὼ εἰς τὴν φιλίαν του. Τὴν 15 τοῦ παρόντος ἀρχίζει ὁ τύπος τῶν Πολιτικῶν. Φανέρωσέ το εἰς τοὺς προγραμμένους, διὰ νὰ σὲ πληρώσωσι τὰ 240 φρ. ἂν δὲν σὲ τὰ ἐπλήρωσαν ἀκόμη.

Πρὶν κλεισθῆν ἡ κιβωτὸς ἔκρινα εὔλογον νὰ κρατήσω τὸν τελευταῖον (11) τόμον τῆς Νέας Βιογραφίας τῶν Συγχρόνων, διὰ νὰ τὸν ἔχω τύπον τοῦ στιχώματος τοῦ δωδεκάτου καὶ τῶν καθεξῆς. Ὅθεν μένουν 35 τόμοι (ἀντὶ 36) εἰς τὴν κιβωτόν. Φρόντισε λοιπὸν νὰ προκαταβλῆς τὸν Ἀργέντην, πῶς ἔχει νὰ σὲ τὰ πέμψῃ, πρὸς τὸν ὁποῖον πέμπονται σήμερον (9). Παρ' ὀλίγον ἐλησμόνησα 10 κομμάτια βιβλίων διὰ τὸν Ἀσώπιον σημειωμένα μὲ τὸνομά του, καὶ προσθεμένα εἰς τὴν αὐτὴν κιβωτὸν I R N° 1 τὴν περιέχουσαν τὰ ἰδικά σου 35. Μετὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν αὔριον πέμπεται εἰς τὸν αὐτὸν Ἀργέντην ἡ ἑτέρα κιβωτὸς διὰ σὲ σημειωμένη I R Nº 2 καὶ περιέχουσα 13 σώματα τῆς Γαλ. μεταφράσεως τῶν Ἠθ. Ἀριστοτ. Τα 12 εἶναι ὁ ἀριθμὸς ὅσων μ' ἔστειλες αὐτόθεν ὑπογραφῶν, καὶ τὸ ἓν διὰ τὸν ὑπογράψαντα ἐδῶ Ἀλεξ. Μαν. Ἡσαίου. Καθὲν φέρει τὸ ὄνομα γραμμένον καθενὸς πρὸς τοὺς ὁποίους μέλλεις νὰ τὰ μοιράσῃς. Εἰς τὴν αὐτὴν κιβωτὸν παρὰ ταῦτα, θέλεις εὑρεῖν καὶ 167 φυλλάδια τῆς μεταφρ. τοῦ Καλοῦ Ῥιχάρδου, διὰ τὸν Φουρναράκην, περὶ τῶν ὁποίων θέλει σε γράψειν αὐτός. Πρόφθασε λοιπὸν νὰ προ καταλάβῃς τὸν Ἀργέντην πῶς ἔχει νὰ οἰκονομήσῃ τὰ δύο ταύτας κιβωτούς.

Βλέπω ὁ ταλαίπωρος, ὅτι δὲν εἶμαι καλὸς νὰ γράψ σήμερον τὴν ὁποίαν σ' ἔστειλα πρὸς τοὺς Z. ἐπιστολήν ἂς μείνῃ λοιπὸν εἰς τὸ ἑξῆς.

Τὴν στιγμὴν ταύτην λαμβάνω τὴν 26 Σεπτεμβρίου ἐπιστολήν σου. Εὐδαιμόνει!. Ο. Ο.

66.

14 Ὀκτωβρίου, 1823.

Φίλτατε κύριε Ῥώτα,

Τὴν 9 τοῦ παρόντος σ' ἐφανέρωσα τὴν ἀποστολὴν ε τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ἀργέντην δύο κιβωτῶν σημ. I R N 1-2 εἰς τὴν πρώτην τῶν ὁποίων περιείχοντο βιβλία στ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ωμένα διὰ φρ. 342,20, εἰς δὲ τὴν δευτέραν 13 σώματα
ῆς Γαλλικῆς μεταφρ. τῶν Ἠθ. Ἀριστοτέλ. τὰ μὲν διὰ
ὺς ὑπογραμμένους διὰ σοῦ· τὸ δὲ λοιπὸν διὰ τὸν Ἀλ.
Μαν. Ἡσαΐου.

Ἐδῶ κλεισμένην σὲ πέμπω τὴν ὁποίαν τότε δὲν ἐπρό-
φθασα νὰ στείλω πρὸς τὸν Ζ. ἐπιστολήν. Βλέπεις ὅτι
τὸν μένω χρ. φρ. 601, τὰ ὁποῖα παρακαλῶ σε νὰ μὲ
κάμῃς τὴν χάριν νὰ τὰ περάσῃς εἰς αὐτὸν μὲ τὴν ἐπι-
στολὴν σφραγισμένην, καὶ νὰ τὰ καταγράψῃς εἰς χρέος
μου. Τὴν ἐπιστολήν, σφραγισμένην (ὡς εἶπα), ἂν τὸ κρί-
νῃς εὔλογον, ἐμπορεῖς νὰ τὴν στείλῃς διὰ τοῦ ὁποίου σ'
εἶπα Σπυρίδωνος Δβενς. Ποῖος μάγος ἐμπορεῖ νὰ μαν-
τεύσῃ τοιαύτας ὑπογραφάς!

Εἰς τὰ πολλά μου πρὸς σὲ χρέη, φίλε, παρακαλῶ σε
νὰ μὲ ὑποχρεώσῃς καὶ τοῦτο· νὰ παραιτηθῇς τὴν ὁποίαν
δείχνεις ἐπιθυμίαν τῆς ἀντιγραφῆς τῶν πρὸς τὸν Μ. ἐπι
στολῶν μου. Σὺ τὸν ἐπαινεῖς δικαίως, καὶ τὸν ἐπήνεσα
κ' ἐγω διὰ τὴν ἕως τώρα φρόνιμον διαγωγήν του. Ἀλλὰ
τὸν ἐπήνεσα μὲ τρόπον, ὥστε νὰ τὸν δώσω καὶ νὰ κατα-
λάβῃ ἐν ταὐτῷ, ὅτι προσμένω τὸ τέλος διὰ νὰ μεταβάλω
τοὺς ἐπαίνους εἰς μακαρισμούς. Διότι, φίλε μου, δέν σε
λανθάνει ὅτι ἄλλο εἶναι ἔπαινος καὶ ἄλλο μακαρισμός.
Αὐτὸς τρέχει ἀκόμη τὸ πολλὰ δεινὸν στάδιον· ἐνόσῳ τρέ-
χει, ἐπαινεῖται, διότι ἕως τώρα οὐδ' οἱ ἐχθροί του τολ
μοῦν νὰ εἴπωσιν ὅτι ἔτρεξε κακά. Ἀλλὰ γίνεσαι σὺ ἐγ-
γυητὴς ὅτι θέλει τρέξειν καὶ μέχρι τέλους εὐτυχῶς καὶ
μακαριστῶς; Ἐγὼ βέβαια δὲν ἐγγυῶμαι οὐδὲ τὸν Σω-
κράτην, ἂν τὸν ἔβλεπα τρέχοντα, πρὶν τελειώσῃ τὸν
δρόμον του. Χρειάζεται ὁ ἄνθρωπος ἐνίσχυσιν ἀληθινῶν
ἀγώνων διὰ νὰ νικήσῃ καὶ τὰ κοινὰ εἰς ὅλους μας πάθη,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

καὶ νὰ φράξῃ καὶ τὰς ἀκοάς του εἰς τῶν ἐντοπίων κα
ξένων κολάκων τὰς φαρμακερὰς εὐφημίας. Εἰς ταύτη
τὴν ἐνίσχυσιν ἀποβλέπουν αἱ ἐπιστολαί μου, καὶ διὰ νὰ
ἐπιτύχω τὸν σκοπόν, συμφέρει νὰ τὰς γνωρίζῃ μόνος αὐ
τός, ἑωσοῦ ζῶ. Ἀφοῦ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπαρεκά
λεσα τὸν Φουρναράκην νὰ τὰς ἀντιγράψῃ καὶ νά σε τὰς
στείλῃ· καὶ ἡ ἐπιθυμία σου δὲν μέλλει νὰ μείνῃ πολὺν
καιρὸν ἀπλήρωτος. Κράτησέ την λοιπόν, πρὸς χάριν μου
ἀκόμη, χωρὶς ὅμως νὰ παρακαλῇς διὰ τοῦτο τὸν θάνα
τόν μου· διότι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἀποθάνω ἐγώ, διὰ νὰ
ἀναγνώσῃς σὺ ὅσα ἔγραφα ζῶν.

Τὸν θάνατον τοῦ ἥρωος ἠξεύραμεν ἀρχήτερα· ἔκαμες
ὅμως καλὰ νὰ μοῦ τὸν περιγράψῃς. Τοιαῦτα συναξάρια
εἶναι ὠφέλιμα νὰ ἀναγινώσκωνται καὶ νὰ μνημονεύωνται
πολλάκις. Τελειόνεις λέγων, ὅτι ἡ α Ἑλλὰς γεννᾷ καὶ
πάλιν Μιλτιάδας, Λεωνίδας, Ἀριστείδας καὶ Σωκράτας».
Τοὺς πρώτους δύο εὐτύχησα καὶ ἐγώ, πρὶν ἀποθάνω, νὰ
ἀκούσω· τοὺς Ἀριστείδας καὶ Σωκράτας εὔχομαι σὲ νὰ
ἴδῃς! Ἀπὸ Τουρκικὸν σχολεῖον, Ἀριστεῖδαι καὶ Σωκρά
ται, δὲν ἐκβαίνουν. Χρειάζεται καιρὸς διὰ νὰ μάθωσιν
ἄλλων σχολείων μαθήματα. Εὐτύχει πανοίκιος!

Ο. Ο.

67.

13 Νοεμβρίου 1823.

Φίλε,

Ἄρρωστος ἀκόμη σὲ γράφω. Τὴν ἐπιστολήν σου 14
Ὀκτ. ἔλαβα. Τὰ τοῦ Βλαστοῦ μ' ἐλύπησαν χωρὶς νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

' ἐκπλήξωσι. Τὰ ἐπρόσμενα μὲ μέγαν φόβον τῆς ψυ-
ῆς μου πρὸ πολλοῦ· καὶ ὅταν ἤκουα ἀπὸ πολλῶν στό-
ματα τοὺς ἐπαίνους του, χωρὶς νὰ κατηγορήσω τὴν εὐ-
πιστίαν τῶν ἐπαινούντων, ἐθαύμαζα τὴν πανουργίαν τοῦ
παινουμένου. Ὅπως ἂν ἦναι, δὲν ἔχει νὰ καυχηθῇ ὅτι
μὲ ἠπάτησε. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; Μήπως οἱ μέλλοντες
νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὸν τόπον του ἐλπίζονται χρηστότεροι;
Ἄνθρωποι κατὰ σὲ καὶ κατὰ τοὺς Χίους ἐχρειάζοντο
ἐκεῖ κάτω, νὰ δώσωσι μορφὴν καὶ τάξιν. Ἀλλ' οἱ μὲν
παλαιπωροι Χῖοι, ἂν δὲν θεραπεύσωσι πρώτας τὰς ἰδίας
των δυστυχίας, δὲν θέλουν δυνηθῆ νὰ συνεργήσουν εἰς
θεραπείαν τῶν κοινῶν. Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν, ὀλίγοι τινὲς
ἔχουν εὐλόγους αἰτίας παραιτήσεως, ὡς σύ· οἱ ἄλλοι εἶναι
ἀπὸ τὸ τάγμα τῶν «Ἀγρὸν ἠγόρασα». Ὑπομονή.

Ἀπὸ τὸν Φρ. ἔλαβα ἀπόκρισιν τῆς μακρᾶς καὶ πολλὰ
φρονητικῆς ἐπιστολῆς μου· αὐτὸς δικαιολογεῖται διὰ μα-
κρῶν, ὡς ἔχων μόνος ὅλα τὰ δίκαια. Ὁ Στ. δὲν ἀπε-
κρίθη ἕως τώρα. Τί δύναμαι νὰ κάμω ἐγὼ ἀπ' ἐδῶ,
οὐδέτιποτε. Αὐτόθεν, φίλε, ἂν ἔχῃς ἐπιρροὴν εἰς αὐτοὺς
ἀμέσως ἢ δι' ἄλλων φίλων, σπούδασε νὰ τοὺς διαλλάξῃς.
Ὅσων ἔγραψα, δραστικώτερα ἄλλα εἶν' ἀδύνατον νὰ
γράψω.

Σὲ μακαρίζω ὅτι δὲν εὑρέθης εἰς τὴν θραῦσιν τῆς πα-
τρίδος σου· μακαριστοὶ εἶναι καὶ ὅσους ἔχασες παραβαλ-
λόμενοι μὲ τοὺς σφαγμένους ἢ αἰχμαλωτισμένους ἀπὸ τὸν
πάσης σκουρδούλας ὀλεθριώτερον Σουλτὰν Χασάπην.

Συγχώρησε νὰ σὲ βαρύνω μὲ τὰς ἐδῶ κλεισμένας. Τὴν
πρὸς τὸν Πολυχρονιάδην καὶ τὴν πρὸς τὸν Ξένον στεῖλε
σφραγισμένας· τὴν σφραγισμένην δὸς τὸν σύντεκνόν σου, καὶ
παρακίνησέ τον νὰ τὴν κοινοποιήσῃ εἰς ὅλους τοὺς Χίους.

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

Ἐπειδὴ κρίνεις καλὴν τὴν ἐξήγησιν τοῦ μακαρισμοῦ καλὴν τὴν κρίνω κ' ἐγώ· δὲν ὠφελεῖ ὅμως τίποτε ἀπὸ τὸ στόμα μου, καὶ μάλιστα θαμμένη εἰς Προλεγόμενα, τὰ ὁποῖα πολλὰ ὀλίγοι μέλλουν ν' ἀναγνώσωσιν. Ἐκεῖ κάτω, φίλε μου, ἐχρειάζετο ἱεροκήρυξ φιλόπατρις καὶ ῥητορικὸς νὰ ἐκτείνῃ εἰς διδαχὴν καὶ νὰ ἐκφωνήσῃ ἐπ' ἄμβωνος, καὶ αὐτόν, καὶ ἄλλας μυρίας περικοπὰς τῆς Νέας Διαθήκης. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἔπρεπεν εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλησίας, κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν νὰ ἐκφωνῶνται λόγοι περὶ δικαιοσύνης καὶ ὁμονοίας. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις, παρὰ τὰς ἐπ' ἄμβωνος ὁμιλίας, ἐχρειάζετο καθημερινή, ἢ τοὐλάχιστον δὶς τῆς ἑβδομάδος, ἐφημερὶς Ἠθικοπολιτικὴ τυπωμένη καὶ διαμοιραζομένη εἰς τοὺς ταλαιπώρους Ἕλληνας. Πόσοι ἀπὸ τούτους ἐκατάλαβαν ἀκόμη, ὅτι ἡ παροῦσά μας κατάστασις, εἶναι ἀναγέννησις καὶ ἀναβάπτισις, εἰς τὴν ὁποίαν χρεωστοῦμεν νὰ ἀνανεώσωμεν τὴν παλαιὰν ὑπόσχεσιν «Ἀποτάσσῃ τῷ Σατανᾷ— Ἀποτάσσομαι». «Καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ;— Ἀποτάσσομαι». Ἂν τοῦτο δὲν πράξωμεν, γινόμεθα ἀληθινοὶ ἀποστάται, ὡς μᾶς κατηγοροῦν οἱ ἐχθροί μας, ἐπειδὴ ἠρχίσαμεν ἀώρως τὸ ἔργον μας, καὶ ἐξηγριώσαμεν τὸν τύραννον τόσον, ὥστε νὰ ἐξολοθρεύσῃ μέγα μέρος τοῦ ἔθνους μας. Ἂν ἀλλάξωμεν ὅμως καὶ ζωήν, τότε γινόμεθα φυγάδες τοῦ διαβόλου καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἀληθινοὶ *Ἀποτάκται* καὶ ὄχι *Ἀποστάται*. Τοιαῦται διδαχαὶ καθημεριναὶ ἐχρειάζοντο τὴν ὥραν ταύτην ἐκεῖ κάτω· καὶ κατὰ δυστυχίαν δὲν ἀκούω κανένα διδάσκοντα. Ὁ ταλαίπωρος Βάμβας, μόνος ἱκανὸς εἰς τοῦτο, ἠναγκάσθη ἀπὸ τὴν κακίαν τοῦ Ν. νὰ φύγῃ. Ἂν ἔχῃς αἰτίαν νὰ τὸν γράψῃς, παρακίνησέ τον νὰ ἐπιστρέψῃ τώρα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Περὶ τῶν βιβλίων θέλω πράσσειν, ὡς ἐπιθυμεῖς. Τὸν κύρ Φραγκόπουλον ἀσπάζομαι. Εὐτυχεῖτε πανοίκιοι.

Ο. Ο.

68.

23 Δεκεμβρίου 1823.

Ἔχω, φίλε, τὰς ἐπιστολάς σου τῆς 31 Ὀκτ. καὶ τῆς 28 Νοεμβρ. πρὸς τὰς ὁποίας ἐλπίζω νὰ ἀποκριθῶ ἄλλοτε, μὴν ἔχων τὴν ὥραν ταύτην τὸν καιρόν. Ἡ παροῦσά μου ἄλλην αἰτίαν δὲν ἔχει, πλὴν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ προλάβω τὴν ὁποίαν μελετᾷς νὰ μοῦ κάμῃς ἀποστολὴν τῶν παρὰ τοῦ ἐν Βενετίᾳ βιβλιοπώλου φρ 248. Μή μου τὰ ἐμβάσῃς, παρακαλῶ σε· ἀλλὰ στεῖλε ἐξ αὐτῶν τὴν ἀξίαν γροσίων σκυθικῶν 108 εἰς τὸν ἐν Σμύρνῃ ἀδελφόν μου Ἀνδρέαν Κοραῆν, καὶ κράτει τὰ λοιπά, ἕως νά σε γράψω. Ἀσπάζομαι τὴν οἰκογένειάν σου φιλικῶς. Εὐτυχεῖτε ὅλοι!

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ μέλλοντος Ἰανουαρίου πέμπω εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ἀργέντην κιβώτιον περιέχον τοὺς λειποντάς σου Παυσανίας, εἰς τοὺς ὁποίους μέλλει νὰ προσθέσῃ καὶ ὁ Φουρναράκης ὀλίγα τινὰ σωμάτια τοῦ Ἀλέξιδος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

69.

16 Ἰανουαρίου 1824.

Δός, φίλε, παρακαλῶ σε, τὴν ἐδῶ κλεισμένην εἰς τὸν δυστυχῆ πατέρα, καὶ παρηγόρησέ τον τὰ δυνατά. Ἡ κακὴ τοῦ σώματός μου κατάστασις, γενομένη χειροτέρα ἀπὸ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην συμφοράν, δέν με συγχωρεῖ τὴν ὥραν ταύτην νὰ σὲ γράψω πλειότερα. Ἂν δὲν σχάσω τὸν χειμῶνα τοῦτον, φοβοῦμαι μὴ ἡ ἐξῆς ζωή μου γενῇ πλέον ὀδυνηρὰ παρὰ τὸν θάνατον.

Εὔχομαι εἰς τοὺς λυπημένους γονεῖς παρηγορίαν, καὶ εἰς σέ, φίλε, νὰ μὴ λάβῃς ποτὲ χρείαν τοιαύτης παρηγορίας!

Δὸς ἀπὸ μέρους μου καὶ εἰς τὸν φίλον σύντεκνόν σου τοὺς ἀσπασμοὺς καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ νέου ἔτους· τὴν ἐπιστολήν του ἔλαβα.

Ο. Ο.

70.

15 Μαρτίου 1824.

Φίλε κύριε Ῥώτα,

Ἄρρωστος σὲ γράφω· ὅθεν οὔτε δύναμιν οὔτε καιρὸν ἔχω νὰ ἀποκριθῶ εἰς τὰς ἐπιστολάς σου. Τὰ βιβλία σου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μως ἐφρόντισα νὰ σοῦ στείλῃ διὰ τῆς ὑπουργίας τοῦ Φουρναράκη τὴν 12 τοῦ παρόντος εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Π. Ἀργέντην νὰ σὲ τὰ στείλῃ αὐτοῦ. Εἶναι διηρημένα εἰς δύο κιβώτια IR N° 3-4. Παρὰ ταῦτα ἐστάλθη εἰς αὐτὸν διὰ τὸν κύριον Φραγκόπουλον (τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι) μπαοῦλον περιέχον τὰ βιβλία τοῦ υἱοῦ του. Ὅθεν ἐφρόντισῃ νὰ δώσῃ εἰς τὸν Ἀργέντην τὰς περὶ αὐτοῦ διαταγάς του.

Μὲ δευτέραν ἀφορμήν, καὶ ὀλίγην ἀναψυχὴν τῆς ὀδυνηρᾶς μου σωματικῆς καὶ ψυχικῆς καταστάσεως θέλω σε στείλῃ τὴν σημείωσιν καὶ τιμὴν τῶν βιβλίων. Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον!

Ο. Ο.

71.

24 Ἀπριλίου 1824.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον.

Μή σε φαίνεται παράδοξος ἡ σιωπή μου. Πρέπει νὰ ζῇ τις, διὰ νὰ λαλῇ. Τὸ σῶμά μου ἀναπνέει ἀκόμη· ἀλλ' ἡ ταλαίπωρος ψυχή μου εἶναι νενεκρωμένη πλέον ἀπὸ ἀνίας παρὰ ἀσχολίας, ἢ μᾶλλον ἀνίας διὰ τὴν ματαίωσιν τῶν ἀσχολιῶν μου.

Εἰς τὴν 3 Φεβρουαρ. ἐπιστολήν σου ἀποκρινόμενος σὲ ἀνήγγελλα μόνον (γράφων 15 Μαρτίου) τὴν ἀποστολὴν τῶν δύο κιβωτῶν I R N° 3-4. Μετὰ ταύτην ἔβαλα τὰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λοιπὰς ἐπιστολάς σου 6 Φεβρ., 2 καὶ 5 Μαρτίου καὶ 2 Ἀπριλίου, καὶ τὰς περικλεισμένας ἀπὸ τὸν ἐν Ὀδησσῷ Πολυχρ. καὶ τὸν ἐν Βυζ. Ξένον, καὶ τὸν ἐτήσιον λογαριασμόν. Εὐχαριστῶ καὶ διὰ τὰ πληρωθέντα εἰς Ζωσιμ. καὶ διὰ τὰ σταλθέντα εἰς τὸν ἀδελφόν μου. Κατεχώρισα καὶ τὰ δύο ταῦτα εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογ. σου, ὡσαύτως καὶ τὰ τοῦ Γλυκῦ εἰς τὸ χρ. σου, ἂν καὶ ἀκόμη ἀπλήρωτα. Τὰ τοῦ Πάλλη βλέπω ὅτι ἐματαιώθησαν, καθὼς καὶ ἄλλα πολλά. Ὑπομονή!

Τοὺς ὁποίους ἔλαβες ἀπὸ τὸν Π. Μαυρογ. δύο Βεκκαρίας, ἦσαν, ὡς ἐμάντευσες, διὰ τοὺς Ζωσιμ. Ἂν δὲν τοὺς ἔστειλες, μὴν ἀμελήσῃς νὰ τοὺς στείλῃς. Εἰς τὸ Ν. 3 θέλεις εὑρεῖν ἄλλους δύο δι' αὐτούς, ἐπειδὴ ἐλησμόνησα τοὺς πρώτους. Ὅθεν κράτησε τούτους, ἂν ἔστειλες ἐκείνους. Ἢ μᾶλλον στεῖλε τὸν ἕνα εἰς τὸν Ξένον, καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὸν Πολυχρονιάδην, ἐὰν δὲν ἔστειλες εἰς αὐτούς· ὅτι ἐνδέχεται νὰ τὸ ἐλησμόνησα καὶ τοῦτο. Ἡ ταλαίπωρός μου ψυχὴ ζαλίζεται ἀπὸ πολλὰς τρικυμίας. Εἰς τὸ αὐτὸ κιβώτιον Ν° 3 εἶναι καὶ δύο τῶν Ἠθ. Ἀριστοτέλ. διὰ νὰ σταλθῶσιν εἰς τὸν Ζωσιμᾶν, ἐὰν δὲν τὰ προέστειλες καὶ αὐτά. Ἔτι εἰς τὸ αὐτὸ 7 ἄλλα σώματα Βεκκαρίου, τὰ ὁποῖα παρακαλῶσε νὰ παραδώσῃς (μὲ τοὺς φιλικούς ἀσπασμούς μου) εἰς τὸν κύριον Ζ. Βλαστόν, ἐξηγούμενος ὅτι εἶναι ἀντὶ τῶν $10/_{100}$, τὰ ὁποῖα ἐχρεώστουν διὰ τὰ μετρητά του. Παρὰ ταῦτα θέλεις εὑρεῖν τὰ πέντε σώματα τοῦ ἕκτου τόμου Παυσανίου φρ. 50 καὶ τὸν ἐνδέκατον τόμον προπληρωμένον τοῦ Βιογρ. Λεξ. τῶν συγχρόνων. Κατεχώρισα εἰς χρέος σου φρ. 59,25. Τὰ 9,25 εἶναι ἡ τιμὴ τοῦ μετ' ὀλίγον μέλλοντος νὰ σταλθῇ 12ου τόμου.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ὁ δὲ κιβώτιον I R N° 4 περιέχει 29 τόμους Dict. sciences naturelles. . . . . φρ. 174,—
όμους περιέχοντας 27 φυλλάδια τῶν χαλ
ογραφιῶν τοῦ αὐτ. Λεξ. . . . . 135,—
όμους Diction. de l'Academ. Fr. . . 32,—
» de la science morale par Droz. 4,50
» l'exalté par Picard. . . . . 10,—
φρ. 355,50
τιχωτικά 44,25
τοδοκόπια Κιβωτὸν καὶ τείλιξιν. 11,50
φρ. 411,25

Τώρα χωρὶς ἀναβολὴν ἐπιχειρῶ τὴν προμήθευσιν ὅσων τησες μετὰ ταῦτα βιβλίων, καὶ θέλω μετ' ὀλίγον σου νερώσειν καὶ αὐτῶν τὴν ἀποστολήν. Ἂν καὶ διὰ χειρὸς τοῦ Φουρναράκη ἐνεργοῦνται καὶ ἡ συνάθροισις καὶ ἀταξις καὶ ἀποστολή των, ἡ λειπομένη μικρὰ φροντὶς ἐμὲ ἔγινε καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ διὰ τὰς ἄλλας ζάχ τῆς κεφαλῆς μου μεγάλη μέριμνα. Μιᾶς ἐπιστολῆς κοφὴ εἶναι δι' ἐμὲ ἄθλος Ἡράκλειος. Δὲν ὀνομάζω τὰς ρας σὲ καὶ τοὺς κατὰ σὲ ἐπιστολάς, διότι αἱ τοιαῦται ληρονουν ἀμοιβὴν τοῦ κόπου τὴν ἡδονήν. Ἀλλὰ, φίλε, ἱ ἐπιστολαὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν μοῦ κατακλύζουν πνταχόθεν τῆς οἰκουμένης τὴν κεφαλήν. Ἀπὸ μόνην ν Ἀφρικὴν δὲν εἶχ' ἀκόμη λάβειν ἐπιστολήν· ἔλαβα ν ἐκεῖθεν. Δὲν ἀποκρίνομαι, οὐδ' εἶναι δυνατὸν ν' ἀποκριθῶ εἰς ὅλας· ἡ μόνη των ἀνάγνωσις εἶναι ἀρκετὴ μάστιξ. Εἶναι ὅμως καὶ ἡ πρὸς ὀλίγας ἐξ αὐτῶν ἀπαραίτητος ἀπόκρισις μεγάλος κόπανος διὰ τὴν ἐξασθενημένην μου κεφαλήν. Ὑποφερταί ἤθελαν εἶσθαι αἱ φυσικαὶ θλί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ψεις αὐταὶ, ἂν δὲν ἐσυνωδεύοντο μὲ θλίψεις ἠθικὰς ἄλλας πολλάς, τῶν ὁποίων μία εἶναι, ὅτι δὲν ἔχω τὸν τρόπο νὰ πληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐκδώσω ἀκόμη τίποτε, πρὶ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς, μὴν ἔχων νὰ πληρόνω δαπάνη τύπου. Ἐννέα σχεδὸν μῆνες εἶναι ἀποῦ ἐτυπώθη ὁ Βεκ καρίας, καὶ χρεωστῶ ἀκόμη 300 φρ. διὰ νὰ τὸν ἀποπλη ρώσω. Δὲν ἤθελε λοιπὸν ποτε τυπωθῆν, ἂν δὲν ἦτο τυπο γράφος ὁ Διδότος· κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους δὲν ἔχει τόση μακροθυμίαν.

Ἂν ἡ παροῦσα σὲ φθάσῃ, πρὶν μὲ στείλῃς ἀργύρια, ὦ ἐμελέτας νὰ πράξῃς, μή με τὰ στείλῃς. Ὡσαύτως παρακα λεσε (ἂν ἦναι καιρὸς ἀκόμη) καὶ τὸν Πίκκολον νὰ σοῦ ἐμ βάσῃ αὐτοῦ ἀμέσως τὰ εἰς χεῖράς του εὑρισκόμενα, καὶ ὄχ εἰς ἐμέ. Διότι ὅσα μέχρι τῆς ὥρας ἐξώδευσα διὰ τὰ βιβλί σου, εἶναι ἀπὸ τὰ ὁποῖα μ' ἔφερεν ὁ Φουρναράκης ἀργύρι διὰ τὸν Φραγκόπουλον. Προσμένω νὰ μοῦ φέρῃ τὴν τελεία ἀποκαθάρισιν, διὰ νὰ σὲ γράψω νὰ τὰ πληρώσῃς εἰς τὸ Φραγκόπουλον, καὶ τότε νὰ γράψω καὶ πρὸς αὐτόν. Εἰς τὸν λοιπὸν (μὲ τοὺς ἀσπασμούς μου) νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὸ ὑπομονήν. Ὡς τόσον ἐμπορεῖς νὰ τὸν μετρήσῃς ἕως 40 φρ. κ' ἔπειτα, ὅταν σὲ γράψω, τὸν δίδεις τὰ λειπόμενα.

Διὰ τὰς ἀνάγκας μου ταύτας, γράψε τὸν Ἀσώπιον τὸν Πίκκολον, νὰ μακρύνῃ τὴν διορίαν τοῦ ξεπεσμοῦ τῶ $40/_{100}$ εἰς τὴν πώλησιν τῶν ἰδρώτων μου μέχρι τοῦ τέ λους τοῦ παρόντος ἔτους 1824, καὶ ὄχι ἐπέκεινα, δι μόνην τὴν ἐλευθερωμένην Ἑλλάδα, καὶ δι' οὐδένα ἄλλο τόπον, διὰ μόνα ὅσα ἔστειλες βιβλία, καὶ ὄχι διὰ τὰ λοιπὰς ἐκδόσεις. Ἡ στενόχωρος ἀνάγκη μὲ ἀναγκάζει νὰ κάμω τοιαύτην θυσίαν. Χωρὶς τῆς ἀνάγκης ταύτης, ἤθελ ἀρχίσειν νὰ τυπόνω ἄλλοτι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἂν ἔχῃς ἀφορμὴν νὰ γράψῃς εἰς τὸν ἐν Βυζαντίῳ
ξένον, εἰπέ τον, ὅτι αἱ πολλαὶ ζάλαι καὶ ἀσχολίαι μου
ἐμπόδισαν νὰ τὸν πέμψω τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα χαριζό-
μενος συγκατένευσε νὰ λάβῃ εἰς πλήρωσιν τῶν ὁποίων
ἐδάνεισεν αὐτόκλητος 500 φρ. Δὲν θέλω ὅμως ἀργή-
σειν νὰ τὸν δώσω τὴν εἴδησιν τῆς ἀποστολῆς. Δὲν ἐξεύρω
ἂν πρέπῃ νὰ βάλω εἰς τὸ κιβώτιόν του καὶ ὀλίγους Βεκ-
καρίας. Τί λέγεις;

Δὲν ἐνθυμοῦμαι, ἂν σ' ἔγραψα, ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς
Γερμανοὺς προφέσσωρας μετέφρασε τὰ Προλ. τῶν Πολ.
Οἰκ. καὶ τὰ ἐξέδωκεν ἐντάμα μὲ τὸ κείμενον. Μ' ὅλον
ὅτι δὲν τὸν γνωρίζω, ἠναγκάσθην νὰ τὸν γράψω, δεόμε-
νος καὶ ἀντιβολῶν νὰ μὴ πράξῃ τὸ αὐτὸ μὲ τὰ Πρ. τοῦ
Βαλ. προσθέτων τὸ «ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι».

Σὲ ἀνήγγειλα εἰς τὸν καιρόν, ὅτι αἱ δύο κιβωτοὶ I R
Ν° 3-4 ἐστάλησαν εἰς τὸν Ἀργέντην περὶ τὰ μέσα τοῦ
Μαρτίου. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν σ' ἐμήνυσα ὅτι εἰς τὸ Ν°
ἦσαν καὶ 100 σωμάτια Ἀλέξιδος διὰ λογαριασμὸν τοῦ
Θυμαράκη· περὶ αὐτῶν αὐτὸς θέλει σε γράψειν, ἂν δὲν
τὸ ἔγραψεν ἀκόμη.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐρχομένου ἀπαρτίζεται ἡ τύπωσις
τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως τῶν Πολιτικῶν· καὶ τότε
θέλω σε πέμψειν τὰ διὰ τοὺς ὑπογραμμένους παρὰ τῶν
ὁποίων ἐλπίζω ὅτι ἔλαβες τὴν ὁποίαν μ' ἔστειλες τιμὴν
καὶ δι' αὐτὰ καὶ διὰ τὰ προλαβόντα Ἠθικά.

Νὰ μὴ τὸ λησμονήσω· ὁ ἀριθμὸς τῆς κατοικίας μου
(χωρὶς ν' ἀλλάξω κατοικίαν) ἤλλαξε εἰς τὸ Ν° 15, ἀντὶ
τοῦ προτέρου 5. Ἐνθυμοῦ το λοιπόν, καὶ κοινοποίησέ το
(νὰ ζήσῃς!) εἰς τοὺς ὅσοι μὲ τιμοῦν ἢ μὲ βαρύνουν μ'
ἀποστολάς. Ζῆθι πανοίκιος!

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸν κ. Παντολέοντα Μαυρογορδάτον ἀσπάζομαι· θέ
τὸν ἀποκριθῆν καὶ αὐτόν. Συγχώρησιν, συγκατάβα
καὶ εὐσπλαγχνίαν ζητῶ ἀπὸ ὅλους σας.

Ἔσχισα τὸ χωριστὸν φυλλάριον, ἀφοῦ μου κατέσχι
τὰ σπλάγχνα, καὶ μ' ἔρριψε σχεδὸν εἰς τὴν κλίνην. Θέλ
σε γράψειν ἰδιαιτέρως περὶ τούτου.

72.

17 Ἰουνίου 1824.

Φίλτατε Ῥώτα,

Ἀπὸ τὴν ἐδῶ κλεισμένην πρὸς τὸν γενναῖον Ὀδυσσέ
καταλαμβάνεις, ὅτι δὲν ἔχω καιρὸν ν' ἀποκριθῶ εἰς τὴ
τελευταίαν σου 18 Μαΐου καὶ τὰς πρὸ αὐτῆς δὲν ἐξεύρω
πόσας. Ἀφοῦ τὴν ἐσύνταξα, ἠναγκάσθην καὶ νὰ τὴν ἀν
τιγράψω αὐτὸς εἰς καθαρόν, διότι ὁ Φουρναράκης τὴν
ὥραν ταύτην ἀσχολεῖται νὰ μὲ ἐλαφρύνῃ ἀπὸ ἄλλων ἀν
τιγραφῶν βάρος. Γραμμένον μοῦ ἦτον εἰς τὰς τελευταίας
ὥρας (ὅτι ὥρας πλέον καὶ ὄχι ἡμέρας λογαριάζω) ν' αὐ
ξάνωσιν οἱ κόποι μου, καθόσον ὀλιγοστεύουν τὰ παρηγο
γορικὰ τῶν κόπων. Ἀφοῦ τὴν ἀναγνώσῃς, σφράγισε κα
στεῖλέ την, ὅσον δυνατόν, ἀσφαλῶς καὶ γρήγορα. Εἰς
τὴν ἀγάπην τῆς φίλης σου οἰκογενείας (τὴν ὁποίαν κα
ταδαπάζομαι) σ' ἐξορκίζω νὰ μὴ τὴν κοινωνήσῃς εἰς κα
νένα, πλὴν ἂν θέλῃς εἰς τὸν Ζ. Βλαστόν, μηδὲ νὰ τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μακρύνης ἀπὸ τὰς χεῖράς σου. Ἀνοικτὴν σοῦ τὴν ἐμπι-
στεύθην, διὰ νὰ πληροφορηθῇς τὴν ἀνάγκην νὰ σταλθῇ
καὶ ἀσφαλῶς, καὶ μὲ τὰ πουλία, ἂν ἦτο δυνατόν. Ἐπειδὴ
βλαίει εἰλικρινῶς τὰς διχονοίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ προσ-
καλεῖ βοήθειαν, καὶ ὑπογράφεται καὶ υἱός μου, ἐλπίζω
τι θέλει τὸν ἐνισχύσειν ἡ ἀπόκρισις, ἴσως καὶ τὸν κινή-
σειν νὰ τὴν κοινωνήσῃ εἰς τοὺς ἄλλους στρατηγούς. Εἴθε
νὰ μὴ τὴν δημοσιεύσωσιν εἰς τὰς ἐφημερίδας των!
πρᾶγμα ὄχι μόνον ἀσύμφορον εἰς τὸ κοινόν, ἀλλ' ἴσως
καὶ κινδυνῶδες. Καὶ περὶ τούτου ἔκαμνες καλὰ νὰ τὸν
γράψῃς δύο λόγια. Ἀλλὰ ποῦ νὰ τὸν εὕρωμεν; αὐτὸς
κρέχει ἐπάνω κάτω· ὅθεν συμβουλεύσου μὲ τὸν Βλαστὸν
τὸν ἀσφαλέστερον τρόπον, νὰ μὴ χαθῇ ἡ ἐπιστολὴ καὶ μὲ
ἀπόσῃ μεγάλως.

Πρὸς τὸ τέλος τῆς Ἑβδομάδος ἐλπίζω νὰ κατευθύνω
ἄλλο κιβώτιον I R N° 5 εἰς τὸν Ἀργέντην, περιέχον βι-
βλία, διὰ νὰ τὰ στείλῃ πρὸς σέ. Ὅθεν ἐμπορεῖς ἀπὸ τώρα
νὰ δώσῃς εἰς αὐτὸν τὰς χρειώδεις παραγγελίας σου. Εὐ-
χαριστῶ δι' ὅσα ἐπλήρωσας εἰς τὸν Φραγκόπουλον. Εἰπέ
του νὰ ἔχῃ ὑπομονήν· μετ' ὀλίγας ἡμέρας τελειόνουν
πλαι αἱ μετὰ τοῦ Φ. ὑποθέσεις του, καὶ τὸν γράφω. Πνί-
γομαι ἀπὸ ἀσχολίας καὶ πάσης λογῆς ἀνίας.

Ἄλλας τρεῖς κλεισμένας βλέπεις ἐδῶ. Στεῖλε τὴν πρὸς
τὸν Πίκκολον, ὅστις μ' ἔμβασε 742 φρ. ἀπὸ πώλησιν
βιβλίων. Στεῖλε καὶ τὴν πρὸς τὸν Πολυχρ. καὶ τὴν πρὸς
τὸν Ξένον, ἀφοῦ τὰς σφραγίσῃς. Εὐδαιμόνει! ἀπόκρισιν,
ὅτι ἐστάλη ἀσφαλῶς ἡ πρὸς τὸν Ὀδ.

Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

73.

5 Ἰουλίου 1824.

Φίλε, ἀσπάζομαί σε παροίκιον.

Τὴν 17 Ἰουνίου σ' ἔστειλα τὴν πρὸς τὸν Ὀδυσσέα ἐπιστολὴν μὲ τρεῖς ἄλλας, μίαν διὰ τὸν Πίκκολον, ἄλλην διὰ τὸν Ξέν. τῆς Κωνστ. καὶ τρίτην διὰ τὸν Πολυχρ. τῆς Ὀδησσοῦ. Τὴν 21 ἔστειλα πρὸς τὸν Ἀργέντην κιβωτὸν IR Nº 5, περιέχουσαν βιβλία, τῶν ὁποίων τὴν σημείωσιν βλέπεις εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς ταύτης. Εἰς τὸ κιβώτιον τοῦτο θέλεις εὑρεῖν τόμον ἕνα, τὸν ἕκτον τοῦ Πλουτάρχου, τὸν ὁποῖον παρακαλῶ σε νὰ ἐκδώσῃς ἀσφαλῶς πρὸς τὸν Πίκκολον. Θέλεις εὑρεῖν ἀκόμη δύο τομίδια μὲ λάθος στελλόμενα αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ σταλθῶσιν εἰς Λιβόρνον· εἶναι ὁ τόμος 7 καὶ 8 τῆς καθολικῆς ἱστορίας Anquetil. Κάμε με τὴν χάριν νὰ τὰ πέμψῃς ἀσφαλέστατα πρὸς τὸν ἐν Λιβόρνῳ Θωμᾶν Σπανιολάκην. Ἄλλο λάθος· ἐλησμονήθη νὰ βαλθῇ εἰς τὸ κιβώτιον καὶ τὸν ὁποῖον ἐζήτησες Boileau. Θέλει σοῦ σταλθῆν μὲ ἀκόλουθον κιβώτιον. Μ' ὅλον ὅτι βοηθοῦμαι ἀπὸ τὸν Φ. εἶν' ἀδύνατον ν' ἀποφύγω τὰ λάθη, εὑρισκόμενος εἰς τοιοῦτον λαβύρινθον ἀσχολιῶν καὶ ὀδυνῶν.

Μί' ἀπὸ τὰς πολλάς μου ὀδύνας, ἥτις μὲ τσούζει πλέον παρὰ τὰς ἄλλας, εἶναι, ὅτι τὰς ὀλίγας ὥρας τῆς ζωῆς καὶ δυνάμεις, ὅσαι μοῦ ἔμειναν ἀκόμη, δὲν ἐμπορῶ νὰ τὰς μεταχειρισθῶ νὰ γράψω ἢ νὰ ἐκδώσω τίποτε, διὰ τὴν παντελῆ ἀχρηματίαν. Ἡ ἀχρηματία εἶναι τόση, ὥστε

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὲ ἀναγκάζει πολλάκις εἰς οἰκονομίας ἀλλοτρίας τῆς ἡλικίας. Ἀλλὰ δὲν με λυποῦσι τόσον (ὁμολογῶ εἰλικρινῶς) αἱ οἰκονομίαι, οὐδ' ἂν ἦσαν πολὺ βαρύτεραι, ὅσον μὲ λυπεῖ ἡ ἀδυναμία νὰ ἐκδώσω τίποτε. Μ' ὅλα ταῦτα ἤρχισα νὰ τυπόνω, ὅ,τι ἔπρεπε νὰ ἦναι ἐκδομένον καὶ τυπωμένον πρὸ ἓξ μηνῶν, μὲ μόνην τὴν ἐλπίδα τῆς ἀπὸ τὸν τυπογράφον φιλικῆς μακροθυμίας. Ὁ νέος Διδότος, τὸν ὁποῖον ἐδίδαξα ἀμισθὶ τὴν Ἑλλην. γλῶσσαν, δείχνει τώρα τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς ἐμέ· ἀλλ' ὅμως ἐγὼ πρῶτον μὲν δὲν πρέπει νὰ κάμω κατάχρησιν τῆς εὐγνωμοσύνης του· ἔπειτα εἶναι καὶ συντάγματα, τὰ ὁποῖα ἐπρόκρινα νὰ τυπόνωνται ἀπ' ἄλλους δι' αἰτίας τινάς.

Μὲ προσκαλεῖς σὺ καὶ ὁ καλός σου σύντεκνος νὰ σᾶς φανερώσω πόσον χρειάζομαι διὰ τὸν τύπον. Ἀλλὰ τοῦτο τί με ὠφελεῖ, ὅταν τὰ τυπωμένα δὲν πωλῶνται μὲ εὐκολίαν, διὰ τὰς νῦν περιστάσεις; οὔτ' ἀγροὺς οὔτ' ἀμπελῶνας ἔχω, διὰ νὰ ζῶ ἐκεῖθεν ἐωσοῦ νὰ πωληθῶσιν οἱ κόποι τῆς κεφαλῆς μου. Μετὰ τοῦ τύπου τὴν πληρωμὴν ἀνάγκη εἶναι νὰ μένῃ καὶ τίποτε εἰς τροφὴν τοῦ κοπιάζοντος Δύο τρόπους βοηθείας βλέπω· ἀλλὰ καὶ οἱ δύο δὲν ἐμποροῦν νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀπὸ μόνον ἕνα ἄνθρωπον. Πέντε ἢ ἓξ συμπατριῶται οἱ πλουσιώτεροι ἔπρεπε νὰ ἀναλεχθῶσι βάρος χωρὶς ζημίαν τὴν παραμικράν· ἐξ ἐναντίας κέρδος ἔχουν νὰ προσμένωσιν εὐθὺς ἀποῦ παύσῃ ὁ κατὰ τοῦ τυράννου πόλεμος (καὶ πρέπει νὰ παύσῃ) καὶ ὀργανισθῶσιν εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα τὰ σχολεῖα.

Ὁ πρῶτος τρόπος ὁ ἀκερδέστερος δι' ἐμὲ εἶναι, ἀπὸ τὰ τυπωμένα 100_0 σώματα (ἐπειδὴ τόσα τυπόνω ἀπὸ καθεμίαν ἔκδοσιν) νὰ λαμβάνωσι τὰ ὀκτακόσια εἰς τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδῶ πωλεῖται ἀπὸ τὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βιβλιοπώλην, καὶ νὰ τὰ σκορπίζωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτο νοεῖται ῥαμμένα· ἂν θέλωσι στιχωμένα, τὸ στίχωμα εἶναι διὰ λογαριασμόν των.

Ὁ δεύτερος τρόπος εἶναι νὰ παραλάβωσιν ὅλα τὰ αὐτοῦ εὑρισκόμενα εἰς τὸν Π. Μαυρογορδάτον σώματα τῶν διαφόρων ἐκδόσεων μὲ τὸν ξεπεσμὸν $^{40}/_{100}$, κατὰ τὸν ὁποῖον πωλοῦνται τώρα εἰς τὴν Ἑπτάνησον, καὶ νὰ μοῦ τὰ πληρώσωσι πάραυτα.

Εἶναι παρὰ τούτοις καὶ τρίτος τρόπος· ἀλλὰ τί νὰ εἴπω; τὸ γένος δὲν εἶναι ἀκόμη ὥριμον διὰ τοιαύτας βοηθείας. Τὸ γένος ὅταν λέγω, ἐννοῶ καὶ ἐμαυτὸν περιεχόμενον εἰς αὐτό. Ἔχω ἐδῶ καὶ ἄλλα σώματα διαφόρων ἐκδόσεων, ἔχω καὶ εἰς χεῖρας τοῦ ἐν Λονδίνῳ Κοντοσταύλου, καὶ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Θεοδώρου Πρασακάκη, καὶ τῶν ἐν Βιέννῃ ἀδελφῶν Ῥάλλη, καὶ τοῦ ἄλλοτε ἐν Σμύρνῃ Στεφάνου Ῥάλλη (οὗτος κατὰ τὴν σημείωσίν σου εἶχεν εἰς χεῖράς του 179 Προλεγόμενα). Ὅλα ταῦτα ἀναβαίνουν εἰς ὄχι ὀλίγας χιλιάδας φράγκων· καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἐγὼ εὑρίσκομαι εἰς τὸν καθημερινὸν φρικτὸν κίνδυνον νὰ πωλήσω τὴν βιβλιοθήκην μου, καὶ εἰς τὴν ἀπαρηγόρητον λύπην νὰ μὴν ἔχω τὸν τρόπον νὰ τυπώσω Ὁ Βαρβάκης αὐτόκλητρς μοῦ ἐπρόσφερε μίαν φορὰν 8000 φρ. καὶ δευτέραν 3500, διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς Ἑλλ. Βιβλιοθ. τὴν ὁποίαν κακῶς ἐνόμιζεν, ὅτι ἔπαυσε· καὶ τὰς δύο τὰς ἀπέβαλα, ὄχι δι' ἄλλο, πλὴν ὅτι δεχόμενος τὴν βοήθειαν, ἐχρεώστουν νὰ βάλω εἰς τὴν κεφαλίδα τῶν ἐκδόσεων τὸ ὄνομά του εἰς τόπον τοῦ ὀνόματος τῶν Χίων, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπέφερεν ἡ ψυχή μου, εἰς καιρὸν μάλιστα τῆς φρικτῆς δυστυχίας των.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Φρόντισε, παρακαλῶ σε, νὰ ἀπεμπερδευθῇς ἀπὸ τοῦ ...λυκοῦ τὰς πικρὰς χεῖρας.

Εἰς τὸ κιβώτιον θέλεις εὑρεῖν δύο ἀνθ' ἑνὸς σώματα ...ῆς Ἱστορίας τοῦ Pouqueville, τὸ ἓν εἶναι διὰ λογαρια-...μόν μου· ἔτι σώματα, ΑΒΓΔ τῆς Ἰλιάδος (16 τόμους) ...τρία ἡμίδετα καὶ τὸ ἓν χρυσόδετον καὶ αὐτὰ διὰ λο-...γαριασμόν μου. Αὐτά, παρακαλῶ σε, πώλησέ τα, ἂν ...νηθῇς, καὶ πέρασέ τα εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ μου.

Ὁ Φουρναράκης σὲ ἀσπάζεται καὶ σ' ἀφίνει πληρε-...ούσιον περὶ τῶν βιβλιαρίων του, νὰ τὰ πωλήσῃς, ὡς ...ύνασαι.

Σημείωσις τῆς κιβωτοῦ IR Nº 5, σταλείσης διὰ τοῦ ...ν Μασσαλίᾳ Π. Ἀργέντη κατὰ τὴν 21 Ἰουνίου·

Ν. 1,	1	Diction. des sciences naturelles tom. 3me broch. fr.	6,—
» 2,	2	Φυλλάδια χαλκογραφιῶν δια τὸ αὐτό· 28 καὶ 29	10,—
» 3,	8	Voyage d'Anacharsis 7 volumes et l'Atlas	80,—
» 4,	6	Smith de la richesse des nations	36,—
» 5,	2	Antiquités Grecques	15,—
» 6,	2	» Romaines. . . .	12,—
» 7,	2	Grammaire française	3,—
» 8,	1	Notions des Mathématiques . .	5,50
» 9,	4	Histoire de la révolution Grecque par Pouqueville.	31,—
» 10,	2	Tom. 12me et 13me Biograph. des contempor. (ὁ 12me ἐπληρώθη) διὰ τὸν 13me.	8,50
30			φρ. 208,—

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

30 φρ. 208,—
στιχωτικά 40,5
Κιβωτὸν καὶ ἄλλα ἔξοδα . . . 5,40
περνῶ εἰς χρέος τοῦ λογ/μοῦ σου φρ. 253,45
Προσθεμένα εἰς τὸ αὐτὸ κιβώτιον
» 11, 12 τρία σώματα Ἰλιάδος ΑΒΓΔ ἡμίδετα 36,—
» 12, 4 ἓν σῶμα δεμένον χρυσοῦν . . . 20,—
φρ. . . . 56,—
Μὴ προσέχῃς εἰς τὴν τιμήν, ἀλλὰ δός τα ὡς ἐμπορέσῃς.
» 13, 4 Histoire de la révol. Grecque par Pouqueville, δεμένον . . . 38,—
φρ. . . . 94,—
» 14, 1 τὸν ἕκτον τόμον Βίων Πλουτάρχου νὰ σταλθῇ τὸν Πίκκολον.
» 15, 2 7me et 8me volumes histoire universelle τοῦ Anquetil, νὰ σταλθῇ εἰς τον ἐν Λιβόρνῳ Θωμᾶν Σπανιολάκην.

53

Τὰ τέσσαρα σώματα τῆς Ἰλιάδος, τὰ ὁποῖα σὲ στέλλω, ἦσαν διωρισμένα νὰ σταλῶσιν εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς ποτὲ Χίου, ὅτε μὲ κατεπλάκωσεν ἡ ἀγγελία τῆς ἀπροσδοκήτου καταστροφῆς της. Εἰς τί νὰ τὰ φυλάσσω πλέον διὰ τὴν καταφρονηθεῖσαν ἀπὸ αὐτά της τὰ τέκνα Χίον; Αὐτοὶ φαίνεται ὅτι ἀπεφάσισαν νὰ σβέσωσι τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος των· τὸ ὁποῖον ἐμοῦ δὲν ὑπέφερεν ἡ ψυχή νὰ ἐξαλείψω ἀπὸ τὴν κεφαλίδα τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης. Ἂς τρυφῶσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἂς θησαυρίζωσι πλούτους, ἂς τεκνοποιῶσι Γερμανούς, Ἰταλούς, Γάλλους

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ Ἄγγλους, ἀλλ' ὄχι πλέον Ἕλληνας. « Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ κ. τ. λ.».

Στεῖλε, παρακαλῶ σε, τὴν ἐδῶ κλεισμένην εἰς τὸν Πλατών. Ἂν σὲ στείλῃ ἄλλην ἐπιστολὴν δι' ἐμέ, σχίσε την. Δὲν ἔχω καιρὸν τοιαύτης μωρᾶς ἐπιστολογραφίας. Φαίνεται ὅτι ἡ δυστυχία τοῦ ἐσήκωσε καὶ τὸν νοῦν. Πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἔλαβα ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸν ἄλλην ἀπ' ἄλλον ἐπιστολὴν πολλὰ Λακωνικὴν εἰς ἕνδεκα σελίδας. Δὲν ἤθελα τὴν ἀναγνώσειν κἂν, ἂν δὲν εὗρισκα ἀναγνώστην βοηθόν· μόνη ἡ θέα της μ' ἐπροξένησε σπασμούς.

Ἄλλην κλεισμένην διὰ τὸν Φρ. Δός την, νὰ ζήσῃς! σφραγισμένην. Μοῦ κατετάραξε καὶ αὐτὸς ὁ εὐλογημένος τὴν ἡσυχίαν, ἢ ἀληθέστερον, ηὔξησε τὰς πολλὰς τῆς κεφαλῆς μου ταραχάς. Πλήρωσέ τον, παρακαλῶ σε, φρ. $220,^{3}/_{100}$ καὶ πέρασέ τα εἰς χρέος μου.

Τρίτην κλείω διὰ τὸν Πίκκολον, ὅστις μ' ἔμβασε φρ. 742, καὶ τετάρτην διὰ τὸν Βάμβαν. Ταύτην μάλιστα τὴν τελευταίαν ἀσφαλέστατα.

Τὴν ὥραν ταύτην λαμβάνω ἐπιστολὴν ἀπὸ Τριπολ. ἀπὸ τὸν Υ. Ὦ θεέ! Ποῦ νοῦς καὶ δύναμις νὰ ἀντισταθῇ εἰς τόσα βάσανα; Μακρὰν ἀπὸ σὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν σου τὰ βάσανα!

Ο. Ο.

5 Ἰουλίου.

Μή σε φαίνεται βαρύ, φίλε μου, ἂν δὲν ἀποκρίνωμαι κατὰ καιρόν, ὡς ἐπιθυμεῖς, καὶ κατὰ πλάτος εἰς ὅλας τὰς ἐπιστολάς· καὶ τὰ ὀλίγα λόγια γράφονται ἀπὸ κεφαλὴν ταραγμένην ἀπὸ πολλὰς ἀνίας, καὶ χεῖρα τρέμουσαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰς παραγγελίας σου τὰς κάμνουν ἄλλοι, ἐγὼ δὲν εἶμαι πλέον καλὸς οὐδὲ χρήσιμος εἰς τίποτε. Μὴ λείπῃς ὅμως διὰ τοῦτο νὰ μὲ γράφῃς.

74.

20 Ἰουλίου 1824.

Φίλε,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Θαύματος παρόμοιον εἶναι, ὅτι δὲν ἐσαλεύθη ἀκόμη ἡ κεφαλή μου ἀπὸ τὰς σωματικὰς καὶ πλέον ἔτι τὰς ψυχικὰς ὀδύνας. Ὅ,τι μανθάνω ἀπὸ τὴν ἐπιστολήν σου 25 Ἰουνίου μὲ προσθήκην 2 Ἰουλίου, τὸ ἐφοβούμην πρὸ πολλοῦ, καὶ ἀπορῶ ὅτι δὲν συνέβη ἀρχήτερα. Ὑπομονή! καὶ πλειοτέρα προσοχὴ εἰς τὸ ἑξῆς.

Ὅ,τι μάλιστα μοῦ θλίβει τὴν ψυχήν, εἶναι ἡ σιωπή σου περὶ τῆς ἐπιστολῆς μου τῆς 17 Ἰουνίου (ἂν καὶ δυνατὸν ἀκόμη νὰ τὴν ἔλαβες μετὰ τὴν 2 Ἰουλίου), εἰς τὴν ὁποίαν ἐπερίκλεια μίαν διὰ τὸν Ὀδ. ἄλλην διὰ τὸν Φραγκ. περιέχουσαν τὸν ἀποπληρωτικὸν λογαριασμὸν τῶν μετὰ τοῦ Φουρναρ. ὑποθέσεων· καὶ ἄλλας ἐπιστολάς, ἢ μὲ τὴν αὐτὴν 17 Ἰουνίου, ἢ ὀλίγας ἡμέρας μετέπειτα μὲ ἄλλην (δὲν ἐνθυμοῦμαι ὁ πανάθλιος). Λύτρωσέ με, παρακαλῶ σε, μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου, ἀπὸ τὸν σκώληκα τῆς μερίμνης ταύτης. Ἐκείνην μάλιστα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν πρὸς τὸν Ὀδ. ἀφῆκα ἀνοικτήν, διὰ νὰ τὴν ἀναγνώσῃς.

Εὐχαριστῶ σε διὰ τὸν 13 καὶ 14 ἀριθμ. τοῦ φίλου τῶν νόμων, ὡς τὸ γράφεις, κ' ἔπρεπε νὰ τὸ γράψῃ κ' ἐκεῖνος, καὶ ὄχι *Φίλος τοῦ νόμου*. Δὲν ἐγνώρισα ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα ταύτην πλὴν τοὺς πέντε πρώτους ἀριθμοὺς (1-5). Δὲν ἐξεύρω πόσον ἐμποροῦν νὰ ὠφελήσωσιν αἱ δημοσιευόμεναι πρὸς ἐμὲ καὶ ἀπ' ἐμὲ ἐπιστολαί· εἴθε μὴ βλάψωσιν ἐμέ! Ὁ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν φθάσας ἐδῶ, καὶ ἀναχωρήσας ἐχθὲς διὰ τὴν Λόνδραν Ζαΐμης, μᾶς ἐγνωστοποίησε καὶ τὴν ἐφημερίδα ἐπιγραφομένην, *Ἑλληνικὰ χρονικά*, ἀπὸ ἀριθμὸν 1-33. Ἴδα καὶ εἰς αὐτὴν ἄλλα μου δημοσιευμένα. Μ' ἔστειλε καὶ ὁ Βλαχέρης ἀπὸ Ζάκυνθον τινὰς ἀριθμοὺς τοῦ ἀθλιεστάτου *Τηλεγράφου*.

Κάμε με τὴν χάριν νὰ στείλῃς εἰς τὸν ἀδελφόν μου τὴν ἀξίαν 100 γροσίων. Μὲ τρώγει καὶ αὐτοῦ καὶ ἡ πενία καὶ ἡ εἰς τὴν πενίαν μου ἀκατάπειστος ἀπιστία.

Εἰς τὴν ἐπιστολήν μου 17 Ἰουνίου ἢ εἰς τὴν ἀκόλουθον αὐτῆς δὲν ἐνθυμοῦμαι ποσταίαν τοῦ μηνός, ἀποκρινόμην εἰς τὴν ἐρώτησίν σου περὶ τῆς χρείας μου εἰς πλήρωσιν τοῦ ὁποίου μέλλω νὰ ἐκδώσω συγγράμματος, διὰ νὰ συμβουλευθῇς (ὡς ἔλεγες) μὲ τὸν κ. Z. B. (τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι). Ἐφανέρονα εἰς αὐτὴν ποίας αἰτήσεις ἢ συνθήκας ἐπρόβαλα, διὰ νὰ λάβω παρ' αὐτῶν βοήθειαν, χωρὶς νὰ τοὺς ζημιώσω οὐδ' ἕνα ὀβολόν. Ἂν δὲν βαρύνεσαι, μοῦ κάμνεις χάριν νὰ μοῦ τὰς ἐνθυμίσῃς· ἐκατήντησα ὁ ταλαίπωρος νὰ λησμονῶ ἐγρήγορα καὶ τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις μου, ὄχι τόσον διὰ τὴν ἀπὸ τὸ γῆρας φυσικὴν τῆς μνήμης ἀσθένειαν, ὅσον διὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀναγεννωμένας

φροντίδας. Ἡ ἐπιστολογραφία εἶναι ὁ βαρύτερος κόπανος τῆς κεφαλῆς μου. Προχθὲς ἔλαβα ἀπὸ τὸν ἐν Λιβόρνῳ Φρ. Ῥοδ. ἐπιστολὴν πρὸς ἐμὲ τῆς Ἀγγελικῆς, θυγατρὸς τοῦ Πάλη, ἥτις μὲ πέμπει στίχους της τυπωμένους ἐπιταφίους εἰς τὸν Byron. Εἰπέ με, εἶναι δυνατὸν ἡ πρέπον νὰ μὴ τὴν ἀποκριθῶ; Ἀλλὰ τοιαῦται ἀποκρίσεις δὲν ὁμοιάζουν τὰς πρὸς τὸν παραβλέποντα τὰ γεροντικά μου ληρήματα Ῥώταν ἀποκρίσεις. Εἶναι αὐτὸς ὁ Πάλης ὅστις σ' ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν κρατεῖ πλέον βιβλία μου, ἢ ἄλλος;

Περὶ δὲ τοῦ Diction. des sc. nat. καὶ τῆς νέας Βιογρ. τῶν συγχρ. τῶν ὁποίων τὴν ἀκολούθησιν ζητεῖς, τοῦ πρώτου ὁ 30 τόμος μὲ δύο φυλλάδια χαλκογρ. καὶ τῆς Βιογρ. συγχρ. ὁ 12 καὶ 13 εὑρίσκονται εἰς τὴν κιβωτὸν I R N° 5, τὴν σταλεῖσαν εἰς τὸν Ἀργέντην κατὰ τὴν 29 Ἰουνίου. Ἔχω τώρα εἰς τὸν οἶκον τὸν 14 καὶ 15 τόμον τῆς Βιογρ. τῶν συγχρόνων, καὶ τὸν 37 καὶ 38 τῆς καθολικῆς Βιογραφίας, τοὺς ὁποίους προσμένω πλέον νά με γράψῃς πῶς ἔχω νὰ τοὺς στείλω. Εὐτύχει!

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐρχομένου μηνὸς πιθανόν, ὅτι θέλω λάβειν καὶ τῶν Πολιτ. τῆς Γαλλ. μεταφρ. τὰ σώματα διὰ τοὺς αὐτοῦ ὑπογραμμένους. Εἰπέ με καὶ τῆς περὶ αὐτῶν ἀποστολῆς τὸν τρόπον.

Ἄσπασαί μου τὸν κ. Π. Μαυρογορδ. τὰ εἰς αὐτὸν εὑρισκόμενα βιβλία μου φρόντισε μετ' αὐτοῦ, ἢ λάβετα παρ' αὐτοῦ καὶ πέμψε τα ὅλα νὰ πωληθῶσιν, εἰς ὁποιανδήποτε τιμὴν θέλετε, θυσιάσετέ τα ὅλα εἰς τοὺς κόρακας, ἂν ἦναι δυνατὸν ἡ τόση θυσία νὰ μοῦ προξενήσῃ ὀλίγην ἀναψυχήν. Καὶ πάλιν εὐτύχει! Ἀπόκρισιν ταχινήν, νὰ ζήσῃς!

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

75.

7 Νοεμβρίου 1824.

Ἀσπάζομαί σε, φίλε, παρόντιον.

Ἰδού σε γράφω διὰ τῆς ὁποίας μὲ διδάσκεις ὁδοῦ. Τὰς ἐπιστολάς σου 6, 13, 18, 20, 23 Ἰουλίου, καὶ τὴν διὰ τοῦ And. C. τελευταίαν 5 Ὀκτωβρίου ἔλαβα. Ἡ τελευταία αὕτη μὲ ἦλθε τὴν 2 Νοεμβρίου, ἤγουν διέτρεψεν εἰς τὸν δρόμον 28 ἡμέρας.

Τὴν 21 Μαίου, καὶ 25 Ἰουνίου δὲν ἔλαβα. Ἴσως λέγεις τὴν 24 Ἰουνίου. Ἡ 18 Ἰουλίου μοῦ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Ἀριστέα. Ἡ 20 τοῦ αὐτοῦ φρικτὴ ἐπιστολὴ ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὲ ἀποπλήξῃ.

Εὐχαριστῶ καὶ διὰ τὰ πληρωθέντα εἰς τὸν Φραγκ. φρ. 220,3 καὶ τὰ σταλέντα εἰς τὸν ἀδελφόν μου. Ταῦτα δὲν λέγεις πόσα φρ. ἔκαμαν, διὰ νὰ τὰ περάσω εἰς πίστιν τοῦ λογ. σου ὡς τὰ τοῦ Φραγκ. Περὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, παρακαλῶ σε θερμῶς, κατὰ πᾶν τρίμηνον νὰ τὸν πέμπῃς ἀπαραιτήτως τὰ 100 γρόσια, καὶ νὰ τὰ περᾷς εἰς τὸν λογ. μου. Μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι θέλω σὲ πληρώσειν καὶ αὐτὰ καὶ τὰ προχρεωστούμενα. Ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν σύντ. μακρὰν ἐπιστολήν μου καταλαμβάνεις, ὅτι ἀπεφάσισα νὰ τελειώσω τὰ βάσανά μου πρίν με ἀποπλήξωσι. Ἂν εἰσακούσωσιν εἰς ὅσα γράφω, καλῶς· ἐὰν ὄχι, ἐκτελῶ τὴν πώλησιν τῆς Βιβλιοθήκης μου, τὴν ὁποίαν ἤρχισα νὰ κολοβόνω καθημέραν, καὶ πληρόνω τὰ χρέη μου. Εὐτύχημά μου μέγα καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ γενναῖος ἀγοραστὴς δὲν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν παραλαμβάνει πλὴν μετὰ θάνατόν μου. Μὲ λέγεις φίλε, ὅτι «διόρθωσιν ἄλλην δὲν βλέπεις εἰς τὰ πάθη μου παρὰ τὴν στήριξιν τοῦ γένους». Παρηγορία θαυμαστὴ διὰ πεντηκονταετῆ, ἀκόμη καὶ ἑξηκονταετῆ ἄνθρωπον ἀλλ' ὄχι διὰ γέροντα, ὅστις ἔχει τὸν ἕνα πόδα εἰς τὸν τάφον.

Περὶ τῶν βιβλίων, φίλε, λέγεις ὅτι σοῦ ἐκράτησαν τὸν 10 καὶ 11 τόμον τῆς Βιογραφίας τῶν συγχρόνων. Ἐλπίζω νὰ σοῦ τοὺς ἀναπληρώσω. Ὁ 12 καὶ 13 εὑρίσκονται εἰς τὴν κιβωτὸν Nº 5.

Ἔχω τώρα ἐδῶ τὸν 14, 15 καὶ 16.

Ἔτι τῆς καθολικῆς Βιογραφίας τὸν 37 καὶ 38.

Ἔτι τοῦ Dict. des sc. natur. τὸν 31 μὲ δύο φυλλάδια χαλκογραφιῶν.

Δίδαξέ με πῶς ἔχω νὰ τὰ οἰκονομήσω. Καλὸν ἦτο, φίλε, νὰ ἀποφασίσῃς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ λαμβάνῃς τὰ βιβλία ἀστίχωτα. Τοῦτο σμικρύνει τὸν ὄγκον καὶ εὐκολύνει πολὺ τὴν ἀποστολήν. Διὰ στίχωμα μὴ φροντίζῃς· μετὰ μικρὸν θέλει πληρωθῆ ἡ Ἑλλὰς ἀπὸ στιχωτὰς καὶ πάσης ἄλλης τέχνης τεχνίτας. Ἔπειτα αὐτοῦ δενόμενα τὰ ἔχεις καὶ νεαρώτερα, καὶ ὄχι τριμμένα ἐκ τῆς μετακομιδῆς.

Ὡς τόσον πέμπω ταύτας τὰς ἡμέρας πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ Ῥοδοκ. υἱοὺς καὶ συντρ. 13 σώματα τῆς Γαλλ. μεταφρ. Θυρότου τῶν Πολιτικῶν Ἀριστοτέλους, διὰ νὰ ἐνεργήσωσιν, ὡς τοὺς διατάξεις. Τὰ στέλλω εἰς δέσμην (καὶ ὄχι εἰς κιβωτόν), ὅθεν ἂν θέλῃς νὰ τὰ βάλωσιν εἰς κιβωτόν, πρέπει νὰ τοὺς τὸ γνωστοποιήσῃς. Αὐτὰ εἶναι διὰ τοὺς ὑπογραμμένους· καὶ ἐπειδὴ ἐσυγχωρήθη ἡ εἴσοδος τῶν ἠθικῶν, δὲν πιστεύω νὰ ἐμποδισθῶσιν αὐτά. Διὰ τοῦτο μάλιστα τὰ στέλλω μόνα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐπαναλαμβάνω τὰ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου. Αὐτὸς δὲν γνωρίζει, οὐδὲ πιστεύει ἴσως τὴν κατάστασίν μου· ὅθεν μοῦ τρώγει συνεχῶς τὰ σπλάγχνα μὲ τὰς ἐπιστολάς του. Καὶ ὑπομονὴ εἰς τοῦτο! ἀλλὰ τώρα ἤρχισε νὰ βάλῃ ἀνθρώπους ξένους ἀγνώστους καὶ τὸ χειρότερον ἀλλογενεῖς νὰ μὲ γράφωσιν ἐπιστολὰς μεσιτείας. Οἱ ξένοι οὗτοι, δὲν γνωρίζουν οὐδ' αὐτοὶ εἰς ποίαν κόλασιν βασανίζομαι. Συλλογίσθητι λοιπόν, πόσον εἶναι δεινὸν εἰς ἐμὲ νὰ κρίνωμαι καὶ νὰ κατακρίνωμαι, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ὑπολαμβάνωμαι ἄσπλαγχνος εἰς τὸν ἀδελφόν μου! Ὅθεν, ὄχι μόνον σὲ παρακαλῶ, νὰ τοῦ πέμπηται κανονικῶς κατὰ τριμηνον τὸ διορισθέν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν βεβαιώσῃς δι' ἐπιστολῆς, ὅτι τὰ δανείζομαι ἀπὸ φίλους καὶ τὰ πέμπω· καὶ εἰς τοῦτο δὲν ψεύδεσαι βέβαια, ἐπειδὴ εἶναι εἷς τῶν δανειστῶν μου. Ἐλπίζω νὰ σὲ ἀποπληρώσω μὲ ἕνα ὁπωσονδήποτε τρόπον.

Ἔχω τώρα καὶ ἄλλην ἔκδοσιν ἕτοιμον, τὰ *Πολιτικὰ* τοῦ *Πλουτάρχου*· ἴσως δὲν καταλαμβάνεις τί λέγω. Ἐχώρισα ἀπὸ τὰ ἠθικά του πέντε συγγράμματα, τῶν ὁποίων ἡ ὕλη εἶναι πολιτική· ὅθεν τὰ ἐπέγραψα Πολιτικ. Πλουτάρχ. Αὐτῶν προηγεῖται εἰς τόπον προλεγομένων μακρὸς διάλογος δύο Γραικῶν. Αὐτοῦ βέβαια εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ ἐμβῶσι. Ποῦ καὶ πῶς ἔχω νὰ τὰ σκορπίσω, ἀπορῶ. Διάβαζετέ με τὸ γρηγορώτερον.

Τὴν 4 Ὀκτ. σ' ἔπεμψα διὰ τοῦ συντ. ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ζ. καὶ παράκλησιν νὰ τοὺς πληρώσῃς τὸ χρ. μου φρ. 275. Μὴ τὰ ἀμελήσῃς, παρακαλῶ σε. Εὐδαιμόνει!

Ὅταν λάβῃς τὴν παροῦσαν, χωρὶς ἀναβολὴν φανέρωσέ μέ το, δι' ἡσυχίαν μου· ἔπειτα μὲ γράφεις πλατύτερον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

76.

3 Φεβρουαρίου [1825].

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον, καὶ συγχαίρω καὶ τοὺς δύο ἀπὸ καρδίας, τὴν μὲν συμβ. ὅτι τῆς ἐχάρισεν ἡ πρόνοια τοιοῦτον ἄνδρα, τοῦτον δέ, ὅτι τοῦ ἔδωκε βοηθὸν αὐτῷ κατ' αὐτό. Ζῆτε, καὶ « Πληθυνθείη τὸ σπέρμα ὑμῶν, ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης ! »

Τῆς ἀνατροφῆς τὸ ἔργον δικαίως σὲ βάλλει εἰς μερίμνας· διότι εἶναι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἔργον πολλὰ δύσκολον καὶ πολλῆς ἀγρυπνίας χρείαν ἔχον. Δὲν εἶναι τόσον ἡ ἔλλειψις τῶν βιβλίων τὸ αἴτιον τῆς δυσκολίας, ὅσον ἡ ἔλλειψις τῆς μεθόδου καὶ ἀνθρώπων ἐπιτηδείων νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν μέθοδον. Τριάκοντα χρόνοι εἶναι ἀποῦ ἦλθεν ἐξεπίτηδες ἀπὸ τὴν Λόνδραν Ἄγγλος τις Κροῖσος τὸν πλοῦτον (δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸνομά του) διὰ νὰ μὲ μετοικίσῃ δι' ἀνατροφὴν μονογενοῦς υἱοῦ του, μὲ ὑπόσχεσιν ἀμοιβῆς ἀδρᾶς καὶ ἰσοτιμίας ἀδελφικῆς· καὶ τὸν ἀπέβαλα, καταφρονήσας καὶ τὰς μέμψεις τοῦ Βιλλοισῶνος, ὅστις δὲν ἔβλεπεν ἄλλο παρὰ τὴν μέλλουσαν τύχην μου. Ἂν εἶχα υἱὸν δὲν ἤθελ' ἀναδεχθῆν τὴν ἀνατροφὴν του πλὴν διὰ τὴν ἀπὸ ἔλλειψιν ἄλλου ἀνάγκην. Τοῦτο σὲ λέγω, ὄχι διὰ νὰ σὲ ἀπελπίσω, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀκονήσω τὴν ἀγρυπνίαν σου. Σπούδασε μάλιστα τὴν ἀνατροφὴν τοῦ στήθους, ἥτις μόνη μορφόνει τοὺς ἀληθεῖς ἄνδρας καὶ τὰς ἀνδρείας γυναῖκας, παρὰ τὴν ἀνατροφὴν τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πλάσσονται οἱ καταχρηστικῶς ὀνομαζόμενοι χρηστοήθεις οὗτοι καὶ ἐράσμιοι (aimables) καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κομψοὶ ἀνδριαντίσκοι. Ἔχε καὶ τοῦτο εἰς τὴν μνήμην σου, ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι πρᾶγμα ἐθιστὸν καὶ ἀποκτᾶται ὡς ὅλα τὰ ἀποκτώμενα ἀπὸ μακρὰν συνήθειαν, ἥτις καταντᾷ εἰς ἕξιν καὶ σχεδὸν εἰς δευτέραν φύσιν. Ἀλλὰ τὸ ἔθος τοῦτο πρέπει ν' ἀρχίσῃ μ' αὐτὴν τὴν νηπιώδη ἡλικίαν. Καθὼς, ὅστις συνειθίσῃ παιδιόθεν τὸν καφέν, ἢ τὸν βρωμισμένον ταβάκον, κρίνει τὴν στέρησίν του μεγάλην δυστυχίαν, ἀπαράλλακτα, φίλε μου, καὶ ὅστις συνειθίσῃ ἀπὸ μικροῦ νὰ χαίρῃ εἰς τὰ δίκαια καὶ νὰ ἀγανακτῇ εἰς τὰ ἄδικα, τὴν αὐτὴν ἕξιν καὶ συνήθειαν θέλει ἔχειν καὶ ὅταν φθάσῃ εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ζυμωθῇ με τοιαύτην ἕξιν τὸ παιδίον, πρέπει νὰ ἦναι περικυκλωμένον ἀπὸ χρηστὰ παραδείγματα, καὶ μακρυσμένον, ὅσον δυνατόν, ἀπὸ κακοὺς λόγους καὶ κακὰς πράξεις. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι προσέχεις εἰς τοῦτο ὡς εἰς ἠθικὴν παρθενίαν. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς Γαλλικῆς πολιτικῆς ταραχῆς παρετηρήθη καὶ τὸ ἀξιοσημείωτον τοῦτο· ἀπὸ τοὺς σφάζοντας ἀδίκως, οἱ πλειότεροι ἦσαν ἀπὸ τὸ αἱματηρὸν ἐπάγγελμα τῶν κρεωπωλῶν· συνειθισμένοι παιδιόθεν νὰ σφάζωσι πρόβατα καὶ μοσχάρια, δὲν ἔκαμναν πλέον διαφορὰν μεταξὺ λαιμοῦ ἀνθρωπίνου καὶ λαιμοῦ κτήνους. Ἂν θέλῃς καὶ παράδειγμα νεώτερον, στρέψε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν Κ. Ἀναθραμμένος εἰς κλοπὰς καὶ φόνους, πῶς δύναται ὁ ταλαίπωρος νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν ψυχήν του τα τόσον καλὰ μαθήματα; πῶς θέλεις νὰ ὑποταχθῇ εἰς νόμους ὅστις ἐβύζασε τὴν ἀνομίαν μὲ αὐτὸ τὸ μητρικὸν γάλα; Ἔπρεπε ν' ἀρχίσω ἀπὸ τὰ τέκνα σου, διότι αὐτὸ ἦτο τὸ κυριώτερον· ἔρχομαι τώρα εἰς τὰς ἐπιστολάς σου.

Αὐταί εἶναι γραμμ. 12, 20 (ἡ διὰ τοῦ Cottier) 23, 26 (ἡ διὰ τοῦ Ψύχα) Νοεμβρίου, καὶ 8 καὶ 23 (διὰ τοῦ

Buttin) Δεκεμβρίου. Κατεχώρισα εἰς πίστιν τοῦ λογαριασμοῦ σου τὰ πληρ. εἰς τὸν . . . φραγ. 200, τὰ εἰς τὸν ἀδελφόν μου 57, καὶ εἰς τὸν Ζωσιμᾶν 375, ὅλα ὁμοῦ φρ. 632.

Εἰς δὲ τὸ χρέος.

Βιογραφ. καθολικ. τόμ. 37 καὶ 38 ῥαμμένα φρ.	14,—
Βιογραφ. τῶν συγχρόνων τόμ. 14, 15 καὶ 16.	25,50
Dictionn. des Sciences naturelles τόμ. 31, 32 καὶ 33.	10,—
4 φυλλάδια χαλκογραφιῶν N°30,31,32 καὶ 33.	20,—
ἔτι βιογραφίαν συγχρόνων τόμ. 17	8,50
φρ. . .	86,—
διὰ πώλησιν βιβλίων μου, ὡς μὲ γράφεις . .	97,—
φρ. . .	183,—

εἰς κιβώτιον RN, σταλμ. . . Ἰανουαρίου πρὸς τοὺς Ῥοδοκαναν. καὶ συντρ.

Τὰ προλεγόμενα διηρημένα εἰς δύο δέσμας ἐστάλησαν διὰ τοῦ ἐν Α. Κ. Β. ἡ πρώτη δέσμη 30 Δεκεμβρίου 1824 καὶ ἡ δευτέρα μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας.

Ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸ Ζ. Β. στελλομένην σήμερον, μανθάνεις ὅτι ἔλαβα τὰ 500 ἰδικά σου καὶ τὰ ἀπ' αὐτὸν 600. Τὰ ἄλλα 500 τὰ ἀπὸ τὸν Cottier οὔτ' ἔλαβα, οὔτε θέλω λάβειν, πρῶτον ὅτι δὲν ἔχω κατὰ τὸ παρὸν χρείαν, καὶ δεύτερον ἂν ἔλθω εἰς χρείαν (τὸ ὁποῖον δὲν πιστεύω) μέλλω πάλιν μετὰ 5 ἢ 6 μῆνας νὰ σὲ βαρύνω μὲ νέαν ἀποστολὴν εἰς τοὺς Ζωσιμάδας. Θέλω φροντίσειν ὡς τόσον νὰ σὲ στείλω καὶ βιβλία.

Τὸ voyage pittoresque μὲ φαίνεται καλὸν νὰ τὸ ἀναβάλῃς κατὰ τὸ παρόν. Δὲν τὸ γνωρίζω ἀκριβῶς· εἶναι ἔτη πολλὰ ἀποῦ ἴδα ἐμπαρόδῳ τὸν πρῶτον τόμον, ὅστις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δὲν μ' ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν. Μ' ὅλον τοῦτο, ἂν ἤμην πλούσιος, κ' ἐγὼ ἤθελα τὸ ἀγοράσειν. ἂν ὄχι δι' ἄλλο, διὰ κἂν τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀναφοράν του· τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος καλλύνει καὶ τὰ ἄμορφα.

Βιβλία δὲν λείπουν καὶ πολλὰ καὶ καλά· ἀλλὰ πρέπει νὰ βεβαιωθῇς, ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ τὰ λαμβάνῃς.

Τὰ περὶ τῆς φιλανθρώπου ἑταιρίας ἀκούω πρώτην φορὰν ἀπὸ σέ. Ἐφημερίδας γραικικὰς λαμβάνομεν ἐδῶ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρόν, ἀτάκτως ὅμως, ἀνωμάλους καὶ διακοπτομένας. Ἐὰν τὰς εἶχα εἰς τὸν καιρόν, ἤθελα προσθέσειν ἢ μεταποιήσειν πολλὰ εἰς τὸν Διάλογον. Χθὲς ἔμαθα ἀπὸ τὰς γαλλικὰς ἐφημερίδας τὸν θάνατον τοῦ Ν. Δὲν ἦτον ἀκερδὲς νὰ τὸν ἀκολουθήσω' ἐξαπίσω καὶ ἄλλοι πνές, ἐξ ἐκείνων μάλιστα, ὅσοι ῥίπτουσι τὸ πῦρ τῆς διχονοίας μὲ φυσερὸν κρυμμένον εἰς τὰ ἐνδύματά των.

Τὰς ὁποίας μ' ἔγραφες τὴν 12 Νοεμβρίου διχονοίας ἠκούσαμεν ὅτι ἔπαυσαν. Ἀλλὰ τώρα πρὸ τεσσάρων ἢ πέντε ἡμερῶν μᾶς ἀναγγέλλουν ἄλλας αἱ Γαλλικαὶ ἐφημερίδες, προξενηθείσας ἀπὸ τρεῖς φατρίας.

Μὲ παρακινεῖς φίλε, νὰ γράψω εἰρηνοποιὸν ἐπιστολήν. Ἀλλ' ἂν δὲν πιστεύῃς τὰς σωματικὰς ἀσθενείας, τὰς ψυχικὰς ἀνίας, τὰς πολυπληθεῖς καθημερινὰς ἀσχολίας μου, πίστευσε κἂν ὅτι πρώτην φορὰν ἴδα τὸν ἥλιον κατὰ τὸ 1748 ἔτος. Πίστευσέ το διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴν αὐξάνῃς τὴν λύπην μου, παρακινῶν με εἰς ἀγῶνας, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἐξαρκεῖ πλέον ἡ δύναμίς μου.

Πρὸ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ μηνῶν, μὴν ὑποφέρων τὴν σιωπὴν των περὶ τῆς χρηματικῆς εὐεργεσίας τῆς χήρας Wyttenbach ἠναγκάσθην νὰ γράψω ἀμέσως πρὸς τὸν Κουντουριώτην, καὶ λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τούτου δὲν ἠμέλησα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ τὸν εἴπω καὶ ἄλλα τινὰ ἀποβλέποντα εἰς τὴν παροῦ
σάν μας κατάστασιν. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔλαβα τὴ
ἀπόκρισίν του γραμμ. 28 Ἰουλίου, πολὺ φρονιμωτέραν
παρ' ὅ,τι ἤλπιζα.

Ἤκουσα καὶ ἄλλοτε, ὅτι παραδίδεται εἰς τὴν Ἑλ
λάδα μικρά τις κατήχησις, ἀλλὰ δὲν ἤξευρα ὅτι εἶναι ἡ
τοῦ Κ. Εἶναι δυνατὸν (δὲν ἔχω οὔτε αὐτὴν οὔτε τὴν μα
κροτέραν ὅθεν ἐσυντάχθη αὐτὴ) νὰ μὲ προμηθεύσῃς κα
νὲν σωμάτιον, νὰ διορθώσω τὸ ὕφος, ἂν ἔχῃ χρείαν διορ
θώσεως, νὰ σὲ τὸ στείλω ὀπίσω νὰ τὸ τυπώσῃς καμμίαν
φορὰν μετὰ θανατ. τοῦ Κ; Ἴσως δυνηθῶ νὰ προσθέσω
εἰς τὸ τέλος καὶ ὀλίγους τινὰς ἀφορισμοὺς περὶ τοῦ τρό
που τῆς φυλακῆς τῆς ἐλευθερίας.

Εἰπέ με, τί νοεῖτε καὶ τί ὀνομάζετε *Κουρπᾶς*; Εἶναι
τὸ αὐτὸ μὲ τὴν Ζειὰν (l'epautre); Εἰπέ με, τί λέγετε
Κόντρα, καὶ τὸ ῥῆμα Κοντριάζει, Ἐκόντριασε;

Ἐδῶ κλεισμένην εὑρίσκεις τὴν πρὸ τοῦ Διαλόγου ἐπι
στολήν. Εὐδαιμόνει!

77.

12 Ἀπριλίου 1825.

Νύκτας ἐπέρασα ἀύπνους, διὰ νὰ ἐξηγήσω τὴν σιω
πήν σου. Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐστάλη
τὸ ἥμισυ τοῦ Διαλ. καὶ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας τὸ
λοιπὸν ἥμισυ. Ἰδοὺ τρεῖς μῆνες καὶ ἥμισυς σχεδόν, καὶ
ἀπόκρισιν δὲν ἔχω. Τὴν αὐτὴν σιωπὴν κρατεῖ καὶ ὁ σύντ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὴν 17 τοῦ περασμένου ἐστάλθη εἰς τοὺς ἐν M. P. οἰκους καὶ συντροφ. κιβώτιον μὲ τὸ σύνηθ. σημ. καὶ ἀριθμ. 8 περιέχον :

5 τόμους νέας ἐγκυκλοπ. broch. πρὸς	7,50	φρ.	37,50
6 Blackstone, lois d'Angleterre. .	8		48,—
7 τοῦ Filangieri τὰ νομικὰ συγγρ. .			38,—
4 Histoire de Paris, οἱ ὁποῖοι εἶναι δύο τόμοι διηρημ. εἰς 4			20,—
1 Refl. sur les lois pénales de Fr. et d'Angleterre			4,—
		φρ.	147,50
Κιβωτὸν καὶ ἄλλα ἔξοδα			6,25
		φρ.	153,75

Εἰπέ με λοιπὸν τί σημαίνει ἡ μακρά σου σιωπή; Ζῆθι πανοίκιος !

78.

17 Μαΐου 1825.

Φίλε,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἡ ἐδῶ κλεισμένη ὀλίγον ἔλειψε νὰ μ' ἀποπλήξῃ. Ἄρρωστος σὲ γράφω. Ἀνάγνωσε καὶ αὐτὴν καὶ τὴν συγκλεισμένην ἀπόκρισιν, τὴν ὁποίαν σφράγισε καὶ στεῖλε. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Λάβε τὸν κόπον δι' ἀγάπην μου νὰ τὴν συνοδεύσῃς μὲ δύο λόγους πρὸς τὸν Lee, βεβαιόνων εἰς τὴν τιμήν σου, ὅτι σοῦ χρεωστῶ. Κάμε τον καὶ τὴν παρατήρησιν ταύτην, ὅτι ἡ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπιστολή του εἶναι 24 Φεβρ. καὶ ἡ ἀπολυπτικὴ τῶν 100, τὴν ὁποίαν μ' ἔστειλε τοῦ ἀδελφοῦ μου, εἶναι 10 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Ἐνδεχόμενον νὰ μὲ ἀδικῇ ὁ ἀδελφός μου τὸ μέγα τοῦτο ἄδικον, νὰ κρύπτῃ λέγω ἀπὸ τὸν Lee καὶ τοὺς λοιποὺς τὴν ὁποίαν τὸν πέμπω μικρὰν βοήθειαν. Τοῦτο ὑποπτεύομαι ἀπὸ τὴν διπλῆν ἐπιστολὴν τοῦ Lee, εἰς τὴν ὁποίαν θέλεις παρατηρήσειν ὅτι ζητεῖ νὰ τοῦ κάμω ἑτήσιον *πενσιῶνε*, ὅταν φυσικὰ ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ νὰ τοῦ αὐξήσω τὴν *πενσιῶνε*. Ὅλα ταῦτα παρακαλῶ σε νὰ τὸν ἐξηγήσῃς καθαρά, ὅτι καὶ διὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔτι ζῶντος τὸν ἔπεμπα βοήθειαν, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του δὲν ἠμέλησα νὰ τὸ ἀκολουθῶ. Καταλαμβάνεις, φίλε, πόσον μὲ βλάπτει τοῦτο. Ἀφοῦ ἔλαβα τὴν σφαγερὰν ἐπιστολὴν ταύτην μέχρι τῆς σήμερον, εἶμαι τόσον ἄρρωστος, ὥστε διέκοψα παντάπασι τὸ ἔργον μου, διὰ νὰ μὴ πάθω τι χειρότερον. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ ἐπὶ ζωῆς σου ἀπὸ τοιαύτας φρικτὰς ἀνίας, καὶ πᾶν ἄλλο ἀηδές!

Ὁ Κοντόσταυλος ἀνεχώρησε διὰ τὴν Λόνδραν.

Τὴν 11 τοῦ παρόντος (ὀλίγας ὥρας πρὶν πληγωθῶ ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Lee) ἔγραψα πρὸς τὸν Βλαστόν, τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι. Θέλω σᾶς γράψειν μακρότερα, ὅταν ἀναλάβω τὰς δυνάμεις μου.

Μὴν ἀμελήσῃς (διὰ τὸν Θεόν!) τὸ τριμηνιαῖον τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ λογάριαζέ το εἰς τὰ ὁποῖα μέλλεις νὰ συνεισφέρῃς τὸ ἐρχόμενον ἔτος, φρ. 500.

Ἑτοιμάζω καὶ ἄλλην κιβωτὸν βιβλίων.

Ἀπόκρισιν μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου πρὸς γαληνισμὸν τῆς ψυχῆς μου.

Καῦσε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Lee.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

79.

Κατὰ τὰ τέλη Μαΐου 1825.

Φίλε,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Τὴν 17 τοῦ παρόντος σ' ἔγραψα, παρακαλῶν ἀπόκρισιν ἐγρήγορον. Τὰς ἐδῶ κλειδωμένας σφράγισε καὶ στεῖλε. Εἰπὲ τὸν Ξένον ν' ἀποκριθῇ ὑπερθέτως. Ἀπὸ τὸν Ζ. ἐλευθέρωσέ με, νὰ ζήσῃς. Ἂν αὐτοῦ εὑρίσκωνται Ἠθ. Ἀρ. καὶ Βεκκ. στεῖλέ τον δύο γράμματα ἀπὸ καθέν· καὶ θέλω σὲ τὰ πέμψειν ἐδῶθεν ἢ περάσειν τὴν τιμὴν εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου.

Εἰς τὴν μακρὰν ἐπιστολήν σου δὲν ἐξεύρω πότε θέλω εὐτυχήσειν ν' ἀποκριθῶ.

Τὸν σύντ. ἀσπάζομαι. Εὐτυχεῖτε!

81.

6 Ἰουλίου 1825.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον.

Ἔχω, φίλε, πέντε ἐπιστολάς σου, τὴν διὰ τοῦ Κωνσταύλου 10 Μαρτίου, τὴν διὰ τῶν νέων Μωραϊτίνη 26 Μαΐου, 27 καὶ 31 τοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν τελευταίαν 7

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἰουνίου τὴν πολλὰ χαρμόσυνον διὰ τὰ εὐαγγέλια, π
τῶν ὁποίων σ' εὐχαριστῶ.

Ἀπὸ ταῦτα τὰ κατ' ἀρχὰς μουζαλώματα τῆς ἀπ
κρίσεώς μου, καὶ ἀπὸ ὅσα λάθη ἀριθμητικῆς εὗρες
τοὺς λογαριασμούς μου, συμπέρανε εἰς ποίαν κατάστα
εὑρίσκεται καὶ ἡ ταλαίπωρός μου κεφαλὴ καὶ ἡ ἀσθεν
μου χείρ. Καὶ μὲ πέμπεις κατήχησιν νὰ διορθώσω καὶ
μετατυπώσω ! ! ! Αἱ τοιαῦταί σου ὀρέξεις ἤθελαν πολύ
λυπήσειν, ἂν δὲν ἐσυμπέραινα ἐξ αὐτῶν πιθανῶς ὅτι χ
ρεσαι ὑγείαν καὶ ἰσχὺν ἡράκλειον, καὶ μὲ μετρεῖς μὲ
μέτρον σου. Εἴθε νὰ ἦναι καὶ νὰ διαμείνῃ μέχρι τέλο
τοιαύτη ! Μοῦ ἐνθύμισες καὶ τὸν τουρκικὸν ἀπόλογον, τ
γυναικὸς εἰς τὸν λουτρόν, ὅπου ἀκούσασα τὴν ἀγγελία
τοῦ θανάτου τοῦ ἀνδρός της, ἀπὸ τὸ ἄκρον ψύχος, ἀπ
ροῦσε πῶς ἐκεῖνος ἐξεπαγώθη, ἐνῷ αὐτὴ ἐπνίγετο ἀπ
τὴν θέρμην τοῦ λουτροῦ. Ἴσως εἶναι τὸ σφάλμα ἰδικόν
μου· ἂν ἐνθυμῶμαι καλά, σ' ἐζήτησα ὄχι ταύτην τὴν
κατήχησιν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ταύτης Κατηχήσεως τὴν
ἐπιτομὴν εἰς φυλλάδιον μικρόν, τὸ ὁποῖον, μεταχειρίζον
ται εἰς τὰ κοινὰ σχολεῖά των οἱ Ἑπταννησιῶται. Ἐτυ
πώθη, νομίζω, εἰς τὴν Βενετίαν.

Σήμερον 2 Ἰουλίου γράφω πρὸς τὸν σύντ. λέγων εἰς
αὐτὸν τὴν ἀποστολ. εἰς Μ. πρὸς τοὺς υἱοὺς Ρ. καὶ σ
κιβωτίου I R Nº 9 μὲ βιβλία, τῶν ὁποίων τὸν λογ. βλέ
πεις εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς. Πρὸς τὸν αὐτὸν σύντ.
καὶ πρὸς σὲ κοινῶς πέμπω ἐπιστολ. σφραγισμένην, δι
νὰ τὴν ἀνοίξητε μετὰ θάνατόν μου.

Σοῦ εἶμαι ὑπόχρεως διὰ τὴν πρὸς τὸν Lee ἐπιστολήν
σου, ἥτις ἐπαρηγόρησε καὶ ἐλάφρυνε τὸ βάρος τῆς ἀνίας
μου. Τίς εἶναι οὗτος ὁ Lee; Τὴν πρὸς ἐμὲ ἐπιστολήν του

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ίαι ἡ καῦσε. Μ' ἐχαροποίησε καὶ ἡ ἀνάμνησις ὅσων
ἔλεγεν ὁ μακαρίτης χρηστὸς Keun περὶ ἐμοῦ. Καθη-
μαν ἐνθυμοῦμαι καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἐν Ἀμ-
στελδὰμ μινίστρον Buurt πρὸς τὸν ὁποῖον μ' ἐσύστησεν.
ς αὐτοὺς τοὺς δύο χρεωστῶ ἂν ἔχω τι καλὸν καὶ τίμιον.
ποὶ μ' ἔσωσαν ἀπὸ τὸν μέγαν κίνδυνον τῆς νεότητος.
Ἡ φιλοτιμία νὰ φανῶ ἄξιος τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀγάπης
ων μοῦ ἔγινεν ἀληθινὸς χαλινός. Τοιοῦτον χαλινὸν φρόν-
τι νὰ βάλῃς σύνωρα εἰς τὰ σκιρτήματα τῆς ἡλικίας
ῶν τέκνων σου, προσκολλῶν αὐτὰ εἰς συναναστροφὴν
θέσμιων ἀνδρῶν.

Πολὺ μ' ἐλύπησεν ἡ συμφορὰ τοῦ συντ. σου. Εἰς
ροντικὰς ἡλικίας τοιαῦται συμφοραὶ γίνονται βαρύτα-
τοι. Παρηγόρει τον, ὅσον δύνασαι, καὶ διασκέδαζε τοὺς
λογισμούς του. Ἂς τοὺς στρέψῃ ὅλους εἰς τὴν ἀνάκτη-
ιν τῆς πατρίδος.

Κρατῶ μόνα τὰ Προλεγόμενα, καὶ σὲ πέμπω ὀπίσω
τὴν Κατήχησιν σφραγισμένην καὶ σημειωμένην AAA καὶ
ιμένην εἰς τὴν κιβωτὸν I R N° 9. Τὸ ἐρχόμενον φθινό-
πωρον ἐλπίζω ὅτι θέλω ἀναπαυθῆν ἀπὸ ὅλα μου τὰ βά-
σανα. Τὸ συμπεραίνω ἀπὸ τὴν καθημερινὴν καὶ προσω-
πινὴν πρόοδον τῆς ἀδυναμίας μου. Ἀφίνω τὴν ζωὴν μὲ
πολλὴν εὐαρέστησιν καὶ εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν πρόνοιαν,
ὅτι ἐσυγκέρασε τὰς ἀνίας μου καὶ μὲ κάποιας εὐφροσύ-
νας, πλειοτέρας ἴσως ὅσων μ' ἔπρεπαν. Τὰς εὔχομαι εἰς
τὴν οἰκογένειάν σου ἀμίκτους ἀπὸ λύπας!

Βλέπω ὅτι ἡ συντέλεσις τῆς συνεισφορᾶς ἀπαντᾷ βρα-
δύτητα· καὶ ἴσως ἐσύμφερε νὰ μὴν ἐνοχλῆτε πλέον κα-
νένα, ἀλλὰ νὰ ἀρκεσθῆτε καὶ νὰ ἀρκεσθῶ εἰς ὅ,τι ἕως
τώρα ἐπράξατε, μὲ βεβαιότητα ὅτι θέλετε τὰ ἀπολάβειν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπὸ τὰ κτήματά μου, ἀφοῦ παύσω νὰ ζῶ, κατὰ τὴν
χεῖρας τοῦ φίλου μου Thurot παραδοθεῖσαν (τὴν
Ἰουνίου παρόντος ἔτους) διαθήκην μου. Ἔξω ταύτ
θέλετε εὑρεῖν ὀλίγας τινὰς διαταγὰς εἰς τὴν ἤδη στα
θεῖσαν (2 Ἰουλίου) πρὸς σὲ καὶ τὸν σύντ. σφραγισμέν
ἐπιστολήν, τῆς ὁποίας ἴσον, ὡσαύτως σφραγισμένο
ἐστάλη (22 Ἰουνίου) καὶ πρὸς τὸν Κοντόσταυλον.

Τὰ εὑρισκόμενά σου φρ. 500 εἰς τοὺς André et Co
tier δὲν τὰ ἤγγιξα· ἐνδεχόμενον ὅμως νὰ τὰ χρειασθῶ
ὅθεν μὴ τοῦ σηκώσῃς ἀκόμη τὴν ἐξουσίαν νὰ μὲ τὰ δώσ
ἂν τὰ ζητήσω.

Δικαίως ἐπαινεῖς τὸν πρόεδρον· ἕως τώρα ἐρέ
κάλλιστα. Τὰ δὲ θρυλλ. ἀπὸ τὰς Γαλλ. ἐφημ. περὶ τοῦ
ὁποίου λέγεις, οὐδ' ἐγὼ ἐξεύρω εἰς ποίαν βάσιν στηρίζον
ται. Εἴθε νὰ ἦναι, ὡς ἐλπίζεις, ψευδῆ! ὅπως ἂν ἦνα
αὐτὸς ἔδωκεν αἰτίαν νὰ τὸν ὑποπτεύηται τὸ ἔθνος. Ὁ
ἔρως τῆς ἐλευθερίας εἶναι ἔρως ζηλότυπος. Παράβαλε τ
ἐκφωνηθὲν ἀπὸ τὸ στόμα του puis-je l'empêcher? μ
τὸ λεγόμενον ἀπὸ τὸν συγγραφέα τοῦ διαλόγου (σελ. 138
« Πῶς ἐμπορῶ νὰ τῶν κλείσω τὰ στόματα; » καὶ κρίνε
Τοῦτο ἔλεγεν ὁ Διαλογογράφος ἢ μᾶλλον ἐπροφήτευε
πρὶν μάθῃ ἀκόμη τὸ puis-je l'empêcher? γραμμένον εἰ
τὸ περὶ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Byron (σελ. 104).

Τὰ περιεχόμενα εἰς τὴν σταλθεῖσαν πρὸς τοὺς ἐν Μασ
σαλίᾳ υἱοὺς P. καὶ συντρ. (27 Ἰουνίου) κιβωτὸν I R N
9 εἶναι τὰ ἑξῆς:

5	σώματα πολιτικῶν Πλουτάρχου πρὸς 6,50 φρ.	32,50
5	μέρη histoire de Paris tom. 3 καὶ 4 καὶ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ 5 τόμου	» 25,—
	Πρὸς μεταφορὰν . . . φρ.	57,52

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκ μεταφορᾶς . . .	φρ. 57,50
Abrégé des voyag. modernes depuis 1780 jusqu'à nos jours	» 70,—
Biographie des contemporains le XVIII volume.	» 8,50
Rélation de l'expedition du Lord Byron	» 4,—
Dictionnaire des sciences naturelles tom. XXXIV	» 6,—
Cahier des Planches N° 34	» 5,—
Paquet cacheté et marqué AAA.	
	151,—
Κιβ. καὶ ἄλλα ἔξοδα.	5,—
	φρ. 156,—

α ὁποῖα ἐπέρασα εἰς χρέος τοῦ λογαριασμοῦ σου.

Τοῦ ἀδελφοῦ μου τὸ τριμηνιαῖον παρακαλῶ σε νὰ μὴ ησμονῆς.

Τον *Φάρον* ἤξευρα ὅτι εἶναι ἀπὸ κριθάριον. Ἀγνοοῦσα ὅμως ὅτι τὴν ὀνομάζετε καὶ *Ζειὰν* μὲ τὴν αὐτὴν σύγχυσιν τῶν λέξεων, ἥτις ἔλαβε χώραν καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς καὶ Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους. Ἡ Ζειὰ ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς Γάλλους épautre εἶδος σιτηροῦ, διάφορον ὅμως ἀπὸ τὴν κριθήν. Οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμαζον τὴν Ζειὰν *far* (ὅθεν παράγεται καὶ ἡ farine τὸ ἄλευρον καὶ ὁ νῦν *φάρος* μας, ὅλον ὅτι εἶναι κρίθινος).

Τὸ *πληγοῦρι* τὸ προφέρομεν ἡμεῖς *πνηγοῦρι*, καὶ τοῦτο μ' ἐμπόδιζεν ἕως τώρα νὰ νοήσω τὴν παραγωγήν του. Ἂν ἦναι ὀρθὴ ἡ διὰ τοῦ λ γραφὴ (καὶ τὴν νομίζω ὀρθήν), παράγεται ἀναμφιβόλως ἀπὸ τῶν τυράννων τὴν γλῶσσαν *Μπουλγούρ*. Οὕτως ὀνομάζουν ἐκεῖνοι τὸ κοπανισμέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νον ἢ χονδραλεσμένον σιτάριον. Φοβοῦμαι μὴ καὶ ὁ Κου
πᾶς εἶναι τουρκικὴ λέξις. Τὸ μαμμακίζω εἶναι Γραικικὸ
ἀλλ' εἶναι ἀσφαλέστερον ν' ἀναβαλθῇ ἡ περὶ αὐτοῦ σκέψ
Τὸ *Κοντριάζω*, εἶναι ἀπὸ τὸ Ἑλλ. χονδριάζω ἢ χο
δριάω-ῶ. Ζῆθι πανοίκιος! Ο. Ο.

81.

14 Σεπτεμβρίου, 1825.

Φίλε,

Ἀναβάλλω τὴν πλατυτέραν ἀπόκρισιν εἰς τὴν ἐπιστο
λήν σου 20 Αὐγούστου. Σὲ παρακαλῶ ἐν συντόμῳ νὰ
γνωστοποιήσῃς τὸν Γ. Ῥιζάρην, ὅτι τὴν 10 τοῦ παρόν-
τος ἔστειλα εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ κ. Θεόδωρον Πρασακά-
κην τὰ ζητηθέντα βιβλία εἰς δύο κιβωτοὺς σημ. G. R.
Ν° 1-2 νὰ τὰς κατευθύνῃ ἐκεῖθεν εἰς τὸν ἐν Λιβόρνῳ κ.
Πάλην.

Σήμερον δὲ γράφω καὶ πρὸς τὸν Πάλην, περικλείων
καὶ ἄλλην διὰ τὸν κ. Ῥιζάρην (φοβηθεὶς νὰ τὴν στείλω
διὰ σοῦ, ἢ κατευθεῖαν εἰς Μόσχαν) μὲ τὴν ὁποίαν πέμπω
καὶ τὸν λογαριασμὸν τῶν βιβλίων συμποσούμενον εἰς
φρ. 2141.

Ἀπὸ τὰ εἰς χεῖράς σας 2143 φρ. $^{70}/_{100}$ τοῦ Ῥιζάρη
ἔμβασέ με, νὰ ζήσῃς! μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρό-
μου φρ. 1600. Τὰ λοιπὰ κράτει νὰ διαθέσῃς ὡς θέλω σέ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γράψειν μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἂν δέν με πνίξωσιν αἱ ἄλ-λαι ἐπιστολαί, αἱ ὁποῖαι μὲ στενοχωροῦν κατὰ πᾶσαν ὥραν.

Μὲ κακοφαίνεται ὅτι ὁ σύντ. σου ὑπῆγεν εἰς Β. φοβοῦ-μαι μὴ πέσῃ εἰς Τσαρλατάνων χεῖρας. Εἰπέ τον, ὅταν ἐπιστρέψῃ νὰ ἡσυχάζῃ καὶ νὰ παρηγορῇ τὴν ἀσθένειάν του μὲ τὴν δίαιταν. Ζῆθι πανοίκιος. Ἐφροντίσατε βέ-βαια νὰ γράψητε πρὸς τὸν Παγκαλάκην περὶ ὅσων σᾶς ἔλεγα τὴν 28 Ἰουλίου.

82.

14 Νοεμβρίου 1825.

Φίλε κ. Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἡ παροῦσα σ' ἔρχεται κυ-κλοποριικῶς· ἄλλην πρὸς σὲ καὶ τὸν σύντ. θέλεις λάβειν κατευθεῖαν.

Τὴν 18 τοῦ παρόντος κατεύθυνα εἰς τοὺς ἐν Μασσα-λίᾳ Ῥοδοκανάκη υἱοὺς καὶ συντροφίαν κιβωτὸν σημειω-μένην IR N° 10 καὶ περιέχουσαν :

2 Dictionn. des sciences naturelles tom. 35, 36 fr.	12,—
2 Planches, cahier, 35, 36.	10,—
Πρὸς μεταφορὰν . . .	22,—

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

	Ἐκ μεταφορᾶς. . .	22,—
4	τέσσαρας τόμους Biographie universelle tom. 39, 40, 41, 42	28,—
2	δύο τόμους τοὺς τελευταίους τῆς Biographie des contemporains 19, 20. . .	17,—
1	Encyclopédie moderne tom. 6 . . .	7,50
1	Réflexions sur les lois pénales de France et d'Angleterre.	4,50
5	Hist. phys. et morale de Paris, la fin du tom. 5 et 4 τομίδια ἀναπληρ. τὸν τόμ. 6 καὶ 7.	25,—
	φρ.	104,—
	Κιβωτὸν καὶ ἄλλα ἔξοδα . .	5,75
	φρ.	109,75

2 σώματα Ἀπομνημονευμάτων Ξενοφ. ἑνωμένων μὲ
19 τὸν Γοργίαν τοῦ Πλάτωνος, τὸ ἓν διὰ σέ, καὶ τὸ
ἄλλο διὰ τὸν σύντεκν.

Τὴν ποσότητα ταύτην φρ. 109,75 κατεχώρισα εἰς
χρέος τοῦ λογαριασμοῦ σου.

Περὶ δὲ τῶν 2143,75 τοῦ Ῥιζάρη ἔλαβα τὰ ὁποῖα
μ' ἔστειλες φρ. . . . . 1600,—
Σ' ἔγραφα τὴν 25 Ὀκτωβρίου νὰ στείλῃς εἰς
τὸν Ζωσιμᾶν 332,50
Σὲ λέγω εἰς τὴν κοινὴν πρὸς τοὺς δύο νὰ πε-
ράσῃς εἰς τὸν ἐν Λιβόρνῳ Θωμᾶν Σπανιολάκην 111,25
καὶ νὰ στείλῃς χωρὶς ἀναβολὴν παρακαλῶ πρὸς
τὸν ἀδελφόν μου εἰς Σμύρνην . . . . . 100,—
φρ. . . . 2143,75

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αί οὕτως ἐξοφλεῖται ὁ λογαριασμὸς τοῦ Ῥιζάρη, χωρὶς
χρείαν νὰ καταγραφῶσιν εἰς τὸν λογ. σου.

Τὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου φρ. 100 λογίζονται ἔξω τοῦ
τριμηνιαίου. Παρακαλῶ, καὶ αὐτὰ νὰ πέμψῃς πάραυτα,
καὶ τὸ τριμηνιαῖον νὰ μὴ διακοπῇ. Ἡ νέα συμφορὰ τῆς
Σμύρνης περιγράφεται ἐδῶ φρικτή· γράψε με, ἂν ἐξεύ-
ρῃς τι περὶ αὐτῆς ἰδιαίτερον.

Σήμερον γράφω πρὸς τοὺς υἱοὺς Ῥοδοκανάκη καὶ
συντροφίαν νὰ ἀκολουθήσωσι περὶ τῆς κιβωτοῦ τὴν δια-
ταγήν σου. Φρόντισε λοιπὸν νὰ τοὺς γράψῃς.

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην παρακαλῶ σε νὰ στείλῃς ἀσφα-
λῶς εἰς Ζάκυνθον σφραγισμένην.

Γράψε με, παρακαλῶ σε, χωρὶς ἀναβολήν, ὅτι ἔλαβες
τὴν παροῦσαν. Εὐτύχει πανοίκιος! Ο. Ο.

Φρόντισε, φίλε, παρακαλῶ σε, νὰ μοῦ πεμφθῶσι τὴν
ἀξίαν τοῦ ἐρχομένου ἔτους (1826) τὸ συμφωνηθὲν ἐτή-
σιον, ἤγουν τὰ σὰ 500 καὶ τὰ τοῦ συντ. 600, πρῶτον
διὰ νὰ μὴν ἔλθω εἰς ἀνάγκην, καὶ δεύτερον διὰ νὰ δυ-
νηθῶ ἀκόμη νὰ γράψω τίποτε, πρὶν κλείσω τοὺς ὀφθαλ-
μούς.

Τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα σᾶς πέμπω καμμίαν ἑκατο-
ντάδα σωμάτων τῆς νέας ἐκδ. τῶν ἀπομν. Ξενοφῶντος
μετὰ τοῦ Γοργίου Πλάτωνος, διὰ νὰ σκορπίσητε μερικὰ
εἰς τὴν Ἑπτάνησον διὰ τοῦ Βάμβα.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

83.

18 Ἰανουαρίου 1826.

Ἀγαπητὲ σύντεκνε,

Τὴν ἐπιστολήν σου 22 Δεκ. 1825 ἔλαβα, καὶ ἡ ἀ
ρωστία μου μ' ἐμπόδισε ν' ἀποκριθῶ πάραυτα, ὡς ἐπ
θύμεις. Τώρα πάλιν ἀνέζησα καὶ κατεδικάσθην νὰ ἰδ
καὶ τὸ 1826 ἔτος τὸ ὁποῖον εὔχομαι εἰς σὲ καὶ τὸν φ
τατον Z. B. καὶ εἰς τοὺς περὶ σᾶς πανευδαιμονέστατο

Ἔλαβα τῆς συναλλαγματικῆς σου τὰ φρ. 1548,3
ὡσαύτως καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Κον-
τοσταύλου, ὅστις ἀνεχώρησε τὴν ἔκτην Ἰανου-
αρίου 1826 διὰ Λόνδραν . . . . . 300,—

Μ' ἔστειλε καὶ ὁ ἐν Λιβόρνῳ Ζωρζῆς Ῥο-
δοκανάκης . . . . . 200,—

φρ. . . . 2048,3

Τὰ παρὰ τῶν Φρ. καὶ Στ. Ῥοδ. δὲν ἦλθαν ἀκόμη
Τὰ ἰδικά σου 500 δὲν ἔλαβα ἀκόμη παρὰ τοῦ André
Cottier μὲ ἐλπίδα νὰ μὴ τὰ χρειασθῶ, ἀλλὰ νὰ τὰ π
ράσω εἰς χρέος τοῦ παλαιοῦ μεταξύ μας λογαριασμο
διὰ νὰ ἐλαττώσω τὸ παμπάλαιόν μου πρὸς σὲ χρέ
Ὅταν ἀρχίσω νέαν ἔκδοσιν, ἂν ἔλθω εἰς χρείαν, τὰ λα
βάνω.

Ἐπεθύμουν ὡς ἀκοπώτερον καὶ συντομώτερον εἰς
ἑξῆς (ἂν καὶ δὲν ἔμεινε πλέον δι' ἐμὲ πολὺ ἑξῆς), πλ
τῶν τοῦ γείτονος Κοντοσταύλου, τὰ λοιπὰ νὰ συναθρο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ωνται εἰς σᾶς, καὶ αὐτόθεν νὰ μοῦ τὰ ἐμβάζητε ὅλα
ντάμα.

Ἔλαβα καὶ τὴν κοινῶς γραμμένην 10 ὀκτωβρίου ἀπὸ
ὸν Φ. Ζ. Β. καὶ σέ. Κάμνει πολλὰ φρόνιμα νὰ ἡσυχάζῃ
αὶ νὰ μὴ ζητῇ θεραπείαν τοῦ πάθους του πλὴν ἀπὸ τὴν
ίαταν, καὶ μάλιστα τὴν κίνησιν. Ἂν δὲν τοῦ τὴν συγ-
ωρῶσιν οἱ πόδες, ἂς κινῆται μὲ ἁμάξιον, ὅταν ὁ καιρὸς
ίναι εὔδιος. Δὲν τολμῶ νὰ τὸν συμβουλεύσω τὰ λουτρά,
τὰ ὁποῖα ὠφελοῦν ἐμέ, ἀλλὰ δὲν συμφέρουν εἰς ὅλους·
ἐξ ἐναντίας δὲ κινδυνεύουν καὶ νὰ βλάψωσιν. Ἂν ὅμως
ὁ ἰατρός του τὰ συμβουλεύσῃ, ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ κἂν δο-
κιμήν. Ἐγὼ ἀπ' αὐτὰ εὑρίσκω ὀλίγην παραμυθίαν· λούο-
μαι ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος τοὐλάχιστον, καὶ δὲν κάμνω
ἄλλην παρὰ ἀπὸ τὴν μέσην Δεκεμβρίου ἕως τῆς πρώ-
της Φεβρουαρίου· λουτρὰ λέγω εἰς σκάφην ἰδίαν καὶ εἰς
τὸν οἶκον, καὶ μετὰ τὸ λουτρὸν ἀνάπαυσιν.

Γράψε, νὰ ζήσῃς! τὸν κ. Νικ. Ζωσιμᾶν, ὅτι ἔλαβα
τὴν ἐπιστολήν του, καὶ καταγίνομαι ὁλονὲν νὰ πληρώσω
τὴν εὐγενῆ καὶ φιλογενῆ ἐπιθυμίαν του· ἀλλὰ χρειάζεται
ὀλίγος καιρὸς νὰ ῥαφθῶσι καὶ νὰ βαλθῶσιν εἰς τάξιν. Κα-
λὸν ἦτο, φίλε, νὰ τὸν προκαταλάβῃς, πῶς πρέπει νὰ
γράψῃ πρὸς τὴν Βουλήν, διὰ νὰ τελεσφορήσῃ μεγάλως,
ὡς εἶναι δίκαιον, τὸ μέγα του δῶρον· τοῦτο δὲ νὰ κατορ-
θωθῇ ἄλλως δὲν ἐμπορεῖ, ἂν δὲν γενῇ ἡ διαμοίρασις μὲ
φρόνησιν καὶ οἰκονομίαν εἰς τοὺς πτωχοὺς σπουδαστάς.
Μὴ νομίσῃ ὅτι γράφει εἰς τοὺς βουλευτὰς τῶν πάλαι
Ἀθηνῶν, ἢ τοὺς Γερουσιαστὰς τῆς Παλαιᾶς Ῥώμης,
ἀλλ' εἰς Βουλήν, τῆς ὁποίας μέγα μέρος κατὰ δυστυχίαν
εἶναι ἀπαίδευτοι, καὶ ἑπομένως ἀνεπιτήδειοι καὶ νὰ κρί-
νωσι τὴν ἀξίαν τοῦ δώρου, καὶ νὰ τὸ οἰκονομήσωσιν εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τρόπον, ὥστε νὰ ἀπολαύσῃ τὸ γένος τὴν ἐκ τοῦ δώρου δυνατὴν ὅλην ὠφέλειαν. Δέν σου ὀνομάζω τοὺς Τουρκογέροντας· ἂν εὑρεθῶσί τινες ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν Βουλήν (καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ εὑρεθῶσι!) καὶ ἀναλάβωσι τὴν φροντίδα τῆς διαμονῆς, εἶναι καλοὶ νὰ τὰ μοιράσωσιν εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους των. Ὅταν σὲ στείλῃ τὴν πρὸς τὴν Βουλὴν ἐπιστολήν, ἴσως ἐσύμφερε νὰ μοῦ στείλῃς αὐτῆς ἀντίγραφον, διά νὰ γράψω καὶ ἐγὼ πρὸς αὐτὴν ἀπ' αὐτὸ ὁδηγούμενος.

Ἀνάθεμα (λέγεις, φίλε) τοὺς Φ! ἐγὼ τοὺς ἀναθεμάτισα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τῆς ἐπαναστ. Δὲν εἶχα χρείαν προφητικοῦ πνεύματος διὰ νὰ προβλέψω τὰ μέλλοντα· ἀφ' ὅσα δεινὰ εἶδα εἰς τὰ φωτισμένα ἔθνη, ἐσυμπέρανα ὅτι τὰ ἡμέτερα ἔπρεπε νὰ ἦναι δεινότερα. Ἂν δὲν ἤλθαν ἀκόμη εἰς αἵματα, χάρις εἰς τὸν κοινόν μας λαόν! ὅστις κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἱστορούντων τὰ ἐκεῖ εἶναι ἡμερώτερος παρ' αὐτούς. Τὰ αὐτὰ μὲ γράφει καὶ ὁ πρόεδρ. Κ. καὶ περὶ τῆς διαθ. τοῦ λαοῦ, καὶ περὶ τῆς κακ. τῶν φατρ. Εὐδαιμονεῖτε.

Ἐλησμόνησα νὰ σὲ γράψω, οὐδ' εἶσαι πλέον ἴσως εἰς καιρὸν νὰ θεραπεύσῃς τῆν ἁμαρτίαν τῆς μνήμης μου. Ἂν κατὰ τύχην ὅμως τὰ διὰ τὸν ἀδ. 100 φρ. δὲν ἐστάλησαν ἀκόμη, γράψε νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν συμβ. τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ νύμφην μου, καὶ ὄχι εἰς αὐτόν. Ὁ ταλαιπ. ἀδ. μου μεταξὺ τῶν ὀλίγων ἀνθρωπίνων πλημμελημάτων (πλειότερα ἔχω ἐγὼ) ἔχει καὶ τοῦτο, ὅτι τὸ Εὐαγγελικὸν «μὴ μεριμνᾶτε εἰς τὴν αὔριον» τὸ ἐνόησε πάντοτε κατὰ τὸ γράμμα. Ἐνδέχεται ὅμως καὶ ἡ συμβ. του νὰ μὴ τὸ νοῇ καλήτερα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

84.

27 Ἰουλίου 1827.

I R N° 11.

6 Histoire de Paris, 3 vol, en 6 tom.
1 Ἄτλας τοῦ αὐτοῦ . . . . . } φρ. 30
5 Descript. stat. histor. et Politique des E-U d'Amérique. 42
2 Biographie universelle tom. 43 et 44 14
2 Encyclopédie moderne tom. 7 et 8 15
5 Dict. des sc. naturelles » 37 et 41 30
5 Cahier des Planches 25
26 τόμοι 156
Κιβωτὸν καὶ λοιπὰ ἔξοδα . . . 7
φρ. 163

1 Δέσμη περιέχουσα παραδείγματα ἀλληλοδακτικῆς μεθόδου διὰ τὸν Z. B.
14 σώματα Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους.
41

2 διὰ τὸν Z. B.
2 διὰ τὸν I. P.
2 διὰ τοὺς Ζωσιμ.
1 διὰ τὸν Λαυρ. Ψιακῆν
1 διὰ τὸν Ἀμβρ. Σ. Ῥάλλην
1 διὰ τὸν Σκαμαραγκᾶν
1 διὰ Μ. Ροδ. ἐπισ. Σέψην
1 διὰ Παντολ. Μαυρ.
1 διὰ Γεώργ. Ῥιζάρην
1 διὰ Ν. Βάμβαν
1 διὰ ἐν Βυζ. Ξένον
14

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. ἔλαβα τὴν διὰ τοῦ Καρκασόνου τῆς 12 Μαΐου. Τὸν ὀλίγον νοῦν, ὅσος μοῦ ἔμεινεν ἀκόμη, ζητεῖς νὰ μοῦ σηκώσῃς. Μ' ὅλας τὰς δυσκολίας, ὅμως δὲν παύεις. Τὴν 12 Ἰουνίου ἐστάλη διὰ τοῦ ἐν Α. Κ. Β. ὁ δεύτερος διάλογος. Μὴν ἀμελήσῃς νὰ μοῦ φανερώσῃς τὸ κατευόδιόν του. Πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιθυμεῖς νὰ στείλω καὶ τὸ ἀνωτέρω κιβώτιον Nº 11 διὰ νὰ τὸ πέμψῃ, ὡς λέγεις, εἰς τὴν πατρίδα σου τὴν νῆσον Κίαν (καταλαμβάνεις τί λέγω). Ἀλλά, φίλε, ἐγὼ δὲν ἐκατάλαβα τὸ Τράνσιτον, ὄχι τὴν λέξιν, οὐδὲ τὴν συνήθειαν εἰς τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ τὴν ἀποστολήν, ἂν ἔπρεπε νὰ γενῇ ἐδῶθεν ἀμέσως διὰ ξηρᾶς (πρᾶγμα πολλῆς καὶ βαρείας δαπάνης) πρὸς τὸν ἐν Α. Κ. Β. ἢ νὰ σταλθῇ πρῶτον εἰς Μασσ. καὶ ἐκεῖθεν ν' ἀκολουθήσῃ τὸν πρὸς τὸν Α. δρόμον. Διὰ νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὴν τόσην ἀμηχανίαν, ἀπεφάσισα νὰ στείλω τὸ κιβώτιον κατὰ τὸ σύνηθες εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ υἱοὺς Ῥοδ. καὶ συντ. γράφων νὰ μὴ τὸ στείλωσι πρὶν λάβωσι ῥητῶς τὴν διαταγήν σου. Φρόντισε νὰ τὴν φανερώσῃς εἰς αὐτοὺς τὸ γρηγορώτερον, καὶ πέρασε εἰς πίστιν τοῦ λογ. μου τὰ φρ. 163.

Ἤκουσα, ὅτι ὁ σύντ. ἐπεθύμει παραδείγματα ἀλληλοδ. Μεθόδου. Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀπὸ τύχης, μ' ἐστάλθησαν ἀπὸ Λόνδραν δῶρον τὰ περιεχόμενα εἰς τὴν δέσμην. Ἐγχείρισέ τα λοιπὸν εἰς τὸν σύντ. Εἴθε νὰ τὸν χρησιμεύσωσι!

Στεῖλε τὸ ὄπισθεν σχέδιον εἰς τὸν Ν. Ζ. Ἡ παρ' αὐτῶν ἀγορὰ τῶν 100 σωμάτων, ἐπεθύμουν πλέον νὰ γενῇ ἀπὸ τὸν Γ. Ρ. παρὰ ἀπ' αὐτούς. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐπρόβαλες, τὸ δέχομαι. Μὴ τοὺς ἀναφέρῃς ὅμως πλέον τίποτε περὶ τούτου. Ἤρχισα νέαν ἐκδ. ἄλλου συγγρ. ὅθεν πα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παλῶ, τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔρχομένου ἔτους 1827 (ἐλπίζω νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς μου πρὶν φθάσω εἰς αὐτὸ) νὰ ξοντίσητε τὴν ἀποστολήν τοῦ ἐτησίου (διὰ νὰ ἔχω πρό-τειρον τὴν δαπάνην τοῦ τύπου) συναθροίζοντες εἰς χεῖράς σας τὴν ποσότητα ἀπὸ τοὺς συνεισφέροντας, ὅσοι ἑκου-σίως θέλουν νὰ μετάσχωσι, καὶ μὴ βιάζοντες πλέον κανένα.

Εὐδαιμονεῖτε πανοίκιοι!

Τὸ τοῦ Βάμβα, νὰ ζήσῃς! νὰ τοῦ σταλθῇ ἐγρήγορα καὶ μὲ ἀσφάλειαν· εἰς τὴν σελ. 7 τοῦ διαλόγου τὸν ἐξε-δίκησα ἀπὸ τὸν μωρόν του κατήγορον.

Ἡ κιβωτὸς ἐστάλη προχθὲς εἰς τοὺς υἱοὺς Ρ. καὶ Σ. φρόντισε νὰ τοὺς διατάξῃς τὰ χρειώδη πάραυτα.

85.

30 Σεπτεμβρίου, 1826.

Ἀσπάζομαί σε παροίκιον.

Ἔχω δύο σου ἐπιστολάς. Ἡ πρώτη (26 Αὐγ.) μ' ἔφερεν εἰς ἀγανάκτησιν διὰ τὰς Ἑλληνικὰς μωρίας, αἱ ὁποῖαι, ἂν καὶ γνωσταί, μοῦ ἀναξύουν τῆς καρδίας τὴν πληγήν, ὁσάκις τὰς ἀκούω καὶ ἀπὸ ἄλλους. Ἡ δευτέρα (12 Σεπτ.) μ' ἐπαρηγόρησεν ὀλίγον· ὀλίγον, λέγω, διότι οὐδὲ οἱ θριαμβοί των δὲν θέλουν τοὺς φέρειν εἰς αἴσθησιν τοῦ πόσην ἰσχὺν ἔχει ἡ ἱερὰ ὁμόνοια, μ' ὅλον ὅτι τὸ ἄκουσαν συχνὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «Ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελ-φοῦ βοηθούμενος κτλ.».

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἄλλην ἀγανάκτησιν, ὄχι πλέον κατὰ τῶν Ἑλλήνων,
ἀλλὰ κατὰ τῆς μωρίας μου, διὰ τὸ λάθος τῆς ἀποστο-
λῆς τῶν Προλεγ. δι' Ἀγκ. Ἀλλὰ τοιαῦται μωρίαι, φίλε,
καὶ εἰς τὸ ἑξῆς μέλλουν νὰ αὐξάνωσι καὶ διὰ τὴν αὔξη-
σιν παντοδαπῶν ἄλλων καθημερινῶν ἀσχολιῶν, καὶ διὰ
τὴν ἀδιάκοπον αὔξησιν τῆς ἡλικίας, ἥτις ὁμοιάζει ὄχι
πλέον τὴν θάλλουσαν τῶν δένδρων αὔξησιν, ἀλλὰ τὴν
ξηρασίαν καὶ σῆψιν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο σὲ παρεκάλεσα,
καὶ πάλιν σὲ παρακαλῶ νὰ δράμῃς εἰς βοήθειάν μου, ἂν
ἀγαπᾷς, νὰ πράξω τι ἀκόμη κοινωφελές. Ἐγέλασα ὅταν
ἀνέγνωσα τὴν παράκλησιν, « νὰ σὲ φανερώσω ἂν ἔκαμέ
τι λάθος εἰς τοὺς πεμπομένους λογαριασμούς ». Ὅ,τι
φίλε, εἶναι ἔξω τοῦ ἔργου μου, μοῦ ζαλίζει τὴν κεφαλὴ
μὲ κίνδυνον ἀποπληξίας, τῆς ὁποίας καὶ τὄνομα μόνο
τρέμω, ἂν καὶ δὲν φοβοῦμαι τὸν θάνατον. Χρέος μο
βέβαια εἶναι νὰ ἐξετάζω τοὺς λογαριασμούς, ἂν ὄχι δι
ἄλλο, διὰ τὰ ἐνδεχόμενα κἂν λάθη εἰς ζημίαν σου. Ἀλλ
πάλιν σὲ λέγω, μὰ τὴν φιλίαν μας! δὲν εἶμαι εἰς κατά
στασιν νὰ ὑποφέρω πλέον ἄλλο βάρος (ἔξω τοῦ ἔργου μο
χωρὶς νὰ καταζουλισθῶ. Τὴν ὥραν ταύτην καταγίνομα
εἰς νέα Προλεγόμενα, διὰ νὰ προφθάσω, ἂν ἦναι δυνα
τόν, πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ ἔτους τὴν ἔκδοσιν νέου συγ
γράμματος. Δεκάκις ἠναγκάσθην νὰ τὰ διακόψω, ἀφ
τὰ ἤρχισα. Μόλις ἀποκρίνομαι εἰς μίαν ἐπιστολήν, κ' ἐ
χονται εἰς τόπον αὐτῆς δύο νέαι, πολλάκις ἀπὸ πρόσωπ
ἄγνωστα εἰς ἐμέ. Δὲν ἀποκρίνομαι, οὐδ' εἶναι δυνατ
ν' ἀποκριθῶ εἰς ὅλας, ἀλλ' οὐδ' ὅλαι εἶναι συγχωρημ
ναι νὰ μένωσι χωρὶς ἀπόκρισιν. Ταῦτα σὲ λέγω, φίλ
διὰ νὰ ἐρευνᾷς τοὺς πεμπομένους λογαριασμοὺς μὲ ἀκρ
βειαν, ὅτι ἄλλη δύναμις δὲν μ' ἔμεινε, παρὰ νὰ το

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ντιγράφω ἀπαραλλάκτως εἰς τὸ κατάστιχόν μου. Διὰ τοῦτο καὶ σᾶς ἐπαρεκάλεσα σὲ καὶ τὸν σύντ. νὰ συναθροίζητε αὐτοῦ τὴν ἐτήσιον συνεισφοράν, διὰ νὰ μὲ ἐλευθερώσετε ἀπὸ τὸ βάρος ν' ἀποκρίνωμαι εἰς καθένα χωριστά. Φροντίζετε ἀπὸ ταύτης τῆς ὥρας νὰ συναθροίσετε τὸν ἔρανον τοῦ ἐρχομένου ἔτους (1827), διὰ νὰ μὲ τὸν στείλητε, ἂν σᾶς ἦναι δυνατόν, τὸν ἐρχόμενον Ἰανουάριον (1827).

Τὴν 23 Αὐγούστου ἔγραψα καὶ εἰς τοὺς δύο σας τὴν ἀποστολὴν εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Θεόδωρον Πρασακάκην δύο κιβωτῶν περιεχουσῶν τὸν λόγον τοῦ Λυκούργου διηρημένον 150 σώματα εἰς καθεμίαν, ὅλα 300, τῶν ὁποίων σᾶς ἔστειλα καὶ τὸν λογαριασμὸν πρὸς φρ. 6,50 φρ. 1950

ἀφαίρεσιν $^{10}/_{100}$ 195

φρ. 1755

Τώρα κατὰ τύχην ἐξανοίγω, ὅτι ἀντὶ τῶν 1755 φρ. τούτων σημειόνεις μὲ λάθος, 1800 φρ. Ἀκολουθεῖ ὅτι καὶ ἡ συγκεφαλαίωσις ἀντὶ τῶν φρ. 4830,50 πρέπει νὰ ἦναι φρ. 4785,50, καὶ οὕτω τὰ κατεχώρισα εἰς τὸ κατάστιχον, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ μεταξύ μας λογαριασμοῦ φρ. 638,39. Εἴθε νὰ σὲ ἐλευθερώσω καὶ νὰ ἐλευθερωθῶ καὶ ἀπ' αὐτά. Εἰπέ το κἂν τὸν L. ὅτι εἰς τὰς τελευταίας μου ὥρας (μετὰ πολλὰς ὥρας καὶ ἡμέρας παρελθόντων κόπων) χρεωστῶ. Ὅ,τι μάλιστα μ' ἐκίνησεν εἰς γέλωτα «ἀχνύμενόν περ» εἶναι τῆς ἐπιστολῆς του τὸ dans l'opulence. Ἂν δὲν ἔφθασα εἰς τὸ κολύμβημα τοῦτο, ἔπρεπε τοὐλάχιστον τὴν ὥραν ταύτην νὰ περιέχῃ ἡ κιβωτός μου 50,000 φρ. μετρητά. Ἀλλὰ παρεκτὸς τὴν πολλὰ μικρὰν βάπτισιν τῶν ποδῶν μόνων εἰς τὴν θάλασ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σαν τοῦ πλούτου, τὴν ὁποίαν κατεξήραναν αἱ περιστά-
σεις, ἐστερήθην καὶ ὅσα ἄλλα κατελούσθησαν ἄλλοι ἐπι-
δεξιώτεροί μου κολυμβηταί, διὰ νὰ ἀποφύγω τὴν ὁποίαν
δικαίως στηλιτεύεις λογοκαπηλείαν. Ἐδῶ κλεισμένην σοῦ
ἐπιστρέφω τὴν ἐπιστολήν του. Μὴ τὸν εἴπῃς ὅτι μὲ τὴν
ἐκοινώνησες· εἰπέ τον καθαρά, ὅτι σε χρεωστῶ καὶ χρέος
πολυχρόνιον, καὶ ἀκόμη καθαρώτερα, ὅτι ἠναγκάσθην νὰ
ζητήσω ἀπὸ σᾶς ἐτήσιον ἔρανον, διὰ νὰ ἐξακολουθῶ τὸ
ἔργον μου.

Ἐδῶ κλεισμένην ἀκόμη καὶ τὴν πρὸς τὸν Ζ. ἀνάγνωσέ
την καὶ τὸν σύντ. καὶ ἂν σε φαίνεται εὔλογος ἡ πρὸς τὸν
Ζ. συμβουλὴ περὶ συστάσεως ἑταιρίας, γράψε τον καὶ
ὁδήγησέ τον πῶς ἐμπορεῖ νὰ τὴν συγκροτήσῃ. Εἶναι
ἀναγκαία εἰς τὰς χρείας τῆς πατρίδος, καὶ ἔντιμος εἰς τὸ
ὄνομα τῆς Ἑλλάδος. Ἂν σε στείλῃ τὰ φρ. 116,40,
πέρασέ τα εἰς πίστιν τοῦ λογαριασμοῦ μου.

Μ' ἐρωτᾷς δεύτερον τώρα, «Ἂν ἦναι καιρὸς νὰ στέλ-
λωνται βιβλία εἰς τὴν Ἑλλάδα». Ὄχι βέβαια πολλὰ
ἁρμόδιος, ἂν συλλογισθῶμεν ὁποῖαι ἐλεειναὶ κεφαλαὶ
μέλλουν νὰ τὰ οἰκονομήσωσι. Ἀλλὰ, φίλε, ὅπως ἂν οἱ
κονομηθῶσιν, εἰς πολλοὺς μέλλουν νὰ σκορπισθῶσι, καὶ
ἀπὸ πολλοὺς ν' ἀναγνωσθῶσι, ἀπὸ λογίους (λογίους ἀλλὰ
γους!) ὁλόκληρα, ἀπὸ ἀπαιδεύτους (φρονιμωτέρους πολ-
λάκις τῶν λογίων) κἂν τὰ προλεγόμενα. Εἶναι μεγάλη
ἡ δύναμις τῶν βιβλίων· ἂν οἱ πρόγονοί μας ἐγνώριζαν
τὴν τυπογραφίαν, ἤθελον φυλάξειν καὶ τὴν ἐλευθερίαν.
Ὅλεθρον παντελῆ ἴσως φοβεῖσαι τῶν βιβλίων· καὶ τοῦτ
εἶναι βέβαια δεινόν· ἀλλὰ δὲν τὸ φοβοῦμαι. Τοῦ Ἰμβ
τὰ νεῦρα ἐκόπησαν πλέον· ἡ Βασιλ. τὴν ὥραν ταύτ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σως ἔπαθε τὴν πρὸ τῆς κοσμογονίας τύχην, «ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος».

Ἐνθυμοῦ, φίλε, πάντοτε τὴν ἀκριβῆ ἀποστολὴν τοῦ τριμηνιαίου εἰς τὸν ἀδελφόν μου.

Ἔλαβα καὶ τὴν 31 Ἰουλίου διὰ τὸν Π. Σ. Ἔκαμες χρήσιμα προσθέτων τὸ «χωρὶς ὅμως νὰ λάβῃς τὴν παραμικρὰν κτλ.» Ἴσως ἤθελε πράξειν καὶ αὐτὸς καλήτερα, νὰ μὴν ἤρχετο εἰς ἐπιθυμίαν τῶν Παρισίων.

Τὴν 23 Αὐγούστου σᾶς ἐφανέρωσα τὴν ἀποστολὴν τῶν δύο κιβωτῶν μὲ τὰ 300 σώματα τοῦ Λυκούργου εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Θ. Πρασακάκην. Πιθανὸν ὅτι ἐφροντίσατε περὶ αὐτῶν. Ἴσως ἐσύμφερε νὰ κατευθύνητε τὴν μίαν ἀπὸ τὰς δύο κιβωτοὺς εἰς τὴν Ἑπτάνησον, καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὴν Ὕδραν· παρεκτὸς ἂν σᾶς ἔφθασεν ἀπὸ τὸν Ῥιζάρην ἀπόκρισις, διορίζουσα ἄλλως. Ἂν τὸν γράψῃς, σημείωσέ τον, ὅτι πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἔτους τελειοῦται ἄλλο λεπτότερον, εὐθηνότερον, ἀλλὰ πολὺ ἠθικώτερον καὶ ἀναγκαιότερον διὰ τὰ σχολεῖα, μὲ προλεγόμενα μακρά. Τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα τὰ δίδω εἰς τὸν τυπογράφον, δὲν ἔμειναν πλὴν αὐτά· τὸ κείμενον καὶ αἱ σημειώσεις ἐτυπώθησαν. Πρὸς τὸν Ζ. μὴ τίποτε περὶ τούτων, νὰ ζήσῃς! διότι ὅπως καὶ ἂν κάμῃς, δὲν θέλεις τὸν καταπείσειν, ὅτι δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ ψωμοζητῶν διὰ χειρός σου. Καὶ τοῦτο μὲ λυπεῖ. Ταύτας τὰς ἡμέρας μ' ἐδιηγήθη τις περὶ αὐτοῦ πράγματα τόσον ἀλλόκοτα, ὥστε δὲν τολμῶ νὰ σε τὰ κοινωνήσω. Εἶναι, λέγει, περικυκλωμένος ἀπὸ κόλακας (δεινοὺς κόρακας), οἱ ὁποῖοι τὸν κατέπεισαν νὰ φαντασθῇ τὰ μέγιστα. Ὁ διηγούμενος εἶναι ἀπ' ἐκείνους τοὺς κομψοὺς γόητας, δυνατοὺς νὰ δείξωσι τὸ λευκὸν μέλαν, καὶ τοῦτο πάλιν λευκόν· μ' ὅλον τοῦτο

Δημοσιο Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

τὰ ἐδιηγεῖτο μὲ τόσην πεποίθησιν, καὶ τόσην εἰς τὰ λεγό-
μενα ἐπιμονήν, ὅσην ἐγὼ ἔδειχνα ἀπιστίαν, καὶ τέλος μὲ
ἐπαγγελίαν, ὅτι θέλουν φανερωθῆν μετ' ὀλίγον καὶ τῶν
κολάκων του ἡ ἀναίδεια καὶ αὐτοῦ ἡ ἠλίθιος εὐπιστία,
ὥστε ἤρχισα κἄν τι νὰ σαλεύωμαι.

Δὲν μ' ἔγραψες, ἂν ὁ Παντολέων Μαυρογορδάτος σᾶς
ἐπαράδωσε τὰ εὑρισκόμενα εἰς χεῖράς του, ἤτο καλὸν νὰ
τὰ βάλητε καὶ αὐτὰ εἰς χεῖράς σας· ἔχω καὶ ἄλλα εἰς
Λόνδραν, τῶν ὁποίων θέλετε λάβειν τὴν σημείωσιν, ὅταν
κατευοδωθῇ ὁ Κοντόσταυλος· ἔχω καὶ εἰς τὸν ἐν Βιέννῃ
Ῥάλλην, δὲν ἐνθυμοῦμαι τώρα πόσα σώματα τῆς Δ
Ῥαψῳδίας. Ἀπὸ τὸν ἐν Βυζαντίῳ Στέφανον Ῥάλλην
οὐδ' ἀπόκρισιν ἠξιώθην περὶ τῶν σωμάτων τῶν προλεγο-
μένων. Ἴσως τὴν ὥραν ταύτην εἶναι καὶ αὐτὰ μὲ τὰ
πυρπολημένα. Εἴθε αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος μὴν ἔπαθε τίποτε

Δὲν ἐμπορῶ πλέον νὰ ἐξετάσω τὴν λέξιν Δίκη, ἐπειδὴ
δὲν ἔχω πλέον εἰς τὰς χεῖρας τὸ Λ. μ' ἔστειλεν ἓν δι
φίλου, ὅστις δὲν ἐμπορεῖ νὰ δεχθῇ καὶ δεύτερον σῶμ
χαριζόμενον εἰς τὸν Θυρότον. Ἐν ὅσῳ λοιπὸν λείπει τ
τοῦ Θυρότου, τὸν ἐδάνεισα τὸν ἰδικόν μου. Μὴν ἀγα
νακτῇς, φίλε. Τοιαῦτα ἔγιναν πολλά, καὶ δὲν θέλου
παύσειν νὰ γίνωνται, ἐωσοῦ νὰ λάβωμεν καὶ ἡμεῖς, δὲ
λέγω ἐπιστήμας καὶ τέχνας, ἀλλὰ τὴν ἀληθινὴν παι
δείαν, ἥτις δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ δικαιοσύνη, χωρὶς τ
ὁποίας ὅλαι αἱ ἐπιστῆμαι γίνονται βαναυσικὰ καὶ καπ
λικὰ ἐπιτηδεύματα, ὡς ἔλεγεν ὁ γέρων Σωκράτης, «πᾶσ
ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆ
πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται». Καὶ τοῦτο καὶ ἄλλ
πολλὰ τοιαῦτα τῶν προγόνων θεῖα παραγγέλματα, θέλε
εὑρεῖν εἰς τὰ νέα προλεγόμενα, τὰ ὁποῖα ἐξεπίτηδες κατ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ώρευσα, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θέλουν πέσειν εἰς χεῖρας
ατέρων ὁμοίων σου, ἱκανῶν νὰ τὰ γνωστοποιῶσιν εἰς τὰ
έκνα των ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων.

Τὴν 19 Δεκεμβρίου 1825 σ' ἔστειλα δι' Ἀγκ. ἐπι-
τολὴν διὰ τὴν Ζάκυνθον, τὴν ὁποίαν οὔτε σὺ μ' ἔγρα-
ες ποτέ, καὶ ἐγὼ ἐλησμόνησα νὰ σ' ἐρωτήσω, ἂν τὴν
λαβες καὶ τὴν ἔστειλες.

Ὀλίγον ἔλειψε νὰ σοῦ στείλω τὴν παροῦσαν διὰ τοῦ
A et C, ἀλλ' ἐφοβήθην μὴ τοὺς βαρύνω. Εὐδαιμόνει!

86.

11 Μαρτίου 1827.

Ἀσπάζομαί σε, φίλε, πανοίκιον, ὁμοῦ καὶ τὸν ἀγα-
πητὸν σύντ. Ζ. Β. τὴν 23 Φεβρ. ἀπεκρίθην διεξοδικῶς
εἰς τὴν κατὰ τὴν 6 τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολήν σου, περικλεί-
σας καὶ ἐπιστολὰς πρὸς τὴν φιλάνθρ. ἑταιρίαν καὶ πρὸς
τὸν Θεόκλ.

Τώρα λαμβάνω τὴν ἐπιστολήν σου 23 Φεβρ. ὁμοῦ καὶ
τὴν ἀπὸ τοῦ Κούμα δέσμην, διὰ τὴν ὁποίαν ἐπέρασα εἰς
πίστιν τοῦ λογαριασμοῦ σου τὴν δαπάνην τῶν 50 φρ.
καὶ οὕτω σὲ παρακαλῶ θερμῶς νὰ τὰ περάσῃς καὶ σὺ εἰς
χρέος μου. « Δαπανώμενος ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ὀλίγος ἔσῃ ἐφ' ἃ
» δεῖ ». Ἱκαναὶ εἶναι αἱ πρός σέ μου ἄλλαι χάριτες. Ἐγὼ
πληρόνων αὐτά, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ δίκαιον, πολὺ πενέστερος
δὲν γίνομαι. Σὺ ἐξεναντίας, ὅ,τι δαπανᾷς ὑπὲρ τὸ πρέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πον, συλλογίζου ὅτι δαπανᾷς ἀπὸ τὰ πρὸς χρείαν τῆ
ἀνατροφῆς τῶν τέκνων σου. Χρεωστεῖς ὄχι μόνον νὰ τα
ἀναθρέψῃς καὶ νὰ τὰ παιδεύσῃς χρηστῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ
τ' ἀφήσῃς εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε νὰ μὴν ἀναγ-
κασθῶσι νὰ φθείρωσι τὴν χρηστὴν ἀνατροφὴν δι' ἔνδειαν
τῶν ζωαρκίων, ἢ τοὐλάχιστον νὰ πολεμῶσι καθημέραν
πόλεμον ὀδυνηρόν, καὶ ὄχι πάντοτε εὐτυχῆ μὲ τοὺς κατὰ
τῆς ἀνεξαρτησίας των πειρασμούς. Ταῦτα λέγων, κἂν τι
ἐξεύρω ὁ καταπολεμούμενος ἐγὼ γέρων· πρόσεχε, φί-
λε μου.

Εἶμαι ὑπόχρεως καὶ εἰς τοὺς δύο διὰ τὴν προθυμίαν
νὰ συνεργήσητε εἰς τὴν μέλλουσαν ἔκδοσιν. Ἀλλ' αὐτὴ
διεκόπη πρὸ πολλοῦ, καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀναλάβω, καὶ νὰ
τὴν τελειώσω ὄχι πλέον τὸ πάσχα, ὡς σᾶς ἔγραφα, καὶ
ὡς ἤθελ' εἶσθαι ἐξάπαντος τελειωμένη, ἀλλὰ πολὺ ἀργό-
τερα. Ἂν ὅλοι σᾶς ὡμοίαζον, ὄχι μόνον αὕτη, ἀλλὰ καὶ
ἄλλαι ἐκδόσεις ἤθελον λάβειν τέλος. Ὅπως ἂν ἦναι, μὴ
πέμψετε ἀργύρια, ἂν δὲν σᾶς ζητήσω, μηδὲ κανένα πλέον
ἐνοχλήσετε περὶ συνεισφορᾶς· ἐβαρύνθην νὰ θλίβωμαι καὶ
νὰ σᾶς θλίβω. Ἡ ἀπὸ Λιβόρν. ἐλεημοσ. δὲν ἐχορηγήθη
ἀκόμη, ἂν καὶ ἀνηγγέλθη ἀπὸ τὴν 12 Δεκεμβρίου, 1826.
Μὰ τὴν ἱερὰν ἀλήθειαν! πλέον μὲ θλίβει ἡ ἀδιαφορία
τῶν ὁμογενῶν εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐξαιρέτως Χίων, παρὰ
ἡ στέρησις μέσων εἰς τὴν τελείωσιν τοῦ ἔργου μου.

Εἰς τὴν παρελθοῦσάν μου σᾶς ἐσημείωνα τὰ εὑρισκό-
μενα βιβλία εἰς χεῖρας τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Θεοδώρου Πρα-
σακάκη καὶ τῶν ἐν Βιέννῃ ἀδελφῶν Ῥάλλη. Δὲν ἐνθυ-
μοῦμαι· καὶ δὲν εἶναι μόνον τὸ γῆρας, ἀλλὰ καὶ αἱ κα-
θημεριναὶ θλίψεις αἴτιοι νὰ χάσω καὶ τὴν μνήμην· δὲν
ἐνθυμοῦμαι, λέγω, ἂν ἐσημείωσα καὶ τὰ εὑρισκόμενα εἰς

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λόνδραν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον συμποσούμενα εἰς σχεδὸν 4000 φρ.

Παρὰ ταῦτα εὑρίσκονται εἰς χεῖρας τοῦ βιβλιοπώλου Διδότου διὰ πώλησιν βιβλία, ἔξω τῶν εὑρισκομένων εἰς τὸ Μαγαζίον μου. Τούτων ἡ κεφαλαίωσις δὲν εἶναι πάντοτε σταθερά, ἐπειδή, καθ' ὅσον πωλεῖ, μοῦ ζητεῖ καὶ τὸν δίδω. Ὁ ἐτήσιος ὅμως λογαριασμός του, τὸν ὁποῖον μὲ δίδει κατ' ἀρχὰς τοῦ ἔτους, μένει πάντοτε νὰ μὲ χρεωστῇ διὰ βιβλία ἀπώλητα ἀπὸ 1400 ἕως 2000 φρ. Εἰς τὸν τελευταῖον, τὸν ὁποῖον μ' ἔδωκε διὰ τὸ 1826 ἔτος μοῦ ἔμεινε χρεώστης, 1 Ἰανουαρίου 1827, εἰς βιβλία ἀπώλητα, φρ. 1985. Φυλάξετε ὅλων τούτων τὴν σημείωσιν, ἂν καὶ ἐσημειώθησαν εἰς τὸ κατάστιχόν μου, καὶ σημειόνονται πάντοτε εἰς τὸν καιρόν. Ἂν σ' ἔμβασεν ὁ Ζ. ἀργύρια, κράτει τα· ἂν δὲν σὲ τὰ ἔμβασε, μὴ τὰ ζητήσῃς, ἐπειδὴ τὸν μένω τώρα χρεώστης, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐλπίζω νὰ τὸν στείλω λογαριασμὸν περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐρχομένου Ἀπριλίου. Περὶ ἐκδόσεών μου μὴ τὸν ἀναφέρῃς πλέον τίποτε, διότι βλάπτεις καὶ ἐμὲ καὶ σὲ ἐνταυτῷ. Πνιγόμενον ἂν μ' ἔβλεπε, δὲν ἤθελ' ἁπλώσειν τὴν χεῖρά του νὰ μὲ σύρῃ.

Μὴ λησμονῇς, παρακαλῶ σε, τὸ τριμηνιαῖον τοῦ ἀδελφοῦ μου.

Δὲν κλαίω πλέον τόσον πολὺ τῆς μνήμης τὴν ἀπώλειαν, ὅταν βλέπω τοὺς υἱούς μου τὴν ἡλικίαν νὰ μὴ τὴν ἔχωσι πάντοτε πρόχειρον. Ἐξ ἑνὸς μέρους ἔκρινα τὴν πρὸς τὸν Ζακύνθιον ἐπιστολήν μου χαμένην, καὶ ἀπὸ τἄλλο ἔβλεπα τοὺς καρπούς της, καὶ τοῦτο μ' ἔφερεν εἰς ἀπορίαν μεγάλην· διότι ἀπὸ τότε δὲν ἔλαβα εἰς τὸ μεταξὺ μακρὸν διάστημα, πλὴν μίαν μόνην ἐπιστολήν του

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βάρνης

εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν ἀναφέρει τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπι-
στολήν μου. εἴτε διότι δὲν εἶχεν ἀκόμη τὴν λάβειν, εἴτ
διότι ἔκρινε φρονιμώτερον νὰ τὴν σιωπήσῃ.

Ἐγνωρίσθη αὐτοῦ τὸ πρὸ μικροῦ ἐκδοθὲν εἰς Γενέβαν
Cours de litterature Grecque moderne τοῦ Ἰακω-
βάκη Ῥίζου ;

Σᾶς ἐφανέρονα, ὅτι ἔστειλα ἐντεῦθεν δεύτερα 300
σώματα τοῦ Λυκούργ. κατὰ Λεωκρ. διὰ τὴν φιλάνθρω-
πον ἑταιρίαν, ἐπειδὴ ἐκατευθύνετε τὰ πρῶτα εἰς τὴ
Θεόκλητον. Ὅθεν ἂς μείνωσιν εἰς αὐτόν, ὡς καὶ πρότε-
ρον τὰ πρῶτα, διὰ λογαριασμὸν τοῦ γυμνασίου, καὶ ἂ
τὰ πωλῇ (ἂν ἦναι πλέον δυνατὸν νὰ πωλῇ), κατευθύνω
πρὸς σᾶς τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως.

Ἑτοιμάζω πάλιν βιβλία νὰ σὲ στείλω. Εὐτυχεῖτ
πανοίκιοι ! Ο. Ο.

87.

14 Φεβρουαρίου 1828.

Φίλε,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν φίλον σύντ. Βλ. πανο
κίους. Τὴν 29 Ἰανουαρίου ἔλαβα. Εὐχαριστῶ σε ἀπ
ψυχῆς διὰ τὴν εἰς ἐπήκοον τῆς Βεγκιέρας ἀνάγνωσιν τῶ
Διαλ. καὶ ἔτι πλέον τὴν εἰς τὸν Βάμβαν ἐπιστολήν.

Τὰ ἀπὸ τὸν Ἰ. Μαυρογ. 100 φρ. κατεχώρισα εἰς τ
λογ. τοῦ Γυμν. ὡς καὶ τὰ ὁποῖα πρὸ μικροῦ ἔλαβα 20

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπὸ τὸν ἐν Λιβόρνῳ Ζωρζῆν Ῥοδοκανάκην. Σᾶς ἔγραψα, νομίζω, ὅτι ἔλαβα καὶ τὰ 100 ἀπὸ τὸν Φραγκούλην Ῥοδοκ. Συμποσοῦνται ὅλα φρ. 1900.

Ἔλαβα σῶον καὶ τὸ τοῦ πάππου Ῥυσίου βιβλίον. Ὅ,τι μὲ λέγεις περὶ τοῦ σμήνους τῶν Μισσιοναρίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, συμπέρασμά σου εἶναι, ἢ τὸ ἠξεύρεις ἐπορικῶς; Ἦτον ἄρα εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ σμῆνος τῶν Φαρισ. πολυπληθέστερον; Τοῦτο μὲ χρησιμεύει πολὺ νὰ τὸ μάθω ἀκριβέστερον.

Τὸν φίλον Κοκκινάκην ἀσπάζομαι. Τί θέλεις καὶ τί ἄλλο δύναμαι νὰ τὸν συμβουλεύσω περὶ τῆς ἀρθρίτιδός του ὁ ἀρθριτικὸς ἐγώ; Μὲ τὴν δίαιταν δὲν τὴν ἔπαυσα· τὴν ἐκουβάλησα ὅμως εἰς τὸ ταλαίπωρόν μου σῶμα, καὶ τὴν ἐπέρασα μαζῆ μου τὰ 80 ἔτη, διὰ νὰ συνταφῶμεν ἑκτάμα. Ἂν ἐπιθυμῇ τὴν ὀγδοηκονταετίαν, ἂς ἐλπίζῃ πλέον ἀπὸ τὴν δίαιταν, παρ' ὅλα τὰ ἄλλα ἰατρικά. Ἂς προσθέσῃ εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου πιθανὸν ὅτι θέλει μετριασθῆν καὶ ἡ ὀδύνη τῆς ἀρθρίτιδος.

Κατεχώρισα εἰς χρέος τοῦ λογαριασμοῦ σου τὰ ἀπὸ τὸν Ζωσιμᾶν 116,40, καὶ εἰς τὸ ἔχειν τὰ διὰ τὸν ἀδελφόν μου πληρωθέντα φρ. 182. Καταχωρίζω ἀκόμη εἰς χρέος σου φρ. 141 διὰ κιβώτιον IR Nº 14 περιέχον τὰ ἑξῆς βιβλία, καὶ στελλόμενον κατὰ τὸ σύνηθες, εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ υἱοὺς Ῥοδ. καὶ συντρ. ν' ἀκολοθήσωσι τὴν διαταγήν σου.

4 Dict.des sc. natur.	4 τόμ.	ἀπὸ 48	ἕως 31	φρ.	24
4 Cahiers des planc.	4	» —	—	»	20
2 Encycl. moderne	2	» 11	12	»	15
		Πρὸς μεταφορὰν.	.	.	59

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

10		Ἐκ μεταφορᾶς.	.	φρ.	5	
2	Geographie univ.	2	»	49	50	» 1
9	Hist. de France depuis 1790 jusqu'à 1825	9	»	1	9	» 6

1 Δέσμην ἐπιγραμμένην εἰς ὄνομα τῆς φιλομούσου Μαρίας, καὶ περιέχουσαν Διατρ. Ἐπικτήτου εἰς τόμους δύο.

1 Poésies et traduction de Firmin Didot διὰ τὴν αὐτὴν M. P.

1 Δέσμην ἐπιγραμμένην εἰς ὄνομα Κωνσταντίνου Πετρίτση.

24 Ἔξοδα κιβωτοῦ . . . 5

φρ. 141

Στεῖλε, παρακαλῶ σε, μὲ πρώτην ἀφορμὴν τὴν ἐπιγραμμένην εἰς ὄνομα τοῦ Πετρίτζη δέσμην, ἂν τὸ κρίνης εὔλογον. Τοῦτο λέγω, φοβούμενος τοὺς ἐνδεχομένους κινδύνους διὰ τὸν μέλλοντα νὰ λάβῃ τὸ βιβλίον. Εἶναι ὅμως, νομίζω, τρόπος, νὰ τοῦ ἐγχειρισθῇ ἀπὸ χεῖρας πιστοῦ ἀνθρώπου, χωρὶς κρότον, καὶ χωρὶς νὰ γνωρισθῇ οὔτ' ὁ λαμβάνων, οὔτ' ὁ παραδίδων.

Ἡ ἀλλαγὴ τῶν Ἀγγλ. Μ. ἐτάραξε πολὺ καὶ ἐμέ· καὶ διὰ τοῦτο ἔγινεν ἡ τελευταία μακρὰ σημείωσις εἰς τὸν δεύτ. Διάλογ. σελ. μ'. Εἰς τοιαύτην ὑπόληψιν τοὺς ἔχω, ὥστε τοὺς κρίνω ἱκανοὺς νὰ χαρίσωσιν εἰς τὸν χαμάλην τὴν νῆσον καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ φρουρίου. Ναί, φίλε, καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν οἱ Ἄγγλοι θέλουν τὴν ἐλευθερίαν διὰ μόνους ἑαυτούς· καὶ ὅλων τῶν κατοίκων τῆς γῆς τὴν ἐλευθερίαν ἤθελαν μετὰ χαρᾶς θυσιάσειν, ἂν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀδύνατον νὰ φυλαχθῇ χωρὶς τὴν φρικτὴν ταύτην
ν ἡ τρυφὴ καὶ ὁ πλοῦτός των. Διὰ τοῦτο ἐσύμφερεν
ας ἔχουν οἱ Χῖοι ἀφορμὴν νὰ γράψωσι πρὸς τὸν Πρό-
ν, νὰ καμπανίζωσι τὸν Σύλλαν. Τὸν ἔγραψα κ' ἐγὼ
τούτου, διὰ νὰ τοὺς φέρῃ καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ
λα, ἐὰν εἰς τὰς περὶ συμβιβασμοῦ διαπραγματεύσεις
άσῃ τις νὰ προβάλῃ τὴν παράδοσιν τῆς νήσου.
αψα καὶ πρὸς τοὺς ἐν Λόνδρᾳ συμπολίτας (τόσος εἶ-
ὁ φόβος μου), ἂν ἔχωσί τινας γνωρίμους τῆς κάτω
λῆς, νὰ τοὺς κοινωνήσωσι.

Σήμερον ἐστάλη εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ υἱοὺς Ῥοδ.
συντρ. τὸ κιβώτιον IR Nº 14, μὲ δήλωσιν, νὰ ἀκο-
ήσωσι τὴν διαταγήν σου.

Ἡ πρὸς τὴν θυγατέρα σου ἀπόκρισις εὑρίσκεται κολ-
μένη εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῶν Διατριβῶν. Καὶ πάλιν
ἀπάζομαι πανοικίους. Ο. Ο.

Ἐπεθύμουν, ὅταν λάβῃς καιρόν, βοηθούμενος ἀπὸ τὸν
πανάκην, νὰ μὲ στείλῃς καταγραφὴν βιβλίων μου,
μένουν ἔτι αὐτοῦ. Ἴσως ἐπιτύχω νὰ τὰ ξεφορτισθῶ
ἔχιν τινὸς ἰσχυροτέρου.

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην παρακαλῶ νὰ πέμψῃς ἀσφαλῶς
ὸς τὸν Ν. Ζ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

88.

6 Νοεμβρίου 1828.

Φίλε πολῖτα,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ πανοίκιον, καὶ τὸν σύντ. Ε
Ἔλαβα τὴν τῆς 23 Ὀκτ. ἐπιστολήν σου ὁμοῦ καὶ
1850 φρ. Ἠλευθερώθην ἀπὸ τὸ πρὸς τὸν τυπογρά
χρέος, καὶ δὲν χρεωστῶ πλέον εἰς κανέν' ἄλλον πλὴν
σέ. Μὲ κακοφαίνεται, ὅτι δὲν σ' ἐπρόφθασεν ἡ 17 Ὀ
ἐπιστολή μου, διὰ νὰ κρατήσῃς ὅσα σὲ παρακαλῶ τ
νὰ πληρώσῃς τὸν Ζωσιμᾶν, φρ. 237,50. Πλήρωσέ
νὰ ζήσῃς! (πέμπων πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν ἐδῶ κλεισμέν
καὶ σοῦ τὰ πληρόνω ἐδῶ, ἂν ἀγαπᾷς, εἰς τὸν André
Cottier.

Μοῦ ζητεῖς ἀπὸ τώρα τὸν δεύτ. τόμ. τῶν Ἀτάκτ
ὡς νὰ ἔμελλε νὰ φανῇ μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας. Μ
150 σελίδες εἶναι τυπωμέναι, καὶ φοβοῦμαι μὴ γενῇ πο
παχύτερος τοῦ πρώτου. Ἐλπίζω (εἴθε μὴ ματαιωθῶ
αἱ ἐλπίδες μου!), ὅτι θέλει χρηματίσειν ὠφελιμώτε
παρὰ τὸν πρῶτον εἰς τοὺς νέους σπουδαστὰς τῆς γλώ
σης, καὶ κατεξαίρετον εἰς τὴν χρηστὴν Μαρίαν, τ
ὁποίας ἐπιθυμῶ νὰ μάθω τὴν τελείαν ἀνάρρωσιν.

Ἐάν, ὅσα ζητεῖς παρὰ τὸν δεύτ. τόμ. τῶν Ἀτάκτω
τὰ θέλῃς τώρα, γράψε μέ το νὰ τὰ ἑτοιμάσω.

Οὔτ' αὐτῶν, οὔτε τῶν Ἀπομνημονευμάτων ἐτυπώθ
σαν σώματα εἰς λαμπρὸν (ὡς τὰ ζητεῖς) χαρτίον.
εἶχα, ἤθελα μετὰ χαρᾶς στείλειν, ὄχι εἰς σέ, ἀλλ' εἰς τ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρίαν. Μοῦ ἐνθύμισες τὴν παροιμίαν, «Καλὰ εἶναι τὰ
δομάνικα, ἀλλὰ τὰ φοροῦν», ἐξεύρεις ποῖοι.
Ἡ μικρὰ κατήχησις ἂς τυπωθῇ, φίλε μου, ἀγαθῇ
ῃ! Τοῦτο μόνον φρόντισε, νὰ παρακαλέσῃς θερμῶς
μέλλοντα νὰ ἐπιστατήσῃ, νὰ τυπωθῇ χωρὶς σφάλ-
τα. Ταύτην ἐζήτουν παρὰ σοῦ, ὅτε ἐζήτουν τὴν Κα-
χησιν (καὶ ὄχι τὴν μεγάλην), μὲ σκοπὸν νὰ διορθώσω
ῦφος, τὸ ὁποῖον δὲν ἐνθυμοῦμαι ὁποῖον ἦτο, φοβοῦμαι
ως μὴ ἦναι πολλὰ μακαρονικόν. Ὅπως ἂν ἦναι, χρεία
αι νὰ τυπωθῇ ἀπαραλλάκτως. Εὐθὺς ἀποῦ τυπωθῇ,
τίλέ με ἓν ἀντίτυπον.

Εὐδαιμονεῖτε πανοίκιοι χρηστοὶ σύντεκνοι!

Ο. Ο.

Στεῖλε, παρακαλῶ, καὶ τὴν ἄλλην ἔγκλειστον πρὸς τὸν
τον Βάμβαν.

89.

6 Ἀπριλίου 1829.

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν φίλον Βλ. πανοικίους.
περικυκλωμένος ἀπὸ τὴν εὐθηνοῦσαν ἄμπελον καὶ τὰς
ρύτους ἐλαίας σου, νόησε καὶ ἐμὲ στέκοντα μέσον τοῦ
λου, μὲ τὰς χεῖρας ὑψωμένας εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ
ρακαλοῦντα νὰ βρέξῃ κατεπάνω σας ὅλα του τὰ
αθά. Γένοιτο!

Τὴν ἐπιστολήν σου 12 Μαρτίου ἔλαβα, καὶ τὴν ἀπὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν Βάμβαν ὡσαύτως, ἀμηνολόγητον· δὲν ἐξεύρ
ἔπαθεν, ἀμηνολόγητον ἔστειλε καὶ τὴν πρὸ αὐτῆς,
ρὸν δὲν ἔχω νὰ τὸν γράψω. Εἰπέ τον ὡς τόσον
ἤθελε κάμειν καλὰ νὰ πέμψῃ εἰς τὸν ἐδῶ Διδότον
μίαν εἰκοστάδα σωμάτων διὰ πώλησιν· οὐτος εἶν
τρόπος νὰ γνωρισθῇ ὁ κόπος του, καὶ νὰ παρηγορήσ
ἀνίας του. Εἰς τὰς ἀνίας ταύτας ἐπροστέθησαν ἀ
νεαραί, ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς ἐκείνους ἴσως, οἱ ὁποῖοι ἐ
δισαν καὶ τὴν γνωστοποίησιν τοῦ νέου του κόπου.
ἔμαθε βέβαια καὶ τὰς ἐμάθατε τὴν ὥραν ταύτην.
ἀνέγνωσα πρὸ μικροῦ μὲ πολλὴν ἀγανάκτησιν, εἰς
Γενικὴν ἐφημερίδα ἀριθ. 96 ἔτους Γ', καὶ ἀριθμ. 6
Δ'. καὶ πλειοτέραν λύπην ὅτι μέλλουν να λυπήσωσ
Βάμβαν. Εἰπέ τον ὅμως, ὅτι εἰς τοιαύτας περιστ
ἔχει μάλιστα χώραν τὸ φιλοσοφικὸν « ἔδοξεν αὐτῷ
Ἤθελ' εἶσθαι βέβαια θαυμαστὴ ἀπολογία, καὶ θρίαμ
ἅμα κατὰ τῶν ἀντιπάλων, ἂν ἐκατόρθονες νὰ εἰσαχθ
Γρ. εἰς τὰ Ἑλλην. σχολεῖα. Εἰς τὸν Καβαλλιέρον,
τὸν ὁποῖον μελετᾷς νὰ τὴν στείλῃς, δὲν ἔχω παχεία
πίδας. Συμφέρει πλέον νὰ πείσῃς τὸν Ζωσ. νὰ στε
κατευθεῖαν μίαν πεντηκοντάδα σωμάτων πρὸς τὸν Κ
οὐδὲ τοῦτον νομίζω μέγαν φίλον τοῦ Β. Ἀλλὰ λαμ
νων ἀμέσως αὐτὰ ἀπὸ τὸν Ζωσ. μὲ παράκλησιν νὰ
μοιράσῃ εἰς τὰ σχολεῖα, τί ἔχει νὰ κάμῃ; Ἔκαμνε κα
νὰ πέμψῃ καί τινα σώματα εἰς τὴν Σύραν εἰς κανέ
Χῖον διὰ πώλησιν. Ἀπὸ τὴν Σύραν γράφει ὁ κατήγ
αὐτοῦ καὶ τῶν Χίων ὅλων, ὑπογραφόμενος Α. Ζ. Π
σχισε νὰ μάθῃς διὰ τοῦ Κοκκινάκη, ποῖος εἶναι ὁ τ
πικρὸς καὶ ἄδικος κριτὴς τῆς διαγωγῆς τοῦ Β.

Δὲν ἔχω καιρὸν οὔτε πρὸς τὸν Ζ. νὰ γράψω. Εὖ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρώτησέ τον ἀπὸ μέρους μου, καὶ εἰπέ τον ὅτι περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐρχομένου Μαΐου ἐλπίζω νὰ ἐκδώσω καὶ τὸν δεύτερον τόμον πολὺ παχύτερον, ἀλλ' ὅμως εἰς τὴν αὐτὴν τιμήν, φρ. 10 ἀστίχωτον, 11 ἡμίδετον. Τοῦτο λέγω, ὡς ὁμολογούμενον, ὅτι ἐπειδὴ ἔλαβε τὸν πρῶτον, ἀκολουθεῖ νὰ λάβῃ καὶ τὸν δεύτερον, διὰ νὰ μὴ κολοβωθῇ τὸ δῶρόν του. Λάβε ὡς τόσον παρ' αὐτοῦ τὰ διὰ τὸν πρῶτον φρ. 1100, καὶ στεῖλέ μέ τα πάραυτα, διὰ νὰ ἀρχίσω νὰ πληρόνω τὸν τυπογράφον.

Εἰπέ με, νὰ ζήσῃς! τὰ σταλθέντα περὶ τὸν Δεκέμβριον (1828) 100 σώματα ῥαμμένα πρώτου τόμου τῶν Ἀτάκτων πρὸς ἐσᾶς διὰ Μασσαλίας μὲ ἄλλα τινὰ βιβλία τοῦ καὶ πῶς ἔχω νὰ τὰ καταχωρίσω; ἔφεραν ὅλα ἐντάμα φρ. 1360. Ἔτι καὶ τὰ μέλλοντα νὰ σᾶς σταλθῶσιν ἄλλα ἑκατὸν τοῦ δευτέρου, ἂν εὐχαριστῆσθε νὰ τὰ λάβητε, ὡς τὰ τοῦ πρώτου, ῥαμμένα, ἢ ἂν τὰ θέλετε ἡμίδετα. Εἰπὲ προσέτι καὶ τὸν Βάμβαν, ὅτι τὰ ζητούμενα νεωστὶ βιβλία μέλλουν νὰ σταλθῶσι μετ' ὀλίγον. Καὶ ἐπειδὴ ἦλθε πάλιν τὸνομά του, σὲ λέγω ὅτι ὁ ἀπὸ Ἀμστελδὰμ Παλαιολόγος γράφει πρὸς τὸν Φ. Φ. ὅτι ἔμελλε νὰ σᾶς γράψῃ αὐτοῦ συνεισφορὰν διὰ τὰ βιβλία μου. Βιβλία τῶν Ἀτάκτων ἐστάλησαν ἀρκετά· σκέψε λοιπόν, ἂν δὲν ἐσύμφερε νὰ τοῦ προβάλητε μίαν πεντηκοντάδα τῶν Γραμ. τοῦ Βάμβα. Τοῦ Κοκκώνη τὸ σύγγραμμα εἶναι χρήσιμον εἰς τὰς κατεχούσας τὴν Ἑλλάδα περιστάσεις. Εὑρίσκεται εἰς τὸ Μοντπελλιέρ.

Ἐξ ἑνὸς μέρους προσμένεις τὸν δεύτερον ἐξώλαμπρα (τυπόνονται τὴν ὥραν ταύτην οἱ Πίνακες καὶ τὰ Προλεγόμενα), καὶ ἀπὸ τἄλλο μοῦ ζητεῖς νὰ ἐρευνήσω τὸν λογαριασμόν σου. Πότε καὶ μὲ ποίαν δύναμιν; Πνίγο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μαι, φίλε, καὶ ἀπὸ τὸν κόπον, καὶ ἀπὸ τὴν ἄμετρον ἐπι-
θυμίαν ν' ἀρχίσω τὸν τρίτον. Ἀναφέρομαι ὅλος εἰς σέ
ἂν λανθασθῇς εἰς ζημίαν μου, δὲν τὸ φροντίζω, ἂν εἰς
ζημίαν σου, tant pis pour vous.

Ἂν καὶ μοῦ ἦναι ἀδύνατον ν' ἀναφέρω εἰς τὴν μνή-
μην μου (εἰς τοιαύτην κατάστασιν μ' ἔφερε τὸ βαρὺ καὶ
βαθὺ γῆρας) τὸν φίλον Ἰωσὴφ Στέφανον, ἄσπασαί τον
ἀπὸ μέρους μὲ τὴν αὐτὴν φιλοφροσύνην, ὡς καὶ νὰ τὸν
ἔβλεπα παρόντα.

Ἰδοὺ λαμβάνω τὴν ὥραν ταύτην ἀπὸ τὸν βιβλιοπώ-
λην τὰ βιβλία τὰ διὰ τὸν Βάμβαν.

Αὐτὰ εἶναι 10 τόμοι, ἅπαντα τοῦ Δημοσθένους μὲ
τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν. . . . . φρ. 90
5 τόμοι χημεία τοῦ Thenard, πέμπτη ἔκδ. » 36
φρ. 126

Οἱ 15 τόμοι οὗτοι ἐστάλησαν εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Π.
Σκυλίτζη τοῦ Ἐμμανουήλ, διὰ νὰ τὰ κατευθύνῃ εἰς τὸν
ἐν Κερκύρᾳ Α. Ῥάλλην, ὅστις μέλλει νὰ τὰ παραδώσῃ
εἰς τὸν Βάμβαν. Τὰ δὲ φρ. 126 λάβετα, παρακαλῶ σε
ἀπὸ τὸν φίλον Βάμβαν, καὶ πέρασέ τα εἰς πίστιν τοῦ
λογαριασμοῦ μου. Σήμερον στέλλονται. Εὐτυχεῖτε!

Ο. Ο.

Ἔλαβα ἀπὸ τὸν Κοντόσταυλον ἐπιστολὴν 8 Ἰανουα-
ρίου ἀπὸ Αἰγίνης. Ἠρώτησε (ὡς τὸν ἐζήτησα) τὸν Κυβ
ἂν ἔλαβε τὴν γνωστὴν μακράν μου ἐπιστολήν· καὶ ἀπ
ὅτι τὴν ἔλαβεν, ἀλλὰ δὲν ἔλαβεν ἀκόμη καιρὸν νὰ ἐρευ
νήσῃ περὶ τῶν ζητουμένων! Εἰπέ με ἂν ἡ λέξις *Συντρόφ*
σημαίνει εἰς ἡμᾶς Ἐσώβρακον (caleçon). Στεῖλέ με κ
τὰ 126 τοῦ Βάμβα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

90.

27 Ἰουλίου 1829.

Ἡ ἐπιστολή σου, φίλε, τῆς 13 Ἰουνίου, ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὲ ἀποπλήξῃ, ὄχι τόσον διὰ τὴν ἀποτυχίαν τὴν ἀπὸ τοῦ Ζ. ὅσον διὰ τὴν ἐντροπήν, ἥτις ἔμελλε νὰ μοῦ καλύψῃ τὸ πρόσωπον, ἂν ἔπεμπα εἰς ὄνομά του, καὶ τρόπον τινὰ μὲ βίαν του, ὅ,τι δὲν ἤθελεν ἐκεῖνος νὰ πέμψῃ. Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον ὀδυνηρὸν κέντημα εἰς τὸ ἐξηντλημένον ἀπὸ τὸ γῆρας καὶ ἀπὸ τοὺς ἀδιακόπους κόπους μου σῶμα. Δεύτερον κέντημα, ὄχι ὀλιγώτερον ὀδυνηρὸν μ' ἔπληξεν ἡ συμφορὰ τοῦ φίλου Βλ. συμφορὰ δεινή, περὶ τῆς ὁποίας ἐπιθυμῶ δευτέραν ἐξήγησιν. Τρίτον ἄλγος εἶναι, ὅτι ἐκόπησαν καὶ αἱ τελευταῖαί μου ἐλπίδες νὰ ἐξακολουθήσω τὸν τρίτον τόμον τῶν Ἀτ.

Καὶ τὸ μὲν τρίτον τοῦτο ἴσως εἶν' ἔργον τῆς προνοίας, νὰ μὲ λυτρώσῃ ὄχι ἀπὸ τὸν μὴ δεχόμενον ἀπολύτρωσιν θάνατον, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὁποίαν φοβοῦμαι καὶ ὑπὲρ τὸν θάνατον ἀποπληξίαν, καὶ τὴν ὁποίαν πιθανὸν ὅτι θέλουν φέρειν οἱ καθημερινοὶ ἀνυπόφοροί μου κόποι.

Τὸ δὲ πρῶτον, ἂν δὲν ἐθεραπεύθη ἀκόμη, ἐπαρηγορήθη κἂν ὁπωσοῦν ἀπὸ τυχηρὸν ἀπροσδόκητον. Καὶ προσμένω τώρα τὴν τελείαν του θεραπείαν ἀπὸ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν πρὸς ἐμέ σου φιλίαν. Τὸ λεγόμενον τυχηρὸν εἶναι, ὅτι ἡ περιέχουσα τοὺς 100 στιχωμένους δευτέρους τόμους τῶν Ἀτ. κιβωτός, καὶ ἡ πρὸς τὸν κυβερνήτην ἐπιστολή μου ἐσώζοντο ἀκόμη εἰς Μασσαλίαν. Ἐπρόφθασα λοιπὸν νὰ γράψω πρὸς τὸν Ι Μ. τὴν μὲν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κιβωτὸν νὰ κρατῇ ἕως δευτέρας διαταγῆς, τὴν δὲ πρώ
τὸν κυβερνήτην ἐπιστολὴν νὰ μοῦ στείλῃ ὀπίσω. Κρατεῖ
τώρα τὴν κιβωτόν, καὶ μοῦ ἐπέστρεψε καὶ τὴν ἐπιστο-
λήν· τὴν ὁποίαν σὲ βεβαιόνω ὅτι ἐφίλησα μὲ δάκρυα
χαρᾶς, ὡς σώτειραν τῆς τιμῆς μου. Ὢ πόση καταισχύνη
ἤθελε μὲ μαυρίσειν, ἂν ἔστελλα ὡς δῶρημα τοῦ Ζ. τὸ
ἀναιρούμενον ἀπ' αὐτὸν τὸν δωρητήν!

Ἔμεινε τώρα ἡ τελεία θεραπεία τοῦ πράγματος· ἦτις
ἤθελ' εἶσθαι εὐκολωτάτη, ἂν δὲν ἐμπόδιζε τὸ κατάρατον
στίχωμα. Ἂν ἦναι ἀστίχωτα, ἤθελα τὰ κατευθύνειν χω-
ρὶς ἀναβολὴν εἰς τὸν Κοντόσταυλον, παρὰ τοῦ ὁποίου οἱ
μὲν ἔχοντες τὸν πρῶτον τόμον καὶ δυνατοὶ ν' ἀγοράσωσι
τὸν δεύτερον ἤθελαν τὸν ζητεῖν ἀπὸ τὸν Κ. ἀμέσως· οἱ
δὲ ἀδύνατοι ἤθελαν καὶ αὐτοὶ ἀναγκάσειν τὴν κυβέρνησιν
νὰ τὸν ἀγοράσῃ καὶ τὸν δεύτερον.

Ἂς εὐκολύνωμεν λοιπὸν ἡμεῖς, σὺ μὲ τὴν φρόνησίν
σου, κ' ἐγὼ μὲ τὴν χρεωστουμένην διάκρισιν, τὴν θερα-
πείαν τῆς δυστυχεστάτης κιβωτοῦ. Ταῦτα τὰ 100 σώ-
ματα στιχωμένα τοῦ δευτέρου τόμου σὲ τὰ χαρίζω καὶ
σὲ παρακαλῶ νὰ τὰ δεχθῇς ὄχι ὡς χάρισμα (διότι οὔτε
σὺ εἶσαι ἀρκετὰ πένης νὰ δέχησαι χαρίσματα, οὔτ' ἐγὼ
ἀρκετὰ πλούσιος νὰ γίνωμαι χαριστὴς) ἀλλ' ὡς χρέους
πληρωμήν. Ἐξεύρεις ὅτι ἐκράτησα μακρὸν χρόνον τὰ
ἀργύριά σου χωρὶς τόκου, τὸν ὁποῖον δὲν ἐξαρκεῖ κἂν νὰ
ἀποπληρώσῃ ἡ δόσις τῶν 100 τούτων σωμάτων.

Ὑπόφερε παρακαλῶ τῆς γεροντικῆς μου ἀσθενείας τὸν
μολυσμὸν (δηλ. *μελάγωμα* Σ.Ε) τοῦ χαρτίου· οὔτ' αἱ
χεῖρές μου κρατοῦν πλέον, οὔτ' οἱ ὀφθαλμοί μου δύναν-
ται νὰ τὰς ὁδηγῶσι.

Τοῦτο μόνον ζητῶ ἀπὸ σέ, ὡς ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἡσυ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αν μου, νὰ τὰ κατευθύνῃς ἀμέσως σὺ εἰς τὸν κυβερνή-
ν, ἢ εἰς ὅτινα ἄλλον κρίνεις εὔλογον, μὲ διαταγὴν νὰ
ιρασθῶσιν εἰς τοὺς πένητας σπουδαστάς, μηδὲ νὰ δίδη-
ι ὁ δεύτερος τόμος, πλὴν εἰς τὸν ὅστις κρατεῖ τὸν πρῶτον.
Παρακαλῶ σε προσέτι νὰ μοῦ ἡσυχάσῃς τὴν κεφαλὴν
ί περὶ τῶν προσταλθέντων ῥαμμένων 100 τοῦ πρώτου
100 τοῦ δευτέρου τόμου, καὶ εὑρισκομένων εἰς τοῦ
Μαυροκορδάτου, ἂν κρίνῃς εὔλογον νὰ τὰ κατευθύνω
τὸν Κοντόσταυλον, διὰ λογαριασμόν μου. Παρὰ ταῦτα
ς ἐστάλησαν 20 σώματα Πολιτ. καὶ 20 Ἠθικ. Ἀρι-
τέλους, 20 Πολιτικ. Πλουτάρχου, 20 Ἀπομν. Ξενοφ.
Βεκκαρ. καὶ 20 Λυκούργου. Αὐτὰ τί ἔγιναν, ἢ τί
λουν νὰ γενῶσι; Ἂν ὅλα ταῦτα ἦσαν ἐδῶ εἰς χεῖράς
, ἐμποροῦσα κἂν νὰ τὰ ἐνεχυράσω, καὶ νὰ λάβω ἀρ-
ια, νὰ πληρώσω τὸν τυπογράφον. Μόλις εὕρηκα νὰ
εισθῶ 1000 φρ. ἀπὸ δανειστὴν φίλον, διὰ νὰ θερα-
σω τὰς πολλάς μου κατεπειγούσας χρείας. Δεινὴ βέ-
α εἶναι ἡ παντελὴς ἀπορία· ἀλλ' ἴσως δὲν εἶν' ὀλιγώ-
ον δεινὸν νὰ κοπιάζῃ τις, χωρὶς νὰ εὑρίσκῃ τρόπον νὰ
ελησθῇ ἀπὸ τοὺς κόπους του.

Σήμερον πέμπω πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλ. Ὑ. Ῥοδ. καὶ
τρ. κιβώτιον I R Nº 17, περιέχον τὰ ἑξῆς βιβλία:

Dictionnaire des sc. naturelles	6 τόμ.	ἀπὸ	54-59
		φρ.	36,—
Cahiers du pl.	6 τόμ. . . .	»	30,—
Encyclopédie mod.	2 »	ἀπὸ	15-16 15,—
Δεύτ. τόμ. Ἀτ. χρυσόδ. διὰ τὴν κ. Μαρίαν.		φρ.	81,—
Ἔξοδ.			4,50
		φρ.	85,50

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πέρασε, νὰ ζήσῃς! εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ μ
φρ. 85,50.

Γράφω πρὸς εἰρημένους νὰ τὰ κρατῶσιν εἰς διατ
γήν σου.

Παρακαλῶ σε θερμῶς νὰ φροντίζῃς πάντοτε νὰ πέ
πηται ἀκριβῶς τὸ τριμηνιαῖον εἰς τὸν ἀδελφόν μου, κ
ὅ,τι δαπανᾷς ἀπὸ τοῦ νῦν δι' ἐμέ, νὰ μοῦ λογαριάζ
εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους τὸν τόκον.

Σ' ἔγραφα νὰ διατάξῃς τὸν Θεόκλητον, νὰ παραδώ
εἰς τὸν Κοντόσταυλον ὅ,τι ἀκόμη κρατεῖ ἰδικόν μου
βιβλία ἢ ἀργύρια.

Μὴν ἀμελήσῃς νὰ μοῦ ἱστορήσῃς καταλεπτότερον τ
κατάστασιν τοῦ δυστυχοῦς φίλου Βλ. Εὐτύχει πανοίκι

Ὁ Φουρναράκης μὲ εἶπεν, ὅτι ὁ ἀπὸ Ἀμστελδ
Παλαιολόγος ἔμελλε νὰ σ' ἐμβάσῃ 300 φρ. Ἂν σὲ
ἔμβασε, κάμε με τὴν χάριν νὰ μὲ τὰ πέμψῃς πάραυ
Μὲ εἶπες, δὲν ἐξεύρω πότε, ὅτι εἰς τὴν Κέρκυραν εἶ
σκονται 80 σώματα Ἡλιοδώρου· εἰς δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῦ
Ἂν τὸν ἐξεύρῃς, φανέρωσέ μέ τον, ἢ γράψε τον κατ
θεῖαν νὰ τὰ στείλῃ εἰς τὸν Κοντόσταυλον, ἀφαιρῶν μό
10 σώματα νὰ στείλῃ ἐδῶ εἰς Παρισίους πρὸς ἐμέ.

91.

4 Σεπτεμβρίου, 1829.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἔχω τὴν 12 Αὐγούσ
ἐπιστολήν σου· Τὴν 29 τοῦ αὐτοῦ ἔγραψα πρὸς τοὺ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μασσαλίᾳ Υ. Ρ. καὶ Σ. εἰς διόρθωσιν τοῦ ὁποίου λέγεις λάθους περὶ τοῦ κιβωτίου Νº 16. Μὴ θαυμάζῃς περὶ τῶν τοιούτων, θαύμαζε μᾶλλον, ὅτι μοῦ ἔμεινεν ἀκόμη νοῦς εἰς τὴν κεφαλήν. Πολλὰ δεινὰ ἔπαθα τὸν παρελθόντα βίον· ἀλλὰ τὰ ὀδυνηρότερα φαίνεται ὅτι μὲ τὰ ἐφύλασσεν ἡ τύχη. Βλέπεις ἀπὸ τὴν ἐδῶ κλεισμένην τοῦ Κοντοσταύλου ποίαν τύχην ἔλαβαν τὰ σταλθέντα 50 τοῦ πρώτου τόμου τῶν Ἀτ. Τὰ 50 τοῦ δευτέρου εἶναι πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν δρόμον. Ἡ χαρμόσυνος αὕτη εἴδησις δέν με συγχωρεῖ πλέον νὰ τοῦ κατευθύνω τὰ εἰς τὸν Μαυρογ. τῆς Μασσαλίας εὑρισκόμενα 100 τοῦ πρώτου καὶ ἄλλα τόσα τοῦ δευτέρου. Ἂς σήπωνται λοιπὸν καὶ αὐτὰ ἐκεῖ. Μετὰ τόσους μακροὺς νυχθημερησίους κόπους νὰ μὴν ἦμαι δυνατὸς νὰ ἐκδώσω τὸν τρίτον! τὸν ὁποῖον ἠλπίζετο νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ τέταρτος!

Περὶ τοῦ Παλαιολόγου, εὐλογημένε, ἢ εὐλογημένοι, εἴχετε αὐτοῦ τὸν τρόπον νὰ πληρώσητε τὴν ἐπιθυμίαν του, πέμποντες δι' αὐτὸν 10 πολιτ. 10 Ἠθικ. Ἀριστοτ. καὶ 10 Ἀπομν. Ξενοφ. τὰ ὁποῖα ἐγέμιζον τὸν ἀριθμὸν τῶν 300 φρ. Ἐπειδὴ τοῦτο δὲν ἔγινε, ἑτοιμάζονται νὰ σταλθῶσι δι' αὐτὸν ἀπεδῶ ἢ αὐτά, ἢ ἄλλα ἰσότιμα.

Μὲ θλίβει πολὺ καὶ ἡ κατάστασις τοῦ Συντ.

Παρακαλῶ σε, φίλε, νὰ μοῦ ἐπιστρέψῃς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κοντοσταύλου μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου.

Σοῦ περικλείω καὶ δευτέραν ἄλλην διὰ τὴν Κέρκυραν περὶ τῶν Ἡλιοδώρ. Εἰς τὸν ἄνεμον φοβοῦμαι ὅτι μέλλουν νὰ ὑπάγωσι καὶ αὐτοί. Παράλαβέ τους, ἂν σώζωνται, καὶ μετακόμισέ τους αὐτοῦ, ἢ παράδωσέ τους εἰς τὸν Βάμβαν, ὡς κρίνεις συμφερώτερον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γράψε με εὐθὺς καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ζ. περὶ τῶν στίχ. 100 τοῦ δευτέρου. Καὶ ἂν τοὺς ἀποβάλλῃ, λυπηρόν, καὶ ἂν τοὺς δεχθῇ, ὄχι χαρμόσυνον, ἐπειδὴ φαίνεται ἀναγκαστόν. Ὦ πόσον ἤθελαν παρηγορηθῆν αἱ λύπαι μου, ἂν τοὺς ἔπεμπες, ὡς σ' ἔγραφα εἰς ὄνομά σου! Ἄλυπον σ' εὔχομαι νὰ ζῇς! καὶ σὲ ἀσπάζομαι πανοίκιον, ἐξαιρέτως τὴν φιλόμουσον Μαρίαν.

Μὴ λησμονήσῃς νὰ μοῦ ἐπιστρ. τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κοντοσταύλου.

92.

12 Ὀκτωβρίου 1829.

Φίλε,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἡ τῆς 29 Σεπτ. ἐπιστολή σου ηὔξησε τὴν ἀμηχανίαν μου, διότι δὲν μὲ λέγει ἀκόμη, πόσον ἔτι μέλλουν νὰ μένωσι φυλακισμένα εἰς Μασσαλίαν τὰ στιχωμένα ἑκατὸν δευτ. τόμ. Ἀτάκτ ἀντίτυπα, τὰ ἀτίμως καὶ ἀπροσδοκήτως ἀποβληθέντα ἀπὸ τὸν * *. Ἀναγκαζόμενος ἀκόμη νὰ γράψω καὶ πρὸς αὐτόν, διὰ νὰ τὸν ἐμβάσω 213 $^{50}/_{100}$ ἀπὸ πώλησιν βιβλίων, δεσμεύομαι τὴν χεῖρα, ἀπορῶν τί νὰ τὸν εἴπω περὶ τῶν εὑρισκομένων ἔτι εἰς Μασσαλίαν 100; ὡς πρὸς πεισθέντα, ἢ πρὸς μὴ θέλοντα νὰ δεχθῇ; Ὅλα ταῦτα μὲ φλέγουν εἰς τοῦ Φαλάριδος τὸν χάλκινον ταῦρον.

Ἐπενόησα λοιπὸν νὰ τὸν γράψω τὴν παροῦσαν ὁλι

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρότιχον ἐπιστολὴν ἐδῶ κλεισμένην ὡς ἄρρωστος, καὶ καλούθως ὡς ἀδύνατος νὰ ἐξηγηθῶ περαιτέρω. Παρακαλῶ σε, πρόφθασέ τον ἐγρήγορα καὶ τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰ φρ. 213,50 ἐξ ἰδίων σου, καὶ λογάριαζέ με τὸν τόκον αὐτῶν, ἢ ἂν δὲν θέλῃς νὰ μὲ δανείζῃς ἐπιπλέον (τὸ ποῖον οὐδ' ἐγὼ θέλω), γράψε με νὰ τὰ πληρώσω ἐδῶ εἰς τὸν A. Cottier, ἢ ὅτινα ἄλλον ἀγαπᾷς.

Χαίρω περὶ τῆς ὑγείας τοῦ συντ. Λυποῦμαι διὰ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα σμήνη τῶν σφηκῶν. Τὸ ἐπρόλαβα, καὶ τὸ ἐπρόγραψα, ἂν ἐνθυμᾶσαι. Μ' αὐτῶν τὰ κέντρα μέλλουν νὰ . . . . . κ. τ. λ.

Ὑπομονὴν μὲ παραγγέλλεις· ἔχει καὶ αὐτὴ τὰ ὅριά της. Τὴν ἔχω ὅμως καὶ τὴν συμβουλεύω εἰς τοὺς κινδυνεύοντας νὰ τὴν χάσωσι. Σ' εὔχομαι νὰ μὴν ἔλθῃς ποτὲ εἰς χρείαν ὅσης ἔχω ὑπομονῆς.

Ὁ φίλος Ο. Ο.

Ἂν στείλῃς ἐνταλτήριον (mandat) εἰς τὸν Cottier περὶ τῶν 213 φρ· 50, γράψε το νὰ πληρωθῇς δέκα ἡμέρας μετὰ τὸν παρουσιασμόν.

93.

27 Νοεμβρίου 1829.

Ἀσπάζομαι παροίκιον.

Πρὸ πολλοῦ, θρηνῶν τὰς πολλὰς ἀδιακόπους δυστυχίας τῆς ὀδυνηρᾶς μου ζωῆς, ἔψεξα καὶ τὴν μωρίαν τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅσοι εὔχονται κ' ἐπιθυμοῦν μακροβιότητα. Ἂν ἡ ζωή μου ἐκόπτετο πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν, ἤθελα ἀποφύγειν δε καπέντε ἐτῶν θλίψεις· ἀλλὰ μοῦ ἦτο πεπρωμένον νὰ πιω καὶ τὸ πικρότατον πάντων ποτήριον τῆς δυστυχίας σου. Ἡ πικρία του μοῦ εἶναι τόσον πλέον ἀνιαρά, ὅσον δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ σὲ βοηθήσω, ὡς ἐχρεώστουν καὶ ἐπεθύμουν νὰ δράμω εἰς βοήθειάν σου.

Μ' ὅλον τοῦτο, πιστὲ φίλε, μὴν ἀπελπίζεσαι. Ἔσο βέβαιος, ὅτι θέλω κινήσειν πάντα λίθον, μὲ ἐλπίδα νὰ εὕρω τὰ μέσα νὰ σὲ πέμψω ἐντὸς ὀλίγου μέρος κἂν ὅσης ἐλπίζεις ἀπ' ἐμὲ βοηθείας. Πάλιν σὲ λέγω, μὴν ἀπελπίζεσαι· ἀλλὰ φρόντισε νὰ φύγῃς τὴν χρεωκοπίαν, ἔπειτα σπούδασε νὰ παρηγορῇς τὴν ἀγαπητήν σου οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν ἐκ ψυχῆς κατασπάζομαι. Καιρὸς εἶναι νὰ δεί ξῃς ὅτι ὠφελήθης ἀπὸ τὴν παιδείαν. Ἀναγίνωσκε τοῦ Ἐπικτήτου τὸ Ἐγχειρίδιον· τὸ μικρὸν τοῦτο βιβλίον μ' ἐπαρηγόρησε πολλάκις. Ἐντὸς ὀλίγου θέλω σὲ γράψειν.

Ο. Ο.

Σήμερον γράφω πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Μαυροκορδά τον νὰ στείλῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὴν δυστυχεστάτην κιβωτὸν μὲ τὰ 100 σώματα Β'. τόμ. τῶν Ἀτάκτων.

Ἡ μνήμη τούτων μοῦ φέρει τὴν ὥραν ταύτην εἰς τὸ νοῦν τὸ ἑξῆς: ὁ Μαυροκορδάτος κρατεῖ ἀκόμη δύο κιβω τοὺς περιεχούσας 100 σώματα τοῦ πρώτου καὶ 100 τοῦ δευτέρου τόμου τῶν Ἀτάκτων ῥαμμένα. Παρὰ τὴν ὁποίαν ἐλπίζω νὰ σὲ προφθάσω ἀργυρικὴν βοήθειαν, εἶσαι, φίλε μου, κύριος νὰ πέμψῃς τὰς δύο ταύτας κιβωτοὺς διὰ λο γαριασμόν σου εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς ὁτινα θέλεις. Ἔκα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μνες καλὰ νὰ τὰς κατευθύνῃς εἰς τὸν Βάμβαν. Ἂν τὸν γράψῃς, εἰπέ τον, ὅτι ἔφθασαν ἐδῶ αἱ πέντε Γραμματικαί του, καὶ εἰς Μασσαλίαν αἱ εἴκοσι.

Εὔχομαί σε ὑπομονήν, καὶ παῦσιν τῆς κακῆς τύχης!

Ο. Ο.

94.

8 Δεκεμβρίου 1829.

Ἀσπάζομαί σε παροίκιον.

Σ' ἔγραψα τὴν 28 τοῦ περασμένου. Σὲ γράφω σήμερον, ἀναγγέλλων, ὅτι οἱ ἐν Λονδίνῳ ἀδελφοὶ Ῥάλλη μὲ γνωστοποιοῦν δι' ἐπιστολῆς 4 Δεκεμβρίου, ὅτι ἐδιώρισαν τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸν αὐτοῦ εὑρισκόμενον Ἀμβρόσιον Σ. Ῥάλλην νὰ σοῦ πληρώσῃ φρ. 1500 διὰ λογαριασμόν μου.

Τόσον, φίλε, ἴσχυσα νὰ πράξω μὲ ἄμετρόν μου θλῖψιν καὶ στενοχωρίαν. Σὲ εἶπα, καὶ σ' ἐξαναλέγω, ὅτι τὰ εὑρισκόμενα εἰς Μασσαλίαν 100 σώματα Α' τόμου τῶν Ἀτάκτων, καὶ 100 τοῦ Β' εἶναι ἰδικά σου, ἂν κρίνῃς ὅτι δύνανται νὰ θεραπεύσωσι τὴν ἀνάγκην σου. Δὲν ἐξεύρω πόση εἶναι ἡ ἀνάγκη, κ' εὔχομαι νὰ ἦναι πολὺ μικροτέρα ὅσης ὑποπτεύομαι. Γράψε μέ τι παρηγορικὸν περὶ αὐτῆς, καὶ παρηγόρει τοὺς οἰκείους, ὅσον δύνασαι.

Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

95.

18 Φεβρουαρίου 1830.

Ἀσπάζομαί σε, φίλε, παροικιον.

Αἱ εἰς τὴν 22 Ἰανουαρίου *γλυκεῖαί σου ἐλπίδες* ἐγλύ-
καναν ὀλίγον τὴν ἀψίνθινον πικρίαν τῆς ψυχῆς μου, κ'
ἐκατέρραναν μ' ὀλίγον ἔλαιον τὰς ἀλλεπαλλήλους μου
πληγάς. Εὔχομαι νὰ συλλάβῃς γλυκυτέρας, καὶ τὸ ἀναγ
καιότερον, ἀσφαλεστέρας. Ἐνθυμᾶσαι τοῦ Ἰὼβ τὸ πρῶ
τον κεφάλαιον; Εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τρεῖ
ἄγγελοι ἕνας ἐξοπίσω τοῦ ἄλλου ἀναγγέλλοντες εἰς αὐτὸ
τὰς ἀπροσδοκήτους δυστυχίας του. «Ἔτι τούτου λα
λοῦντος» καὶ πάλιν «Ἔτι τούτου λαλοῦντος» καὶ τρί
τον «Ἔτι τούτου λαλοῦντος». Τοιαῦται (ἂν συγχωρῆτ
ται νὰ παραβάλω τὰ μικρὰ πρὸς τὰ μεγάλα) συνέβησαν
αἱ δυστυχίαι μου, εἰς τὴν συνέχειαν κἂν τῆς ἀκολου
θίας των.

Ἡ πρὸς ἐμὲ διαγωγὴ τοῦ φίλου Βλ. ἐχρημάτισε μία
ἀπὸ τὰς σκληράς, καὶ ἴσως τὸ ἐκατάλαβε καὶ αὐτὸς ἀπὸ
τὴν Λακωνικήν μου (29 Δεκ. 1829) πρὸς αὐτὸν ἀπό-
κρισιν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν «Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος
ἔμαθα καὶ τὴν κολόβωσιν τῆς συντάξεώς μου ἀπὸ 2000
εἰς 1500. Τὴν αὐτὴν ἄλλα, καὶ τὴν ἑξῆς ἄλλα, χωρὶς
ν' ἀπαριθμῶ τὰ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν φαρμάκια, τῶν
ὁποίων τὸ πικρότατον ἦτον ἡ ἀγγελία τοῦ φόβου τῆς
χρεωκοπίας σου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δόξα τῷ Θεῷ! ὁ φόβος ἐματαιώθη. Πρόσεχε εἰς τὸ ἑξῆς (διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ) νὰ μὴ δίδῃς πίστιν εἰς τὸν τυχόντα, μηδὲ νὰ ἐμπλεχθῇς εἰς ἐπιχειρήσεις τολμηράς, διὰ νὰ θεραπεύσῃς τὴν ὁποίαν ἔπαθες πρὸς μικρὸν κλόνησιν τῆς τύχης σου « Σπεῦδε βραδέως ».

Παρακαλῶ σε, ἢ μᾶλλον ὡς χρέος ἀπαιτῶ, νὰ μὴ ἀπανωνήσῃς τίποτε εἰς τὸν Βλ. περὶ τῆς κολοβώσεως τῆς ὑποτάξεώς μου, οὐδ' ὅλως ὅτι ἔλαβες ἐπιστολὴν ἀπὸ ἐμέ. Ὡσαύτως παρακαλῶ σε νὰ μὲ γνωστοποιήσῃς, ἂν ἐπείλες πρὸς τὸν Z. τὸ πρὸς αὐτὸν χρέος μου φρ. 213,50, ὡς σ' ἔγραφα τὴν 12 Ὀκτωβρίου 1829, καὶ ἂν δὲν ἐμέλησες, διὰ τὰ καταλαβόντα σε δεινά, τὸ τριμηνιαῖον τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἀπόκρισιν, νὰ ζήσῃς! περὶ τούτων. Σὲ παρακαλῶ ἔτι νὰ μὴν ἀναφέρῃς τίποτε πρὸς τὸν Z. περὶ τοῦ μέλλοντος νὰ ἐκδοθῇ τὸ ἐρχόμενον πάσχα τρίτον τόμου τῶν Ἀτάκτων. Εὑρέθησαν ἄλλοι οἱ μέλλοντες νὰ λάβωσιν, ἀντ' αὐτοῦ, τὰ 100 σώματα τοῦ τόμου τούτου. Χωρὶς τὰς δυστυχίας μου, ἤθελα ἀσχολεῖσθαι τὴν ὥραν ταύτην εἰς τὸν τέταρτον τόμον. Καὶ δὲν εἶναι μόναι αἱ καταλαβοῦσαί με δυστυχίαι· μὲ φοβερίζει μία ἄλλη νέα δυστυχία, ἀλλ' αὕτη ὅμως δὲν θέλει εἶσθαι, ὡς αἱ παρελθοῦσαι, « Ἔτι τούτου λαλοῦντος », μ' ἀφίνει κἂν τὸν καιρὸν νὰ χωνεύσω τὰς πρώτας.

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην στεῖλε τὸν Βάμβα σφραγισμένην· καὶ παρακίνησέ τον καὶ σὺ νὰ μὴν ἀποβάλῃ ὅσα τὸν ἔγραφα διὰ σοῦ καὶ τοῦ Βλ. τὴν 15. Εἶναι καὶ δι' αὐτὸν ἔνδοξον τὸ ἔργον, καὶ πολλῆς ὠφελείας πρόξενον εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὠφελείας, ὁποίαν ἴσως ἀπολαύσεις καὶ σύ, πέμπων τὰ τέκνα σού ποτε εἰς αὐτόν, μὲ ἀσφάλειαν ν' ἀποκτήσωσιν ἐπιστήμας χωρὶς κίνδυνον νὰ χάσωσι τὸ

Ψηφιοποίηση Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κάλλιστον καὶ μέγιστον τῶν ἐπιστημῶν, τὴν ἀθωότητ
τῶν ἠθῶν. Εὐτύχει! καὶ γράφε με εἰς τὸ ἑξῆς εὐτυχία

96.

10 Ὀκτωβρίου 1830.

Φίλε,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἡ μακρά μου σιωπὴ αἰτίαν
ἔχει τὰς ἀτυχίας μου, αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν, ὡς σ' ἔγραφα,
μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους, καὶ πιθανὸν ὅτι θέλουν τελευτή-
σειν μὲ τὴν τελευτὴν τοῦ ὀδυνηροῦ μου βίου. Ἡ ἰδική
σου σιωπὴ μὲ φέρει εἰς μεγάλην ἀδιάλυτον ἀπορίαν. Πρῶ-
τον δὲν μ' ἀνήγγειλες εἰς τὸν καιρὸν τὸν θάν. τοῦ Βλ.
Δεύτερον καὶ θλιβερώτερον εἰς ἐμέ, ὅτι ἀφοῦ μ' ἐπλήγω-
σας κατάκαρδα μὲ τὴν ἀγγελίαν τῆς δυστυχίας σου, δὲν
ἐφρόντισες νὰ μὲ παρηγορήσῃς ἀναγγέλλων καὶ τὴν θερα-
πείαν αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἤθελ' ἀκόμη ἀγνοεῖν, ἂν δὲν μὲ
τὴν ἐκοινώνει ὁ Βοῦρος τὴν 8 τοῦ παρόντος.

Ἔχω τινὰ βιβλία σου, ἀκολουθίαν τῶν προσταλθέν-
των, καὶ προσμένω ἄλλα τινὰ ἱκανὰ νὰ κάμωσι δέσμην
(εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται καὶ ὁ χρυσοδεμένος τρίτος τό-
μος τῶν Ἀτάκτων διὰ τὴν λογίαν Μαρίαν) διὰ νὰ σὲ
τὴν στείλω. Διὰ τῶν Ῥοδοκανάκη, κατὰ τὸ σύνηθες;

Μὲ κακοφαίνεται ὅτι δὲν εἶχες ἀκόμη πληρώσειν (ὡς
μὲ γράφεις τὴν 31 Μαρτίου) εἰς τὸν Ζωσιμᾶν τὰ φράγκα
213,50. Πλήρωσέ τα, σὲ παρακαλῶ, καὶ αὐτά, καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

' αὐτὰ ἔτι φρ. 127,50, χρεωστούμενα διὰ τὸ 1829
τος. Ποῦ εὑρίσκεται σήμερον ὁ Ζ. στεῖλέ τον καὶ τὴν
ῶ κλεισμένην.

Μὴν ἀμελήσῃς, διὰ τὸν Θεόν, τὸ τριμηνιαῖον τοῦ ἀδελ-
οῦ μου, διὰ νὰ μὴ μοῦ γίνηται καὶ αὐτὴ ἡ φροντὶς μά-
τιξ ἐπὶ μάστιγι. « Καὶ τὸ πόμα μου μετὰ κλαυθμῶν
κίρνων ».

Μ' ἐπιστολήν σου α'. Μαρτίου, 1828, μ' ἔλεγες ὅτι
μειναν εἰς χεῖρας τοῦ μακαρίτου Βλ. τὰ ἑξῆς βιβλία μου.

56	σώμ.	Α'. τόμ. Στράβ.	16	σώμ.	Α'. τόμ. Παυσ.
194	»	Γ'. » »	31	»	Β'. » »
200	»	Δ'. » »	99	»	Ἱεροκλ. ἀστεῖα
82	»	Μάρκ. Αὐρηλ.	432	»	Α Ἰλιάδος
180	»	Ξενοκράτους	657	»	Β »
61		Ἱποκρ. καὶ Γαληνοῦ	786	»	Γ »
			50	»	ἐπιστ. Κυπρίου

Παρὰ ταῦτα ἐστάλησαν 9 Φεβρ. 1829, τὰ ζητηθέντα
ἀπὸ τὸν κ. Ῥώτ. καὶ Ζ. Βλ. 23 8βρίου, 1828.

20	σώματα	Πολιτικὰ Ἀριστοτέλους.
20	»	Ἠθικὰ »
20	»	Πολιτικὰ Πλουτάρχου.
20	»	Ἀπομν. Ξενοφῶντος.
20	»	Βεκκαρίου.
20	»	Λυκούργου.

Ἄσπασαι, φίλε, ἀπὸ μέρους μου καὶ παρακάλεσε τὸν υἱὸν
τοῦ μακαρίτου Βλ. ὅστις ἔλαβεν, Ἀγαθῇ τύχῃ! τὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τόπον τοῦ πατρός, νὰ μὲ στείλῃ σημείωσιν ὅλων τούτων τῶν βιβλίων, μὲ διάκρισιν τῶν πωλημένων καὶ τῶν μενόντων ἀπωλήτων. Καὶ τὰ μὲν ἀπώλητα, ἂς μείνωσιν εἰς τὸ ἑξῆς εἰς αὐτὸν καὶ εἰς σὲ κοινῶς. Τῶν δὲ πωλημένων, ἂν τὸ κρίνητε δίκαιον, νὰ μοῦ σταλθῇ ἡ ποσότης, τώρα μάλιστα, ἀφοῦ οἱ αὐτοὶ φίλοι ὁμογενεῖς μετὰ τοῦ μακαρίτου ἔκριναν εὔλογον νὰ κολοβώσωσι τὴν κατ' ἔτος στελλομένην συνδρομήν. Δὲν τοὺς μέμφομαι, οὐδὲ δίκαιον ἔχω νὰ μεμφθῶ κἀνένα περὶ τῆς κολοβώσεως. Δὲν ἀδικῶ ὅμως κἀνένα ζητῶν νὰ βοηθηθῶ κἂν ἀπὸ τοὺς κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμὴν ῥέοντας ἱδρῶτάς μου. Ἂν εἶχα ταῦτα τὰ βιβλία εἰς χεῖράς μου, δυνατὸν ἦτο νὰ τὰ παρακαταθέσω εἰς κἀνένα φίλον, καὶ νὰ λάβω ἀπ' αὐτὸν τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὰς χρείας μου·

Ἔλαβα καὶ τὴν ὀλιγόστιχον ἐπιστολήν σου τῆς 3 Μαΐου, καὶ ἐπέρασα εἰς πίστιν τοῦ λογαριασμοῦ τὰ ἀπὸ τὸν Πίκκολον πληρωθέντα φρ. 4.

Εὐδαιμόνει! Ο. Ο.

Ἔλαβες τὰ διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ἰ. Μαυροκορδάτου σταλθέντα περὶ τὰ μέσα Ἀπριλίου 20 σώματα τοῦ τρίτου τόμου τῶν Ἀτάκτων;

Ἐλέησέ με νὰ γράψῃς τὸν Θεόκλητον νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν Κοντόσταυλον ὅσα κρατεῖ βιβλία μου εἰς οὐσίαν ἢ ἀργύρια.

Ἐλέησέ με νὰ μὴ μὲ κάμνῃς ψωμοζήτην, παρακινῶν τὸν Ζ. εἰς συνδρομὴν τετάρτου μέλλοντος (καὶ πότε μέλλοντος!!) τόμου τῶν Ἀτάκτων, ὡς ἔκαμες μὲ τὸν δεύτερον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

97.

9 Νοεμβρίου 1830.

Ἔλαβα, φίλε, τὴν 22 Ὀκτωβρίου ἐπιστολήν σου. Εὐχαριστῶ σε διὰ τὴν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου πρόνοιαν. Μὴν ἀργήσῃς, σὲ παρακαλῶ, νὰ στείλῃς καὶ τὰ χρεωστούμενα εἰς τὸν Ζ. Τὸν κύριον Ν. Βλαστὸν ἀσπάζομαι, καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ κατευθύνῃ χωρὶς ἀναβολήν, ὅσα βιβλία μου εὑρίσκονται εἰς χεῖράς του, πρὸς τὸν ἐν Αἰγίνῃ Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον. Εἴθε νὰ γένῃ εὐτυχεστέρα ἡ τούτων ἀποστολή! Τὰ πεμφθέντα εἰς αὐτὸν 50 σώματα τοῦ τρίτου τόμου τῶν Ἀτάκτων ἐβυθίσθησαν εἰς τὴν θάλασσαν, μὲ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπνίγη καὶ ὁ Βαρδακλάχος. Ζηλῶ τὴν τελευτήν του, ἐπειδὴ ἐγὼ πνίγομαι κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμὴν ἀπὸ δεινότερα τῆς θαλάσσης δεινά.

Τὰ βιβλία σου κρατῶ ἀκόμη ὀλίγας ἡμέρας, διὰ τὴν ἐλπίδα νὰ προσθέσω καὶ τὸν μετ' ὀλίγον μέλλοντα νὰ ἐκδοθῇ εἰκοστὸν τόμον τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας.

Μὴ λησμονήσῃς τὸν Θεόκλητον.

Ὁ κ. Ζ. ἂς ἐρωτήσῃ τοὺς λαβόντας τὸν Α' καὶ Β' τόμον τῶν Ἀτάκτων, διατὶ δὲν τὸν ἀπεκρίθησαν.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον! Ο. Ο.

Στεῖλέ με, νὰ ζήσῃς! καταγραφὴν τῶν μελλόντων νὰ σταλθῶσιν εἰς τὸν Κοντόσταυλον βιβλίων μου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

98.

26 Ἰανουαρίου 1831.

Εὔχομαι καὶ σὲ καὶ τὴν φίλην οἰκογένειαν τὸ νέον ἔτος ἐλεύθερον ἀπὸ πᾶσαν λυπηρὰν μέριμναν! Τὴν ἑβδόμην τοῦ παρόντος κατεύθυνα εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ υἱοὺς Ῥοδοκανάκη καὶ συντροφ. κιβώτιον σημειωμένον I R N° 17 καὶ περιέχον τὰ ἑξῆς βιβλία·

1 Dictionnaire des sc. naturelles, tom. 60me	φρ. 6
1 Cahier des planches du tom. 60me	5
1 Autre Cahier περιέχον titres el tables des planches	5
4 tomes de l' Encyclopédie moderne depuis tom. 17 à 20	30
	φρ. 46

1 Δέσμην περιέχουσαν στιχωμένον τὸν 3ον τόμον τῶν Ἀτάκτων διὰ τὴν φιλόμουσον Μαρίαν.

8 κομμάτια.

Ἔπρεπε νὰ σὲ γράψω εὐθὺς ἀποῦ τὰ ἔστειλα· ἀλλὰ μόλις τὰ ἔστειλα, καὶ μὲ κατέλαβεν ἡ συνήθης μου ἀρθρῖτις μὲ ὀλίγην νάρκην εἰς τὰς χεῖρας, ἥτις μ' ἐμπόδιζε νὰ κινῶ ἀκωλύτως τὸν κάλαμον. Σήμερον εὑρίσκομαι ὄχι καλά, ἀλλὰ ὀλιγώτερον κακά.

Ἐμήνυσα τοὺς προλεγμένους Ῥοδοκανάκη νὰ σοῦ κατευθύνωσιν αὐτοῦ τὰ βιβλία κατὰ τὸν συνήθη τρόπον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πιθανὸν ὅτι καὶ σὺ αὐτόθεν ἐφρόντισες νὰ τοὺς γράψῃς, ὡς σ' ἔλεγα εἰς τὴν ἐπιστολήν μου 18 Ὀκτωβρ. 1830.

Καὶ πάλιν ὑγίαινε καὶ εὐτύχει! Ο. Ο.

99.

Ἐκ Παρισίων 4 Αὐγούστου 1831.

Φίλε κύριε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἄσπασαι ἀπὸ μέρους μου κ' εὐχαρίστησε τὸν φίλον Ν. Βλαστὸν διὰ τὰ ὁποῖα σ' ἔδωκε *τελευταῖα* φρ. 300, ὡς λέγει ἡ εἰς χεῖράς μου ἐπιστολή σου τῆς 17 Μαΐου. *Τελευταῖα* θέλουν εἶσθαι, ὡς τὸ ἐμάντευσε, ἐπειδὴ τὸ τέλος μου ἤγγικε· τὸ πολὺ ἴσως μὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους. Εἴθε τὴν αὐτὴν μαντείαν νὰ εἶχαν κἀμειν καὶ οἱ ἄλλοι! νὰ ἐλευθερωθῶσι καὶ αὐτοί, νὰ ἐλευθερώσωσι κ' ἐμὲ ἀπὸ τὴν παροῦσαν ἐσχάτην ἀμηχανίαν. Μ' ὅλον τοῦτο, σ' ἐξορκίζω εἰς τὴν ἀγάπην τῶν τέκνων σου νὰ μὴ κοινωνήσῃς εἰς αὐτοὺς τὰ παράπονά μου διότι οὐδὲ δίκαιον ἔχω νὰ παραπονῶμαι πρὸς τοὺς ἔχοντας ὅλα τὰ δίκαια νὰ οἰκονομῶσι τὰ ἴδια.

Τὴν λεγομένην ἀμηχανίαν θέλεις καταλάβειν ἀπὸ τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἀγγελίαν τοῦ *Ἱερατικοῦ Συνεκδήμου*. Χωρὶς τὴν χρηματικὴν ἀμηχανίαν, ἤθελ' εἶσθαι κ' αὐτὸς ἐκδομένος πρὸ πολλοῦ, καὶ ὁ τέταρτος τόμος τῶν Ἀτάκτων ἕτοιμος νὰ ἐκδοθῇ. Ὑπομονή! Μ' εὔχεσαι ψυχὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀτάραχον· ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ταράσσωμαι
ὅταν ἀπροσδόκητοι περιστάσεις μοῦ δένωσι τὰς χεῖρας μ
θλιβερὰς ἀλυσίδας;

Σπούδασε λοιπόν, φίλε, μετὰ τοῦ φίλου Βλαστοῦ, ἂ
ἦναι δυνατόν, νὰ μοῦ προξενήσῃς τινὰς συνδρομητὰς ἀπ
τοὺς αὐτοῦ ὁμογενεῖς εἰς τὸν μέλλοντα νὰ φανῇ περὶ τ
τέλη τοῦ μέλλοντος Σεπτεμβρίου *Συνέκδημον ἱερατικόν*
Δὲν ἔχω τῆν ὥραν ταύτην πλὴν δύο μόνους συνδρομη
τάς, τὸν Κοντόσταυλον, διὰ 30 ἀντίτυπα, καὶ τὸν Πρα
σακάκην διὰ . . . 20.

Ἐλπίζω ἀπὸ Λόνδρας τινάς· ἀλλὰ τὰ ἐλπιζόμενα εἶ
ναι ἄδηλα.

Ἂν ἐπιτύχῃς τὰς ἀπ' αὐτοῦ ἐλπίδας, φρόντισε νὰ μὲ
σημειώσῃς καθαρὰ τὸνομα καθενός, καὶ τὴν θέλησίν του
εἰς τίνα ἀγαπᾷ νὰ παραδοθῶσι τὰ διὰ τὴν συνδρομήν
του ἀντίτυπα· καὶ σπούδασε, νὰ ζήσῃς! νὰ μὲ φθάσῃ ἡ
ἀπόκρισίς σου πρὶν τὸ τέλος τοῦ Σεπτεμβρίου. Ἂν ἐν τῷ
μεταξὺ μὲ καταλάβῃ ὁ θάνατος (ἂν ἤξευρες πόσον τὸν
ἐπιθυμῶ!) ὁ Φουρναράκης θέλει πληρώσειν τὰ ζητήμα-
τά σας.

Τὸν μεταξύ μας λογαριασμὸν κατέγραψα ὡς με τὸν
ἔστειλες ἐμπιστευόμενος εἰς τὴν ἀκρίβειάν σου· οὔτε καιρὸν, οὔτε δύναμιν ἔχω νὰ ἐξετάζω λογαριασμούς. Τοῦτο
μόνον σὲ παρακαλῶ, νὰ μὴν ἀμελῇς τὸ τριμηνιαῖον τοῦ
δυστυχοῦς μου ἀδελφοῦ.

Ἀπὸ τὸν Σοφιανόπουλον θέλεις λάβειν γράμμα μου
ὀλιγόστιχον τῆς 20 Ἰουλίου. Καὶ πάλιν ἀσπάζομαί σε
πανοίκιον. Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

100.

20 Σεπτεμβρίου 1831.

Φίλε πολῖτα ;

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον, ὡσαύτως καὶ τὸν (ὡς τὸν εἰκονίζεις) χρηστὸν Βλαστόν.

Τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 29 Αὐγούστου ἔλαβα, περιέχουσαν τὴν καταγραφὴν τῶν συνδρομητῶν. Εὐχαριστῶ καὶ αὐτούς, καὶ σὲ τὸν προξενητὴν αὐτῶν. Κατεγράφησαν εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ Ἱερ. Συνεκδ. μετὰ τῶν ἀλλαχόθεν συνδραμόντων. Καὶ τὰ 67 ἀντίτυπα θέλουν σταλθῆν (ὡς με διατάσσεις) πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Γ. Μαυρογορδάτον. Ἡ κιβωτὸς ἐλπίζω νὰ σταλθῇ πρὶν τῆς 10 Ὀκτωβρίου.

Τὰ 67 ἀντίτυπα πρὸς 7,50 φέρουν φρ. 502,50. Ἀφαίρεσε ἐξ αὐτῶν φρ. 148, διὰ νὰ τὰ στείλῃς εἰς τὸν Ν. Ζωσιμᾶν μὲ τὴν ἐδῶ κλεισμένην πρὸς αὐτ. ἐπιστολήν, καὶ πέμψε με τὰ λειπόμενα φρ. 354,50.

Εἰς τὴν κιβωτὸν θέλεις εὑρεῖν πλειότερα τῶν 67 ἀντιτύπων. Ἐκ τῶν πλειοτέρων τούτων :

2 εἶναι διὰ σέ.

2 διὰ τὸν Βλαστόν.

2 διὰ τὸν Ν. Ζωσιμᾶν.

1 διὰ τὸν Βάμβαν.

καὶ τὰ λοιπὰ οἰκονόμησέ τα (διότι δὲν ἐνθυμοῦμαι τώρα), ὡς οἰκονόμεις καὶ τὰ πρὸ τούτων.

Περὶ τῆς περιηγήσεως τοῦ Guys θέλω φροντίσειν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἔχω τὸν 21 τόμον τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, καὶ θέ
τὸν προσθέσειν εἰς τὴν κιβωτόν. Πέρ. εἰς πίστ. μ
φρ. 7,50.

Σᾶς εὔχομαι ὅλα τὰ ἀγαθά!

Ο. Ο.

Προκατάλαβε τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ φιλοδωρήσωσ
ἐκ τῶν ἀντιτύπων τοὺς πένητας, νὰ μὴ τὰ στείλωσιν ε
τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλ' εἰς κανένα των πιστὸν φίλον, ν
τὰ διανείμῃ εἰς ἱερεῖς πτωχοὺς, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τοὺ
ὑπὸ ζυγὸν γάμου. Ἀπὸ τοὺς κοσμικοὺς τούτους ἱερεῖ
ἐλπίζω τὴν ἀναμόρφωσιν τῶν ἠθῶν μας, ὡς τὸ λέγω εἰ
τὰ προλεγ. σελ. μή.

101.

17 Ὀκτωβρίου 1831.

Φίλε κύριε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον· ὡσαύτως καὶ τὸν ἀγαπητὸ
Βλαστόν. Ἔλαβα τὴν 4 Ὀκτωβρίου ἐπιστολήν σου, κα
τὸ ἐγκλεισμένον γραμματεῖον τοῦ Βλ. διὰ φρ. 512,68
Εὐχαριστῶ τὴν προθυμίαν του νὰ τὰ ἐμβάσῃ πρὶν τ
συνάξῃ.

Ἡ κιβωτὸς κατευθύνθη τὴν 12 Ὀκτωβρίου πρὸς τ
ἐν Μασσαλίᾳ Ἰωάννην Δ. Μαυροκορδάτον, σημειωμέν
Β. R. καὶ περιέχουσα, ὡς σε ἔγραφα·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀντίτυπα διὰ τοὺς συνδρομητὰς
διὰ σέ, ἐκ τῶν ὁποίων 2 ἦσαν διὰ σὲ
2 — διὰ τὸν Βλαστὸν
δῶρα 2 — διὰ τὸν Ζωσιμᾶν
1 — διὰ τὸν Βάμβαν
Τώρα προσθέτω 1 — διὰ τὸν Ἰωάννην
8 Βοῦρον ἰατρόν.

τόμοι XXI καὶ XXII Encyclop. moderne. (Σ' ἔγραφα ἕνα, διότι δὲν εἶχε φθάσειν ὁ ἄλλος) φρ. 15
τόμοι Voyag. litter. de la Grèce, par Guys. 17
Πέρασέ τα εἰς πίστιν μου φρ. 32

Ἀπὸ τὸ μηνολόγημα τῶν ἐπιστολῶν συμπεραίνεις, ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ περιέχωνται εἰς τὴν κιβωτὸν οἱ ζητούμενοι Πανταζίδες. Προσμένω λοιπὸν νὰ μὲ διδάξητε πῶς καὶ διὰ τίνος ἔχουν νὰ σταλθῶσιν ἀκινδύνως. Σᾶς παρακαλεῖ ἔτι ὁ Πανταζίδης νὰ τὸν εἰπῆτε, ἂν τὸν συγχωρῆται νὰ προσθέσῃ εἰς τοὺς ζητουμένους καμμίαν εἰκοστὰν Πανταζ. ἂν αὐτοῦ ἦναι ἐλπὶς νὰ πωληθῶσιν, εἰς ἀποζημίωσιν τῶν δημευθέντων ἀπὸ τοὺς Κοζ. Ἂς πωληθῶσιν ὁμοίως καὶ ὅσοι Συνέκδημοι περισσεύουσιν ἀπὸ τοὺς 13 μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δώρων.

Μ' εὔχεσαι εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς σου ψυχὴν ἀπαράχον. Τοῦτο ἤλπιζα καὶ τοῦτο εὐχόμην κ' ἐγώ, μετὰ τόσους κόπους τοῦ παρελθόντος βίου. Ἀλλά, φεῦ! ὅσον πλησιάζει ἡ ἀποβίωσις, τόσον πληθύνονται τὰ βιωτικά μου βάσανα. Ὁ ἐξάδελφος Κωνστ. Πετρίτσης μὲ τυραννεῖ πάλιν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἀρκετὰ τυραννούμενον καὶ χωρὶς τούτου διὰ τὴν ἀδυναμίαν νὰ τὸν βοηθήσω πλειότερον. Νομίζουν ὅτι τὸ πλῆθος τῶν ἐκδόσεων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μοῦ ἔφερε καὶ πλῆθος ἀργυρίων, ὡς ἔπρεπε φυσικὰ νὰ
φέρῃ, ἂν αἱ περιστάσεις καὶ Ἑλληνικαὶ καὶ ξέναι ἦσαν
εὐτυχέστεραι. Ἀλλ' ἐγὼ ἀναγκάζομαι νὰ κάμνω οἰκονο-
μίας ἀλλοτρίας τῆς ἡλικίας μου. Τὴν βασιλικὴν σύνταξι
μοῦ τὴν ἐκολόβωσαν $^{5}/_{100}$, ὡς τὰς ἐκολόβωσαν ὅλας. Πρ
μικροῦ ἔμαθα ἀπὸ τὸν Κοντόσταυλον, ὅτι καὶ μία μο
κιβωτὸς γέμουσα τρίτους τόμους τῶν Ἀτάκτων ἐβυθίσθ
εἰς τὸ πέλαγος, μὲ τὸν πνιγμὸν τοῦ ταλαιπώρου Βαρδά
λάχου. Ὅπως ἂν ἦναι, παρακαλῶ σε, φίλε νὰ τάξῃς
ἀπὸ τοῦ νῦν τὸ τριμηνιαῖον τοῦ ἀδελφοῦ μου 150 γρόσι
ἀντὶ τῶν 100. Στεῖλε τα εἰς τὸν Πετρίτσην.

Καταγίνομαι τώρα εἰς τὸν τέταρτον τόμον τῶν Ἀτά
των μὲ ψυχὴν καὶ νοῦν ἄτακτον. Εὐδαιμονεῖτε!

102.

23 Νοεμβρίου 1831.

Φίλε πολῖτα,

Ἔχω τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 9 Νοεμβρίου. Ὁ θά
τος τοῦ ἀδελφοῦ μου (τριετὲς νεωτέρου) τοῦτο μάλι
μὲ λυπεῖ, ὅτι δὲν ἀπέθανε μὲ πλειοτέραν αὐτάρκειαν
χορηγίαν τῶν ἀναγκαίων. Ἡ ἐξ ἐμοῦ βοήθεια, ἂν
ἀνίκανος εἰς τὰς χρείας του, ἔγινε πάντοτε μὲ κολόβω
τῶν ἰδίων μου χρειῶν. Μ' ὅλον τοῦτο, φίλε, ἡ αὐτὴ β
θεια ἂς ἀκολουθῇ, παρακαλῶ σε, καὶ διὰ τὴν ταλαί

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αν, τὸ σύνηθες δηλαδὴ παλαιὸν τριμηνιαῖον. Μετὰ
ατόν μου ἴσως ὠφεληθῇ τι πλειότερον. Πλειότερα
ῶ νὰ σὲ γράψω. Σὲ ἀσπάζομαι πανοίκιον μὲ τὰς
ς ἀπὸ ψυχῆς εὐχάς. Ἄσπασαι ἐκ μέρους τὸν φί-
Βλαστόν. Δός, νὰ ζήσῃς! καὶ τὴν ἐδῶ κλεισμέ-
τὸν φίλον Κούμαν. Ο. Ο.

103.

24 Ἀπριλίου 1832.

Φίλε Ῥώτα,

άζομαί σε πανοίκιον, καὶ παρακαλῶ σε ν' ἀσπα-
λοφρόνως ἀπὸ μέρους μου τὸν καλὸν κ' ἀγαθὸν
ν. Ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολήν σου Ἀπριλίου 8 μὲ
ὅτι ὑγιαίνετε, κ' ἐκείνην τὴν πρὸς τὸν Φ. Φ. μὲ
ου λύπην, διότι συμπεραίνω ἐξ αὐτῆς ἀπὸ τὰ
έγεις περὶ τῆς τῶν αὐτοῦ ὁμογενῶν διαθέσεως,
ὸ μακρῶν χρόνων ἐφοβήθην καὶ ἐπροφήτευα διὰ
τοῦ Γραικικὴν ἀποικίαν. Κατὰ τὸ 1778 ἔτος διέ-
ὐτοῦ δύο σχεδὸν μῆνας. Ἡ ἀποικία ἦτο νεαρά,
εν ἀκόμη, ἂν ὄχι καλά, ὀπωσοῦν Γραικικά, καὶ
λοπατριώτερα τῶν ἐγχωρίων φρονήματα. Μ' ὅλα
τὴν ἔκρινα ἔκτοτε μὲ λύπην μου ὡς ὀλέθριον φυ-
ον (pépinière) διὰ τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς
ος. « Ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἔμαθον τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» ἔργα αὐτῶν ». Εἶπε καὶ ἄλλος ἀπὸ τοὺς προγόν
ἡμῶν,

πρὸς τὰς τύχας γὰρ τὰς φρένας κεκτήμεθα.

Ναί, φίλε, οἱ ταλαίπωροι ἄνθρωποι σχηματίζονται κ
μορφόνονται ἀπὸ τὰς περιστάσεις καὶ τύχας, εἰς τ
ὁποίας εὑρεθῶσι· καὶ ὀλίγοι εἶναι οἱ δυνατοὶ νὰ ὠφελ
θῶσιν ἀπὸ τὰς τύχας, ἂν ἡ πρόνοια τὰς ἔδωκεν εἰς αὐ
τοὺς σωτηρίους, ἢ νὰ τὰς ἀντισταθῶσιν, ἂν ἡ ὀργὴ τ
Θεοῦ τοὺς ἔμπλεξεν εἰς τύχας ὀλεθρίους. Ὁ τύραννο
ἐκολάσθη δικαίως (ἂν καὶ μὲ ἀδίκου φονέως χεῖρα) ἀπ
τὸν ἔκδικον πάσης ἀδικίας Θεόν, καὶ αὐτοῦ ἀκούω ὅτ
εὑρίσκονται πανηγυρισταὶ τοῦ τυράννου, μονονόχι τολ
μῶντες νὰ τὸν παραβάλωσι μὲ τὸν Μάρκον Αὐρήλιον.
Τὰ τοιαῦτα, φίλε μου, δὲν εἶναι οὔτ' ἑλληνικά, οὔτε
χριστιανικὰ φρονήματα. Περὶ τῶν Ἑλληνικῶν γνωρίζεις
τὴν ἱστορίαν, καὶ σὲ ἀνενθύμισαν ὅσας ἐλησμόνησες πολ
λὰς καὶ μακρὰς ῥήσεις τῶν Προλεγομένων τοῦ Κ. καὶ
συμπεραίνεις μὲ ποίους ὀφθαλμοὺς ἤθελαν ἰδεῖν, ἂν ἀνε
φαίνετο εἰς τοὺς ἐνδόξους προγόνους μας κανὲν ἀνδράπο
δον, ἀναθραμμένον εἰς τοῦ μεγάλου βασιλέως τὴν περσι
κὴν αὐλήν, καὶ ἤρχιζε πρώτην του πρᾶξιν νὰ χαράξῃ τὸ
Ἑλληνικὸν νόμισμα μὲ τὸ βαρβαρώτατον ὅλων τῶν Περ
σικῶν ὀνομάτων ὄνομά του Κ. Δ. Ι. Μὲ ποίους ὀφθαλ
μοὺς ἤθελαν ἰδεῖν ἀνθρωπίσκον, τοῦ ὁποίου φροντὶς ἦτο
νὰ σβέσῃ τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν, καὶ νὰ μεταβάλῃ τὸ
ἔθνος εἰς Ἀριστογείτονας, Ὑπερβόλους καὶ Δημάδας,
ὠτακουστάς, καταδότας, ἐπιστολοσπάστας καὶ συκοφάντας.

Περὶ δὲ χριστιανικῶν πραγμάτων, εἰς ταῦτα μάλιστα
ἔχει χώραν τὸ ὁποῖον ἀκούουν συχνὰ ἐπ' Ἐκκλησίας
Πρόσχωμεν! Εἰς ταῦτα κἂν ἐχρεωστοῦσαν οἱ ἀνόη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ν πανηγυρισταὶ τοῦ τυραννίσκου νὰ δώσωσι προσοχήν,
ν ἀγνοῶσι τὴν ἱστορίαν τῶν ἰδίων προγόνων. Ἡ πι-
τεύουν τὰ παραγγέλματα τῆς θρησκείας μας ὡς θεῖα, ἢ
ὰ κρίνουν ὡς παραμύθια. Ἂν ἔφθασαν εἰς τόσην ἀσέ-
ειαν, ὥστε νὰ μὴ τὰ διακρίνωσιν ἀπὸ τὸ Κοράνιον, ἂς
ὴ βαρύνωσι τὴν ἀσέβειαν μὲ τὴν ὑπόκρισιν, ἐπαγγελ-
όμενοι Χριστιανοί. Ἂν τὰ πιστεύωσι (καὶ τοὺς εὔχομαι
ὰ τὰ πιστεύωσιν!) ὡς θεῖα, ἂς τὰ μελετῶσι μὲ πλειο-
τέραν προσοχήν, καὶ ἂς ἐρωτῶσιν ἑαυτούς, «πῶς μέλλει
ὰ κρίνῃ τοὺς τυράννους» ὅστις εἶπε «μακάριοι οἱ πει-
ῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην;» καὶ μᾶς ἐπα-
γγείλε νὰ ἀγρυπνῶμεν ὡπλισμένοι «Διὰ τῶν ὅπλων
ῆς δικαιοσύνης, τῶν δεξιῶν καὶ τῶν ἀριστερῶν;

Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ γράψω πλειότερα, ἀλλὰ δὲν εἶναι
χρεία νὰ σοῦ προφασισθῶ πάλιν τὴν γεροντικὴν ἀδυνα-
μίαν μου· τὴν βλέπεις εἰς τὰ κλονούμενα σημεῖα τοῦ
καλαμίου μου. Καὶ τὰ ὀλίγα ταῦτα δὲν ἐγράφησαν, εἰμὴ
ὡς εἰσαγωγὴ καὶ προοίμιον τῆς ἐξῆς παρακλήσεως ἢ συμ-
βουλῆς, ὀνόμασέ την ὅπως ἀγαπᾷς. Δὲν ἀμφιβάλλω,
φίλε, ὅτι ἡ κατ' οἶκον ἀγωγὴ τῶν τέκνων σου εἶναι καὶ
Χριστιανική. Ἀλλ' ὅσον καλὴ καὶ ἂν ἦναι, τὰ τέκνα
σου, περικυκλωμένα ἀπὸ πολλοὺς ἀναγώγους, κινδυνεύουν
νὰ ματαιώσωσι τοὺς ἐλπιζομένους καρποὺς τῆς καλῆς
οἰκιακῆς ἀγωγῆς. Ἐσύμφερε πολὺ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν
ὅλης σου τῆς οἰκογενείας νὰ στείλῃς ἐξ αὐτῶν ἓν ἢ δύο,
τὰ νεώτερα, εἰς τὸ ἐδῶ Ἑλληνικὸν Λύκειον, ὅπου διδά-
σκεται ἡ πεῖνα καὶ ἡ δίψα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἀκονί-
ζονται τὰ ὅπλα τῆς δικαιοσύνης τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀρι-
στερά. Μὴ καταφρονήσῃς, φίλε, τοὺς λόγους μου, καὶ
ἐνθυμοῦ πάντοτε (πάλιν τὸ μεταλέγω) τὸ «πρὸς γὰρ τὰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τύχας τὰς φρένας κεκτήμεθα». Ἂν ἀποφασίσῃς τὸ σωτή-
ριον τοῦτο ἔργον, μὴν ἀργήσῃς νὰ μὲ τὸ κοινωνήσῃς·
ἐπειδὴ ἔχω κάποιαν ἐπιρροὴν εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ Λυ-
κείου, τὸν φιλελληνέστατον καὶ φιλοδίκαιον ἄνδρα Λα-
στερῆν, ἐλπίζω νὰ σοῦ ἐλαττώσω καὶ τὴν ἀργυρικὴν ἐτή-
σιον πληρωμὴν διὰ τὴν τροφὴν καὶ ἀγωγὴν τοῦ τέκνου
σου· καὶ τότε τὸ πέμπεις, ἀφοῦ πρῶτον ἐλευθερωθῶμεν
ἀπὸ τὴν μαστίζουσάν μας χολέραν, ἥτις ὅμως ἐλαττοῦ-
ται καθημέραν.

Ἀπορῶ μὲ ἀγανάκτησιν κ' ἐγώ, ὅτι δὲν ἐλάβετε ἀκόμη
τὸν Ἱερατικὸν Συνέκδημον, μάλιστα ἐπειδὴ ἐπεθύμουν
νὰ μάθω τὴν περὶ αὐτοῦ κρίσιν, ὄχι τὴν ἰδικήν σου (τὴν
ὁποίαν ἐλπίζω δικαίαν) ἀλλὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀδιακρίτως
ἐπαγγελλομένων Χριστιανῶν. Ἡ κιβωτὸς Β. R. ἡ περι-
έχουσα τοὺς Συνεκδήμους ἐστάλη τὴν 12 ὀκτωβρίου,
1831, πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ι. Δ. Μαυροκορδάτον, νὰ
σᾶς τοὺς στείλῃ αὐτοῦ. Ἐρωτήσετέ τον λοιπὸν τί τοὺς
ἔκαμεν· αὔριον τὸν ἐρωτῶ κ' ἐγώ. — Ἐπέρασα εἰς χρέος
τοῦ λογαριασμοῦ σου τὰ 300 φρ. περὶ τῶν ὁποίων καὶ
πάλιν εὐχαρίστησε τὸν γενναῖον συμβοηθόν. Περὶ τῶν
λοιπῶν, σὲ παρακαλῶ καὶ σ' ὁρκίζω εἰς τὴν σωτηρίαν
τῶν ἀγαπητῶν σου τέκνων, νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλήσῃς περαι-
τέρω. Τοὺς εὐχαριστῶ διὰ τὰ παρελθόντα, τὰ ὁποῖα
μέλλουν νὰ τὰ πληρωθῶσι μετὰ τὸν θάνατόν μου· εἰς τὸ
μέλλον οὐτ' αὐτοὶ μὲ χρεωστοῦν τίποτε, οὔτε ἐγὼ ἔχω
δίκαιον νὰ τοὺς ζητῶ τίποτε. Εὐτύχει! Ο. Ο.

Ἂν δὲν βαρύνεσαι, στεῖλέ με τὸν ἐτήσιον λογαριασμόν,
κατὰ τὸ σύνηθες.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

104.

7 Μαΐου 1832.

Φίλε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σε καὶ τὸν κ. Βλ. πανοικίους. Σ' ἔγραψα τὴν 24 Ἀπριλίου ἀπόκρισιν εἰς τὴν ἐπιστολήν τῆς 8.

Τώρα μανθάνω ἀπὸ ἐπιστολὴν Μασσαλίας (30 Ἀπριλίου) μὲ λύπην μου ἀπαρηγόρητον ὅτι ἡ κιβωτὸς B R N° 2, ἡ περιέχουσα τοὺς Ἱερατικοὺς Συνεκδήμους, εὑρίσκεται ἀκόμη ἐκεῖ, διὰ τὴν ὑποψίαν μὴ δὲν συγχωρηθῇ ἡ αὐτοῦ εἴσοδός των· καὶ ὅτι προσμένουν ἀπὸ σᾶς τὴν περὶ αὐτῶν διαταγήν.

Ὁ συνέκδημος εἶναι βιβλίον διόλου θρησκευτικόν, καὶ περιέχον τὰ περὶ τῆς ἡμετέρας (καὶ ὄχι ἄλλης) θρησκείας, καὶ ὡς τοιοῦτον, δὲν ὑπόκειται, νομίζω, εἰς ὑποψίας ἢ ῥόβους ἐμποδίσεως. Ἀπ' αὐτὸν ἐστάλησαν δῶρα εἰς διαφόρους διαφόρων χωρῶν καὶ πόλεων Γερμανικῶν ἀκωλύτως. Μ' ὅλα ταῦτα, ἐὰν ἡ ἀποβολὴ κριθῇ ἀδυσώπητος, ἄλλην θεραπείαν δὲν βλέπω, πλὴν νὰ καταμερισθῶσι, καὶ νὰ σταλθῶσι κατ' ὀλίγα κατὰ τὸν τρόπον ὅπου ἐστάλησαν πολλάκις ἄλλα εἰς τὸν Ρ. διὰ τῶν ἐν Μασσαλίᾳ υἱῶν Ρ. καὶ συντ. Φροντίσατε λοιπὸν περὶ αὐτῶν χωρὶς ἀργοπορίαν. Τὰ Ἄτακτα ἐμβήκασι· δὲν βλέπω διὰ ποῖον δίκαιον κινδυνεύει ν' ἀποβληθῇ ὁ ἀθωότατος Συνέκδημος.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου ἐλπίζω νὰ τελειώσω τὸν τέταρτον τόμον τῶν Ἀτάκτων, πολὺ παχύτερον τῶν προτέρων. Εὐτυχεῖτε!

Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

105.

Ἐν Παρισίοις τὴν 3 Ἰουνίου 1832.

Σεβασμίου φίλου σεβάσμιε φίλε κύριε Ἰάκωβε Ρώτα!

Ἂν μὲ συγχωρήσετε νὰ πιστεύσω τό, «Τὰ τῶν φίλων κοινὰ» ἤθελα εἰπεῖν· ἐπειδὴ ὁ σεβάσμιος Κοραῆς, ὅστις μ' ἔδειξεν, ἀφοῦ ἦλθα εἰς τοὺς Παρισίους, πατρικὴν ἀγάπην καὶ φιλίαν, ἔχει φίλον τὸν κύριον Ἰάκωβον Ῥώταν, ἄρα ἐμπορῶ κ' ἐγὼ νὰ ἐλπίζω τὴν φιλίαν τοῦ κ. Ῥώτα. Τοῦτο τὸ ἐλπίζω πλειότερον, διότι κατὰ καιροὺς διαφόρους μ' ἐδείξατε σημεῖα φιλικά· ἂν καὶ προήρχοντο πάντοτε ἀπὸ τὴν μετὰ τοῦ σεβασμίου Κοραῆ ἄδολον φιλίαν σας καὶ σύστασίν του, ἐγὼ τὰ ἐνόμισα καὶ τὰ νομίζω ὡς τοιαῦτα, ὥστε ἐλπίζω εἰς ἀπόκρισιν τὴν ἐπιβεβαίωσιν τοῦ « Τὰ τῶν φίλων κοινά ».

Ναί, κύριε, τὸ Ἑλληνικὸν Λύκειον ἐσυστήθη τὴν α' Ἀπριλίου 1830 ἀπὸ τὸν ζῆλον τοῦ σεβασμίου φίλου μας Κοραῆ καὶ τοῦ σεβασμίου Λαστερῆ· καὶ ὁ πρώτιστος σκοπός του « ἡ πεῖνα καὶ ἡ δίψα τῆς δικαιοσύνης » καλλιεργεῖται, ἀλλ' ὁ δόλος καὶ Ταρτουφισμὸς τοῦ Καπ. ἐμπόδισαν ἕως σήμερον τὴν ἐλπιζομένην αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μειρακίων, ὄχι ὅμως καὶ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ μελέτην τῶν κτητόρων του εἰς τελειοποίησιν τῆς παιδείας καὶ ἀνατροφῆς ὅσων διδάσκει νέων, κἂν ἦτο καὶ εἷς τὸν ἀριθμόν. Εἶναι θαυμαστὴ ἡ πρόοδος, τῶν ὁποίων 9 ἔχει τώρα τὸ Λύκειον, εἰς τὴν παιδείαν καὶ σπουδήν ὥστε δὲν ἀπατᾶται ὁ σεβάσμιος συγγραφεὺς τοῦ Συνεκ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μήμου δι' ὅσα λέγει περὶ αὐτοῦ εἰς τὰ προλεγόμενά του. Ἂν ἐβλέπετε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Καπ. (ἥτις ἔπρεπε νὰ καταχωρισθῇ καὶ νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὰ Σύμμικτα) πρὸς ἀπόκρισιν τῆς προκηρύξεως, τὴν ὁποίαν τὸν ἔπεμψεν ὁ κύριος Λαστερῆς, ἠθέλετε γνωρίσειν, ὅτι δικαίως τὸν ἔδωκα τὰ ἄνω ἐπίθετα. Εἰς αὐτὴν ἐδείχθη ὅτι ἦτο Τιμολέων!! ἐπειδὴ συγχρόνως ἐσύστησε τὸ εἰς Μόναχον φθορεῖον (καὶ τοῦτο δὲν εἶναι καταλαλιά, μάρτυς ἡ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν φίλον μας ἀπὸ μειράκιον, τὸ ὁποῖον ὑπεσχέθη νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ μαρτυρήσῃ μὲ τὰς ὑπογραφὰς τῶν συμμαθητῶν του, ὅσα ἤθελεν ὁμολογήσειν), καὶ ὡς ἄλλος Ταρτοῦφος ἄλλα ἔλεγε, καὶ ἄλλα ἐνταυτῷ ἐνεργοῦσε. Καὶ κατὰ τὸ ἀγαπητὸν Μακιαβελικόν του γνωμικόν, *Νὰ διαιρῇ διὰ νὰ κυβερνᾷ*, ἐδιαίρεσε τοὺς ὁμογενεῖς τόσον, ὥστε μ' ὅλον ὅτι ἐφάνη ἡ προκήρυξίς μας καὶ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἐφημερίδας, καὶ διεσκορπίσθη εἰς διάφορα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἑλλάδος μέρη, ἐπέμφθησαν εἰς τὸ φθορεῖόν του ὑπὲρ τὰ εἴκοσι μειράκια, καὶ εἰς τὴν Γενέβην πολλά, ἀπ' ὅπου ἐφάνη καὶ ἡ ἀνόητος καὶ παιδαριώδης φυλλάδα κατὰ τοῦ Πανταζίδη. Εἰς τὴν διαίρεσίν του χρεωστεῖται καὶ ἡ ὑστέρησις τοῦ σοφοῦ Βάμβα, ἐπειδὴ ἤξευρε καὶ νὰ κατατρέχῃ θανασίμως τοὺς Χίους καὶ νὰ κάμνῃ τὸ πλειότερον μέρος τῶν ἐμπόρων, μάλιστα τοὺς ἐμπορευομένους εἰς τὴν Εὐρώπην, νὰ τὸν νομίζουν Τιμολέοντα!!! Ἀλλ' ἀφίνω τοῦτον τὸν ἄθλιον εἰς τὴν ἱστορίαν, ὅταν οἱ Γραικοὶ φιλοσοφήσωσι, καὶ ἀποκρίνομαι εἰς τὰ ζητήματα τῆς 11 Μαΐου ἐπιστολῆς σας πρὸς τὸν σεβάσμιον κύριον Κοραῆν.

Τὸ Λύκειον εἶναι (Rue de l'Ouest n° 5) πλησίον τῆς κατοικίας τοῦ κ. Κοραῆ εἰς καλλίστην θέσιν. Τὰ μειρά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κια κοιμῶνται ὅλα εἰς τὸ αὐτὸ οἴκημα πλησίον μου, καὶ μάλιστα τὰ ἀπὸ 13 ἕως 15 ἐτῶν. Συντρώγομεν ὅλα μαζῆ, καὶ εἰς τὰ Μουσεῖα, ὅταν ὁ καιρὸς μᾶς ἐναντιοῦται. Εἶμαι καθ' ὅλα πατὴρ μὲ τὰ τέκνα του, ἢ μᾶλλον ἀδελφὸς μετὰ τῶν ἀδελφῶν του. Καὶ προσπαθῶμεν νὰ ἀποφύγωμεν τὴν εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα εἰσαχθεῖσαν, διὰ τὸ πλῆθος καὶ διὰ τὴν φιλοκέρδειαν τῶν ἐπιστατῶν, στρατιωτικὴν ἀδιαφορίαν καὶ καλογερικὴν ἀφροντισίαν τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ πλέον καὶ ἧττον μᾶς διδάσκουν οἱ γονεῖς μας κατὰ τὸ Ἀποστολικὸν ῥητὸν « αἱ χεῖρές μου ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ . . . » ὅσον καιρὸν μᾶς ἔχουν πλησίον των. Αὐτὴ εἶναι ἀναγκαία καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην καὶ διὰ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅθεν καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος κάμνω τὴν κλίνην μου μαζῆ των, ῥάπτω ἔμπροσθέν των τοὺς δεσμοὺς τῶν ἐνδυμάτων μου, ἂν καὶ ἔχομεν τὴν θεράπαινάν μας καὶ τὴν ἀναγκαίαν ὑπηρεσίαν κ. τ· λ. Πίστευσετέ με, κύριε, ὅτι καὶ ταῦτα, ὡς καὶ ἄλλα καλλιεργοῦνται εἰς τὸ Λύκειον, εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν παιδείαν καὶ ἡμέρωσιν τῶν ἠθῶν. Ἔχω καὶ τὸν πενταετῆ υἱόν μου Ἀριστείδην, σπουδάζοντα εἰς τὸ Λύκειον.

Παραδίδεται δὲ εἰς τὸ Λύκειον ὅ,τι ἡ ἀνατροφὴ κάθε μειρακίου ἀπαιτεῖ. Σήμερον. παραδείγματος χάριν, τὰ 9 μειράκια διδάσκονται καθημέραν (πλὴν τῆς Κυριακῆς) τὴν Ἑλληνικὴν ἅμα καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς μὲ τὴν νέαν, καλὰ καὶ πολὺ καλά, χωρὶς νὰ ἀναστενάζωμεν διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κ. Βάμβα. Οἱ παραδιδόμενοι συγγραφεῖς εἶναι ὁ Στράβων καὶ ὁ Πλούταρχος εἰς τὰ ἕως 14 ἐτῶν μειράκια, εἰς δὲ τὰ ἕως 19 ἐτῶν ὁ Γοργίας, ὁ Εὐ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ιπίδης καὶ ὁ Σοφοκλῆς, τὰ Μαθηματικὰ τρὶς τῆς ἑβδομάδος, τὰ Ἀγγλικὰ τρίς, τὰ Λατινικὰ καὶ Γαλλικὰ τρίς, ἡ γενικὴ ἱστορία καὶ ἡ φιλοσοφία τρίς, ἡ ἰχνογραφία τρίς, καὶ ἡ χημεία καὶ Φυσικὴ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Παρισίων, ταῦτα σχεδὸν ὅλα διδάσκονται τὰ μειράκια μικρὰ καὶ μεγάλα κατὰ τὸ μέτρον τῆς φυσικῆς των δυνάμεως.

Τὸ κοινόβιον τοῦτο ἐξετάζει τὴν ἀνάγκην καὶ τὸ δεκτικὸν καθενὸς μειρακίου καὶ τὸ προμηθεύει διδασκάλους καὶ ὅλα τὰ μέσα διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς σπουδῆς, καὶ κρατεῖ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λυκείου τοὺς νέους, ἂν αὐτοὶ τὸ ἐπιθυμῶσι, μὲ συγκατάθεσιν τῶν γονέων, ἕως νὰ γενοῦν ἱκανοὶ καὶ ἐντελεῖς εἰς ὅ,τιδήποτε ἐπάγγελμα τοὺς ἀφορίσουν, ἤγουν ἐμπόριον, ἰατρικήν, νομικά, γεωργίαν, ἢ ὁποιανδήποτε ἄλλην ἐπιστήμην ἢ τέχνην.

Ἡ δαπάνη καθενὸς μειρακίου εἶναι φρ. 1500, διὰ δὲ τὰ νεώτερα τῶν 12 ἐτῶν 1300. Καὶ τοῦτο μὲ σκοπόν, ἂν ὁ ἀριθμὸς τῶν μειρακίων φθάσῃ ἕως 20, διὰ 1200 καὶ 1000 καὶ ἂν 50 ἢ καὶ 40 ἕως 1000 καὶ 800. Διὰ δὲ τοὺς υἱούς σας εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ Λυκείου δὲν ἐμπορεῖ νὰ τοὺς δεχθῇ ὀλιγώτερον τῶν 2 χιλιάδων διὰ τοὺς δύο, ἢ τὸν ἕνα 1200. Τὸ Λύκειον ὑπόσχεται νὰ ἐνδύῃ, νὰ τρέφῃ καὶ νὰ ἀνατρέφῃ τοὺς νέους, χωρὶς νὰ ἔχουν οἱ γονεῖς νὰ φροντίσουν δι' οὐδεμίαν ἄλλην δαπάνην, παρεκτὸς τὰ ἀγώγια τῶν ἐπιστολῶν των, διὰ νὰ ἦναι ἡ ἐπιστολογραφία ἐλευθέρα.

Διὰ δὲ τὴν θυγατέρα σας ἐκάμνετε καλὰ νὰ τὴν πέμψητε ἐδῶ, καὶ σᾶς ὑπόσχομαι μετὰ τοῦ κ. Λαστερῆ, νὰ εὕρωμεν τὸ συμφορώτερον καὶ οἰκονομικώτερον σχολεῖον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

15 Ἰουλίου, περιέχουσαν καὶ τὴν συναλλακτικὴν διὰ φρ. 550 τοῦ φίλου Βλαστοῦ. Τὸν χρηστὸν τοῦτον νέον ἄσπασαι ἀπὸ μέρους μου, καὶ δήλωσέ τον ἐναργῶς καὶ ἐνεργῶς τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς ψυχῆς μου.

Πολλὰ νὰ σὲ γράψω δὲν ἔχω δύναμιν· ὅσην μοῦ ἀφῆκε τὸ γῆρας, τὴν κατέσβεσεν ὁ θάνατος τοῦ φίλου μου Thurot· ἔπεσεν ἀπροσδοκήτως ὡς κεραυνὸς κατὰ τῆς ταλαιπώρου ψυχῆς μου. Δύο μόνους φίλους μοῦ ἀφῆκεν ἡ δυστυχεστάτη μακροβιότης μου· αὐτὸν καὶ τὸν σεβάσμιον ἐπίσκοπον (Συνεκδ. σελ. 393). Μοῦ τοὺς ἅρπασεν ὁ θάνατος καὶ τοὺς δύο εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ βίου, ὅτε μάλιστα εἶχα χρείαν αὐτῶν, καὶ μ' ἀφίνει ὀρφανὸν καὶ παντέρημον. « Τέτλαθι καὶ ἀνάσχεο », δυστυχέστατε Κ.

Οὐδ' ἐγὼ πολλὰς ἐλπίδας ἔχω ἀπὸ τοὺς αὐτοῦ συνδρομητάς. Μ' ὅλον τοῦτο φρόντισε νὰ τοὺς παρακινήσῃς, πείθων αὐτούς, ὅτι δὲν χαρίζουν, ἀλλὰ προπληρόνουν ὅ,τι μέλλουν νὰ πωλήσωσι. Αὐτὰ θέλουν ἐξάπαντος ζητηθῆν καὶ πωληθῆν, ὄχι ὡς ἄριστα (πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἦναι ἄριστα τὰ Ἄτακτα;), ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖα εἰς τὴν νεολαίαν μας, καὶ τὴν παροῦσαν τοῦ γένους κατάστασιν. Ἔλαβα πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ τὸν ἐν Αἰγίνῃ Κοντόσταυλον ὑπογραφὰς συνδρομητῶν διὰ 70 ἀντίτυπα· ἐλπίζω καὶ ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν, ἀλλ' ὄχι τόσα· ἀπὸ τὴν Λόνδραν ἴσως μικρόν τι πλειότερα. Ὅλα ταῦτα ὅμως δὲν θέλουν ἀρκέσειν νὰ μὲ λυτρώσωσιν ἀπὸ βαρύτατον τῆς τυπογραφικῆς δαπάνης χρέος. Προνόησε, νὰ ζήσῃς! νὰ μοῦ προφθάσῃς τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν, πρὶν τελειώσῃ ὁ Σεπτέμβριος, ἂν εὐτυχήσῃς νὰ λάβῃς συνδρομητάς. Τὸ τελευταῖον τετράδιον διορθόνω τὴν ὥραν ταύτην. Τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δύο μέρη τοῦ τετάρτου τόμου πωλοῦνται ἐδῶ φρ. 28, διὰ δὲ τοὺς συνδρομητὰς ὁρίζονται εἰς φρ. 20.

Δὲν ἔκαμνες κακὰ νὰ γράψῃς εἰς τὸν Λαστερῆν, ἂν καὶ χωρὶς ἐπιστολῆς σου ὁ Λαστερῆς θέλ' εἶσθαι πάντοτε ὅ,τι ἐδείχθη ἕως τώρα· ὁ ζῆλος τοῦ ἀνδρὸς ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἀνυπέρβλητος.

Ἐνθυμοῦ, ἂν λάβῃς ἀργύρια ἀπὸ συνδρομητάς, νὰ κρατήσῃς φρ. 150, διὰ νὰ τὰ περάσῃς εἰς τὸν Ζωσιμᾶν, ὅταν σὲ γράψω.

Περὶ δὲ τῆς ἀϊδιότητος τῆς μνήμης μου μὴ φροντίζῃς, ἐπειδὴ οὐδ' ἐγὼ πλέον φροντίζω. «Ὀψὲ μὲν ἀλλὰ νοῦν ἐσχήκαμεν». Τὸ κακὸν εἶναι, ὡς ἔλεγεν ὁ Θεόφραστος, ὅτι ὁ νοῦς οὗτος μᾶς ἔρχεται τελευταῖος, ὅτε οὔτε νὰ συνεννοήσωμεν οὔτε νὰ πράξωμέν τι νοητικὸν δυνάμεθα πλέον. Δὲν λέγω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ φροντίζωμεν περὶ τῆς μετὰ τὴν τελευτὴν εὐδοξίας. Ἄπαγε! Ἀλλὰ καθὼς εἰς ὅλα, ὡσαύτως καὶ εἰς τοῦτο, νὰ ἐνθυμώμεθα τὸ «Μηδὲν ἄγαν». Ἡ καθ' αὐτὸ φροντὶς, ἐν ὅσῳ πνέομεν, πρέπει νὰ ἀσχολῆται εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ κοινωνικοῦ βίου· τὴν δὲ ὑστεροφημίαν νὰ τὴν κρίνωμεν, ὡς τὴν ἔκρινεν ὁ Μάρκ. Αὐρήλ. (σελ. 27-28).

Τὸ ζητούμενον ἀπὸ τὸν Βλαστὸν βιβλίον θέλω φροντίσειν νὰ τὸ εὕρω. Ἀσπάζομαί σας πάλιν καὶ τοὺς δύο πανοικίους! Ο. Ο.

Τὸν Κούμαν συμφέρει μᾶλλον νὰ τὸν στείλητε εἰς Σμύρνην, παρὰ νὰ τὸν κρατήσετε αὐτοῦ.

Μὲ λέγεις ὅτι ἀνέγνωσες τὸν Συνέκδ. καὶ δὲν μοῦ σαρηνίζεις, εὐλογημένε, ἂν ἐκατευωδώθησαν ὅλα τὰ διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἀντίτυπα. Φροντίσετε κἂν νὰ μὲ διδά-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ξητε ἐγκαίρως, πῶς καὶ διὰ τίνος ἔχω νὰ σᾶς στείλω τὸν τέταρτον τόμον.

107.

14 Σεπτεμβρίου, 1832.

Φίλε Ῥώτα,

Ἀσπάζομαί σας πανοικίους, σὲ καὶ τὸν φίλτατον Βλαστόν. Εἰς ἀπόκρισιν τῆς 4 Σεπτεμβρίου ἐπιστολῆς σου, σᾶς εὐχαριστῶ καὶ τοὺς δύο διὰ τὴν φροντίδα τὴν περὶ τῶν συνδρομητῶν, αὐτοὺς ἐπρόσμενα διὰ νὰ τελειωθῇ ὁ τέταρτος τόμος. Θέλω σὲ πέμψειν τὰ ἀντίτυπα μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὡς μὲ διατάσσεις. Περὶ δὲ τῆς χολέρας σὲ λέγω τὰ ἑξῆς:

Ἡ χολέρα, φίλε, κτυπᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸν ἔσχατον λαόν, ἤγουν ἀνθρώπους δυστυχεῖς, κακὰ κατοικημένους, κακὰ τρεφομένους, κακὰ ἐνδυμένους, εἰς ἕνα λόγον, πολεμουμένους ἀπ' ὅλα, ὅσα φθείρουν κατὰ μικρὸν τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος, καὶ τὸ κάμνουν δεκτικώτερον ἐπιδημικῶν ἀρρωστημάτων. Ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα εἰς καλὴν ζωὴν πολλὰ ὀλίγοι ἐκτυπήθησαν, παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς δυστυχῶς ζῶντας. Ἐκ τούτων εἶναι, διὰ δυστυχίαν μου ἀπαρηγόρητον, ὁ ἀπὸ τεσσαράκοντα ἔτη ἕως τώρα φίλτατος τῶν φίλων μου Θυρότος, ὡς θέλεις ἰδεῖν εἰς τὸ τέλος τοῦ τετάρτου τόμου. Προσθέτω καὶ τοῦτο· ἡ χολέρα ἐσεβάσθη τὰ Λύκεια·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ διάφορα ἐδῶ εὑρισκόμενα δὲν ἠκούσθη τοὐλάχιστον κανὲν ἀκόμη πολιορκούμενον ἀπὸ χολέραν.

Ταῦτα σὲ λέγω, φίλε, ἀφίνων εἰς τὴν πατρικήν σου (χωρὶς ἐπιρροὴν καμμίαν τῆς συμβουλῆς μου) φροντίδα καὶ στοργὴν τὴν περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ σου υἱοῦ ἀπόφασιν. Ἂν μ' ἐρωτήσῃς ἀναγκαστικῶς: «Τί ἤθελες πράξειν σύ, ἂν ἦτο τέκνον σου;» ἀποκρίνομαι «τὸ ἔστελλα» συλλογιζόμενος, ὅτι ὁ τῆς χολέρας κίνδυνος δὲν εἶναι μεγαλήτερος τῶν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ταξειδίων. Ὅλος μας ὁ βίος τῶν ταλαιπώρων θνητῶν ὑπόκειται εἰς πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἀπροσδόκητα. Ἀλλὰ πάλιν σὲ λέγω: Κάμε ὅ,τι σὲ φωτίσῃ ὁ Θεὸς καὶ σὲ ὁδηγήσῃ ἡ γνῶσίς σου: Εὐτυχεῖτε! Ο. Ο.

Ἀντασπάζομαι τὸν φίλον Κούμαν.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΙΔΙΟΝ ΑΧΡΟΝΟΛΟΓΗΤΟΙ

1.

Ὁ δημοπίθηκος εἰς τὴν τρίτην ἔγινε πολὺ θρασύτερος. Σκοπὸν εἰς ταύτην καὶ ἐλπίδα ἔχει νὰ μοῦ σηκώσῃ κατὰ τῆς κεφαλῆς τὸ βασίλειον ἱεράτευμα· ἀπαριθμεῖ ἓν πρὸς ἓν ὅσα εἶπα κατὰ τῶν μὴ συντρεχόντων εἰς τὴν παιδείαν τοῦ γένους ἱερωμένων, καὶ σιωπᾷ ὁ ἄνομος ὅσων ἐπαίνεσα πολλάκις τὴν προθυμίαν· ζητεῖ ἀκόμη νὰ μοῦ διεγείρῃ καὶ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ ἄλλο ἱεράτευμα τὸ φαναριακόν. Ἔλαβε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐπίκουρον τὸν ἐκ τοῦ Μοναχίου ἐλθόντα Σκοῦφον. Ἐνδέχεται νὰ ἔχῃ καὶ τρίτον ἄλλον, τὸ ὁποῖον ἀκόμη δὲν θέλω νὰ καταπεισθῶ. Οὗτος εἶναι, τὸν ὁποῖον αὐτοῦ ἐκαλέσατε. Ἐγὼ τὸν ἐδέχθην πάντοτε μὲ πολλὴν φιλοφροσύνην. Τὸν ἔδωκα καὶ τελευταῖον τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν, καὶ μ' ἀπεκρίθη ὅτι ἔρχεται πρὸς τὸ φθινόπωρον. Μὲ λέγουν ἐκ τῶν ἡμετέρων πολλοί, ὅτι συχνάζει εἰς τοῦ δημοπιθήκου· πρᾶγμα παράξενον· ὅτι ὁ δημοπίθηκος πάσχει ἀπὸ τόσην φιλαυτίαν, ὥστ' εἶν' ἀδύνατον εἰς τὸν ἔχοντα φρόνημα νὰ τὸν συναναστρέφεται, ἀφοῦ τὸν συντύχῃ δὶς ἢ τρὶς μόνον. Μ' ὅλον τοῦτο (σὲ λέγω πάλιν) ὅτι δὲν τὸ πιστεύω, διότι αὐτὸς ἔχει ἀληθῶς προκοπήν· ὁ δὲ δημοπίθηκος γέμει ἀπὸ πτωχαλαζονείαν. Ὅπως ἂν ἦναι οὔτ' ἐγὼ ἠθέλησα νὰ δείξω εἰς αὐτὸν σημεῖον ὅτι τὸν ὑποπτεύομαι· καὶ σὺ φίλε, ἐρχόμενον αὐτοῦ μεταχείρισου τον ἀνυπόπτως. Ἂν δὲν ἦναι ἐχθρός, ἡ ὑποψία ἀρκεῖ νὰ τὸν κάμῃ. Ἂν ἦναι, θέλει τὸν ἐξαγριώσειν. Τοιαῦτα δεινὰ πάσχω ὁ ταλαίπωρος εἰς τὰς τελευταίας ὥρας.

Καῦσε τὸ γραμματεῖον. Ὅσα γράφω μήτε φίλος, μήτ' ἀδελφός, μήτε κανεὶς διὰ κάμμίαν πρόφασιν ἄλλος δὲν θέλω νὰ τὰ ἐξεύρῃ.

Ἔχω πρόχειρον σχεδίασμα κατὰ τῆς δευτέρας του (δευτέραν ὀνομάζω τὴν πρὸς τοὺς οἰκείους ἐκ τῆς Πίσης), πολὺ χρησιμώτερον, ἂν δὲν πλανῶμαι, διὰ τοὺς ὁμογενεῖς. Ἀλλὰ δὲν ἔχω ὁ δυστυχὴς οὔτε καιρόν, οὔτε δύναμιν νὰ τὸ μορφώσω, καὶ νὰ τὸ βάλω εἰς τάξιν. Ἔπειτα φοβοῦμαι, μὴ μοῦ τὸ κολοβώσῃ ἡ βιβλικὴ κρίσις τῆς Βιέννης. Ἂν λάβω καιρόν, προτιμῶ νὰ τὸ τυπώσω ἐδῶ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2.

Εἶν' ἀδύνατον νὰ σὲ πληροφορήσω, ὅσην ἔκπληξιν ἐπροξένησεν εἰς τὴν ψυχήν μου τὸ ὁποῖον μ' ἔστειλες πρὸ πολλοῦ γραμμάτιον χωριστὸν (καὶ τώρ' ἀφανισμένον), τὸ περιέχον τὰς κατὰ τοῦ Φ. φρικτὰς μαρτυρίας, ἢ μᾶλλον συκοφαντίας· διότι ἂν ὅλα δὲν εἶναι μανικῆς λύπης παραλαλήματα, τὸ πλειότερον μέρος τοὐλάχιστον πρέπει νὰ ἦναι φλυάρημα. Ἀδύνατον λέγω νὰ σοῦ παραστήσω τὴν προξενηθεῖσαν εἰς τὴν ταλαίπωρόν μου ψυχὴν ταραχήν, ἂν δὲν τρέψω τὴν διήγησιν εἰς εἰκόνα. Ὑπόθες λοιπὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ μέσον τῆς νυκτὸς πλανώμενον εἰς τὰ δάση καὶ κινδυνεύοντα νὰ πιασθῇ ἀπὸ κυνηγοῦντας αὐτὸν λῃστάς, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἢ νὰ ἠξεύρῃ ποῦ νὰ καταφύγῃ. Τοῦτο εἶναι ἀρκετὰ δεινόν, ἀλλ' ὄχι τὸ δεινότατον. Ὑπόθες, ὅτι εἰς τὴν τόσην ἀμηχανίαν ἀνεκάλυψε μεταξὺ τοῦ σκότους φῶς, καὶ τρέχει συχνὰ προσκόπτων καὶ συχνὰ ἀνεγειρόμενος πρὸς τὸ φῶς, καὶ τέλος εὑρίσκει κατοικίας ἢ καλύβης θύραν ἀνοικτήν, καὶ σώζεται εἰς αὐτήν, ἢ νομίζει ὅτι ἐσώθη. Ἀλλὰ μόλις ἤρχισε νὰ γαληνίζῃ ἡ ψυχή του, καὶ ἀκούει, ἢ συμπεραίνει, ὅτι αὐτὴ ἐκείνη ἡ κατοικία εἰς τὴν ὁποίαν κατέφυγεν, εἶναι ἀληθῶς τὸ σπήλαιον τῶν διωκόντων λῃστῶν. Εἰς ποίαν κατάστασιν φρικτὴν νομίζεις ὅτι εὑρίσκεται τοῦ ταλαιπώρου τούτου ἡ ψυχὴ τὴν ὥραν ἐκείνην; Εἰς τοιαύτην κατάστασιν μὲ κατεβύθισε τὸ γραμματίδιον, καὶ ἀπορῶ ἀκόμη, φίλε, ὅτι δέν με ἀπέπληξεν ἡ ἀνάγνωσίς του.

Μετὰ μακρὰν πλανῆτιν καὶ ὀδυνηρὰν καὶ ἀβοήθητον ζωήν, εὑρίσκω πρὸς τὸ τέλος της ἄνθρωπον βοηθὸν τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κόπων μου, παρηγορητὴν τῶν πόνων μου, καὶ τὸ φαινό-
μενον, ἄξιον τῆς πίστεώς μου, καὶ ἀκούω ἀπροσδοκήτως
ὅτι εἶναι τὸ χείριστον πάντων τῶν κακῶν, Ταρτοῦφος!!!
Καὶ ἀπὸ τίνα; Ἀπὸ ἄνθρωπον, ὅστις ἐμπιστεύθη αὐτόν
πρῶτον ἐμπορικὰς ὑπουργίας, ἔπειτα καὶ αὐτόν του τὸν
υἱόν. Συγχωρημένη ἤθελ' εἶσθαι ἡ ἀπὸ τόσην πίστιν εἰς
τόσην ἀπιστίαν μεταβολή, ἂν ἦτο κἂν βέβαιος, ὅτι αὐτὸς
τοῦ ἐθανάτωσε τὸν υἱόν. Ἀλλὰ μακρὰν εὑρισκόμενος
γνωρίζων καλῶς ὅτι ὁ θάνατος δὲν θερίζει μόνον γέρον-
τας, ἀλλὰ καὶ κάλλιον ἀκόμη, ὅτι ὁ υἱός του (τοῦτο δὲν
ἠμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ ὅτι δὲν τὸ ἤξευρε) ὑπέκειτο εἰς ὀλέ-
θριον πάθος. Πῶς ἐτόλμησε νὰ ὑποπτευθῇ αἴτιον τοῦ
θανάτου τὸν Φ; Ἐξηντλήθη τόσον ὁ ταλαίπωρος νέος,
ὥστε κρίνω εὐτυχίαν καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς τὸν θά-
νατόν του. Ἡ ζωή του ἔμελλε νὰ ἦναι ζωὴ ὀδυνηρά· καὶ
εἰς τοῦτο ἀποδίδω τὰ ὅσα ἔγραψε πρὸς τὸν πατέρα κατὰ
τοῦ Φ. ἤγουν εἰς ἀδυναμίαν πλέον τῆς κεφαλῆς του, παρὰ
εἰς κακίαν τῆς ψυχῆς. Μεταξὺ τῶν πολλῶν τούτων εἶναι
καὶ ὁ γάμος τοῦ Φ. Ἐνδεχόμενον, φίλε μου, ἐπειδὴ μὲ
φαίνεται ἀπίθανον, οὐδ' ἠμπόρεσα ἕως τώρα νὰ τὸ ἀνα-
καλύψω, ἀπίθανον λέγω (διότι ἔχων γυναῖκα, φέρει καὶ
τὰς ἀδελφάς του, ὡς ἄνθρωπος πλούσιος), ἐνδεχόμενον
λέγω νὰ ἔκαμε τόσον μεγάλην τρέλαν. Ἀλλὰ ἀπὸ γαμι-
κὴν τρέλαν εἰς ταρτουφισμὸν τὸ διάστημα εἶναι πολλὰ
μακρόν, χάσμα μέγα μεταξὺ τῶν δύο τούτων. Ὅπως ἂν
ἦναι, καταρῶμαι τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν, ὅτε ἐγνώρισα
τὸν Φρ. καὶ τὸν υἱόν του. Καταρῶμαι καὶ τὴν τύχην μου,
ὅτι δὲν μ' ἐθέρισε τὸ δρέπανον τοῦ θανάτου, πρὶν προσ-
τεθῇ εἰς τὰς πολυπληθεῖς ὀδύνας μου ἡ πλέον φρικτὴ ὀδύ-
νη, νὰ ἐντρέπωμαι νὰ βλέπω μὲ ἀπιστίαν ἄνθρωπον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ητις μέχρι τῆς παρούσης ὥρας δὲν μ' ἔδωκεν οὐδεμίαν ορμὴν ἀπιστίας.

Μὲ τρόπον φιλικὸν καὶ ἐπιτήδειον, χωρὶς νὰ ὑποπτευθῇ ποτε, δός τον νὰ καταλάβῃ τὰς πολλὰς καὶ βαρείας του ἀσχολίας, νὰ μὴ μὲ ἐνοχλῇ εἰς τὸ ἑξῆς περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως· ἂν ἔχῃ διαφορὰς δοσοληψίας μὲ τὸν Φ. ς τὸν γράφῃ κατ' εὐθεῖαν τώρα μάλιστα ἀφοῦ τὸν ἐβε-βαίωσα (καὶ ἂν δὲν βεβαιωθῇ περὶ τούτου κἄν, δὲν εἶναι τίμιος ἄνθρωπος), ὅτι ὁ υἱός του δὲν ἐθανατώθη ἀπὸ τὸν Φ. Διὰ τοῦτο ἐπρόσθεσα μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοὺς ἓξ στίχους, διὰ νὰ τοὺς δείξῃς, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ.

Σχίσε παρακαλῶ σε, ἢ καῦσε τὸ παρόν.

3.

Χθὲς ἀπροσδοκήτως ἔλαβ' αὐτόθεν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν σκυτοτόμον, γαμβρὸν τοῦ Φ. Φ. Εἰς αὐτὴν παραπονεῖται ὅτι ὁ Φ. τὸν χρεωστεῖ ἀργύρια ἐκ παλαιῶν λογαριασμῶν. Ταῦτα δὲν ἐγγίζουν ἐμέ· ὅ,τι μ' ἐγγίζει καὶ μοῦ θερίζει τὰ σπλάγχνα εἶναι τοῦτο· ὁ σκυτοτόμος, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὰ κατὰ τοῦ Φ. δίκαια ἢ ἄδικα, μοῦ ἀναγγέλλει ὄχι μόνον τὸν γάμον, ἀλλὰ τρόπον τινα ὅτι καὶ τὸν ἔκαμεν, ἐπιστηριζόμενος εἰς τὴν ἐλπίδα νὰ μὲ κληρονομήσῃ. Ταῦτα, φίλε, σὲ γράφω, ἂν καὶ δυσκολεύομαι νὰ τὰ πιστεύσω, διὰ νὰ παρακινήσῃς τὸν σύντεκν. πρὸς τὸν ὁποῖον γράφω σήμερον (χωρὶς νὰ τὸν ἀναφέρω τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο) νὰ στείλωσιν ἄνθρωπον ἐδῶ τὸ γρηγορώτερον νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παραλάβῃ ὅλην μου τὴν οὐσίαν διωρισμένην εἰς τὸ Γυ-
μνάσιον τῆς Χ. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται ἀργοποράν.
Ἀναλύομαι κατὰ πᾶσαν στιγμήν, καὶ διστάζω, ἂν δύ-
ναμαι νὰ περάσω τὸν χειμῶνα. Ἡ ἐπιγραφὴ ἡ Γαλλ.
τῆς ἐπιστολῆς τοῦ σκυτοτόμου ὡμοίαζε τὸν χαρακτῆρα
τῆς χειρός σου. Σὺ τὴν ἐπέγραψες; Ἂν οὕτως ἔχῃ τὸ
πρᾶγμα, ἐμπορεῖς λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τούτου, νὰ τὸν
ἀναγγείλῃς ὅτι τὴν ἔλαβα, καὶ νὰ τὸν δώσῃς νύξιν νὰ
σοῦ ἱστορήσῃ ὅσα ἔγραψε πρὸς ἐμέ.

Σχίσε το.

4.

Ἔλαβα προχθὲς τὸ τυπωθὲν διὰ τῆς πόστας, καὶ ἐλυ-
πήθην διὰ σφάλματα τινὰ (ἢ τοῦ συγγραφέως, ἢ τοῦ
τύπου δὲν ἐξεύρω). Εἰς ἀναγνώστην σεμνὸν καὶ δίκαιον
αὐτὰ δὲν σημαίνουν τίποτε· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πόλεμος εἶναι
πρὸς ἀνθρωπίσκον σοφιστήν, εἶναι δύο ἢ τρία τὰ ἑξῆς,
τὰ σημειωμένα μὲ σταυρόν, τὰ ὁποῖα ἀρκοῦν νὰ δώσουν
ἀφορμὴν εἰς αὐτὸν νὰ ἀντιγράψῃ, διὰ νὰ καλύψῃ τὴν
ἀμαθίαν του.

† ἀντ. ΣΕΛΙΔ. 11, στ. 6, Εἰ ἔγραψα, καθώς. —Γράφε, Εἰ καὶ ἔγραψα, καθώς.
στ 18 Καὶ ἄλλο Τ ἢ Α τὸ λέγει.—Γράφε, καὶ ἄλλο τὸ λέγειν.
» 12, στ. 24. Καί τοι, εἰ καί. συγγρ.—Γράφε. Καί τοι, εἰ καὶ μάλα.
† » 13, στ. 7. Γάλλους συγγρ.—Γράφε, Ἰταλούς.
† » 23, στ. 9. Goullete.—Γράφε, Goulet.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀντὶ ΣΕΛΙΔ. 24, εἰς τὴν δευτέραν σημείωσιν, στ. 4 νομοθέτης.— Γρ. ὀνοματοθέτης· τύπου ἢ ἀντιγρ.

† » 33, εἰς τὴν τρίτην σημείωσιν στ. 2, *Τὸ δεύτερον τέρας μακαρονικόν.* — Γρ. τὸ δεύτερον τῆς νέας, τὸ τοῦ Κοδρικᾶ, τέρας μακαρονικόν.

Τ. Α » 36, στ. 26, διανεισθῇ—Γρ. δανεισθῇ.

Τ. Α » 46, στ. 2, Ἀθήναιαν.—Γρ. Ἀθηναίων.

» 47, στ. 3, ἀνιστορισίας.—Γρ. ἀνιστορησίας.

Νὰ ζήσῃς, φίλε, πρόφθασε ἴσον τῶν σφαλμάτων τούτων εἰς Βιέννην, παρακαλῶν τοὺς ἐκδότας νὰ προσθέσουν εἰς τὴν διατριβὴν φύλλον προσραμμένον, περιέχον τὴν διόρθωσιν τῶν τυπογραφικῶν σφαλμάτων (Errata), ἢ κἂν ἐπειδὴ τὰ ἀντίτυπα εἶναι ὀλίγα, νὰ διορθώσωσι μὲ μελάνην ὅσα ἀκόμη δὲν ἐσκορπίσθησαν· διὰ δὲ τὰ σκορπισμένα καὶ μοιρασμένα, ἀνάγκη εἶναι νὰ τυπωθῇ ἡ διόρθωσις, καὶ νὰ σταλθῇ εἰς ὅσους ἐστάλθησαν (καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀνθρωπίσκον) φυλλάδια.

Διόρθωσε καὶ σὺ μὲ τὸ κονδύλιον ὅσα ἔλαβες αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ὑγίαινε! Καῦσε τὸ παρόν.

Εὕρηκα ἀκόμη ἕν.

Τ ἢ Α. ΣΕΛΙΔ. 20, στ. 24 πουδάζοντας. — Γράφε, σπουδάζοντας.

Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι μικρά. Τὰ σταυρωμένα εἶναι ἀναγκαῖον νὰ διορθώσῃ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δ'.

Προς ΒΛΑΣΤΟΝ και ΡΩΤΑΝ.

1.

5 Μαΐου 1825.

Ἀγαπητοὶ φίλοι,

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἀναγνώσετε, σφραγίσετε καὶ στείλετε ἀσφαλῶς πρὸς τὸν ὁποῖον γράφεται. Εἰπέτε με ἂν τὸν γνωρίζετε αὐτὸν καὶ τὴν κατάστασίν του. Εἰπέτε με ἀκόμη, ἂν ἦναι ἄξιος πίστεως ὁ πρὸς τὸν ὁποῖον μὲ διορίζει νὰ στείλω τὰ ζητούμενα. Ἐσύμφερεν ἴσως νὰ συνοδεύσετε τὴν ἐπιστολήν μου μὲ ὀλίγους ἐπαίνους τῆς εἰς τὴν πατρίδα μεγαλοδωρεᾶς του, λέγοντες ὅτι τὴν ἐμάθετε ἀπὸ ἰδιαιτέραν μου ἐπιστολήν.

Ὁ φίλος Κοντόσταυλος δὲν ἐφάνη ἀκόμη. Δι' αὐτοῦ μὲ λέγουν ὅτι θέλω λάβειν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ συντ. Ἀπορῶ καὶ λυποῦμαι διὰ τὴν μακρὰν τοῦ καλοῦ τούτου συντ. σιωπήν. Ἂν ὄχι ἄλλο, ἔπρεπε κἂν νὰ μὲ φανερώσῃ, ἂν ἐσώθησαν ἢ ἐχάθησαν αἱ σταλμέναι δύο δέσμαι

Εὐτυχεῖτε! Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2.

28 Ἰουλίου 1825.

Φίλοι,

Τὴν 2 τοῦ παρόντος σᾶς ἔγραψα κατευθεῖαν, περικλείσας ἄλλην σφραγισμένην (διὰ νὰ ἀνοιχθῇ μετὰ τὴν ἀποβίωσίν μου) καὶ τὴν 6 πρὸς τὸν σύντ. διὰ τὸν Κ.Β.

Διὰ τῆς παρούσης σᾶς λέγω, ὅτι τὴν 21 τοῦ παρόντος κατεύθυνα διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Θεοδώρου Πρασακάκη πρὸς τὸν ἐν Ὕδρᾳ Ν. Γ. Παγκαλάκην κιβώτιον σημειωμένον **Z R № 1** καὶ περιέχον 168 φυλλάδια, διὰ νὰ τὰ πωλήσῃ διὰ λογαριασμόν σας. Αὐτὰ δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ὁ εἰς τὰ Πολ. τοῦ Πλ. διάλογος, τυπωθεὶς εἰς χωριστὸν φυλλάδιον μὲ πρόσχημα τυπωμένον εἰς Ὕδραν, τὸ ὁποῖον κρίνω ἀναγκαῖον νὰ σκορπισθῇ διὰ τὰς παρούσας περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι πολλὰ κριτικαί.

Ἐπειδὴ τὸν γράφω νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς διαταγάς σας, καὶ νὰ διορίσῃ τὴν ὁποίαν αὐτόθεν τὸν διωρίσατε τιμὴν τοῦ φυλλαδίου, ἰδοὺ σᾶς σημειόνω ἐδῶ τὸν λογ. διὰ νὰ τάξητε ὅσην κρίνετ' εὔλογον τιμήν.

Φυλλάδια 168 τυπωμένα εἰς Ὕδραν		
πρὸς φρ. 2,50. . .	φρ.	420
ἀφ. $10/_{100}$		42
	φρ.	378
Ἔξοδα κιβωτοῦ κτλ.		6,50
	φρ.	384,50

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φρ. 384,50

Τώρα ἐνθυμοῦμαι, ὅτι δέν σας ἐσημείωσα εἰς τὸν καιρὸν τὸν λογαριασμὸν τῶν προσταλέντων διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ κ. Π. Ἀργέντη 300 σωμάτων Πολιτ. Πλουτάρχου, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Φεβρουαρίου. Ἰδοὺ λοιπὸν καὶ τούτου ὁ λογαριασμός, διὰ νὰ κανονίσητε τὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα τιμήν του. Σώματα 300 πρὸς φρ. 6,50 φρ. 1950

ἀφ. $10/_{100}$ 195 φρ. 1755,—

2139,50

Σημειόνετε, παρακαλῶ σας, ὅλα ταῦτα ἀκριβῶς εἰς τὸν λογαριασμὸν τοῦ Γυμνασίου. Μὴν ἀμελήσητε νὰ γράψητε εὐθὺς πρὸς τὸν Παγκαλάκην, διορίζοντές τον τὴν τιμὴν τοῦ φυλλαδίου, καὶ τὸν τρόπον νὰ τὸ διασκορπίσῃ ἐγρήγορα. Ὑγιαίνετε εὐδαιμονοῦντες!

Πρὸς τὸν ἐρχόμενον Νοέμβριον (ἂν δέν με προλάβῃ ὁ θάνατος) ἐλπίζω νὰ σᾶς στείλω 300 σώματα ἄλλης νέας ἐκδόσεως. Εἰπέτε με ἐν τοσούτῳ πρὸς τίνα νὰ τὰ κατευθύνω.

3.

19 Νοεμβρίου 1825.

Φίλε συμπατριῶτα μετὰ τοῦ φιλου συντ.

Ἐλπίζω ὅτι ἡ ὑγεία σου εὑρίσκεται εἰς εὐτυχεστέραν κατάστασιν. Τὴν 25 σᾶς ἔγραψα ἐν συντόμῳ ἀποκρινό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μενος εἰς τὴν 15 Ἰουλίου, 20 Αὐγούστου καὶ 30 Σεπτεμβρίου. Σᾶς ἐφανέρωσα καὶ τὴν ἀποστολὴν τῶν βιβλίων τοῦ Ῥιζάρη, καὶ ὅτι ἀπὸ τὰ 2143,75 φράγκα του, ἔλαβα τὰ 1600 ἀπὸ τὸν σύντ. Ἡ ἀγγελία τῆς νέας συμφορᾶς τῆς Σμύρνης μ' ἀναγκάζει νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ προφθάσῃ τὸν ἀδελφόν μου (ἂν ἐσώθη εἰς τόσην φθορὰν) φρ. 100, τὰ δὲ μένοντα φρ. ἀπὸ τὰ 2143,75 τοῦ Ῥιζάρη φρ. 111,25 νὰ τὰ περάσῃ εἰς τὸν ἐν Λιβόρνῳ κ. Θωμᾶν Σπανιολάκην· καὶ οὕτω κλείεται ὁ λογ. τοῦ Ῥιζάρη μὲ τὴν προσθήκην τῶν 332,50, τὰ ὁποῖα ἦσαν νὰ πεμφθῶσιν εἰς τὸν Ζωσιμᾶν. Τὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου 100 φρ. νοοῦνται ἔξω τοῦ τριμηνιαίου, τὸ ὁποῖον παρακαλῶ νὰ πέμπηται τακτικῶς.

	1600
	332,50
	100
	111,25
φρ.	2143,75

Πάλιν καταδρομὰς νέας μὲ λέγει ὁ σύντ. καὶ μοῦ θερίζει τὰ σπλάγχνα.

Τὰ παράλληλα τοῦ Πλουτάρχου μεταφρ. ἀπὸ τὸν Ἀμιότον, τὰ ζητεῖς νομίζω, διότι εἶδες εἰς τὴν ἀγγελίαν αὐτῶν τ' ὄνομά μου. Μάθε λοιπόν, ὅτι ἦτο βιβλιοπωλικὸν πανούργημα, διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν πώλησιν. Τόσον εἶμαι ἀμέτοχος εἰς ταύτην τὴν ἔκδοσιν, ὥστε καὶ ἐπαραπονέθην δημοσίως εἰς δύο ἐφημερίδας, διὰ τὸ ἄνομον τόλμημα τοῦ βιβλιοπώλου, νὰ μεταχειρισθῇ ἀναισχύντως ὄνομα ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον οὐδὲ γνωρίζει προσωπικῶς, καθὼς οὐδ' εἶναι γνωστὸς εἰς ἐμέ. Διὰ τοῦτο δὲν τὰ ἠγόρασα, προσμένων δευτέραν σου προσταγήν. Εἶχα ὅμως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἄλλα βιβλία μαζευμένα, τὰ ὁποῖα δὲν εὐκαίρησα ἀκόμη νὰ καταγράψω εἰς τάξιν καὶ νὰ σὲ πέμψω, τὰ πέμπω ὅμως τώρα.

Ἐτελείωσα ταύτας τὰς ἡμέρας τὴν ἔκδοσιν δύο νέων συγγραμμάτων Ἑλληνικῶν ἑνωμένων εἰς τόμον ἕνα μὲ πρόλεγ. Ἐπειδὴ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις μοῦ ζητεῖ ἀριθμὸν ἱκανὸν διὰ νὰ τὰ χαρίσῃ εἰς τὰ σχολεῖα, δὲν θέλω σᾶς πέμψει πλὴν μίαν ἑκατοστήν. Πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς μου ἴσως σᾶς ἀναγγείλω καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀποστολὴν εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ κ. Ἀργέντην. Τί νὰ κάμω; Πνίγομαι ἀπὸ ἀσχολίας, ἀπὸ ἐπιστολάς, καὶ ἀπὸ πόνους τῆς ἀρθρίτιδος. Ἴσως οὕτως εὐδόκησεν ἡ πρόνοια, διὰ νὰ μὲ ἀνδρίσῃ κατὰ τοῦ θανάτου· τὸν βλέπω πλησιάζοντα καθημέραν μὲ ἀδιαφορίαν, καὶ παραζενίζομαι διατί τὸν φοβοῦνται τόσον πολὺ τινές.

Καὶ τὰ μέλλοντα νὰ σταλθῶσιν ἑκατόν, στέλλονται μὲ στοχασμὸν μήπως σᾶς τὰ ζητήσῃ ὁ Ῥιζάρης. Ἂν ἀκολουθήσῃ τοῦτο, τὸν πέμπετε ὅσα σᾶς ζητήσῃ, καὶ κρατεῖτε αὐτοῦ τὰ ἀργύρια, ἑωσοῦ νὰ λάβῃ τέλος τὸ περὶ τῶν 3000 συμφώνημα.

Ἀπὸ ταύτην τὴν ποσότητα τῶν 3000, δὲν ἔλαβα μέχρι τῆς παρούσης ὥρας παρὰ τὰ τοῦ Z. B. . 600
τὰ τοῦ συντ. 500
τὰ τοῦ A. K. 300
τὰ τοῦ Ῥ. υἱοὶ καὶ σ. 200
φρ. 1600

Οἱ λοιποί, ὡς φαίνεται μελετοῦν νὰ ἀρχίσωσι τὸ ἐρχόμενον ἔτος (1826), ἢ οὐδὲ μελετοῦν ὁλότελα νὰ μεθέξωσιν. Ἂν ἦναι τοιαύτη ἡ γνώμη των, παύσετε, παρα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αλῶ, νὰ τοὺς ἐνοχλῆτε, διὰ νὰ μὴ καταντήσῃ τὸ πρᾶγ-
α ἀπὸ εὐεργετικῆς συνδρομῆς αἴτησιν εἰς ψωμοζήτησιν.
Τὸν σύντ. γράφω διὰ τοῦ Ἀγκ. Χθὲς ἐστάλη δι' αὐ-
τὸν εἰς τοὺς ἐν Μασσαλ. Ὑ. Ῥ. καὶ σ. κιβωτὸς Νο 10
βιβλία, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπροστέθησαν καὶ δύο σώματα
τῆς νέας μου ἐκδόσεως τῶν ῥηθέντων δύο συγγρ. ἓν διὰ
σὲ καὶ τὸ ἄλλο διὰ τὸν σύντ. Τὸν λογ. τῆς κιβ. Νο 10
θέλει τὸν λάβειν δι' Ἀγκ.

Ἤρχισε νὰ ζαλίζηται ἡ ταλαίπωρός μου κεφαλή· ὅθεν
ἀναγκάζομαι νὰ ἀναβάλω τὰ λοιπὰ εἰς ἄλλην ἐπιστολήν.
Εὐδαιμονεῖτε!

Εἰς τὴν αὐτὴν κιβωτὸν Νο 10 μὲ εἶπεν ὁ Φ. Φ. ὅτι
ἔβαλε 3 σώματα τῆς μὲ δαπάνην τοῦ ἐν Βυζ. Ξεν. με-
ταῤῥάσεώς του, περὶ τῶν ὁποίων θέλει σᾶς γράψει.

Ο. Ο.

Παρακαλῶ τὸν σύντ. νὰ γράψῃ πρὸς τὸν ἀδελφόν
μου, ὅτι τὰ 100 φρ. ταῦτα τὸν πέμπονται διὰ τὴν εἴ-
δησιν τῆς συμβάσης συμφορᾶς εἰς Σμύρνην.

4.

28 Νοεμβρίου 1825.

Καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. κατασπάζομαι.

Σήμερον στέλλω εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ κ. Παντολέοντα
Ἀργέντην κιβωτὸν Z R Νο 1, περιέχουσαν 105 σώματα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀπομνημονευμάτων Ξενοφῶντος ἐνωμένων μὲ τὸν Πλά-
τωνος Γοργίαν, διὰ νὰ πράξῃ περὶ αὐτῶν ὡς αὐτόθεν
τὸν διατάξητε. Μὴν ἀμελήσητε λοιπὸν νὰ τὸν γνωστο-
ποιήσητε πάραυτα, ποῦ καὶ πῶς ἔχει νὰ τὰ κατευθύνῃ.
Εἰς ἐμὲ φαίνεται, ὅτι τὰ πλειότερα πρέπει νὰ σκορπι-
σθῶσιν εἰς τὴν Ἑπτάνησον. Τὸ σύγγραμμα εἶναι ἀνάγ-
καιότατον εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα. Ἐξ αὐτῶν τῶν
σωμάτων 105.

2 σώματα εἶναι διὰ τοὺς δύο σας· ἄλλα δύο σᾶς ἐστά-
λησαν εἰς τὴν 19 τοῦ παρόντος σταλεῖσαν κιβωτὸν IR
Nº 10 εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ υἱοὺς Ρ. καὶ Σ. διὰ τὸ
σύντ. ὡσσας ἔγραφα τὴν αὐτὴν ἡμέραν.

1 διὰ τὸν αὐτοῦ κ. Παντολ. Μαυρογ.

2 διὰ τὸν ἐν Κεφ. Ν. Β. γράφοντές τον νὰ κρατήσῃ
δι' ἑαυτὸν καὶ περὶ τοῦ ἄλλου νὰ προσμένῃ τὴν δια
ταγήν μου.

5 σώματα.

1 ὀλίγον ἔλειψε νὰ λησμονήσω ἓν σῶμα διὰ τὸν Γ. Ριζάρη

99 μένουν λοιπὸν σώματα 99 πρὸς φρ. 10 φρ. 99
ἀφ. $10/_{100}$ 9
μένουν φρ. 89

Οἱ βιβλιοπῶλαι ἐδῶ τὸ πωλοῦν πρὸς 12 φρ. τὸ σῶμα.
Ἡ τιμὴ σᾶς σημειοῦται πρὸς ἁπλῆν εἴδησιν καὶ ὄ
εἰς περιορισμόν. Γράψετε εἰς τὸν Βαμβ. καὶ ὅπου ἀλλ
στείλητε νὰ συγκαταβαίνωσιν, ἂν ἦναι ἀνάγκη συγκατ
βάσεως. Ἐὰν ὅμως σᾶς ζητήσῃ ὁ Ριζάρης, πρέπει
τοῦ τὰ περάσητε, ὡς σᾶς τὰ περῶ, ἐπειδὴ τὴν αὐτ
τιμὴν ἐδιώρισα καὶ εἰς τὰ σταλθέντα εἰς τὴν Κυβέρνησ
Παρακαλῶ τὸν σύντ. νὰ καταχωρίσῃ εἰς χωριστὴν σ
μείωσιν καὶ τοῦτα καὶ τὰ προσταλθέντα 2 Φεβρουαρ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρ. 1855 καὶ 20 Ἰουλίου φρ. 384,50 καὶ ὅσα εἰς τὸ
ξῆς μέλλω νὰ σᾶς στείλω, ἂν φθάσω νὰ στείλω.
Ἄρρωστος γράφω· εἴθε σεῖς νὰ ὑγιαίνητε καὶ νὰ εὐ-
υχῆτε!
Σήμερον ἔκρινα νὰ γράψω καὶ πρὸς τὸν Βάμβαν καὶ
ρὸς τὸν Ῥιζάρην τὰς ἐδῶ κλεισμένας δύο. Ἐὰν κρίνητε
ὰ κάμητε πλειοτέραν συγκατάβασιν τῆς τιμῆς εἰς τὸν
Ῥιζάρην, κάμετέ την. Καὶ πάλιν ὑγιαίνετε!

5.

6 Δεκεμβρίου 1825.

Φίλε συμπατριῶτα μετὰ τοῦ συντ.

Διὰ τῆς τελευταίας μου 28 Νοεμβρίου σᾶς ἐγνωστο-
ίησα τὴν ἀποστολὴν κιβωτοῦ Z R N° 1 εἰς τὸν ἐν
ασσαλίᾳ κ. Π. Ἀργέντην, περιεχούσης 105 σώματα
πομν. ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 99 ἦσαν διὰ σᾶς καὶ τὰ 6
νὰ τὰ μοιράσητε ἐξ ἐμοῦ
διὰ Ζ. Βλ. καὶ σύντ.
διὰ τὸν ἐν Κεφαλ. Β.
διὰ Γ. Ῥιζάρη.
διὰ Π. Μαυρογ.
Τώρα μὲ λέγει ὁ ἑτοιμάσας τὴν κιβωτὸν Φ. Φ.
ὅτι ἀντὶ τῶν 105 ἔβαλε μὲ λάθος 110. Ἀλλ' ἐπειδὴ
σε τὴν ὁποίαν εἶχα τὸν δώσειν σημείωσιν, ἐνδεχόμενον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ λανθάνηται καὶ αὐτός. Ὅθεν παρακαλῶ σε νὰ γρά
ψητε πρὸς τὸν ὁποῖον μέλλετε νὰ κατευθύνητε τὴν κιβω
τὸν νὰ τὰ μετρήσῃ ἀκριβῶς· καὶ ἂν ἀληθῶς περισσεύσω
5 σώματα, ἂς τὰ περάσῃ ὁ σύντ. εἰς πίστιν τοῦ μὲ αὐ
τὸν λογαριασμοῦ μου διὰ φρ. 45.

Νεώτερόν τι δὲν ἔχω. Ὁ Φραγκιάδης μ' ἔγραφεν ἀπ
Λόνδραν πρὸ 15 ἡμερῶν, ὅτι ἐπρόσμεναν τὸν Κοντόστ
ἀπὸ Κεφαλληνίαν. Ἐλπίζω ὅτι ὑγιαίνετε, καὶ σᾶς εὔχο
μαι νὰ ὑγιαίνητε μέχρι τέλους τοῦ ἔτους, καὶ μετ' αὐτ
ἄλλα πολλὰ ἔτη! Ο. Ο.

6.

10 Ἰουνίου 1826.

Φίλε συμπολῖτα,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν συντ. Τὰς λύπας μου αὐ
ξάνεις χωρὶς ὄφελος, ὅταν μὲ παρακινῇς νὰ ἀνεγκομβωθῶ
εἰς τὸ Π. Π. Α. (1) Ὄχι, δὲν εὑρίσκομαι εἰς κατάστασι
νὰ ἐπιχειρισθῶ τοιοῦτον ἔργον· ἀλλὰ βλέπων τὸ πλῆθος τω
σούτων συγγραμμάτων εἰς ὅλας τὰς γλώσσας καὶ εἰς ὅλη
τὴν Εὐρώπην σπαρμένων (ἐκ τῶν ὁποίων ἐμποροῦν καὶ ο
ἡμέτεροι νὰ μεταφράσωσιν ἕν), καὶ τόσην ὀλίγην ὠφέλεια
ἐξ αὐτῶν, τὸ κρίνω περιττόν. Διὰ νὰ ὠφελήσωσιν αἱ Π
Π. Α. συμβουλαί, πρέπει καὶ ὁ Συμβουλεύων, καὶ ὁ Συμ
βουλευόμενος νέος, πρὸ πάντων νὰ ζῶσι καὶ νὰ κυβερ
νῶνται ἀπὸ νόμους δικαίους. Εἰς μόνος τόπος μακάρι
εἶναι σήμερον, ὅπου τὰ Π. Π. Α. ἐμποροῦν νὰ χρησιμεύ

(1) Ἤτοι περὶ παίδων ἀγωγῆς. Σ. Ε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...σι· καὶ μανθάνω μὲ εὐχαρίστησιν, ὅτι εὑρίσκονται ἐκεῖ ...ο ἢ τρία μειράκια τῆς δυστυχοῦς Χ. Ἂν εἶχα τέκνα, ...κεῖ ἤθελα τὰ στείλειν ἢ ὑπάγειν μὲ αὐτά. Παρὰ στρε...λὴν Π. Α. συμφέρει εἰς ὄχι ὀλίγους νὰ μὴν λάβωσιν ...δεμίαν ἀγωγήν, ἀλλὰ νὰ ἐμπιστευθῶσιν εἰς γυμνὴν τὴν ...σιν, ἥτις μᾶς διδάσκει πολλάκις τὰ δίκαια. Τὸ βλέπω ...καὶ τὸ παρατηρῶ μὲ θαυμασμόν. Τίνες εἶναι οἱ σπλαγ...νισθέντες τὰς συμφοράς μας; πλειότεροι οἱ μὴ λαβόντες Α. παρὰ τοὺς μὲ Κ. Α. τραφέντας. Θέλεις παράδειγμα; Ἄκουσε τὸ παράξενον τοῦτο. Ἡ γραῖα θεράπαινά μου, ...αναγινώσκουσα τὰς συμφορὰς τοῦ Μ. ἐπρόσφερε 50 φρ. (δύο μηνῶν μισθόν της) εἰς τὴν ἐπιτροπήν. Δὲν κρίνω τὴν Π. Α. περιττήν· ἀλλὰ πάλιν σὲ λέγω, οὐδεμία ἢ μικρὰ ἢ ἐξ αὐτῆς ὠφέλεια, ὅταν δὲν γίνηται εἰς πόλ. καὶ χώρ. ...ονομουμένας.

Ἂς ἐξεύρῃ ὁ σύντ. ὅτι ἔλαβα τὰ 500φρ. τὰ ὁποῖα ἐπέ...ρασα εἰς τὸν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ αὐτοῦ λογ. ἔπειτα ἔλαβα καὶ τὰ φρ. 101,65, τὰ ὁποῖα κατεχωρίσθησαν εἰς τὸν λογ. τοῦ Γυμν. Τὸν παρακαλῶ νὰ μὲ στείλῃ καθαρὰν σημείω...σιν (μὲ ὑπομονήν του) ὅσων ἕως τώρα μὲ ἐμβάσατε. Τὰ ...σημείωσα κ' ἐγώ, ἀλλὰ συγκεχυμένως, καὶ ὡς φυσικὰ τὰ σημειόνουν οἱ ἄνθρωποι μὲ κεφαλὴν ζαλισμένην ἀπὸ γῆρας καὶ ἄλλας πολλὰς λύπας καὶ μερίμνας. Ἔλαβα τὰς ἐπιστολάς τοῦ 25 καὶ 29 Ἀπριλίου.

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἐρχομένου μηνὸς τελειόνω τὴν ἔκ...δοσιν τοῦ νέου συγγράμματος, ὡς σᾶς ἔλεγα. Ἀπ' αὐτὸ μέλλω νὰ σᾶς πέμψω 300 σώματα εἰς δύο κιβωτούς, καὶ ἐξ αὐτῶν, ἂν ἀγαπᾶτε, λαμβάνετε τὸ βάρος, σὺ μέν, φίλε, τῶν 100, ὁ δὲ σύντ. τῶν 50, ἢ ὅπως ἄλλως κρί...νετε. Τὸ καλήτερον ὅμως μὲ φαίνεται νὰ τὰ φορτωθῇ ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γ. Ρ. πρὸς τὸν ὁποῖον γράφω τὴν ἐδῶ κλεισμένην. Ἐ
πειδὴ δὲν πέμπω εἰς τὴν κυβέρνησιν (καὶ ποία κυβέρνη
σις! Ὢ Θεέ, σπλαγχνίσθητι τὴν Ἑλλάδα) ὁ Ρ. ἔχε
καλὴν ἀφορμὴν νὰ δείξῃ τὴν φιλογένειάν του. Ἐγὼ ὡ
τόσον περνῶ καὶ τὰ 300 εἰς χρέος τοῦ Γυμν. καὶ τοῦτ
διὰ νὰ μὴν ἐμπερδεύω τὴν ταλαίπωρόν μου κεφαλὴν μ
παντοδαποὺς λογαριασμούς. Εἰπέτε με εἰς ἀπόκρισιν, ἂ
κρίνετε νὰ κατευθύνω τὰς κιβωτοὺς εἰς τὸν ἐν Ὑδρᾳ Παγ
καλάκην. Ἐὰν ὁ Γ.Ρ. δεχθῇ τὸ βάρος, ἐμβάσατέ μου ὅσ
μέλλετε νὰ λάβετε ἀπ' αὐτὸν διὰ νὰ εὐοδώσω τὴν ὁποίαν
ἀρχίζω ἄλλου συγγράμματος ἔκδοσιν μὲ ἐλπίδα νὰ τὴν
τελειώσω, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐρχομένου ἔτους ἂν ἡ
ζωή μου φθάσῃ ἕως ἐκεῖ.

Εἰπὲ τὸν σύντ. ὅτι μετὰ 3 ἢ 4 ἡμέρας τὸν πέμπω δι
τοῦ ἐν Α. Κ. Β. τὰ προλεγόμ. τῆς Νέας ἐκδ. Ἂς φρον
τίσῃ λοιπὸν νὰ τὰ λάβῃ ἀσφαλῶς, καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνω
σιν, ἂς τὰ πέμψῃ, ἂν ἀγαπᾷ, εἰς Κεφαλ. πρὸς τὸν ἡμέ
τερον Β. πρὸς τὸν ὁποῖον παρακαλῶ νὰ περμφθῇ καὶ
ἐδῶ κλεισμένη.

Περὶ τῆς δυστυχοῦς πατρίδος Χ. κάντι ἤρχισα πάλ
νὰ ἐλπίζω, ἀφοῦ ἔμαθα, ὅτι ἐκίνησεν ἤδη ὁ Κόχρ. κ
ἐν ἀτμοκ. Ἄλλα δύο πέμπονται πρὸς τὸ τέλος τοῦ μ
νός. Ἔμεινε τώρα νὰ δείξητε καὶ σεῖς προθυμίαν νὰ συ
εργήσητε ὅ,τι δύνασθε. Ἀπὸ τὸν Κοντόστ. δὲν ἔχομ
ἀκόμη εἴδησιν. Ἐλπίζω νὰ μὴν ἀργήσῃ καὶ αὐτὸς
φανῇ μὲ τὰς δύο φρ. αἱ ὁποῖαι ἔπρεπε νὰ ἦναι πρὸ
μηνῶν ἤδη εἰς τὴν Ἑλλ. ἂν δὲν τὰς ἐμπόδιζαν αἱ τ
ἐν Λονδ. ἐπιτρ. διχόνοιαι.

Ἐλησμόνησα νὰ εἴπω τὸν Γ. Ρ. ὅτι τὸ νεωστὶ ἐκδ
θὲν εἶναι συνωδευμένον μὲ Γαλλ. μετάφρασιν, καὶ πα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κίνησέ τον, νὰ τὰ ἀναδεχθῇ καὶ τὰ 300· ἡ τιμή των θέλει εἶσθαι 6 ἢ 8 φρ.

Στείλετε εἰς τὸν Ξέν. καὶ τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἀποληπτικὴν τοῦ Πιτσιπιοῦ διὰ φρ. 181,38. Εἰπέτε του ὅτι τὸν γράφω μὲ δεύτερον. Δὲν ἐμπορῶ πλέον νὰ ἀντέχω εἰς τοὺς κόπους. Εὐτυχεῖτε!

7.

23 Αὐγούστου 1826.

Φίλοι πολῖται,

Μὴν ἔχων ἀκόμη ἀπόκρισιν εἰς τὴν 10 Ἰουνίου ἐρώτησίν μου, ποῦ ἔπρεπε νὰ στείλω τὰ βιβλία τῆς νέας ἐκδόσεως, καὶ βλέπων πλησιάζοντα τὸν χειμῶνα, ἀπεφάσισα ἐν τοσούτῳ κ' ἔστειλα χθὲς εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Θεόδωρον Πρασακάκην δύο κιβωτοὺς σημ. Z R Nº 2-3. Πασαμία περιέχει 150 σώματα τοῦ Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους. Ὁ ῥηθεὶς Θ. Πρ. παρηγγέλθη νὰ τὰ κρατῇ ἐκεῖ, ἕως νὰ τὸν γράφητε πῶς ἔχει νὰ τὰ οἰκονομήσῃ. Ἂν ἐν τοσούτῳ λάβητε ἀπόκρισιν ἀπὸ τὸν Ῥιζάρην, ἐμπορεῖτε νὰ χωρίσητε ἀπ' αὐτά, ὅσα σᾶς ζητήσει.

300 σώματα πρὸς φρ. 6,50 (εἰς τὸν Βιβλιοπώλην ἐδῶ ἡ τιμή του εἶναι φρ. 8) φρ. 1950

ἀφαιρῶ $10/_{100}$ 195

φρ. 1755

καὶ τόσα περάσετε εἰς χρέος τοῦ λογαρ. τοῦ Γυμνασίου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὴν 12 Ἰουνίου ἔστειλα εἰς τὸν σύντ. διὰ τοῦ ἐν Α. Κ. Β. τὰ προλεγόμενα.

Τὴν 16 καὶ 28 σᾶς ἔγραψα πάλιν.

Τὴν 27 Ἰουλίου πρὸς τὸν σύντ. ἀναγγέλλων τὴν ἀποστολὴν κιβωτίου I R N° 11 πρὸς τοὺς ἐν Μασσ. υἱοὺς Ρ. καὶ Σ. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἔτους, ἂν φθάσω ἕως ἐκεῖ, ἐλπίζω νὰ ἐκδώσω καὶ ἄλλο τι. Εὐτυχεῖτε!

8.

31 Ὀκτωβρίου 1826.

Φίλε,

Τὴν 30 Σεπτεμβρίου ἔγραψα καὶ πρὸς σέ, καὶ πρὸς τὸν συντ. χωριστά. Διὰ τῆς παρούσης παρακαλῶ ἀχωρίστως καὶ τοὺς δύο νὰ δώσητε προσοχὴν εἰς τὴν περικλεισμένην διπλῆν ἀγγελίαν (στέλλοντες τὴν μίαν χωρὶς ἀναβολὴν εἰς τὸν Βάμβαν), καὶ νὰ προμηθεύσητε εἰς αὐτὴν ὅσους δύνασθε συνδρομητάς· ὁ ἐκδότης τοῦ συγγράμματος εἶναι ὄχι μόνον λόγιος, ἀλλὰ (τὸ εὐτυχέστερον καὶ τὸ σπανιώτερον) καὶ λογικός. Τὸ σύγγραμμα εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην ταύτην τὸν παρεκίνησα νὰ κάμῃ τοιαύτην ἀγγελίαν. Πέμπω σήμερον ἐξ αὐτῆς καὶ εἰς τοὺς Ἀδ. Γαλ. εἰς Βιέννην, καὶ εἰς τὸν Ὑ. Ῥοδ. καὶ σ. εἰς Μασσαλίαν, καὶ εἰς τὸν Φραγ. τοῦ Λιβόρνου, καὶ εἰς τὸν Φραγκιάδην τῆς Λόνδρας.

Ἐλπίζω ἕως τώρα ὅτι ἐγνωστοποιήσατε τὸν ἐν Μασ-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σαλίᾳ Θεόδωρον Πρασακάκην, πῶς καὶ ποῦ ἔχει νὰ κατευθύνῃ τὰς ὁποίας σᾶς ἔλεγα (τὴν 23 Αὐγούστου) δύο κιβωτοὺς Z R N° 1-2 περιεχούσας 300 σώματα τοῦ Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους.

Εἰς τὸν αὐτὸν Πρασακάκην περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου, θέλω πέμψειν ἄλλας δύο κιβωτοὺς Z R N° 3-4 περιεχούσας ὡσαύτως 300 σώματα τοῦ νεωστὶ ἐκδοθέντος συγγράμματος ἠθικοῦ περιέχοντος τὸ Ἐγχειρίδιον τοῦ Ἐπικτήτου, τὸν Πίνακα τοῦ Κέβητος, καὶ τὸν ὕμνον τοῦ Κλεάνθους, ὁμοῦ μὲ τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν καὶ τῶν τριῶν, καὶ μὲ μακρὰ Προλεγόμενα. Ὅθεν ἐμπορεῖτε νὰ γράψητε καὶ περὶ αὐτῶν ἀπὸ τῆς παρούσης ὥρας εἰς τὸν Θεόδωρον Πρασακάκην, ποῦ ἔχει νὰ τὰ κατευθύνῃ. Τὴν τιμὴν τοῦ νέου τούτου βιβλίου θέλω σᾶς φανερώσειν τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα.

Τὴν αὐτὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα εἰπὲ εἰς τὸν σύντ. ὅτι πέμπω εἰς τὸν ἐν Α. Κ. Β. τὰ νέα ταῦτα προλεγόμενα. Ἂς φροντίσῃ λοιπὸν νὰ παραλάβῃ τὸν Κ. Β. νὰ τὸν τὰ κατευθύνῃ χωρὶς ἀναβολήν. Εὐδαιμονεῖτε!

Ο. Ο.

9.

16 Νοεμβρίου 1826.

Φίλτατοι Ζ. καὶ συντ.

Τὴν 14 τοῦ παρόντος κατεύθυνα εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Θεόδωρον Πρασακάκην δύο κιβώτια Z R N° 4-5 περιέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέρ

χοντα τριακόσια σώματα τοῦ Ἐγχειριδίου τοῦ Ἐπικτήτου, τὰ 134 εἰς τὸ κιβώτιον Νο 4, καὶ τὰ 166 εἰς τὸ Νο 5. Καὶ τὴν 15 ἔγραψα εἰς αὐτὸν ν' ἀκολουθήσῃ δι' αὐτὰ τὴν διαταγήν σας· 300 πρὸς φρ. 4,50 φρ. 1350

ἀφ. $10/_{100}$ 135

φρ. 1215

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν (14) κατεύθυνα διὰ τὸν σύντ. ἄλλο κιβώτιον I R Νο 12 πρὸς τοὺς ἐν Μασσ. υἱοὺς Ῥοδακανάκην καὶ συντροφ. περιέχον :

2	Diction. des sc. naturelles tom.	42-43	φρ. 12
2	Cahier des Planches . . .	42-43	» 10
2	Biographie universelle . .	45-46	» 14
1	Encyclopédie moderne . .	IX	» 7,50
7	διὰ τὸν σύντ.	Ἔξοδ. κιβ. κτλ.	5,50
14	σώμ. Ἐγχ. Ἐπικτήτου, νὰ μοιρασθῶσι·		φρ. 49

21 κομμάτια

4 Ῥώτα καὶ Ζ. Βλ.
2 Νικ. Ζωσιμᾶν
1 Λαυρ. Ψιακῆν
1 Ἀμβρ. Σ. Ῥάλλην
1 Σκαραμαγκᾶν
1 Μιχ. Ῥοδοκ. Σέψην
1 Παντ. Μαυρογορδ.
1 Γεώργ. Ῥιζάρην
1 Ἰωάν. Ξένον
1 Ν. Βάμβαν.

14

Τὰ 1215 φράγκα ἐπέρασα εἰς χρέος τοῦ γυμνασ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ τὰ 49 φράγκα εἰς χρέος τοῦ Συντ. ὅστις ἂς μάθῃ, ὅτι τὴν 11 τοῦ παρόντος ἐστάλησαν καὶ εἰς τὸν ἐν Ἀγκ. Κ. Β. τὰ προλεγ. τοῦ Ἐγχειριδίου. Ἂς φροντίσῃ λοιπὸν νὰ τὰ μεταφέρῃ ὅπου ἀγαπᾷ. Ἂν καὶ μὲ βίαν καὶ πολλὴν τῆς κεφαλῆς ζάλην συνταγμένα, εἰς αὐτὰ ἐσύναξα, ὅσων ἔχετε χρείαν διδαγμάτων παλαιῶν, σὺ Σύντ. διὰ τὴν καλὴν ἀγωγὴν τῶν τέκνων σου, καὶ σὺ Ζ. Βλ. διὰ τὴν καλὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐκγόνου ἢ τῶν ἐκγόνων σου. Προσέχετε καλά, μηδ' ἀφήσετε τοὺς νέους σας εἰς τὴν ἐλπίδα τῶν παραδιδομένων εἰς τὰ σχολεῖα, γυμνάσια καὶ Ἀκαδημίας. Χρειάζονται βέβαια καὶ αὐτά· ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἐμπορεῖ τις νὰ τὰ ἀποκτήσῃ, νὰ γένῃ λογιώτατος, καὶ ὅμως νὰ μείνῃ ἀλογώτατος, σοφώτατος, καὶ ὅμως ὅλην του τὴν ζωὴν ἀχρειέστατος ἄνθρωπος, ἂν δὲν ἔλθῃ εἰς αὐτὰ προετοιμασμένος μὲ παιδικὴν φρόνιμον ἀγωγήν.

Ὁ Θ. Πρασακάκης μ' ἔλεγεν εἰς μίαν ἀπὸ τὰς τελευταίας του, ὅτι τὰ προλαβόντα κιβώτια περιέχοντα 300 σώματα Λυκούργου στέκουν ἀκόμη εἰς αὐτόν. Καλὸν ὅμως ἦτο νὰ φροντίσητε καὶ περὶ αὐτῶν, καὶ περὶ τῶν νεωστὶ πεμπομένων τοῦ Ἐγχειριδίου, νὰ τὰ πλησιάσητε ἢ ὅλα ἢ μέρος εἰς τὴν Ἑλλάδα (Ὕδραν ἢ Ἑπτάνησον).

Ἐγὼ ἀκόμη δὲν ἐπλήρωσα (οὐδὲ μὲ βιάζει κατ' εὐτυχίαν ὁ τυπογράφος νὰ πληρώσω) τὴν δαπάνην οὔτε τῶν νέων τούτων, οὔτε τοῦ Λυκούργου· καὶ προσμένω τὸ νέον ἔτος, διὰ νὰ πληρώσω τὰ χρέη μου, καὶ ν' ἀρχίσω ἄλλην τινὰ νέαν ἔκδοσιν. Αἱ δυνάμεις μου ἀναλύονται κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμὴν ὡς κηρός· μόνη ἡ προθυμία δὲν ἐσβέσθη ἀκόμη, μ' ὅλον ὅτι αἱ περιστάσεις συντρέχουν νὰ τὴν σβέσωσι καὶ αὐτήν.

Τὴν 31 Ὀκτωβρίου σᾶς ἔστειλα τὴν Ἀγγελίαν τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Κοκκώνη. Εἴθε νὰ πληρωθῇ ἡ ἐπιθυμία του καὶ ἐπιθυμία μου! Εἰς τὴν αὐτὴν ἢ ἀρχήτερα (ἡ μνήμη μ' ἀπεχαιρέτισεν ὁλότελα) ἐπρόβαλα καὶ εἰς σᾶς αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς Ζωσιμ. νὰ συγκροτήσητε ἐπιτροπὴν συνεισφορᾶς εἰς βοήθειαν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τὸν Ἀποστόλην σου, φίλε Βλ., ἔλαβα γράμμα περὶ τοῦ υἱοῦ του.

Ἐξέτασα, φίλε σύντ. τὴν ΔΙΚΗΝ. Δὲν εἶναι κατὰ δυστυχίαν μόνον, ἀλλὰ συνωδευμένον μὲ πολλὰς ἄλλας.... Μὴ ταράσσεσαι ὅμως· ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα θέλουν ἀκόμη κρατήσειν πολὺν καιρόν, ἕως νὰ μάθῃ τὸ γένος τὴν ἀνάγκην τῆς παιδιόθεν ἀγωγῆς, τῆς μόνης ἥτις διδάσκει τὸ σωτήριον Γνῶθι σαυτόν. Ἀνάγνωσε τὸ XXIX (σελ. 26-30) κεφάλαιον τοῦ Ἐγχειριδίου, ὅθεν θέλεις μάθειν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποτυχίας τῶν τοιούτων. Εὐτυχεῖτε, καὶ φροντίζετε τὴν παιδικὴν ἀγωγὴν τῶν νέων σας.

Ο. Ο.

10.

10 Δεκεμβρίου 1826.

Ἀγαπητὴ δισώματος ψυχή,

Ἔλαβα τὰς ἐπιστολὰς 15 καὶ 17 Νοεμβρίου, καὶ π τούτων τὴν 23 Ὀκτωβρίου συστατικὴν τοῦ συντ. διὰ τ Νίνον Chaudoin, ἔτι καὶ τὴν περικλεισμένην τοῦ Ζωσ μᾶ, καὶ τὸ ἀντίγραφον τῆς πρὸς τὸν Lee, πρὸς τὸν ὁποῖ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐδῶ κλεισμένην πέμπω τὴν ἀπόκρισιν, παρακαλῶ τὸν σύντ. νὰ τὴν στείλῃ ἀφοῦ τὴν σφραγίσῃ.

Τὰς περὶ τῶν ἐκδόσεών μου σκέψεις σας δὲν ἐμπορῶ νὰ εἴπω ὅτι μ' ἀρέσκουν, οὐδ' ὅτι μ' ἀπαρέσκουν. Βλέπω καὶ ἐγὼ μὲ θλῖψιν ἀπαρηγόρητον ὅτι οἱ κόποι μου μένοντες εἰς τὰς κιβωτοὺς φυλακωμένοι δὲν πληρόνουν τὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον τοὺς ὑπέφερα. Ἡ παρ' ἐμοῦ ὠφέλεια εἰς τὸ γένος εἶναι μικρά· ἤθελεν ὅμως φέρει μεγάλους καρποὺς εἰς τῶν νέων μας τὰς ψυχάς, ἐὰν ἡ ἀνάγνωσίς των ἐγίνετο γνωστὴ καὶ κοινὴ εἰς ὅλους. Τὰ εἰς αὐτὰς συναθροισμένα παραγγέλματα θεῖα δὲν εἶναι ἰδικά μου, ἀλλὰ τῶν ἀοιδίμων προγόνων· οὐδ' ἄλλο ἐσυνείσφερα ἐγὼ ὁ δυστυχέστατος γέρων παρὰ τὸν κόπον νὰ τὰ συναθροίσω, καὶ νὰ τὰ παραστήσω εἰς τὸ γένος σωματοποιημένα μὲ σκοπὸν καὶ ἐλπίδα νὰ ἐνθουσιάσω τὰς ψυχάς των. Βλέπων ὅτι ἀπέτυχα καὶ τοῦτον τὸν σκοπόν, ἀδημονῶ καὶ θλίβομαι, οὐδ' εὑρίσκω θεραπείαν ἄλλην παρὰ τὴν συμβουλήν σας.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος πάλιν μὲ φαίνεται καὶ τοῦτο παράδοξον (διὰ νὰ μὴν εἴπω γελοῖον), νὰ χαρίζω ἐγώ, ὅστις χρεωστῶ τὴν ὥραν ταύτην εἰς τὸν τυπογράφον μου φρ. 3297,65, χωρὶς νὰ λογαριάζω τὰς ἄλλας καθημερινὰς σωματικάς μου χρείας τὰς ὁποίας ἐλαττόνω καὶ ἀκρωτηριάζω καθημέναν μὲ οἰκονομίας ἀνυποφόρους εἰς γεροντικὰ σώματα. Ἂς παραδράμω τὸ «Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν», μ' ὅλον ὅτι εἶναι δίκαιον· ἀλλὰ νὰ μὴ πέσω κἂν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τρώγω τοὺς καρποὺς τῶν ἄλλων. Διὰ νὰ φύγω τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἀνέβαλα ἄλλην ἔκδοσιν νέαν τὴν ὁποίαν ἑτοίμαζα πρὸ πολλοῦ. Νὰ χαρίζω! φίλοι, ὅστις σιμὰ τῶν ἄλλων

Δημόσια Κοινοχρηστη Βιβλιοθήκη Βέροιας

θλίψεων καταπίνω καὶ τὸ πικρὸν ποτήριον τῆς ἀνάγκης καὶ καταισχύνης νὰ βλέπω τὸν ἀδελφόν μου βοηθούμενον ἀπὸ ἀλλογενεῖς καὶ ξένους!

Μ' ὅλα ταῦτα, ἠκολούθησα ἐκ μέρους τὴν συμβουλήν σας. Τὴν 8 τοῦ παρόντος ἔγραψα τὸν Θεόκλητον νὰ προσφέρῃ δῶρον ἀπὸ μέρους μου εἰς τὴν φιλανθρωπικὴν ἑταιρίαν 100 σώματα Πολιτικῶν τοῦ Πλουτάρχου καὶ 100 σώματα τοῦ Διαλόγου, μὲ παράκλησιν νὰ τὰ διαμοιράσῃ (κοινῇ βουλῇ μὲ τὸν Θεόκλητον) εἰς πένητας φιλομαθεῖς νέους, καὶ ὄχι εἰς τοὺς δυναμένους ν' ἀγοράσωσι. Τόση εἶναι κατὰ τὸ παρὸν ἡ ἐκ τοῦ ὑστερήματος προσφορά μου. Ἄλλην μεγαλητέραν ἐλπίζω νὰ κάμω εἰς τὸ ἑξῆς. Ἡ ἐλπὶς αὕτη ἐνδέχεται νὰ ματαιωθῇ, ὡς ἐματαιώθησαν καὶ ἄλλαι μου ἐλπίδες ὄχι ὀλίγαι· ἀλλ' ὅμως καλὸν εἶναι νὰ τὴν προσμείνωμεν.

Ὅσα εὑρίσκονται εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Θ. Πρασακάκην (300 δηλονότι σώματα Λυκούργου, καὶ 300 Ἐγχειριδίου) τὰ ἐπρόβαλα εἰς ἓν' ἀπὸ τοὺς βαθυπλούτους τῆς Ὀδησσοῦ, ἢ μᾶλλον τὰ ἐπρόβαλε φίλος τις δι' ἐμέ, εἰς τιμὴν ἄτιμον καὶ ἀπελπισμένην· καὶ τοῦτο εἶναι ἡ ἰδική μου θυσία, ἀφίνουσα εἰς ἐκεῖνον ὅλην τὴν δόξαν τῆς δωρεᾶς. Ἀπόκρισιν ἐλπίζω νὰ ἔχω περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐρχομένου Φεβρουαρίου. Τοῦτο ἐξεύρετέ το μόνοι σεῖς οἱ δύο. Διότι (νὰ σᾶς ἐξομολογηθῶ τὴν ἀλήθειαν) ἔχω τόσην κακὴν ὑπόληψιν περὶ τῶν πλουσίων μας, ὥστε φοβοῦμαι μὴ δὲν καταλάβῃ μηδὲ τὸ τόσον εὐκατάληπτον τοῦτο, ὅτι ἡ τύχη τὸν ἐχάρισεν εὕρημα, νὰ προξενήσῃ μὲ τόσον ὀλίγον μέταλλον τιμὴν μεγάλην εἰς ἑαυτόν, καὶ κοινὴν ὠφέλειαν εἰς τὸ γένος.

Ὁποίαν ἔκβασιν ἂν λάβῃ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, πρέπει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ προσμένωμεν τὴν ἀπόκρισιν, καὶ νὰ ἀφήσωμεν ἀκόμη τὰ κιβώτια ἀμετακίνητα εἰς τὴν Μασσαλίαν. Ἐὰν ἐν τοσούτῳ, σᾶς ἐδιώρισεν ὁ Ῥιζάρης ποῦ ἔχετε νὰ κατευθύνητε τὰ ζητούμενα ἀπ' αὐτὸν 25 σώματα Ἐγχειριδίου, γράψετέ με νὰ τὰ στείλω ἀπὸ τὰ ἐδῶ.

Ἐδῶ κλεισμένην σὲ πέμπω, φίλε Βλ., τὴν ἀπολεπτικὴν τοῦ Πιτσιπιοῦ διὰ τὰ 500 φρ.

Περὶ δὲ τῶν τοῦ Β. φοβοῦμαι μὴ δὲν πληρωθῶσι πλὴν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Βιβλία πιθανὸν ὅτι εἶχεν ὀλίγα τινά, ὄχι ὅμως ἱκανὰ νὰ ὀνομασθῶσι Βιβλιοθήκη. Βιβλιοθήκην δὲν φροντίζει νὰ συναθροίσῃ πλὴν ὅστις ἀπεφάσισε νὰ κατοικήσῃ πάντοτε ἢ κἂν διὰ μακροὺς χρόνους ὅπου κατοικεῖ. Καὶ τὰ βιβλία καὶ τὰ ἄλλα του σκεύη, τὰ ἐσφράγισεν ἡ κυβέρνησις, ἕως οὗ νὰ παρουσιασθῇ κἀνεὶς κληρονόμος. Ἀλλὰ πόθεν καὶ πότε μέλλει νὰ παρουσιασθῇ; Ὅθεν, φίλε, ἔχεις καιρὸν νὰ κάμῃς τὴν ἐπιτροπικήν. Τοῦτο μόνον γράψε πρὸς τὸν Πιτσιπιὸν (νὰ μὴ τὸ λησμονήσω ἐγὼ) νὰ προσέχῃ καὶ νὰ ἐρευνᾷ πάντοτε περὶ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ κληρονόμου, ἢ περὶ τῆς ἀποφάσεως νὰ τὰ πωλήσῃ ἡ κυβέρνησις, ἂν δὲν φανῇ κληρονόμος, καὶ νὰ σὲ τὸ γνωστοποιήσῃ πάραυτα.

Ἐγέλασα, φίλε σύντ., διὰ τὴν ἀμηχανίαν σου περὶ τῆς συστάσεως τοῦ Σμαριδοκεφάλου (τὸν ὀνομάζω οὕτως, διότι μὲ ἐφάνη προσφυὲς τὸ κολληθὲν εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸν φίλ. Βλ. ἐπώνυμον), διότι ἔπεσα καὶ ἐγὼ κάποτε εἰς τοιαύτας ἀμηχανίας. Ἴσως δὲν ἐνθυμᾶσαι πῶς ἐσύσταινεν ὁ κυνικὸς Διογένης τοὺς ζητοῦντας συστατικὰς ἀπ' αὐτόν. Ἰδοὺ τὸ νόημα μιᾶς στατιστικῆς του. « Ὁ γραμματο-» κομιστής, ὅτι εἶναι ἄνθρωπος, σὲ τὸ φανερόνει τὸ πρό-» σωπόν του· ὁποῖος δὲ ἄνθρωπος εἶναι, θέλεις τὸ μάθειν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

» ἀπὸ τὴν συναναστροφήν του. Ὑγίαινε. » Ἀλλὰ τοῦτ
εἶναι πολλὰ κυνικόν, καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον νὰ βαλθ
εἰς πρᾶξιν. Ὁ σύγχρονός του Πλάτων, πολιτικώτερο
καὶ πλέον Τσελεπῆς παρὰ τὸν Διογένην, καθημέραν ἐνο
χλούμενος ἀπὸ τοὺς ζητοῦντας συστατικὰς πρὸς τὸν Δι
νύσιον τῆς Σικελίας ἐπενόησεν ἄλλον τρόπον· ἔγραψε πρὸ
τὸν τύραννον, ὅτι ὅσαι ἐπιστολαί του εἶχαν τὸ ὄνομ
Θεὸς εἰς τὸ ἐνικόν, ἦσαν γραμμέναι ἐξ ὅλης ψυχῆς εἰς σύ
στασιν φίλου, τιμίου ἀνδρός· ὅσαι εἰς τὸ πληθυντικὸν
Θεοί, ἐγράφοντο εἰς σύστασιν ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον δὲ
ἐτίμα πολύ, δὲν ἐτόλμα ὅμως νὰ τὸν ἀποβάλῃ. « Ἐννόε
» καὶ πάνυ πρόσεχε τὸν νοῦν. Πολλοὶ γὰρ οἱ κελεύοντε
» γράφειν, οὓς οὐ ῥᾴδιον φανερῶς διωθεῖσθαι. τῆς μὲν γὰ
» σπουδαίας ἐπιστολῆς ΘΕΟΣ ἄρχει, ΘΕΟΙ δὲ τῆς ἠ
» τον. » Οὐδὲ τοῦτο μ' ἀρέσκει· τὸ μόνον ἐπαίνου κα
παρατηρήσεως ἄξιον εἶναι, ὅτι ὁ θεῖος Πλάτων δι' ἑαυτὸ
καὶ τοὺς γνησίους φίλους του ἐφύλασσε τὸν ἕνα μόνο
θεόν, καὶ ἄφινεν εἰς τοὺς Σμαριδοκεφάλους, ὁποίους ἔπρε
νὰ ἔχωσι πολλοὺς θεούς. Ἐζήτησε καὶ ἀπὸ ἐμὲ σύστασ
ὁ Σμαριδοκ. πρὸς τὸν Α. καὶ Κ. ἀλλὰ τὸν ἀπεκρίθην ὅ
δὲν ἔχω ἱκανὴν οἰκειότητα μ' αὐτούς, ὥστε νὰ συστα
ἄλλους. Ἔδειξεν ἐπιθυμίαν (ὄχι ῥητῶς τοῦτο) νὰ τὸν σ
στήσω καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἀλλ' ἔκαμα τὸν κωφό
Τὸ παράξενον εἶναι (ἴσως καὶ τοῦτο ἀποτέλεσμα τῆς π
νουργίας), ὅτι αὐτὸς πρὸ δύο σχεδὸν ἐτῶν μ' ἔγραψε μ
κρὰν μακρᾶς ἀνοησίας ἐπιστολήν, παρακαλῶν με νὰ συ
βουλεύσω τὸ γένος περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα συμφέρο
πολὺ εἰς τοὺς τοιούτους πραγματορράφους intrigant
Δὲν ἀπεκρίθην οὐδὲ γρῦ εἰς τὴν ἐπιστολήν· καὶ ὅμως δ
ἐπαρεπονέθη περὶ τούτου, οὐδὲ μ' ἀνέφερε τίποτε π

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτῆς, ὡς νὰ μὴν ὡμίλησε ποτὲ διὰ γραμμάτων μὲ ἐμέ. Τὸ ἀσφαλέστερον (διὰ νὰ τελειώσω τὸν περὶ συστάσεως λόγον) εἶναι, νὰ ἀποβάλῃς ὅσον δύνασαι τοὺς τοιούτους μὲ τρόπον μαλακόν, ἢ νὰ τοὺς δίδῃς ἐπιστολὰς τοιαύτας, ὁποίαι νὰ ζητῶσι δι' αὐτοὺς συμβουλὴν καὶ ὁδηγίαν, ὡς ξένους εἰς ξένον τόπον πρώτην φορὰν ἐρχομένους.

Ἕνας παρόμοιος πραγματορράφος φαίνεται, ὅτι εἶναι καὶ ὁ Ζακύνθιος, διὰ τὸν ὁποῖον σ' ἔστειλα τὴν ἐπιστολὴν 19 Νοεμβρίου 1825. Αὐτός, εἶναι τρία σχεδὸν ἔτη τώρα ἀπού μ' ἐφορτώθη, γράφων πρὸς ἐμὲ ὅτι ἐπονομάζεται καὶ αὐτὸς Κοραῆς, καὶ κατάγεται, ὡς ἐγώ, ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς προγόνους, οἱ ὁποῖοι (λέγει) ἐπέρασαν εἰς Ζάκυνθον μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Χίου· ἅλωσιν λέγω τὴν πρὸ 300 ἐτῶν μετάβασιν τῆς Χίου ἀπὸ τοὺς Γενοβέζους. Μ' ἐκαταζάλιζε συχνὰ μὲ τὰς ἐπιστολάς του, καὶ τὸ πρᾶγμα κατήντησεν ἕως νὰ μοῦ ζητῇ τὰς ἀποκρίσεις ὡς χρέος. Τέλος, χάσας τὴν ὑπομονήν, τὸν ἔγραψα τὴν 19 Νοεμβρίου 1826, τὴν ὁποίαν σ' ἔστειλα διὰ τοῦ ἐν Α. Κ. Β. καὶ τὴν ἀφῆκα ἀνοικτήν, διότι ἦτον ὀλίγον κωμικὴ καὶ ἱκανὴ νὰ τοῦ παύσῃ τὴν ὄρεξιν νὰ γράφῃ ἐπιστολάς. Ἀπορῶ δὲ ὅτι δὲν τὴν ἔλαβες, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ εἰς τόσον μακρὸν διάστημα ἀπ' ἐκείνου τοῦ καιροῦ δὲν μ' ἔγραψε πλέον πλὴν μίαν φοράν, ὡς νὰ τὴν ἔλαβεν, εἰς καιρὸν ὅτε ἄλλοτε ἦσαν συχναὶ αἱ ἐπιστολαί του.

Ἡ φιλοσοφικὴ γραμματικὴ εἶναι καὶ χρήσιμος καὶ ἀναγκαία, ἂν συνταχθῇ μεταφραστικῶς ἀπὸ καμμίαν ἐκ τῶν πολλῶν Εὐρωπαϊκῶν, ἢ κἂν ἐκλεκτικῶς ἀπὸ πολλάς. Ἂν ὁ συντάκτης ἀκολουθήσῃ τὴν κεφαλήν του, δὲν ἔχομεν ἀκόμη τοιαύτας κεφαλάς.

Ἐπιστρέφω τὸν λόγον εἰς τὸν φίλον Ζ. Β. διὰ νὰ τὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κοινωνήσω πράγματα οὐσιωδέστερα καὶ κατὰ δυστυχίαν λυπηρότερα. Τὰ ἀπέφυγα ἕως τώρα διότι τὰ ἐνόμισα ἀνίατα· Ἀλλ' ἐπειδὴ μ' ἐζήτησες νὰ ἐπαγρυπνῶ εἰς τὴν παιδείαν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀποστόλη, πληρόνω τὸ τελευταῖον τοῦτο χρέος, ὡς τὸ ἐπλήρωσα καὶ διὰ τὸν Τσαμαδόν, γράψας πρὸς τὸν Θ. Πρασακάκην, ὅστις εἶχέ με τὸν συστήσειν. Ὁ νέος, φίλε μου, ὡς καὶ τὰ ἄλλα ὁμογενῆ μας μειράκια τὰ συνευρισκόμενα εἰς τὴν αὐτὴν μάνδραν, τρέχουν μέγαν καὶ φρικτὸν κίνδυνον νὰ διαφθείρωσιν ὁλότελα τὰ ὁποῖα ἔφεραν ἀπὸ τὴν πατρίδα παρθενικὰ ἤθη. Ἡ κατὰ λεπτὸν περιγραφὴ τῆς φθορᾶς των ὑπερβαίνει τὴν δύναμίν μου. Ἂν ἐπιθυμῇς τοιαύτην περιγραφήν, ζήτησέ την ἀπὸ τὸν Φουρναράκην ἢ ἀπὸ τὸν Πρασακάκην, πρὸς τὸν ὁποῖον τὴν ἔγραψεν ὁ Γραικὸς διδάσκαλος τοῦ υἱοῦ τοῦ Μαυρομιχάλη. Τοῦτο μόνον σὲ λέγω, ὅτι τὰ ταλαίπωρα παιδία παρεκτὸς τῆς ἕως τώρα κακῆς συνηθείας νὰ τὰ σύρωσι συχνὰ ἀπὸ τὸ σχολεῖον, περὶ τῆς ὁποίας καὶ ἄλλοτε σ' ἔγραψα, ἔχουν τώρα καθημερινὸν διδάσκαλον ἀσωτίας εἰς αὐτὸ τὸ σχολεῖον τὸν κατάρατον ἀνεψιὸν τοῦ καταράτου ἀποθανόντος Ν., τὸν ὁποῖον ἐσύστησεν εἰς τὴν ἐδῶ ἐπιτροπὴν ὁ φιλόπατρις Μ., φαναριώτης φαναριώτην, διὰ νὰ πολυπλασιάσῃ τὰ γεννήματα τῶν ἐχιδνῶν εἰς τὴν πολυπαθῆ Ἑλλάδα. Ὁ μιαρὸς οὗτος διδάσκαλος Ν., πρεσβύτερος τῶν ἄλλων τὴν ἡλικίαν, ὄχι μόνον γνωστοποιεῖ εἰς τὰ νεαρὰ παιδία τὰς ἔξω τοῦ σχολείου ἀσελγείας του, ἀλλὰ καὶ τοὺς διδάσκει ἔσω τοῦ σχολείου πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν τολμῶ νὰ σὲ γράψω.

Ἄλλην ἰατρείαν τοῦ κακοῦ (καὶ φοβοῦμαι ὅτι οὐδ' αὐτὴ ὠφελεῖ πλέον) δὲν βλέπω, παρὰ νὰ χωρίσῃς τὸν Ἀπο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στόλην ἀπὸ τόσον ὀλέθριον συνοδίαν, καὶ νὰ τὸν βάλῃς, ἂν ὁ πατήρ του ἔχῃ τοὺς χρηματικοὺς πόρους εἰς ἄλλο κοινοβιακὸν σχολεῖον, ὄχι ἐδῶ, ἀλλ' εἰς τοὺς Σβίτσερους, ἢ τὸ καλήτερον καὶ ὠφελιμώτερον νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν πατρίδα, νὰ μάθῃ πρῶτον ἐκεῖ τὴν Ἑλλ. γλῶσσαν!!! ἀλλ' ὅσα ἔμαθε κακὰ ἀπὸ τὸν Ν., πῶς ἔχει νὰ τὰ ἀπομάθῃ; Ἀλλὰ τὰ λοιπά μας μειράκια, καὶ μάλιστα τὸν νεώτερον παρὰ τοὺς ἄλλους Κ., πῶς ἔχομεν νὰ τοὺς σώσωμεν;

Δὲν ἠμπορεῖς, φίλε, νὰ συλλογισθῇς πόσον μὲ θλίβει ὁ κίνδυνος οὗτος τῶν ταλαιπώρων νέων. Σκεφθῆτε τὸ πρᾶγμα μὲ τὸν σύντ. συμβουλευθῆτε καὶ μὲ τὸν ἐν Μασσαλ. Πρασακάκην, καὶ σώσετὲ (ἂν δύνασθε, καὶ ἣν' ἀκόμη σωτηρίας ἐλπὶς) τὰ τέκνα τῆς πατρίδος μας. Εὐτυχεῖτε! Τὄνομά μου μὴν ἀναφέρῃς περὶ τούτων.

Ἂς ἔχω (νὰ ζῆτε!) ἀπόκρισιν ταχινήν, καὶ τὴν ἐτήσ. συνεισφορὰν τοῦ 1827 ἔτους.

11.

29 Δεκεμβρίου, 1826.

Φίλοι,

Ἔλαβα τὴν 8 Δεκεμβρίου συνωδευμένην μὲ τὰ 1500 φρ. Ἡ τελευταία μου πρὸς σᾶς ἦτο 10 Δεκ. περιέχουσα τὴν ἀπολῃπτικὴν τῶν φρ. 500 τοῦ Πιτσιπιοῦ,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν ἐλύπησα καὶ τὸν φίλον Ζ. Βλ. μὲ τὴν περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀποστόλη ἀγγελίαν. Ἐφρόντισα νὰ τὰ μάθῃ ἡ ἐπιτροπή· καὶ καταγίνεται τὴν ὥραν ταύτην νὰ θεραπεύσῃ τὸ κακόν, χωρίζουσα τὰ δυστυχῆ παιδάρια καὶ ἀπομακρύνουσα ἀπὸ τὰς αἰτίας τοῦ κακοῦ, καὶ ἐξαιρέτως ἀπὸ τὸν ἀρχέκακον Ν. Δὲν ἐξεύρω ἕως πόσον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ἡ τοιαύτη θεραπεία, ἥτις ἔπρεπε νὰ γενῇ ἀπ' ἀρχῆς προφυλακτικὴ πλέον παρὰ ἰατρική. Ἂν ὁ πατὴρ Ἀποστόλης εἶχε τρόπον χρηματικόν, τὸν ἐσυμβούλευα νὰ σύρῃ τὸ τέκνον του, καὶ νὰ τὸ βάλῃ εἰς χωριστὸν σχολεῖον δι' ἰδίας του δαπάνης· καὶ τοῦτο πάλιν, ὄχι ἐδῶ, ἀλλ' εἰς κανὲν κοινοβιακὸν γυμνάσιον τῶν Σβιτσέρων. Ἐκεῖθεν ἐλπίζεται μόρφωσις ἠθῶν, χωρὶς τῆς ὁποίας πᾶσα ἄλλη παιδεία δὲν εἶναι παρὰ ψευδοπαιδεία, ἂν ἦναι ἀληθῆ ὅσα λέγουν οἱ πρόγονοί μας εἰς τὰ προλεγόμενα.

Μὲ εὐχαρίστησιν βλέπω ὅτι τὰ προλεγ. ταῦτα σᾶς εὐχαρίστησαν. Χρείαν βέβαια δὲν εἴχετε ἀπ' αὐτὰ νὰ ρυθμίσητε τὴν ἀγωγήν σας· μ' ὅλον τοῦτο, φίλοι, ἡ εἰλικρινὴς ἐξομολόγησίς μου (σελ. ιγ΄) πρέπει νὰ σᾶς κάμῃ προσεκτικούς. Σφάλμα δὲν εἶναι ἡ στέρησις τῆς παιδικῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ἀποτέλεσμα τῆς κοινῆς τοῦ γένους δυστυχίας. Ἀσυγχωρήτως ὅμως θέλομεν σφάλειν, ἂν δὲν καταλάβωμεν τὴν στέρησιν ταύτην, καὶ ἂν δὲν σπουδάσωμεν νὰ φυλάξωμεν κἂν τοὺς νεωτέρους ἀπὸ τόσον φρικτὴν δυστυχίαν. Ὅλη σας ἡ σπουδὴ ἂς δίδεται εἰς τὴν ἀληθῆ ἀγωγὴν καὶ παιδείαν τῶν τέκνων σας. Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν νὰ μεμφθῶμεν τοὺς γονεῖς μας, ἐπειδὴ οἱ ταλαίπωροι δὲν ἐδύναντο νὰ μᾶς δώσωσιν ὅ,τι δὲν εἶχαν αὐτοί. Ἀλλὰ τὰ τέκνα μας ἢ τὰ τέκνα τῶν φίλων μας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἶναι κίνδυνος μὴ μᾶς καταρασθῶσιν, ἐπειδὴ ἡ ἐποχὴ εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν, ἂν ὄχι λαμπρά, εἶναι ὅμως ἀσυγκρίτως ὀλιγώτερον σκοτεινὴ τῆς ἐποχῆς τῶν γονέων μας. Ἔχομεν βιβλία πλειότερα· ἔχομεν καὶ φίλους νὰ μᾶς φανερόνωσι τῶν προγόνων μας τὰ παραγγέλματα. Διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ! φίλοι, τὰ τέκνα σας, τὰ τέκνα σας καὶ πάλιν τὰ τέκνα σας.

Ἔρχομαι τώρα, φίλε Βλ. νὰ σὲ κοινωνήσω τὴν ὁποίαν εἰς τὰς νυκτερινάς μου ὀδυνηρὰς ἀγρυπνίας συνέλαβα ἰδέαν περὶ τῆς δυστυχοῦς Χ. Ἡ προσδοκωμένη ἀπὸ τὴν Ἀμ. Φρεγ. ἀκούω, ὅτι κατευωδώθη εἰς τὴν Μάλταν, καὶ ὅτι ὁ Κοχρ ἑτοιμάζεται νὰ ὑπάγῃ νὰ ἀναλάβῃ τὴν κυβέρνησίν της. Ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος δέν σε λανθάνει, ὅτι μεσιτεύουν εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ καλοθελητάι μας Διπλωματικοὶ νὰ μᾶς συμβιβάσωσι μὲ τὸν τύραννον. Ἐρωτῶ σε, ἡ τύχη τῆς ποτὲ λαμπρᾶς Χ. ὁποία μέλλει νὰ ἦναι; Κατὰ τὸν συμβιβασμὸν (ὡς καὶ ἄλλοτε σὲ τὸ εἶπα), φυσικὰ εἰς ἐκεῖνον ἔχει νὰ μείνῃ, ὅστις τὴν κρατεῖ σήμερον καὶ κρατουμένην ἀπ' αὐτὸν τίς ἀπὸ σᾶς τολμᾷ πλέον νὰ τὴν κατοικήσῃ; Ἄλλην ἐλπίδα σωτηρίας δὲν βλέπω παρὰ νὰ τὴν ἀνακτήσητε πρὸ τοῦ συμβιβασμοῦ.? Καὶ μὲ ποῖα μέσα; μ' ἐρωτᾷς καὶ σύ. Ἰδοὺ τί συλλογίζομαι, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ τὰ συλλογισθῇς μὲ σκέψιν ἀκριβῆ. Ὁ Κοχρ. εἶναι μὲ ὑπερβολὴν φιλόδοξος, ἀλλὰ μὲ τὴν αὐτὴν ὑπερβολὴν εἶναι καὶ φιλοχρήματος. Εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ προσδράμητε ἐρεθίζοντες τὴν φιλοδοξίαν, καὶ χορταίνοντες τὴν φιλοχρηματίαν του. Τοῦτο δὲν γίνεται διὰ ψιλῶν γραμμάτων, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ συμφωνήσετε ὀλίγοι τινὲς οἱ πλέον εὐκατάστατοι νὰ στείλητε εἰς αὐτὸν ἕνα ἀπὸ σᾶς ἐγγράφως πληρεξούσιον (ἄλλον δὲν βλέπω

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παρὰ τὸν γαμβρόν σου, τὸν Ι. Μ.) νὰ τὸν ὑποσχεθῇ τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν, ἂν σᾶς ἐλευθερώσῃ τὴν Χ. πρὸ τοῦ συμβιβασμοῦ. Καὶ ὄχι μόνον νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν φυλάξῃ χρόνον ἕνα ἢ κἂν χρόνου διάστημα, ὅσον ἀρκεῖ νὰ σᾶς δώσῃ καιρὸν νὰ τὴν ὀχυρώσετε, ὥστε νὰ μὴν ἔχετε πλέον χρείαν ξένης βοηθείας. Ἂν ἐλπίζῃς, φίλε, τί ἀπὸ τοῦτόν μου τὸν συλλογισμόν, πρέπει νὰ τὸ βάλῃς εἰς πρᾶξιν, ὅσον τὸ δυνατόν, ἐγρήγορα. Ἂν καὶ δὲν πιστεύω τὸν συμβιβασμὸν οὔτε τόσον εὔκολον, οὔτε τόσον γρήγορον, ἡ φρόνησις ὅμως ἀπαιτεῖ μεγάλην ταχύτητα. Ἂν ζητήσῃς νὰ βάλῃς εἰς συμφωνίαν ὅλους, δηλαδὴ τοὺς ἐν Λιβόρνῳ, Βιέννῃ, Μασσαλίᾳ καὶ Λονδίνῳ, τὸ πρᾶγμα μέλλει νὰ ὑπάγῃ εἰς μάκρος, διότι ἐξεύρεις (ἂς μὴ κρύπτωμεν τὰς ἐντροπάς μας), φίλε, ὅτι μεταξὺ τούτων εὑρίσκονται καὶ Σμαριδοκέφαλοι. Ἀρκοῦν ὀλίγοι τινές, ὅσους δυνηθῇς προχείρως νὰ πείσῃς, νὰ δώσωσιν εἰς τὸν Κοχρ. διὰ τοῦ πληρεξουσίου ἐγγύησιν τῆς ἀμοιβῆς, διὰ τὴν ἀνάκτησιν καὶ ἑνὸς χρόνου φύλαξιν τῆς νήσου. Ἂν ἡ θεία πρόνοια εὐλογήσῃ τὴν ἐπιχείρησιν, τότε καὶ οἱ μὴ πειθόμενοι ἀναγκάζονται, ὡς τὸ ἀπαιτεῖ τὸ δίκαιον, νὰ πληρώσῃ καθεῖς τὸ ἀνάλογον τῆς δαπάνης. Ἐγρήγορα, πάλιν λέγω, νὰ βαλθῇ εἰς πρᾶξιν τὸ ἔργον· ὁ καιρὸς δὲν συγχωρεῖ ἀναβολάς. Ἂν ὁ γαμβρός σου εἶν' ἀκόμη εἰς Μασσ. καὶ ὁ Κοχρ. δὲν ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, ἂς γενῇ ἡ περὶ τούτων διαπραγμάτευσις εἰς Μασσ. πράξε ὅ,τι δυνηθῇς, καὶ δός με καμμίαν παρηγορητικὴν ἀγγελίαν.

Παρηγορίαν σοῦ ζητῶ καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὰς ἐλπίδας, ἐπειδὴ παρατηρῶ ὅτι πολλοὶ ἀπὸ σᾶς, κατὰ δυστυχίαν, δὲν ἐλπίζουν πλέον πατρίδα. Ἡ ἄρνησις τῶν δύο καλῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συμπολιτῶν Λ. Ψ. καὶ Γ. Ι. Σ. εἰς τὴν περὶ γυμνασ. συνεισφορὰν πόθεν ἄλλοθεν προέρχεται πλὴν ἀπὸ ἀπελπισίαν, ὅτι οὔτε πατρὶς (ὦ Θεέ!) οὔτε γυμν. ἔμεινε πλέον δι' αὐτούς;

Μὲ ἐρωτᾶτε, ἂν ἔλαβα τὰ 400 φρ. ἀπὸ Λιβόρνου. Ἰδοὺ τί μὲ γράφει ὁ Φρ. Ῥοδοκ. (ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ὁποίαν εἶχα τὸν στείλειν προκήρυξιν τοῦ Κοκκώνη) τὴν 23 Δεκεμβρίου, αὐτολεξεί, « Σήμερον γράφω τῶν ἐν Μασσαλίᾳ κυρίων Πετροκοκκίνου καὶ Ἀγελάστου νὰ σᾶς ἐμβάσουν φράγκα ἑκατόν, μέρος μου δι' ὅσον εἶχα ἀγοραιωθῆ μὲ τοὺς κυρίους Ζ. Βλ. καὶ Ι. Ρώτ. ». Ταύτην ὅμως τὴν ὀδυνηρὰν ἐλεημοσύνην! δὲν τὴν ἔλαβα μέχρι τῆς παρούσης ὥρας. Ἂς ἐλευθερωθῇ ἡ Χ. καὶ ὅλα ταῦτα δὲν εἶναι ἄξια λύπης. Ἂς ἐλευθερωθῇ μόνον, πρὶν κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὡς τόσον παρηγοροῦμαι μὲ τὰς ἐλπίδας τοῦ 1826 ἔτους! καὶ σᾶς εὔχομαι τὸ μετ' ὀλίγον μέλλον καὶ τὰ ἀκόλουθα πλήρη χαρᾶς καὶ εὐδαιμονίας καὶ εἰς σᾶς καὶ εἰς τὰ τέκνα σας, τὰ ὁποῖα μέλλουν νὰ ἴδωσι τὸ 1926 ἔτος!

Ο. Ο.

Ἐνδεχόμενον νὰ ἐγχειρίσῃ τις εἰς τοὺς δύο, ἢ ἓν' ἀπὸ τοὺς δύο, δέσμην σφραγισμένην δι' ἐμέ· φυλάξατέ την δίδοντές με τὴν εἴδησιν. Καὶ πάλιν εὐδαιμονεῖτε!

12.

10 Φεβρουαρίου 1827.

Φίλοι πολῖται,

Ἡ τελευταία μου ἦτο 29 Δεκεμβρίου (1826)· πρὸ ταύτης σᾶς ἔγραψα καὶ τὴν 10 τοῦ αὐτοῦ. Εἰς τὴν πρώ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

την σᾶς ἐφανέρωσά καὶ τὴν παραλαβὴν τῶν ὁποίων μ'
ἐστείλετε 1500 φρ. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔλαβα ἄλλα
1500 ἀπὸ τῶν ἐν Ὀδησσῷ τινα ἀνώνυμον διὰ 300 σώ-
ματα Λυκούργου, καὶ ἄλλα 300 τοῦ Ἐγχειριδίου, τὰ
ὁποῖα ἐθυσίασα διὰ τόσον μικρὰν τιμὴν μὲ συνθήκην νὰ
μοιράζωνται εἰς μόνους τοὺς πέντητας σπουδαστὰς ὁμογε-
νεῖς, καὶ ὄχι εἰς τοὺς δυνατοὺς νὰ τ' ἀγοράζωσι.

Μὲ τὰς δύο ταύτας ποσότητας ἐλευθερώθην ἀπὸ τὸ
εἰς τὸν τυπογράφον χρέος μου· ἀλλὰ δὲν ἔχω πλέον τρό-
πον νὰ ἐπιχειρήσω ἄλλην κάμμιαν ἔκδοσιν, μ' ὅλον ὅτι
ἤλπιζα νὰ τὴν κάμω πρὸς τὸ πάσχα. Ὅθεν μένω ἡσυχος
μὲ ὄχι μικρὰν μου λύπην. Τὸ ἀργυρικόν μου ταμεῖον
εὑρίσκεται εἰς τοιαύτην ἀσκητικὴν ἀκτημοσύνην, ὥστε ἂ
ἀποθάνω μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς ἐπιστολῆς μου, δὲν θέ
λουν εὑρεῖν οἱ ζῶντες μηδ' ὅσα ἀρκοῦν εἰς τὸν ἐνταφια
σμόν μου.

Ἡ ἀπὸ Λιβόρνου ἐλεημοσύνη τῶν 100 φρ. δὲν ἐφάν
ἕως τὴν ὥραν ταύτην!!! μ' ὅλον ὅτι ἀνηγγέλθη πρ
πολλοῦ, ὡς σᾶς ἔγραφα.

Δὲν μὲ λυπεῖ, πιστεύσατέ με, φίλοι, ἡ ἀναργυρία, ὅσ
μὲ θλίβει τοῦ σκοποῦ μου ἡ ἀποτυχία. Ὁ σκοπός μ
ἦτο νὰ μὴ παύσω νὰ ἐκδίδω ἕως τελευταίας μου ἀνα
πνοῆς· καὶ τὰ λοίσθια πνέων ἐπεθύμουν καὶ ἤλπιζα
διορθόνω τυπογραφικὰ δοκίμια, ὅσον ἦτο δυνατὸν
κάμῃ ψυχομαχῶν ἄνθρωπος. Ἀλλ' ἡ τύχη μ' ἐστέρη
καὶ ταύτην τὴν ὁποίαν τὸ γῆρας μ' ἀφῆκε «γλυκυτάτ
διατριβὴν» ὡς τὴν ὀνομάζει ὁ σύντ.

Διὰ ταύτην τὴν ἀκούσιον παῦσιν τοῦ ἔργου μου, ἀνα
κάζομαι νὰ σᾶς προφανερόνω τινὰ ἄξια τῆς φροντίδ
σας μετὰ τὸν θάνατόν μου, καὶ τὰ ὁποῖα χρεωστεῖ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ἐκτελέσῃ μὲ τὴν συμβουλὴν τοῦ φίλου μου Thurot, τοῦ ἐκβιβαστοῦ τῆς διαθήκης μου, ὁ μέλλων νὰ σταλθῇ ἀπὸ σᾶς διὰ νὰ παραλάβῃ τὰ κτήματά μου.

1. Ἂν εὕρῃ καμμίαν ἔκδοσιν (ἢ ἐκδόσεις) Ἑλληνικοῦ συγγραφέως, τελειωμένην χειρογράφως μὲ σημειώσεις Ἑλληνικὰς ἢ Γαλλικάς, ἐμπορεῖ νὰ τὴν προβάλῃ εἰς κανένα τῶν ἐδῶ τυπογράφων ἢ βιβλιοπωλῶν, ν' ἀγοράσῃ τὸ χειρόγραφον καὶ νὰ τὸ πληρώσῃ, παρεκτὸς ἂν ἔχετε τὸν τρόπον νὰ κάμητε σεῖς τὴν δαπάνην.

2. Θέλει ἴσως εὑρεῖν καμμίαν ἔκδοσιν χειρόγραφον συγγραφέως Βαρβάρου τῶν τελευταίων ἑκατονταετηρίδων μὲ σημειώσεις μου Γραικικάς, καὶ παρὰ ταύτην, ἄλλας διαφόρους σημειώσεις εἰς τὴν κοινήν μας γλῶσσαν εἰς χωριστὰ φύλλα (ὀλίγαι τινες ἐξ αὐτῶν εἶναι στιχωμέναι μὲ ἐπιγραφήν, **Ὕλη Λεξικοῦ**). Ὅλα ταῦτα ἐπεθύμουν νὰ περάσωσιν εἰς χεῖρας τοῦ Βάμβα, νὰ τὰ ἐξετάσῃ, καὶ νὰ κάμῃ ἐξ αὐτῶν ἀπάνθισμα, ἂν προσμένῃ ἐξ αὐτῶν καμμίαν ὠφέλειαν. Ἔξω τούτων εἶναι καὶ τὸ τυπωμένον Λεξικὸν Γραικοϊταλικὸν τοῦ Καπουκίνου Σομαυέρα, καταφορτισμένον τὰ περιθώρια μὲ γραπτὰς σημειώσεις μου. Αὐτὸ εἶναι τοῦ Γυμνασίου· ἀλλ' ὅμως ἐπεθύμουν νὰ ἐρευνηθῇ καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὸν Βάμβαν.

3. Ἂν πωληθῇ κάμμία χειρόγραφος ἔκδοσις (ἀπὸ τὸ Νο 1) πρέπει νὰ πωληθῇ καὶ νὰ τυπωθῇ εἰς τοὺς Παριτίους, διὰ νὰ θεωρῶνται καὶ διορθόνωνται τὰ δοκίμια ἀπὸ τὸν Φ. Φ. ἐπιβλέποντος καὶ προστατοῦντος τοῦ Thurot. Ἀπὸ τὸ λευκὸν εἰς τὸ μέλαν διαφέρει ἡ ἐπιθεώρησις αὐτοῦ τοῦ ἐκδότου παρόντος, ἀπὸ τὴν ἐπιθεώρησιν ἄλλου παρὰ τὸν ἐκδότην. Ἀλλὰ τί νὰ κάμω; « Ἀνάγκη οὐδὲ θεοὶ μάχονται ». Ἤλπιζα ὁ ταλαίπωρος νὰ τὰ βάλω εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τάξιν, νὰ τὰ ἀναθεωρήσω καὶ νὰ τὰ διορθώσω αὐτὸς ἐγώ. Τοῦτο γίνεται δι' ἐμὲ θάνατος πρὸ θανάτου.

Ὁ Κούμας μὲ ἀναγγέλλει μὲ ἐπιστολὴν 27 Ἰανουαρίου, ὅτι ἡ αὐτοῦ εὑρισκομένη θυγάτηρ του παρέδωκεν εἰς τὸν σύντεκνον δέσμην σφραγισμένην εἰς ὄνομά μου. Παρακαλῶ λοιπὸν ἐκτενῶς τὸν σύντεκνον, ἂν ἔλαβε τὴν δέσμην (ἢ ὅταν τὴν λάβῃ) νὰ τὴν περιτυλίξῃ μὲ χαρτίον παχύ, ἢ πανίον, καὶ νὰ τὴν κατευθύνῃ δι' ἁμάξης ἀσφαλέστατα εἰς τὸν Andr. et Cott. γράφων ἐξαιρέτως εἰς αὐτὸν νὰ μὲ τὴν παραδώσῃ, ἂν μ' εὕρῃ ζῶντα· εἰ δὲ μή, νὰ μὴ τὴν παραδώσῃ εἰς ἄλλον παρὰ τὸν κύριον François Thurot, professeur au collége royal de France. Ἂς ἐπιμεληθῇ ὁ σύντεκνος (νὰ ζήσῃ!) νὰ μὲ τὴν προφθάσῃ τὸ γρηγορώτερον καὶ ἀσφαλέστερον.

Παρακαλῶ τὸν αὐτὸν σύντ. νὰ ἀποκριθῇ εἰς τὴν ὁποίαν μ' ἐρώτα ἐσχάτως ὁ κύριος N. Z. ἐρώτησιν, ἂν ἡ δωρεὰ του βιβλίων εἰς ἓξ κιβωτοὺς ἔφθασαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅτι ὁ ἐν Μασσαλίᾳ κ. Θεόδωρος Πρασακάκης μὲ γράφει, ὅτι τὰ βιβλία ἔφθασαν πρὸ πολλοῦ καὶ παρεδόθησαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν. Ἂς εἴπῃ ἀκόμη τὸν N. Z., ὅτι θέλω ἀποκριθῆν εἰς τὴν ἐπιστολήν του.

Ὁ ἐν Μασσαλίᾳ Θεόδωρος Πρασακάκης γράφει, ὅτ εἶχε παραδώσειν εἰς τὸν Ἰωάννην Μαυρογορδάτον τ δύο πρώτας κιβωτοὺς (Z R N° 1-2) περιεχούσας τὰ 30 σώματα Λυκούργου, τὸ ὁποῖον ἐσύγχυσεν ὀλίγον τὴν τὸν ἐν Ὀδησσῷ συνθήκην μου. Ὅθεν ἔγραψα παρευθ εἰς μὲν τὸν Θεόδ. Πρ. νὰ κατευθύνῃ τὰς ἔτι εὑρισκομ νας εἰς χεῖράς του λοιπὰς δύο κιβωτοὺς (Z R N° 3- περιεχούσας 300 σώματα τοῦ Ἐγχειριδίου εἰς τὴν Ναυπλίῳ φιλάνθρωπον ἑταιρίαν· εἰς δὲ τὸν Ἰωάν. Μα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρογορδ. νὰ μὲ σημειώσῃ πόσα μένουν ἀκόμη εἰς χεῖράς του ἀπὸ τὸν Λυκοῦργον, διὰ νὰ ἀναπληρώσω ἀπ' ἐδῶ τὸν ἀριθμὸν τῶν 300, καὶ νὰ σταλθῶσι καὶ αὐτὰ εἰς τὴν αὐτὴν ἑταιρίαν.

Ὁ ἐν Ὀδησσῷ γράφει, ὅτι θέλει νὰ μείνῃ ἀνώνυμος· ἀλλὰ μὴν ἐξεύρων, ἂν τὸ ζητῇ κινούμενος ἀπὸ μετριοφροσύνην, ἢ δι' ἄλλας πολιτικὰς αἰτίας, ἀρκοῦμαι κατὰ τὸ παρὸν νὰ γράψω εἰς τὴν Ἑταιρίαν, ὅτι τὸ δῶρον τῶν 600 σωμάτων προσφέρεται ἀπὸ Ἀνώνυμον, ἕως νὰ μάθω τὴν γνώμην τοῦ δωρητοῦ.

Περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀποστόλη, δὲν ἔχω τι, φίλε Ζ. Βλ., νεώτερον νὰ σὲ γράψω, οὔτε καλόν, οὔτε κακόν. Ἐπιμένω ὅμως εἰς τὴν προτέραν μου γνώμην, ὅτι καὶ αὐτὸν καὶ τὰ λοιπὰ ταλαίπωρα μειράκια, ἂν ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, ἤθελα τὰ πέμψειν εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Εὐδαιμονεῖτε, φίλοι! Ο. Ο.

Μὴν ἀμελήσῃς, φίλε Βλ. νὰ γράψῃς πάραυτα εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ἰωάν. Μαυρογορ. νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς διαταγάς μου περὶ τοῦ Λυκούργου.

Ὁ Ἄγγλος Κόχρ. μόλις περὶ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν, ὡς με γράφει ὁ Πρασακ. Πάλιν σ' ἐνθυμίζω ὅ,τι σ' ἔλεγα περὶ αὐτοῦ εἰς τὴν προλαβοῦσάν μου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

13.

23 Φεβρουαρίου 1827.

Ἀγαπητὲ φίλε,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. ἔλαβα τὴν 17 Ἰα-
νουαρίου, καὶ τὴν 6 Φεβρ. τοῦ συντ. Περὶ τῆς πατρίδος
δὲν ἔχω τι πλέον, παρὰ εὐχὰς ἀπὸ βάθους ψυχῆς. Φρον-
τίσατε μόνον νὰ τὰς πληρώσητε. Ὁ Κόχρ. ἀνεχώρησε
τὴν 15 τοῦ παρόντος πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐδῶ κλεισμένας πρὸς τὴν Φιλ. Ἑταιρ. καὶ ἄλλη
πρὸς τὸν Θεόκλ. Σφραγίσατε καὶ στείλατέ τας χωρὶ
ἀναβολήν· τῆς πρὸς τὸν Θεόκλ. παρακαλῶ τὸν σύντ
νὰ μοῦ στείλῃ ἀντίγραφον, διότι δὲν μ' ἐσυγχώρησεν
καιρὸς νὰ τὴν ἀντιγράψω. Βλέπετε, ὅτι ἀπ' ἐδῶ στέλλο
πάλιν διὰ Μασσαλίας 300 Λυκούργους, ἐπειδὴ ἔμαθ
ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Μαυρογορδάτον, ὅτι ἔστειλε τοὺς πρώ
τους εἰς τὸν Θεόκλητον. Ὅθεν ἂς μείνωσιν οἱ πρῶτοι ε
ἐκεῖνον, διὰ νὰ πωλῇ, ἂν ἦναι δυνατόν, καὶ νὰ σᾶς πέμπ
τὸν λογαριασμόν. Ἀφαιρέσατε μόνον ἀπὸ τὸν λογαρια
σμὸν τὰ 1215 φρ. τοῦ Ἐγχειρ. Ἐπικτ., ἐπειδὴ τὰ πλ
ρόνει ὁ ἀπὸ τῆς Ὀδησσοῦ, ὡς σας ἔγραφα τὴν 10 τ
παρόντος.

Ἀπὸ τὸν ἐν Λιβόρνῳ Ζωρζῆν Ῥοδοκανάκην ἔλαβα 2(
φρ. Τὰ δὲ ἄλλα τὰ προμηνυθέντα 100 φρ. ἀπὸ τὸν Φ
δὲν ἐφάνησαν ἀκόμη.

Ἐπειδὴ ὁ σύντ. ἔλαβεν ἀπὸ τὸν γαμβρὸν τοῦ Κού
τὴν δέσμην, τὸν παρακαλῶ νὰ πράξῃ, ὡς τὸν ἔγρα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

(τὴν 29 Δεκεμβρίου 1827), ἤγουν νὰ τὴν περιτυλίξῃ μὲ δεύτερον κάλυμμα, καὶ νὰ τὴν στείλῃ ἀσφαλέστατα πρὸς τὸν Andr. et Cott. παρακαλῶν νὰ μὲ τὴν ἐγχειρίσῃ, ἂν μὲ φθάσῃ ζῶντα, εἰ δὲ μή, νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὸν Fr. Thurot, professeur au collége royal de France. Ἡ σωματική μου ὑγεία κατήντησεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε φοβοῦμαι μὴ δέν με φθάσῃ ἡ δέσμη. Προσμένω τὸ τέλος τῶν πόνων μου μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν· ἄλλο δέν με λυπεῖ, πλὴν ὅτι κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὶν ἀκούσω τὴν ἀνάκτησιν τῆς Χ.

Διὰ τὸ πλησιάζον τέλος τῆς ζωῆς μου, ἄφες πρὸς τὸ παρόν, φίλε Βλ. καὶ τὴν ὁποίαν λέγεις ἀποστολὴν βιβλίων εἰς Βουκουρέστιον. Ἀρκετὰ βιβλία ἐσκορπίσθησαν μὲ ζημίαν μου εἰς διάφορα μέρη· ἂς μείνωσι κἂν ὅσα κρατῶ, καὶ ἂς τὰ οἰκονομήσῃ ἔπειτα τὸ Γυμνάσιον. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι νὰ προσθέσω εἰς ὅσα σᾶς ἔγραφα τὴν 10 τοῦ παρόντος καὶ τὰ ἑξῆς, ἀναγκαῖα νὰ ἐξεύρητε, ἂν καὶ ἦναι σημειωμένα εἰς τὸ κατάστιχόν μου.

Εἰς τοὺς ἐν Βιέννῃ ἀδελφοὺς Ῥάλλη 130 σώματα τῆς Δ Ῥαψῳδίας τῆς Ἰλιάδος ἡμίδετα, πρὸς 3 φρ. φρ. 390
250 σώματα τῆς Δ Ῥαψῳδίας τῆς Ἰλιάδος ῥαμμένα πρὸς 2,50. . . . . » 625,—
φρ. 1015,—
Μ' ἔπεμψαν . . . . . » 250,—
φρ. 765,—

Τὴν 23 Ἰουνίου 1825 ἔμειναν εἰς χεῖρας του ἀπὸ τὰ ἡμίδετα σώματα 124
ἀπὸ τὰ ῥαμμένα. 243
σώματα . . 367
Πρὸς μεταφορὰν. . . φρ. 765,—

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Θεόδωρον Πρασακάκην 460 σώμ. Συμβουλ. τριῶν Ἐπισκοπ. στιχωμένα. . . . . φρ. 1380
75 ῥαμμένα . . . . . » 187,50
1567,50

Εἰς τὸν αὐτὸν 288 σώματα Βεκκαρίου ἡμίδετα φρ. 2304
200 ῥαμμένα » 1400 3704
5271,50

Ἀφαιρῶ ὅσα μ'ἔπεμψεν ἕως τῆς σήμερον 599

φρ
φρ

Μὴ δίδετε προσοχὴν εἰς τὰς τιμάς, ἐπειδὴ πληρεξουσιότητα νὰ τὰ πωλῇ, ὡς δύναται. ἀριθμὸν τῶν σωμάτων πρέπει νὰ ἀφαιρεθῶσιν ἐνθυμοῦμαι), ὅσα τὸν ἔγραψα κατὰ καιρὸν νὰ μέρους μου. Εὐτυχεῖτε !

14.

29 Ἀπριλίου

Κατασπάζομαι πανοικίους καὶ τοὺς δύο. ὅμως ἐξαίρετον ἂς λάβῃ μὲ τὰς θερμὰς εὐχά

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δευμένον ἡ ἀντιγράψασα πρὸς τὸν Θεοκλήτον, τῆς ὁποίας οὐδὲ τὸ ὄνομα ἠξιώθην νὰ μάθω διὰ τὴν ἐγκαύχησιν τοῦ πατρός της. Καύχησις δικαία ἀλλ' ὄχι ὥστε νὰ λησμονήσῃ καὶ τὸνομα. Παρομοίαν ἀπροσδόκητον εὐφροσύνην μ' ἐπροξένησε πρὸ μικροῦ καὶ ὁ Θεόδωρος Πρασακάκης ἐλθὼν ἐδῶ μὲ τὴν φιλολόγον καὶ χρηστῶς ἀναθραμμένην σύζυγόν του, καὶ εὑρισκόμενος τώρα εἰς Λονδῖνον, ὅθεν μέλλει νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν ἐδῶ μετ' ὀλίγον. Τοιαύτας χαρᾶς, προδρόμους τῆς κοινῆς Ἑλληνικῆς εὐδαιμονίας δὲν ἔχω πλέον νὰ προσμένω πολλὰς φθάσας εἰς τὸ ἐσπέρας τοῦ βίου· εὔχομαι νὰ τὰς ἰδῆτε καὶ νὰ τὰς ἀπολαύσητε πολλὰς καὶ μακρὰς ἐσεῖς!

Ἔφθασε καὶ ὁ Κοντόσταυλος τὴν 24, καὶ ἐκίνησε τὴν 26 Ἀπριλίου πρὸς τὸ Λονδῖνον, ὅθεν μέλλει νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ πάλιν. Μ' ἔφερε καὶ λείψανον ἱερόν, ξηρὸν κλάδον φυτοῦ ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ κτίστ. τῆς Ἀμ. εὐδαίμ. W. Ἐὰν ἡ πολιτικ. μας μεταβολὴ ἐπρόσμενεν ἀκόμη εἴκοσιν ἔτη, ἕως νὰ πολλαπλασιασθῶσιν οἱ ἔχοντες θυγατέρας ὁμοίας τῆς ἀνωνύμου, ἤθελε βέβαια βλαστήσειν καὶ μεταξύ μας, ἂν ὄχι κανένας W, τοὐλάχιστον κἀνὲν ὁμοιοριστικὸν τοῦ W. Ἀλλὰ τώρα φίλοι, καθ' ὅσα λέγει ὁ Κοντ. καὶ καθ' ὅσα ἰδιαιτέρως μὲ γράφουν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, εἶναι πρᾶγμα ἀξιοθρήνητον ἡ πολιτικὴ της Κυβέρνησις. Φιλοδοξία, ἢ μᾶλλον κενοδοξία, πλεονεξία, φιλοπρωτία, ἀβουλία καὶ παντελὴς παραφροσύνη ἐκυρίευσαν τὰς κεφαλὰς ὀλίγων τινῶν ἀνδραπόδων, τὰ ὁποῖα ἤθελαν πρὸ πολλοῦ ἀφανίσειν τὰς ἐλπίδας τῆς πατρίδος, ἂν δὲν εὐτυχοῦσε νὰ ἔχῃ πολεμιστὰς Μαραθωνίους, καὶ νὰ πολεμῇ τύραννον μωρότερον παρ' αὐτούς. Εἰς τὴν Κόρινθον καταπολεμοῦν ἀλλήλους τ' ἀρχοντόπουλα τῆς Κορίν-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Μέσου

θου διὰ σταφίδα (μὲ γράφουν) καὶ ἄλλας πλε
αἰσχράς.

Μ' ἔστειλεν καὶ ὁ A. Cot. τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ι
Ἄ! διατί νὰ μὴ τὸν ἔχω ἐδῶ εἰς τὰς τελευταίας μο

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην πρὸς τὸν Κ. Πετρίτσην
ἀνοικτήν, νὰ τὴν ἀναγνώσῃ ὁ σύντ. Καὶ ὄχι μ
τὴν ἀναγνώσῃ καὶ νὰ τὴν στείλῃ χωρὶς ἀναβολή
καὶ νὰ γράψῃ πρὸς αὐτόν, παρασταίνων τὴν ἀνάγ
ζητουμένου. Ὅταν λάβῃ τὸ βιβλίον ὁ σύντ. ἂς τὸ
εἰς τὸν ἐδῶ φίλον μου Θυρότον, νὰ τὸ παραδώσῃ
βασιλικὴν Βιβλιοθήκην.

Πρὸς τὸν αὐτὸν φίλον ἂς πέμπῃ ἀπὸ τοῦ νῦν
τὸ ἑξῆς καὶ τὰς πρὸς ἐμὲ ἐπιστολάς του· καὶ θ
λαμβάνειν ἀσφαλέστατα. Ἂς γράφῃ μόνον τὴν ἐπι
A. M. François Thurot, professeur de philo
au collége royal de France, καὶ ὄχι πλέον.

Δὲν ἐδυνήθην νὰ γράψω ταχύτερα τὸν σύντ.
ἤμην εἰς κατάστασιν, καὶ διὰ τὰς σωματικὰς ἀῤῥ
καὶ διὰ τῆς κεφαλῆς τὰς νέας μερίμνας ἀρχίσας ν
γράμματος ἔκδοσιν.

Τὸν Σμαριδοκέφαλον εἶναι καιρὸς πολὺς ἀποῦ
εἶδα. Εὐτυχία ἴσως τῆς πατρίδος εἶναι, ὅτι εἶναι
ἀπὸ τὴν πατρίδα, ὅπου ἄλλο τι νὰ κάμῃ δὲν ἦτ
παρὰ νὰ αὐξάνῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν Σμαριδοκεφά
Ἡ τελευταία μου πρὸς σᾶς ἦτο ἡ 18 Μαρτίο

Ἔχει δίκαιον ὁ σύντ. νὰ μνημονεύῃ τὸν Δομ
Εἰς αὐτὸν χρεωστῶ κ' ἐγώ, ὄχι τὴν ἀρετὴν ἢ π
μου, ἀλλὰ νὰ ἀποφύγω κἂν τὴν τύχην τῶν Σμ
φάλων. Εὐτυχεῖτε!

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τυχίαν της κεφαλής μου· ἐλησμόνησα νὰ ἐπιγράψω τὴν ἐγκλεισμένην πρὸς τὸν ἐν Σμύρνῃ ἐξάδελφόν μου, Κωνσταντῖνον Πετρίτσην. Τί νὰ κάμω; δὲν εἶναι μόνον τὸ «Ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις ὀγδοήκοντα ἔτη» ἀλλὰ δυναστεύομαι καὶ ἀπὸ ἄλλας πολλὰς ἀσχολίας. Καὶ πάλιν εὐτυχεῖτε!

16.

11 Μαΐου 1827.

Nº 8. σταλμένα διὰ τὴν Ἑλλάδα			
5, τόμους νέας Ἐγκυκλοπαιδείας. . . .	φρ.	37,50	
6, Blackstone sur le lois d'Angleterre	»	48	
7, Filangieri avec le commentaire de B. C.	»	38	
4, τομίδια διὰ νὰ δεθῶσιν εἰς δύο. Histoire physique civile et morale de Paris. . . , ...	»	20	
1, Reflex. sur les lois pénales de France et d'Angleterre.	»	4	
23.	φρ.	147,50	
Κιβωτὸν καὶ ἄλλα ἔξοδα. . .	»	6,25	
	φρ.	153,75	

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐπέμφθησαν τὴν 17 Μαρτίου εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ Ῥοδ. υἱ. καὶ συντροφίαν, διὰ νὰ τὰ στείλωσιν εἰς ὅ,τι μέρος τοὺς διορίσει ὁ σύντ. Μετ' ὀλίγον ἑτοιμάζεται καὶ ἄλλη κιβωτὸς διὰ τὸν αὐτὸν σύντ. εἰς τὴν ὁποίαν μεταξὺ ἄλλων θέλει εἶσθαι καὶ ἡ ἀκολουθία τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας καὶ τῆς ἱστορίας τῶν Παρισίων. Τὴν ἐπιστολήν του 26 Ἀπριλίου ἔλαβον. Καὶ πάλιν ἀπορῶ τί ἔγιναν τὰ διὰ τοῦ Κ. Βαχ. σταλθέντα δύο δεσμίδια. Ὁ μείνας ὀλίγος μου νοῦς μέλλει νὰ μετοικίσῃ ἀπὸ τὴν κεφαλήν μου διὰ τὰ τοιαῦτα αἰνίγματα.

Ὁ Κοντόσταυλος δὲν ἐφάνη ἀκόμη. Αἱ πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν ἐφημερίδες Γαλλ. μᾶς ἱστοροῦν πολλὰ παράξενα Μ. Εἰπέτε με, παρακαλῶ, ἂν ἐμάθατέ τι βεβαιότερον περὶ τῶν θρυλλουμένων.

Ὁ ἄνω λογαριασμὸς ἐστάλη εἰς τὸν σύντ. τὴν 12 Ἀπριλ. διὰ τοῦ ἐν Μασσ. Θ. Πρασ.

Τὴν 5 τοῦ παρόντος ἔγραψα καὶ πρὸς σὲ καὶ πρὸς τὸν σύντ. κοινήν, περικλείσας εἰς αὐτὴν τὴν διὰ τὸν Γ. Ῥιζάρην. Ἂς ἔχω νὰ ζῆτε! εἴδησιν περὶ πάντων τούτων

Σήμερον (11) τὸ ἑσπέρας ἔφθασεν ὁ Κοντόσταυλος μ τὰς παρὰ τοῦ συντ. ἐπιστολάς.

Ἀνοικτὴν τὴν ἀφῆκα ἕως σήμερον, μὲ τὴν ἐλπίδα ν προσθέσω τι, ἀλλὰ βλέπω, ὅτι ἡ δύναμίς μου δὲν ἐξ σοῦται μὲ τὴν προθυμίαν μου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

17.

29 Μαΐου 1827.

Φίλοι,

Ἔχω τρεῖς ἐπιστολάς, δύο τοῦ συντ. 20 Ἀπριλ. καὶ 16 Μαΐου, καὶ τρίτην Z. P. 19 Μαΐου. Δὲν εἶναι λεξικὸν τὸ ἔργον μου κατὰ τὸ παρόν, ἀλλὰ ἄλλο τι, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ φοβοῦμαι μὴ δὲν τὸ τελειώσω. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦ κειμένου ἡ τύπωσις προχωρεῖ, αἱ δὲ σημειώσεις εἶναι γραμμέναι ὅλαι καὶ ἑτοιμασμέναι εἰς τύπον, ὁ φίλος Θυρότος θέλει ἀναλάβει τὸν λειπόμενον κόπον τῆς ἐκτυπώσεως. Ἢ δὲν ἐξηγοῦμαι καθαρά, ἢ σεῖς δὲν ἀναγινώσκετε μὲ πολλὴν προσοχὴν τὰς ἐξηγήσεις μου. Σᾶς ἔλεγα ὅτι εἶναι μέρος ὕλης συναθροισμένης διὰ Λεξικόν. Καὶ ἀτελῆ ὅμως ἤθελα τὴν ἐκδόσειν μετὰ χαρᾶς μὲ ἄλλα τινὰ μικρὰ καὶ κολοβὰ συγγραμμάτια, ἂν ἦτο δοσμένον εἰς ἀνθρωπίνην δύναμιν, καὶ δύναμιν νεκροῦ γέροντος νὰ κυνηγῇ, ὡς λέγει ἡ παροιμία, δύο λαγοὺς εἰς τὸν αὐτὸν καιρόν. Εἶχα ἀρχίσειν πρὸ ὀκτὼ μηνῶν ὅ,τι τυπόνω τώρα, καὶ τὸ διέκοψα δι' ἔλλειψιν τῶν μέσων. Τώρα τὸ ἀνέλαβα μὲ ἐλπίδα νὰ τὸ τελειώσω. Πῶς εἶναι δυνατὸν πρὸ τῆς τελειώσεως τούτου νὰ ἐπιχειρήσω νέον ἄλλο ἔργον; Ἂν εἶχα τὸν χρηστὸν Βάμβαν σιμά μου, μόνος αὐτὸς ἦτον ἱκανὸς νὰ βάλῃ εἰς τάξιν ὅλα μου τὰ ἄτακτα καὶ κολοβά. Ἔπειτα μοῦ ζητεῖτε καὶ ἐπιστολὰς παντοῦ καὶ πρὸς πάντας. Ἔ! φίλοι, ζητεῖτε ζητήματα ἱκανὰ νὰ μὲ λυπῶσιν, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ αὐξήσωσι τὴν ἀδύνατον νὰ αὐξηθῇ πλειότερον προθυμίαν μου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἔστειλα παρευθὺς τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστ. τοῦ Γλ. πρὸς τὸν ἐν Λόνδρ. Κοντόστ. λέγων πρὸς αὐτὸν νὰ ταχύνῃ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅ,τι ἀπ' ἀρχῆς ἔλεγα, τοῦτο καὶ μεταλέγω. Ἡ ἐλπὶς τῆς ἀνακτ. τῆς πατρ. εἶναι τώρα εἰς τὸν νέον ναύαρχ. ἂν αὐτὸν μεταχειρισθῆτε ὡς πρέπει, ἡ κατόρθωσις εἶναι βεβαία.

Ἐπέρασα εἰς χρ. τοῦ συντ. τὰ παρὰ τοῦ Βάμβα 100 φρ.

Σᾶς ἔγραψα (νομίζω) ὅτι ἔλαβα παρὰ τοῦ Φρ. Ῥοδ. 100.

Ὁ Κοντόστ. μ' ἔδωκε 300. Παρὰ τοῦ Στ. Ῥοδ δὲν ἐφάνη τίποτε.

Ἡ εἰς ὄνομα Θυρότου σταλεῖσα ἦλθε περιέχουσα τὴν τοῦ Π. Παρασκευᾶ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐδῶ κλεισμένη ἡ ἀπόκρισις. Εἰς τὰς ἑξῆς τὰς διὰ τοῦ Θυρότου δὲν εἶναι χρεία δύο καλυμμάτων. Ἀρκεῖ ἓν μόνον μὲ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ Θυρ.

Ἔχει δίκαιον ὁ σύντ. νὰ καυχᾶται εἰς τὰ τέκνα του· εὔχομαι καὶ εἰς αὐτὰ καὶ εἰς τοὺς γονεῖς των καὶ εἰς σέ, φίλε Βλαστὲ τὰς εὐλογίας ὅλας τοῦ οὐρανοῦ!

Ο. Ο.

18.

14 Ἰουλίου 1827.

Φίλοι πολῖται,

Τὴν 21 τοῦ παρελθόντος Ἰουνίου σ' ἔστειλα, φίλε Βλαστὲ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Λ. ὁ ἑξῆς λογαριασμὸς ἂς δοθῇ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς τὸν σύντ. νὰ τὸν καταχωρίσῃ εἰς τὸ ἔχειν τοῦ μεταξύ μας λογαριασμοῦ. Ἡ περιέχουσα τὰ ἀκόλουθα σημειωμένα βιβλία κιβωτὸς ἐστάλη τὴν 12 τοῦ παρόντος εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ υἱοὺς Ῥοδοκανάκη καὶ συντρ. πρὸς τοὺς ὁποίους ἂς φροντίσῃ νὰ γράψῃ.

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην στείλατε ἀσφαλῶς πρὸς τὸν ὀνομαζόμενον εἰς τὴν ἐπιγραφήν. Δὲν τὸν γνωρίζω, ἀλλ' ἐλπίζω, ὅτι χρηματίσας μαθητὴς τοῦ Βάμβα ἐδιδάχθη καὶ τὰ φρονήματα τοῦ Βάμβα. Ἀλλ' ὅμως ἠθέλησα νὰ τὸν ὑποβάλω εἰς τὴν βουλὴν καὶ γνώμην σας, περὶ τῆς ὁποίας μὲ γράφει δευτέρας ἐκδόσεως τῆς Κατηχ. Ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ τὸν προξενήσητε αὐτόθεν συνδρομητῶν τινὰς ὑπογραφάς, ἤθελε γενῇ μικρὰ βοήθεια διὰ τὸν ἀδελφόν μου. Ἂν τοῦτο δὲν γίνεται, γράψετέ τον νὰ κάμῃ ὅ,τι δύναται.

I R N° 13.

2	Oeuvres de Boufflairs en 2 vol. . . .		φρ.	13
4	Traité de Législation en 4.			30
2	Abregé de la Geographie 2			13
2	Grammaire des grammaires 2. . . .			14
4	Diction. des Sc. natur. 4 tom.	44-47		24
4	Cahier des planches 4 »	44-47		20
2	Biographie universelle 2 »	47-48		14
1	Encyclopédie moderne 1 »	10		7,50
			φρ.	135,50
	Κιβωτοῦ καὶ ἄλλα ἔξοδα			5,50
1	δέσμην δι' αὐτὸν σημειωμένην A.			141,—
1	» διὰ τὴν θυγατέρα του B.			
23	τόμοι			

Εὐτυχεῖτε! Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἂς μελετήσῃ μὲ προσοχὴν ὁ σύντ. τὸ τετράτομον δεύτερον κεφάλαιον τοῦ Καταλόγου, καὶ ἂς ἐξηγῇ εἰς τοὺς ἀπείρους τῆς γλώσσης τὰς πολυτίμους κρίσεις τοῦ συγγραφέως.

19.

7 *Σεπτεμβρίου 1827.*

Ἀγαπητὲ πολῖτα,

Χθὲς τὸ ἑσπέρας, ἀφοῦ ἐτελείωσα τὴν πρὸς τὸν Πετρίτσην ἐδῶ κλεισμένην ἀπόκρισιν, ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σας 23 Αὐγούστου, τὰ 100 φρ. τὰ παρὰ τοῦ Ῥοδοκανάκη, τὰ ὁποῖα εἴθε μὴν εἶχες βιασθῆν νὰ πέμψῃς, διότι ἡ παροῦσα ἐξῆς χρεία ἀπαιτοῦσε νὰ τὰ ἔχω αὐτοῦ, καὶ ὄχι ἐδῶ.

Τὸ κατευοδωθὲν βιβλίον μὴ καπνισθῇ διὰ τὸν Θεόν! Ὅταν καθαρισθῇ τὴν συνήθη κάθαρσιν, στεῖλέ το, νὰ ζήσῃς! τυλιγμένον εἰς παχὺ κάλυμμα καὶ σφραγισμένον πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Θ. Πρασακάκην, νὰ μὲ τὸ εὐοδώσῃ ἐδῶ διά τινος φίλου. Πρὸ ταύτης σου τῆς ἐπιστολῆς εἶχα λάβειν καὶ τὴν 21 Ἰουλίου ἀπὸ τὸν φίλον Βλ. περιέχουσαν τὴν τοῦ ἐξαδέλφου μου.

Ἐδῶ κλεισμένην σὲ πέμπω καὶ τὴν πρὸς Ν. Ζ. πρὸς τὸν ὁποῖον βλέπεις ὅτι μένω χρεώστης φρ. 315,60. Τολμῶ νὰ σὲ βαρύνω πάλιν, παρακαλῶν νὰ τοῦ τὰ πληρώσῃς καὶ νὰ τὰ περάσῃς εἰς χρέος τοῦ μεταξύ μας λογαριασμοῦ. Τὸ βάρος ἤθελ' εἶσθαι ἐλαφρότερον, ἂν ἔμενα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτοῦ τὰ 100 φρ. Ἀλλ' ὅμως σπουδάζω κατὰ πᾶσαν ὥραν νὰ σὲ ἀποπληρώσω, πρὶν κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐλπίζω νὰ μὴ τοὺς κλείσω, πρὶν τελειώσω τὴν ἔκδοσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀσχολοῦμαι, καὶ ἡ ὁποία προβαίνει καθημέραν. Ἐπειδὴ μέλλει νὰ γένῃ ὑπὲρ τὸ σύνηθες παχεῖα, ἴσως τὴν διαιρέσω εἰς δύο τόμους.

Εἰπὲ τὸν φίλον Βλ. ὅτι ἡ Λοῦλα ἑτοιμάζεται νὰ κινήσῃ πρὸς τὴν Μασσαλίαν.

Ἴσως, φίλε, ἦτο καλὸν νὰ εἴπῃς τὸν Πετρίτσην, ὅτι ἡ κατάστασίς μου εἶναι τοιαύτη, ὥστε δὲν ἐστάθην ἀκόμη ἱκανὸς νὰ σοῦ ἀποπληρώσω χρέος παμπάλαιον· καὶ τοῦτο διὰ νὰ πληρώσῃ καὶ αὐτὸς τὸν ἀδελφόν μου νὰ μὴν αὐξάνῃ τὰς ὀδύνας μου. Εὐδαιμονεῖτε!

20.

14 Ὀκτωβρίου 1827.

Φίλοι πολῖται,

Τὴν 12 Σεπτεμβρίου σᾶς ἔγραψα, περικλείσας τὴν πρὸς τὸν Κ. ἀπόκρισιν. Ἀπὸ τὰς ἐδῶ κλεισμένας, παρακαλῶ νὰ ἐγχειρίσητε τὴν μίαν εἰς τὸν Π. Μ. καὶ τὴν ἄλλην νὰ πέμψητε ἀσφαλῶς εἰς τὴν Βιέννην.

Μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου, ἂς με εἴπῃ ὁ σύντ. ἂν ὁ Βαχαρᾶς ἦναι ἀκόμη εἰς τὸν Ἀγκ., διὰ νὰ τὸν στείλω τὸν διάλογον. Τὸ σύγγραμμα, ὡς ἔλεγα, διη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρέθη εἰς δύο τόμους. Ὁ πρῶτος μὲ τὰ προλεγ. ἐτελειώθη ὁ δεύτερος λαμβάνει τέλος μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας.

Αὐτοῦ ἔρχεται Ἀποστόλιός τις Πιτσιπιὸς μὲ τὸ τεκνιδιόν του· τὸν συνιστῶ εἰς τὴν ἀγάπην σας. Ὑγιαίνετε!

Ο. Ο.

21.

24 Ὀκτωβρίου, 1827

Φίλε πολῖτα,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. Ἐδῶ κλεισμένον σὲ πέμπω ἀντίγραφον τῆς ὁποίας ἔγραψεν ἀποκρινόμενος ὁ Πρόεδρος πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ, Λιβόρνῳ καὶ Γενούᾳ συμπολίτας. Ἄλλο δεύτερον αὐτῆς ἀντίγραφον πέμπω σήμερον καὶ πρὸς τοὺς ἐν Λόνδρᾳ. Ἀπορῶ διατί σεῖς αὐτόθεν καὶ οἱ ἀπὸ Λόνδρας δὲν ἐπράξατε ὅ,τι ἔπραξαν οἱ ἀπὸ Μασσ. Λιβ. καὶ Γεν. Τώρα ὅμως πλέον παρά ποτε ἔπρεπε νὰ ἦναι τὰ κινήματά σας ὅλα σύμφωνα.

Ὁ πρόεδρος ἀνεχώρησεν ἀπεδῶ τὴν 22 τοῦ παρόντος· τὴν παραμονὴν ἦλθεν εἰς ἐμέ, καὶ ἐλαλήσαμεν καὶ περὶ τῆς Χίου.

Τὴν 14 σᾶς ἔγραψα περικλείσας καὶ ἐπιστολὴν διὰ τὸν Παντ. Μαυρογορδ. καὶ ἄλλην διὰ τὸν ἐν Βιέννῃ Κούμαν. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν ἐρωτοῦσα καὶ τὸν σύντ. περὶ τοῦ Κ. Βαχ. Ἔπειτα ἔκρινα νὰ μὴ προσμένω τὴν περὶ τούτου ἀπόκρισιν. Ὅθεν εἰπέ του, νὰ ζήσῃς! ὅτι χθὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κατεύθυνα εἰς τὸν ῥηθέντα Κ. Β. εἰς Ἀγκ. τὰ προλεγ. μὲ νέον διάλ. Ἂς φροντίσῃ λοιπὸν νὰ τὰ ζητήσῃ.

Τὴν ὁποίαν ἔλεγα ἔκδοσιν ὅτι τελειοῦται πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἔτους, αἱ περιστάσεις μὲ ἠνάγκασαν νὰ τὴν διαιρέσω εἰς δύο τόμους, ὡς θέλετε καταλάβειν ἀπὸ τὴν πρὸ τοῦ Διαλ. σελ. ις'. Ὁ πρῶτος λοιπὸν ἐτελειώθη, καὶ θέλω μετ' ὀλίγας ἡμέρας σᾶς πέμψειν ἐξ αὐτοῦ μερικὰ ἀντίτυπα διὰ Μασσαλ. Ὁ δεύτερος, ὡς εἶπα, λαμβάνει τέλος μὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους.

Παρακαλῶ τὸν σύντ. νὰ ἀσπασθῇ ἀπὸ μέρους μου τὸν κ. Παρασκευᾶν, νὰ τὸν εἰπῇ ὅτι ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν του· ἀλλὰ τὸ ζήτημά του κρέμεται ἀπὸ τὸν πρόεδρον καὶ ὄχι ἀπὸ ἐμέ, ἢ μᾶλλον οὐδ' ἀπὸ τὸν πρόεδρον, ἀλλ' ἀπὸ χρήματα, χωρὶς τὰ ὁποῖα οὐδ' ὁ πρόεδρος ἐμπορεῖ νὰ πράξῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του.

Καὶ ὅταν γνωρίζετε πειραζόμενον ἀπὸ πειρασμὸν νὰ μὲ γράφῃ, παρακαλῶ καὶ τοὺς δύο νὰ τὸν ἐμποδίζητε. Ἐπιθυμῶ νὰ ἀποκρίνωμαι εἰς ὅλους ἀλλὰ δὲν ἔμεινε πλέον δύναμις εἰς τὴν ταλαίπωρόν μου κεφαλήν. Τρέχω τὸ ὀγδοηκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ζωῆς, καὶ δὲν ἔχω καιρὸν νὰ δώσω οὐδ' εἰς τὸν ἀναγκαῖον ὕπνον. Ἡ ἡμέρα διαδέχεται τοὺς κόπους τῆς νυκτός, καὶ ἡ νὺξ τοὺς κόπους τῆς ἡμέρας.

Εὔχομαί σας ὅλα τὰ καταθύμια! Ο. Ο.

Τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα σᾶς πέμπω διὰ Μασσαλίας ὀλίγα ἀντίτυπα τοῦ πρώτου τόμου. Τὰ δὲ μέλλοντα νὰ σταλῶσι διὰ τὴν Ἑλλάδα, πέμπονται, ὅταν λάβῃ τέλος καὶ ὁ δεύτερος τόμος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

22.

11 Νοεμβρίου 1827.

Ἀσπάζομαί σε καὶ τὸν σύντ. Τὴν 17 Ὀκτωβρ. ἐπιστ. σου ἔλαβα, περιέχουσαν τὴν τοῦ Κοκ. τὸν συγχαίρω διὰ τὴν ἀπολύτρωσίν του. Τὴν 14 τοῦ αὐτοῦ γράψας ἐπερίκλεισα καὶ μίαν διὰ τὸν ἐν Βιέννῃ Κ. εἰς τὴν κατὰ τὴν 24 ἐπερίκλεισα ἴσον τῆς πρὸς τοὺς Χ. ἀποκρίσεως τοῦ Κ. Δ. Ἱστρ. καὶ σ' ἔλεγα ὅτι τὴν 23 ἐστάλη πρὸς τὸν ἐν Ἀγκ. Κ. Β. ὁ Διάλ. Ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἔμαθες ὅτι τὴν 22 ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν ὁ Κ. Δ. Ι. μετὰ τοῦ Μουστ. Ὅθεν δὲν εἶχα πλέον νὰ λαλήσω τὸν Μουστ. περὶ τοῦ Μισαήλ.

Ἐὰν ὁ Μισαὴλ ἔχῃ (καὶ πρέπει ἐξάπαντος νὰ σὲ πιστεύσω ὅτι ἔχει) ὅσα λέγεις προτερήματα, ἀσυγκρίτως ὠφελιμωτέρα θέλ' εἶσθαι ἡ παρουσία του εἰς αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα ἐὰν ἡ φύσις τὸν ἐχάρισεν ὀλίγην τινὰ εὐγλωττίαν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν τῆς πατρίδος ἀτυχημάτων εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις δὲν εὑρέθη κανεὶς ἱεροκήρυξ ἀλειμμένος μὲ ὀλίγον Δημοσθενικὸν ἔλαιον. Τὸν ὁποῖον ἡ κοινὴ ὑπόληψις ἔκρινε τοιοῦτον (ἐγὼ δὲν τὸν ἤκουσα, οὐδὲ τὸν γνωρίζω παρὰ ἀπὸ μίαν του ἐπιστολὴν πρὸς ἐμὲ πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν πολλὰ χαμερπῆ), ἤθελα ἐξεναντίας συμβουλεύσειν νὰ κρατῆται μακρὰν τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν 8 τοῦ παρόντος ἔπεμψα πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ἰωάννην Μαυρογορδάτον κιβώτιον σημειωμένον ΙΜ, καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροιας

εριέχον 20 ἀντίτυπα τοῦ πρώτου μέρους τῶν Διατριβ.
τοῦ Ἐπικτ. ἐξ αὐτῶν εἶναι·

2 διὰ τὸν Ζ. Βλ.
2 — Ι. Ῥ.
2 — Ἀμβρ. Ῥάλλην
1 — Λαυρ. Ψιακῆν
1 — Γεώργ. καὶ Ἰωάν. Σκαραμαγκᾶν
1 — Μιχαὴλ Βοῦρον
1 — Μιχ. Ῥοδ. Σέψην
1 — Φραγκόπουλον
1 — Παντολέοντα Μαυρογορδ.
2 νὰ σταλθοῦν πρὸς τὸν Νικ. Ζωσιμᾶν
1 — πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον
1 — πρὸς τὸν Βάμβαν
1 — πρὸς τὸν Ἰω. Ξένον.

1 νὰ δοθῇ εἰς τὸν Κοκκινάκην.

Φροντίσετε λοιπὸν νὰ γράψητε πρὸς τὸν Ἰωάν. Μαυροκορδάτον, νὰ σᾶς τὰ κατευθύνῃ, κατὰ τὸν ὁποῖον κατευθύνουν τρόπον τὰ πρὸς τὸν Ρ. οἱ υἱοὶ Ῥοδ. καὶ συντρ. διὰ νὰ τὰ λάβητε ἀσφαλῶς.

Πρὸς τούτους τοὺς Ὑ. Ῥοδ. καὶ συντρ. θέλω πέμψειν μετ' ὀλίγον βιβλία διὰ τὸν Ρ. Τὰ ἀνέβαλα ἕως τώρα, διότι προσμένω τὴν τελείωσιν ἀξιολόγου Γαλλ. συγγράμ. εἰς 9 τόμους. Μετὰ μικρὸν θέλει ἐκδοθεῖν ὁ ἔννατος καὶ τελευταῖος.

Δός με τὴν εἴδησιν, ὅταν λάβῃς τὸν διὰ Ἀγκ. Κ. Β. διάλογον.

Ὁ φίλος Κοκκινάκης ἂς κρίνῃ ἀπόκρισιν τῆς ἐπιστολῆς του, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ λάβῃ ἀπὸ σᾶς ἀντίτυπον τῶν Διατρ. Ἐπ. Εἶναι φρόνιμος νὰ ἐξεύρῃ ὅτι χρεω-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στεῖται κάποια συγκατάβασις πρὸς τοὺς ὀγδοηκονταετεῖς γέροντας. Μὴ διατρίβῃ αὐτοῦ ματαίως· ἂς ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τῆς θυγ. σου Μ. τὸ ἀντίτυπον προσμένω τὴν μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας τελείωσιν τοῦ δευτέρου τόμου, διὰ νὰ τῆς στείλω ὁμοῦ τοὺς δύο στιχωμένους.

Τὸν θάνατον τοῦ Ζωσιμᾶ ἔμαθα ἀπὸ ἄλλους πρὸ τῆς ἐπιστολῆς σου. Σᾶς εὔχομαι πανοικίους ζωὴν μακρὰν καὶ καλήν. Ο. Ο.

23.

Πρώτη Δεκεμβρίου 1827.

Φίλοι,

Ἀσπάζομαί σας καὶ τοὺς δύο πανοικίους. Τὴν 11 τοῦ περασμένου σᾶς ἐφανέρωσα τὴν ἀποστολὴν τῶν 20 ἀντιτύπων τοῦ πρώτου μέρους τῶν Διατρ. Τὴν 16 ἔπεμψα πρὸς τὸν φίλον Ζ. Β. τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Σμαριδοκεφ. καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπόκρισίν μου. Μοιράσετε, παρακαλῶ, τὰ 20 κατὰ τὴν σημείωσίν μου, ὅταν τὰ λάβετε. Ἄλλα 20 τοῦ δευτέρου μέρους ἐλπίζω νὰ στείλω εἰς τὸν ἐν Μ. Ι. Μ. πρὸς τὸ τέλος τοῦ παρόντος μηνός. Τὸ πρὸς τὸν Βάμβαν μάλιστα παρακαλῶ νὰ σταλθῇ ἐγρήγορα.

Ἐδῶ κλεισμένην, φίλε Βλ. ἔχεις τὴν ἀποληπτικὴν τῶν 500 φρ. ἀπὸ τὸν Πιτσιπιόν.

Μ' ἐρωτᾷς περὶ λουτρῶν τὸν χειμῶνα. Ἂν τὰ ὑπο-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρέρης καὶ τὸν χειμῶνα, λάμβανέ τα, μόνον νὰ προσέχῃς μετὰ τὸ λουτρὸν ἀπὸ τὸ κρύος. Ἐγὼ κάμνω διακοπὴν δύο μῆνας. Αὔριον λούομαι τὸ τελευταῖον, διὰ νὰ ἀρχίσω πάλιν τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1828, ἂν φθάσω εἰς τὸ 1828. Τοῦ Θεοφράστου τὰ ἔτη φύλασσέ τα, μὲ τὴν εὐχήν μου διὰ σέ· δι' ἐμὲ εἶναι κατάρα καθαρά. Τῆς Χίου μόνον τὴν ἀπολύτρωσιν ν' ἀκούσω, καὶ κλείω τοὺς ὀφθαλμούς μου παρηγορημένος.

Μ' ἐρωτᾷς, θαλάσσια ἢ γλυκά, προκρίνω τὰ θαλάσσια, ἂν ὅμως τὰ κρίνῃ καὶ ὁ ἰατρός σου αὐτοῦ, χωρὶς τοῦ ὁποίου τὴν βουλὴν μὴ κάμνῃς τίποτε. Περὶ τῶν τοιούτων αἱ ἀπὸ μακρὰν συμβουλαὶ δὲν εἶναι πάντοτ' ἀσφαλεῖς.

Ὁ Φ. Φ. ἐρωτᾷ τὴν ἀδελφήν του Λοΰλαν (τὴν ὁποίαν ἀσπάζομαι) νὰ μᾶς φανερώσῃ ὅ,τι ἤκουσεν αὐτοῦ πρὸ τῆς αὐτόθεν ἀναχωρήσεως, καὶ ὅ,τι ἀκούσῃ τώρα ἀπὸ Χίας ἄλλας γυναῖκας περὶ τῶν δυστυχῶν τέκνων τοῦ ἐν Μολδαυίᾳ Σταμάτη Φουρναράκη.

Πιστεύω ὅ,τι λέγεις περὶ τοῦ Ν. Ἀποστόλη. Ἐγνώρισα καὶ ἐγὼ εἰς τὴν μακράν μου ζωὴν τοιαῦτα παραδείγματα, ἀλλὰ σπάνια. Τοῦτο μόνον ἐπληροφορήθην ἀπὸ τὴν μακρὰν πεῖραν. Ἀπὸ δύο κακῆς ψυχῆς ἀνθρώπους ὁ γραμματισμένος καὶ λογιώτατος εἶν' ὁ χειρότερος· καθὼς ἐξεναντίας ἀπὸ δύο καλὰς ψυχάς, ἡ γραμματισμένη εἶναι ἡ καλητέρα, διότι τρέχει ὀλιγώτερον κίνδυνον νὰ χάσῃ τὴν ἀρετήν της. Εὐδαιμονεῖτε πανοίκιοι!

Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

24.

22 Δεκεμβρίου 1827.

Φίλε,

Χθὲς ἐστάλη διὰ τοῦ ἐν Α. Κ. Β. ὁ εἰς τὴν κεφ. τοῦ δευτ. τόμ. δεύτερος Διάλ. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ αὐτὸς εἰς ὄνομα τοῦ συντ. Βλ. δι' ἄλλης ὁδοῦ, μὲ ἐλπίδα νὰ φθάσῃ συντομώτερον. Οἱ πρὸς τοὺς ὁποίους στέλλεται θέλουν καταλάβειν τὴν αἰτίαν τῆς σπουδῆς ταύτης ἀπὸ τὰ ἑξῆς.

Προχθὲς ἔλαβα τὴν 11 Δεκεμβρίου μὲ τὴν συναλλαγματικὴν φρ. 1537,56, καὶ πρὸ ταύτης τὴν 30 Νοεμβρίου μὲ τὴν ὁ Θεὸς νὰ κάμῃ χαρμόσυνον ἀγγελίαν. Δὲν διστάζω περὶ τῆς ἀποβάσεως· ἀλλὰ τρέμω, μὴ ἡ ἕως τώρα δειχθεῖσα εἰς ἡμᾶς ἀσυμπάθεια κτλ. Ταῦτα προβλέπων πρὸ πολλοῦ καὶ φοβούμενος, ἔγραψα τὰ περὶ τοῦ Σ. ἀπὸ σελ. κε' μέχρι τέλους τοῦ Διαλ. Ἴσως δημοσιευομένη ἡ ἱστορία τοῦ Σ. προξενήσῃ θάρρος εἰς τὸν πρόεδρον (πρὸς τὸν ὁποῖον πέμπεται ὁ δεύτερος τόμος) νὰ λαλῇ μὲ τόνον περισσότερον εἰς τὰς διαπραγματεύσεις, καὶ ἐντροπὴν εἰς τοὺς δυνατοὺς νὰ σώσωσι τὴν ταλαίπωρον Χ. Ἂς ἔχω ταχινὴν ἀπόκρισιν.

Τὰ 1500 θέλω καταγράψειν εἰς τὸν λογ. τοῦ Γυμν. καὶ τὰ πλεονάζοντα 37,56 εἰς τὸν ἰδικόν σου· ὁ ἐν Μασσαλίᾳ κ. Ἰω. Μαυροκορδάτος μ' ἔμβασε φρ. 100 ἐκ διαταγῆς σας, ὡς λέγει. Εἰπέτε με τί σημαίνουν.

Χαίρω, ὅτι σ' ἄρεσε τὸ περὶ Τιμολέοντος. Ἄρεσε πολὺ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ τὸν Πρ. Τὴν παραμονὴν τῆς ἐδῶθεν ἀναχωρήσεώς του ἔλαβε τὸν πρῶτον τόμον, καὶ μ' εὐχαρίστησεν, ἀλλὰ δὲν ἤξευρα τότε εἴτε εἰλικρινῶς εἴτε πολιτικῶς. Τώρα ὅμως δι' ἐπιστολῆς του 2 Δεκ. ἀπὸ Ἀγκ. μὲ γράφει πλατύτερον, καὶ τρόπον τινὰ ὑπόσχεται νὰ μιμηθῇ τὸν Τιμολέοντα. Εἴθε!!! Ἡ σύντομός του ἀναχώρησις μὲ ἠνάγκασε νὰ ἀναβάλω τὰ περὶ τῆς Χ. καὶ τὰ περὶ τοῦ Σ. εἰς δεύτερον Διάλ. τὰ ὁποῖα ἔμελλαν καὶ αὐτὰ νὰ καταχωρισθῶσιν ἐκεῖ.

Τοῦ πάππου μου τὸ σύνταγμα μὴ βιασθῇς νὰ τὸ στείλῃς, ἂν δὲν ἐπιτύχῃς μέσον ἀσφαλές. Ἔλαβες περιέργειαν νὰ τὸ ἀναγνώσῃς; Στεῖλέ το σφραγισμένον εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Θεόδωρ. Πρ.

Ὁ περὶ τοῦ ὁποίου μ' ἐρωτᾷς Ο. εἶναι αὐτὸς ἐκεῖνος, δυστυχέστατος κόλαξ τῶν δυνατῶν, ἀληθὴς μεγαλόδουλος, εἴτε *Μεγάλου δοῦλος*, εἴτε *Δοῦλος τῶν μεγάλων* τὸν ἐτυμολογήσεις.

Τὴν 1 Δεκεμβρίου ἔγραψα πρὸς τὸν σύντ. Βλ. πέμψας τὴν ἀπολυπτικὴν τοῦ Πιτσιπιοῦ.

Τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα πέμπονται εἰς τὸν ἐν Μασ. Ι. Μαυροκ. (πρὸς τὸν ὁποῖον ἐστάλη καὶ ὁ πρῶτος τόμος) 20 ἀντίτυπα τοῦ δευτέρου τόμου, νὰ τὰ διαμοιράσητε εἰς ὅσους ἐδόθη ὁ πρῶτος. Τὸ πρὸς τὸν Βάμβαν νὰ σταλθῇ ἐγρήγορα.

Τὴν ἀγαπητήν σου οἰκογένειαν ἀσπάζομαι, καὶ ἐξαιρέτως τὴν φιλόμουσον Μαρίαν· τὸ πρὸς αὐτὴν ἀντίτυπον στιχωμένον θέλει σταλθῆν μὲ τὸ μέλλον κιβώτιον ἄλλων βιβλίων διὰ σέ. Εὔχομαι καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς τὸν φίλον σύντ. εὐδαιμονέστερον τοῦ παρόντος τὸ νέον ἔτος.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Θεσσαλ

Τὸν Κοκκινάκην ἀσπάζομαι.
Μοῦ ἔφερε μίαν σου ἐπιστολὴν καὶ ὁ Γεώργιος Καλιγᾶς.

25.

13 Ἰανουαρίου 1828.

Φίλε,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον, ἐπευχόμενος καὶ τοῦτο κα
ἑξῆς ἄλλα πολλὰ μὲ βροχὴν ἀπ' οὐρανοῦ ὅλην τῶν ἀγα
θῶν. Μὲ τὰς αὐτὰς εὐλογίας στεφάνωσε καὶ τὸν φίλο
σύντ. Βλ. Ἡ τελευταία μου ἦτο (ἂν δὲν λανθάνωμαι
22 Δεκεμ. 1827, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλεγα τὴν παραλαβὴ
τῶν φρ. 1537,65, καὶ τὴν διπλῆν ἀποστολὴν τοῦ δευτ
Διαλ.

Τώρα δὲ φανερόνω, πῶς οἰκονόμησα τὰ σταλθέντ
περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαρτίου (1827) φρ. 1700,

ἤγουν, Ζ. Βλ.	700	
— Ἀμβρ. Στ. Ῥάλλη	500	
— Ι. Ρ.	500	
	φρ. 1700	
εἰς αὐτὰ ἐπρόσθεσαν	500	οἱ
Λόνδρᾳ ἀδελφοὶ Ῥάλλη	2200	

Ἐσεῖς τὰ ἐστείλατε μὲ ἐλπίδα Λεξικοῦ, περὶ τοῦ
ποίου εἶχα σᾶς φανερώσειν ὅτι δὲν ἦτο Λεξικόν, ἀλ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῶν Λεξικοῦ. Ἀλλ' ὅμως καὶ ταύτην τὴν μικρὰν ὕλην θέλω ἀποφασίσειν νὰ ἐκδώσω, ἐὰν δὲν εἶχα ὡρισμένας τὰς Διατρ. Γνωρίζετε πολλὰ καλά, ὅτι τὰ τοιαῦτα δὲν δίδονται ὡς θέλει καὶ ὅτε θέλει ὁ ἐκδότης. Δὲν σᾶς ἔμνθάνει ἀκόμη οὐδ' ἡ παροιμία, «ὅστις κυνηγᾷ δύο λαγοὺς κ.τ.λ.» Διὰ νὰ πληρώσω λοιπὸν τὰ ἀργύριά σας, ἔστειλα τὴν 7 καὶ τὴν 11 τοῦ παρόντος 4 κιβωτοὺς εἰς τὸν πρόεδρον διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Θεοδώρου Πρασακάκη, περιεχούσας 200 σώματα εἰς τόμους δύο τῶν Διατρ. διὰ νὰ μοιράζωνται δωρεὰν εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τοὺς πένητας σπουδαστὰς τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας. Ἐφανέρωσα καὶ τὰ ὀνόματά σας (τῶν τεσσάρων) εἰς τὸν αὐτὸν Πρόεδρον, ἀποκρινόμενος εἰς τὴν 2 Δεκ. ἐπιστολήν του ἀπ' Ἀγκῶνος. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλει τὰ οἰκονομήσειν, ὡς πρέπει, καὶ ὄχι ὡς οἰκονόμησαν τὰ προσταλθέντα δῶρα ἀπὸ τὸν ἐν Ὀδησσῷ ἀνώνυμον, καὶ ἀπ' ἐμὲ τὸν ὄχι ἱκανὸν νὰ κάμνω δῶρα. Λέγω ἴσως, διότι ἰδοὺ σχεδὸν ὁλόκληρον ἔτος ἐπέρασε καὶ δὲν ἔχω περὶ τῶν δωρηθέντων ἀπόκρισιν οὔτε ἀπὸ τὸν Θεόκλητον, οὔτε ἀπὸ τὴν ὀνομασθεῖσαν φιλάνθρωπον ἑταιρίαν. Ἴσως παρέπεσεν ἡ ἀπόκρισις· ἀλλὰ μὲ φαίνεται, ὅστις λαμβάνει δῶρα, ἀξίζει νὰ λάβῃ τὸν κόπον διπλῆς ἀποκρίσεως, διὰ διπλῆς ὁδοῦ. Ἴσως δὲν ἀπεκρίθησαν οὐδὲ εἰς τοὺς Ζωσιμάδας, ὅστις τοὺς εἶχε προστείλειν δι' ἐμοῦ 6 κιβωτοὺς βιβλίων τιμῆς σχεδὸν φρ. 10,000. Ὢ πόση ἐντροπή!

Βλέπετε ὅτι σᾶς λογαριάζω τὰ σταλθέντα 200 σώματα (Α'. καὶ Β'. τόμον) πρὸς 11 φρ. φρ. 2200. Τὸ βιβλίον ἐδῶ πωλεῖται φρ. 16. Τὴν αὐτὴν σημείωσιν ἔπεμψα καὶ πρὸς τοὺς ἐν Λόνδρᾳ ἀδελφοὺς Ῥάλλη.

Τὴν 7 τοῦ παρόντος κατεύθυνα εἰς τὸν Μασσαλίᾳ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἰωάννην Μαυροκορδάτον τὰ 20 ἀντίτυπα τοῦ δευτέρ
τόμου τῶν Διατριβῶν· φροντίσατε λοιπὸν νὰ τὰ διαμο
ράσητε καὶ αὐτὰ καὶ τὰ τοῦ πρώτου εἰς τὰ ὁποῖα σᾶ
ἐσημείωσα πρόσωπα.

Σοῦ ἑτοιμάζω κιβωτὸν βιβλίων, εἰς τὴν ὁποίαν θέλ
ἐμβάλειν καὶ τὸ ἀντίτυπον τῆς φιλομούσου Μαρίας.

« Καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος » λέγει ὁ Δαυὶ
διὰ τοὺς παραπάνω τῶν ὀγδοήκοντα, ὡς εἶμαι σήμερο
ἐγώ· μ' ὅλον τοῦτο διὰ νὰ ἐλαφρύνω τοὺς πόνους, δὲ
εἶναι δίκαιον νὰ κάθημαι μὲ χεῖρας σταυρωτάς, ἢ νὰ κο
νηγῶ μυίας. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ ἀνακομβωθῶ εἰς νέο
ἔργον, μὲ ὄχι πολλὰς ἐλπίδας ὅτι θέλει μ' ἀφήσειν ὁ θά
νατος νὰ τὸ τελειώσω. Τοῦτο σύγκειται ἀπὸ δύο χον
δροὺς τόμους ἴσως καὶ τρεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους περιέχονται
ὅλα τὰ σκουπίδια τῆς Βιβλιοθήκης μου· ἀληθῶς σκου
πίδια καὶ σκύβαλα, ἐπειδὴ οὔτε καιρὸν οὔτε δύναμιν ἔχω
νὰ τὰ ἀναθεωρήσω καὶ τὰ διαθέσω εἰς καλητέραν τάξιν.
Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὰ σκύβαλα ὁ προσεκτικὸς ἀνα
γνώστης δύναται νὰ σύρῃ σκαλίζων καὶ ὀλίγους τινὰς
μαργαρίτας, ἀποκοττῶ τὸ ἔργον. Ἡ ὕλη τοῦ Λεξικοῦ
θέλει εὑρεθεῖν εἰς τὸν δεύτερον τόμον· διότι τὸ γῆρᾶς μου
μ' ἀναγκάζει ν' ἀρχίσω ἀπὸ τὰ εὐκολώτερα.

Μὲ εἴπετε (δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῦ καὶ πότε) ὅτι μὲ δανεί
ζετε, ἂν ἔλθω εἰς χρείαν, ἀργύρια μὲ τόκον. Προσέχετε
παρακαλῶ, νὰ μὴ μ' ἐμβάσητε μηδ' ὀβολὸν ἀπὸ τὰ δα
νειστὰ ταῦτα, ἂν δὲν σᾶς ζητήσω.

Περὶ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα (1827) σ' ἐπαρεκάλεσ
νὰ πληρώσῃς τὸν Ζωσιμᾶν φρ. 315,60, δι' ἐξόφλησ
τοῦ μ'αὐτὸν λογαριασμοῦ μου,περὶ τοῦ ὁποίου δὲν μ' ἔφ
νέρωσες τίποτε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μέλισσα

Τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Ζώη εἶχα μάθει ἀρχήτερα τῆς ἀγγελίας σου. Ἴσως δὲν ἔμαθες σὺ καὶ τὸν θάνατον τοῦ ἐδῶ Καδρικᾶ.

Βίοτος τρέχει κυλισθεὶς
ὀλίγη δὲ κεισόμεθα
κόνις ὀστέων λυθέντων.

Τούτους ἀπαραλλάκτως τοὺς στίχους ἐνθύμισα καὶ τὸν πρόεδρον, διότι ἡ πρὸς ἐμὲ ἐπιστολή του ἦτο τοιαύτη, ὥστε νὰ μὲ δώσῃ αἰτίαν νὰ τὸν ἐξηγήσω καθαρὰ καὶ sans façon, τί ἐλπίζω καὶ ἐλπίζει ὅλη ἡ Ἑλλὰς ἀπ' αὐτόν. Μακαρία ἡ πατρίς, ἂν πράξῃ ὅσα μὲ ὑπόσχεται εἰς τὴν ἐπιστολήν του! καὶ μακάριος αὐτός, ἂν φιλοτιμηθῇ νὰ κατασταθῇ εὐδαίμων ἀπὸ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος! Εὐδαιμονεῖτε καὶ σεῖς, φίλοι! Ο. Ο.

26.

18 Μαρτίου 1828.

Ἀποκρίνομαι, φίλοι, ἐν συντόμῳ εἰς τὴν ὁποίαν μ' ἐγράψατε 2 τοῦ παρόντος ἐπιστολὴν συνωδευμένην μὲ τὰ μέλλοντα νὰ πληρωθῶσι 1700 φρ. τὴν πρώτην Μαΐου. Ἔπρεπε νὰ προσμένητε, ἕως νὰ φθάσῃ ὁ καιρὸς τῆς ζητήσεως.

Εὐχαριστῶ τὴν προθυμίαν σας· εἴθε καὶ ἡ ἰδική μου, ὄχι ν' αὐξήσῃ (τοῦτο εἶναι ἀδύνατον), ἀλλὰ νὰ μὴν ἐμποδισθῇ ἀπὸ τὰς κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμὴν αὐξανομέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νας σωματικὰς ὀδυνηρὰς ἀρρωστίας, προδρόμους μέλ
λούσης ὄχι μακρὰν τελευτῆς. Ὅπως ἂν συμβῇ, τὰ ἀργ
ριά σας δὲν κινδυνεύουν νὰ χαθῶσιν. Ἡ ἔκδοσις θέλει ἀργ
σειν· ἀλλ' ὄχι πλέον καὶ νὰ τελειωθῇ τὸ πάσχα. Ἂν κα
ἦναι ἕτοιμα καὶ τὸ κείμενον καὶ αἱ σημειώσεις χρειάζ
ται ὅμως καιρὸν ἡ μετὰ προσοχῆς τύπωσις.

Ὕλην Λεξικοῦ!!! Νομίζεις λοιπόν, ὅτι εἶναι ὕλη ἕτοι
μος, καὶ δὲν ἔχει πλέον χρείαν παρὰ τὴν κατασκευήν.

Δὲν εἶναι, φίλε μου, πλὴν μέρος (καὶ μέρος πολλὰ μι
κρὸν) ὕλης. Μ' ὅλον τοῦτο, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ἦναι,
ἐπεθύμουν νὰ τὸ δημοσιεύσω, χωρὶς νὰ προσμένω τὴν
πολυχρόνιόν του τελείωσιν, διὰ τοῦτο μόνον, ὅτι καὶ ἡ
μικρότης του δὲν θέλει εἶσθαι ἀνωφελής. Ἀλλὰ καὶ τὸ
μικρὸν τοῦτο χρειάζεται ἀναθεώρησιν. Ἡ φίλη σας ἐνι
σχυσις μὲ λυπεῖ πλέον παρὰ μὲ παρηγορεῖ, διότι μοῦ ἐν
θυμίζει τὴν παρελθοῦσάν μου ἀναγκασμένην ἀπὸ τὰς
περιστάσεις διαγωγήν. Δὲν ἔπραξα ποτὲ ὅ,τι ἐπεθύμουν,
ἀλλ' ὅ,τι μ' ἐσυγχώρησεν ἡ ἀνηλεὴς ἀνάγκη. Δὲν ἔχω
χρείαν ἐνισχύσεως, ἀλλὰ εὐχῶν, νὰ περάσω κἂν τὰς ὀλί
γας μελλούσας ἡμέρας μου χωρὶς ἐξασθένησιν τῆς λογι
κῆς δυνάμεως.

Εὔχομαι κ' ἐγὼ εἰς μὲν ἐσᾶς εὐδαιμονίαν, εἰς δὲ τὸ
γένος ὅλον πληθυσμὸν ὁμοίων σας ἀνδρῶν. Ο. Ο.

Ἀσπάσατέ μου τὸν φίλον Ἀμβρ. Ῥάλλ. ἐπειδὴ τὸν
ἐπαινεῖτε τόσον.

Τὴν ἀπὸ Λιβ. μεγαλοδωρίαν οὔτε τὴν ἔλαβα, οὔτ'
ἐπιθυμῶ νὰ τὴν λάβω· τὴν ἀναφέρω μόνον διὰ νὰ σᾶς
κοινωνήσω τι δὲν ἐξεύρω παράδοξον ἢ κωμικόν. Ἔλεγεν
ὅτι ἔγραψε πρὸς τὸν Πετρ. καὶ Ἀγέλ. νὰ μ' ἐμβάσ

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

100 φρ. Ὁ Ἀγέλ. ἦλθεν ἐδῶ καὶ διέτριψεν 10 ἢ 12 ἡμέρας, καὶ ἀνεχώρησε προχθές. Εἰς τὸ διάστημα τοῦτο εἶδε τρεῖς φορὰς μὲ πολλὴν φιλοφροσύνην· ἀλλὰ περὶ τῆς μεγαλοδωρίας οὐδὲ γρῦ. Τοῦτο εἶναι δι' ἐμὲ αἴνιγμα.

27.

12 Μαΐου 1828.

Ἀσπάζομαι πανοικίους καὶ σὲ καὶ τὸν φίλον Βλ. φίλοι πολῖται. Ἡ τελευταία μου ἦτο 13 Ἀπριλίου· Μετὰ δὲ ταύτην, ἔστειλα κατὰ τὴν 2 τοῦ παρόντος διὰ τοῦ ἐν Μασσ. Θ. Πρ. δεσμίδιον ἐπιγραμμ. εἰς ὄνομα τοῦ συντέκνου Βλ. περιέχον τὰ προλεγ. τοῦ δευτέρου τόμου τῶν Ἀτ. Ὁ δεύτερος οὗτος εἶναι πολὺ παχύτερος τοῦ πρώτου, ἀλλ' ὅμως ἡ τιμή του εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς καὶ τοῦ πρώτου. Τὴν 11 τοῦ παρόντος ἐστάλησαν καὶ τὰ συνήθη 20 σώματα πρὸς τὸν ἐν Μασσ. Ι. Μαυροκ. διὰ νὰ τὰ μοιράσητε, ὡς καὶ τὰ τοῦ πρώτου τόμ. εἰς τοὺς γνωστοὺς φίλους. Στιχόνονται τώρα 100 σώματα διὰ τὸν Ζ. ἂν τὰ δεχθῇ ὁ Ζ. φρ. 1100

λέγω, ἂν τὰ δεχθῇ, ἐπειδὴ ὁ Θ. Πρ. ἔλαβε 40 τοῦ πρώτου ἄδετα, δὲν θέλει λέγει τώρα παρὰ 26 260

Μοῦ ἐπλήρωσαν οἱ ἐν Λονδ. ἀδελφοὶ Ῥάλλη διὰ 50 σώματα 500

φρ. 1860

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φρ. 186

Δὲν ἐξεύρω πῶς καὶ πότε μέλλει ὁ σύντεκνος
νὰ οἰκονομήσῃ τὰ ὁποῖα μὲ λέγεις 928 φρ. Ἂν
οἰκονομήθησαν τὰ προσθ. καὶ αὐτ. . . . 92

φρ. 272

Ἂν ἦναι τόσα, 2728 δηλαδή, ἔχω χρείαν ἀκόμη φρ
. . . . . περίπου, διὰ νὰ ἀποπληρώσω τὸν τυπογράφον
Ὁ πρῶτος τόμος περιεῖχε μὲ τὰ προλεγ. σελ. 514· ὁ
δεύτερος οὗτος ἀναβαίνει μὲ τὰ προλεγ. εἰς σελ. 615.

Τὴν 6 τοῦ παρόντος μ' ἔφερεν ὁ Εὐστρ. Ῥάλλης ἐπι-
στολὴν μακρὰν τοῦ φίλου Β. ἥτις μ' ἐπλήγωσε κατὰ
καρδα, ὄχι τόσον διὰ τὸν ὁποῖον ἐγνώριζα ἤδη διωγμόν
κατ' αὐτοῦ, ὅσον διότι ἐλυπήθη ὑπέρμετρα ὁ διωκόμε-
νος. Ὁ διωγμός, μὰ τὴν ἀλήθειαν! φυσικὰ ἔπρεπε νὰ
ἦναι ἀπάνθρωπος, ἐπειδὴ οἱ κακοδαίμονες διῶκται εἶναι
τῆς τάξεως τῶν λογίων (κατὰ τὰ προλεγ. σελ. ϟθ').
Κρατοῦν ὅπλα, καὶ ὡς κακὰ ἀναθραμμένοι, ὡς μωροὶ καὶ
νήπιοι, τὰ μεταχειρίζονται καὶ μωρῶς. Μὲ λέγει ὁ Β.
ὅτι ἀσχολεῖται εἰς ἀπάντησιν κατὰ τῶν διωκτῶν του·
εἰπέτε τον ὅμως (ἂν δὲν λάβω καιρὸν νὰ τὸν γράψω),
ὅτι εἶναι χρήσιμον νὰ ῥαπίσῃ ἐν παρόδῳ (μὲ ἱλαρὸν ὅμως
καὶ ὄχι παθητικὸν ῥάπισμα) καὶ τὸν ἐφημεριδογράφον,
ὅστις χωρὶς σκέψιν κάμνει τὴν ἐφημερίδα του Λεκάνην,
νὰ δέχηται τῶν σκουρδουλιασμένων ἀνθρωπισμένων τὰ
ἐξεράσματα. (Προλεγ. σελ. ϟγ').

Εἰς τὴν σταλθεῖσαν σου (1 Μαρτίου, 1828) σημείωσιν
βλέπω, ὅτι ἔχετε Α. Β. καὶ Γ. Ῥαψῳδίας, καὶ σᾶς λεί-
πει ἡ Δ. Ἐμπορεῖτε νὰ ζητήσητε μέρος ἢ καὶ ὅλας τὰς
εὑρισκομένας Δ (σχεδὸν 380 σώματα) εἰς τοὺς ἐν Βιέννῃ
ἀδελφοὺς Ῥάλλη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βενετίας

Ἀπὸ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Κυπρίου, στεῖλέ με, ὅταν
λάβῃς ἀφορμήν, καμμίαν δεκάδα. Δὲν ἔμεινεν ἐδῶ καμ-
μία, καὶ τὰς ζητοῦν κἄποτε.

Ἕως ἐδῶ εἶχα προχωρήσειν (τὴν 12 σήμερον), ὅτ'
ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σας 30 Ἀπριλίου συνωδευμένην μὲ
φρ. 1226. Τοῦτο μ' ἀναγκάζει ν' ἀλλάξω λόγους καὶ
λογαριασμούς. Ἔχω λοιπὸν τὰ σταλθέντα φρ. 1226
Εἶχα ὡς εἶπα ἀνωτέρω τὰ τοῦ Θ. Πρ. 260
Τὰ ἀπ' Ἀδ. Ῥάλλη. . . . 500
1986

Στείλετέ με λοιπὸν τὰ 1360 (ἂν δὲν οἰ-
κονομήθησαν ἀκόμη) δανεικὰ μὲ 6 τὰ % 1360
φρ. 3346

καὶ οὐδ' αὐτὰ ἀρκοῦν ν' ἀποπληρώσω τὸν τυπογράφον·
ἀλλ' οἰκονομῶ ἐδῶθεν τὰ λείποντα.

Μὲ ἀπορίαν καὶ ἀγανάκτησιν ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολὴν
τοῦ Κοκκινάκη. Ἔπειτα ἐσυλλογίσθην τὰ ἀνωτέρω λεγ-
μένα περὶ τῶν κακαναθραμμένων λογίων, ὅτι ἔπρεπε νὰ
προσθέσω εἰς τὸ Λόγιος καὶ Παπᾶς, κατὰ τὰ σημειω-
θέντα εἰς τὰ προλεγ. πρώτ. τόμ. Ἀτάκτ. σελ. με'-μς'.
Τὴν κακὴν ἀνατροφὴν ἡ λογιότης τὴν κάμνει (μὴν ἀμφι-
βάλλετε) κακοποιόν· ἂν προσθέσῃς καὶ τὸ καμηλαύκιον,
δὲν ἐξεύρω πλέον τί γίνεται. Ἐπροφθάσετε, συμπεραίνω,
τὴν ἀναγκαίαν ταύτην εἴδησιν τὴν παρὰ τοῦ Κοκκινάκη
εἰς τὸν Βάμβαν, διὰ νὰ μήν, ἀπολογούμενος, αἰτιᾶται
τοὺς ἀναιτίους· ὄχι ὅτι δὲν εἶναι καὶ ἐκεῖνοι ἐπίφοροι νὰ
πράξωσι τὰ τοῦ παπᾶ, ἀλλὰ διότι βλάπτεται ὁ Βάμβας
κατηγορῶν τοὺς μὴ κατηγορήσαντας.

Παρακαλῶ ἀπόκρισιν, ὅταν λάβητε τὰ Προλ.

Ὅσα βιβλία εἴχετε εἰς τὸν πανοσιολογιώτατον Θεό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κλητον ἰδικά μου ἐκάμνετε καλὰ νὰ τὰ μεταφέρητε εἰς τὸν Κοντόσταυλον, πρὸς τὸν [ὁποῖον] ἔπεμψα πρὸ δύο ἡμερῶν διὰ Μασσαλίας 50 σώματα δευτ. τόμ. τῶν Ἀτάκτων.

Ἔλαβα σήμερον καιρὸν νὰ γράψω καὶ τὴν ἐδῶ κλεισμένην εἰς τὸν Β. Στεϊλετέ την σφραγισμένην.

Κατέγραψα εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου φρ. 201,78. Ἀπὸ τοῦ νῦν πρόσθετε καὶ εἰς αὐτὰ καὶ εἰς ὅ,τι ἄλλο δαπανᾷς δι' ἐμὲ τὸν ἐτήσιον τόκον $6/_{100}$, ἕως νὰ σὲ ἀποπληρώσω. Τὸν μείναντα μικρόν μου νοῦν ζητεῖτε νὰ μοῦ τὸν σηκώσητε. Μὲ λέγεις, «τὰ σταλθέντα περὶ τὸν Δεκέμβριον, 1828, 100 σώματα τοῦ πρώτου τόμου τῶν Ἀτάκτων, μὲ ἄλλα τινὰ εὑρίσκονται διὰ λογ. σου πλησίον τοῦ συντ. Ζ. Β. κτλ.». Ἔπειτα εἰς τὴν ἀκόλουθον σελίδα, «ὁ σύντ. Β. δὲν ἔλαβεν ἀκόμη τὰ βιβλία σταλθέντα τὸν Δεκέμβριον 1828, οὐδ' ἔχει περὶ αὐτῶν εἴδησιν ἀπὸ Μασσαλίαν κτλ.». Ἔγραψα εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Μαυροκ. Γράψετέ με καὶ σεῖς καθαρώτερα τὰ περὶ τούτου· καὶ προσέτι ἂν πρέπῃ νὰ στείλω καὶ ἄλλα ἑκατὸν τοῦ δευτέρου τόμου, καὶ πλήρωσιν τοῦ πρώτου.

Εὐδαιμονεῖτε! Ο. Ο.

28.

5 Ἰουνίου 1828.

Φίλοι,

Ἔλαβα τὴν 17 Μαΐου ἐπιστολήν σας. Ἀπὸ τὴν ἐδῶ κλεισμένην πρὸς τὸν ἐξάδελφόν μου θέλετε καταλάβειν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόσην ἀμηχανίαν μ' ἔβαλεν ἡ ζήτησίς σας. Ἀφίνω εἶναι ἀπορωτέρα τῆς ζητήσεως τοῦ ἐξαδέλφου, ἐπειδὴ εἶνος ζητεῖ περὶ νέων ἔτι ἀγνώστων ὁλότελα ὁποῖοι εἶναι, ὁποῖοι ἐλπίζονται νὰ φανῶσι· καὶ σεῖς, φίλοι, ἐπιθυπτε νὰ συστήσω ἄνθρωπον « σπανίων προτερημάτων, κάρετον καὶ ἄριστον ἰατρόν, » ὡς λέγετε, καὶ ὡς πιτεύω. Ἀλλὰ τοιοῦτος ἄνθρωπος, φίλοι, καὶ μάλιστα ατρός, εἶναι αὐτοσύστατος. Ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρισθῇ εἰς ν Κ. ἀπὸ τὸν Κοντόσταυλον ἢ ἄλλον τινὰ γνώριμον. ὸν Γλαρ. δὲν τὸν ἐσύστησε κανείς· ἀλλὰ καὶ ἡ παλαιὰ ώπτος κυβ. ἠναγκάσθη νὰ μεταχειρισθῇ τὴν προκοπήν του, καὶ ὁ νέος Κ. (μὴν ἀμφιβάλλετε) θέλει αἰσθανθῆν ην χρείαν καὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλων ὁμοίων του. Ἀφίνω, έγω, τούτους τοὺς στοχασμούς, καὶ ἤθελα διὰ χάριν σας γράψειν τοιαύτην παράξενον σύστασιν, ἂν ἤμην πληροφορημένος, ὅτι ἡ σύστασίς μου ἔμελλε νὰ ὠφελήσῃ τὸν συνιστάμενον.

Περὶ τούτου ἔχω αἰτίαν νὰ διστάζω. Ἡ πρὸς τὸν Κ. ἐπιστολή μου ἐστάλη (ὡς βλέπετε ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν ἐξάδ.) τὴν 5 Ἰαν. ἀλλ' ἐστάλη καὶ τὸ ἀντίγραφον αὐτῆς τὴν 11 τοῦ αὐτοῦ. Ἡ μέχρι τοῦδε σιωπή του μὲ βάλλει εἰς ὑποψίαν μὴ τὴν ἔκρινε τολμηράν. Ἐλεύθερος ἐλευθέρου πρὸς ἐπαγγελλόμενον φίλον ἐλευθερίας ἐπιστολὴ ἦτον· ἂν τὴν ἔκρινε τολμηράν, αὐτὸς μ' ἔδωκεν αἰτίαν τοιαύτης τολμης μὲ τὴν ἀπ' Ἀγκῶνος (2 Δεκεμβρ. 1827) ἐπιστολήν του, εἰς τὴν ὁποίαν εὐχαριστεῖ ἀπὸ καρδίας διὰ τὴν μὲ τὸν Τιμ. παραβολὴν εἰς τὸν Διάλογ. καὶ ὑπόσχεται νὰ ἐκπληρώσῃ ὅσα ἔγραψα ὅτι ἐλπίζω ἀπ' αὐτόν. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν ἔγραφα καὶ περὶ τῆς δυστυχεστάτης Χ. καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων ἀναγκαίων.

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐλπίζω, φίλοι, ὅτι τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀρκοῦν νὰ σᾶ
πληροφορήσωσι τὴν ἀδυναμίαν νὰ πληρώσω κατὰ τὸ πα
ρὸν τὴν ἐπιθυμίαν σας. Ἡ τελευταία ἀπροσδόκητος ἀπ
τυχία τῆς Χ. αὔξησε τὰς ἀσθενείας καὶ τοῦ σώματο
καὶ τῆς ψυχῆς μου. Ὅσην ὀλίγην δύναμιν μ' ἀφῆκε τ
μεταχειρίζομαι νὰ τελειώσω (πρὸς τὰ τέλη τοῦ Αὐγού
στου, ὡς ἐλπίζω) νέου τινὸς πονήματος ἔκδοσιν.

Τὴν κλεισμένην πρὸς τὸν ἐξάδ. παρακαλῶ νὰ ἐπιγρά
ψετε καὶ νὰ στείλητε ἀσφαλῶς. Εὐτυχεῖτε! Ο. Ο.

Ἔλαβα τὰς ἐπιστολὰς τῆς 22 Φεβρ. καὶ 1 Μαρτ.

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην παρακαλεῖ ὁ ἐπιστέλλων νὰ δοθῇ
εἰς τὰς χεῖρας (μηδενὸς παρόντος) τῆς Λ. τὴν ὁποίαν ἀγ
πάζομαι καὶ ἐγώ.

29.

18 Αὐγούστου 1828.

Φίλοι σύντεκνοι,

Τὴν 14 τοῦ παρόντος σᾶς ἐστάλησαν διὰ τοῦ ἐν Μασσ
Θ. Πρ. τὰ προλεγ. τῶν **ἀτάκτων.** Τὴν αὐτὴν ἡμέραν
κατεύθυνα πρὸς τὸν Ἰ. Μαυροκ. τῆς αὐτῆς πόλεως κι
βώτιον, περιέχον 20 σώματα τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, διὰ νὰ
τὰ οἰκονομήσῃ ὡς αὐτόθεν τὸν διατάξετε. Φροντίσετε λοι
πὸν νὰ τὸν γράψετε περὶ τούτου· καὶ ὅταν ἔλθωσιν εἰ
χεῖράς σας, νὰ κάμητε τὴν διαμοίρασιν ἀπαράλλακτον
ὡς ἐκείνην τῶν Ἀπομν. Ξενοφ. χωρὶς νὰ λησμονήσητε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ν φίλον μου Βάμβαν, καὶ τοὺς Ζωσιμ. Τὸ διὰ τὴν φι-
μουσον θυγατέρα τοῦ συντέκνου θέλω τὸ στείλειν, ὅταν
τχωθῇ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐστάλησαν εἰς τὴν Ἑλλ. Κυβέρ-
σιν 50 σώματα πληρωμένα ἀπὸ τοὺς ἐν Λόνδρᾳ ἀδελ-
ούς Ῥάλλη, καὶ προσφερόμενα δῶρον εἰς τοὺς πτωχοὺς
τουδαστάς. Βλέπων τὴν προθυμίαν των, τοὺς τὰ ἐπέ-
χεσα πρὸς 10 φρ. ἀντὶ τῶν 14, ὡς πωλοῦνται ἐδῶ.
Ὅταν τὸ παραλάβετε καὶ τὸ ἐξετάσετε ἀπαρχῆς μέχρι
λους, ἂν τὸ κρίνητε, ὡς τὸ ἔκριναν ἄλλοι χρήσιμον καὶ
ὰ τὴν παλαιὰν καὶ διὰ τὴν νέαν γλῶσσαν (ἀκόμη μέρος
διὰ τὴν Γαλλικήν), ἂν τὸ κρίνετε, λέγω, τοιοῦτον,
καὶ εὕρετε αὐτοῦ πέντε ἢ ἓξ τοιούτους ὡς τοὺς ἀδ. Ῥάλλ.
παρακινήσετέ τους νὰ μιμηθῶσι τοὺς Ῥάλλ. πέμποντες
μέρος εἰς τὴν κυβέρνησιν δῶρον (τὰ σταλθέντα 50 εἶναι
ὀλίγα) καὶ μέρος διὰ πώλησιν. Τοιουτοτρόπως καὶ αὐτοὶ
φαίνονται, ὅτι συνεργοῦν, καὶ εἰς ἐμὲ δίδουν τὴν εὐκολίαν
νὰ ἀρχίσω τὸν δεύτερον τόμον, ὅστις ἐλπίζω ὅτι θέλει
ἀκόμη πολὺ χρησιμώτερος τοῦ πρώτου, τολμῶ εἰπεῖν καὶ
ἀναγκαιότερος εἰς τοὺς νέους μας. Δὲν εἶμαι τόσον φίλαυ-
τος, οὐδὲ τόσον ἠλίθιος, ὥστε νὰ μὴ νοῶ, ὅτι αἱ περι-
στάσεις ἀναγκάζουν καὶ τοὺς πλουσίους μας νὰ γίνωνται
τολμότεροι εἰς τὰς δαπάνας. Ἀλλ' ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος
εἶναι καὶ τοῦτο, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εὐκολονόητον εἰς καθέ-
να. Ποῖον; τὸ «ἢ παπᾶς ἢ ζευγᾶς» ὡς λέγει ἡ παροιμία.
Τὸ ἔργον μου εἶναι τοιοῦτον, ὥστε χρειάζεται κεφαλὴν
ὁλότελα ἐλευθέραν ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην μέριμναν, καὶ μά-
λιστα τὴν ὀδυνηρὰν μέριμναν τοῦ πῶς ἔχω νὰ πληρώσω
τὰ μουζαλώματά μου;

Ὅπως ἂν ἦναι, ὁ χονδρὸς οὗτος τόμος τῶν **Ἀτάκ-**

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βαρκιζας

των μοῦ γίνεται περίπου τὰ 3800 φρ. Περὶ τὰ τέλη τ
ἐρχομένου Σεπτεμβρίου φροντίσετε, παρακαλῶ, νὰ μ
ἐμβάσητε τὸ ἥμισυ ταύτης τῆς ποσότητος μὲ τὸν ὁπο
ἐδιωρίσετε τόκον 6 τὰ 100, ἂν ἐνθυμῶμαι καλά· τὰ
λοιπά, ὅταν πάλιν σᾶς γράψω.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας μελετῶ νὰ πέμψω 50 σώματα
τὸν Κοντόσταυλον μὲ ἐλπίδα ἴσως νὰ πωλήσῃ ἢ ὅλα
μέρος. Ὁ Θεόκλητος οὐδὲ καταδέχεται ν' ἀποκριθῇ
τὰς ἐπιστολάς μου· ὅθεν ἐκάμνετε καλὰ νὰ τὸν γράψετ
εἴτι κρατεῖ ἀκόμη ἀπὸ βιβλία μου, νὰ τὰ παραδώσῃ ὁλ
εἰς τὸν Κοντόσταυλον.

Προσμένω τοὺς δύο τελευταίους τόμους τῆς Καθο
Βιογραφίας, διὰ νὰ τοὺς πέμψω μὲ ἄλλα τινὰ βιβλία
τὸν σύντεκνον· καὶ εἰς τοῦτο τὸ κιβώτιον θέλει βαλθ
καὶ τὸ διὰ τὴν χρηστὴν Μαρίαν στιχωμένον ἀντίτυπον τ
Ἀτάκτων. Εὐδαιμονεῖτε! Ο. Ο.

Τὰ τῶν Ζωσιμ. ἂς ἦναι πάλιν δύο, ὡς πρότερον. Γ
στοποιήσατέ με τὴν παραλαβ. τῶν προλεγ.

30.

17 Σεπτεμβρίου, 1828.

Φίλοι σύντεκνοι,

Κατὰ τὴν ἐπιστολήν σας τῆς 31 Αὐγούστου, στ
σήμερον πρὸς τὸν ἐν Μασσ. Ι. Μαυροκ.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

100 πρώτους τόμ. τῶν Ἀτάκτων πρὸς φρ. 10	φρ.	1000
20 Ἐγχειρίδια Ἐπικτήτου. 6		120
40 πρῶτον καὶ δεύτερον Διατριβῶν ἤγουν 20 ἀντίτυπα πρὸς φρ. 12		240
200 κομμάτια.	φρ.	1360

Μὲ παρακινεῖτε νὰ στείλω τὸν Κοντόσταυλον 200 ἀντὶ 50 σώματα ἀπὸ τὰ ἄτακτα· ἀλλ' ἔπρεπε πρῶτον νὰ μὲ φανερώσετε, πῶς μέλλετε νὰ οἰκονομήσητε τὰ νῦν στελλόμενα εἰς σᾶς 100. Ἂν ἔχετε σκοπὸν νὰ τὰ πωλήσητε (ὡς εἶναι δίκαιον), εἶναι περιττὸν νὰ στείλετε πλειότερα διὰ πώλησιν.

Ὅπως ἂν ἦναι, εἰπέτε με, ἂν πρέπει νὰ περάσω τὰ ἀνωτέρω φρ. 1360 εἰς λογ. τοῦ γυμνασίου, ἢ πῶς ἔχω νὰ τὰ διατάξω. Τὰ 100 σώματα τῶν ἀτάκτων τὰ διώρισα πρὸς φρ. 10, καθὼς τὰ ἐπέρασα καὶ εἰς τοὺς ἐν Μονδ. ἀδελφ. Ῥάλλη.

Προσμένω τὰ μὲ λέγετε ἀργύρια περὶ τὰ τέλη τοῦ παρόντος· τὰ λοιπὰ στείλετέ με περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου, διὰ νὰ ἐλευθερώσω τὴν κεφαλήν μου ἀπὸ τοῦ τυπογράφου τὴν μέριμναν.

Δύο ἡμέρας πρὶν λάβω τὴν ἐπιστολήν σας, ἤρχισα τὴν τύπωσιν τοῦ δευτέρου τόμου τῶν Ἀτάκτων· ἐλπίζω νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ πλέον ἀκόμη παρὰ τὸν πρῶτον.

Ὁ σύντ. Ρ. ἂς φροντίσῃ νὰ προδιδάξῃ τοὺς ἐν Μασ. καὶ Ῥοδ. καὶ σ. πρὸς τοὺς ὁποίους μέλλω νὰ πέμψω περὶ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου κιβώτιον βιβλ. εἰς τὰ ὁποῖα περιέχεται καὶ τὸ χρυσόδετον τῶν Ἀτάκτων διὰ τὴν φιλτάτην Μαρίαν. Ἐλπίζω ὅτι θέλουν τὴν ὠφελήσειν καὶ διὰ τὴν Ἑλλ. καὶ διὰ τὴν Γαλλ. γλῶσσαν, μὲ τὴν βοή-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θειαν μάλιστα τῶν διεξοδικῶν πινάκων. Δὲν ἐξεύρω α
ἔλαβεν ἀκόμη τὰς διατριβὰς περιεχομένας εἰς τὸ κιβ
τιον Nº 14.

Ἀπὸ τὸν Πρ. «καὶ οὐκ ἦν φωνή, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόα
σις». Ἡ πρὸς αὐτὸν τελευταία μου ἦτο 11 Ἰανουαρίου
εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἐφανέρονα τὴν ἀποστολὴν 200 σωμ
των Διατριβῶν, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν Ζ. Β
Ι. Ρ. Ἀμβρ. Ρ. υἱοῦ Σ. Ι. Ρ. καὶ τῶν ἐν Λονδ. ἀδελ
Ρ. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὸν ἔπεμψα διὰ τοῦ Θ. Πρα
δῶρον 2 ἀντίτυπα τῶν Ἀτάκτων εἰς δέσμην ἐπιγραμ
μένην εἰς ὄνομά του, χωρὶς ἐπιστολὴν ἰδιαιτέραν.

Καὶ πρὸς χάριν τοῦ συντ. θέλω συμβουλεύσειν τ
δέοντα εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Πανταζῆ, καὶ πολὺ πλέον πρ
ὠφέλειαν τοῦ νέου, ἂν ἀκολουθῇ νὰ διάγῃ, ὡς ἐλπίζω
καὶ ὡς μ' ἐφάνη τὴν ἀρχὴν χρηστός. Εὐτυχεῖτε.

Ο. Ο.

Καὶ πάλιν σᾶς παρακαλῶ, τὰ λειπόμενα, ὡς εἶπα
ἀργύρια νὰ τὰ ἔχω περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου. Κ
πάλιν σᾶς παρακαλῶ, ὅσα κρατεῖ ἀκόμη ὁ Θεόκλητ
βιβλία μου, νὰ τὰ μεταθέσετε ἀπ' αὐτὸν εἰς τὸν Κ
τόσταυλον.

31.

2 Ὀκτωβρίου 1828.

Φίλοι σύντεκνοι,

Τὴν 18 Σεπτεμβρίου σᾶς ἐγνωστοποίησα τὴν εἰς
Ἰ. Μαυροκορδάτον τῆς Μασσαλ. ἀποστολὴν κιβω

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ριεχούσης 100 σώματα πρώτου τόμου Ἀτάκτων, 20 χειριδίου, καὶ 20 ἀντίτυπα (εἰς 2 τόμ.) τῶν Διατρι-ν, κατὰ τὴν ζήτησίν σας. Αὐτὰ ἐτιμήθησαν εἰς φρ. 1360. Μετὰ ταῦτα ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σας τὴν 18 Σε-πεμβρίου, καὶ τὴν συναλλαγματικὴν ὁμοῦ 1950 φρ. τὰ ποῖα παρέδωκα εὐθὺς εἰς τὸν τυπογράφον μὲ τὴν ὑπό-ρεσιν νὰ τὸν ἀποπληρώσω τὰ λειπόμενα πρὸς τὰ τέλη ῦ παρόντος. Δέν με βιάζει, οὐδὲ μ' ἐβίασε ποτέ· φυ-κὰ ὅμως ἐκείνων τὸ ἔργον αὐγατίζουν, ὅσοι πληρόνουν ροθυμότερα. Σᾶς ἔλεγα ὅτι δύο ἡμέρας πρὶν λάβω τὴν 31 Αὐγούστου ἐπιστολήν σας, εἶχα ἀρχίσειν τὸν δεύτε-ον τόμον τῶν Ἀτάκτων, ὅστις προχωρεῖ μὲ τὴν εὐχήν ας. Εὔχεσθέ με ὁμοίως καὶ νὰ τὸν τελειώσω διότι αἱ δυ-κμεις μου ἀναλύονται ὡς τὸ κηρίον καθημέραν· τὰς δια-ῤῥίζει ὀπωσοῦν ἀκόμη μόνη ἡ προθυμία καὶ ἡ ἐλπίς, ὅτι θέλουν ὠφελήσειν οἱ κόποι μου. Μὲ ταύτην τὴν ἐλπίδα κρατήθην ἕως τώρα, καὶ μὲ ταύτην ἀποθνήσω εὐχόμε-νός σας ζωὴν μακρὰν καὶ εὐδαίμονα.

Τὸν σύντ. Ρ. παρακαλῶ, νὰ κρατῇ χωριστὸν λογα-σμόν, ὅσων μέλλω νὰ πληρόνω τάκον $^{6}/_{100}$ ὡς ἐσυμφωνή-θη, καὶ νὰ μὲ δηλοποιήσῃ πῶς ἔχω νὰ καταταξω τὰ σταλθέντα 1950 φρ. πῶς τὰ σταλθέντα διὰ Μασσαλίας ἀπ' ἐμὲ βιβλία συμποσούμενα 1360 φρ. Ἐγὼ δὲν ἔχω οὔτε δύναμιν οὔτε καιρὸν νὰ φροντίζω περὶ τῶν τοιούτων. Τοῦ δευτέρου τόμου ἡ τύπωσις ἀπαιτεῖ καὶ τὴν μείνασαν ὀλίγην μου ἀκόμη δύναμιν, καὶ τὸν μείναντα ἀκόμη ὀλι-γώτερον καιρὸν τῆς ζωῆς μου. Ἐνθυμεῖσθε τὴν ὁποίαν σᾶς εἶπα παροιμίαν, «ἢ παπᾶς ἢ ζευγᾶς». Τοιαύτας πολλὰς παροιμίας θέλετ' εὑρεῖν εἰς τὸν δεύτερον τόμον τῶν Ἀτάκτων, τὰς ὁποίας εὔλογον ἔκρινα νὰ βάλω μὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τὰς ἐξηγήσεις των, ὡς δυνατὰς νὰ ὠφελήσωσι τοὺς
παιδεύτους μας, ἴσως δὲ καὶ τοὺς πεπαιδευμένους μ
διότι καὶ ἡμεῖς οἱ νομιζόμενοι καὶ ὀνομαζόμενοι λόγ
ἔχομεν χρείαν (καὶ κάποτε πλειοτέραν τῶν ἀπαιδεύτω
παιδείας:

Γηράσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος,

ἔλεγεν ὁ γέρων Σόλων, μ' ὅλον ὅτι ἦτο νομοθέτης. Ὅ
μάλιστα μὲ κάμνει πρόθυμον εἰς τὴν τελείωσιν τοῦ δε
τέρου τόμου, εἶναι ἡ ἐλπὶς ὅτι θέλει χρησιμεύσειν εἰς τ
νέους καὶ τὰς νέας μας, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι κα
χρηστὴ Μαρία. Ὁ δι' αὐτὴν πρῶτος τόμος τῶν Ἀπ
χων περέχεται εἰς τὸ μέλλον νὰ σταλθῇ τὴν ἐρχομέν
ἑβδομάδα κιβώτιον πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλ. υἱοὺς Ῥ
καὶ συντρ.

Ἐμελετοῦσα νὰ γράψω καὶ εἰς τὸν φίλον Βάμβα
ἀλλὰ μ' ἔρχεται τὴν ὥραν ταύτην δοκίμιον, νὰ διορθώ
σω, ἀπὸ τὸν τυπογράφον. « Ἡ παπᾶς ἢ ζευγᾶς ». Εὐ
τυχεῖτε! Ὁ φίλος Ο. Ο.

Ἡ ἐδῶ κλεισμένη παρακαλῶ νὰ σταλθῇ ἀσφαλῶς
τὸν ἐξάδελφόν μου.

32.

17 Ὀκτωβρίου 1828.

Φίλοι Σ.

Τὴν 2 τοῦ παρόντος σᾶς ἐγνωστοποίησα τὴν παρα
βὴν τῶν 1950 φρ. Χθὲς ἔπεμψα πρὸς τοὺς ἐν Μασσα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

υἱοὺς Ῥοδοκανάκη καὶ συντροφίαν κιβώτιον I R N° 14
περιέχον διὰ τὸν σ. τὰ ἑξῆς:

2	Diction. des sc. naturel.	2 τόμ.	52-53	φρ. 12
2	Cahiers des Planches	2 »	52-53	» 10
2	Économie politique des Athén.	2 »		15
1	Encyclopédie moderne.	1 »	ὁ 13ος	7,50
4	Robertson Histoire de l'Amerique	4		26
4	Cooper sur les États-unis	4		12
1	δέσμην ἐπιγραμμένην εἰς ὄνομα τῆς Μαρίας P.			
16				φρ. 82,50
	Κιβώτιον καὶ ἄλλο ἔξοδα			3,50
				φρ. 86,—

Παρακαλῶ τὸν σύντεκνον νὰ τὰ περάσῃ εἰς πίστιν τοῦ λογ. μου.

Ἔτι τὸν παρακαλῶ, ἂν σᾶς προφθάσῃ ἡ παροῦσα πρὶν μου ἐμβάσητε τὰ προσδοκώμενα ἀργύρια, νὰ κρατήσῃ ἀπ' αὐτὰ ἕως 200 φρ. Τόσα σχεδὸν νομίζω ὅτι θέλω μείνειν χρεώστης τὸν N. Ζωσιμᾶν, εἰς τὸν ὁποῖον μέλλω μετ' ὀλίγον νὰ στείλω τὸν ἐτήσιόν του λογαριασμόν.

Ἀπὸ τὸν Πρ. «καὶ οὐκ ἦν φωνή, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις». Ἐφημερίδας μόνον λαμβάνω ἀλλεπαλλήλους ἀπὸ τοὺς ἐφημεριδογράφους δωρεάν, καὶ ἐξ αὐτῶν μανθάνω τὰς πράξεις του. Δὲν εἶναι κακαί· ἓν μόνον μὲ φέρει εἰς δισταγμόν· δὲν βλέπω οὐδ' ἀκούω ἀκόμη οὐδεμίαν πρόνοιαν περὶ φροντιστηρίου παιδείας συγκροτημένου ὡς πρέπει. Πλὴν τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς τίποτ' ἀκόμη δὲν ἔχουν· ἀλλ' οὐδ' αὐτὴ εἶναι ἔργον ἰδικόν του, ἐπειδὴ ἐνεργεῖτο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρὸ αὐτοῦ. Εἶναι, μὰ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὰ πράγματα πολὺ θολωμένα, καὶ ἡ μέλλουσά μας τύχη παντάπασιν ἄδηλος. Ἄλλο δὲν εὔχομαι παρὰ τὸ σύνηθες παροιμιῶδες « ὁ Θεὸς νὰ τὰ κάμῃ καλά! ». Καλὰ τὰ εὔχομαι εἰς ὅλους, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τοὺς συντέκνους! Ο. Ο.

33.

6 Δεκεμβρίου 1828.

Φίλοι σύντεκνοι,

Ἀσπάζομαί σας πανοικίους. Τὴν προτεραίαν τῆς ὁ ἔλαβα τὴν 30 Ὀκτ. μακρὰν ἐπιστολήν σας, ἔγραψα τὸν Κοντόσταυλον νὰ ἐρευνήσῃ περὶ τῆς πρὸς τὴν Κυβέρν. ἐπιστολῆς μου, καὶ ἀρκοῦμαι κατὰ τὸ παρὸν εἰς τοῦτο, μὴν ἔχων τὸν καιρὸν ν' ἀντιγράφω μακρὰς ἐπιστολάς. Καὶ χωρὶς αὐτὰς διστάζω, ἂν δυνηθῶ νὰ πληρώσω τὴν βασανίζουσαν ἐπιθυμίαν νὰ δημοσιεύσω τὸν δεύτ. τόμ. τῶν Ἀτάκτων ἐξώλαμπρα. Ἐτυπώθησαν ἕως τώρα 150 σελίδες, ἀλλ' αὐτὰ χρειάζονται προλεγόμενα, καὶ προλεγόμενα ἴσως πολὺ μακρά· τὸ δὲ τοῦ λύχνου τῆς ζωῆς μου ἐλάδιον φυρᾷ καὶ καταβαίνει κατὰ πᾶσαν στιγμήν. Τὸ κείμενόν μου εἶναι τελειωμένον, γραμμένον δηλαδὴ τὸ λειπόμενον ἀπὸ τὰς τυπωμένας 150 σελίδας ἐπέκεινα. Ἀλλὰ μένουν οἱ φοβεροὶ ἐκτεταμένοι πίνακες τῶν ὁποίων τὴν συνταγὴν ἐμπιστεύθην εἰς τὸν Φ. Φ. Ἀλλ' ὅμως, δι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὸ ἀσφαλέστερον, παρεκάλεσα τὸν φίλον Thurot, ἂν κλείσω τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸ τῆς ἐκδόσεως, νὰ συνεργήσῃ μὲ τὸν Φ. εἰς τὴν ἄσφαλτον αὐτῶν ἐκτύπωσιν. Καὶ παρακαλῶ καὶ τὸν σύντ. Ῥ. ἂν συμβῇ τοῦτο, νὰ γράψῃ καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν Thurot παρακλητικὴν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ἐπαγρύπνησιν εἰς τοὺς πίνακας, ὅτι ἀπ' αὐτοὺς κρέμεται ἡ ὠφέλεια τῆς χρήσεως. Παρ. χάρ. εἰς τοῦ πρώτου μέρους τὸν Γαλλικὸν πίνακα ἐλησμονήθη ἡ λέξις rassascier pag. 152, ἴσως καὶ ἄλλαι. Ἂς τὴν προσγράψῃ λοιπὸν εἰς τὸ ἀντίτυπόν της ἡ φιλόμουσος Μαρία, τὴν ὁποίαν ἀσπάζομαι.

Χαίρω ὅτι σᾶς εὐχαρίστησεν ὁ πρῶτος τόμος, μὲ ἐλπίδα ὅτι ὁ δεύτερος, ἂν ὄχι εὐτακτότερος τοῦ πρώτου, θέλει σᾶς εὐχαριστήσειν πολὺ πλειότερον.

Περὶ τοῦ ἡμιστιχώματος, πρῶτον καὶ πρώτιστον σᾶς λέγω, ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ στιχωταὶ καὶ πάσης ἄλλης τέχνης τεχνῖται, ἂν δὲν ἔφθασαν ἕως τώρα, δὲν ἔχουν ν' ἀργήσωσι νὰ ὑπάγωσι πολὺ πλειότεροι τῆς χρείας. Ἔπειτα, πῶς ἔχει νὰ συμβιβασθῇ ὁ δεύτερος τόμος στιχωμένος μὲ τὸν ἀστίχωτον πρῶτον; Ὁ λόγος δὲν εἶναι περὶ τῆς δαπάνης, ἀλλὰ περὶ τῆς συναρμολογίας. Θέλω σκεφθῆν.

Εὐχαριστῶ διὰ τὸν κατὰ μέρος σημειούμενον λογαριασμὸν τῶν 3800 φρ. πρὸς 6 %. Ναί, νὰ ζήσετε! ἀναλάβετε τὴν φροντίδα ταύτην, ἐλαφρύνοντες τὰ ἀνυπόφορά μου βάρη, ὄχι διὰ φόβον μή με θανατώσωσιν, ἀλλὰ διὰ τὸν ἀσυγκρίτως φοβερώτερον τοῦ θανάτου κίνδυνον τῆς ἀποπληξίας. Δὲν λείπουν ποτὲ ἀπὸ τὸ λογιστήριόν μου δέκα ἢ δεκαπέντε ἐπιστολαί· δὲν ἀποκρίνομαι εἰς ὅλας, ἀλλ' εἶναι ἐξ αὐτῶν καί τινες ἀναγκαστικῶς ἀπαιτοῦσαι

ἀπόκρισιν. Μὴ λησμονήσετε «ἡ παπᾶς ἢ ζευγᾶς». Κα
μοῦ ζητεῖς ἀκόμη καὶ πόσους τόμους ἔχουν νὰ πληρώσω
τὰ Ἄτακτα!

Ἡ πρὸ τῆς παρούσης μου σᾶς ἐστάλη τὴν 6 Νοεμ-
βρίου, περιέχουσα καὶ ἐπιστολάς, μίαν διὰ τὸν Ζωσιμᾶν,
καὶ ἄλλην διὰ τὸν Βάμβαν. Πρὸς τοῦτον (ἐπειδὴ δὲν θέλω
εὐκαιρήσειν ἴσως νὰ τὸν γράψω) γνωστοποιήσετε, παρα-
καλῶ, ὅτι ὁ Διδότος ἐφρόντισεν, ὡς μὲ εἶπε, περὶ τῶν
ὁποίων τοῦ ἐζήτει βιβλίων.

Τὴν αὐτὴν γνώμην τοῦ συντ. ἔχω κ' ἐγὼ περὶ τοῦ
Πρ. Ἀκόμη καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἄλλος παρ' ὅ,τι ἠλπίζετο,
ἡ ἀχρειεστάτη διαγωγὴ καὶ κυβέρνησις τῶν πρὸ αὐτοῦ
τὸν ἔκαμαν ἀναγκαῖον. Χωρὶς αὐτὸν ἐκινδύνευε καὶ τὸ σω-
θὲν ἀπὸ τὰς σφαγὰς μέρος τῶν Ἑλλήνων, νὰ ἐξαλειφθῇ
ὁλότελα ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ἔπειτα πρέπει νὰ
συλλογισθῶμεν καὶ τοῦτο. Πιθανόν, ἢ μᾶλλον βέβαιον
κρίνω, ὅτι αὐτὸς δὲν ἔχει ἐξουσίαν νὰ πράξῃ τίποτε ἀφ'
ἑαυτοῦ· ἡ τύχη μας τώρα πλέον κρέμεται ἀπὸ τοὺς θερ-
στέπτους εὐεργέτας μας.

Οἱ δύο τελευταῖοι (51-52) τόμοι τῆς Βιογραφίας μ' ἐ-
στάλησαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Τὸ παράρτημά των (μὲ
εἶπον) μετὰ 18 μῆνας.

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Εὐ. μοῦ εἶναι ἀρκετὰ γνωστός, κα
ἀρκετὰ (νομίζω) χρήσιμος εἰς τὸ ἔργον. Περὶ τοῦ ἄλλου
φοβοῦμαι τὸ τοῦ Ἐπικτήτου «Δεῖ δὲ καὶ ἐγκεφάλου ἔχειν

Οἱ θρίαμβοι τῶν Ρ. δὲν εἶναι τόσον λαμπροί, ὅσον τοὺ
νομίζετε. Ἠπατήθη ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ συμβούλους ἀναξ
τους, ἴσως δὲ καὶ δολίους, καὶ ἔπραξε κατὰ τοὺς κανόνα
τῆς παλαιᾶς τακτικῆς· καὶ ἀντὶ τοῦ νὰ πλησιάζῃ τώρ
εἰς τὴν καθέδραν τοῦ τυράννου, τὸν ἔκαμεν αὐθαδέστερον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ τὸ χειρότερον ἀφῆκε τὸν χειμῶνα ὅλον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν πωλητῶν τῆς Πάργας νὰ πλέξωσι παντοίους δόλους εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ τυράννου.

Πόσοι τόμοι, ἐρωτᾷς; Ἔχω ὕλην διὰ τὸν τρίτον, καὶ τέταρτον ἴσως, ἀλλὰ μοῦ λείπει ζωή. Διὰ τοῦτο προλαμβάνων σᾶς λέγω, νὰ ζητήσητε ἐξαιρέτως τὸ ἀντίτυπον τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Σομαυέρα Γραικιταλικοῦ εἰς δύο τόμους, τυπωμένους εἰς Παρισίους, ἔτ. 1709, τοῦ ὁποίου εἰς τὸν πρῶτον τόμον τὸ περιθώριον ὅλον εἶναι καταφορτισμένον ἀπὸ σημειώσεις μου, καὶ προσέτι ἄλλον τόμον ἡμιστίχωτον καὶ ὅλον χειρόγραφον εἰς σελ. 920 (ἀραιότατα ὅμως γραμμένον) μὲ χρυσῆν ἐπιγραφήν, ΥΛΗ ΛΕΞΙΚΟΥ. Τὰ δύο ταῦτα, ὅταν παραλάβητε τὴν βιβλιοθήκην μου, παρακαλῶ σας νὰ ἐρευνήσητε, ἂν εὑρίσκωνται, ὡς δυνάμενα καὶ νὰ ἀναληφθῶσι, καὶ μὲ καλὸν ἴσως σκοπὸν νὰ ἐπαρθῶσι δι' ἔκδοσιν, ἥτις μέλλει νὰ γίνῃ κακίστη, ἐπειδὴ χρειάζονται ἀναθεώρησιν ἀκριβεστέραν. Εἰς ἄλλου χεῖρας παρακαλῶ νὰ μὴ τὰς ἐμπιστευθῆτε, παρὰ εἰς τὸν Βάμβαν.

Κ' ἐγὼ τὸ poulaine ἀντὶ τῆς πρώρας ἐνόησα καταρχάς· ἀλλὰ μ' ἐμπόδισεν νὰ δεχθῶ τὴν ἐξήγησιν, πρῶτον ἡ εἰς τὸν Bayle σημείωσις, ἔπειτα καὶ ὁ δισταγμὸς ἂν ἡ λέξις poulaine ἦτον ἤδη ἐμβασμένη εἰς τῶν Γάλλων τὴν γλῶσσαν, ὅτε ἐσυνειθίζοντο τὰ μακρομύτικα.

Σύντ. Βλ., ἀκούω ὅτι ὁ σκυτοτόμος σύζ. τῆς Λ. ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ αὐτόθεν διὰ κακὴν διαγωγήν. Μὴ συγχωρήσῃς τὴν ταλαίπωρον γυναῖκά του νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Μ' αὐτὸν δὲν εἶναι ἐλπὶς νὰ συμβιώσῃ πλέον εὐτυχῶς, διότι εἰς τόσην ἡλικίαν δὲν ἐλπίζεται πλέον νὰ διορθωθῇ. Εὐδαιμονεῖτε!

Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πέμψε, νὰ ζήσῃς! τὴν ἐγκλεισμένην πρὸς τὸν Παγκαλάκην εἰς Ναύπλιον.

34.

1 Ἰανουαρίου 1829.

Εὔχομαι, φίλοι, καὶ εἰς τοὺς δύο τὸ νέον ἔτος τοῦτο εὐδαιμονέστατον, καὶ περιπλέον εἰς τὸν σύντ. Βλ. τὴν ἀνάκτησιν τῆς πατρίδος.

Ἔλαβα τὴν 3 καὶ 16 Δεκ. 1828 ἐπιστολήν σας, ὁμοῦ καὶ τὰ φρ. 1500· καὶ εὐχαριστῶ, καὶ τὰ ἐπέρασα εἰς τὸν λογαρ. τοῦ Γυμνασίου.

Τὰ τοῦ Ζωσιμᾶ 100 σώματα δὲν ἦλθον ἀκόμη ἀπὸ τὸν στιχωτήν. Ἡ στίχωσίς των εἶναι 100 φρ. δὲν ἐξεύρω, ἂν πρέπῃ νὰ τὰ φορτίσω αὐτόν, ἢ νὰ φορτωθῶ ἐγώ. Ὅταν σᾶς στείλω τὴν σημείωσιν, πράξετε ὡς τὸ κρίνετε εὔλογον.

Σᾶς γνωστοποιῶ, ὅτι σήμερον γράφω πρὸς τὸν ἐν Λιβόρνῳ Ζωρζῆν Ῥοδοκανάκην, καὶ πρὸς τὸν Φραγκούλην Ῥοδοκανάκην, νὰ μή με πέμψωσι τὴν ἐτήσιον συνδρομὴν τοῦ 1829 ἔτους, ἂν δὲν τῶν τὴν ζητήσω ῥητῶς· καὶ τοῦτο, διότι βλέπω, ὅτι μὲ τὰ μέλλοντα νὰ ἔλθωσι ἀπὸ τὸν Ζωσιμᾶν ἀναπληρόνω τὰς παρούσας μου χρείας. Εἴθε νὰ ἀπολύσω καὶ σᾶς ἀπὸ τὸ βάρος!

Παρακαλῶ τὸν σύντ. Ρ. νὰ ἀφαιρέσῃ (ὅταν τὸν πέμψω τὴν σημείωσιν) ἀπὸ τὰ τοῦ Ζωσιμᾶ, πρῶτον ὅσα χρεωστῶ τὸν Ρ. εἰς τὸν κατιδίαν μας λογαριασμόν, καὶ τὰ λειπόμενα νὰ κρατῇ, ἕως νὰ τὸν γράψω. Τὰ ὁποῖα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μοῦ ἐζήτησε βιβλία διὰ τῆς 23 τοῦ περασμένου Ὀκτωβρ. οὐδ' αὐτὰ δὲν ἦλθαν ἀκόμη ἀπὸ τὸν στιχωτήν. Καὶ πάλιν σᾶς ἀσπάζομαι, καὶ πάλιν σᾶς εὔχομαι, καὶ ἐξαιρέτως τὴν φιλόμουσον Μαρίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἐπιστολὴ ἐπαρηγόρησε τοὺς ἀνυποφόρους κόπους μου. Ο. Ο.

Προσμένω ἀπὸ τὸν σύντ. Βλαστ. τὴν ἀπόκρισιν εἰς τὴν 15 Δεκ. 1828 ἐπιστολήν μου.

35.

28 Ἰουλίου 1829.

Φίλοι συμπολῖται,

Σήμερον σᾶς κατευθύνεται διὰ τῆς κοινῆς ἁμάξης κιβώτιον I R Nº 16, περιέχον βιβλία διὰ τὸν φίλον Ῥώταν τὸν ἐν Τεργεστίῳ. Λαμβάνοντές το, παρακαλῶ ν' ἀκολουθήσητε τὰς διαταγάς του, δίδοντες καὶ εἰς ἐμὲ τὴν εἴδησιν. Εὐδαιμονεῖτε!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

36.

5 Νοεμβρίου 1829.

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. Βλ. πανοικίους. Ἐλπίζω καὶ εὔχομαι νὰ μὴ σᾶς ἐζημίωσεν οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ὁ συμβὰς αὐτοῦ κλεισμὸς τῆς θαλάσσης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μὲ ἀνυπομονησίαν προσμένω τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ζ. περὶ τῶν εἰς Μασσαλίαν κοιταζομένων 100 στιχωμένων τοῦ δευτέρου τόμου τῶν Ἀτάκτων.

Ἐρωτῶ σας, ἂν τὰ εἰς αὐτὴν εὑρισκόμενα εἰς δύο κιβωτοὺς 100 τοῦ Α΄ καὶ 100 τοῦ Β΄ ραμμένα κρίνετε εὔλογον νὰ σταλθῶσιν εἰς τὸν Βάμβαν εἰς Κέρκυραν. Γράφω τι καὶ πρὸς αὐτὸν μὲ τὴν ἐδῶ κλεισμένην, τὴν ὁποίαν παρακαλῶ σας νὰ πέμψητε ἀσφαλῶς. Εὐδαιμονεῖτε!

Ο. Ο.

37.

29 Δεκεμβρίου 1829.

Φίλοι,

Ἀσπάζομαί σας πανοικίους. Ἡ παροῦσά μου τέλος ἔχει νὰ σᾶς φανερώσω τὴν παραλαβὴν τῶν 550 φρ. Ἐλπίζω ἀκολούθως νὰ σᾶς γράψω πλατύτερον. Σᾶς εὔχομαι ἐν τοσούτῳ τὸ μέλλον νέον ἔτος εὐδαιμονέστατον! Ο.Ο.

Ἔλαβα τὴν 8 Δεκ. τοῦ φίλου Ῥώτα.

38.

Ἐν Παρ. 15 Φεβρουαρ. 1830.

Ἀσπάζομαι τοὺς φίλους Βλ. καὶ Ῥώτ. καὶ τοὺς παρακαλῶ ἀφοῦ κοινωνήσωσι τοὺς ἑξῆς ὀλίγους λόγους μου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς τοὺς αὐτοῦ διατρίβοντας Χίους (πρὸς μόνους αὐτοὺς) νὰ στείλωσιν ἀνυπερθέτως τὴν πρὸς τὸν Βάμβαν ὄπισθεν ἐπιστολήν μου καὶ ἓν ἀπὸ τὰ ἐδῶ κλεισμένα λιθογραφημένα προγράμματα· οὔτε δύναμις μ' ἔμεινεν, οὔτε καιρὸν ἔχω ὁ ταλαίπωρος νὰ γράφω πολλά.

Φίλοι Χῖοι,

Ἀπὸ τὴν ὁποίαν μέλλουν νὰ σᾶς κοινωνήσωσιν οἱ ἀνωτέρω φίλοι ἐπιστολήν μου πρὸς τὸν πάλαι διδάσκαλόν σας χρηστὸν καὶ σοφὸν Βάμβαν, καὶ ἀπὸ τὸ λιθογραφημένον πρόγραμμα θέλετε πληροφορηθῆν περὶ τίνος εἶναι ὁ λόγος. Τῆς θείας προνοίας δῶρον κρίνω τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο διὰ τὰ τέκνα σας φιλανθρώπευμα τῶν Γάλλων. Εὔχομαι κ' ἐπιθυμῶ νὰ τὸ κρίνητε καὶ σεῖς τοιοῦτον! Ὅθεν παρακαλῶ νὰ συνοδεύσητε τὴν πρὸς τὸν Βάμβαν ἐπιστολήν μου μὲ κοινὴν ἀπὸ ὅλους σας ὑπογεγραμμένην ἐπιστολήν, παρακαλοῦντές τον νὰ μὴν ἀποβάλῃ τὴν σωτήριον ταύτην διὰ τὰ Χῖα μειράκια προσκάλεσιν.

Ὁ Κοντόσταυλος μὲ γράφει ἀπ' Αἰγίνης νὰ παρακινήσω καὶ σᾶς καὶ τοὺς ἀλλοῦ εὑρισκομένους πανταχοῦ εὐπατρίδας νὰ φροντίσητε νὰ ζητήσητε ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν τόπον, νὰ κτίσητε ἐν τοσούτῳ μικρὰν πολίχνην Νέαν Χίον. Καὶ τοῦτο χρεωστεῖτε νὰ ἐπιμεληθῆτε νὰ κατορθώσητε τὸ γρηγορώτερον, διὰ νὰ μὴν ἀποσβεσθῇ καὶ αὐτῶν τῶν Χίων τὸ ὄνομα. Μετὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κοντοσταύλου ἐγεννήθη τοῦ Ἑλληνογαλλικοῦ Λυκείου τὸ πρόβλημα· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τίποτε τὴν κτίσιν τῆς Νέας Χίου· ἐξεναντίας ἡ ἐπιστασία τοῦ Βάμβα εἰς τὸ Λύκειον καὶ ἡ φιλοτιμία τῶν φιλελλήνων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γάλλων μέλλει νὰ σᾶς προμηθεύσῃ γρήγορα νέους προ-
φέσσορας καὶ σοφοὺς καὶ χρηστούς, εἰς παιδείαν
καὶ νὰ συνεργήσῃ (ὡς λέγω καὶ πρὸς τὸν Βάμβαν) κα-
εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς προτέρας πατρίδος. Ἐπιθυμῶ
ἀπόκρισιν σᾶς εὔχομαι τύχην ἀγαθήν, καὶ τῶν ποθουμέ-
νων ἀπόλαυσιν! Ὁ φίλος σας Ο. Ο.

39.

Ἀπριλίῳ 1830.

Φίλοι πολῖται,

Τὴν ἑβδόμην τοῦ παρόντος ἐστάλη πρὸς τὸν ἐν Μα-
σαλίᾳ Ἰωάννην Μαυροκορδάτον κιβώτιον Z R N° 3, περι-
χον 20 σώματα τοῦ τρίτου τόμου τῶν Ἀτάκτων, διὰ τ
σᾶς τὰ κατευθύνῃ αὐτοῦ. Φροντίσετε λοιπὸν νὰ τὸν ὁδ
γήσητε πῶς ἔχει νὰ τὰ περάσῃ εἰς τὴν πόλιν σας.

Λαμβάνοντές τα, μοιράσατέ τα, εἰς τοὺς ὁποίους ἐγ-
ρίζοντο καὶ τὰ πρότερα συνήθως, καὶ ἦσαν ἂν δὲν λαν-
θάνωμαι,

Ζ. Βλαστός	σώματα	2
Ἰ. Ῥώτας	»	2
Ν. Ζωσιμᾶς	»	2
Μ. Ῥοδοκανάκης τοῦ Αὐγουστῆ	»	1
Βάμβας	»	1
	σώματα	8

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

	σώματα	8
Ἀμβρ. Στ. Ῥάλλη	»	1
Γ. καὶ Ἰω. Σκαραμαγκᾶ . . .	»	1
Λ. Ψιακῆς	»	1
		11

Ἑνδεκα σώματα μοῦ λέγει τὴν ὥραν ταύτην ἡ ταλαίπωρός μου μνήμη, καὶ ὄχι πλειότερα. Ἐσεῖς αὐτοῦ φυσικὰ πρέπει νὰ ἐξεύρετε εἰς τίνας ἐδώσατε τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον τόμον, διὰ νὰ τῶν ἀναπληρώσετε τὸν τρίτον. Χάριν θέλω σᾶς γνωρίσειν, ἂν λάβητε τὸν κόπον νὰ μοῦ σημειώσητε τὰ ὀνόματά των. Τώρα ἐνθυμοῦμαι ἄλλους τρεῖς: τὸν Παντολέοντα Μαυρογορδάτον, τὸν Ῥιζάρην, καὶ τὸν Ξένον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ διὰ τὴν φίλην τοῦ φίλου Ῥώτα θυγατέρα δὲν ἐστιγώθη ἀκόμη.

Καὶ πάλιν σᾶς ἐνθυμίζω νὰ κινήσητε πάντα λίθον νὰ φέρητε τὸν Βάμβαν εἰς τοὺς Παρισίους. Ἀπὸ τὴν παρουσίαν του ἐλπίζω πολλὰ καλά.

Τὴν ἐπιστολήν σας 30 Μαρτίου ἔλαβα. Σᾶς εὔχομαι νὰ ὑγιαίνητε πανοίκιοι! Ο. Ο.

40.

Ἐν Παρισίοις, τὴν 27 Δεκ. 1831.

Πρὸς τοὺς κυρίους Ν. Βλαστὸν (υἱὸν τοῦ Ζαρῆ) καὶ Ἰ. Ῥώταν,

Κύριοι, Αἱ ἀπανταχόθεν ἀκουόμεναι φωναὶ κατὰ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Καποδίστρια, καὶ οἱ ἄλλοθεν ἄλλων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔπαινοι, μᾶς ἔκαμαν νὰ ἀποφασίσωμεν τὴν διὰ τύπ
δημοσίευσιν τινῶν ἐπιστολῶν, τὰς ὁποίας κατὰ καιρ
διαφόρους ἔλαβάν τινες ἐν ὑπολήψει ἐδῶ καὶ ἀπὸ γν
στοὺς φίλους κατοικοῦντας τὴν Ἑλλάδα. Τοιαύτην δι
φορὰν καὶ ἀσυμφωνίαν ἐπαρουσιάσαμεν εἰς τὸν ἀδέκαστ
κριτήν, τὸν τύπον, πρὶν τοῦ φόνου τοῦ κυβερνήτου· νο
ζοντες, ὅτι καθ' ἕνα ἢ κατ' ἄλλον τρόπον εἶναι ὠφέλιμ
ἡ συλλογὴ διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ γράψωσι τὴν ἱστορί
τῆς Ἑλλάδος. Ταύτην ὠνομάσαμεν Σύμμικτα Ἑλλην
κά, καὶ ἐπέμψαμεν, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος, ε
τοὺς εἰς Μασσαλίαν συμπολίτας μας κυρίους Ῥοδοκανάκ
υἱοὺς καὶ συντροφ., ἑκατὸν ἀντίτυπα τοῦ πρώτου μέρου
διὰ νὰ σᾶς τὰ πέμψωσι μὲ πρώτην εὐκαιρίαν. Προστρέχ
μεν λοιπὸν εἰς ἐσᾶς τοὺς ὁποίους γνωρίζομεν φίλους τ
δικαίου, διὰ νὰ προσπαθήσητε μεταξὺ τῶν φίλων σας κ
τῶν φίλων τῆς ἀληθείας νὰ μᾶς πωληθῶσιν αὐτὰ τὰ ἀ
τίτυπα κατὰ τὴν ἐπιγεγραμμένην τιμήν, παρακαλοῦντ
σας νὰ φυλάξητε λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων σας.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ καὶ ἡμεῖς τὴν περίστασιν νὰ σᾶς γ
νωμεν εἴς τι ὠφέλιμοι σᾶς εὐχόμεθα ὑγείαν καὶ εὐδαιμονία

Οἱ συμπατριῶταί σας
Φ. ΦΟΥΡΝΑΡΑΚΗΣ, καὶ
Κ. Θ. ΡΑΛΛΗΣ.

Παρακαλεῖσθε νὰ ἐγχειρίσετε τὴν ἐσώκλειστον ἐπιστ
λὴν εἰς τὴν ἀδελφὴν τοῦ Φουρναράκη.

Παρὰ πόδας κεῖται τὸ ἑξῆς αὐτόγραφον τοῦ Κοραῆ

« Προθυμήθητε, παρακαλῶ, νὰ βοηθήσητε τοὺς ἐκδ
» τας, καὶ μὴ δίδετε ἀκρόασιν εἰς τοὺς κρίνοντας ἀκρίτ
» τὰ πράγματα. Εὐτυχεῖτε! » Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

41.

1 Ἰουλίου 1823.

Πρὸς τοὺς φίλους Ν. Β. καὶ Ἰ. Ρ.

Φίλοι,

Ἀσπάζομαί σας, πανοικίους καὶ τοὺς δύο. Τὴν 4 Ἰουλ[ίου] ἀπεκρίθην διεξοδικῶς εἰς τὸν Ρ. διὰ τοῦ Φ. Φ. Ἐδῶ κλεισμένην σᾶς πέμπω τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Σμύρνῃ διδασκάλου, ὄχι δι' ἄλλο, πλὴν διὰ τὴν ἀνάγκην νὰ λάβω, τὴν δυνατὸν ἐγρήγορα τὰ 300 φρ. Τὸ δεύτερον ἀλφάβητον ἐκδίδεται εἰς δύο τόμους τὸν ἐρχόμενον Σεπτέμβριον, καὶ ἐκατάντησα εἰς τόσην ἀκτημοσύνην ἀσκητικήν, ὥστε νὰ μὴν ἔχω κἂν τὰ χρειαζόμενα εἰς τὴν ῥαφὴν τῶν ἀντιτύπων. Δὲν λέγω τίποτε διὰ τὴν βαρυτάτην δαπάνην τοῦ τύπου, τῆς ὁποίας δὲν ἔχω νὰ ἐλπίζω μεγάλην ἐπιζημίωσιν ἀπὸ τοὺς συνδρομητάς. Ἐν τοσούτῳ παρακαλῶ νὰ μοῦ προμηθεύσητε τὰ 300 ταῦτα φράγκα, φροντίζοντες νὰ τὰ λάβητε ἀπὸ τὸν διδάσκαλον Ἀβράμιον, πρὸς τὸν ὁποῖον θέλετε στείλειν καὶ τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἀπόκρισίν μου.

Δὲν ἐξεύρω τί ἀπεκάμετε μὲ τὸν Ἱερ. Συνέκδημον, καὶ τί μέλλετε νὰ πράξητε μὲ τοὺς δύο νέους τόμους τῶν Ἀτάκτων, ἂν εὑρεθῶσί τινες αὐτοῦ συνδρομηταί. Οὔτ' οἱ τόμοι, οὔτ' ὁ Συνέκδημος δὲν περιέχουν τίποτε πολιτικόν. Διδάξατέ με λοιπὸν πῶς ἔχω νὰ κατευθύνω αὐτοῦ, ἂν εὑρεθῶσιν ἐπιθυμηταὶ συνδρομῆς. Ἐπειδὴ ὅσα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐστάλησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς εἰς τὸν Ρ. διὰ τοῦ
υἱῶν Ῥοδ. καὶ Σ. κατευωδώθησαν ἀσφαλῶς. Δὲν ἐσύ
φερε τάχα νὰ λάβετε καὶ τὰ παρόντα διὰ τῆς αὐτῆς ὁδ
Ἔχω δύο τόμους τοὺς τελευταίους τῆς Ἐγκυκλοπ. δι
τὸν Ῥ.

Τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀβραμίου ἐπίστρεψέ μου, καὶ κ
νώνησε, νὰ ζήσῃς! τὰ γραφόμενα καὶ εἰς τὸν ἐν Βιέν
Κ. παρακινῶν αὐτὸν νὰ ταχύνῃ τὴν εἰς Σμύρνην παρο
σίαν του, τώρα μάλιστα ὅτε οἱ Σμυρναῖοι «ὀψὲ μὲν
ἀλλὰ νοῦν ἐσχήκασι». Εἰπέ τον ὅτι ἔλαβα καὶ τὴν τε
λευταίαν του ἐπιστολήν, καὶ τὸν εὐχαριστῶ διὰ τὸ εἰς τ
Λύκειον δῶρόν του. Εὐδαιμονεῖτε! Ο. Ο.

42.

30 Σεπτεμβρίου 1832.

Φίλοι Βλ. καὶ Ῥ.

Τὴν 14 Σεπτ. ἀπεκρίθην εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ῥ
τὰ περὶ τοῦ υἱοῦ του. Τὴν 26 τοῦ αὐτοῦ κατεύθυνα εἰ
τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ υἱοὺς Ῥοδ. καὶ συντοφίαν κιβωτ
B. R., Nº 2, περιέχουσαν,

Ἀντίτυπα IV τόμ. Ἀτάκτων εἰς δύο τμήματα, 42 κομ
μάτια.
2 — δῶρον εἰς τὸν Βλαστὸν . . . . . 4 —
46 κομ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

46 κομ.

2 — — εἰς τὸν Ῥώταν . . . . . 4 —
1 — — εἰς τὸν Βάμβαν . . . . . 2 —
1 — — εἰς τὸν Κούμαν . . . . . 2 —
2 — — εἰς τὸν Ν. Ζωσιμᾶν . . . . . 4 —
1 — — εἰς Μιχ. Ῥοδ. τοῦ Αὐγουστῆ . . 2 —
1 — — εἰς Ἀμβρ. Στεφάν. Ῥάλλη. . . 2 —
62 —

2 τόμους τῆς Encyclop. moderne XXIII καὶ XXIV 2
1 τόμον τῆς αὐτῆς περιέχουσαν les planches..... 1
65 κομ-

μάτια διάτὸν I. P. τὸν ὁποῖον ὑποχρεόνω διὰ φρ. 22,50.

Εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς τόμους τούτους ἐτέθησαν οἱ ζητηθέντες τυπωμένοι κατάλογοι τῆς ἐκδ. μου.

Φροντίσατε λοιπὸν νὰ γράψετε (ἂν δὲν ἐγράψατε ἀκόμη) πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ μέλλοντας νὰ λάβωσι τὴν κιβωτόν, νὰ σᾶς τὴν ἀποδώσωσιν ἀσφαλῶς.

Ὁ ἀπροσδοκήτως πεσὼν κατὰ τῆς κεφαλῆς μου κεραυνός μοῦ ἀπενέκρωσε τὰς ἡμιθανεῖς δυνάμεις, ὅσας εἶχε μοῦ ἀφήσειν ἀκόμη τὸ ὀδυνηρὸν γῆρας. Ὁποῖον φίλον (τὸν κορυφαῖον τῶν πιστῶν μου φίλων!) ἔχασα εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ πολυτάλανος βίου μου, θέλουν σᾶς διδάξειν τὰ προλεγόμενα τοῦ δευτέρου τμήματος, καὶ τὸ ἐδῶ κλεισμένον τεμάχιον ἐκ τῶν ἐφημερίδων, τὸ ὁποῖον παρακαλῶ νὰ στείλητε εἰς τὸν Βάμβαν. Εἶναι καὶ τοῦτο ἀπὸ τὰ σπάνια συμπίπτοντα: εἰς τὰ προλεγόμενα σελ. ς' συμβουλεύω τοὺς ὁμογενεῖς νὰ φροντίσωσι τὴν μετάφρασιν τοῦ τελευταίου συγγράμματος τοῦ Θυρότου, ἐπιγραφομένου «Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φιλοσοφίας» καὶ ἰδοὺ ἦτο μεταφρασμένον ἤδη ἀπὸ τὸν Βάμβαν, ὡς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὲ τὸ γράφει αὐτὸς μὲ ἐπιστολήν του 19 Αὐγούστου ἀπ
Κερκύρας: «Τοῦ φιλτάτου Θυρότου τὸ φιλοσοφικὸν συγ
γραμα μὲ ὑπερευχαρίστησε διὰ τὴν βαθεῖάν του κρίσιν κα
φιλοσοφικὴν φρόνησιν· ὅθεν μετέφρασα αὐτὸ καὶ ἐδίδαξ
εἰς τοὺς μαθητάς μου κ.τλ.». Παρακινήσετέ τον νὰ στεῖλ
πρόσκλησιν συνδρομητῶν αὐτοῦ, εἰς Λιβόρνον, Μασσα
λίαν καὶ Λόνδραν, καὶ ὅπου ἀλλοῦ κρίνει πρέπον, νὰ τυ
πωθῇ ἐξάπαντος τοῦ βιβλίον. Τὸ αὐτὸ ἐπιθυμῶ καὶ δι
τὴν χημείαν του μεταφρασμένην πρὸ πολλοῦ, καὶ ἐμπο
δισμένην (δὲν ἠξεύρω ἀπὸ ποῖον βάσκανον δαίμονα) ἕω
τώρα νὰ ἴδῃ τὸ φῶς.

Ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βάμβα μανθάνω μ
ἔκπληξιν καὶ λύπην μου σφοδράν, «πλὴν τοῦ πρώτου τῶ
Ἀτάκτων κἀνὲν ἀπὸ τὰ πονήματά σου δὲν ἔλαβα, οὐδ
εὑρίσκω ἐδῶ νὰ ἀγοράσω.» Ταῦτα παραπονεῖται ὁ Βάμ
βας καὶ μοῦ παραπονεῖ τὴν ψυχήν, διότι ἀπὸ τοῦ μακ
ρίτου Ζ. Βλαστοῦ ἕως ἐδῶ εἰς κἀνένα ἀπὸ τοὺς πεμφθέ
τας δωρημάτων καταλόγους εἰς σέ, φίλε Ῥ. καὶ τὸν
Βλ. τὄνομα τοῦ Βάμβα δὲν ἔλειψε ποτέ.

Τὴν ἐγκλεισμένην, φίλε Ῥ. στεῖλε εἰς τὸν Ζωσιμᾶν
φρ. 150. Ποῦ εὑρίσκεται τώρα; Πολὺς καιρὸς ὁποῦ
μ᾽ ἔγραψε, καὶ φοβοῦμαι μὴν ἔπαθέ τι. Γνωρίζεις
ἡλικίαν του; Φρόντισε νὰ τοῦ πέμψῃς τὸν IV τόμ.
Ἀτάκτων, καὶ τὸν Ἱερατικὸν Συνέκδημον, ὅστις ἐμπ
νὰ παρηγορήσῃ τὸ γῆράς του. Δὲν ἔχω δύναμιν νὰ π
χωρήσω παρέκει. Σᾶς εὔχομαι τὴν ἐκ τῆς ὁποίας πηγά
ἡ δύναμις ὑγείαν ἀδιάκοπον, ἀσπαζόμενός σας πανοικία

Ο. Ο.

Τὸν φίλον κ. Κούμαν ἄσπασαι ἀπὸ μέρους μου, κ᾽εὐ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...στησέ τον διὰ τὸ δῶρον τῆς Ἱστορ. τῶν Ἀνθρ. Πράξ. ...μαρέτως δὲ διὰ τὰ δωρηθέντα εἰς τὸ Λύκειον τῆς Ἑλλη-...νικῆς νεολαίας, οἱ ὁποῖοι τὰ ἀναγινώσκουν ἤδη προθύμως, ...καὶ (ἐλπίζω) ὄχι ἀνωφελῶς. Τὴν αὐτὴν ὠφέλειαν θέλουν ...καρδήσειν ἐξ αὐτῶν καὶ οἱ κοινολαίται ἀναγνῶσται ὁμο-...γενείς μας, καὶ τὸν γνωρίζειν χάριν τοῦ μακροῦ του κόπου. Ἂς μ' ἐξηγήσῃ τὸ *Μηλάδελφος*, καὶ πῶς τὸ παράγει ...τὸ ἑτυμολογεῖ. «Τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο» ἀπο-...φασίσας νὰ ὑπάγῃ εἰς Σμύρνην, ὅπου τὸν προσμένουν προ-...θύμως, ὡς με γράφει 18 Αὐγούστου Ἀβρ. ὁ Καισαρεύς.

Ε΄.

Προς Ζ. ΒΛΑΣΤΟΝ.

1.

28 Ἰουνίου 1824.

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. Τὴν 10 Ἰουνίου σ' ἔγραψα περικλείσας μίαν διὰ τὸν Β. καὶ ἄλλην διὰ τὸν Π. Ρ. καὶ ἀπολυπτικὴν τοῦ Πιτσιπ. διὰ τὸν Ξένον. Τὴν 16 τοῦ αὐτοῦ σ' ἔλεγα, ὅτι ἔπεμψα τὴν 12 εἰς τὸν ἐν Α. Κ. Β. τὰ προλ,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐδῶ κλεισμένην βλέπεις ἐπιστολὴν δύο δυστυχῶν γ
ναικῶν, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν τὴν συνέργειάν σου εἰς τὴν ἀπ
λύτρωσίν των. Φοβούμενος, μὴ δὲν ἀληθεύσωσι κατ
πάντα, ὅσα μὲ εἶπαν, ἠρώτησα καὶ τὸν Πιτσιπ. καὶ
τὰ ἐβεβαίωσε σχεδὸν ὅλα. Τὰ πάθη των προέρχονται κ
ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν καὶ πολὺ πλέον ἀπὸ τὴν δύστροπον (
λέγουν) συμβίαν του. Ἐπιθυμοῦσαι λοιπὸν νὰ ἐλευθ
ρωθῶσιν ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ἀνυπόφορον ἀγωνίαν, ἀπ
φάσισαν νὰ ἐπιστρέψωσιν αὐτοῦ· ἀλλ' ἤθελαν νὰ καλ
σθῶσιν ἀπὸ τὸν ἄνδρα Ν. Κράξε τον λοιπόν, παρακά
σε, δός τον τὴν ἐπιστολὴν (χωρὶς νὰ μὲ ὀνομάσῃς), κ
παρακίνησέ τον νὰ τὰς καλέσῃ καὶ τὰς δύο· μὴ φοβ
τὸ βάρος των. Αὐταὶ εἶναι ἱκαναὶ τώρα νὰ κερδαίν
τὰ πρὸς ζωήν· ἔμαθαν τέχνην ῥαπτικὴν θαυμαστ
Βλέπεις καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν γραμμάτων τῆς ἐπισ
λῆς των. Ἐμποροῦν αὐτοῦ καὶ τὴν τέχνην νὰ ἐργάζ
ται, καὶ νὰ τὴν διδάσκωσιν εἰς τὰ κοράσια τῶν Γραικ
Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ ἐκτανθῶ παρέκει. Εὐτυχεῖτε!

Ο. Ο.

2.

7 *Νοεμβρίου 1824*

Φίλε συμπατριῶτα,

Ἡ 19 Ὀκτωβρ. ἐπιστολή σου ἔπεσεν ὡς κερ
κατὰ τῆς κεφαλῆς μου, ἀναγγέλλουσα τὸν θάνατο

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λνεψιοῦ σου. Ἡ λύπη ἤθελ' εἶσθαι ἐλαφροτέρα, ἂν δὲν ἦτο συνωδευμένη μὲ τὴν ἀγανάκτησιν ἥτις μοῦ τρώγει τὰ σπλάγχνα διὰ τὰς αἰτίας τῆς τελευτῆς του. Ὑπομονή! Παρηγοροῦμαι κ' ἐγώ, ὡς καὶ σὺ μὲ τὴν ὡς λέγεις βεβαίαν ἐλπίδα τῆς ἀνακτήσεως τῆς Χίου. Προσέχετε καλὰ διὰ τοὺς οἰκτειρμοὺς τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ χάσετε τὴν οἱανδήποτε ἡ Πρόνοια σᾶς προσφέρει ἀπροσδόκητον τῶν Ψυχρανῶν βοήθειαν. Ἂν ὁ χειμὼν περάσῃ, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωσετε . . . . . δὲν τολμῶ νὰ ἐξηγηθῶ παρέκει.

Ἔλαβα καὶ τὴν πρὸ ταύτης ἐπιστολήν σου τὴν 13 Ἰουλίου, περιέχουσαν τὴν ἀπὸ τὸν Πίκ. καὶ τὰς ἐξ Ἄρτης εἰδήσεις, τὰς ὁποίας αἱ ἀλλαχόθεν μετὰ ταῦτα φθάσασαι ηὔξησαν καὶ ἔδειξαν λαμπροτέρας. Τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀπολύτρωσις δὲν ἐπιδέχεται πλέον δισταγμόν· εἴθε καὶ τῆς Χίου νὰ ἦναι ἀδίστακτος! Πάλιν σὲ τὸ λέγω μὲ πολλὴν τῆς ψυχῆς ὀδύνην· δὲν ἠξεύρω τίνας ἀπὸ σᾶς ἔχω δίκαιον νὰ ὀνειδίσω, καὶ τίνας χρεωστῶ νὰ ἐπαινέσω. Τοῦτο μόνον λέγω, εἰς τοιαύτην δεινὴν περίστασιν, ἄλλα ἐλπίζω, καὶ ἄλλα ἴδα ἕως τώρα. Ἐπειδὴ εὐτύχησες νὰ ἦσαι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πολλὰ ὀλίγων γνησίων φίλων τῆς πατρίδος, μὴν ἀποκάμῃς νὰ φωνάζῃς πρὸς τοὺς συμπατριώτας νὰ μὴ χάσουν τὸν πολύτιμον τοῦτον καιρὸν τῶν Ψυχρανῶν.

Μοῦ ζητεῖς στατιστικὰς εἰδήσεις περὶ Ἑλλάδος· ζητεῖς πράγματα ἀπὸ τὸν ἀμαθέστατον τοιούτων πραγμάτων. Τί δύναμαι νὰ ἐξεύρω ἐγώ, ὅστις ἀφῆκα νέος τὴν πατρίδα μου, καὶ εἰς νεότητα μὴν ἔχουσαν ἄλλην καλλιεργίαν τῆς κεφαλῆς, παρὰ τὰ δυστυχῆ τῶν δυστυχῶν ἀκόμη, ἀλλὰ τότε πολὺ δυστυχεστέρων σχολείων μας! Ὅσα ἐργάζεται καὶ μελετᾷ νὰ ἐργασθῇ ὁ φίλος σου Ἄλλεν εἶναι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὠφέλιμα καὶ ἀναγκαῖα· ἀλλ' εἰς τὴν παροῦσαν κατάστα-
σιν πολὺ ἀναγκαιότερον εἶναι ἡ ἐξάπλωσις τῆς ἀλληλο-
διδακτικῆς μεθόδου πρῶτον· διὰ τὴν γραφήν, ἀνάγνωσιν,
κατήχησιν θρησκείας καὶ ἀριθμητικήν, ἔπειτα καὶ σχο-
λείων Ἑλληνικῶν σύστασιν εἰς διάφορα μέρη. Δὲν λέγω
νὰ ἀμεληθῶσιν αἱ τέχναι καὶ ἡ γεωργία. Ἀλλ' ἡ γεωργία
τῶν Γραικῶν, ὅσον ἀμέθοδος καὶ ἂν ἦτον, ἔτρεφεν ἕως
τώρα ἀρκετὰ τοὺς Γραικούς, κ' ἤθελεν ἀκόμη καὶ τοὺς
καταπλουτίσειν, ἂν ὁ τύραννος δὲν ἥρπαζε τὸ πλειότερον
μέρος τῶν Ἑλληνικῶν κόπων. Ἡ κατεπείγουσα παροῦσα
χρεία μας εἶναι, ἡ ἠθικὴ διδασκαλία διὰ νὰ μάθωμεν νὰ
ὑποτασσώμεθα εἰς τοὺς νόμους. Ἂν ἐδύνασο νὰ φέρῃς εἰς
Πελοπόννησον πρὸς ὥρας τὸν Βάμβαν μὲ δαπάνην τοῦ
κομητάτου τοῦ Ἄλλεν, νὰ διατάξῃ τὰ σχολεῖα, ἤθελες
κατορθώσειν θαυμάσιον εὐεργεσίαν. *Πρὸς ὥρας* λέγω,
ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ στερηθῇ ἡ Χίος τὸν Βάμβαν. Εἰς
τῆς Ἑπτανήσου τὰ παιδικὰ σχολεῖα ἀκούω ὅτι παρα-
δίδεται ἡ κατήχησις, τὴν ὁποίαν πρὸ τεσσαράκοντα πέντε
ἐτῶν εἶχα μεταφράσειν ἀπὸ τὸ Γερμανικόν· τὸ δὲ Γερ-
μανικὸν ἦτο μεταφρασμένον ἀπὸ τὸ Ῥωσσικόν. Κάμε
λοιπόν, ἂν ἦναι δυνατόν, νὰ τυπωθῶσι (τὸ φυλλάδιον
εἶναι μικρὸν) δύο ἢ τρεῖς χιλιάδες σώματα, νὰ σκορπισθῶ-
σιν εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ δαπάνην τοῦ Κομιτάτου. Ἡ παι-
δεία καὶ ἀνατροφὴ τῶν ἀνθρώπων εἶναι διπλῆ, παιδεία
τῆς κεφαλῆς καὶ παιδεία τοῦ στήθους, καλαὶ καὶ αἱ δύο·
ἀλλ' ἡ πρώτη χωρὶς τὴν δευτέραν δὲν ἔφερε ποτὲ εἰς κα-
νὲν ἔθνος τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν, ἥτις τότε μόνον εἶνα
ἀληθινή, ὅτε εἶναι μοιρασμένη ἀναλόγως εἰς ὅλον τὸ ἔθνος
διότι, τότε μόνον δύναται νὰ φυλάξῃ τὸ ἔθνος ἀπὸ τὴ
δουλείαν. Λάβε παράδειγμα τοὺς Ἄγγλους· ἔφεραν βέ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μια εἰς τὸ ἄκρον καὶ τὰς τέχνας καὶ τὴν γεωργίαν· καὶ
ὅλον τοῦτο ἓν τρίτον τοῦ ἔθνους πρέπει νὰ κακοπαθῇ
τὸ πρωὶ ἕως ἑσπέρας κακοπάθειαν εἰλωτικήν, διὰ νὰ μὴ
ἀναγκάζεται νὰ κλέπτῃ, ἀλλὰ νὰ ζῇ ἐντίμως, τὸ ἄλλο
τρίτον ζῇ ἀπὸ ἐλεημοσύνην. Διατί τοῦτο; Διότι τὸ τε-
λευταῖον τρίτον ἔχασε τοῦ στήθους τὴν παιδείαν καὶ
κατεβυθίσθη εἰς τὰς τρυφάς, τὰς ὁποίας διὰ νὰ μὴ χάσῃ,
φυσικὰ πρέπει νὰ κολακεύῃ, νὰ ζητῇ ἀρχὰς καὶ ἀξιώματα
ἀπὸ τοὺς χαρίζοντας ταῦτα, καὶ τὸ χειρότερον νὰ ἐπι-
βουλεύεται τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Ἂν θέ-
λωμεν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν, ἂς ἀρχήσωμεν ἀπὸ τοῦ στή-
θους τὴν παιδείαν, καὶ ἐπιστῆμαι, τέχναι, καὶ πᾶσα
γνῶσις ἄλλη δὲν θέλουν ἀργήσειν, φίλε, νὰ τρέξωσιν εἰς
τὴν Ἑλλάδα ἀκάλεσται. Τοῦτο πίστευε βέβαιον, τόσον
βέβαιον, ὅσον εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι τὰ δύο δὶς κάμνουν
τέσσαρα, ὅτι ἐκεῖνα μόνον τὰ ἔθνη χαίρονται ἀληθινὴν
εὐδαιμονίαν, ὅσα τὴν εὔχονται εἰς ὅλον τὸν κόσμον· ὅπου
βλέπεις ἔθνος μεταχειριζόμενον μηχανὰς διὰ νὰ εὐδαιμονῇ
μόνον, μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι δὲν χαίρεται ἀληθινὴν εὐ-
δαιμονίαν, μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι ἔχασε τοῦ στήθους τὴν
παιδείαν. Ἀλλὰ περὶ τούτου θέλεις ἀναγνώσειν πλειότερα
εἰς τὰ ὁποῖα μετ' ὀλίγον μέλλεις νὰ ἀναγνώσῃς Προλεγ.

Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὰ οἰκεῖα· διότι, ὡς λέγεις, ἀ-
ναγκαζόμεθα κἄποτε νὰ τὰ στοχαζώμεθα δεινότερα παρὰ
τὰ κοινά. Εἰς ἐμὲ ἔγιναν δεινότατα, διότι μὲ κατεπλά-
κωσαν εἰς τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς μου, καὶ τὸ
χειρότερον μ' ἐμποδίζουν νὰ συνεργήσω, ὅσον ἐπιθυμῶ εἰς
τὰ κοινά. Ἀλλὰ ὅσα μέλλεις νὰ ἀναγνώσῃς, πρέπει νὰ
τὰ φυλάξῃς ὡς ἐξομολόγησιν, οὐδὲ σοῦ εἶναι συγχωρη-
μένον νὰ τὰ κοινωνήσῃς πλὴν εἰς τὸν σύντ. καὶ ἂν εὕρῃς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ἄλλους δύο ἢ τρεῖς ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας, ἐχοντας ὀλίγην στήθους παιδείαν. Τοῦτο λέγω, διότι μοῦ ἐπλήγωσε τὴν καρδίαν ὅ,τι μὲ λέγει ὁ σύντεκνος περὶ τῆς ὀλιγότητος τῶν συμπατρ. νὰ δώσωσιν ἀκρόασιν εἰς τὰ ζητήματά μου. Τὰ ζητήματά μου ὅμως καὶ τὰ προβληθέντα, καὶ ὅσα τώρα μέλλω νὰ προβάλλω, πρὸ πολλοῦ ἀποφασισμένα, ἀλλὰ σιωπηθέντα ἕως τώρα (πλὴν εἰς τὸν μακαρίτην Παντελῆν καὶ εἰς τὸν Ἀλεξ. Κοντόστ.) δὲν εἶναι ζητήματα ἐλεημοσύνης· τοιαύτην ἐλεημοσ. καὶ ὁ μακαρ. Παντ. ἀπὸ λάθος, καὶ ὁ Βαρβ. ἀπὸ ἀπαιδευσίαν μοῦ ἐπρόβαλαν, καὶ τὴν ἀπεστράφην μὲ ἀγανάκτ. Τὰ ζητήματά μου ἀποβλέπουν πλέον εἰς ὠφέλειαν τῶν Χίων παρὰ εἰς τὴν ἰδίαν μου ὠφέλειαν.

Δύο ἔτη πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ Ἀλεξ. Βασιλείου, ἐσύνταξα τὴν διαθήκην μου, καὶ τὴν ἔστειλα σφραγισμένην εἰς τὸν Ἀλεξ. Βασιλείου νὰ τὴν παραδώσῃ μετὰ τὴν ἀποβίωσίν μου, εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ γυμνασίου τῆς Χίου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξ. ἡ διαθήκη ἐπέρασεν εἰς χεῖρας τοῦ φίλου συντ. Μετὰ καιρὸν ὁ φίλος σύντ. ἔκρινʼ εὔλογον καὶ συμφερώτερον νὰ τὴν κρατῶ ἐγὼ ἐδῶ, καὶ μὲ τὴν ἔστειλε. Μετὰ ταῦτα ἐπέρασεν ἐδῶ ὁ μακαρ. Παντελῆς, καὶ ἔκρινα εὔλογον νὰ τὴν ἀναγνώσω εἰς αὐτόν, διὰ νὰ στείλῃ ἢ νὰ ἔλθῃ αὐτὸς μετὰ τὸν θάνατόν μου, νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὰ γραφόμενα. Τέλος πάντων ἐπέρασε καὶ ὁ Κοντόστ. Στοχαζόμενος τὸ διάστημα τῆς Λόνδρας συντομώτερον παρὰ τῆς Βιέννης, καὶ συλλογιζόμενος ἄλλα πολλὰ ἐνδεχόμενα μετὰ τὴν ἀποβίωσίν μου, ἔκρινα εὔλογον νὰ κοινωνήσω καὶ εἰς αὐτὸν τὴν γνώμην μου· δὲν ἐνθυμοῦμαι ὅμως, ἂν τὸν ἀνέγνωσα τὴν διαθήκην, ἢ κἂν ἂν τοῦ ἐφανέρωσα διὰ στόματος τὰ περιεχό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ένα. Ὅπως ἂν ἦναι, ἡ διαθήκη μου, ἥτις μένει μέχρι
ῆς παρούσης ὥρας ἀπαράλλακτος εἰς χεῖρας μου, περιέ-
ει τὰ ἑξῆς·

Ἀφίνω τὴν Βιβλιοθήκην μου ὁλόκληρον εἰς τὸ γυμνά-
ιον τῆς Χίου, καὶ παρὰ ταύτην ὅσα σώματα βιβλίων
ῆς ἐκδόσεώς μου (παρεκτὸς ἐκείνων ὅσα φέρουν εἰς τὴν
ραλὴν τὸ ὄνομα τῶν Ζωσιμάδων, καὶ τὸν Θεόφραστον
ιπωμένον μὲ ἔξοδα τοῦ Σπανιολάκη) εὑρεθῶσιν εἰς τὸ
αγαζίον μου ἐδῶ, ἢ εἰς ἄλλας χεῖρας εἰς ἄλλας πόλεις,
ωλούμενα διὰ λογαριασμόν μου· ὅλα ταῦτα νὰ τὰ παρα
αμβάνῃ τὸ γυμνάσιον τῆς Χίου μὲ μόνην τὴν συνθήκην
ὰ δίδῃ μικρόν τι ἐτήσιον εἰς τὸν ἀδελφόν μου μέχρι ζωῆς
του, ἂν ζῇ μετ' ἐμέ, μὴ διαφέρων παρὰ τρία ἔτη τῆς
ηλικίας μου.

Τότε ἤμην πλουσιώτερος, ἐπειδὴ εἶχα ἀκόμη πολλὰ
ιβλία σκορπισμένα διὰ χειρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς δια-
όρους πόλεις καὶ ὀλίγα ἀργύρια εἰς χεῖρας του μὲ τόκον.
Ὅλα ταῦτα ἀφανίσθησαν. Μ' ὅλον τοῦτο ὅσα μοῦ ἔμει-
αν ἀκόμη δὲν μὲ συγχωροῦν νὰ δεχθῶ ἐλεημοσύνην ἀπὸ
ανένα·

Ἡ βιβλιοθήκη μου μολονότι τὴν ἐκολόβωσα, ἀναγ-
καθεὶς μὲ πληγωμένην ψυχὴν νὰ πωλήσω τινὰ ἐξ αὐτῆς
διὰ τὰς ἀνάγκας μου, ἀξίζει ἀκόμη 20000 φρ. Ὅσα ἔχω
εἰς τὸ μαγαζίον βιβλ. τῶν ἐκδόσεών μου, καὶ ὅσα εὑρί-
σκονται εἰς Λόνδραν, εἰς τοῦ Κοντοσταύλου, εἰς τὸν Πρα-
σακάκην τῆς Μασσαλίας, εἰς Θεόδ. Ῥάλλην τῆς Βιέννης,
εἰς τὸν αὐτοῦ Παντ. Μαυρογ. ἀναβαίνουν, ἢ μᾶλλον
ὑπερβαίνουν τὸν ἀριθμὸν τῶν 40000 φρ. Αὐτὰ βλέπεις,
φίλε, συμποσοῦνται εἰς φρ. 60000. Μὲ ἑξήκοντα χιλιά-
δας φρ. κτημάτων τηγανίζομαι καθημέραν, καὶ τηγανί-

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ζομαι τὸ πλέον (Ναί μὰ τὸν Θεόν!) νὰ φυλάξω τὴν τι
μὴν τῶν ὁμογενῶν καὶ ἐξαιρέτως τὴν ἰδικήν σας. Φίλους
ἐδῶ πιστοὺς ἀπέκτησα ὀλίγους, ἀλλὰ στολισμένους μὲ
παιδείαν τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στήθους, καὶ περιπλέον
ἀρκετὰ κτηματικούς. Μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι κανεὶς ἐξ αὐ-
τῶν, ἂν ἐγνώριζε τὴν κατάστασίν μου, δὲν ἤθελε μὲ ἀνα-
σύρειν πάραυτα ἀπὸ τὴν ὁποίαν βασανίζομαι γέενναν ἡμέ-
ρας καὶ νυκτός.

Δὲν σὲ λέγω, φίλε, παραμύθια· ἰδοὺ τί μὲ συνέβη ταύ-
τας τὰς ἡμέρας! Ἕνας ἀπὸ τοὺς εἰρημένους φίλους μου
ὁ τυπογράφος Διδότος, νέος χαριτωμένος, ἔμαθε, δὲν ἠ-
ξεύρω πόθεν, ὅτι πωλῶ μέρος τῆς βιβλιοθήκης μου. Χωρὶς
νὰ μὲ φανερώσῃ τίποτε περὶ τούτου, ἤρχισε νὰ μὲ προσ-
φέρῃ δάνεια, ἂν ἔχω χρείαν· βλέπων ὅτι δὲν τὰ ἐδεχόμην,
μοῦ ἐπρόβαλε νὰ ἀγοράσῃ τὴν βιβλιοθήκην μου, μὲ συν-
θήκην νὰ μὴ τὴν παραλάβῃ παρὰ μετὰ τὸν θάνατόν μου.
Τὸν εὐχαρίστησα ἀπὸ ψυχῆς λέγων, ὅτι δὲν ἐκατήντησα
ἀκόμη εἰς τόσην ἀνάγκην, καὶ ὑποσχόμενος ἂν καταντή-
σω, εἰς αὐτὸν καὶ ὄχι εἰς ἄλλον νὰ καταφύγω.

Ἔχων τώρα τὴν ἀκριβῆ ἔκθεσιν τῆς καταστάσεώς μου,
ἀνάγνωσέ την εἰς τὸν σύντ., εἰς τὸν Ἀλεξ. Κοντόστ.,
ἂν εὑρίσκεται ἀκόμη αὐτοῦ, καὶ εἰς ἀκόμη δύο συμπα-
τριώτας, ἂν εὕρῃς, ὡς εἶπα, δύο ἔχοντας στῆθος, καὶ
κάμετε περὶ τούτου ὅ,τι κρίνετε δίκαιον. Μὲ λέγει ὁ σύντ.
ὅτι μὲ δανείζετε αὐτὸς καὶ σύ, ἂν ἔλθω εἰς χρείαν. Ἀλλὰ
τὰ δανεικὰ αὐξάνουν δὲν παύουν τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆ
μου. Ὁ μόνος τρόπος εἶναι ν' ἀναδεχθῆτε οἱ τέσσαρες
πέντε συμπατριῶται τὴν βιβλιοθήκην μου, ὅσα τῶν ἐκ
δόσεών μου κρατῶ εἰς τὸ μαγαζίον, ὅσα ἔχω αὐτοῦ, εἰ
Μασσαλίαν, εἰς Βιέννην, Λόνδραν, εἰς ἕνα λόγον νὰ τ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ναδεχθῆτε ὅλα ὡς ἐπίτροποι τοῦ γυμνασίου, καὶ νὰ τὰ πωλῆτε εἰς τὸ ἑξῆς διὰ λογαριασμὸν τοῦ γυμνασίου, δίδοντες εἰς ἐμὲ ἕνα λεπτότατον ἐτήσιον τόκον, ὅσον κρίνετε εὔλογον, διὰ λογαριασμὸν τοῦ γυμνασίου. Ὅταν τὸ γυμνάσιον σὺν Θεῷ ἀναστηθῇ, παραδίδετε εἰς αὐτὸ καὶ τὰ βιβλία καὶ τὸν λογαριασμὸν ὅσων ἐπωλήσετε, καὶ ὅσων ἐδώσετε ἐτησίως εἰς ἐμέ. Τοῦτο διὰ νὰ γενῇ εὐτάκτως, πρέπει νὰ διορίσετε τὸν Κοντόστ. ὅταν περάσῃ ἀπ' ἐδῶ, ἢ νὰ στείλετε κανένα, ἢ νὰ διορίσετε νὰ ἔλθῃ κανεὶς ἀπὸ Μασσαλίαν μὲ ἐπιτροπήν σας, νὰ ἴδῃ καὶ τὸν κατάλογον τῆς βιβλιοθήκης, νὰ μετρήσῃ καὶ τὰ τοῦ μαγαζίου, καὶ ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ τελειωθῶσι μὲ μεγάλην ταχύτητα, ὄχι μόνον διὰ τὸ ὁποῖον φέρω πλησίον τοῦ λαιμοῦ βρέπανον τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλὰς ἄλλας αἰτίας τὰς ὁποίας δὲν ἔχω καιρὸν νὰ σᾶς ἐξηγήσω. Ἴσως ὁ σύντ. εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ σοῦ δώσῃ νύξιν περὶ τούτου.

Ὅταν παραλάβετε τὰ τοῦ μαγαζίου, τὰ μετακομίζετε ὅλα ἢ μέρος εἰς Μασσαλίαν, κακεῖθεν καταστήνετε ἓν πωλητήριον εἰς Ὕδραν, ἄλλο εἰς τὴν Ἑπτάνησον, τρίτον εἰς Μεσσολόγιον, καὶ τέταρτον εἰς Ναύπλιον. Αὐτὰ πωλοῦνται καὶ θέλουν πωλεῖσθαι πολὺ γρηγορότερον καθόσον λαμβάνουν σύστασιν καὶ πρᾶξιν τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος.

Ἄσπασε ἀπὸ μέρους μου τὸν κύρ. Παντ. Μαυρογ., καὶ παρακάλεσέ τον νὰ μοῦ στείλῃ ἕνα κατάλογον ὅσων βιβλίων μοῦ κρατεῖ ἀκόμη εἰς χεῖράς του. Ἐρώτησέ τον ἀκόμη, ἂν ἔλαβε καμμίαν εἴδησιν ἀπὸ τὸν ἐν Βυζαντίῳ Στέφ. Ῥάλλην. Κρατεῖ καὶ αὐτὸς ὁ εὐλογημένος βιβλία μου, ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς τὸν σύντ. καὶ οὐδὲ καταδέχεται ν' ἀποκριθῇ κἂν τί τὰ ἔκαμε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Παρακαλῶ σε, φίλε, εὐθὺς ὅταν λάβῃς τὴν παροῦσαν
ν' ἀποκριθῇς τοῦτο μόνον ὅτι τὴν ἔλαβες, διὰ ἡσυχίαν
τῆς κεφαλῆς μου· ἔπειτα μὲ ἀκόλουθον μὲ γράφεις μὲ
ἡσυχίαν τί ἀποφασίσατε. *Μὲ ἡσυχίαν* ὅμως λέγω, ἀλλ'
ὄχι μὲ μακρὰν ἀργοπορίαν. Τὸ ἔλαιον τοῦ λύχνου τῆς
ζωῆς μου ἐφύραξε καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ διὰ τὰ βάσανα
τῆς κεφαλῆς μου. Νομίζω ὅτι συμφερώτερον εἶναι νὰ
κατευθύνῃς τὰς πρὸς ἐμὲ ἐπιστολάς σου διὰ τοῦ ἐν Μασ-
σαλίᾳ Π. Ἀργέντη, ἢ διὰ κανενὸς ἄλλου τῶν ἐκεῖ. Ὑ-
γίαινε καὶ εὐδαιμόνει!

Σήμερον γράφω καὶ πρὸς τὸν σύντεκνον· εἰπέ τον ὡς
τόσον ὅτι ἔλαβα τὴν 5 Ὀκτωβρ. ἐπιστολήν του.

3.

15 Δεκεμβρίου, 1824.

Φίλε συμπατριῶτα,

Ἔλαβα τὴν 23 Νοεμβρίου ἐπιστολήν σου, καὶ ἐπλη-
ρώθην πάραυτα τὰ 500 φρ. Εἰς τὴν περὶ τούτου ἐρώτη-
σιν τῶν ὑπαρχόντων μου ἀποκρίνομαι τὰ ἑξῆς, ἂν καὶ
τοῦτο ἀνῆκε πλέον εἰς ἐσᾶς παρὰ εἰς ἐμὲ νὰ τὸ διορίσω.

Ἀπὸ τὰ 2000 φρ. τὰ ὁποῖα λαμβάνω κατ' ἔτος ἀπὸ
τὴν ἐδῶ Κυβέρνησιν, ἀφαιροῦνται πάραυτα τὰ 1000 φρ.
δι' ἐνοίκιον, τὸ ὁποῖον ἀναγκάζομαι νὰ πληρώνω ἐξ αἰ-
τίας τῆς βιβλιοθήκης μου· χωρὶς αὐτὴν καὶ μόνον 300

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ πολὺ 400 φρ. ἦσαν ἀρκετὰ διὰ τὴν κατοικίαν μου. Λφαιροῦνται ἀκόμη 300 διὰ τὴν θεράπαιναν καὶ 250 τὰ ὁποῖα πληρώνω κατ' ἔτος εἰς τὸν Φ. Φ., διὰ τὰς ὁποίας μοῦ κάμνει ἀναγκαίας καὶ ἀπαραιτήτους ὑπουργίας. Μένουν λοιπὸν διὰ τὸ ἄρρωστον καὶ ὀδυνηρόν μου γῆρας φρ. 450. Ὅτι ἡ ποσότης αὕτη ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὰς χρείας μου, τὸ μαρτυροῦν τὰ χρέη μου· δὲν εἶναι ἀκόμη πολλά, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης μέλλουν νὰ πολλαπλασιασθῶσιν, ἂν δὲν φροντίσω νὰ τὰ ἀποφορτισθῶ μὲ κἀνένα ὁποιονδήποτε τρόπον· χρεωστῶ τὸν φίλον σύντ., ἐλησμόνησα ὅτι ἀναγκάζομαι νὰ πέμπω ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καὶ μικρὰν βοήθειαν εἰς τὸν ἀδελφόν μου.

Εὔλογον εἶναι νομίζω νὰ διορισθῇ ὁ τόκος 5 τὰ 100, ἀλλ' ἐὰν τοῦτο σᾶς φαίνεται βαρύ, διορίσετέ τον, ὡς ἀγαπᾶτε, μὲ βεβαιότητα ὅτι δὲν θέλω δυσαρεστηθῆν εἰς τὴν ἀπόφασίν σας. Ἔξω τῶν ἤδη ἐκδοθέντων, καὶ τοῦ τελευταίου τούτου (διὰ τὸ ὁποῖον μοῦ πέμπετε τὰ 500), καταγίνομαι τὴν ὥραν ταύτην εἰς ἄλλην ἔκδοσιν, μὲ ἐλπίδα νὰ τὴν δημοσιεύσω τὸ ἐρχόμενον καλοκαίριον, ἂν ὁ θάνατος μ' ἀφήσῃ ἕως τότε. Ἔξω ἀκόμη καὶ τούτου ἔχω διαφόρους ἐκδόσεις ἄλλας ἀρχισμένας, ἄλλας ἡμιτελεῖς καὶ ἄλλας πλησιοτελεῖς. Διὰ τί τοῦτο; διότι δὲν εἶχα τὸν τρόπον οὔτε πῶν ἐξόδων τοῦ τύπου, οὔτε τῆς χρειαζομένης αὐξήσεως τοῦ ἐτησίου τοῦ Φ. Φ. διὰ τὰς ἀντιγραφάς. Ὅλα ταῦτα μὲ ψήνουν καὶ μὲ τηγανίζουν, ἐπιθυμοῦντα νὰ συνεργήσω τι εἰς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος, καὶ δεμένον τὰς χεῖρας μὲ βαρείας καὶ ὀδυνηρὰς ἁλυσίδας.

Ὅ,τι λοιπὸν ἀποφασίσετε περὶ τούτου τὸ δέχομαι, πλὴν μὲ δύο συνθήκας ταύτας ἀπαραιτήτους· πρώτην, νὰ τὰ παραλάβετε, ὡς ἐπίτροποι τοῦ Γυμνασίου, καὶ διὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λογαριασμὸν τοῦ γυμνασίου, ὡς διαλαμβάνει ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1816 διαθήκη μου. Δευτέραν, ὅ,τι νὰ κάμετε, νὰ τὸ κάμετε ἐγρήγορα, πέμποντες (ὡς εἶπα καὶ εἰς τὴν προλαβοῦσαν μου) ἄνθρωπόν σας κἀνένα πιστὸν ἐδῶ, νὰ ἀναδειχθῇ κύριος τῶν ἐκδομένων τῶν εὑρισκομένων ἐδῶ, καὶ τῶν εἰς ἄλλας πόλεις σκορπισμένων, καὶ τῆς βιβλιοθήκης. Τὴν βιβλιοθήκην ἐλπίζω ὅτι θέλετε μοῦ τὴν ἀφήσειν, ἕως νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς. Ὢ πόση χαρὰ δι' ἐμέ, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔλθῃ ὁ Βάμβας! Καλὸς ἦτο καὶ ὁ Κοντόσταυλος· συνομίλησε μὲ αὐτόν, ἂν εὑρίσκεται ἀκόμη αὐτοῦ.

Τὸν σύντ. ἀσπαζόμενος, εἰπέ, παρακαλῶ σε, ὅτι δὲν τὸν πέμπω τὰ ὁποῖα ἐπιθυμεῖ Προλ· ἂν δὲν μ' ἀποκριθῇ πρῶτον εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἔπεμψα ἐπιστολὴν 7 Νοεμβρ. διὰ τοῦ ἐν Ἀγ. Κ. Β. Ἂν ἐχάθη ἐκείνη, δὲν θέλω νὰ χαθῶσι καὶ ταῦτα. Ὡς τόσον ἔπεμψα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ Ῥοδοκανάκη Γιοὺς καὶ Σ[α] τὰ σώματα (αὐτὰ μόνα) τῆς Γαλλ. μεταφράσεως τῶν Πολιτ. τοῦ Ἀριστοτέλους, διὰ τοὺς αὐτοῦ ὑπογραμμένους συνδρομητάς, διὰ νὰ τὰ οἰκονομήσωσιν ὡς τοὺς διατάξει. Ἔχω καὶ ἄλλα του βιβλία, τὰ ὁποῖα συσσωρεύονται καθ' ἡμέραν· ἂς μὲ εἴπῃ καὶ περὶ αὐτῶν τί ἔχω νὰ κάμω. Τὸν ἔλεγα εἰς τὰς 7 Νοεμβρ. νὰ παραιτηθῇ εἰς τὸ ἐξῆς ἀπὸ τὸ στίχωμα· διότι ἡ μετακομιδὴ τῶν ῥαμμένων εἶναι πολὺ εὐκολωτέρα καὶ ὀλιγοδαπανωτέρα. Δός, νὰ ζήσῃς! τὴν ἐδῶ κλεισμένην εἰς τὸν Κ. Σιβίνην. Μοῦ ἀνανεώνεις πάλιν τὰς περὶ τῆς Χ. ἐλπίδας. Εἴθε κἀν τώρα νὰ πληρωθῶσιν! Ἔγεινε καὶ αὐτὴ μία ἀπὸ τὰς ὀδυνηρὰς ἀκάνθας τῆς ψυχῆς μου. Ὁ καιρὸς πλησιάζει νὰ συμβιβασθῶμεν μὲ ἕνα ἢ ἄλλον τρόπον μὲ τὸν Χα-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σάπην. Ἂν πρὸ τῆς συμβιβάσεως δὲν ἀπολυτρωθῇ ἡ Χ. τὴν ἐχάσαμεν διὰ πάντα. Ὦ Θεέ! δὲν τὸ συλλογίζεσθε τάχα τόσον κακόν; Σᾶς εὔχομαι νὰ μὴ τὸ πάθετε!

Ο. Ο.

4.

3 Φεβρουαρίου 1825.

Φίλε συμπατριῶτα,

Ἔχω τὴν ἐπιστολήν σου γραμμένην 4 Ἰανουαρίου. Ἔλαβα τὰ σὰ 600 φρ. καὶ τὰ πρὸ τούτων τοῦ συντ. 500. Εὐχαριστῶ τὴν προθυμίαν σας. Τὸν Κοντόσταυλον προσμένω μὲ ἀνυπομονησίαν, νὰ καταπαύσω, ἂν ἦναι δυνατόν, τὴν ζάλην τῆς κεφαλῆς μου.

Χθὲς κατεύθυνα εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Παντ. Ἀργέντην κιβωτὸν σημειωμένην Z V N° 1 καὶ περιέχουσαν 300 σώματα ῥαμμένα τῶν Πολιτικῶν τοῦ Πλουτάρχου, διὰ νὰ τὰ οἰκονομήσῃ, ὡς ἀπ' αὐτοῦ τὸν διατάξετε. Μὴν ἀμελήσετε λοιπὸν νὰ τοῦ γνωστοποιήσητε ποῦ πρέπει νὰ τὰ διασκορπίσῃ, καὶ νὰ σᾶς στείλῃ καὶ αὐτοῦ τινά, ἂν ἡ εἴσοδος ἦναι συγχωρημένη. Οἱ τόποι τῆς Ἑλλάδος, ὅπου πωλοῦνται, μανθάνω ἀπὸ τὸν *φίλον τοῦ νόμου*, ὅτι εἶναι τρεῖς, Ναύπλιον Ὕδρα καὶ Σύρα. Εἰς Ναύπλιον πωλητὴς εἶναι ὁ Ζανῆς Σιδερικούδης, εἰς Ὕδραν ὁ Ν. Γ. Παγκαλάκης, καὶ εἰς Σύρον ὁ Ζωρζῆς Ν. Εὐμορφόπουλος. Εἰς ἐμὲ δὲν ἀνήκει νὰ ἔχω σχέσεις μὲ κανένα ἀπ' αὐτούς, πρῶτον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτι οὔτε καιρὸν οὔτε δύναμιν ἔχω νὰ ἀνοίξω ἐπιστολο-
γραφίαν μὲ ὅλον τὸν κόσμον, (μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρω
τὰς ὅσας μοὶ ἀνοίχθησαν), ἔπειτα τὸ κυριώτερον καὶ δι-
καιότερον, ὅτι οὐδὲ λογίζονται πλέον τὰ ἰδικά μου 300
σώματα, ἀλλ' εἶναι κτήματά σας, ἢ μᾶλλον κτήματα
τοῦ Γυμνασίου τῆς Χίου. (Οὐαί! Οὐαί! εἶναι ἄρα ἐλπὶς
νὰ ἀναστηθῇ ποτὲ τὸ λαμπρὸν γυμνάσιον, πρὶν κλείσω
τοὺς ὀφθαλμούς μου, νὰ τοὺς κλείσω κᾷ χωρὶς δάκρυα),
εἰς τὸ ὁποῖον μέλλετε νὰ τὰ παραδώσητε καὶ αὐτὰ καὶ
τἄλλα, ἀφοῦ ἀφαιρέσετε ὅσα μὲ πέμπετε κατ' ἔτος.

Ἔμεινε τώρα τὸ περὶ τιμῆς. Γνωστοποιήσατε τὸν Ἀρ-
γέντην, ὅτι ἀνοίγων τὴν κιβωτόν, ἂν λάβῃ ἀφορμὴν νὰ
πωλήσῃ τινὰ εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ ὁμογενεῖς, ἡ τιμὴ
εἶναι πρὸς φρ. 8, τὸ καθὲν σῶμα, ὡς τὸ πωλοῦν καὶ ὡ
ἐδῶ Βιβλιοπῶλαι. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅμως κατευοδού-
μενα, πρέπει νὰ διορισθῶσιν εἰς τιμὴν πολὺ μετριωτέραν
Εἰς τὸν *φιλον τοῦ Νόμου* βλέπω. Τὰ Ἠθ. Νικομά-
χεια διωρισμένα πρὸς τάληρα 1 $^1/_2$
Τὸν Στρατηγικὸν Ὀνησάνδρου τάλ. 1.
Τὸν Βεκκαρίαν πρὸς γρόσια 13.

Πράξετε περὶ τούτου, συγκαταβαίνοντες εἰς τὰς περι-
στάσεις καὶ προθυμούμενοι νὰ ὠφελήσετε καὶ τὸ γένος
ἂν ἐλπίζετε καμμίαν ὠφέλειαν ἀπὸ τοὺς κόπους μου.
Προφασίζονται πενίαν, ἀλλ' ἐπλούτησαν καὶ πολλοί, ἄλ-
λοι ἀπὸ τὸν Μαμμωνᾶν, καί τινες ἀπὸ μέσα δικαιότερα
Ὅταν ἐγὼ συντρέχω μὲ τοὺς κόπους μου, καὶ σεῖς
τὴν ἐτήσιον εἰς ἐμὲ δαπάνην, δίκαιον εἶναι νὰ συνδράμω
καὶ ἄλλοι.

Ἂν θέλετε τινὰ στιχωμένα διὰ χρῆσιν ἰδίαν σας, ἕτ
μος εἶμαι νὰ τὰ στείλω· δὲν τὰ ἔβαλα εἰς τὴν κιβωτ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴν ἔχων βεβαιότητα, ἂν συγχωρῆται αὐτοῦ ἡ εἴσοδος. Εἰπὲ (νὰ ζήσῃς!) τὸν σύντ. ὅτι σήμερον γράφω καὶ πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς συνήθ. ὁδοῦ, διὰ τῆς ὁποίας ἐστάλθη καὶ ὁ διαλ. διηρημ. εἰς δέσμας δύο σταλμ. τὴν πρώτην 30 Δεκεμ. (24) καὶ τὴν δευτέραν μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. Μὴν ἀμελήσῃ νὰ μὲ φανερώσῃ τὴν παραλαβήν.

Εὐδαιμόνει! Ο. Ο.

5.

2 Ἰουλίου 1825.

Φίλε συμπατριῶτα,

Τὴν 8 Ἰουνίου δὲν εἶχα καιρὸν ν' ἀποκριθῶ εἰς τὴν 20 Μαΐου ἐπιστολήν σου· μόνον ὁ φόβος τοῦ πανακείου μὲ ἠνάγκασε νὰ χαράξω δύο μόνον στίχους, διὰ νὰ ἀπέχῃς ἀπὸ τὰ τοιαῦτα.

Μετὰ ταῦτα ἔμαθα ἀπὸ τὸν σύντ. μὲ ἄκραν μου λύπην τὴν ὁποίαν ἐσχάτως ἔπαθες συμφοράν. Παρηγοροῦ μὲ τὸν λογισμόν, ὅτι ὅλη πάντων ἡμῶν ἀπὸ πρώτης γενέσεως μέχρι τελευτῆς ἡ ζωὴ ἄλλο δὲν εἶναι, πλὴν ποτήριον συγκερασμένον ἀπὸ λυπηρὰ καὶ χαρμόσυνα· καὶ ἡ σύγκρασις αὕτη εἶναι ἔργον τῆς Προνοίας, διὰ νὰ μὴν ἀηδιάζωμεν ἀπὸ τὸ μέλι τῶν χαρμοσύνων, μηδὲ νὰ ἀγανακτῶμεν πάλιν ἀπὸ τὴν πικρίαν τῶν λυπηρῶν, ἀλλὰ νὰ κρατώμεθα πάντοτε εἰς τὸ μέσον, τὸ ὁποῖον διακρίνει τοὺς ἀληθεῖς ἄνδρας ἀπὸ τοὺς κοινοὺς ἀνθρώπους. Οὕτω

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παραδείγματος χάριν ἐσυγκέρασες σὺ τὴν λύπην μου μὲ
τὴν φρόνιμον τοῦ φρονίμου Βάμβα συνθήκην μετὰ τῶν
Κεφαλληναίων, καὶ πρὸς τούτ. μὲ τὰς ἀγγελίας τῶν
θριάμβων τῆς Ἑλλάδος. Τοὺς θριάμβους λογίζομαι ὡς
προδρόμους τῆς ἐλευθερώσεως τῆς Χίου, ὅπου πάλιν μέλ-
λει νὰ διδάσκῃ ὁ Βάμβας, τὸν ὁποῖον ἐφοβούμην μὴ χά-
σωμεν διὰ πάντα· χαμὸν ἀθεράπευτον· διότι, ἂν καὶ εὑ-
ρίσκωνται μεταξὺ τῶν λογίων μας καὶ ἄλλοι ὅμοιοί του
τὴν παιδείαν, φοβοῦμαι μὴ δὲν εὑρίσκεται κανένας ὅμοιός
του τὴν ψυχήν. Ὁ μόνος εὑρισκόμενος ἐδῶ φίλος μου
Μακρῆς, ἕτοιμος νὰ καταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατέβη
πρὸ ὀλίγων μηνῶν, διὰ δυστυχίαν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὸν
τάφον, καὶ ἔσβεσε μὲ τὴν σβέσιν τῆς ζωῆς του πολλὰς
μου χρηστὰς ἐλπίδας.

Ἔρχομαι πάλιν εἰς τὸ πανάκειον· ὄχι μόνον ἀπ' αὐτό,
ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ἀπὸ παντὸς ἄλλου εἴδους ἰατρικόν, ἄπε
χε. Ἀφοῦ περάσῃ τις τοὺς ἑξήκοντα, ἄλλο ἰατρικὸν εἰ
τὰ πάθη του σχεδὸν δὲν τὸν μένει παρὰ τὴν δίαιταν
Δέκα σχεδὸν ἔτη εἶναι ἀποῦ βασανίζομαι ἀπὸ τὴν ἀρθρί
τιδα, καὶ δὲν ἐξώδευσα οὐδὲ δέκα σολδία εἰς ἰατρικά
καὶ ὅμως βλέπεις ὅτι ζῶ ἀκόμη. Χρεωστῶ τὴν μακρο
ζωίαν ταύτην εἰς μόνην τὴν δίαιταν. Τροφὴ μετρία κα
εὔπεπτος, κίνησις τοῦ σώματος ὅσον εἶναι δυνατόν, ε
τὴν κλίνην ἀφοῦ νυκτώσῃ, καὶ ἔξω τῆς κλίνης πρὶν ἀνα
τείλῃ ὁ ἥλιος, κατοικία φωτεινὴ καὶ εὐάερος· ταῦτα μ
ταχειρίζου, καὶ λεῖπε ἀπὸ ἰατρικὰ ἄλλα.

Ἐδῶ κλεισμένην πέμπω πρὸς σὲ καὶ τὸν σύντ. ἐπιστ
λὴν σφραγισμένην, διὰ νὰ τὴν ἀνοίξητε, ὅταν λάβη
τοῦ θανάτου μου τὴν ἀγγελίαν. Ἴσον αὐτῆς ἀπαράλλο
κτον, καὶ σφραγισμένον ὁμοίως, ἐστάλη τὴν 22 Ἰουνί

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρὸς τὸν ἐν Λονδίνῳ Κοντόσταυλον. Ἡ διαθήκη μου Φραικογαλλιστὶ γραμμένη, καὶ εἰς ἀσφαλέστερον ὕφος γραμικὸν μὲ συμβουλὴν νομοδιδασκάλου, διαταγμένη ἀπ' ὅτι ἦτον ἡ κατὰ τὸ 1816 γραμμένη παρεδόθη (τὴν 21 Ἰουνίου) εἰς χεῖρας τοῦ πιστοῦ μου φίλου Mr François Thurot, Professeur au collége royal de France, ὅστις ἀνεδέχθη νὰ παραδώσῃ ὅλα μου τὰ ἐδῶ εὑρισκόμενα κτήματα εἰς ἐσᾶς τοὺς τρεῖς, ἢ εἰς ἕνα τῶν τριῶν. Ἂς ἔχω ἀπόκρισιν ἀπὸ σὲ ἢ τὸν σύντ. ὅτι τὴν ἐλάβετε. Ἀναγκάζομαι νὰ τὴν στείλω διὰ μακροτέρας ὁδοῦ διὰ τὸν Φ. τῶν Ἰ (=φόβον τῶν Ἰουδαίων).

Εἰπέ, νὰ ζήσῃς! τὸν σύντ. ὅτι τὴν 29 Ἰουνίου ἐστάλη εἰς τοὺς ἐν M. ὐ. P: καὶ σ. κιβώτιον περέχον 29 μὲ τὸ συνηθες σημεῖον τοῦ ὀνόματός του καὶ N° 9· περὶ τοῦ ὁποίου ἂς φροντίσῃ νὰ γράψῃ τὴν θέλησίν του πρὸς τοὺς ἐκεῖ. Τὸν λογ. θέλω τὸν στείλῃν μετ' ὀλίγον.

Εὔχομαί σε διὰ παρηγορίαν τῆς τελευταίας ἀτυχίας τὴν εὐτυχῆ ἀνάκτησιν τῆς πατρίδος. Ο. Ο.

6.

25 *Ὀκτωβρίου 1825.*

Φίλε συμπατριῶτα,

Μὲ ἄλλην μου πλατύτερα. Ὁ καιρὸς μὲ βιάζει νὰ τελειώσω τὴν εἰς χεῖρας νέαν ἔκδοσιν, πρὶν τελειώσῃ τὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔτος. Ἐπέστρεψες μὲ λέγει ὁ σύντ. καὶ ὑγιαίνεις. Φύ
λασσε τὴν ὑγείαν πλέον μὲ τὴν ἰδίαν σου προσοχὴν εἰ
τὴν δίαιταν, παρὰ μὲ συμβουλὰς ἰατρῶν.

Τὸν σύντ. ἀσπάζομαι. Δός τον τὴν ἐδῶ κλεισμένην νὰ
στείλῃ πρὸς τοὺς Z. καὶ νὰ τοὺς πληρώσῃ φρ. 332,50
Τὰς ἐπιστολάς σας 16 Ἰουλίου, 20 Αὐγούστου, καὶ 30
Σεπτεμβρίου μὲ τὴν συναλλ. 1600 ἔλαβα. Θέλω ἀπο
κριθῆν, ὅταν ἀνασάνω ἀπὸ τὸν πνιγμὸν καὶ τοῦ ἔργο
μου καὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐπιστολῶν ἀπὸ διάφορα μέρη

Εὐτυχεῖτε!

Δέν με λέγει ὁ Σύντ. ἂν ἐλάβετε τὴν 28 Ἰουλίο
ἐπιστολήν μου, καὶ ἂν ἐγράψατε πρὸς τὸν Παγκαλάκη
τὰ χρειώδη.

7.

8 Φεβρουαρίου 1826.

Φίλε συμπολῖτα,

Κατὰ τὴν 18 Ἰανουαρίου ἀπεκρίθην εἰς τὴν ἐπισ
λήν σου 19 Ὀκτωβρίου 1825, καὶ εἰς τὴν τοῦ συντ.
Δεκεμβρίου. Εἰς τὴν παροῦσαν περικλείω ἐπιστολὴν
τὸν ἐν Βυζαντίῳ Ξένον, πρὸς τὸν ὁποῖον παρακαλῶ
σύντεκνον νὰ τὴν στείλῃ ἀσφαλῶς, ἀφοῦ τὴν σφραγί
Ἀνοικτὴν τὴν ἀφῆκα διὰ τὰ φρ. 181,30, ἂν ὁ σύ
τὸ εὕρῃ εὔλογον, νὰ γράψῃ τι ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Ξ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ Πιτσιπιοῦ. Ὁ νέος οὗτος καταγίνεται θερμῶς
τὸ ἔργον του, καὶ προβλέπω ὅτι μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ
ιύ, πρῶτον εἰς τὴν κοινὴν πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα,
ιτα ἰδιαιτέρως καὶ εἰς τὴν ἀξιοθρήνητον Χίον, ἐάν
τε εὐδοκήσῃ ἡ Πρόνοια νὰ μεταβαλθῇ ὁ θρῆνός της
ρωνὴν ἀγαλλιάσεως. Δι' ὅλα ταῦτα κρίνω τὸν νέον
ιον βοηθείας.

Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ Χίου ὁ λόγος, τῆς ὁποίας ἡ μέριμνα
οῦ ἔγινε «Σὴς βιβρώσκων ὁστέα» καὶ μοῦ ἔκαμεν ἀσυ-
ήτως ὀδυνηρότερον τὸ βαρὺ γῆρας, τί κρίνεις, τί συλ-
ογίζεσαι, καὶ ποίας ἐλπίδας ἔχεις περὶ αὐτῆς; οὕτως
ετε νὰ μείνητε διὰ παντὸς σκορπισμένοι; ὦ Θεέ! καὶ
ωνὴ ἡ προφορὰ τοιούτου λόγου εἶναι ἀνυπόφορος. Ἆρα
ναι δυνατὸν νὰ κατορθωθῇ ὅ,τι μ' ἔλεγεν ὁ Κοντόστ.
ὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃ, ὅτι τάχα ἡ τελευταία σας ἐλπίς,
ν χάσητε τὴν πάλαι Χίον, ἦτο νὰ συναθροισθῆτε εἰς
ένεν μέρος τῆς Ἑλλάδος, νὰ καταστήσητε νέαν Χίον;
υσκολώτατον μὲ φαίνεται καὶ τοῦτο, ἂν καὶ ὄχι ἀδύνα-
ον. Ὁ Θεὸς νὰ σᾶς ὁδηγήσῃ, καὶ μάλιστα νὰ σᾶς ἑνώσῃ
ας μίαν φωνὴν καὶ ψυχήν! Εὐτυχεῖτε! Ο. Ο.

Ἔλαβα τὴν 5 Ἰανουαρίου τοῦ συντ. ὡσαύτως καὶ τὴν
2 Δεκεμβρίου.

8.

1 Μαρτίου 1826.

Φίλε συμπατριῶτα,

Τὴν 8 Φεβρουαρίου, κατεύθυνα εἰς ὄνομά σου ἐπιστο-
ὴν διὰ τὸν σύντ. περιέχουσαν ἄλλην διὰ τὸν ἐν Βυζαν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τίῳ Ξένον. Καὶ δὲν εἶπα τίποτε περὶ τοῦ ὁποίου μ' ἔ
γες υἱοῦ τοῦ καπετᾶν Νικολῆ Ἀποστόλη, διότι ἐπρόσμε
νὰ πληροφορηθῶ περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ νέου, κατ
κοῦντος εἰς σχολεῖον πολὺ μακρυσμένον ἀπὸ τὴν κατοικί
μου. Μίαν μόνην φορὰν ἦλθεν εἰς ἐμὲ ὁ νέος, οὐδ' εἶν
δυνατὸν νὰ ἔρχεται συχνά, διὰ τὸ μάκρος τοῦ διαστήματο

Παρὰ τὸ Γαλλικὸν ἔθνος φιλανθρωπότερον ἄλλο δ
ἐγνώρισα· ἀλλ' εἶναι τόσον ὀξὺ καὶ ζωηρὸν εἰς τὰς πρ
ξεις του, ὥστε πολλάκις αἱ φιλανθρωπίαι του δὲν γεννῶν
ὅσην ἐπιθυμοῦν ὠφέλειαν. Ὁ νέος εἶναι εἰς τὸ αὐτὸ φρ
τιστήριον, ὅπου εὑρίσκονται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τσαμαδό
καὶ ὁ νεώτερος πάντων υἱὸς τοῦ Κανάρη. Δὲν εἶναι ἀ
φιβολία, ὅτι καὶ οἱ τρεῖς ἔχουν νὰ προκόψωσιν· ἀλλὰ κ
οἱ τρεῖς θέλουν εἶσθαι στερημένοι τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαί
γλώσσης, ἀναγκαιοτάτης εἰς τὰς παρούσας περιστάσε
τρέχοντες καὶ οἱ τρεῖς τὸν κίνδυνον (μάλιστα ὁ νεώτατ
ὁκταετὴς Κανάρης) νὰ λησμονήσωσι καὶ τὴν κοινὴν μ
γλῶσσαν. Εἰς τρόπον ὥστε ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν π
τρίδα, θέλουν συναναστρέφεσθαι ὡς Γάλλοι μεταξὺ Γ
κῶν, καὶ ὄχι ὡς Γραικοί. Ἡ γλῶσσα πλέον παρὰ
θρησκείαν χαρακτηρίζει καὶ ἑνόνει καὶ φιλιόνει καὶ ἀδ
φοποιεῖ τὰ ἔθνη. Παράδειγμα οἱ ὁμόθρησκοι Ῥ.
ὁποίους δὲν κρίνομεν ὁμογενεῖς.

Καταρχάς, ὅτε τὸ κομητάτον ἀπεφάσισε νὰ προ
λέσῃ νέους Γραικούς, ἐπρόβαλα εἰς αὐτούς, νὰ τοὺς
κατοικήσῃ ὅλους ὁμοῦ εἰς ἓν διδακτήριον, ὅπου νὰ φ
μεν καὶ ἕνα ἱερέα Γραικόν, νὰ τοὺς διδάσκῃ ἐνταὐτῷ
τὴν θρησκείαν, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ ἐ
μία μου ἦτο νὰ προσκαλέσω ἀπὸ Λιβόρνον τὸν Κ
τσόλην. Τοῦτο ἐγίνετο τότε, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

λλε νὰ ἦναι τοὐλάχιστον δώδεκα· τώρα πλέον δὲν εται διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν νέων. Ἦτον ὅμως ἄλλος πος θεραπείας, ἐὰν τοὺς ἐπαράδιδαν κἂν εἰς σχολεῖον λέγον εἰς τὸ πλησίον μου μέρος τῆς πόλεως, ὅπου κα- κοῦν οἱ πλειότεροι ἀπὸ τοὺς ἐδῶ ὁμογενεῖς μας. Ἐκ ὐτων ἕνας, ἢ ἀμίσθως ἢ μὲ μισθόν, ἠμποροῦσε νὰ τοὺς κπέπτηται τρὶς ἢ τετράκις τῆς ἑβδομάδος, καὶ νὰ τοὺς δάσκῃ τὰ ἀναγκαῖα. Λυποῦμαι (δὲν ἠμπορεῖς νὰ συλ- γισθῇς πόσον) ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν οἰκονομήθη ὡς τὸ ἐθύμουν· καὶ μάλιστα διὰ τὸν Καναρην, ὅτι αὐτὸς νδυνεύει πλέον παρὰ τοὺς ἄλλους νὰ χάσῃ ὁλότελα τὴν γλῶσσάν του, καὶ τὸ ἐλεεινότερον νὰ χάσῃ τὴν ἐθνικὴν ποργήν· διότι πάλιν λέγω, ἡ γλῶσσα χαρακτηρίζει καὶ χωρίζει ἓν ἀπὸ τ' ἄλλα τὰ ἔθνη. Ἂν ὁ Ἀποστόλης σου τον εἰς κατάστασιν, νὰ ἀρνηθῇ τὴν βοήθειαν τοῦ κομι- τάτου, καὶ νὰ κάμῃ τὴν δαπάνην αὐτός, ἤθελα τὸν συμ- βουλεύσῃ πρῶτον νὰ μὴ στείλῃ (ἂν δὲν τὸν εἶχεν ἀκόμη σταλμένον) τὸν υἱόν του, πρὶν διδαχθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν Ἑλλήνων τὴν γλῶσσαν. Δεύτερον, ἀφοῦ τὸν ἔστει- λε, νὰ δαπανήσῃ αὐτὸς εἰς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ νέου, προξενῶν εἰς αὐτὸν τὴν εὐκολίαν νὰ διδάσκηται καὶ τὴν γλῶσσάν μας, ἐνῷ μανθάνει τὴν Γαλλικήν. Ὅπως ἂν ἦναι, ἐμπόδιζε εἰς τὸ ἑξῆς ὅσους γνωρίζεις καὶ ἀγαπᾷς νὰ στέλλωσι τὰ μικρά των τέκνα εἰς τοὺς ξένους, χωρὶς νὰ τοὺς διδάσκωσι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν Ἑλλή- νων τὴν γλῶσσαν. Τὴν τύχην τῶν σταλθέντων εἰς Ἀγ- γλίαν νέων, τὴν κρίνω ἀκόμη ἀτυχεστέραν παρὰ τὴν τύχην τῶν εὑρισκομένων ἐδῶ.

Μανθάνω τώρα ὅτι οὐδὲ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀποστόλη εἶναι εὐχαριστημένος εἰς τὴν κατάστασίν του.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἐγχείρισε, παρακαλῶ σε, εἰς τ
σύντ. νὰ τὴν στείλῃ ἀσφαλῶς πρὸς τὸν ἐν Νίσνᾳ Ζω
μᾶν· Εὐδαιμονεῖτε! Ο. Ο.

9.

28 Μαρτίου 1826.

Φίλε συμπολῖτα,

Ἔλαβα τὴν 26 Φεβρουαρίου.

Παρομοιάζω σὲ καὶ ἐμαυτὸν μὲ δύο πληγωμένους, ὁ
ὁποῖοι κοινωνοῦν εἰς εἰς τὸν ἄλλον τοὺς πόνους των μ
τὴν αὐτὴν ἐπιθυμίαν τῆς θεραπείας, ἀλλ' ὄχι καὶ μὲ τ
αὐτὴν αἴσθησιν. Διότι κατὰ τὴν καθενὸς κρᾶσιν ἀναλ
γεῖ καὶ τοῦ πόνου ἡ αἴσθησις.

Λυποῦμαι πολὺ ὅτι οἱ λόγοι μου ηὔξησαν τοὺς πόνο
σου· ἀλλ' ἴσως ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ ἐξέτασιν τῆς πλη
ἐπινοηθῇ καὶ τρόπος (δὲν ἐξεύρω ποῖος) θεραπείας. «Θ
λεις ν' ἀφήσουν τοὺς Χ. χωρὶς πατρίδα;» μὲ λέγεις
τοὺς πραγματευομένους τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλ
νὰ μὴν ἐγνώριζες, ποῖοι εἶναι οἱ πραγματευόμενοι. Ἔπειτ
φίλε, οἱ πραγματευόμενοι πραγματεύονται διὰ τὴν ἐλ
θερωθεῖσαν μὲ τόσα αἵματα γῆν ἀπὸ τὸν τύραννον,
ὄχι διὰ τὰ σωζόμενα ἔτι εἰς χεῖρας τοῦ τυράννου κ
ματα. Ἡ ταλαίπωρος Χ. εἶναι τριακοσίων ἐτῶν κτῆ
του, ὡς καὶ ἡ Ρ. καὶ ἡ Κ. καὶ ἡ Μ. Τί προσμένεις;
τὸν παρακινήσωσι νὰ σύρῃ ἀπὸ τὴν Χ. τοὺς ὁμογε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ω, καὶ νὰ σᾶς παραδώσῃ τὴν Νῆσον; Αὐτὸ δὲν γίνε-
αι. Ὅ,τι δύναται νὰ γενῇ εἶναι, νὰ πραγματευθῶσι τὴν
ιστροφὴν τῶν ἔξω σκορπισμένων Χ. μὲ συνθήκας νὰ μὴ
ᾶς ἐνοχλήσῃ τίποτε, ἀλλὰ νὰ σᾶς συγχωρήσῃ ἁμαρτή-
ματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἡμαρτήσατε. Μὲ συνθήκας! Καὶ τίς
πὸ σᾶς ἔχασε τὸν νοῦν του τόσον, ὥστε νὰ ἐμπιστευθῇ
ις συνθήκας θηρίων; Εἰς τοιαύτην δεινὴν περίστασιν ἄλλο
ὲν μένει παρὰ τὸ ἰατρικὸν τοῦ Κοντοστ. ἰατρικὸν (ὁμο-
λογῶ) πικρὸν καὶ πολλὰ ὀδυνηρόν· ἀλλ' ὅμως πλέον ὑπο-
ερτὸν παρὰ τὸν σκορπισμόν σας εἰς ξένην γῆν, ὅπου,
ετὰ ὀχι πλέον παρὰ ἑκατὸν ἔτη, μέλλει νὰ σβύσῃ τὸ
νομα τῶν Χίων, λέγω τῶν ἐπαινεθέντων ἕως τώρα διὰ
τὴν φρόνιμον τῶν κοινῶν διοίκησιν. Διότι οἱ εὑρισκόμε-
οι εἰς τὴν νῆσον τώρα καὶ οἱ μέλλοντες νὰ γεννηθῶσι,
ὲν ἔχουν πλέον νὰ ἐλπίζωσιν ὅσα σεῖς ἐπράξατε καὶ
πέλαυσατε καλά. Ἀρκετὰ ἐδίδαξαν οἱ ἀλλογενεῖς καλοὶ
ριστιανοὶ τὸν τύραννον πῶς πρέπει νὰ κυβερνᾷ τοὺς
Ἕλληνας, ἂν θέλῃ νὰ τοὺς κρατῇ, οὔτε γυμνάσια πλέον,
οὔτε βιβλιοθήκας, οὔτε νοσοκομεῖα· ἀλλ' εἰλωτεία κα-
θαρά, κατὰ τὴν εἰλωτείαν τῶν κατσιβέλων τῆς Μολ-
δαυίας καὶ Βλαχίας.

Ἰδοὺ εἰς ὀλίγα λόγια ποία εἶναι ἡ ἐλπίς μου, καὶ ποίαν
ἐπινοῶ θεραπείαν. Ἐλπίζω (καὶ τὸ εὔχομαι) ὅτι δὲν θέ-
λει κατορθωθῆν τοῦτον τὸν χρόνον (ἴσως οὐδὲ τὸν ἐρχό-
μενον) ἡ μελετωμένη σύμβασις. Διὰ νὰ συμβιβάσωσι τὸν
τύραννον μὲ ἡμᾶς, πρέπει νὰ συμβιβασθῶσι πρῶτον μετ'
ἀλλήλων οἱ πραγματευόμενοι τὴν συμβίβασιν· καὶ τοῦτο,
καθὼς εἶναι τὴν ὥραν ταύτην θολωμένα τὰ πράγματα,
χρειάζεται καιρὸν μακρόν. Εἰς τόσον καιροῦ διάστημα,
καὶ ἡ Χίος ἐλπίζω νὰ ἀνακτηθῇ καὶ ἄλλαι νῆσοι νὰ ἀπο-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σπασθῶσιν ἀπὸ τὸν τύραννον· ἂν κινηθῆτε ὅμως καὶ σὲ
νὰ ὠφεληθῆτε ἀπὸ τὸ διάστημα. Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ
προσφέρητε εἰς τὴν Κυβέρνησιν τρεῖς ἢ τέσσαρας φρεγά-
τας, νὰ ἑνωθῆτε μὲ τοὺς Ψαριανούς, ἡ ἀνάκτησις ἤθελε
κατορθωθῆν μὲ εὐκολίαν. Ἀφοῦ τὴν ἀνακτήσητε ὅμως,
χρειάζεται ἀκόμη καὶ νὰ τὴν ὀχυροποιήσητε μὲ κανόνια
καὶ πεζικὸν στράτευμα τακτικόν, τοὐλάχιστον δύο χιλιά-
δων ἀνδρῶν, καὶ προσέτι ὀλίγον ναυτικὸν Ψαριανῶν νὰ
τριγυρίζῃ πάντοτε πλησίον της.

Συλλογίσου καλά, φίλε, καὶ συμβουλεύσου μὲ συμπο-
λίτας ὁμοίους σου τὴν ψυχήν καὶ τὰ φρονήματα, καὶ μὴ
χάσετε (διὰ τὸν Θεόν!) ματαίως ὅσον καιρὸν σᾶς ἀφήνει
ἡ πραγμάτευσις, μὲ τὰς κενὰς εἰς τοὺς πραγματευομέ-
νους ἐλπίδας. Οἱ πραγματευόμενοι, φίλε μου, ἤθελαν μᾶς
παραδώσειν ὅλους εἰς τὸν τύραννον, ὡς ἐπώλησαν τὴν
Πάργαν, ἂν ἦτο τοῦτο δυνατόν, διὰ νὰ καταπαύσωσι
τὰς μεταξύ των διαφορὰς καὶ ζηλοτυπίας. Ἀλλά, κατ'
εὐτυχίαν, τοιαύτη παράδοσις ἔγινε πλέον ἀδύνατος.

Ταῦτα, φίλε, δὲν πρέπει νὰ σὲ λυπήσωσιν ὑπὲρ τὸ
μέτρον· ἐξεναντίας, διὰ νὰ ἐνισχύσω καὶ σὲ καὶ ἄλλους
τινὰς ὁμοίους σου (κατὰ δυστυχίαν δὲν εἶναι πολλοί) ἠναγ-
κάσθην νὰ σοῦ παραστήσω καὶ τοὺς φόβους καὶ τὰς ἐλ-
πίδας μου, ὡς τὰς συλλογίζομαι, διὰ νὰ λάβετε μέτρα
ἀνάλογα τῆς ἀνάγκης. Τὴν συμφορὰν τῆς Χίου τὴν κρίνω
κοινὴν συμφορὰν τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἔλειψα νὰ γράψω
ὄχι εἰς τὴν Βουλὴν (ἡ Βουλὴ ἐφάνη ἕως τώρα ὄχι πολλὰ
εὔβουλος), ἀλλ' εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Νομοτελεστικοῦ
ὅστις ἔδειξε πολλάκις εἰς τὰ γράμματά του, ὅτι ἔχει κα-
λὴν πίστιν εἰς τὰ ἰδικά μου, ἐπειδὴ μὲ παρακαλεῖ νὰ
τὸν γράφω συχνά. Καὶ μ' ἀπεκρίθη δίδων ἐλπίδας χρη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

πάς, ὅτι θέλουν φροντίσειν καὶ περὶ τῆς Χίου, ὅταν τὸ συγχωρήσωσιν αἱ λοιπαὶ ζάλαι καὶ μέριμναι. Κατὰ δυστυχίαν ἔχει ἀκόμη καὶ πίστιν εἰς τὴν ἀλώπεκα τὸν Μ. ὅστις εἶμαι βέβαιος, ὅτι δὲν θέλει ἰδεῖν μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς Χ. φοβούμενος (ὡς μέλλει νὰ συμβῇ) τὴν εἴσοδον τῶν Χίων εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ βουλὴν τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτο δὲν τὸν συμφέρει τὸν πανοῦργον κατ' οὐδένα τρόπον.

Πάλιν σὲ λέγω, μὴν ἀπελπίζεσαι· φρόντισε μόνον, ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ ἑνώσητε τοὺς Ψαριανοὺς μαζῆ σας. Γράψε περὶ τούτου εἰς τὸν Ἀποστόλην καὶ εἰς ἄλλους ὅσους γνωρίζεις. Λάλησε καὶ πρὸς τοὺς συμπολίτας εἰς ὅσων τὰς κεφαλὰς ἐλπίζεις, ὅτι εὑρίσκεται νοῦς, καὶ εἰς τὴν καρδίαν ἔλεος καὶ εὐσπλαγχνία διὰ τὴν μέλλουσαν τύχην τῶν ἀπογόνων.

Περὶ τοῦ Πιτσιπιοῦ εὑρέθη τρόπος θεραπείας εὐτυχὴς δι' αὐτόν, καὶ εὐτυχέστερος διὰ τὰ ἀνήλικά μας παιδία, τὰ ὁποῖα ἀνοήτως ἔστειλαν ἐδῶ, διὰ νὰ χάσωσι τὴν γλῶσσάν των. Τὴν α' Μαρτίου σ' ἔγραφα περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀποστόλη καὶ περὶ τῶν λοιπῶν παιδίων, καὶ τοῦ κινδύνου τὸν ὁποῖον ἔτρεχαν. Τώρα εὑρέθη ὁ τρόπος, καὶ ἡ ἐδῶ Ἑλληνικὴ ἐπιτροπὴ συγκατένευσε νὰ πληρόνῃ τὸν Πιτσιπιὸν χίλια φρ. κατ' ἔτος, διὰ νὰ ὑπάγῃ τρὶς τῆς ἑβδομάδος εἰς τὰ παιδάρια, νὰ τὰ διδάσκῃ καὶ τὴν κοινὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Τὸ περὶ τῆς ὑποθ. τοῦ γυμν. καὶ τὸ ἀμέσως ἐκ μέρους τῶν συνδραμόντων, καὶ ἡ δυσκολία τῶν μὴ συνδραμόντων δὲν εἶναι γενναῖα οὐδ' Ἑλληνικά. Ὅθεν παρακαλῶ καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. νὰ μὴ κάμητε περὶ τούτου πλέον κανὲν κίνημα. Εὐεργεσίαν δέχομαι μετ' εὐχαρι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στίας, ἐπειδὴ εἶμαι ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ ἀντευεργετήσω· ἐλεημοσύνην δὲν ἔλαβα ἀκόμη ἀπὸ κανένα. Ἡ βιβλιοθήκη μου αὐξάνει καθημέραν· ἀπὸ τὰ ὁποῖα μ' ἐστείλετε ἀργύρια ἐδαπάνησα ὑπὲρ τὰ 300 φρ. εἰς ἀγορὰν νέων βιβλίων. Διὰ νὰ στερεώσω τὴν εἰς τὸ γυμνάσιον αὐτῆς προσφοράν, ἠθέλησα νὰ κόψω τὴν ἐνδεχομένην ἴσως ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν ἐλπίδα. Ὅθεν ἔγραψα ἀποκρινόμενος εἰς τὸν γενικὸν γραμματέα, ὅτι δὲν δέχομαι τὴν κατ' ἔτος τῶν 500 ταλήρων βοήθειαν τῆς κυβερνήσεως, ὡς βλέπεις εἰς τὸ ἐδῶ κλεισμένον ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς μου, τὸ ὁποῖον παρακαλῶ σε νὰ μοῦ ἐπιστρέψῃς, διότι δὲν ἔχω ἄλλο. Τὸν ὁποῖον λέγω ὅτι ἐπλήγωσαν ἄνδρα φιλόπατριν (καὶ τοῦτο ἴσως ἐκ διαταγῆς καὶ ἐπιβουλῆς τοῦ Μ.) εἶναι ὁ Βάμβας.

Σήμερον 27 Μαρτίου ἐλευκάνθη ἡ πόλις μας καὶ τὰ περιπόλιά της μὲ χιόνια πολλά. Εἴθε νὰ χιονισθῇ τόσον καὶ τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἰμπραΐμη ν' ἀποπαγώσῃ καὶ τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τοὺς συμμάχους των!

Πρὸς τὰ τέλη τοῦ ἐρχομένου Ἰουλίου, ἂν ἦμ' ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον, ἐλπίζω νὰ σᾶς κατευθύνω 300 σώματα νέου συγγράμματος, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἔκδοσιν καταγίνομαι τὴν ὥραν ταύτην. Εἰς τὴν κυβέρνησιν βλέπεις ὅτι δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ στείλω. Ἂν ἔχετε ἀφορμὴν νὰ γράψητε πρὸς τὸν Ῥιζάρην, ἴσως ἐσύμφερε νὰ τὸν δώσητε τὴν περὶ τούτου εἴδησιν.

Ἄσπασαι πανοίκιον τὸν φίλον σύντ. καὶ εἰπέ τον, ὅτι ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν του τῆς 10 Μαρτίου καὶ τὰς πρὸ ταύτης 26 καὶ 28 Φεβρουαρίου. Τὰ Ἀπομν. τὸν ἔστειλα, ὡς ἐπεθύμει νὰ τὰ στείλω. εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴν ἦναι τόσον ἀνυπόμονος. Συγχωρῶ εἰς τὸν ὑπὲρ ἐμοῦ ζῆλον καὶ ἀγά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

την του ὅσα ἔγραψεν εἰς τὸν Ζ. Τὸν παρακαλῶ ὅμως νὰ μή με βάλῃ ἄλλην φορὰν εἰς τοιούτους κινδύνους ὑποψίας, ὅτι παρακινούμενος ἀπ' ἐμὲ ἔγραψε. Δὲν ἀγαπῶ τὰς ψωμοζητείας, ψεύδεται ὅστις ψωμοζητῶν τολμᾷ νὰ λέγῃ, ὅτι ἀγαπᾷ τὴν ἐλευθερίαν. Περὶ δὲ τοῦ μέλλοντος νὰ ἐκδώσῃ τὸ Π. Π. Α., φοβοῦμαι, ὅτι δὲν εἶναι τὸ ἐπιχείρημά του ἀνάλογον μὲ τὰ φρονήματά του. « Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι. κύριε, κύριε ». Μ' ὅλον τοῦτο, μὴ προφητεύωμεν τολμηρῶς περὶ τῶν μελλόντων. Ὁ φόβος μου προῆλθεν ἀπὸ τὴν ὁποίαν μ' ἔγραψε παράξενον ἐπιστολήν, συσταίνων εἰς ἐμέ τινα ἀρχοντόπουλα μαθητάριά του.

Πάλιν παρακαλῶ καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. νὰ παύσητε νὰ ἐνοχλῆτε τοὺς συμπολίτας δι' ἐμέ. Ἐγὼ σᾶς τοὺς δύο καὶ τρίτον τὸν Κοντόστ. γνωρίζω, καὶ τῶν τριῶν μόνον τὸνομα ἐγράφη εἰς τὴν Διαθ. μου. Τοῦτο μόνον ἐπιθυμῶ, νὰ κρατῆτε λογαριασμὸν χωριστὸν (ὁ σύντ. ἂς λάβῃ τὴν φροντίδα ταύτην ὡς νεώτερος) τοῦ γυμνασίου, περιέχοντα ὅσα μὲ πέμπετε εἰς ἀργύρια, καὶ ὅλα ὅσα λαμβάνετε ἀπ' ἐμὲ εἰς βιβλία, διὰ νὰ ἦσθε εἰς κατάστασιν νὰ τὸν δείξητε εἰς τοὺς συνεισφέροντας μετὰ τὴν τελευτήν μου. Τὰ ἰδικά σας τῶν δύο καὶ τοῦ Κοντοσταύλου καὶ τῶν Ῥοδ. τοῦ Λιβ. συμποσοῦνται, ἂν δὲν λανθάνωμαι, 1800 ἢ 2000 φρ. ἀρκοῦν αὐτὰ διὰ τὴν ὥραν· καὶ βλέπομεν εἰς τὸ ἑξῆς, ἂν ἦναι χρεία νὰ ἐνοχλῶμεν καὶ ἄλλους. Δι' ὀλίγας ὥρας ἢ ἡμέρας, ὅσαι μοῦ μένουν ἀκόμη τῆς ζωῆς, περιττὸν εἶναι νὰ ζαλίζωμαι καὶ νὰ σᾶς ζαλίζω. Τοῦτο μόνον τρέμω καὶ λυποῦμαι, μήπως ἡ εἰς ἐμὲ ἀδιαφορία των σημαίνει ὅτι ἔχασαν ὁλότελα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν ἐλπίδα ν' ἀνακτήσωσι πατρίδα.

Ἐπειδὴ περὶ τελευτῆς μου ὁ λόγος, συμφέρει νὰ σε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προλάβω καὶ περὶ τούτου. Ὁ γαμβρός σου. Ἰω. Μαυροκ. εὑρίσκεται εἰς Μασσαλίαν· δι' αὐτοῦ ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σου. Δὲν ἐξεύρω πόσον μέλλει νὰ διατρίψῃ ἐκεῖ. Ἐὰν ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ μάθῃ τὸν θάνατόν μου, καὶ ἂν ὁ Κοντόστ. δὲν εὑρεθῇ τότε εἰς Λόνδραν, καλὸν εἶναι νὰ ἔχῃ ὁ γαμβρός σου ἀπὸ σὲ καὶ τὸν σύντ. γράμμα, ὡς ἀπεσταλμένος καὶ ἐξουσίαν ἔχων ἀπὸ σᾶς, νὰ παραλάβῃ ἀπὸ τὸν Θυρότον τὴν Βιβλιοθήκην μου καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα εὑρισκόμενα εἰς τὸ Μαγαζίον, συμβοηθούμενος ἀπὸ τὸν Φουρν. καὶ ἀπὸ τὸν Πιτσιπ. καὶ ὄχι ἀπὸ κανέν' ἄλλον. Εἰς κανένα νὰ μὴ συγχωρήσῃ νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην, καὶ νὰ περιεργασθῇ τὰ τυπωμένα, ἢ γραμμένα. Τὰ γραμμένα δὲν εἶναι πολλά, οὐδ' εἰς κατάστασιν νὰ τυπωθῶσιν· ὅθεν ἐπεθύμουν νὰ περάσωσιν εἰς χεῖρας τοῦ Βάμβα, χωρὶς νὰ τὰ γνωρίσῃ κάνεὶς ἄλλος. Ἴσως ἐξ αὐτῶν συνάξῃ ὁ Βάμβας κάμμίαν ὠφέλειαν διὰ τὸ γυμνάσιον. Ἂν ὁ Κοντόστ. εὑρεθῇ εἰς Λόνδραν, ὅσα σὲ γράφω εἶναι περιττά. Ἐνδέχεται ὅμως τὴν ὥραν ταύτην (κατὰ τὰς τελευταίας του ἐπιστολὰς) νὰ ἑτοιμάζηται εἰς μακρὸν ταξείδιον, ἂν ἡ διχόνοια τῶν ἐκεῖ τριῶν ἐπιτρ. τῆς κυβερν. δὲν τὸν ἐμποδίσῃ. Ἀπὸ τοῦτό του τὸ ταξείδιον ἐλπίζω μεγάλα καλὰ καὶ διὰ τὸ Κοινὸν καὶ καὶ διὰ τὴν Χ.

Εἰπὲ τὸν σύντ. ὅτι ἀπεφάσισα νὰ λάβω τὰ 500 του φρ. Εὐδαιμονεῖτε καὶ οἱ δύο!

Εἰπέ τον ἀκόμη ὅτι τοῦ ἑτοιμάζω νέον κιβώτιον βιβλίων. Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

10.

16 Ἰουνίου 1826.

Φίλε συμπολῖτα,

Τὴν δεκάτην τοῦ παρόντος σ' ἔγραψα περικλ. ἐπιστολὴν διὰ τὸν Ῥιζ. ἐπιστολὴν διὰ τὸν ἡμέτερον Β. Β. καὶ ἀπολειπτ. τοῦ Πιτσιπ. διὰ τὸν Ξένον.

Σ' ἐρωτοῦσα καὶ περὶ τῆς τελειωθείσης ἐκδ. τοῦ λόγου τοῦ Λυκούργ. ἂν θέλετε νὰ πέμψω τὰ διορισθ. 300 σώματα εἰς τὸν Παγκαλάκην. Ἡ ἐπιστολὴ σ' ἔρχεται διὰ Μασσ.

Τὸν σύντ. ἄσπασε καὶ εἰπέ τον νὰ φροντίσῃ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν ἐν Α. Κ. Β. τὰ προλεγ. τῆς ἐκδ. πρὸς τὸν ὁποῖον τὰ κατεύθυνα τὴν 12 τοῦ παρόντος, καὶ νὰ μοῦ φανερώσῃ πάραυτα τὸ κατευόδ. των δι' ἡσυχίαν μου.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐρχομένου ἐλπίζω ν' ἀρχίσω ἄλλην νέαν ἐκδ. Εὔχου τὸ τέλος της.

Ἡ χρημ. συνδρομὴ εἰς βοήθ. τῆς Ἑλλ. ἡ ἐδῶ γινομένη προβαίνει μὲ μέγαν ζῆλον τοῦ φιλανθρώπ. τούτου ἔθνους. Ὁ αὐτὸς ζῆλος ἀναγγέλλεται καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη. Τῆς Βρεσλαυίας ἡ ἐπιτροπὴ ἔστειλε διὰ χειρός μου εἰς τὴν ἐδῶ ἐπιτροπὴν εἴκοσι χιλιάδας φρ. καὶ εἰς τὸ ἑξῆς μέλλει νὰ στείλῃ πλειότερα, ὡς με γράφει ὁ ἐκεῖ τῆς Ἀκαδ. προφ. Εἴθε οἱ ἡμέτεροι ἐκεῖ κάτω νὰ τὰ οἰκονομήσωσι μὲ πλειοτέραν γνῶσιν παρ' ὅσην ἔδειξαν ἕως τώρα! Εὐτυχεῖτε ἀμφότεροι! Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

11.

21 Ἰουνίου 1827.

Ἀσπάζομαι, φίλτατε, καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. Τὴν ἐδῶ κλεισμένην μ' ἔφερε χθὲς ἡ Λοῦλα. Αὐτὴ μ' ἔδωκε τὴν ἄδειαν νὰ τὴν ἀνοίξω. Ἡ ζήτησίς της εἶναι καὶ δικαία καὶ φρόνιμα γραμμένη. Ὅσα λέγει περὶ τῆς τέχνης της εἶναι ἀληθῆ. Ἰδὲ νὰ καταπείσῃς, ἂν ἦναι δυνατόν, τὸν Σμαριδοκέφαλόν της, νὰ τὴν καλέσῃ, πρὶν φθάσῃ ὁ χειμών. Εἴ τι δύνασαι, βοήθησον. Εὐτυχεῖτε! Ο. Ο.

12.

16 Νοεμβρίου 1827.

Φίλε Κ. Βλαστέ, ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν ἀγαπητόν σύντ. Εἰπέ με τώρα σύ, ὅστις βαπτίζεις τοὺς Σμαριδοκεφάλους καὶ ἄλλους τοιούτους ἀκεφάλους καὶ ξεμυαλισμένους, ποῖον ὄνομα κρίνεις νὰ δώσῃς εἰς τὸν πατέρα τῆς ἐδῶ κλεισμένης ἐπιστολῆς, διὰ νὰ σβέσῃς τὴν ἀγανάκτησίν μου;

Ἐδῶ κλεισμένη εἶναι καὶ ἡ ἀπόκρισίς μου. Σφράγισε καὶ στεῖλέ την πρὸς τὸν πατριώτην Π. Π. Ἂν ἡ φιλόμουσος θυγάτηρ τοῦ συντέκνου εὐκαιροῦσε νὰ μοῦ σύρῃ ἀντίγραφον τῆς ἀποκρίσεώς μου, στεῖλέ μου ὁμοῦ μὲ τὸ ἀντίγραφον καὶ τὴν ἐπιστολὴν ὀπίσω τοῦ πατριώτου Π.Π. Τὴν ἐπερίκλεισα, διὰ νὰ καταλάβῃς, ὅτι μεταξὺ τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀναριθμήτων ἐπιστολογράφων, ὅσοι μὲ ζαλίζουν καθημέραν, εὑρίσκονται καὶ τόσον αὐθάδεις, ὥστε νὰ μὲ ὑβρίζωσι, διδάσκοντές με πατριωτισμόν.

Ἡ φίλη τοῦ φίλου συντ. θυγάτηρ ἂς τὴν ἀντιγράψῃ παρόντος τοῦ πατρός, καὶ νὰ μὴ γενῇ γνωστὴ εἰς κανένα ἡ ἐπιστολή. Δὲν ἔχω δύναμιν νὰ τὴν ἀντιγράψω· ὁ Φ.Φ. ἀσχολεῖται τὴν ὥραν ταύτην εἰς ἄλλας μου ἀντιγραφάς, διὰ νὰ δώσω τέλος εἰς τὸν δεύτερον τόμον τῶν ὁποίων σᾶς ἔγραφα τὴν 11 τοῦ παρόντος Δ. τοῦ Ε. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν σᾶς ἔλεγα, ὅτι τὴν 8 εἶχα κατευθύνειν εἰς τὸν ἐν Μασσαλ. Ἰω. Μαυρ. κιβώτιον περιέχον 20 σώματα τοῦ πρώτου τόμου.

Ὁ σύντ. ἔλαβε βέβαια ἕως τώρα τὸν Δ. Ἐστάλη τὴν 23 Ὀκτωβρ. πρὸς τὸν ἐν Α. Κ. Β. καὶ πάλιν σᾶς ἀσπάζομαι, εὐχόμενος νὰ μὴν ἐμπλέξητέ ποτε μὲ Σμαριδοκεφάλους.

13.

15 Δεκεμβρίου 1828.

Φίλε πολῖτα,

Τὴν 6 τοῦ παρόντος σᾶς ἔγραψα μακρὰν ἐπιστολήν. Ἡ παροῦσα εἶναι μικρὰ καὶ περὶ πολλὰ μικροῦ πράγματος τῆς σμαρίδος. Μοῦ ὠνόμασες εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς σου (δὲν ἐνθυμοῦμαι ποίαν) *Γόνον σμαρίδων*. Ἐξ ἡ ἑπτὰ Χῖοι σπουδασταὶ εὑρίσκοντ' ἐδῶ, καὶ κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς δὲν γνωρίζει τὴν λέξιν. Παρακαλῶ σε νὰ μὲ βεβαιώσῃς περὶ τούτου. Τί πρᾶγμα κυρίως εἶναι ὁ Γόνος,

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόσος τὸ μῆκος (βάλε εἰς τὴν ἐπισταλήν σου μίαν κλωστὴν διὰ τὸ μέτρον), ἂν μόνον γόνον σμαρίδων λέγητε, ἢ καὶ ἄλλων μικρῶν ὀψαρίων· ἂν τὸν παστόνετε, ὡς τὰς σαρδέλας· ἂν τὸν τρώγετε τηγανιστόν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἂν δὲν σοῦ εἶναι βαρύ, στεῖλέ με τὴν ἀπόκρισιν μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρομείου. Εὔχομαί σε εὐδαιμονίαν, ὡς καὶ εἰς τὸν σύντ. Ρ. Ο. Ο.

14.

10 Φεβρ. [1829].

Φίλε συμπολῖτα,

Ἀσπάζομαι σὲ καὶ τὸν σύντ. Τὴν 27 Δεκεμβρ. 1828 ἔλαβα. Εὐχαριστῶ σε διὰ τὸν γόνον. Θέλεις τὸν ἀναγνώσειν εἰς τὸν μέλλοντα δεύτερον τόμον τῶν Ἀτάκτων, ἂν φθάσω νὰ τὸν τελειώσω ἐξώλαμπρα, ὡς ἐλπίζω. Δός, νὰ ζήσῃς! τὸν σύντ. τὸν ἐξῆς λογαριασμόν, τῶν ὁποίων μ' ἐζήτησε βιβλίων μὲ ἐπιστολήν του 23 Ὀκτωβρ. 1828.

20 Πολιτικὰ Ἀριστοτέλους	πρὸς φρ.	10,50	φ. 210
20 Ἠθικὰ	»	»	» 210
20 Πολιτικὰ Πλουτάρχου	»	6,50	130
20 Ἀπομνημ. Ξενοφῶντος	»	10,50	219
20 Βεκκαρία	»	6,50	130
20 Λυκούργου	»	»	130
120		φρ.	1020
	ἀφαιρ. $10/_{100}$		102
			φρ. 918

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

920		φρ. 918
1	Encyclopédie moderne tom. XIII φρ.	7,50
1	un volum. de Planches pour les 13 vol. de l'Encyclop.	7,50
2	τελευταῖοι τόμοι τῆς Biograph. univers	14 —
924		29
		φρ. 947
	I R Nº 15 Κιβωτ. καὶ ἄλλα ἔξ.	10
		φρ. 957
2	σώματα Ἀπομν. Ξενοφῶντος στιχωμένα τὸ ἓν διὰ τὸν Ζ. Βλ. τὸ ἄλλο διὰ τὸν Σύντ.	29
926	κομμάτια.	φρ. 928

Ἡ κιβωτὸς ἐστάλη χθές, καὶ τώρα μόνον βλέπω μὲ ἀγανάκτησιν κατὰ τῆς ταλαιπώρου μου μνήμης, ὅτι τὴν κατεύθυνα εἰς τοὺς υἱοὺς Ῥοδοκανάκη καὶ συντροφίαν, ἀντὶ νὰ τὴν κατευθύνω εἰς τὸν Ἰ. Μαυροκορδάτον, ὡς μὲ διώριζεν ὁ σύντ. Γράψατε λοιπὸν πρὸς τὸν Ῥοδοκανάκη ἢ νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὸν Μαυροκορδάτον, ἢ νὰ τὴν οἰκονομήσῃ ὅπως ἄλλως βούλεσθε.

Ἀφ' ἑαυτοῦ κινούμενος ὁ ἱερεὺς Κρεατζούλης ἐσυνάθροισεν 600 φρ. ἀπὸ διαφόρους συμπολίτας, διὰ νὰ ἐπιταχύνω λέγει τὸν δεύτερον τόμον, καὶ μοῦ ἐζήτησεν ἀντ' αὐτῶν βιβλία διαφόρων ἄλλων μου ἐκδόσεων, νὰ τὰ μοιράσῃ εἰς τοὺς συνδραμόντας εἰς τὰ 600 φρ. εἰς καθένα τὸ ἀνάλογόν του. Τὸν ἔστειλα λοιπὸν τὴν τιμὴν τῶν ἑξακοσίων εἰς τόσα βιβλία, καὶ δὲν χρεωστῶ πλέον τίποτε, πλὴν εὐχαριστίαν διὰ τὴν προθυμίαν του.

Οἱ δὲ Σεκ. καὶ Ἀργ. μ' ἔστειλαν 150 φρ. ὡς ἐτήσιον, μὴ ζητοῦντες τίποτε. Ἀλλ' ὅμως ἔκρινα δικαιότερον νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοὺς πληρώσω καὶ αὐτοὺς εἰς τόσους Ξενοκράτας, κα
τοὺς ἐπλήρωσα. Ξενοκράτας ἔστειλα, διότι αὐτῶν ὁ ἀρι
μὸς εἶναι ὀλιγώτερος ἀφ' ὅσα κατὰ καιρὸν ἐστάλησαν ε
τὴν Ἑλλάδα. Τοὺς παρήγγειλα μόνον, ἂν θέλωσι ν
χαρίσωσιν εἰς τοὺς εὑρισκομένους ἐκεῖ πτωχοὺς μαθητ
νὰ προτιμήσωσι τοὺς Χίους νέους.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλω κατευθύνειν πρὸς τὸν προεδρ
καὶ τὰ πεμπόμενα 100 σώματα τοῦ 1 τόμου τῶν Ἀτάκτ
στιχωμένα, ἀπὸ τοῦ Ζωσιμ. Εὐδαιμονεῖτε πανοίκιοι.

Ὁ φίλος· Ο. Ο.

15.

1 Μαρτίου 1829.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. Βλ
Τὴν 10 τοῦ περασμένου σ' ἔγραψα, πέμψας καὶ τὸν λογ
τῶν ὁποίων ἐζήτησας βιβλίων φρ. 957, σταλθέντων δι
Μασσαλίας.

Τὴν 15 τοῦ αὐτοῦ ἔστειλα διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Τ
Μαυροκορδ. νὰ κατευθύνῃ εἰς τὴν Κυβέρν. τῆς Ἑλ
ἡμιστιχωμένα τὰ ζητηθέντα ἀπὸ τὸν Ζωσιμᾶν 100 σώ
ματα τοῦ πρώτου τόμου τῶν Ἀτάκτων.

Σήμερον γράφω καὶ περικλείω τὴν παροῦσαν καὶ πρ
τὸν κυβερνήτην εἴδησιν περὶ τοῦ δώρου τῶν Ζωσιμάδω
προσγράφων καὶ τὸ ἀντίγραφον τῆς πρὸ δεκατεσσάρ
μηνῶν σταλείσης εἰς αὐτὸν ἐπιστολῆς μου, εἰς τὴν ὁπο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπεκρίθη. Τὴν ἀφίνω ἀνοικτήν· ἀλλὰ διὰ νὰ τὴν
σφαλάβετε, ἔπρεπε νὰ προσθέσω καὶ τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος
ἔγραψε 2 Δεκεμβρίου, 1827. Ἐμπιστεύομαι καὶ τὰς
ν εἰς τὴν τιμήν σας, ἐξορκίζων νὰ μὴ τὰς κοινωνήσητε
ενένα, μηδὲ νὰ τὰς ἐκβάλητε ἀπὸ τὰς χεῖράς σας, ἐπειδὴ
δημοσίευσίς των (δὲν εἶναι χρεία νὰ σᾶς διδάξω περὶ
ῶν τοιούτων) ἔχει νὰ μὲ προξενήσῃ καὶ λύπην, καὶ τὸ
χειρότερον ἀτιμίαν. Ἀφοῦ τὰς ἀναγνώσητε, τὴν μὲν πρὸς
ὸν κυβερνήτην σφραγίσαντες στείλετε πρὸς ἐκεῖνον ἀσφα-
ῶς· τὴν δὲ ἐκείνου πρὸς ἐμέ, ἐπιστρέψατε πρὸς ἐμέ.
Πάλιν σᾶς λέγω, ὅτι δὲν τὴν ἀφίνω ἀνοικτήν, πλὴν διὰ
α μὴ νομίσητε ὅτι ἡ σιωπή του προῆλθεν ἀπὸ ἀπρέπειαν
ῆς ἐπιστολῆς μου τῆς πρὸς αὐτόν. Ἀφοῦ μ' ἔγραψεν
αὐτὸς μὲ τόσην, τὸ φαινόμενον, εἰλικρίνειαν, πῶς ἄλλως
χρεώστουν νὰ τὸν γράψω ἐγὼ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς τα-
λαιπώρου μου πατρίδος; Ἂν δὲν τὸν ἤρεσεν ἡ παῤῥησία
μου, οὐαὶ καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα!

Γράψε, νὰ ζήσῃς, καὶ τὸν Ζωσιμᾶν τὴν ἀποστολὴν τῶν
ἀνωτέρω 100 σωμάτων, καὶ τὴν δοθεῖσάν μου περὶ αὐτῶν
πρὸς τὸν κυβερν. εἴδησιν. Καὶ πέρασέ του τα εἰς τὸν λο-
γαριασμόν φρ. 1000, ἢ φρ. 1100 διὰ τὸ στίχωμα, ὅπως
κρίνεις. Τὰ ὁποῖα ἔστειλα 50 σώματα διὰ τοὺς ἐν Λον-
δίνῳ ἀδελφοὺς Ῥάλλη μοῦ ἐπληρώθησαν φρ. 500, ἀλλ'
ἦσαν ἀστίχωτα.

Ἀπὸ τὰ ἀργύρια ταῦτα ἐξόφλησε τὸν μεταξύ μας
ἐτήσιον λογαριασμόν, καὶ στεῖλέ με τὰ λειπόμενα. Κρά-
τει μου, ἀντιβολῶ καὶ δέομαι καὶ παρακαλῶ, ἀπὸ τοῦ
νῦν τοὺς λογαριασμούς, ἂν θέλῃς νὰ προχωρῶ εἰς τὸ ἔρ-
γον μου. οὔτε καιρόν, οὔτε κεφαλὴν ἔχω νὰ ἐρευνῶ τὰ
τοιαῦτα. Μόνον τὸ στίχωμα τῶν βιβλίων τοῦ Ζωσιμᾶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

μ' ἐζημίωσε δέκα σχεδὸν ἡμέρας τῆς ἐκδόσεως τοῦ δε
τέρου τόμου. «Ἡ παπᾶς ἢ ζεύγας».

Εἰπὲ τὸν Ζωσιμᾶν, ὅτι θέλω τὸν γράψειν, ὅταν εὐκα
ρήσω, καὶ ὅτι ὁ δεύτερος τῶν **Ἀτάκτων** ἐλπίζεται ἐξ
λαμπρα. Καὶ πάλιν σᾶς ἀσπάζομαι προσμένων ταχὺν
ἀπόκρισιν.

16.

13 Ἀπριλίου 1829.

Κατασπάζομαι, φίλε Βλ. καὶ σὲ καὶ τὸν σύντ. πανο
κίους. Τὸν ἔγραψα τὴν 6 τοῦ παρόντος τὰ δέοντα. Ἡ
παροῦσα μόνον ἀφορμὴν ἔχει νὰ περικλείσω τὴν πρὸς τὸ
Βάμβαν, παρακαλῶν νὰ τὴν στείλητε ἀσφαλῶς καὶ τα
χέως. Εὐτυχεῖτε! Ο. Ο.

Ἡ τύπωσις τῶν προλεγ. βαδίζει πρὸς τὸ τέλος. Μέ
λουν νὰ σταλθῶσι, κατὰ τὸ σύνηθες, διὰ Μασσ. Ἂν γνω
ρίζετε ὁδὸν ἀσφαλεστέραν καὶ συντομωτέραν δείξετέ με τη

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γ'.

ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΝ.

1.

Ἐκ Παρισίων 8 Σεπτεμβρίου 1818.

Τιμιώτατε κύριε Κοντόσταυλε,

Τὴν ἐπιστολήν σου (2 Σεπτεμβρίου) ἔλαβα. Εἶναι ἐννέα ἢ δέκα ἡμέραι ἀποῦ ὁ Κατινάκης ἀνεχώρησε διὰ τὴν Χίον, συνοδεύων τὸν διδάσκαλον Mendouze. Δύο αἰτίαι τὸν ἐκίνησαν εἰς τοιαύτην ἀπόφασιν· ἡ μία, ὅτι δὲν ἔλαβεν ἀπόκρισιν εἰς τὰς ἐπιστολάς του οὔτ' ἀπὸ τὴν τιμιότητά σου, οὔτ' ἀπὸ τὸν εἰς Ἀμστελδὰμ κύριον Βλαστόν· ἡ δευτέρα, ἡ ἐλπὶς ὅτι ἐμπορεῖ, ἂν ὄχι ν' ἀναπληρώσῃ τὸν τόπον τοῦ Βαρδαλάχου, νὰ ἀνακουφίσῃ κἂν πρὸς ὀλίγον τοὺς βαρυτάτους κόπους τοὺς ὁποίους ὑπομένει μὲ κίνδυνον τῆς ὑγείας του ὁ χρηστός μας Βάμβας. Τί λοιπὸν ἔμεινε νὰ πράξωμεν περὶ τούτου, ἐγὼ μὲν δὲν ἔχω συμβουλὴν νὰ δώσω· σὺ δέ, φίλτατε, συμβουλευόμενος μετὰ τῶν αὐτοῦ συμπατριωτῶν καὶ τοῦ ἐν Ἀμστελδὰμ ἄλλου χρηστοῦ συμπατριώτου, ἐὰν ἀποφασίσετε νὰ τὸν ἀνακαλέσετε, δυνατὸν ἴσως εἶν' ἀκόμη νὰ τὸν προφθάσῃ ἡ ἐπιστολή σας εἰς Μασσαλίαν. Πρέπει ὅμως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρῶτον νὰ ἦναι ἡ περὶ τῆς χρηματικῆς εἰς αὐτὸν βο
θείας ἀπόφασίς σας σταθερὰ καὶ ἀκίνητος.

Περὶ τοῦ Βαρδαλάχου μὲ πληγόνεις τόσον πλέον, φί
ὅσον μὲ λαλεῖς μὲ τόσην συστολήν, ὥστε δὲν καταλα
βάνω τί νοεῖς· Λέγεις «Δεσποτικὰ φέρσιμα τινῶν»
ὁποῖα εἶναι αἰνίγματα. Καὶ ἀπὸ τοιαῦτα αἰνίγματα
νούμενος ἐγὼ τί δύναμαι νὰ γράψω πρὸς τοὺς ἐκεῖ;

Σ' εὔχομαι ὑγείαν καὶ πολλὴν εὐτυχίαν!

Εἰς τὰς προσταγάς σου ὁ
ΚΟΡΑΗΣ.

2.

15 Φεβρουαρίου 1819.

Φίλτατε Κύριε Κοντόσταυλε,

Ἀσπάζομαί σε. Εἰς τὴν 8 Δεκεμβρίου (1818) ἐπισ
λήν σου δὲν ἀπεκρίθην ἕως τώρα, διότι οὔτε ἀναγκα
εἶχέ τι ἄξιον ταχείας ἀποκρίσεως· καὶ τὰ βάσανά μου
τὰ παλαιὰ καὶ τὰ νέα ἐπαράλυσαν τὰς ὀλίγας μου δυ
μεις, ὥστε μηδὲ τὸ καθ' αὐτό μου ἔργον εἶμαι πλέον
κετὸς νὰ ἐργάζωμαι. Δὲν εἶναι μόνη ἡ ἐπιστολή σου
ὁποία μὲ εὐφραίνει, καθὼς καὶ τῶν συμπατριωτῶν σ
αἱ ἐπιστολαί)· ἀλλὰ κατακλύζομαι ὁ ταλαίπωρος ἀπὸ
χὴν ἐπιστολῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πολλάς, ἀναγκάζ
ν' ἀφίνω χωρὶς ἀπόκρισιν. Εἶναι ὅμως ἀπ' αὐτὰς τ
πρὸς τὰς ὁποίας ἡ σιωπὴ γίνεται ὀδυνηρότερον βάσ
παρὰ τὴν ἀπόκρισιν.

Ἀπὸ ταύτας εἶναι καὶ ἡ ἐδῶ κλεισμένη, τὴν ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ήκα ἀνοικτήν, διὰ νὰ καταλάβῃς, ὅτι ἦτον ἀδύνατον
μὴν ἀποκριθῶ εἰς ἄνθρωπον ἄγνωστον εἰς ἐμὲ παντά-
σιν, ὅστις μὲ προσκαλεῖ νὰ κατοικήσω εἰς τὸν οἰκόν του.
ἄμε με τὴν χάριν, ἀφοῦ τὴν ἀναγνώσῃς καὶ τὴν σφρα-
γῆς, νὰ τὴν παραδώσῃς προσωπικῶς. Ὁ κόπος, τὸν
τοῖον ἀναγκάζομαι νὰ σὲ δώσω, φίλε, ἀποβλέπει μάλι-
στα εἰς τοῦτο, νὰ ἐξετάσῃς καὶ νὰ μάθῃς τίς εἶναι καὶ
ἡνα κατάστασιν ἔχει. Ἔχει ἡλικίαν 22 ἐτῶν, ὡς μὲ λέ-
γει εἰς τὴν ἐπιστολήν του. Εἶναι Ἑλληνιστὴς σιμὰ τῆς
λλης του παιδείας, καὶ φαίνεται ἀπὸ τὸ ὕφος του ὅτι
ἶναι χρηστῶν ἠθῶν νέος.

Εἰς τοῦ Βαρβάκη τὸ δῶρον ἠκολούθησαν (πιθανὸν ὅτι
τὸ ἔμαθες) κάποιαι δυσκολίαι· ὅθεν ἠναγκάσθην μ' ὅλον
τι δὲν τὸν γνωρίζω, νὰ γράψω πρὸς αὐτὸν μακρὰν ἐπι-
στολήν, τὴν ὁποίαν ἔστειλα διὰ τῶν ἐν Βιέννῃ ἐπιτρόπων.
Εἴθε νὰ εὐκολύνῃ ἡ ἐπιστολή μου τὰ δύσκολα!

Ὑγίαινε καὶ εὐτύχει!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Τοὺς συμπατριώτας ὅλους ἄσπασαι ἐκ μέρους μου.

3.

Εἰς Λόνδραν 3 Μαΐου 1819.

Πρὸς τὸν Κύριον Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Εἰς κόπον μελετῶ νὰ σὲ βάλω· ἀλλ' ἠθέλησα νὰ σ'
ἐρωτήσω πρῶτον, ἂν δέχεσαι τὸν κόπον. Εἰς τὴν ἡλι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κίαν καὶ τὴν καλήν σου θέλησιν δὲν εἶναι πολλὰ βαρ
Εἰς δὲ τὴν ἡλικίαν μου καὶ τὴν ὁποίαν διά τινας ἀπρ
δοκήτους περιστάσεις εὑρίσκομαι κατάστασιν, θέλει πρ
ξενήσειν ὠφέλειαν καὶ ἀνακούφισιν κακῶν.

Ἡ τύπωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ μου Στράβωνος εἰς
τόμους ἔλαβε τέλος. Ἔχω ἐξ αὐτοῦ 50 σχεδὸν σώμα
(τὰ ὁποῖα κάμνουσι 200 τόμους) εἰς μέγα χαρτί. Ἐ
θύμουν νὰ σὲ στείλω μέρος ἀπ' αὐτά, διὰ νὰ τὰ πωλ
σης εἰς κανένα βιβλιοπώλην, ἂν ἦναι δυνατὸν μὲ μ
τρητά, ἢ κἂν εἰς τοιοῦτον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον νὰ μὴν ἦν
φόβος. Ἔχω καὶ εἰς μικρὸν χαρτίον εἰς τὴν τιμὴν τ
ἥμισυ ὀλιγωτέραν. Ἡ τιμὴ τοῦ μικροῦ χαρτίου εἶναι π
κάθε σῶμα (εἰς 4 τόμους) φράγκα καθαρὰ 46, καὶ τ
μεγάλου τὰ διπλᾶ φρ. 92. Τὰ ἔξοδα τῆς μετακομιδ
καὶ ἡ χρεωστουμένη συνήθης *κομμισιῶνε* σου εἶναι ε
βάρος τοῦ ἀγοράζοντος.

Τί λέγεις; εἶσαι καλὸς νὰ μὲ ὠφελήσης χωρὶς ζημία
σου; Γνωρίζεις αὐτοῦ κανένα βιβλιοπώλην; καὶ κρίνε
εὔλογον νὰ τὸν συμβουλευθῇς πρῶτον περὶ τούτου; τ
θέλεις νά σε στείλω ὀλίγα τινὰ σώματα; διότι ὅπως ἀ
ἀκολουθήσῃ, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι θέλουν πωληθῆν

Εὐτύχει!

Εἰς τὰς προσταγάς σου ὁ
ΚΟΡΑΗΣ.

Ὑπερευχαριστῶ σε διὰ τὸν ὁποῖον ἔλαβες κόπον μέ
γάλον νὰ ἐνταμώσῃς τὸν Tulk, καὶ ἐκ τούτου ἐπληρο
φορήθην ὅτι μὲ ἀγαπᾷς. Μὲ προσκαλεῖς (ὡς καὶ ἐκεῖνος
νὰ κάμω τῆς Λόνδρας τὸ ταξείδιον, ὅταν ἐγὼ ἑτοιμά
ζωμαι εἰς ἄλλο μέγα ταξείδιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ἐπι
στρέφει κανείς. Ὀλίγαι, φίλε, ἔμειναν αἱ ἡμέραι (ἴσω

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

...αι) τὰς ὁποίας ἔχω ἀκόμη νὰ ἀναπνεύσω τὸν ἀέρα· ...δὲν ἀξίζει ὁ κόπος ν' ἀφήσω τὸν ἀναπνεόμενον ἐδῶ, ...νὰ ἔλθω νὰ ἐκπνεύσω αὐτοῦ, μ' ὅλον ὅτι δὲν εἶναι ...γη ἡ ἐπιθυμία μου νὰ ἰδω καὶ σὲ καὶ τοὺς λοιποὺς ...πατριώτας, τοὺς ὁποίους ὀνομαστὶ καθένα χαιρέτισε, ...ζήσης! ἀπὸ μέρους μου. Τὸ συμβὰν τοῦ Βαρβάκη ...έβη διὰ τὴν δυστυχίαν, ἡ ὁποία μᾶς κατέχει ἀκόμη ...ους· ἤγουν ἐπιθυμοῦμεν ὅλοι τὰ καλά, ἀλλὰ δὲν ἐξεύ-...μεν οἱ ταλαίπωροι πῶς κατορθόνονται τὰ καλά. Μ' ...ὸν τοῦτο ἔγραψα τὸν Βαρβάκην (ἂν καὶ ἀγνώριστον ...εἰς ἐμέ) περὶ τούτου μὲ πολλὴν τῆς ψυχῆς μου κατά-...ξιν· καὶ ἐλπίζω νὰ τὸν κατανύξῃ ἡ ἐπιστολή μου καὶ ...τὸν. Μὲ κακοφαίνεται ὅτι δὲν ἤμην εἰς κατάστασιν νὰ ...πήσω τὸ ἴσον της διὰ νὰ σὲ τὸ στείλω, καὶ νὰ τὸ ...νωνήσω κ' ἐδῶ πρὸς τὸν Βλαστόν μας. Παρεκάλεσα ...ως τοὺς ἐν Βιέννῃ ἐπιτρόπους νὰ τὴν ἀντιγράψωσι. ...Μεγάλην χαρὰν μ' ἐπροξένησεν ἡ ἀπόφασίς σας νὰ συν-...φέρετε καὶ σεῖς εἰς τὸ γυμνάσιόν μας ἀπὸ τοὺς καρ-...πούς τῶν κόπων σας. Μὴν ἀμελήσῃς, παρακαλῶ, νὰ μὲ ...ωστοποιήσῃς καὶ τὴν τελείωσιν τῆς ἀποφάσεως. Ἐνθυ-...μεῖσθε, φίλοι καὶ συμπατριῶται, τὸ ῥητὸν τοῦ Ἀποστό-...λου. « Ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερί-...σει ». Ὅ,τι καλὸν πράξετε εἰς τὴν πατρίδα, μὴν ἀμφι-...βάλλετε ὅτι θέλει ἐπιστρέψειν ἑκατονταπλάσιον εἰς τὰ ...τέκνα καὶ ἐγγονά σας. Ὁ καιρὸς εἰς τὸν ὁποῖον ζῶμεν ...ρομάζει τὴν παραβολὴν τῶν δέκα παρθένων. Εἰς τῶν ...ωρῶν τὴν τάξιν μέλλει νὰ καταταχθῇ ὅς τις δὲν φρον-...τίσει νὰ χύνῃ ἔλαιον εἰς τὸν λύχνον τῆς πατρίδος, ἀπὸ ...τὸν ὁποῖον μέλλει λάμψῃ φῶς δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

Καὶ πάλιν Ὑγίαινε!

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σύρου

4.

Ἐκ Παρισίων 22 Μαΐου 1819.

Φίλε συμπατριῶτα,

Σήμερον ἐπαράδωκεν ὁ βιβλιοπώλης μου Allais εἰς τ
κοινὴν ἅμαξαν διὰ νὰ σταλθῇ εἰς τὸ Calais, καὶ ἐκεῖθ
νὰ κατευθυνθῇ αὐτόσε εἰς ὄνομά σου, Κιβωτὸν σημειωμ
νην A. C. καὶ περιέχουσαν τὰ ἑξῆς βιβλία, κατὰ τ
ὁποίαν μ' ἔκαμες ζήτησιν διὰ τῆς τελευταίας ἀμηνολ
γήτου ἐπιστολῆς σου·

26 σώματα, εἰς μέγα χαρτίον (ἕκαστον σῶμα εἰς 4 τ
μους) τοῦ Στράβωνος 104 τόμους.

50 σώματα, εἰς μικρὸν (ἕκαστον σῶμα εἰς 4 τόμους) 20
τόμους.

Ἐπρόσθεσα εἰς αὐτά,

1 Δέσμην περιέχουσαν 6 σώμ. Ξενοκράτους καὶ Γαληνοῦ συγγραμμάτ
τόμους

1 » » 6 » Μάρκου Αὐρηλίου . . . . . »
1 » » 6 » Ἱπποκράτους καὶ Γαληνοῦ . »
1 » » 3 » A. B καὶ Γ. τοῦ Βολισσινοῦ. »
1 » » 12 » Ἡροκλέους ἀστείων. . . . . »
1 » εἰς ὄνομα τοῦ Mr Glenberrie, Argyll Street No 27.

Ὅσα ἐπρόσθεσα εἶναι διὰ δοκίμιον· ἂν πωλῶνται, δ
νασαι νὰ μὲ ζητήσῃς καὶ ἄλλα. Ἔμεινε τώρα νὰ σὲ φ
νερώσω τὴν ὁποίαν με πληρόνουσιν ἐδῶ τιμὴν οἱ βιβλιο
πῶλαι, ἀφίνων σε ὅμως πληρεξούσιον νὰ τὰ οἰκονομήσῃ
ὡς κρίνεις συμφερώτερον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸ μὲν μέγα χαρτίον ὁ Στράβων, φρ. 92 οἱ τέσσαρες
αι. Τόσα δίδουσιν ἐμέ· αὐτοὶ δὲ τὸ πωλοῦσιν εἰς τὸ
ὸν φρ. 100.

Τὸ μικρὸν χαρτίον μοῦ πληρόνουν διὰ τοὺς 4 τόμους
46, αὐτοὶ δὲ τὸ πωλοῦσι φρ. 52

Τὸν Ξενοκράτην, κάθε σῶμα, φρ. 6,50 καὶ τὸν πω-
ν φρ. 8.

Τὸν Μάρκον Αὐρήλιον, κάθε σῶμα, φρ. 4,50 καὶ τὸν
λοῦν φρ. 6.

Τὸν Ἱπποκράτην καὶ Γαληνόν, κάθε σῶμα φρ. 4,50
τὸν πωλοῦν φρ. 6.

Τὴν Ἰλιάδα, κάθε σῶμα περιέχον τρεῖς τόμους, Α', Β' καὶ Γ', φρ. 12 καὶ τὴν πωλοῦν φρ. 16,50.

Τὰ ἀστεῖα τοῦ Ἱεροκλέους, κάθε σῶμα, φρ. 2, καὶ ν πωλοῦν φρ. 3. Πρέπει ὅμως νὰ σε φανερώσω, φίλε, αι τοῦτο. Ἀπὸ τὸ μέγα χαρτίον τοῦ Στράβωνος ἐδῶ ωλοῦνται πολλὰ ὀλίγα. Ὅθεν ἂν εὕρῃς βιβλιοπώλην νὰ ῦ πληρώσῃ εὐθὺς τὰ 25, ἐμπορεῖς νὰ παραβλέψῃς εἰς ν τιμὴν ὅσον σε φανῇ δίκαιον.

Περὶ δὲ τοῦ μικροῦ χαρτίου τοῦ Στράβωνος, καθὼς αὶ περὶ τῶν ἀκολούθων ἄλλων ὅλων βιβλίων, μάθε καὶ οῦτο, ὅτι οἱ βιβλιοπῶλαι μὴν ἀρκούμενοι εἰς τὴν κομ-σιωνέ των (ἤτις εἶναι ἀπὸ τὰ 46 εἰς τὰ 52, καὶ τὰ πὰ) λαμβάνουν εἰς κάθε δώδωκα σώματα περιπλέον δέκατον τρίτον χάρισμα, ἤγουν ἡ *Δουζίνα* των εἶναι 3 σώματα. Οὗτος εἶναι ὁ νόμος των δι' ὅλα, πλὴν τοῦ γάλου χαρτίου. Τοῦτο ὅμως λογαριάζων, πρέπει νὰ γαριάσῃς τὰ ἔξοδα ὅσα ἔκαμα ἐδῶ διὰ τὰ παλωτικὰ ς Κιβωτοῦ, καὶ ὅσα μέλλεις νὰ κάμῃς αὐτοῦ, πληρό-ν εἰς τὸν Κομμισιονάριον τοῦ Calais τὸ ἀπὸ Παρισίων

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀγώγιον ἕως ἐκεῖ, καὶ ἐκεῖθεν τὸ ἕως εἰς τὴν κατο
σου. Τὸ πᾶν κρέμαται ἀπὸ τὴν πώλησιν· ἂν ἦναι
γορος, βάλε τὰ ἔξοδα εἰς βάρος μου· ἂν ἦναι βραδ
δικαιότερον εἶναι νὰ τὸ πληρώσωσιν οἱ ἀγοραστα. Π
σε λέγω· εἶσαι πληρεξούσιος νὰ πράξῃς ὅ,τι κρίνῃς α
φερώτερόν μου.

Ἀντὶ τῶν ζητηθέντων 25 μεγάλου χαρτίου, ἔδ
26. Τὸ εἰκοστὸν ἕκτον προσφέρεται δῶρον ἀπὸ τὸν
ραῆν εἰς τὸν Κοντόσταυλον.

Τὸ κλειστὸν πακέτον παρακαλῶ σε νὰ πέμψῃς ἀσ
λῶς πρὸς τὸν κύριον Glenberrie, Argyll Street N°
Ἡ ἂν ἀγαπᾷς νὰ τὸν γνωρίσῃς, ὡς καλοθελητὴν
γένους μας (εἶναι γαμβρὸς τοῦ Lord Guilford πρ
North), ἐμπορεῖς καμμίαν ἡμέραν νὰ τὸ φέρῃς αὐτός
αὐτόν. Πρόσεχ' ὅμως νὰ μὴ τὸν λαλήσῃς, μήτ' αὐτ
μήτ' ἄλλον κανένα, περὶ μεγάλου χαρτίου. Στεῖλέ τ
καὶ τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἐπιστολήν.

Ὁ Βλαστὸς ἀνεχώρησε χθὲς διὰ τὴν Βιένναν.

Τοῦ Βαρβάκη ἡ ὑπόθεσις ἐδιορθώθη καὶ πρὶν φθ
εἰς αὐτὸν ἡ ἐπιστολή μου. Δὲν ἐστάθη ὅμως ἀνωφελ
ἐπειδὴ ὁ καλος σου Βαρβάκης μὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει ὅ
δὲν θέλει ἀρκεσθῆν εἰς τοῦτο μόνον τὸ δῶρον, ἀλλὰ μέ
λει νὰ βοηθήσῃ καὶ ἄλλα πλειότερα τὸ γυμνάσιόν μ
Εἶναι ὁ ταλαίπωρος σχεδὸν συνηλικιώτης μου, ἤγ
ἕτοιμος νὰ ταξιδεύσῃ διὰ τὸν ἄλλον κόσμον. Ὅθεν τ
ἐπρόφθασα καὶ ἄλλην ἐπιστολήν, ἐπαινῶν ὅσα ἔπρα
καὶ παρακινῶν αὐτὸν νὰ πράξῃ πλειότερα. Καὶ ἐπει
με λέγει ὅτι εἰς ἄλλο δὲν ἀσχολεῖται πλέον παρὰ
κλαίῃ τὰς ἁμαρτίας του, τὸν ἐπαρηγόρησα, βεβαιώνω
ὅτι, τὰς ἁμαρτίας του ἐξάλειψε μὲ τὴν ὁποίαν ἐδειξ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν πατρίδα ἀγάπην, φέρων καὶ μάρτυρα τὸν Ἀπό-
τον, «Ἡ ἀγάπη καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν».
Ἀπὸ τὸν Βάμβαν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους ἔλαβα
ματα μηνολογημένα 20 Μαρτίου. Ὁ Βαρδαλάχος
φίνει. Τί νὰ κάμωμεν; Πρέπει νὰ τὸν ἀφήσωμεν
μεῖς. «Ζόρλαν Γκιουζελὶκ γκελμὲς» λέγουν οἱ Τοῦρ-
τὸ ὁποῖον (ἂν δὲν γνωρίζῃς τὴν γλῶσσαν τοῦ Σοδο-
κοῦ ἔθνους) θέλει νὰ εἴπῃ «Τὸ κάλλος μὲ βίαν δὲν
ται.» Τοῦτο μόνον ἀγανακτῶ, ὅτι ἄνθρωπος καὶ ἡλι-
μένος, καὶ μὲ παιδείαν στολισμένος, δὲν ἔλαβε τὰ μέ-
του, πρὶν ζητήσῃ νὰ ἔλθῃ εἰς Χίον, οὐδ' ἐπρόβλεψε
μέλλοντα καὶ ἐνδεχόμενα. Ἂν δὲν ἐβεβαιοῦντο εἰς
οῦ τὴν ὑπόσχεσιν οἱ Χῖοι, ἤθελον ἐξάπαντος φροντί-
νὰ ἔχωσιν ἕως τώρα κανέν' ἄλλον εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ.
Ὁ Γλαράκης δὲν ἐφάνη ἀκόμη. Ὁ Πετροκόκκινος ἐπέ-
εν· ἀλλὰ δὲν μὲ ἠξίωσε τοῦ προσώπου του.
Μὲ σφάζεις, φίλε Κοντόσταυλε, ὅταν μὲ λέγῃς, ὅτι ἡ
τοῦ Χίου γυμνασίου ἀπὸ Χίους συνεισφορὰ δὲν ἔλα-
ἀκόμη τέλος. Δὲν ἐκαταλάβετε λοιπὸν ἀκόμη ὅτι τὸ
μενον σήμερον εἰς τὸ γένος μας ὁμοιάζει ἀπαράλλακτα
Εὐαγγελικὴν παραβολὴν τοῦ Νυμφίου; «Ἐν τῷ μέ-
τῆς νυκτὸς» ἤγουν εἰς τὸ μέσον τῆς σκοτεινῆς μας
παιδευσίας εὐδόκησεν ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς πέμψῃ
Νυμφίον τῆς παιδείας· καὶ ἡμεῖς, ἀντὶ νὰ τρέξωμεν
ὑπάντησίν του, καὶ τὸν δεχθῶμεν μὲ ἀγκάλας ἀνοι-
, συνεργοῦντες καθεὶς κατὰ δύναμιν, προτιμῶμεν νὰ
μώμεθα ἀφρόντιστοι, χωρὶς νὰ φοβώμεθα τὴν Εὐαγ-
λικὴν κατάραν. «Ἀνάξιος δὲ πάλιν ὃν εὑρήσει ῥαθυ-
ῦντα·» Ἂν ὄχι ἄλλο, τοῦ Ψαριανοῦ Βαρβάκη κἂν ἡ
ραθυμία ἔπρεπε νὰ κινήσῃ τοὺς Χίους εἰς βοήθειαν τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Χίου γυμνασίου. Προσέχετε καλά, φίλοι συμπατρ
ἡ ἔλλειψις τῆς βοηθείας σας, δὲν θέλει βλάψειν τὸ γυ
σιον, ἐπειδὴ εἶναι ἀπόφασις Θεοῦ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ν
φίου εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ θέλει βλάψειν καὶ μεγ
ἀτιμάσειν ἐσᾶς, ὡς μόνους ἀναξίους καὶ μόνους ἀφ
τας εἰς τὴν ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. Μή, διὰ τοὺς ὁ
μοὺς τοῦ Θεοῦ! μὴν ὑποφέρετε τοιαύτην καταισχ
Ἀνάγνωσε τὰ ὀλίγα ταῦτα λόγια εἰς τοὺς συμπατρ
ἀσπαζόμενος αὐτοὺς ἀπὸ μέρους μου, καὶ φρόντισε γ
γράψῃς ὅτι ὅλοι ἐκ συμφώνου ἐφάνητε ἄξιοι τοῦ Νυμ

Δὲν ἔφθασεν ἀκόμη ἐδῶ ὁ στηλιτεύων τὸ Τουρ
ἀνδράποδον Λόγιος Ἑρμῆς. Παρὰ τὴν στηλίτευσιν π
τὴν ἔγραψε χωριστὰ κατ' αὐτοῦ (ὡς μὲ λέγει ὁ Κ
νάκης) κάποιος Πανταζῆς· καὶ προσμένω νὰ ἴδω κα
Πανταζῆ. Ὅλα ταῦτα ὅμως δὲν ἰσχύουσι τίποτε κ
τοῦ ἀνδραπόδου· τὸ πρόσωπόν του εἶναι χάλκινον
ἀναθεματισμένου.

Ἐπειδὴ περὶ τοῦ Κοκκινάκη ὁ λόγος, δὲν ἦτο κα
καὶ τίμιον νὰ στείλετε αὐτόθεν μερικὰς ὑπογραφὰς διὰ
Λόγιον Ἑρμῆν; Μοῦ παραπονεῖται ὅτι δὲν ἔχουν ἀκ
καὶ ἰδιαιτέρως αὐτὸς ὅτι ταλαιπωρεῖται ἀπὸ πενίαν. Ὦ
rage mes amis! «Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται·» Καὶ π
«Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς» διὰ τὴν ὁποίαν νύκτα
τὸν βαθύν μας ὕπνον, ἔσωσε κ' ἐμβῆκεν εἰς τὴν τα
πωρον Ἑλλάδα τὸ Σοδομιτικὸν ἔθνος.

Καιρὸς εἶναι νά σε εὐχαριστήσω καὶ διὰ τὴν ὁποία
ἐπροξένησες ἡδονὴν μὲ τὸν ὡραῖον Ὕμνον ἐπαρμένον
τὴν Ἀντιγόνην τοῦ Σοφοκλέους, «Ἔρως ἀνίκατ',
χαν' Ἔρως, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις, κτλ.» καὶ γρ
νον ἀπὸ χεῖρα Μούσης ἢ Ἀντιγόνης Ἀγγλίδος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Δάρνας

…α τὸν Θεὸν διὰ τὸ γῆράς μου· ἀλλέως ἐκινδύνευα …πέσω εἰς ἔρωτά της, καὶ χωρὶς νὰ τὴν ἴδω, ἢ νὰ …ρω κἂν, ἂν καὶ τὸ σῶμά της ἔχῃ τὴν ὁποίαν δείχνει …υχή της καλλονὴν καὶ εὐμορφίαν. Προσκύνησε καὶ …σφερέ την ἀπὸ μέρους μου ἕνα Μάρκον Αὐρήλιον, καὶ …ν ἄλλην ἀδελφήν της ἕνα Ἱεροκλέα, τὴν γνωρίζουσαν …ν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, παρακαλῶν νὰ τὰ δεχθῶσι ὡς …δειξιν τῆς χαρᾶς μου, ὅτι τιμῶσι τῶν προγόνων μας …ν γλῶσσαν. Παραβάλλων αὐτὰς μὲ τὰς ἡμετέρας Ἑλ…νίδας κόρας, ἤθελα σχάσειν ἀπὸ τὴν λύπην μου, ἂν …ν ἐπρόβλεπα ὅτι μετ' ὀλίγον θέλουν καὶ αὐταὶ νυμφευ…ν τὸν ἐρχόμενον νυμφίον τῆς παιδείας, ἢ δὲν ἔβλεπα …ι καὶ ἤρχισαν ἤδη τινὲς ἐξ αὐτῶν νὰ μιμῶνται τὰς Μούσας. Τοῦ διδασκάλου τῶν Κυδωνιῶν, φίλε μου, ἡ ἀδελφὴ προχωρεῖ μὲ ἑλληνικὰ φρονήματα καὶ βήματα …τὴν παιδείαν. Δεκαπέντε χρόνων ἡλικίαν εἶχεν, ὅταν …ἔγραψε τὴν πρώτην αὐτῆς ἐπιστολὴν ἀφ' ἑαυτῆς (κατὰ …1814 ἔτος)· τώρα δέ με πέμπει μεταφρασμένον ἀπὸ …Γαλλικὸν καὶ γραμμένον μὲ τὴν χεῖρά της τὸ *Ἐγ…κώμιον τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου*. Ἴσως ἀποφασίσω νὰ τὸ …ώσω εἰς τύπον (ἂν καὶ δὲν τὸ πέμπῃ μὲ τοιοῦτον σκο…όν), ἂν αἱ ἄλλαι μου ἀσχολίαι, καὶ μάλιστα ἡ ἀδυνα…ία μου ἡ γεροντική, μὲ τὸ συγχωρήσωσιν.

Ἐλησμόνησα νὰ σε φανερώσω, ὅτι ὁ τυφλὸς στιχωτὴς …ραψε τὸν Ἱεροκλέα εἰς τρόπον, ὥστ' ἔβαλε τὰ Προλε…όμενα μετὰ τὸ κείμενον· τὸ ὁποῖον δὲν βλάπτει τίποτε, …πειδὴ εἶναι ἀστίχωτος· καλὸν ὅμως εἶναι νὰ τὸ εἴπῃς …ρὸς τοὺς ἀγοραστάς.

Σ' εὔχομαι ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν, ἢ μᾶλλον εὐβουλίαν …ἰς τὰς ὑποθέσεις σου! διότι, φίλε, ἡ τύχη τῶν ἀνθρώ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πων κρέμαται ἀπὸ τὴν κεφαλήν των· καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑπ
σου εἶναι φρόνιμος μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι θέλεις εὐτυχήσε

Ὁ φίλος σου
ΚΟΡΑΗΣ.

Χθὲς ἔπεσεν εἰς χεῖράς μου κατάλογος βιβλίων ἑνὸς ἀ
τοὺς αὐτοῦ βιβλιοπώλας, J. H. Bohte N° 4 York
street Covent-garden. Ὁ κατάλογος ἐπιγράφεται B
bliotheca Auctorum Classicorum et Græcorum
Latinorum. Καὶ ἐπειδὴ τὸν βλέπω πλούσιον ἀπὸ Ἑλ
ληνικὰ βιβλία, ἔκρινα νὰ σὲ τὸ φανερώσω. Ἐνδεχόμεν
νὰ πραγματευθῇς μ' αὐτὸν τὰ βιβλία μου. Καὶ ἂν ἐπ
τύχῃς, ζήτησε νὰ σὲ δώσῃ καὶ τὸν κατάλογον, καὶ τ
ἀκολούθους τρεῖς ἄλλους ἀκόμη καταλόγους τοὺς ὁποίο
ὑπόσχεται νὰ τυπώσῃ. Τοῦ πρώτου τούτου καταλόγ
(τυπωμένου 1817) τὴν τιμὴν σημειόνει Two Shilling
Ἐὰν ὅμως πραγματευθῇς μ' αὐτὸν τὰ βιβλία μου,
τὸν δίδει δωρεὰν κατὰ τὴν συνήθειαν.

26 Μαΐου. Χθὲς ἐκίνησεν ἡ κιβωτὸς A. C. διὰ τὸ C
lais σταλθεῖσα πρὸς τοὺς ἐκεῖ Mrs Pigault Maubaillar
et Cie ἀπὸ τὸν βιβλιοπώλην Allais, διὰ νὰ σὲ τὸν κα
θύνῃ αὐτοῦ. Ἐξοδεύθησαν διὰ τὴν κιβωτὸν καὶ πα
τικὰ φρ. 29. Λογάριασε λοιπόν, φίλε, καὶ αὐτὰ καὶ
δαπανήσης, διὰ νὰ ὁδηγηθῇς ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν πώλη
περὶ τῆς ὁποίας ὁμοίως εἶσαι πληρεξούσιος. Καὶ π
ὑγίαινε!

Εὔλογον ἔκρινα νὰ σοῦ στείλω καὶ τὴν ἐπιστολὴν
Εὐανθίας, καὶ τοῦ Βαρβάκη. Τῆς Εὐανθίας στεῖλέ με ὁπ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

5.

Ἐκ Παρισίων 1 Αὐγούστου 1819.

Φίλτατε Κύριε Ἀλέξανδρε, εἰς Λόνδραν.

Μὲ πολλὴν μου εὐχαρίστησιν σὲ δίδω τὴν εὐφρόσυνον ἀγγελίαν, ὅτι ἔλαβα ἀπὸ τὸν Βαρβάκην ἀπόκρισιν μηνολογουμένην 11 Ἰουνίου, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ λέγει ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, ὅτι πέμπει εἰς τὴν Χίον νέας ἄλλας χιλιάδας ἑξήκοσι γροσίων, διὰ νὰ τὰ ἔχωσιν εἰς τὸ Κοινόν, καὶ νὰ δίδωσι τὸν ἐτήσιον τόκον εἰς τὸ Νοσοκομεῖον. Ἔξω τούτων πέμπει βοήθειαν εἰς τὸν Λόγιον Ἑρμῆν Φιορίνια Αὐγούστης 500 μὲ ὑπόσχεσιν νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ ἄλλοτε, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ.

Εὐχαριστήθη μεγάλως εἰς τὰς φιλικάς μου συμβουλάς, καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ τὸν συμβουλεύω εἰς τὸ ἑξῆς περὶ τῶν εἰς τὴν Πατρίδα συμφερόντων. Ἤθελα σὲ στείλειν αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν· ἀλλὰ τὴν ἐκράτησα διότι δὲν τὸν ἀπεκρίθην ἀκόμη. Ὡς τόσον ἠθέλησα νὰ σὲ εὐφράνω μὲ τὴν καλὴν ταύτην ἀγγελίαν, διὰ νὰ εὐφράνῃς καὶ τοὺς αὐτοῦ συμπατριώτας, τοὺς ὁποίους ὀνομαστὶ κατασπάζομαι ὅλους. Ἄσπασε κατ' ἰδίαν καὶ τοῦ καλοῦ πατρὸς τὸν καλὸν υἱὸν Ζ. Μαυρογορδάτον, ὅς τις ἐφρόντισεν εἰς τὴν 25 Ἰουνίου ἐπιστολήν σου νὰ χαιρετίσῃ τὸν γέροντα φίλον σου

ΚΟΡΑΗΝ.

Ὁ Βαρδαλάχος ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Βυζάντιον διὰ τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὀδησσόν· καλόν του κατευόδιον! Ἐμβῆκεν εἰς τὸν τόπ
του χρηστὸς καὶ προκομμένος νέος, Νικόλαος Σίφνι
(ὁ Χρυσόγελως Σ. Ε.).

Ὁ Γλαράκης δὲν ἐφάνη ἀκόμη ἐδῶ.

Ὑγίαινε καὶ εὐτύχει!

6.

Ἐκ Παρισίων, 2 Σεπτεμβρίου 1819.

Φίλε Κύριε Κοντόσταυλε! εἰς Ἄνδραν.

Τὴν 28 Αὐγούστου ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σου, καὶ τὴ
29 ἴδα τέλος πάντων τὸν πρὸ πολλοῦ προσμενόμενο
Γλαράκην. Τὴν 30 ἔφθασε καὶ ἡ συντριμμένη ταμβακο
θήκη σου μὲ τὴν πρὸς τὸν Φραγκιάδην ἐπιστολήν, ὃς π
δὲν ἐφάνη ἀκόμη. Χαίρω ὅτι σὲ ἤρεσεν ἡ διατριβὴ τ
Πανταζῆ, μ' ὅλον ὅτι ὁ ταλαίπωρος Πανταζῆς λυπεῖ
ται, ὅτι δὲν εἶχε καιρὸν ἀρκετὸν καὶ πλειοτέραν ἀνάπα
σιν ἀπὸ ἀσχολίας καὶ μελαγχολίας νὰ τὴν κάμῃ κ
λητέραν. Ἐκοπάνισαν πολλὰ καλὰ καὶ εἰς τὸν Λ.
τὸ Τουρκικὸν ἀνδράποδον. Ἀλλὰ μὴν ἐλπίζῃς ὅτι θέ
παύσειν ἡ λογοδιάρροιά του. Ὁ Τζελεπῆς εἶναι Τοῦ
κος θρασύτατος, ὡς αὐτὸς τὸ καυχᾶται.

Λυποῦμαι ὅτι τὰ βιβλία μου εὑρήκασι τοῖχον. Ἐ
κρίνῃς ὅτι μετριάζων ἀκόμη τὴν τιμὴν θέλεις εὑρεῖν
κολίαν νὰ τὰ πωλήσῃς, σὲ ἀφίνω κύριον νὰ πράξῃς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συμφερότερον· διότι τὸν ἐρχόμενον χειμῶνα (εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἐλπίζω νὰ φθάσω), ἐνδεχόμενον νὰ ἔλθω εἰς χρείαν ἀργυρίων. Ἔπειτα φοβοῦμαι καὶ τὰς αὐτοῦ δημοτικὰς ταραχάς, μήποτε αὐξήσωσι καὶ διακόψωσι τὰς ἐμπορικάς ὑποθέσεις. Δὲν ἠξεύρω πῶς αὐτοῦ τὰς κρίνετε. Ἐδῶ οἱ ἔμπειροι τῆς ἱστορίας παλαιᾶς καὶ νέας καὶ τῶν πολιτικῶν μεταβολῶν τῶν ἐθνῶν ἤρχισαν νὰ τὰς στοχάζωνται ὡς προδρόμους ἀνακαινίσεως τοῦ πολιτεύματος. Εἴθε νὰ γένῃ χωρὶς ἀνομίας καὶ φονικὰς ἐκδικήσεις! Ἡ τυπογραφία, φίλε, ἔφερε τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἡ φιλοσοφία ἐδίδαξε τοὺς πολίτας, ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσι λογαριασμὸν ἀκριβῆ ἀπὸ τοὺς ἡγεμόνας των, ποῦ καὶ πῶς ἐξοδεύουν τοὺς κόπους τῶν πολιτῶν. Τὸ δικαίωμα τοῦτο γίνεται πολὺ σφοδρότερον, ὅταν καὶ μέγα μέρος τῶν πολιτῶν καταντήσῃ νὰ πεινᾷ. Θέλει ἐλθεῖν καιρὸς καὶ οἱ Γραικοὶ νὰ ζητῶσι λογαριασμὸν ἀπὸ τοὺς τυράννους των.

Σὲ πέμπω τώρα ὀλίγα σώματα (τὸν ἀριθμὸν θέλω σε φανερώσειν εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς) τῆς Ὠδῆς τοῦ Ἀντωνίου Κοραῆ εἰς τὸν περίφημον Daguessau, περὶ τῆς ὁποίας ἀνάγκη εἶναι νὰ σοῦ ἐξηγήσω πῶς καὶ ποῦ τὴν εὗρηκα. Ὁ συγγενής μου Ἀντώνιος, Ἰατροφιλόσοφος, εἶναι σήμερον 117 χρόνοι ἀποῦ εὑρέθη ἐδῶ εἰς τοὺς Παρισίους. Ἔζη τότε ὁ Γάλλος Daguessau, δίκαιος ὡς ὁ Ἀριστείδης, καὶ ἐξορισθεὶς ὡς ὁ Ἀριστείδης. Ὁ Ἀντώνιος λοιπόν, κινηθεὶς ἀπὸ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός, ἐσύνθεσεν ᾠδὴν Ἑλληνικὴν εἰς αὐτόν, καὶ τὴν ἐτύπωσεν ἐδῶ εἰς τοὺς Παρισίους. Μ' ὅλον τοῦτο δὲν εὑρέθη ἐδῶ οὐδὲ ἓν ἀντίτυπον εἰς τὴν βασιλικὴν βιβλιοθήκην. Μόνος ὁ Κόμης Guilford ἔχει, τὸ μόνον ἴσως εἰς τὸν κόσμον, αὐ

τῆς ἀντίτυπον, ὅθεν ἔλαβα τὸ ἴσον διὰ τοῦ φίλου Σγινᾶ καὶ τὸ μετετύπωσα. Ἤξευρα ὅτι ἔγραψεν ᾠδὰς διαφόρους καὶ τὰς ἐτύπωσε· καὶ ὁ μακαρίτης πατήρ μου ἔκαμε μεγάλας ἐρεύνας νὰ τὰς εὕρωμεν, ἀλλὰ ματαίως. Ἡ τύχη ἀνεκάλυψε ταύτην μόνην μετὰ 117 χρόνους, εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς μου· καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ τὴν ἀφήσω νὰ χαθῇ παντάπασιν. Εἰς τὴν δέσμην τῶν ᾠδῶν θέλεις εὑρεῖν χωριστὰ δεσμίδιον περιέχον τρία σώματα· τὸ ἓν εἶναι διὰ σέ, δὸς τὸ ἄλλο ἀπὸ μέρους μου τὸν κύριον Capo d'Istria, ἐὰν εὑρίσκεται ἀκόμη αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον εἰς τὸν Tulk. Τὰ λοιπὰ φρόντισε ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ τὰ πωλήσῃς. Φράγκα 2,50 τὰ πωλοῦν εἰς τὸ κοινὸν οἱ ἐδῶ βιβλιοπῶλαι· ἀλλ' ἐμὲ ἀφαιροῦντες τὴν συνειθισμένην των *κομμισιῶνα*, καὶ τὸ χαριζόμενον δέκατον τρίτον, εἰς πᾶσαν δωδεκάδα, μόλις μένουν 37 σολδία ὅσα μὲ πληρόνουν διὰ κάθε σῶμα. Δός τα λοιπὸν ὅπως δυνηθῇς. Ἀπ' αὐτὰ κέρδος δὲν προσμένω· ἀρκετὸ εἶναι ν' ἀποκτήσω μέρος τι τῆς δαπάνης τοῦ τύπου. Θέλω πέμψειν καὶ εἰς τὸν Βλαστὸν τῆς Βιέννης ὀλίγα τινὰ νά μου πωλήσῃ.

Εἰς τὴν Χίον, ἔπεμψα πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν 200. Ἔλαβ ἐκεῖθεν καὶ ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν διδάσκαλόν μας Mendouz ὅς τις φαίνεται πολλὰ εὐχαριστημένος.

Εἰς τὸ δεσμίδιον τῶν τριῶν ἔβαλα τινὰς ἐπιγραφὰ διὰ τὸν φόβον τῆς τρίψεως τινῶν ἀπὸ τὰ 50. Ἂν τ φθῶσι τινές, ἔχεις νὰ κολλήσῃς ἄλλας.

Τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἐγχείρισε τὸν Tulk. Βλέπεις τὸν λέγω περὶ τοῦ Ἀμμωνίου, καὶ διὰ τί δὲν ἔγρα τὴν πρὸς τοὺς σοφοὺς τῆς Εὐρώπης προσκάλεσιν εἰς Γ λικὴν γλῶσσαν. Καὶ λέγω τὴν ἀλήθειαν· ἐντράπην

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

δείξω τὴν Πατρίδα μου ψωμοζήτριαν· ὁ μόνος μου σκοπὸς ἦτο νὰ διεγείρω τοὺς ὁμογενεῖς εἰς συνερισίαν καὶ φιλοτιμίαν τῶν καλῶν, ἐλπίζων, ὅτι βλέποντες τὴν συνδρομὴν τῶν ξένων καὶ τιμήν, θέλουν ἐξυπνισθῆν τέλος πάντων ἀπὸ τὸν μακρὸν ὕπνον. Ἐξυπνίσθησαν, δόξα τῷ Θεῷ! Ὅ,τι μὲ λέγει ὁ Tulk, μὲ τὸ εἶπαν καὶ ἄλλοι ἐδῶ εἰς τὸν καιρόν· ἀλλὰ πάλιν σε λέγω, ἠθέλησα νὰ ὠφελήσω, καὶ ὄχι νὰ καταισχύνω τὴν Πατρίδα μου, παραστένων αὐτὴν τόσον ἀθλίαν, ὥστε μηδὲ βιβλιοθήκην νὰ δύναται ν' ἀποκτήσῃ ἐξ ἰδίων της. Ἐπειδὴ ὅμως ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκινήθη ὁ Tulk εἰς τοιαύτην παρατήρησιν, συγχωρημένον εἶναι νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπ' αὐτήν. Γνώμη μου λοιπὸν εἶναι, φίλε, λογαριάζων μετ' αὐτοῦ νὰ τὸν παρακινήσῃς μὲ τρόπον ὄχι ψωμοζητικόν, ἀλλὰ μεγαλόφρονα καὶ Ἑλληνικόν, ἂν τὸ κρίνῃ αὐτὸς εὔλογον, νὰ μεταφράσῃ τὴν προσκάλεσίν μου καὶ νὰ τὴν βάλῃ εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς αὐτῶν ἐφημερίδας, ἀφ' ἑαυτοῦ του, καὶ ὄχι ἐκ προσώπου τῶν Γραικῶν. Ἀρκεῖ νὰ φανερώσῃ, ὅτι ἡ προσκάλεσις ἔγινεν ἀπὸ τὸν Κοραῆν κατὰ τὸ 1813 ἔτος. Ἁρμὴν εὔλογον τῆς κηρύξεως ταύτης τῆς νέας ἐμπορεῖ νὰ λάβῃ τὴν ᾠδὴν τοῦ Ἀντωνίου, ἀναγγέλλων αὐτὴν εἰς τὰς ἐφημερίδας ὡς νεοτύπωτον ποίημα, καὶ μετὰ τὴν ἀγγελίαν δύναται νὰ φέρῃ εἰς ἐνθύμησιν καὶ τὴν προσκάλεσιν. Καλὸν εἶναι ἐνταυτῷ ν' ἀναφέρῃ καὶ τὴν μεγαλοδωρίαν τοῦ Βαρβάκη, διὰ νὰ φανῇ ὅτι δὲν προσμένομεν ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους νὰ μᾶς κάμωσι βιβλιοθήκην. Γελᾷς, Κοντόσταυλε! ἀλλὰ δὲν ἠξεύρεις πόσον εἶμαι ὑπερήφανος εἰς τὰ τοιαῦτα. 350 καὶ ἐπέκεινα χρόνους ὠνειδίσθημεν ὡς βάρβαρα ἀνδράποδα τοῦ Σκυθικοῦ βαρβαρωτάτου ἔθνους. Ἀρκοῦν οἱ τόσοι ὀνειδισμοὶ διὰ τὸν Θεόν!

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἂς δείξωμεν τώρα ὅτι, ἂν κανὲν ἄλλο ἔθνος ἐδεσποζετο ἀπὸ Τούρκους, ἴσως δὲν ἤθελε ποτὲ δυνηθῆν νὰ κάμῃ ὅ,τι κάμνομεν ἡμεῖς οἱ ταλαίπωροι τὴν σήμερον. Ὄχι, ὄχι! Ἤρχισεν ἡ πρώτη μας ἑκατονταετηρίς, ὡς τὸ λέγω εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ὠδῆς τοῦ Ἀντωνίου· καὶ οὔτε θεοὶ οὔτε δαίμονες εἶναι πλέον καλοὶ νὰ μᾶς ὀπισθοποδήσωσιν. Ἴσως ἐσύμφερε νὰ μεταφράσῃ καὶ τὴν *Πρὸς τὸν ἀναγνώστην* εἰδησίν μου, τὴν βαλμένην εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ὠδῆς καὶ νὰ τὴν βάλῃ εἰς τὴν ἐφημερίδα. Βλέπεις τί λέγω εἰς τὴν εἴδησιν ταύτην, διὰ νὰ ἐλευθερώσω τὸν Ἀντώνιον ἀπὸ πᾶσαν ὑποψίαν κολακείας, καὶ διὰ τί ἐπρόσθεσα τὸ γαλλιστὶ γραμμένον ἀπὸ τὸν Θωμᾶν ἐγκώμιον τοῦ Daguesseau. Ἂν ἡ Ὠδὴ ἦτο εἰς τὸν τότε δεσπόζοντα Λουδοβῖκον δέκατον τέταρτον, ποτὲ δὲν ἤθελα τὴν ἐκδώσειν δεύτερον· ὄχι μὰ τὸν Θεόν! Οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ ἔχωσιν Ἑλληνικὰ φρονήματα, καὶ νὰ γράφωσιν Ὠδὰς εἰς Ἀριστείδας καὶ Σωκράτας καὶ Φωκίωνας, καὶ ὄχι εἰς βασιλεῖς, παρεκτὸς ἂν οἱ βασιλεῖς ὁμοιάζωσι τὸν Μάρκον Αὐρήλιον.

Ἠθέλησα προσθέσειν εἰς τὴν δέσμην ὀλίγους Μάρκους Αὐρηλίους, ἀλλ' ἡ ἀποτυχία τῶν σταλθέντων μὲ ἐμπόδισε. Καλὸν ἦτο ἂν θελήσῃ ὁ Tulk νὰ κάμῃ τὴν ἀγγελίαν, ἡ ἀναγγελὴ καὶ τὰ εὑρισκόμενα εἰς σὲ βιβλία μου. Ἀλλὰ τότε ἡ διάκρισις ἀπαιτεῖ νὰ τὸν προσφέρῃς κἂν ἕνα Στράβωνα.

50 σώματα Ὠδῆς ἔβαλα εἰς τὸ Βαλῶτον (σημειωμένον A C N° 2) παρεκτὸς τῶν ὁποίων σ' ἔλεγα 3ων εἰς δέσμην χωριστήν. Αὔριον κινεῖ διὰ τὰ αὐτόθι. Μὴ λησμονήσῃ ὁ Κύριος Tulk νὰ ἐπιγράψῃ τὸ ὄνομά του εἰς τὸ Ἀμμώνιον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ Κοκκινάκης μὲ γράφει συχνά, καὶ τὸν ὁδηγῶ (ἐπειδὴ ζητεῖ ὁδηγίας) ὅσον φθάνει ὁ νοῦς μου. Τοῦ χρειάζεται μως ἕνας βοηθὸς καὶ συνεργάτης· ὁ κόπος εἶναι ὑπερβολικός διὰ ἕνα μόνον ἄνθρωπον. Πέμπονται εἰς αὐτὸν τινὲς βοήθειαι φιλολογικαί, ἀπὸ τοὺς σπουδαστὰς ὁμογενεῖς τοὺς ἐδῶ, ὅσοι εἶναι τῆς ἀγαθῆς μερίδος· διότι ἔχομεν καὶ ὀλίγους τινὰς οἱ ὁποῖοι προτιμοῦν τὸ κοπροδοχεῖον τῆς Καλλιόπης, ἡ ὁποία ἔχει προστάτην (protecteur) τὸν Τζελεπῆ ἢ Μπεζιαντὲ Παναγιωτάκην.

Ὑγίαινε καὶ εὐτύχει.

Τοὺς συμπατριώτας ὅλους ἀσπάζομαι.

Ἐξεδόθη ἐδῶ (εἰς ἑπτὰ τόμους παχεῖς φρ. 60) Ἱστορία ἀξιόλογος τῆς ἀρχῆς προόδου καὶ καταστροφῆς τῆς Βενετίας. Ὁ συγγραφεὺς (Daru) εἶναι τῆς Ἄνω Βουλῆς, Pair de France. Μ' ἔπεμψε διὰ τοῦ Νικολοπούλου ἓν σῶμα διὰ τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Χίου. Ἔλαβα καὶ ἄλλα βιβλία ἀλλαχόθεν διὰ τὴν αὐτήν, καὶ τὰ ἔστειλα διὰ Μασσαλίας.

Ἐπειδὴ αὐτόκλητος μὲ προσφέρεις βοήθειαν, πέμψε με (χωρὶς βάρος σου) ἕως 500 φρ. ἕως νὰ πωλήσῃς τίποτε ἀπὸ τὰ βιβλία.

7.

Ἐκ Παρισίων 14 Σεπτεμβρίου 1819.

Φίλτατε Κύριε Κοντόσταυλε,

Εὐχαριστῶ διὰ τὴν προθυμίαν σου νὰ πληρώσῃς τὴν ἐπιθυμίαν μου. Σήμερον πέμπω εἰς τὸν Ῥωμίλλυν νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λάβω τὰ 500 φρ. τὰ ὁποῖα θέλω περάσει εἰς τὸ ἔχε
τοῦ λογαριασμοῦ σου. Εἴθε νὰ τὰ ἀπολάβῃς ἐγγήγορ
ἀπὸ πώλησιν βιβλίων! περὶ τῶν ὁποίων καὶ πάλιν σε πα
ρακαλῶ νὰ ἔχῃς τὴν ὁποίαν ἀνεδέχθης φιλικὴν φρον
τίδα.

Ἀπὸ τὰ εἰς τὸν δρόμον ἀντίτυπα τῆς Ὠδῆς σ' ἔλεγα
νὰ δώσῃς ἓν εἰς τὸν Capo d'Istria· ἀλλ' αὐτὸς μανθάνω
ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας ὅτι ἀνεχώρησε. Τὸ δι' αὐτὸν διορι
σμένον λοιπὸν στεῖλέ το ἐκ μέρους μου πρὸς τὸν κύριον
Hobhouse, ἐκεῖνον, λέγω, ὅστις ἦτο μετὰ τοῦ Burdett
(τὴν 2 Σεπτεμβρίου) εἰς τὴν περὶ ἀναμορφώσεως τοῦ
πολιτεύματος συνέλευσιν. Αὐτὸς εἶναι ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν
τῶν φίλων, καὶ δὲν ἠμέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπίσκεψίν μου
ὁσάκις ἦλθεν εἰς τοὺς Παρισίους. Ἀπὸ τοὺς λόγους του
ἐσυμπέρανα ὅτι εἶχε καὶ κάποιαν κλίσιν νὰ φιλοδωρήσῃ
τὴν δημόσιόν μας βιβλιοθήκην. Ἂν δὲν τὸ ἔκαμεν ἀκόμη,
ἡ Ὠδὴ ἐνδέχεται νὰ τοῦ τὸ ἐνθυμίσῃ Ἐλησμόνησα νὰ
σὲ εἴπω, ὅτι καὶ πρὶν ἔλθῃ, μ' ἔγραψε, καὶ μὴ γνωρίζων
ὅμως, καθὼς ὁ Tulk.

Εἰς τὸν χρηστόν σου σύντροφον κύριον Φραγκιάδην
παρέδωκα καὶ τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ταβακοθήκην σου.
Ἀντ' αὐτῆς τὸν ἔδειξα τὴν ὁποίαν ἔλαβα πρὸ ὀλίγων
ἡμερῶν δῶρον, λαμπροτάτην ταβακοθήκην, πρᾶγμα παν
τάπασιν ἄχρηστον εἰς ἐμέ, καὶ τὸν ἐβεβαίωσα (ὡς βε
βαιόνω καὶ σέ), ὅτι ἤθελα σὲ τὴν πέμψειν μετὰ πάσης
χαρᾶς, ἐὰν κατὰ δυστυχίαν ὁ πέμψας αὐτὴν δὲν εἶχ
ζωγραφήσειν καὶ τὸ ὄνομά μου.

Ὁ Γλαράκης κατέπεισε τὸν Φραγκιάδην νὰ μείνῃ εἰδ
πλειότερον τοῦ σκοποῦ του, διὰ νὰ θεωρήσῃ τὰ ἀξιοθέατ
τῶν Παρισίων. Ἐσύμφερεν ἴσως νὰ γράψῃς τὸν σύντρο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὸν σου (ὡς ἔργον πολλὰ εὐκολώτερον εἰς αὐτὸν) νὰ κάμῃ
τὴν ὁποίαν ἐζήτεις ἀπ' ἐμὲ ἔρευναν.

Τὸν Γλαράκην ἐκατάλαβα μ' εὐχαρίστησίν μου ὅτι
πέκτησε προκοπήν· ἐμὲ δὲν εἶπε τὴν γνώμην του, ἂν
χῃ ὄρεξιν νὰ δεχθῇ τὸ κάλεσμά σου. Ἡ ἔλθῃ ὅμως ἢ
χι αὐτοῦ, τὸ συμφερώτερον διὰ τὴν Πατρίδα εἶναι νὰ
τὸν παρακινήσετε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐγρήγορα· μάλιστα, ἐπειδὴ
ἐφάνη ἱκανὸς νὰ τοὺς διδάξῃ νέον μάθημα τὴν *Ὀρυ-*
τολογίαν.

Εἶναι βέβαια, καθὼς καὶ σὺ συμπεραίνεις, τῶν ἀδυνά-
των νὰ ἴδω τὸν ἐξοστρακισμὸν τῶν τυράννων τῆς Ἑλ-
άδος· ἡ ἡλικία μου δὲν μὲ συγχωρεῖ νὰ ἐλπίζω τὰ ἀδύ-
ατα. Παράγγειλε ὅμως κανένα ἀπὸ τοὺς ἐγγόνους σου,
ὰν κατὰ τύχην ἔλθῃ ποτὲ εἰς Παρισίους, νὰ ζητήσῃ τὸν
τάρον μου, καὶ νὰ μοῦ φωνάξῃ τρίς: «Ἠλευθερώθη ἡ
Ἑλλὰς ἀπὸ τὸ ἄνομον ἔθνος.» Σ' εὔχομαι νὰ ἴδῃς σὺ
,τι δὲν εἶναι συγχωρημένον εἰς ἐμέ!

Εἰς τὰς προσταγάς σου
ὁ φίλος ΚΟΡΑΗΣ.

8.

30 Ὀκτωβρίου, 1819.

Ἀγαπητὲ Κύριε Κοντόσταυλε,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν καλὸν Φραγκιάδην.
Ὁ μάγγανος τὰ σικλία καὶ τὸ μουλάρι δὲν εἶναι κακὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παραβολή· καὶ μὴ συστέλλεσαι νὰ μὲ γράφῃς ὅταν ἔχῃ τοιαύτας παραβολάς. Χρειάζεται μ' ὅλον τοῦτο μεγάλ προσοχὴ μὴ σπάσουν τὰ σικλία· καὶ τότε πλέον, φίλε μου, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνασύρῃ τὸ μουλάρι οὐδεμίαν ῥανίδ νεροῦ, καὶ ἂν ζεύξῃς μ' αὐτὸ καὶ τὸν Κοδ. καὶ ὅλα τ μουλάρια τῆς Ἀθλιόπης.

Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὸ ἰδικόν μου μάγγανον. Περ τῶν βιβλίων μου ἴδες εἰς τὴν προλαβοῦσάν μου (ὅπο σ' ἔγραφα ὅτι ἔλαβα καὶ τὰ 500 φρ.) ὅτι σ' ἀφίνω πλή ρεξούσιον εἰς τὸν διορισμὸν τῆς τιμῆς. Κάμε λοιπὸν ὅσ δύνασαι μὲ πληροφορίαν, ὅτι θέλω τὰ κρίνειν καλὰ κα μωμένα.

Τὴν διωρισμένην διὰ τὸν Καποδίστριαν Ὠδὴν τοῦ Ἀν τωνίου Κοραῆ σ' ἔλεγα νὰ δώσῃς εἰς τὸν Hobhouse.

Ἐδῶ κλεισμένην βλέπεις τὴν πρὸς τὸν Tulk ἀπόκρι σιν, ὅστις μετρεῖ τὸ γῆράς μου μὲ τὴν πῆχυν τῆς νεότη τός του. Δὲν μισῶ τὴν ἐπιστολογραφίαν· ἀλλὰ δὲν ἔχ οὔτε καιρόν, οὔτε δύναμιν νὰ ἀποκρίνωμαι εἰς ὅλους Τώρα μάλιστα διὰ δυστυχίαν μου, κατήντησε τὸ πρᾶγμα νὰ γένῃ ἀληθινὴ πολυκέφαλος Ὕδρα. Μόλις ἀποκρινο μαι εἰς μίαν ἐπιστολήν, καὶ φυτρώνουν ἄλλαι νέαι εἰ τόπον αὐτῆς τρεῖς ἢ τέσσαρες. Ὅθεν παρακαλῶ σε νὰ τὸν λέγῃς πάντοτε, ὅτι σπανίως καὶ ἐκ μακρῶν διαστη μάτων σὲ γράφω, διὰ τὰς γεροντικάς μου καθημερινὰς ἀρρωστίας. Τὸν Ἀμμώνιον δὲν ἐξεύρω διὰ τί δὲν τὸν πέμπεις κατ' εὐθεῖαν εἰς Χίον, ἀλλὰ πρῶτον εἰς ἐμέ. Ὅπως ἂν κάμῃς, φρόντισε νὰ βάλῃ ἐγγράφως ὁ Tulk τ ὄνομά του εἰς τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ δώρου του, «Δῶρο εἰς τὴν Δημόσιον τῆς Χίου βιβλιοθήκην παρὰ τοῦ Τουλ κίου . . . . Μηνός, 1819.»

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δού καὶ σχέδιον τῆς ὁποίας ἐζήτησες εἰδήσεως διὰ νὰ
προσκολλήσῃς ἀμέσως μετὰ τὴν μετάφρασιν τῆς τυ-
νης προσκλήσεώς μου πρὸς τοὺς σοφοὺς τῆς Εὐρώ-
Ἐλπίζω ὅμως ὅτι θέλεις τὴν κοινωνήσειν εἰς αὐτὸν
γραμμένην, ὡς με ὑπόσχεσαι, χωρὶς νὰ τὸν δείξῃς
χέδιον. Εἰς τὸν Βαρβάκην ἐπρόσθεσα ὡς βλέπεις καὶ
Φουρναράκην. Ἐσύμφερε (μὲ φαίνεται) νὰ γράψετε
τεῖς αὐτόθεν καὶ πρὸς τοὺς δύο, καὶ ἐξαιρέτως τὸν
βάκην, εὐχαριστήριον ἐπιστολήν, καὶ νὰ τὴν ὑπογρά-
ὅλοι οἱ αὐτοῦ εὑρισκόμενοι Χῖοι, ὡς ἔκαμαν οἱ ἐν
νῃ συμπατριῶταί μας, τῶν ὁποίων τῆς ἐπιστολῆς τὸ
κλείω ἐδῶ διὰ παράδειγμα. Ὄχι μόνον χρεωστεῖται
τοιοῦτον γενναῖον εὐεργέτην εὐχαριστία παρὰ πάντων·
α καὶ ἐνδεχόμενον νὰ γένῃ ἡ εὐχαριστία μάγγανος,
μᾶς ἀνασύρῃ πλειότερον νερὸν διὰ τὸν διψασμένον κῆ-
τῆς ἐλεεινῆς μας πατρίδος . . . . Λανθάνομαι! δὲν
πει νὰ τὴν ὀνομάζωμεν πλέον ἐλεεινήν, ἐπειδὴ ηὐδό-
την ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ νὰ τῆς ἀναστήσῃ τοιούτους
θους.

Περὶ δὲ τοῦ Β. αὐτά, φίλε, εἶναι δι' ἐμὲ σκοτειναὶ αἰ-
ματα. Ὅθεν φοβοῦμαι νὰ κρίνω περὶ αὐτῶν, ἐνθυμού-
νος τό, «Ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπά-
» Ὑγιαίνετε καὶ εὐτυχεῖτε!

Ὁ Φουρναράκης εἶναι τὸ ἀξίωμα *Στόλικος*· κατοικεῖ
πλησίον τῆς πόλεως Γιασίου εἰς τόπον ὀνομαζόμενον
ακόβι.

ΚΟΡΑΗΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

9.

Ἐκ Παρισίων, 21 Ἰανουαρίου 1820.

Φίλε συμπατριῶτα,

Ἐὰν σ' ἔγραψεν ὁ Βλαστὸς νὰ μ' ἐμβάσης τὰ
φρ. (τὰ ὁποῖα ἔλαβα) εἶναι τὸ σφάλμα τοῦ Βλαστοῦ
ἁπλῶς σε τὰ ἔστειλε νὰ τὰ κρατῇς, διὰ τί, εὐλογη
δὲν ἐπρόσμενες τὴν περὶ αὐτῶν ἐπιθυμίαν μου; Ἐ
μὲ ἐχρεώστει τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ὁ Βλαστός, ἄχρη
εἰς ἐμὲ τὴν ὥραν ταύτην, ἔκρινα νὰ πληρώσω κἂν μ
τῶν ὁποίων σὲ χρεωστῶ 500 φρ. Παρακαλῶ σε λοι
λαμβάνων τὴν παροῦσάν μου, νὰ μὲ διορίσῃς τίνα μέ
νὰ πληρώσω διὰ λογαριασμόν σου φρ. 500, προσθέ
καὶ τὸν συνήθη τόκον αὐτῶν. Οὕτω νὰ πράξῃς,
Ἀλέξανδρε, πάλιν σὲ παρακαλῶ, ἂν ἐπιθυμῇς ν'
κτήσῃς τὴν ταβακοθήκην· ἀλλέως μὴν ἐλπίσῃς νὰ
κληρονομήσῃς οὔτε ζῶντα, οὐτ' ἀποθανόντα. Ἐὰν ε
ἐξῆς λάβω ἀνάγκην ἀργυρίου, θέλω πάλιν (μὴν ὀ
βάλλῃς) προσδράμειν εἰς τὴν φιλίαν σου.

Πρὸ τῆς τελευταίας σου 14 Ἰανουαρίου ἐπισ
ἔλαβα καὶ τὴν ἄλλην 3 Δεκεμβρίου τοῦ περασ
ἔτους. Ἡ ἀποτυχία τῶν βιβλίων μου σὲ θλίβει κ
θλίβει.

Εἰς τὴν Ὀδησσὸν δὲν γνωρίζω κανένα· ἔπειτα
νεύω νὰ φορτώσω τὰ βιβλία μὲ νέα ἔξοδα τῆς αὐ
ἀποστολῆς, χωρὶς ἴσως ἐλπίδα καλητέρας τύχης
ἦτο κἂν τρόπος νὰ πωλήσῃς τόσα, ὅσα ἀρκοῦν νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰ ὁποῖα ἔκαμες ἔξοδα τῆς παραλαβῆς, ἔπειτα περὶ
ιπῶν βλέπομεν. Ἂν εὑρεθῇ βιβλιοπώλης νὰ τὰ
ῦλα, καὶ νὰ σὲ πληρώσῃ τὰ $^2/_3$ ἢ καὶ τὰ ἡμίσια
ρητά, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς Ἀγγλικὰ ἢ Ἑλληνικὰ βι-
δέχομαι καὶ ταύτην τὴν συνθήκην.

ὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς διαθέσεως τῶν Ἄγγλων, δὲν μὲ
σαι πράγματα νέα· πεντήκοντα σχεδὸν χρόνοι εἶναι
τοὺς γνωρίζω. Εἰς τούτους μόνους ἐδῶ πρέπει νὰ
ίζῃς ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων
περότητα καὶ φιλανθρωπίαν.

ὸ τὸν Φουρναράκην ἔλαβα χθὲς ἐπιστολήν· τὴν
ίνην ἄνοιξιν πέμπει τοὺς δύο του υἱούς, Ραζῆν καὶ
κην, εἰς τὸ Γυμνάσιόν μας, καὶ μοῦ ζητεῖ περὶ
συστατικὰς ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς Ἐπιτρόπους καὶ
τὸν Βάμβαν.

ὺ τούτου εἶχα λάβειν καὶ ἀπὸ τὸν Βαρβάκην ἐπι-
, τὴν ὁποίαν ν' ἀναγνώσω χωρὶς δάκρυα δὲν ἐδυ-
. Τὸν ἀπεκρίθην διεξοδικώτατα τὴν 21 τοῦ περα-
Δεκεμβρίου. Τὰ ἥμισυ μόνον ἀπ' ὅσα τὸν συμ-
σω νὰ κάμῃ, ἂν κατορθώσῃ, μακάριον τὸ Γυμνά-
ας. Τὴν 16 Ἰανουαρίου παρόντος, τὸν ἔγραψα καὶ
ραν, ἀναπληρώσας τινὰ λησμονηθέντα εἰς τὴν πρώτην.
παραχαὶ τῆς Σμύρνης ἡσύχασαν, ἢ τουλάχιστον
πτο μεγάλη νὰ ἡσυχάσωσι.

ν φίλον Φραγκιάδην ἀσπάζομαι καὶ εὔχομαι καὶ
ὑμῶν ὑγιείαν καὶ εὐτυχίαν ἀδιάκοπον!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

10.

21 Μαρτίου 1820.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔγραψα διὰ μέσου σου πρὸς ὅ
σας κοινῶς, ὅσα τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔγραψα καὶ πρὸς
εἰς Βιέννην εὑρισκομένους συμπατριώτας, καὶ προσ
Χίαν (τὸ ὁποῖον θέλει νὰ εἴπῃ φιλοπάτριδα) ἀπόκρ
Τὴν παροῦσαν σε γράφω χωρὶς ἀναβολὴν διὰ νὰ
μεταδώσω μέρος τῆς χαρᾶς μου, μὴ δυνάμενος νὰ
χωρέσω ὅλην. Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔλαβα ἀπὸ τὸν Βα
κην τῆς ἐπιστολῆς μου τὴν ἀπόκρισιν, μηνολογημ
27 Ἰανουαρίου, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ λέγει, ὅτι θέλει
ψειν εἰς τὸν Κοινὸν τῆς Χίου ἑκατὸν χιλιάδας γρο
διὰ νὰ δίδεται ὁ ἐξ αὐτῶν ἐτήσιος τόκος εἰς τὸ Γυ
σιον· καὶ παρεκτὸς τούτων ἀκόμη πέντε χιλιάδας
σίων εἰς ἀγορὰν βιβλίων διὰ τὴν Βιβλιοθήκην.

Ἀφοῦ τὸν ἀποκριθῶ τὰς χρεωστουμένας εὐχαρισ
θέλω σε πέμψειν καὶ τὴν ἐπιστολήν του. Κοινώνησε
εἴδησιν συνωδευμένην μὲ τοὺς ἀσπασμούς μου εἰς
συμπατριώτας, τοὺς ὁποίους ὅλους σᾶς εὔχομαι ὑγ
καὶ πλοῦτον Βαρβακινόν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θέλετε
μεταχειρισθῆν εἰς σκεπασμὸν τῆς γυμνῆς Πατρίδος

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ

Φίλε, τὴν ἐπιστολήν σου τῆς πρώτης Φεβρουα
ἔλαβα. Τὰ ῥητά σου δὲν εἶναι κακά, πλὴν ἐπεθύμο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γὼ νὰ ἠξεύρω καθαρὰ τί σε χρεωστῶ. Τοῦτο δὲν εἶναι delicatesse (ἤγουν εὐσυνειδησία), ἀλλ' εὐταξία ὑποθέ-σεων. Ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸν μὴν ἐλπίζης τίποτε, ὡς μὲ ἔγραψεν ὁ Ῥώτας. Κάμε λοιπὸν αὐτοῦ ὅ,τι δύνασαι, πρῶτον διὰ νὰ μὴ χρεωστῶ, ἔπειτα καὶ διὰ νὰ ὠφεληθῶ τι, ἂς ἦναι δυνατόν. Τὸ συντομώτερον εἶναι νὰ παραβλέ-ψῃς εἰς τὴν τιμήν. Ὑγίαινε !

Τὸν κύριον Tulk χαιρέτισε φιλικῶς ἀπὸ μέρους μου. Χαίρω ὅτι σε χαροποιεῖ ἡ μέλλουσα τύχη τῆς Ἱσπανίας. Εἰς ὁποιαν ψυχὴν βλέπω φρονήματα ἐλευθερίας, αἰσθά-νομαι πάραυτα ὀσμὴν Ἑλληνικήν.

11.

Ἐκ Παρισίων 23 Μαΐου 1820.

Ἀγαπητὲ κ. Κοντόσταυλε,

Ἔλαβα τὴν 28 Μαρτίου ἐπιστολήν σου, καὶ τὰ 115 φρ. τὰ ὁποῖα ἐπέρασα εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σου. Μετὰ ταῦτα ἦλθε καὶ ἡ τῶν ἐπιτρόπων ἐπιστολὴ φέ-ρουσα φρ. 252 τῆς κοινῆς συνεισφορᾶς σας διὰ τὴν Ἑλ-ληνίδα ζωγράφον· καὶ σᾶς εὐχαριστῶ ὅλους, καθὼς βλέ-πεις εἰς τὴν ἐδῶ κλεισμένην πρὸς τοὺς Ἐπιτρόπους.

Περὶ τῶν βιβλίων μου, φίλε, ἀπορῶ τί νὰ σὲ εἴπω. Διὰ τὴν Ὀδησσὸν ὄχι μόνον δὲν ἔχω ἐλπίδας πωλήσεως, ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ δὲν εἶναι καὶ συγχωρημένη ἡ εἴσοδός

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

των. Ἴσως τώρα ἀφοῦ τὰ ἐκήρυξες εἰς τὸ Classical Journal ἀλλάξῃ ἡ τύχη των. Ἴσως ἐσύμφερε νὰ μετριάσῃς καὶ τὴν τιμήν των, διὰ νὰ πωλήσῃς κἂν ὅσα ἀρκοῦν εἰς πλήρωσιν τοῦ χρέους μου. Καὶ τότε τὰ λοιπὰ βάλε μίαν ταχινὴν εἰς ἕνα σάκκον καὶ ῥῆξέ τα εἰς τὴν Ταμίσαν. Ὅπως ἂν ἦναι, παρακαλῶ σε νὰ μὲ φανερώσῃς τί σὲ χρεωστῶ, τώρα ὅτε εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ σὲ πληρώσω. Διὰ ποίαν αἰτίαν νὰ μὲ στείλῃς τὰ 115 φρ. καὶ νὰ μὴ τὰ σημειώσῃς κἂν εἰς τὸ ἔχειν μου;

Ὁ Γλαράκης ἀνεχώρησε πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων. Οἱ λοιποὶ ὅσους ἀσπάζεσαι, σὲ ἀντασπάζονται. Τὸν κύριον Φραγκιάδην καὶ τοὺς λοιποὺς συμπατριώτας ἄσπασε ἀπὸ μέρους μου, καὶ εὐχαρίστησε διὰ τὴν προθυμίαν των.

Τὴν νέαν κατοικίαν σου σημείωσέ μου· ἂν καὶ παρατηρῶ ὅτι ἡ παλαιὰ σημείωσις London Street πάντοτε σ' εὑρίσκει.

Σ' εὔχομαι ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν ἀδιάκοπον!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Ὁ Στόλνικος Φουρναράκης μὲ γράφει (25 Μαρτίου ἀπὸ Γιάσιον, ὅτι διορίζει συνεισφορὰν ἐτήσιον εἰς τὸν Λόγιον Ἑρμῆν γρ. 150. Τὸν παρόντα μῆνα Μάϊον ἔμελλε νὰ πέμψῃ καὶ τοὺς δύο του υἱοὺς εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς Χίου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

12.

Ἐκ Παρισίων, 14 Ἰουλίου, 1820.

Ἀγαπητὲ συμπατριῶτα,

Ἔχω τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 6 Ἰουνίου περιέχουσαν
ν μεταξύ μας λογαριασμόν· ὅστις μ' εὐχαρίστησε κἂν
ς τοῦτο, ὅτι δὲν χρεωστῶ. Περὶ τῶν ἑξῆς εἶσαι πληρε-
ούσιος νὰ πράξῃς, ὡς θέλεις καὶ κρίνεις συμφερώτερον.
Ἐκαμνες ὅμως καλὰ (ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπα) νὰ μετριάσῃς
τὴν τιμήν. Τὰ μένοντα εἰς χεῖράς σου L 6, 7, 2 μὴ
ασθῇς νὰ μοῦ τὰ ἐμβάσῃς ἂν δέν σε γράψω.

Ὁ κύριος Ξένος ἐπέρασεν ἐδῶθεν διὰ Μασσαλίαν καὶ
Ἰταλίαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν.

Ἀσχολοῦμαι τὴν ὥραν ταύτην εἰς ἀγορὰν βιβλίων τι-
ῆς 5000 γροσίων τῶν διορισθέντων ἀπὸ τὸν Βαρβάκην,
αὶ τὰ ὁποῖα μοῦ ἔμβασαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπί-
ροποι εἰς φρ. 3544,65. Τόσα ἔστησαν τὰ κάλπικα ἀρ-
γύρια τοῦ τυράννου. Σήμερον πέμπεται μέρος ἐξ αὐτῶν
ις Μασσαλίαν διὰ νὰ σταλῶσιν ἐκεῖθεν εἰς Χίον.

Ἐπαινῶ καὶ εὐχαριστῶ τὴν γενναίαν σου προθυμίαν
ὶς βοήθειαν τῆς Ἑλληνίδος ζωγράφου. Φύλαξε ὅμως τὴν
ρεξίν σου ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς χρείας· καὶ θέλει βε-
αίως ἐλθεῖν, ἐπειδὴ τὰ ζητηθέντα φρ. 1000 δὲν ἐγέ-
ασαν ἀκόμη. Ἔχω εἰς χεῖράς μου τὴν αὐτόθεν βοήθειαν
ρ. 252 καὶ τὴν ἀπὸ Βιέννης 514,39, ὅλα ἐντάμα φρ.
766,39. Ἀλλὰ δὲν ἐξώδευσα ἀκόμη τίποτ' ἐξ αὐτῶν,
πειδὴ ὁ κοινοβιακὸς τῆς κόρης μισθὸς πληρόνεται κάθε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βαρώσιος

τρίμηνον. Ἐδαπάνησα εἰς ὀλίγα της βιβλία· ταῦτα ὅμ
ἐδαπανήθησαν ἐξ ἰδίων μου, μὲ ἐλπίδα νὰ τριφθῇ ὀλίγ
καὶ εἰς τὴν Γαλλικήν, διὰ νὰ ἠμπορῇ ὁπωσοῦν νὰ τ
διδάξῃ καὶ αὐτήν, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ. Ταῦτα σὲ γρ
φω, διὰ νὰ ἐξεύρῃς, ἂν ἀποθάνω, πόσα κρατῶ, καὶ
τὰ χωρίσετε ἀπὸ τὴν περιουσίαν μου. Διότι ἐγώ, φίλ
χορεύω τώρα εἰς τὰ χείλη τοῦ τάφου· καὶ κατὰ πᾶσ
ὥραν καὶ στιγμὴν πιθανὸν ὅτι μέλλω νὰ πηδήσω μέσ

Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὴν Βολισσὸν τὴν Δ. Ῥαψωδίαν τ
Ἰλιάδος μὲ μακρὸν διάλογον τοῦ Παπᾶ Τρέχα, τὸν ὁ
ποῖον τυπόνω τὴν ὥραν ταύτην. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλ
εἶσθαι ἕτοιμος· ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω διὰ τίνος μέσου ἔχω ν
σὲ στείλω ἓν σῶμα. Ἴσως ἐπιτύχω κανένα φίλον ἐρχόμ
νον αὐτοῦ. Μὴν εἴπῃς τινά τι περὶ τούτου ἀκόμη, μηδ
γράψῃς.

Ἔλα τώρα, φίλε, ἑτοίμασε τοὺς ὤμους σου διὰ νέο
βάρος. Αὐτοῦ ἐτυπώθη (εἶναι 12 ἢ 13 χρόνοι τώρα) τ
περίφημον βοτανικὸν σύγγραμμα τοῦ Joan Sibthorp
ἐπιγραφόμενον Flora Græca, εἰς τόμους, ἂν δὲν λανθά
νωμαι, δέκα. Αὐτὸ περιέχει τὰ φυτὰ καὶ βότανα τῆ
Ἑλλάδος εἰκονισμένα καὶ ἐξηγημένα κατὰ πλάτος. Δέν
εἶμαι τὴν ὥραν ταύτην εἰς στάσιν νὰ ἐρευνήσω, ἂν ἐτε
λειώθη εἰς τοὺς δέκα τόμους, ἢ μέλλει νὰ ἐξακολουθήσ
εἰς περισσοτέρους. Ὅπως ἂν ἦναι, κάμε με τὴν χάριν νὰ
μὲ πληροφορήσῃς πόσον ἀξίζουν ὅσοι ἕως τώρα ἐξεδόθη
σαν τόμοι στιχωμένοι, (ὄχι ἀστίχωτοι). Ὁ κ. Tulk (τὸν
ὁποῖον ἄσπασε φιλικῶς ἐκ μέρους μου) εἶναι καλὸς νὰ σ
διδάξῃ περὶ τούτου. Τοῦτο ἐνθυμοῦ καλὰ ζητῶν τὴν τι
μήν, ὅτι ζητεῖς *εἰκόνας χρωματισμένας* figures colo-
riées, ὡς ἦσαν ἐκεῖναι τὰς ὁποίας εἶδες μὲ τὸν Ξένον (εἰς

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ φίλου σου Κοραῆ) τῆς περιγραφῆς τῆς Αἰγύπτου, τῆς ὁποίας ἔλαβα ἀκόμη μίαν παράδοσιν νέαν (nouvelle livraison) καὶ μένει νὰ λάβω μίαν ἀκόμα εἰς τελείωσιν τοῦ ὅλου.

Προσμένων ἀπάντησιν σ' εὔχομαι ὅλα τὰ ἀγαθά!

Τὴν τιμὴν τοῦ συγγράμματος (στιχωμένου) σημείωσέ μέ την εἰς φράγκα, ἐπάνω κάτω. Ἄσπασε τοὺς συμπατριώτας ὅλους. Ὑγιαίνετε καὶ εὐτυχεῖτε ὅλοι!

Χθὲς ἔλαβα ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν Βαρβάκην.

Εἰς τὰς προσταγάς σου ὁ
ΚΟΡΑΗΣ.

13.

Ἐκ Παρισίων 15 Σεπτεμβρίου 1820.

Φίλε συμπατριῶτα,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὸν Φραγκιάδην, χωρὶς νὰ ὀνομονήσω τὸν ὁποῖον ξενίζεις αὐτοῦ σοφὸν Βογορίδην.

Ἔχω τὰς ἐπιστολάς σου μηνολογημένας 28 Ἰουλίου καὶ 5 Σεπτεμβρίου. Εὐχαριστῶ σε διὰ τὴν ὁποίαν μὲ ἔδεις ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ ζητηθέντος.

Ὁ κύρ. Πίκκολος ἀνεχώρησε πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν ἐξοχήν, καὶ διέταξε, πρὶν ἀναχωρήσῃ, νὰ φέρωσιν εἰς ἐμὲ τὰς σταλθείσας φλανέλας. Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὸν οἰκόν μου τὴν 13 τοῦ παρόντος τὸ ἑσπέρας ὁ Bevilacqua, ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἔφερε μόνας τέσσαρας, λέγων ὅτι τὰς λοιπὰς σοῦ ἀφῆ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας

κεν αὐτοῦ, μὴ δυνάμενος νὰ τὰς χώσῃ εἰς τὸ κιβώτιόν του. Καὶ τὸ πρᾶγμα συνέβη καλῶς, ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν σ' ἐ- ζήτησα φλανέλας, φίλε, καὶ φυλάσσω τὰς σταλθείσας νὰ τὰς παραδώσω εἰς τὸν Πίκκολον, ὅταν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πόλιν. Μ' ὅλον τοῦτο εὐχαριστῶ τὴν προθυμίαν σου, ὡς νὰ ἔλαβα κ' ἐγὼ τὰς φλανέλας μου, τῶν ὁποίων ἀληθῶς χρείαν δὲν εἶχα, παρεκτὸς ἂν μὲ τὰς ἔστειλες διὰ σάβανα.

Ἰδοὺ τίς εἶναι ἡ παροῦσα μου χρεία· ἐνθυμᾶσαι ὅτι ἐπρόσφερες φρ. 50 εἰς βοήθειαν τῆς πτωχῆς Ἑλληνίδος ζωγράφου· ἐνθυμᾶσαι ἀκόμη ὅτι σὲ εἶπα (χωρὶς νὰ τὰ ἀποβάλω) νὰ τὰ φυλάξῃς εἰς ἁρμοδιώτερον καιρόν. Ὁ καιρὸς ἦλθε νὰ μὲ τὰ στείλῃς. Αὐτὴ ἀντεζωγράφησε τὴν Θεοτόκον τοῦ Ῥαφαὴλ καὶ μὲ τὴν ἔφερε, μίμησιν ὡραιο- τάτην, μῆκος καὶ πλάτος πιθαμὰς $3\ ^1/_2$, προσφέρουσά την (λέγει) εἰς τοὺς εὐεργέτας της Χίους. Ἀλλὰ σεῖς ο εὐεργέται εἶσθαι πολλοί· ὅθεν, διὰ νὰ μὴν ἔλθετε εἰς τὰ μαχαίρια, ἀπεφάσισα νὰ τὴν στείλω εἰς Χίον, νὰ τὴ θέσωσιν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην. Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην λέγω διότι αἱ ἐκκλησίαι μας δὲν δέχονται ἀκόμη τοιαύτας ζω γραφίας· μόλις ἴσως ὁ Παπᾶ Τρέχας τολμήσει νὰ τὴ βάλῃ εἰς τὸ εἰκονοστάσιον τῆς Βολισσινῆς Ἐκκλησίας. Εἰπέ με τώρα ἂν θέλῃς νὰ σὲ στείλω τὴν εἰκόνα αὐτοῦ διὰ νὰ τὴν στείλετε εἰς Χίον, ἢ νὰ τὴν στείλω διὰ Μασ σαλίας, καὶ εἰπέ μέ το γρήγορα, διὰ νὰ μὴ μείνῃ τὸ χειμῶνα.

Εἰς ἀμοιβὴν λοιπὸν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς κόρης (μ' ὅλο ὅτι αὐτὴ ἐκοπίασε διὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της καὶ ὄχι δι' ἀμοιβῆς ἐλπίδα) ἀπεφάσισα νὰ τὴν χαρίσ τὰ 50 σου φράγκα· καὶ τὴν ἔδωκα ὡς τόσον τὰ 25, τ ὁποῖα ἐξώδευσε πάραυτα εἰς βιβλία καὶ γεωγραφικοὺ

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πίνακας. Τῆς προκοπῆς ὁ ἔρως τὴν φλογίζει, καὶ ἡ φιλοτιμία της εἶναι τόση, ὥστε μὲ κάμνει νὰ γελῶ, ὁσάκις μὲ διηγεῖται τί μελετᾷ καὶ τί ἐλπίζει νὰ κατορθώσῃ, διότι τὰ διηγεῖται ὄχι ἀπὸ ἀλαζονείαν, ἀλλὰ μὲ ψυχῆς ἁπλότητα (with ingeniuty and openness).

Σ' ἔλεγα εἰς μίαν ἀπὸ τὰς προλαβούσας μου, ὅτι ἔλαβα διὰ τὴν κόρην ἀπὸ τοὺς ἐν Βιέννῃ συμπατριώτας διὰ τοῦ θεοδώρου Ῥάλλη φρ. 514,39, τὰ ὁποῖα μὲ τὰ σταλέντα αὐτόθεν ἀπὸ σᾶς φρ.252, συμποσοῦνται φρ.766,39. Διὰ νὰ πληρωθῇ ἡ ποσότης τῶν ζητηθέντων φρ. 1000, δαπάνης ἑνὸς ἔτους τοῦ κοινοβιακοῦ σχολείου,χρειάζονται ἀκόμη φρ. 233,61 τὰ ὁποῖα ἐλπίζει, μ' ἔλεγεν ὁ Ῥάλλης, νὰ οἰκονομήσῃ καὶ αὐτά. Τοῦτό σε λέγω, διὰ νὰ μὴν ἀνακατώσῃς (ἂν τὸ κρίνῃς εὔλογον) τὰ 50, τὸ δῶρόν σου μὲ τὰ λοιπά· ἐξεναντίας, ἂν ἔχῃς ἀφορμὴν νὰ γράψῃς τὸν Ῥάλλην, νὰ τὸν ἐνθυμίσῃς καὶ νὰ τὸν παρακινήσῃς νὰ γεμίσωσι τὰ λείποντα ἀπὸ τὰ 1000.

Ἔμβασέ με, παρακαλῶ σε, καὶ ὅσα κρατεῖς ἀπὸ πώλησιν βιβλίων μου, καὶ ὄχι πλειότερα.

Τοῦ Γλαράκη τὸ κατευόδιον ἔμαθα μὲ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ἀπὸ σέ· ἀμέσως ὅμως ἀπὸ τὴν Χίον δὲν ἔχομεν ἀκόμη τὴν εἴδησιν.

Περὶ τοῦ Νέρωνος Ἀλῆ οὐδ' ἡμεῖς ἐδῶ ἔχομεν ἀκόμη τι βέβαιον. Στοχάζομαι ὅτι μὲ χειρότερόν του διάβολον ἐμπλέχθη τοῦ Βυζαντίου ὁ διάβολος. Ὅ,τι μὲ λυπεῖ εἶναι ὅτι δὲν εἴμεθα εἰς κατάστασιν νὰ ὠφεληθῶμεν ἡμεῖς ἀπὸ ταύτην τὴν παράξενον περίστασιν, διότι εἴμεθ' ἀκόμη ἄγουροι. Ὅπως ἂν γένῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ καιρὸς ἔφθασεν, ὥστε καὶ ἡμεῖς νὰ ὡριμάσωμεν, καὶ ὁ χαμάλης μας νὰ σαπίσῃ, καὶ νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸ δένδρον τῆς τυραννίας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Μακάριοι ἐσεῖς οἱ μέλλοντες νὰ γενῆτε αὐτόπται τῆς πτώσεώς του! Ἂν αὐτοῦ ἦναι πόστα διὰ τὸν ἄλλον κόσμον, μὴν ἀμελήσῃς νὰ μὲ δώσῃς τὰ εὐαγγέλια.

Μ' ἐρωτᾷς, εὐλογημένε, τί ἐπιθυμῶ, νὰ μὲ στείλῃς αὐτόθεν. Κανενὸς ἄλλου πράγματος χρείαν δὲν ἔχω παρὰ τῆς ἀγάπης σου· τοὺς συμπατριώτας ὅλους χαιρέτισ' ἀπὸ μέρους μου. Εὐτυχεῖτε ὅλοι!

Εἰς τὰς προσταγάς σας πρόθυμος ὁ
ΚΟΡΑΗΣ

Φύλασσέ μου τὴν Β. Τὸ συναξάριόν της δὲν μὲ συγχωρεῖ νὰ τὴν συναριθμήσω μὲ τὰς ἁγίας· ἐπιθυμῶ ὅμως τὴν ἀθώωσίν της διὰ πολλὰς αἰτίας, τὰς ὁποίας νὰ μωρολογῶ δὲν ἔχω καιρόν.

Δὲν ἠξεύρω, ἂν ἔμαθες ὅτι ἐμβῆκεν εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ γάμου ὁ Mendouze. Αὐτὸς μὲ τὸ γράφει μὲ πολλὴν χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν, προσθέτων ὅτι τοῦ αὔξησαν οἱ ἐπίτροποι καὶ τὸν ἐτήσιον μισθόν.

- Ἀλλαχόθεν μανθάνω, ὅτι ἔλαβε γυναῖκα πολλὰ νέαν (13 ἐτῶν), καὶ ὅτι φοβούμενος τὰς ἐνδεχομένας δυστυχίας, ἔγινε Σουλτάνος· χαρέμι δηλαδή, χωρὶς εὐνοῦχον ὅμως. Καὶ πάλιν ὑγίαινε!

Κάμε με τὴν χάριν νὰ εὐοδώσῃς ἀσφαλῶς εἰς τὸ Σάλεμ τῆς Ἀμερικῆς τὴν ἐδῶ κλεισμένην.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

14.

Ἐκ Παρισίων, 27 Σεπτεμβρίου, 1820.

Ἀγαπητὲ Φραγκιάδη,

Ἀσπάζομαί σε. Τὴν ἐπιστολὴν 19 Σεπτεμβρίου ἔλα-
βα, συνωδευμένην μὲ τὰς φλανέλας καὶ τὰ βρακία. Εὐ-
χαριστησε ἀπὸ μέρος μου ἀσπαζόμενος τὸν φίλον Κοντό-
σταυλον· καὶ εἰπέ τον ὅτι ἀρκετὰ εἶναι τὰ σταλθέντα·
ἄλλα πλέον δὲν χρειάζομαι.

Προχθὲς ἔλαβα ἀπὸ τὴν Χίον γράμματα καὶ τοῦ Βάμβα
καὶ τῶν Ἐπιτρόπων, μηνολογούμενα 16 Ἰουλίου. Τὸ
γυμνάσιον προκόπτει ἀπὸ τὸ καλὸν εἰς τὸ καλήτερον·
ἔχει μαθητὰς 476 ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 76 εἶναι ξένοι ἀπὸ
διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, πλὴν δύο, οἱ ὁποῖοι (πρᾶγμα
παράξενον καὶ τίμιον διὰ τὴν Ἑλλάδα) εἶναι Ἀμερικα-
νοί. Ἀκούεις, Κοντόσταυλε καὶ Φραγκιάδη; Ἀμερικανοί.

Τὰ ἔξοδα τοῦ γυμνασίου ἀναβαίνουν κατ' ἔτος εἰς τὰς
45 χιλιάδας γροσίων. Εἴθε ν' ἀναβῶσιν εἰς τὰς 100 χι-
λιάδας, καὶ νὰ εὐτυχήσωσιν αἱ ἐμπορικαί σας ἐργασίαι
ὅλων τῶν συμπατριωτῶν, διὰ νὰ ἐξαρκῆτε εἰς αὐτάς!

Τοῦ Φουρναράκη οἱ δύο υἱοὶ ἔφθασαν εἰς Χίον, καὶ μοῦ
ἀπέσπασαν ἀπὸ τὴν ψυχὴν φοβερὸν καρφίον, χειρότερον
ἀπὸ τὰ καρφία τοῦ Προμηθέως· διότι ἐκ παρακινήσεώς
μου κατεπείσθησαν καὶ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ νὰ ἐμπι-
στευθῶσι τὰ τέκνα των εἰς τὴν θάλασσαν.

Οἱ συμπατριῶται προσμένουν ἀφορμὴν πλοίου, νὰ πέμ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ψωσιν ἐδῶ διὰ τῆς Μασσαλίας δύο νέους, καὶ ἀφοῦ ἐ
στρέψωσιν αὐτοί, ἄλλους δύο, καὶ οὕτω καθεξῆς. Το
προσμένω μὲ ἀνυπομονησίαν. Πρὸ ἡμερῶν ἦλθε καὶ ἄ
λος ἐδῶ ἀπὸ τὸ Μομπελλιέρ, Φίλιππος Φουρναράκη
ἀνεψιὸς τοῦ ἐν Γιασίῳ Φουρναράκη, πτωχὸς ἀπὸ ἀργύρι
ὄχι ὅμως καὶ ἀπὸ μυαλά, ὅσον ἐκατάλαβα ἀπὸ τὴν συν
μιλίαν του. Ἐλπίζω ὅτι θέλει τὸν βοηθήσειν ὁ θεῖός του

Περὶ τοῦ Γλαράκη τόσον μόνον μανθάνω, ὅτι « εὗρ
κεν ἀνταγωνιστάς, ἢ μᾶλλον συκοφάντας, ἀπὸ τοὺς ἐπαγ
γελλομένους ὁμοτέχνους του· ἡ πρὸς αὐτοὺς ὅμως ὑπ
ροχή του τοὺς ἐταπείνωσεν ». Ἴσως αὐτοῦ ἔχετε εἰδή
σεις πλατυτέρας.

Τὸν ἐξοχώτατον Βογορίδην ἀσπάζομαι· καὶ χαιρετῶ
καὶ εὔχομαι ὅλους σας νὰ εὐτυχῆτε, καὶ νὰ κρατῆτε πάν
τοτε εἰς τὸν νοῦν τοῦτο, ὅτι ἐργάζεσθε ὄχι μόνον διὰ τὴ
οἰκογενείας σας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν Πατρίδα, χωρὶς τὴν
δόξαν τῆς ὁποίας μὴν ἐλπίζετε ὅτι θέλουν ποτὲ δοξασθῆ
οἱ οἶκοί σας, καὶ ἂν τοὺς γεμίσετε μὲ τοὺς θησαυροὺς τοῦ
Κροίσου. Ὄχι μὰ τὸν Θεόν! μὴ τὸ ἐλπίσετε. Βλέπετε
ὅτι ἡ φήμη τοῦ ζήλου σας σᾶς ἔφερε καὶ Ἀμερικανούς.

Καὶ πάλιν εὐτυχεῖτε!

Εἰς τὰς προσταγάς σας ὁ
ΚΟΡΑΗΣ.

Προχθὲς ἔστειλα τὴν δευτέραν καὶ τελευταίαν Κιβω
τὸν (εἰς τὴν Πατρίδα διὰ Μασσαλίας) βιβλίων ἀγορα
σμένων μὲ ἀργύρια τοῦ χρηστοῦ Βαρβάκη.

Ὁ εὐλογημένος Βάρβας μοῦ σημειόνει μόνα τὰ ὀνό
ματα τῶν νέων Ἀμερικανῶν Parson καὶ Fisk, καὶ ὄχ
τι πλέον. Ἐὰν κατὰ τύχην μάθετε αὐτοῦ, ποίας κατα
στάσεως, τίνων γονέων, καὶ ἀπὸ ποίαν πόλιν τῆς Ἀμ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μῆς εἶναι οἱ νέοι, μὴν ἀμελήσῃς νὰ μὲ τὸ γράψῃς. ἐν-
χόμενον νὰ ἔλθω εἰς χρείαν τοιαύτης εἰδήσεως.

Μὲ τὴν προλαβοῦσαν μου, φίλε Κοντόσταυλε, σ' ἐπα-
κάλεσα νὰ μὲ στείλῃς, ἂν ἔχῃς τι περίσσευμα ἀπὸ πώ-
ησιν βιβλίων μου, καὶ *ὄχι τι πλέον*. Σ' ἔγραφα καὶ
περὶ τῆς Ἑλληνίδος ζωγράφου.

15.

Ἐκ Παρισίων, 3 Ἰανουαρίου 1821.

Ἀγαπητὲ κ. Κοντόσταυλε,

Πρῶτον εἰς σὲ γράφω, τὸ νέον ἔτος τοῦτο. Ἔχε λοι-
πὸν καὶ πρῶτος τὰς εὐχάς μου, εὐχὰς ὁμοίας τῶν ὁποίων
ἔδωκεν ὁ Ἰσαὰκ πρὸς τὸν Ἰακώβ, ἂν καὶ δὲν εἴμεθα
οὔτε σὺ Ἰακώβ, οὐτ' ἐγὼ Ἰσαάκ. «Δῴη σοι ὁ Θεὸς ἀπὸ
τῆς δρόσου τοῦ Οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ποιότητος τῆς γῆς,
καὶ πλῆθος σίτου καὶ οἴνου!» Αἱ εὐχαί, βλέπεις, εἶναι
πλούσιαι· ὅθεν μὴ φθονήσῃς νὰ μεταδώσῃς ἀπ' αὐτὰς
καὶ εἰς τοὺς φίλους Φραγκιάδην καὶ Ι. Μαυροκορδάτον,
καὶ τοὺς λοιποὺς συμπατριώτας. Εὐτυχεῖτε ὅλοι! Ἐπειδὴ
κρίνω τὴν εὐτυχίαν σας εὐτυχίαν τῆς Πατρίδος.

Ἔλαβα τὴν ὁποίαν μ' ἔστειλες ἐπιστολὴν διὰ τοῦ
χρηστοῦ Βογορίδου. Ὡσαύτως μ' ἔφερε καὶ ὁ Φιλητᾶς
τὸ ζητηθὲν βιβλίον, περὶ τοῦ ὁποίου σὲ εὐχαριστῶ, προσ-
μένων καὶ τὴν φανέρωσιν τῆς τιμῆς του διὰ νὰ τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

περάσω εἰς τὸ ἔχειν τοῦ μεταξύ μας λογαριασμοῦ. Ἐπ
ρασα ὡς τόσον φρ. 23,50, τὰ ὁποῖα μ' ἔδωκεν ὁ κύρι
Πίκκολος ἐκ διαταγῆς σου.

Τὴν 25 Νοεμβρίου ἔστειλα πρὸς τοὺς Ἐπιτρόπους τ
εἰκόνα μὲ βιβλία, γράψας νὰ τὴν ἐντοπίσωσιν εἰς τ
βιβλιοθήκην. Ἐφανέρωσα εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς συνδρομ
τὰς εἰς βοήθειαν τῆς ζωγράφου.

Εἰς Μασσαλίαν ἐκατευοδώθησαν (καὶ τοὺς προσμέν
καθ' ὥραν) δύο νέοι σπουδασταί, πεμπόμενοι ἀπὸ τ
Ἐπιτρόπους, οἱ ὁποῖοι μὲ λέγουν, ὅτι μετὰ τὴν τελει
ποίησιν καὶ ἐπιστροφὴν αὐτῶν, μέλλουν νὰ πέμψωσιν ἄλ
λους, καὶ οὕτω καθεξῆς δύο πᾶσαν φοράν. Τοὺς γράφ
κ' ἐγώ, ὅτι τώρα, καὶ τώρα μόνον, ἠμποροῦν νὰ κυ
χηθῶσιν ὅτι ἔχουν γυμνάσιον, ἐπειδὴ τὸ κτίζουν εἰς τ
πέτραν. Ἕως τώρα ἐκρέμετο ἀπὸ τὴν ζωὴν ἢ τὸν θάνα
τον, ἀπὸ τὴν μονὴν ἢ τὴν ἀναχώρησιν ἑνὸς ἢ δύο διδα
σκάλων, ἤγουν ἐστηρίζετο εἰς τὴν ἄμμον. Ἔπρεπε νὰ τ
κάμωσι πολὺ ἀρχήτερα· ἀλλ' ὅμως ἂς γίνωνται τὰ καλά
καὶ ἂς μὴ παραπονώμεθα διὰ τὴν ἀργοπορίαν των. Κα
πάλιν εὐτυχεῖτε!

Ὁ συμπατριώτης καὶ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας στέλλω βιβλία δῶρα εἰς τὴν δη
μόσιόν σας βιβλιοθήκην. Ἓν ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ νέα
ἔκδοσις τῶν συγγραμμάτων τοῦ D'Aguesseau, ἐκείνου
δηλαδὴ εἰς τὸν ὁποῖον ἔψαλε τὴν ᾠδὴν κατὰ τὸ 1709
ἔτος Ἀντώνιος ὁ Κοραῆς. Πέμπεται ἡ ἔκδοσις εἰς τόμους
16 ὡς σημεῖον τῆς εὐγνωμοσύνης ἀπὸ τὸν ἐκδότην, ὅστις
ἔβαλεν εἰς τὸν πρῶτον τόμον εἰς χρυσοῦν χαρτίου φύλλον
ταύτην τὴν ἐπιγραφήν·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

A la bibliotheque publique
des habitants de Chios,
en reconnaissance
del'Ode chantée
il y a plus d'un siècle
en l'honneur de notre illustre
D'Aguesseau
par un de leurs Compatiotes
l'éditeur des œuvres de D'Aguesseau.

16.

3 Ἰανουαρίου 1821.

Ἀγαπητὲ κύριε Κοντόσταυλε,

Φοβούμενος τὸν κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμὴν φοβερίζοντά με θάνατον, ἔκρινα δίκαιον νὰ βάλω εἰς ἀσφάλειαν τὴν ὁποίαν σὲ ὑπεσχέθην χρυσῆν ταβακοθήκην. Ὅθεν ἀφίνων αὐτὴν εἰς τὸ δερμάτινον σακκίον, τὸ ὁποῖον καὶ μ' ἐστάλθη, τὴν ἔβαλα εἰς ἄλλο σακκίον καννάβινον, τὴν ἔρραψα, τὴν ἐσφράγισα μὲ τὴν αὐτὴν σφραγῖδα τῆς παρούσης ἐπιστολῆς (εἰκόνα τοῦ Ἀσκληπιοῦ), καὶ ἐπέγραψα τὸ ὄνομά σου. Οὕτως ἑτοιμασμένην τὴν ἔθηκα εἰς ἓν ἀπὸ τὰ συρτάρια τοῦ τραπεζίου μου καὶ τὴν ἐκλείδωσα. Ὅταν ἀκούσῃς τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου μου, γράψε τὸν φίλον μου καὶ ἐκβιβαστὴν τῆς διαθήκης μου (exe-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

cuteur testamentaire) Mr François Thurot, Profe
seur de Philosophie au College Royal de Franc
ὅστις θέλει τὴν σύρειν ἀπὸ τὸν τόπον της καὶ σὲ τὴν π
ραδώσειν, ἢ πέμψειν ὅπου εὑρίσκεσαι. Ἴσως εἰπεῖς, «Κ
διὰ τί δὲν μὲ τὴν πέμπεις τώρα;» Ἀλλά, φίλε ἡ τα
κοθήκη φέρει τ' ὄνομά μου καὶ τ' ὄνομα τοῦ χαριστ
Οἱ δύο του υἱοὶ σπουδάζουν ἐδῶ, αὐτὸς ἂν καὶ ἀπίθαν
ὄχι ὅμως ἀδύνατον, ἐνδέχεται νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπιθυμίαν
ἰδῇ τὴν πόλιν μας. Ὅλα ταῦτα μὲ βάλλουν εἰς τὸν κ
δυνον νὰ φανῶ καταφρονητὴς τοῦ δώρου του.

Σ' εὔχομαι νὰ ἐπάρῃς ἀπ' αὐτὴν ταβάκον ἑκατονταετ

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ

Μὴ κοινωνήσῃς ὅσα σὲ γράφω εἰς κανένα.

17.

Ἐκ Παρισίων, 17 Μαρτίου 1821.

Ἀγαπητὲ συμπατριῶτα,

Μὲ τὴν πρώτην σου ἐπιστολὴν 12 Ἰανουαρ. ἐτά
ξες τοὺς φίλους, καὶ τοὺς ἔκαμες νὰ τρέχωσιν ἐρωτῶ
τες, ἂν ψυχομαχῶ. Ἀφοῦ σ' ἐπληροφόρησαν, ὅτι ζῶ κ
πνέω ἀκόμη, φοβούμενος μὴ δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαί
ψυχομαχήσω, μὲ γράφεις τώρα (13 Μαρτίου) μὲ τ
συνειθισμένην σου γενναιότητα προσφέρων βοήθειαν χ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ικήν. Τὸ νόστιμον εἶναι ὅτι, κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας
βα ἀπὸ τὸν καλόν μας Ἀρχιερέα Ἰγνάτιον ἐπιστολήν,
ις μὲ προσφέρει ἄλλο εἶδος βοηθείας. Βοηθείας χρείαν
τὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχω. Μεγάλην χρείαν εἶχα παρηγο-
ς, καὶ τὴν ἀπέλαυσα καὶ αὐτὴν ἀπὸ σὲ καὶ ἀπὸ τὸν
ρχιερέα, καὶ ἀπὸ ἄλλους φίλους, καὶ τὴν ἀπολαμβάνω
τὴν αἰσθάνομαι καθ' ἡμέραν μὲ ἄκραν μου εὐχαρί-
τησιν. Βλέπω φανερά, ὅτι ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἀφοῦ
γχώρησε νὰ ποτισθῶ τόσα φαρμάκια εἰς τὰς τελευταίας
ρας τῆς ζωῆς μου, μοῦ ἐχάρισεν ἐξ ἐναντίας καὶ τὸ
πιφάρμακον, τὴν εὔνοιαν λέγω τῆς καλῆς μερίδος τῶν
ωγενῶν μου, διὰ νὰ καταισχύνῃ τοὺς ἐχθρούς μου.

Ναί, φίλε, δὲν ἐμπορεῖς νὰ φαντασθῇς πόσον γαληνίζει
ν ταραχὴν τῆς ψυχῆς μου ἡ εὐτυχία νὰ ἀγαπῶμαι ἀπὸ
ν καλὴν μερίδα τοῦ γένους μου. Οἱ θησαυροὶ τοῦ
ρσίου δὲν εἶναι τίποτε παραβαλλόμενοι πρὸς τόσην εὐ-
χίαν.

Σοῦ γνωρίζω λοιπὸν χάριν μεγάλην, ὄχι διὰ τὴν προσ-
ράν τῆς βοηθείας, τῆς ὁποίας ἂν εἶχα χρείαν, εἰς σὲ
τον (μὴν ἀμφιβάλλῃς) ἤθελα προσδράμειν, ἀλλ' ὅτι
προσφορά σου σημαίνει τὴν πρὸς ἐμέ σου εὔνοιαν· καὶ
την παρακαλῶ σε νὰ μοῦ φυλάξῃς μέχρι τέλους.

Σ' ἔγραψα ἂν δὲν μὲ λανθάνει ἡ μνήμη, ὅτι οἱ συμ-
τριῶται ἔπεμψαν ἐδῶ μὲ ἔξοδα τοῦ γυμνασίου δύο νέους
σουδαστάς. Πρὸ μικροῦ ἔπεμψα δῶρα εἰς τὴν βιβλιο-
ήκην τῆς Πατρίδος ἀπὸ ἀλλογενεῖς, καὶ μετὰ μικρὸν
χω νὰ πέμψω καὶ ἄλλα. Μ' ἐλύπησαν οἱ εὐλογημένοι,
ἀπέβαλαν (ὡς ἀκούω) τὸν διδάσκαλον τῆς Λαγκα-
τριανῆς μεθόδου. Ἡ ἀποβολὴ δὲν προέρχεται βέβαια,
γράφω πρὸς αὐτούς, ἀπὸ ἀφροντησίαν τῶν καλῶν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀλλ' ἀπὸ φόβον ἐνδεχομένων κακῶν. Μ' ὅλον τοῦτο κ
ὁ φόβος πρέπει νὰ ἔχῃ ὅρια. Τὸ γινόμενον εἰς ἡμᾶς σ
μερον δὲν ὁμοιάζει τὰ κοινὰ καὶ καθημερινὰ τῶν ἀνθρ
πων ἔργα, ἀλλ' ἔχει μητέρα τὴν δεκάτην ἐννάτην ἑκ
τονταετηρίδα, καὶ πηγάζει ἀπὸ τὴν αὐτὴν πηγήν, ὅ
ἔρρευσεν ἡ μεταβολὴ τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἱσπανίας, τ
Πορτογαλλίας, τῆς Νεαπόλεως (καὶ τὴν ὥραν ταύτ
λέγουν καὶ τῆς Σαβαυδίας), τοῦτο μόνον διαφέρον, ὅ
εἰς ἡμᾶς ἡ μεταβολὴ εἶναι ἀκόμη ἠθικὴ προετοιμαστι
τῆς πολιτικῆς. Τὴν πηγὴν ταύτην ὅστις τολμήσῃ νὰ τ
ῥάξῃ μέλλει νὰ πνιγῇ ἀπ' αὐτήν. Ὁ βρομερός μ
τύραννος πρὸ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἴσως εἶχ
ἀκόμη δύναμιν νὰ ἐμποδίσῃ τὸν φωτισμόν μας· ἀλλ
τώρα οἱ λεγεῶνες ὅλοι τῆς κολάσεως δὲν ἰσχύουν πίσ
κατὰ τῶν φώτων. Ταῦτα γράφω πρὸς τοὺς ἐπιτρόπου
ὄχι ν' ἀφήσωσι παντάσι τὸν φόβον, ἀλλὰ νὰ μὴ κυριεύω
ται τόσον ἀπ' αὐτόν, ὥστε ν' ἀμελῶσι τὰ καλὰ καὶ συμ
φέροντα εἰς τὴν Πατρίδα.

Κάμε με τὴν χάριν νὰ μὲ στείλῃς μὲ πρώτην ἀφορμ
τὰ Ἠθικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, αὐτοῦ τυπωμένα Ethico
rum Nicomachiorum libri X. Gr. et Lat. notis il
lustravit Guil. Wilkinson. Αὐτὰ εἶναι Γραικολατι
εἰς μῆκος 8ον πρώτην φορὰν τυπωμένα εἰς Oxford 1716
ἀλλὰ τώρα μανθάνω ὅτι ἐξεδόθησαν καὶ δεύτερον κατ
τὸ 1803 ἔτος, ἢ ἐκεῖ ἢ αὐτοῦ δὲν ἠξεύρω. Ταύτην λέγ
τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1803 ἐπιθυμῶ.

Ὅταν σὲ λέγω χάριν, νοῶ ἀληθῆ χάριν, ἤγουν νὰ μ
σημειώσῃς τὴν τιμὴν διὰ νὰ τὴν περάσω εἰς τὸ χρέος μο
εἰς τὸν μεταξύ μας λογαριασμόν, ἀλλέως μοῦ ἀφαιρεῖς τ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λευθερίαν νὰ σὲ ζητήσω εἰς τὸ ἑξῆς, ἂν ἔλθω εἰς χρείαν, ἄλλα βιβλία.

Τὸν χρηστὸν κύριον Φραγκιάδην καὶ τοὺς λοιποὺς συμπατριώτας ὅλους ἀσπάζομαι. Εὐτυχεῖτε ὅλοι!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ

18.

Ἐκ Παρισίων, 26 Ἀπριλίου 1821·

Ἀγαπητὲ συμπατριῶτα,

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 6 τοῦ παρόντος, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὸ ὁποῖον μ' ἔστειλες βιβλίον διὰ τοῦ κυρ. Μάνου. Σ' εὐχαριστῶ ἀπὸ ψυχῆς διὰ τὴν προθυμίαν, κ' ἤθελα εὐχαριστηθῆν πλειότερον, ἂν μ' ἐσημείονες ἐντάμα καὶ τὴν τιμήν του.

Ἀπορῶ, φίλε μου, διὰ τί δὲν μ' ἀναγγέλλεις τὴν παραλαβὴν τοῦ ὁποίου σ' ἔστειλα τὴν 25 Μαρτίου χονδροῦ πλίκου γραμμάτων. Ἂν δὲν τὸν ἔλαβες, παρακαλῶ σε νὰ μὲ τὸ σημειώσῃς πάραυτα εἰς δύο λόγια, γραμμένα, ἂν ἦναι δυνατόν, γαλλιστί, διὰ νὰ τὸ ζητήσω ἀπὸ τὴν πόσταν ἢ αὐτό, ἢ κἂν τὸ ὁποῖον ἐπλήρωσα χονδρὸν ἀγώγιον.

Χθὲς τὸ ἑσπέρας ἔλαβα γράμμα ἀπὸ τὸν Βλαστὸν τῆς Βιέννης. Ὁ Ὑψηλάντης (κατὰ τὸ λέγειν του) εἶχε φθάσειν εἰς Φοξάνι, ἀπέχον 32 ὥρας μακρὰν ἀπὸ τὸ Βου-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κουρέστιον. Οἱ Τοῦρκοι φεύγουν πανταχόθεν καὶ κρύπτον-
ται εἰς τὰ κάστρα. «Γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος κα-
» ὀλίσθημα, καὶ ἄγγελος Κυρίου καταδιώκων αὐτούς!
Εἴθε μόνον εἰς τὴν τόσην ἀνεμοζάλην νὰ μὴ πάθωσιν
ἡμέτεροι καὶ ἄλλα νέα κακά!

Ἡ κεφαλή μου γέμει ὕλην διὰ πέντε κόλλαις χαρτίου
ἀλλὰ μὲ λείπει καὶ ὁ καιρὸς καὶ ἡ δύναμις νὰ τὰ κενώ-
σω. Πνίγομαι ἀπὸ ἀσχολίας καὶ γεροντικὰς ἀσθενείας.
Ἀσχολίας εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ἔχῃς καὶ σύ· μένει νὰ
σ' εὐχηθῶ γῆρας μακρὸν χωρὶς ἀσθενείας! Γιαίνετε
ὅλοι σας ὅσοι κ' εὑρίσκεσθε αὐτοῦ.

Εἰπέ με νὰ ζήσῃς! πότε μελετᾷς διὰ τὴν Πατρίδα καὶ
πόθεν μέλλεις νὰ διαβῇς.

Ὁ φίλος καὶ συμπατριώτης
ΚΟΡΑΗΣ.

19.

Ἐκ Παρισίων 16 Ἰουλίου 1821.

Φίλε συμπατριῶτα,

Δὲν σὲ ἐλησμόνησα· εἶχα τὴν διεξοδικὴν ἐπιστολήν σου
τῆς 7 Μαΐου· ἀλλὰ μ' ἔλιπεν ὁ καιρός, μ' ἔλιπεν ἡ δύ-
ναμις ἡ σωματική, καὶ τὸ πλέον ἀναγκαῖον τῶν ἄλλων,
τῆς ψυχῆς ἡ ἡσυχία, τὴν ὁποίαν εἶχαν ταράξειν πρὸ πολ-
λοῦ διάφοροι περιστάσεις, καὶ τὴν ἐκαταζάλισαν τώρα,
ἀντὶ νὰ τὴν γαληνίσωσι, τῆς Ἑλλάδος αἱ συμφοραὶ ὅγι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ων ὅσαι συνέβησαν, ὅσον ὅσας ἀκόμη μᾶς φοβερίζει τὸ ...ρομάχημα τοῦ τυράννου. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι τὸ ...ιον πνέει τὰ λοίσθια· οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ἑλλὰς ...λλει νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπ' αὐτόν· ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ ἀ...ράσωμεν τὴν ἐλευθερίαν ὑπερβολικά.

Μὲ θλίβει ἀκόμη καὶ ὁ λογισμός, μὴ οἱ καλοί σου Ῥ. ...ς πραγματεύονται, ὡς ἐπραγματεύοντο ἕως τώρα οἱ ...ρωπαῖοι τοὺς μαύρους τῆς Ἀφρικῆς· μὴ μᾶς ἔβαλαν ...πρὸς νὰ δαμάσωμεν πρῶτοι ἡμεῖς τὸ θηρίον, διὰ νὰ ...σωσιν ἔπειτα εἰς αὐτὸ τὴν τελευταίαν πληγὴν αὐτοί. ...αύτη πολιτικὴ εἶναι ἀσυγχώρητος. Κατὰ τὰς τελευ...αίας εἰδήσεις, αἱ σφαγαὶ ἤρχισαν πάλιν εἰς τὴν Κων...ταντινούπολιν μὲ πλειοτέραν θηριωδίαν. Τρέμει ἡ χείρ ...ου, οὐδ' ἐμπορεῖ νὰ γράψῃ περισσότερα. Τῶν Κοζάκων ...τὸν τόπον ἐλάβαμεν, μὲ ταύτην ὅμως τὴν διαφορὰν ὅτι ... Κοζάκοι φονεύουν πλέον παρὰ φονεύονται, ἡμεῖς δὲ οἱ ...παλαίπωροι κινδυνεύομεν νὰ κενώσωμεν τὴν γῆν τῆς Ἑλ...άδος, διὰ νὰ ἔλθωσιν ὕστερον νὰ τὴν κατακληρονομή...σωσιν οἱ Κοζάκοι.

Τὴν περασμένην ἑβδομάδα σοῦ κατεύθυνα τὸν ἐξοχώ...τατον ἰατρὸν Ἠπίτην. Εἰπέ τον ἀσπαζόμενος, ὅτι μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἔλαβα ἀκόμη δι' αὐτὸν ἀπὸ τὴν πό...ταν δύο ἐπιστολὰς φορτισμένας (chargées) καθὼς λέγουν, ...αὶ τὰς κρατῶ κατὰ τὴν ὁποίαν μ' ἔδωκε διαταγήν, ἕως ...ὰ ἐπιστρέψῃ. Ὑγίαινε! Ὑγιαίνετε ὅλοι οἱ αὐτοῦ συμ...πατριῶται!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Παρακαλῶ σε νὰ μὲ κάμῃς τὴν χάριν νὰ μοῦ προμη...θεύσῃς τὴν νέαν ἔκδοσιν τοῦ *Θεατοῦ*, ἐκδομένην πρὸ τριῶν

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐτῶν. Ἰδοὺ ἡ ἐπιγραφή του: The Spectator with no
tes and a general index, Stereotyped. London. 181
Πρόσεχε, φίλε, νὰ ἔχῃ τὸν πίνακα· χωρὶς πίνακα δὲν τ
θέλω, ἐπειδὴ τὸν ἔχω εἰς ὀκτὼ τομίδια. Διὰ μόνον τ
πίνακα ἐπιθυμῶ τὴν νέαν ταύτην ἔκδοσιν.

Παρακαλῶ σε ἀκόμη καὶ τοῦτο, νὰ παρακαλέσῃς τ
Ἠπίτην νὰ σὲ τὸν πληρώσῃ, καὶ νὰ τὸν φορτισθῇ δι' ἐμ
Ὅταν μὲ τὸν φέρῃ, θέλω τὸν δώσει τὴν τιμήν. Καὶ π
λιν ὑγίαινε!

20.

Ἐκ Παρισίων, 27 Νοεμβρίου 1821.

Ἀγαπητὲ συμπατριῶτα,

Εὐχαριστῶ ὅτι με ἐνθυμήθης. Τὴν ἐπιστολήν σου τῆ
9 τοῦ παρόντος ἀνέγνωσα μ' εὐχαρίστησιν, παρεκτὸς τοῦ
μέρους, ὅπου λέγεις ὅτι ὁ στόλος τῶν βαρβάρων ἐσώθη
πάλιν εἰς τὰ Δαρδανέλια. Τοῦτο ἐλύπησε πολὺ κ' ἐμ
καὶ τοὺς ἡμετέρους, οἱ ὁποῖοι σὲ ἀσπάζονται ὅλοι. Ἐλπ
ζομεν ὅμως καὶ εἰκάζομεν ἀπ' ὅσα ἀναγγέλλουν αἱ ἐδ
ἐφημερίδες συμφώνως, ὅτι ἡ εἰς τὸ Βυζάντιον σωτηρί
των δὲν εἶναι ἀκόμη βεβαία. Οἱ Ἄγγλοι τουρκίζουν ἀνα
σχύντως· πλὴν «ἔχει ὁ Θεὸς ἔκδικον ὅμμα». Ἔρχετ
καὶ αὐτῶν ἡ ἀπώλεια, ἂν ἡ ἱστορία δὲν ψεύδεται· κα
τὴν ὁποίαν κακὸν τέλος ἔλαβαν ὅλαι αἱ μισάνθρωποι π
λιτεῖαι. Ὁ γελοιότατος τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Μ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μᾶς ἐξηγεῖ τὸ Εὐαγγέλιον, δείχνει ὅτι ἀπεφάσισαν νὰ
ὠσωσι τὴν ἀναισχυντίαν μὲ τὴν ἀδικίαν. Ὅταν τὸν
παραβάλλω μὲ τὸν γενναιότατον Γορδόν, ἐνθυμοῦμαι καὶ
δὲν θέλων τὴν παροιμίαν τοῦ μακαρίτου πάγε μου, « Ἀν-
θρωποι κ' ἀνθρωπάκια καὶ κτλ. »

Ἐγέλασα ἀναγινώσκων τὴν φιλαργυρίαν καὶ τὴν ἀπο-
τυχίαν τοῦ Παπᾶ μας. Ἐξηγεῖ καὶ αὐτὸς τὸ Εὐαγγέ-
λιον, καθὼς ὁ Μ. Πολεμεῖ τοὺς Τούρκους ὑπὲρ ἀργυρίου,
καθὼς οἱ ἄλλοι ὁμογενεῖς του τοὺς πολεμοῦν ὑπὲρ ἐλευ-
θερίας.

Δὲν μὲ λέγεις πότε ἐπιστρέφεις. Ὀλίγας ἑβδομάδας
μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σου ἐξέδωκα τὰ ΠΟΛΙΤΙΚΑ τοῦ
Ἀριστοτέλους, κρίνας αὐτὰ ἀναγκαῖα εἰς τὰς παρούσας
(χαροποιὰς καὶ λυπηρὰς ἐντάμα) περιστάσεις. Ἐπρό-
σθεσα εἰς αὐτὰ καὶ μακρὰ Προλεγόμενα, εἰς τὰ ὁποῖα
ἐκθέτω καὶ τὰς ἀρετὰς τῶν προγόνων μὲ τὰς ὁποίας
ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὰς πολλὰς των φιλαρ-
χικὰς καὶ ὀλιγαρχικὰς των μωρίας, διὰ τὰς ὁποίας δὲν
ἴσχυσαν νὰ τὴν φυλάξωσι. Μόνα τὰ Προλεγόμενα ταῦτα
περιέχονται εἰς 142 σελίδας. Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος, ἐπειδὴ
δὲν ἔχω τὸν τρόπον νὰ σκορπίσω γρήγορα ἐξ αὐτῶν τινὰ
εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδόθησαν. Ἄλλο
λυπηρότερον· ἂν εἶχα δύναμιν νὰ ἐπιχειρήσω ἄλλο τίποτε,
ἡ ἔκδοσις τῶν Πολιτικῶν, καθὼς καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς ἄλλη
τῆς Συμβουλῆς τῶν τριῶν λῃστῶν μοῦ δένουν τὰς χεῖ-
ρας· διότι μ' ἐξεκένωσαν ἀπὸ ἀργύριον. Μόνα τὰ Πολι-
τικὰ μὲ ἔκαμαν νὰ δαπανήσω περίπου τὰς 3000 φρ.

Ἂν εἶχες τὸν τρόπον νὰ μοῦ πωλήσῃς καμμίαν ἑκα-
τοντάδα σωμάτων, ἐμποροῦσα νὰ σὲ τὰ πέμψω διὰ Μασ-
σαλίας. Ἀλλὰ πρὸς τίνα, καὶ πῶς, καὶ ἀπὸ τίνα νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προσμένω τῆς πωλήσεως τὴν καθάρισιν; ὅλα ἄπορα κα
ἀμήχανα, διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς ἀλληλογραφίας, τὴ
ὁποίαν πάσχομεν, χάρις εἰς τοὺς φίλους μας τοὺς διδά-
σκάλους καὶ ὀπαδοὺς τοῦ Εὐαγγελίου! Ἂν ἐγνώριζα τὸν
καλὸν Δεσπότην, ὅστις διὰ νὰ διδάξῃ τοὺς Τούρκους τὸ
Εὐαγγελικὸν «Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον» σκο-
κίζει αὐτὸς τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον, ἤθελα τὸν στεί-
λειν 100 σώματα διὰ τὸν ζῆλον του. Πρὸς τὸν Βάμβα
ἔστειλα δύο σώματα διὰ δύο ὁδῶν, διὰ τὸ ἀσφαλές· καὶ
μ' ὅλον τοῦτο δὲν εἶμαι βέβαιος ἂν τὰ λάβῃ καὶ πότε
μέλλει νὰ τὰ λάβῃ. Ἂν ἔχῃς τὸν τρόπον, γράψε με. Ἂν
ἔχῃς τὸν τρόπον λέγω νὰ τὰ πωλήσῃς· διότι ἀλλέως δὲν
τὰ κινδυνεύω. Ἐδῶ τὰ δίδω εἰς τοὺς βιβλιοπώλας
εἰς φύλλα, πρὸς φρ. 11,50, καὶ αὐτοὶ τὰ πωλοῦν 13
ραμμένα ἢ στιχωμένα· πρέπει νὰ σταλθῶσιν; Ὑγαίνε

Καὶ πάλιν ἀσπάζομαί σε καὶ σὲ πέμπω διὰ Μασσαλίας
τὸ ἀντίγραφον τῆς ὁποίας σ' ἔστειλα χθὲς διὰ Λόνδρ
ἐπιστολῆς.

21.

Ἐκ Παρισίων, 8 Μαρτίου 1822.

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Φίλε συμπατριῶτα,

Ἀπὸ τὴν 18 Ἰανουαρίου ἐπιστολήν σου, μανθάνω
πολλὴν μου εὐχαρίστησιν, ὅτι ὑγιαίνεις, καὶ πιθανόν,
καὶ εὐτυχεῖς. Ἐπειδὴ δὲν δείχνεις ὄρεξιν πολλὴν νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

...χάψης. Αἱ περὶ τῆς κοινῆς Πατρίδος ἐλπίδες σου μὲ ...φαίνουν· ἀλλὰ δὲν μοῦ ἐλευθερόνουν τὴν ψυχὴν ἀπὸ ...νας φόβους περὶ τοῦ μέλλοντος. Φόβους λέγω, ὄχι ...λον ἀπὸ τοὺς Τούρκους· αὐτῶν ὁ ζυγὸς ἐσυντρίφθη, ... δέκα ἄλλαι δυναστεῖαι ὅμοιαι καὶ τὴν δύναμιν καὶ ...ν ψυχὴν τῆς Ἀγγλίας δὲν θέλουν δυνηθῆν νὰ τὸν ἐξα...θέσωσιν. Οἱ φόβοι μου γεννῶνται ἀπὸ ἄλλας αἰτίας, ...ς ὁποίας νὰ ἐκθέσω εἰς πλάτος δὲν μὲ συγχωροῦν οὔτ' ...αιρὸς οὔτε ἡ σωματική μου δύναμις. Τοῦτο μὲ κακο...νεται πολύ, ὅτι εἰς τὸ Ἑλληνικὸν συνέδριον, ἢ ὡς τὸ ...νομάζεις *Κονγκρέσο*, δὲν εὑρίσκονται καὶ τινὲς Χῖοι. Ἡ ...λογή μάλιστα τοῦ Προέδρου μὲ ἀναγκάζει νὰ συμπε...ρνω ἓν ἀπὸ τὰ δύο ταῦτα. ἢ ἡ Ρ. ἔχει τὴν χεῖρά της ...ὶς τὰς Ἑλληνικὰς ὑποθέσεις, καὶ ἤρχισε νὰ τὰς διοικῇ ...ὸ τῆς ὥρας ταύτης, ἢ αἱ διχόνοιαι τῶν ἡμετέρων ἔδω...σιν ἀφορμὴν καὶ δύναμιν εἰς τὸ μειράκιον νὰ προεδρεύῃ. Παράβαλε τὸν πρόεδρόν μας μὲ τὸν Βασιγκτῶνα, μὲ τὸν Βιλιβάρ, μὲ τὸν . . . . μὲ τὸν . . . . καὶ θέλεις κατα...λάβειν τί λέγω καὶ τί θρηνῶ. Συλλογίσου ἀκόμη ὅτι οἱ ...ρόεδροι τῶν Ἀμερ. ὀνομάζονται πολῖται (citoyens) καὶ ...ὁ ἡμέτερος, Πρίγκιψ, καὶ πρίγκιψ Τουρκικῆς γενέσεως· ...ὅνος σὺ τὸν ὀνομάζεις μὲ ψιλὸν τὸ ὄνομά του. Αἱ ἐφη...μερίδες μας ἔλεγαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὅτι τὸν ὠνόμασαν ...ὶ Empereur des Hellènes . . . Εὖγε! φίλε μου Κον...σταυλε. . . . . Αἱ ἐφημερίδες βέβαια ψεύδονται, ἐπειδὴ ...ναι ἀδύνατον νὰ ἔφθασαν ἀκόμη εἰς τόσην μωρίαν. Ἀλλὰ ...αὶ αἱ ψευδεῖς αὗται φωναὶ ἀποδείχνουν ὅτι τὰ πράγματά ...ας εἶναι εἰς μεγάλην ἀταξίαν. Ἴσως μὲ παρηγορήσῃς ...λέγων, ὅτι ὅπως καὶ ἂν καταντήσωσιν, εὐτυχεστέρα θέ...λει εἶσθαι ἡ κατάστασίς μας, παρὰ τὴν Τουρκικὴν κατά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

στασιν. Ναί, ἀλλὰ δι' ὀλίγους χρόνους. Ἡ πρόοδος τ
παιδείας μέλλει ἐξ ἀνάγκης νὰ ζητήσῃ διόρθωσιν ὅλ
τῶν κακῶς τώρα ἀρχισμένων· καὶ τοιαῦται διορθώσ
δὲν γίνονται χωρὶς ἐμφύλιον πόλεμον, εἰς τὸν ὁποῖον δ
ἔχουν πλέον νὰ πολεμῶσι Τούρκους, ἀλλὰ νὰ σφάζω
Γραικοὶ Γραικούς. Τοιοῦτοι λογισμοί, φίλε, μοῦ θλίβ
καὶ μοῦ τυραννοῦν τὴν ψυχήν.

Ἀφίνω τὰ μεγάλα ταῦτα καὶ ἀξιόλογα, καὶ ἔρχομαι
τὰ μικρά. Ἡ ὄπισθεν σημειωμένη κιβωτὸς τῶν βιβλί
πέμπεται σήμερον εἰς Μασσαλίαν πρὸς τοὺς κ. Ἀργέντ
καὶ συντρ. πρὸς τοὺς ὁποίους γράφω, ὡς ἐπιθυμεῖς, ν
σὲ τὴν πέμψωσιν αὐτοῦ ἀμέσως μὲ πρώτην εὐκαιρίαν
Βλέπεις, ὅτι τῶν Πολιτικῶν εἶναι μόνα 31 σώματα στ
χωμένα· τόσα μόνα εὑρέθησαν προχειρα δεμένα· ἂν ἐβά
καὶ τὰ λοιπὰ εἰς τὸν στιχωτήν, ἐχρειάζοντο ἀκόμη 8
10 ἡμέραι· ὅθεν διὰ νὰ μὴν ἀργοπορήσῃ ἡ κιβωτὸς
ἠναγκάσθην νὰ βάλω τὰ λοιπὰ ῥαμμένα, τὰ ὁποῖα δύν
σαι νὰ στιχώσῃς αὐτοῦ. Τὰ Πολιτικὰ πωλῶνται ἐδῶ πρ
φρ. 13 τὸ σῶμα· οἱ δὲ βιβλιοπῶλαι τὰ λαμβάνουν ἀπ
ἐμὲ σώματα 13 διὰ 12 πρὸς φρ. 11,50. Τὸ περιπλέο
$^{10}/_{100}$ ἀφαιρεῖται διὰ τὰ μετρητά, ἂν θέλῃς νὰ πληρώ
σῃς μετρητά, ὡς ἔκαμαν οἱ ἐν Τεργέστῃ, οἱ ὁποῖοι ἐζήτ
τησαν καὶ ἔλαβαν μερικὰ σώματα.

Τῆς Ἰλιάδος ἐζήτεις πέντε σώματα καὶ τόσα μόνα
ἔβαλα.

Τῆς δὲ Συμβουλῆς ἐζήτεις 20, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἔβαλα
26, ἤγουν 24 μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ 13ου. Σοῦ τὸ
λογαριάζω 10 σολδία ὀλιγώτερον ἀπ' ὅ,τι πωλεῖται ἐδῶ
διότι κατὰ δυστυχίαν δὲν ἔφθασα νὰ στείλω εἰς τὴν Ἑλ
λάδα πρὶν τῆς ταραχῆς, καὶ ἔμειναν εἰς βάρος μου πολλ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰ Σαλπίσματα εἶναι διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐδῶ εὑρι-
σκομένου σπουδαστοῦ συμπατριώτου κ. Φιλίππου Φουρ-
νάκη, περὶ τῶν ὁποίων θέλει σὲ γράψειν αὐτός.

Δὲν ἐξεύρω πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν σιωπὴν τοῦ Βάμβα.
Μόνον του μόνην ἐπιστολὴν ἔλαβα ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀποῦ
ἀπατευοδόθη εἰς Ὕδραν. Ἡ σκληρά του σιωπὴ αὐξάνει
τὰς ὑποψίας μου, μὴ δὲν τὸν ἀρέσκωσι μηδ' αὐτὸν ὅσα
πρέπει καὶ ματαίως ζητεῖ νὰ διορθώσῃ. Ἂν εἶχέ τι ἀλη-
θῶς εὐφρόσυνον, διὰ τί νὰ μὴ μὲ τὸ κοινωνήσῃ;

Ὑγίαινε καὶ εὐτύχει! Ο. Ο.

Ἐπιστολῆς τοῦ Κυπρίου καὶ τοῦ Νόμῳ καλὸν δὲν
ἔχω οὐδὲ ἓν σῶμα. Ἂν ἐπιθυμῇς ἀπ' αὐτὰ πρέπει νὰ
μοῦ ζητήσῃς ἀπὸ τὸν ἐν Τεργέστῃ Πανταλ. Μαυρογορδ.
καὶ Ἰακ. Ῥώταν.

Πρὸς τὸν Ἀργέντην γράφω νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν κιβωτὸν
ἀπὸ κίνδυνον θαλάσσης διὰ φρ. 700.

Τώρα βλέπω τὰς γεροντικὰς τῆς κεφαλῆς μου τερα-
τείας. Εἰς τὸν λογαριασμὸν τῆς Ἰλιάδος σοῦ ἐπέρασα στι-
χωτικά, μ' ὅλον ὅτι εἶναι ἀστίχωτα (στιχωμένα πρό-
χειρα δὲν εἶχα)· ἀφαίρεσε λοιπὸν ἀπ' ὅλην τὴν ποσότητα
φρ. . . . μένουν φρ. . . .

Ἰλιάδος 5 σώματα εἰς τόμους 20 φρ. 50.

ἀφ. $^{10}/_{100}$ . . . . . 5 φρ. 45.

Μοῦ χρεωστεῖς λοιπὸν ἀντὶ φρ.659,80,μόνα φρ. 650,80.

Ὁ Βογαρίδης καὶ Πίκκολος σὲ ἀντασπάζονται.

Ἂν ἐνθυμᾶσαι τὴν κατοικίαν τοῦ H. Tulk, σημείωσέ
με την. Μοῦ ἔγραψε μακρὰν ἐπιστολήν, ζητῶν μακρὰν
ἀπόκρισιν. Διὰ νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὸ βάρος, ἄλλο μέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σον δὲν εὑρίσκω, πλὴν νὰ τοῦ πέμψω ἓν σῶμα τῶν Π
λιτικῶν.

Τὰ 120 τοῦ Φιλ. Φουρν. εἶναι ἀληθῶς ἰδικά του.
Ἀτρόμητος τοῦ ἀφῆκε τὴν ἔκδοσιν ὅλην, διότι αὐτ
βοηθεῖ τὸν Ἀτρόμητον εἰς γραψίματα καὶ ἄλλα. Ὅ
παρακαλῶ σε, φρόντισε νὰ τοῦ τὰ σκορπίσῃς. Ἔκαμ
ἴσως χρυσῆν δουλείαν, ἂν τὸν ἔπεμπες τίποτε καὶ π
πωληθῶσιν. Ὁ ἐν Γιασίῳ θεῖός του Σταμάτης μόλις
ὑπεσχέθη 1000 φρ. κατ' ἔτος, καὶ ἐμποδίσθη ἀπὸ τ
παρ' ἐλπίδα θορύβους τῆς Ἑλλάδος· οὐδ' ἐξεύρομεν
δὲν τὸν συνέβη καὶ τίποτε δεινόν.

Σημείωσις τῶν περιεχομένων εἰς τὴν κιβωτὸν A.C.N
1 σταλθεῖσαν πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ κ. Ἀργέντην κα
συντροφίαν·

Τόμοι 31 σώμ. 31 Πολιτ. Ἀριστ. στιχ.		
» 22 » 22 » » ῥαμ.	σώμ. 53	
ὅθεν ἀφαιρῶ 1 δῶρον εἰς τὸν Α. Κοντόσταυλον		1
	μένουν	52
ἀφαιρῶ 1 σῶμα εἰς πᾶσαν δωδεκάδα		4
		48
48 σώματα πρὸς φρ. 11,50, φρ. 552		
ἀφαιρῶ $^{10}/_{100}$ διὰ τὰ μετρητὰ	55,20	φρ. 496,80
προσθέτω στιχωτικὰ 31 σωμάτων		31,—
		φρ. 527,80
Τόμ. 20 σώμ. 5 Ἰλιάδος Α.Β.Γ.Δ.	50,—	
στιχωτικὰ 20 τόμων	10,—	
	φρ. 60	
ἀφαιρῶ διὰ τὰ μετρητὰ $^{10}/_{100}$	6	54,—
Πρὸς μεταφορὰν		φρ. 581,80

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκ μεταφορᾶς . . . . . φρ. 581,80

Τύπ. 26 σώμ. 26 Συμβουλὴ 3 Ἐπισκόπων
Λιθαιρῶ 1 εἰς Π. δωδ. 24 πρὸς $2^1/_2$ φρ. 60
ἀφ. διὰ τὰ μετρητὰ 6
φρ. 54
προσθέτω στιχωτικὰ 26 σωμ. 13 67,—
φρ. 648,80

Κιβωτόν, μετακομιδὴν καὶ ἄλλα
μικρὰ ἔξοδα. . . . . 11,—
φρ. 659,80

Σάλπισμα πολεμιστήριον διὰ λογαριασμὸν τοῦ κ. Φιλίππου Φουρναράκη.

22.

30 Ἰουλίου 1822.

Ἀγαπητὲ συμπατριῶτα,

Εἰς τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ὀδυνηρᾶς μου ζωῆς μὲ ποτίζει ἡ τύχη μὲ τὰ πλέον πικρὰ φαρμάκια. Ἡ φρικτὴ συμφορὰ τῆς Πατρίδος, παρεκτὸς τῶν κοινῶν δυστυχιῶν μὲ πληγόνει καθ' ἡμέραν μ' ἀγγελίας κακῶν, συμβάντων εἰς γνωστοὺς καὶ φίλους ἰδίους· μεταξὺ τῶν ὁποίων κατέχεις τὸν πρῶτον τόπον. Εἴθε οἱ συγγενεῖς σου νὰ ἦναι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀλίγων, ὅσοι εὐτύχησαν νὰ φύγωσι τὰς τυρρεις! Καὶ τοῦτο, φίλε, σοῦ ζητῶ ὡς εὐεργεσίαν, νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μοῦ προφθάσῃς χωρὶς ἀναβολὴν τὴν χαρμόσυνον ἀγγελί
τῆς ἀποφυγῆς των.

Τὴν ἐπιστολήν σου 8 Ἰουνίου ἔλαβα, καὶ μετ' ὀλίγ
ἡμέρας ἀπὸ τὸν κ. Φραγκιάδην τὰ 760 φρ. ἐκ τῶν ὁποί
παρέδωκα τὰ 100 εἰς τὸν Φουρναράκην, ὡς βλέπεις ἐ
τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἐπιστολήν του. Ποτὲ ἀργύριον δ
μοῦ ἦλθεν εἰς καιρὸν πλειοτέρας χρείας. Διότι, φίλε μο
ἐτόλμησα νὰ ἐπιχειρήσω εἰς τὸ γῆράς μου πρᾶγμα, τ
ὁποῖον δὲν ἐτόλμησα ποτὲ οὐδ' εἰς τὴν νεότητά μο
ἤγουν νὰ ἐκδίδω ἐνταυτῷ δύο συγγράμματα παλαι
συμφέροντα (κατὰ τὴν κρίσιν μου) εἰς τὰς παρούσας περ
στάσεις. Ἐλπίζω τὸ ἐρχόμενον φθινόπωρον νὰ τελειώ
τὸν τύπον, ἂν δὲν σχάσω ἀρχήτερα καὶ ἀπὸ τὴν λύπ
καὶ ἀπὸ τὸν κόπον. Ἡμέραν καὶ νύκτα καταγίνομαι ε
αὐτά, καὶ ἐξαιρέτως εἰς τὰ μακρὰ Προλεγόμενα τοῦ πρ
του· εἰς τὰ ὁποῖα ἐφανέρωσα τινας ἀληθείας (sans fa
çon), ἴσως ὄχι εὐαρέστους εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν τζελεπ
δων μας.

Οὔτε δύναμιν οὔτε καιρὸν ἔχω νὰ προχωρήσω παρέκτ
Διπλῆν σὲ πέμπω τὴν παροῦσαν. Εἴθε νὰ σ' εὕρῃ χα
ροντα διὰ τὴν λύτρωσιν τῶν οἰκείων!

Ὁ φίλος σου κοινωνὸς καὶ τῆς χαρᾶς σου καὶ τῆς λύπ

Κ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

23.

Ἐκ Παρισίων 25 Ὀκτωβρίου 1822.

Καλὲ καὶ φρόνιμε πατριῶτα.

Ἡ ἐπιστολή σου 12 Σεπτεμβρίου μοῦ κατεσπάραξε τὰ πλάγχνα, καὶ παρηγορίαν ἄλλην εἰς αὐτὴν δὲν εὕρηκα παρὰ τὴν φιλόστοργόν σου περὶ τῆς Πατρίδος φροντίδα. Δὲν ἀπελπίζομαι δι' αὐτήν, ἐνόσῳ ἔχει ἀκόμη τέκνα ὅμοια τοῦ Κοντοσταύλου.

Οὐδ' ἐγώ, φίλε μου, ἔμεινα παντάπασιν ἄφροντις περὶ τῆς δυστυχεστάτης Χίου. Καὶ πρὶν μὲ γράψῃς, ἢ μὲ γράψῃ τις ἄλλος, ἔγραψα τὴν 11 Ἰουλίου πρὸς τὸν Βαρβάκην δεόμενος νὰ βοηθήσῃ τὴν Πατρίδα εἰς ἐξαγορὰν αἰχμαλώτων. Ἐδῶ κλεισμένην σοῦ στέλλω τὴν ἀπόκρισίν του, ἥτις κατ' ὀργὴν Θεοῦ, διὰ νὰ μοῦ διπλώσῃ τὴν λύπην, μοῦ ἦλθε τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ὥραν, ὅτε ἀνεγίνωσκα τὴν ἰδικήν σου. Ἐὰν μ' ἐλύπησε, δὲν μ' ἀπέλπισεν ὅμως. Λαμβάνων ἀφορμὴν εὔλογον ἀπὸ τὴν ἐπιστολήν σου, τὸν ἐξανάγραψα πάλιν τὴν 19 τοῦ παρόντος, τῆς ὁποίας καὶ αὐτῆς σὲ πέμπω τὸ ἴσον.

Ἡ περὶ τῆς Νέας Χίου πρόθεσίς σου, διαφέρει ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου, τὴν ὁποίαν ἐκοινώνησα δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς περὶ τὰ τέλη τοῦ περασμένου ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος (δὲν ἐνθυμοῦμαι διότι δὲν ἐκράτησα ἴσον). Παρακαλῶ τὸν Ἀργέντην νὰ σοῦ στείλῃ καὶ αὐτῆς τὸ ἴσον μεταγράφων ἀπὸ τὴν πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ Χίους ἐπιστολήν μου. Ἴσως σοῦ τὸ στείλῃ ἀπὸ τὴν Λόνδραν ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Φραγκιάδης. Τὸ ἐδῶ ἴσον μοῦ τὸ ἐπῆρεν ὁ Φραγκόπουλος, ὅστις ἐκίνησε σήμερον πρὸς τὴν Μασσαλίαν, ἀφήσας ἐδῶ τὸν υἱόν του νὰ σπουδάσῃ. Ὁ Φραγκόπουλος εἶναι ἄνθρωπος φρόνιμος, καὶ πραγμάτων καὶ προσώπων ἔμπειρος, καὶ ζηλωτής, καθὼς σύ, τῆς εὐδαιμονίας τῆς Πατρίδος. Κάμε νὰ τὸν γνωρίσῃς δι' ἀλληλογραφίας. Ἡ ὀδυνηρὰ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα, ἀπαιτεῖ φρονίμων ἀνδρῶν ἕνωσιν καὶ σύμπνοιαν. Γνωρίζεις τὸ, «Ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα». Δὲν σὲ λανθάνει οὐδὲ τό, «Ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὀχυρὰ κτλ.» Ἐνδεχόμενον (μὲ εἶπε) νὰ περάσῃ καὶ εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ὅπου ἔχει πολλοὺς φίλους καὶ γνωρίμους, ὡς διατρίψας ἐκεῖ πολὺν καιρόν, μὲ ἐλπίδα καλοῦ τινος διὰ τὴν Πατρίδα. Ἡ Πατρίς, συμφερώτερον καὶ ἐνδοξότερον μοὶ φαίνεται νὰ μείνῃ ὡς ἦτο Παλαιὰ Χίος, ἀνανεωμένη εἰς τὴν αὐτὴν γῆν τῆς γεννήσεώς των ἀπὸ τὰ μείναντα τέκνα της. Ἡ Χίος δὲν εἶναι τρόπος νὰ μείνῃ εἰς χεῖρας τῶν Μουσουλμάνων. Ὅπως ἂν εἶναι, ὁ καιρὸς εἶναι διδάσκαλος. Τὸ παρόν, ἡ μεγαλητέρα φροντίς, ἢ μᾶλλον ἡ μόνη φροντίς, πρέπει νὰ ἦναι, νὰ ἐξαγοράσωμεν ὅσους δυνάμεθα ἀδυνάτους νὰ ἐξαγορασθῶσιν ἐκ τῶν ἰδίων. Ἂν εἶναι πτωχοὶ καὶ ἄποροι, ἂς φροντίσωσι καὶ αὐτοὶ νὰ ζήσωσι μὲ τοὺς κόπους των, σκορπιζόμενοι εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους, ἢ καὶ στρατευόμενοι κατὰ τοῦ τυράννου, ἑωσοῦ νὰ φανῇ καὶ δι' αὐτοὺς τύχη καλητέρα. Ἀρκετὴν εὐεργεσίαν τοὺς κάμνετε ἐλευθερόνοντες αὐτοὺς ἀπὸ χεῖρας Τούρκων, οὐδ' εἶναι δίκαιον νὰ προσμένωσιν ἄλλο τι κατὰ τὸ παρόν. Ὅστις ἔχει λογικὸν καὶ δύο χεῖρας, καὶ δὲν ἔχει πῶς νὰ τραφῇ, εἶναι καὶ τροφῆς καὶ ζωῆς ἀνάξιος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Περὶ τῶν ὁποίων μοῦ χαρακτηρίζεις προσώπων, τοὺς γνώρισα πρὸ πολλοῦ, καὶ τοὺς ἐζύγισα καθ' ἕνα πόσον ἀξεῖ. Τί θέλεις, φίλε; «Ἄνδρ' ἀγαθὸν γενέσθαι χαλεπὸν, χερσί καὶ ποσί καὶ νόῳ τετράγωνον, ἄνευ ψόγου τετυγμένον,» εἶπ' ἕνας ἀπὸ τοὺς ποιητάς μας. Οἱ τετράγωνοι παντοῦ καὶ πάντοτε ἐγεννήθησαν ὀλίγοι· οἱ πλειότεροι εἶναι στρογγύλοι καὶ κατρακυλοῦν ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὅπου τοὺς κινήσῃ ἡ τύχη, ἢ ὅπου τοὺς φυσήσῃ τοῦ ἰδίου συμφέροντος ὁ ἄνεμος. «Δὲν βλέπεις τί γίνεται εἰς τὴν Πελοπόννησον;»

Τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα, ἐκδίδω τὰ *Ἠθικὰ* τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τὸν *Στρατηγικὸν* τοῦ Ὀνησάνδρου. Τὰ Ἠθικὰ τοῦ φιλοσόφου μας σκοπὸν ἔχουν νὰ κάμνωσι τοὺς ἀνθρώπους τετραγώνους· ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ καταταθῇ τοιοῦτος, ὅστις δὲν ἐτετραγωνίσθη ἐκ παιδικῆς ἡλικίας μὲ τὴν καλὴν ἀνατροφήν; διστάζω.

Τὰ Ἠθικὰ ταῦτα τόμον ἕνα, καὶ τὸν Ὀνήσανδρον εἰς ἄλλον ἕνα, μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρω τὴν δαπάνην (τὴν ὁποίαν δὲν ἐπλήρωσα ἀκόμη), μηδὲ τολμῶν διὰ τὰς δυστυχεῖς περιστάσεις νὰ τὴν ζητήσω ἀπὸ κανένα, ἐπενόησα νὰ τὴν προβάλω δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς πρὸς ὅλους τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς φωτισμένης Εὐρώπης εὑρισκομένους Χίους, μὲ κέρδος αὐτῶν καὶ ζημίαν ἰδικήν μου, τὴν ὁποίαν ὑποφέρω μετὰ χαρᾶς. Λέγω πρὸς αὐτοὺς νὰ λάβωσι κοινῶς 250 σώματα ἀπὸ τὰ Ἠθικά, καὶ ἄλλα τόσα ἀπὸ τὸν Ὀνήσανδρον εἰς τὴν τιμὴν αὐτὴν τῆς δαπάνης τοῦ τύπου καὶ τοῦ χαρτίου, προσθέτοντες εἰς αὐτὴν ἓν 10 τὰ % ἂν θέλωσιν, ἢ οὐδὲ τοῦτο ἂν δὲν θέλωσιν. Εἰς τοιαύτην τιμὴν λαμβάνοντες, καὶ μοιράζοντες αὐτὰ εἰς τὴν Ἑπτάνησον καὶ εἰς τὴν Ὕδραν (καὶ προνοοῦντες νὰ μὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χαρίζωσι τίποτε, ἐπειδὴ δὲν εἶναι καιρὸς χαρισμάτων ἐμπορεῦν καὶ γρηγορώτερα νὰ τὰ πωλήσωσι, καὶ πολὺ εὐθηνότερα ἀπ' ὅ,τι πωλοῦνται ἀπὸ τοὺς ἐδῶ βιβλιοπώλας. Τοιαύτη συνθήκη καὶ εἰς αὐτοὺς θέλ' εἶσθαι ἀναφιβόλως πλέον ἐπικερδὴς παρὰ ζημιώδης, καὶ εἰς ἐμὲ μέλλει νὰ δώσῃ τὴν εὐκολίαν νὰ ἐπιχειρήσω κάμμιαν ἄλλην ἔκδοσιν, ἂν καταδικασθῶ εἰς μακροτέραν ζωήν. Προσμένω τὴν ἀπόκρισίν των. Ἴσως σοῦ στείλουν ἀπὸ Μασσαλίαν καὶ ταύτης μου τῆς ἐγκυκλίου τὸ ἴσον.

Εὐθὺς ὅταν ἀπολαύσῃς τοὺς συγγενεῖς σου, μὴν ἀμελήσῃς νὰ μὲ τὸ κοινωνήσῃς.

Ἔχεις λοιπὸν σκοπὸν νὰ μακρύνῃς τὴν αὐτοῦ διατριβήν σου, ἐπειδὴ ζητεῖς ἐφημερίδα πολιτικήν. Ἔστειλα τὸν Φ. Φρουρναράκην εἰς τοῦ Γαλλινιάνη, καὶ προσμένω ἀπόκρισιν. Ἡ ἐφημερὶς αὕτη μὲ φαίνεται ὅτι εἶναι πολὺ εὐθηνοτέρα παρ' ὅτι τὴν νομίζεις.

Ὁ Φ. Φ. δὲν ἐπέστρεψεν ἀκόμη, καὶ ὁ ταχυδρόμος μὲ βιάζει νὰ κλείσω τὴν ἐπιστολήν. Μεῖνε λοιπὸν ἥσυχος διὰ τὴν ἐφημερίδα, ἥτις μέλλει κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου νὰ πέμπεται κανονικῶς πρὸς τὸν Ἀργέντην.

Εὐτύχει! Ὁ φίλος Κ.

24.

Ἐκ Παρισίων, 27 Ὀκτωβρίου 1822.

Ἀγαπητὲ Κοντόσταυλε.

Τὴν 25 τοῦ παρόντος ἀπεκρίθην διεξοδικῶς διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ἀργέντη εἰς τὴν 12 Σεπτεμβρίου ἐπιστο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γην σου, περικλείσας καὶ τὴν τοῦ Βαρβάκη πρὸς ἐμὲ καὶ ἴσον τῆς πρὸς αὐτὸν ἀποκρίσεώς μου (1).

(1) Τὸ ἴσον τῆς πρὸς τὸν Βαρβάκην ἀποκρίσεως τοῦ Κοραῆ ἔχει ἐπὶ λέξεως οὕτω :

« Φιλογενέστατε Βαρβάκη.

« Ἔχω τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 22 Αὐγούστου. Τὰ τελευταῖά της λόγια, *τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής*, λόγια τοῦ Χριστοῦ, γραμμένα ἀπὸ τὸν Βαρβάκην, ἤθελαν μοῦ παραλύσειν τὴν σάρκα, καθὼς μοῦ ἐλύπησαν τὸ πνεῦμα, ἂν δὲν ἐνθυμούμην ἄλλα λόγια τοῦ Χριστοῦ, ταῦτα· *τὸ πνεῦμα ἐστὶ τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν* ».

« Ἀκριβέ μου φίλε, εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς μας εὑρισκόμεθα καὶ οἱ δύο, καὶ καθὼς λέγει ἡ παροιμία, ἐτελείωσαν καὶ διὰ τοὺς δύο μας πλέον τὰ ψεύματα. Οὔτ' εἰς ἐμὲ εἶναι συγχωρημένον νὰ σοῦ κρύψω τὴν ἀλήθειαν, οὔτ' εἰς ἐσένα νὰ σοῦ κακοφανῇ ἡ ἀλήθεια. Ἐὰν ἀληθῶς, ὡς λέγεις (καὶ πῶς νὰ μὴ πιστεύσω ὅτι λαλεῖς τὴν ἀλήθειαν;), δὲν δύνασαι νὰ βοηθήσῃς τοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἀνόμων εὑρισκομένους συμπατριώτας μας, οὔτ' ὁ Θεὸς ζητεῖ ἀπὸ σὲ τὸ ἀδύνατον, οὔτ' οἱ Χῖοι δίκαιον ἔχουν νὰ προσμένωσί τι πλέον ἀπό σέ, καὶ μάλιστα μετὰ τόσας εὐεργεσίας ὅσας ἔκαμες εἰς αὐτούς, τὰς ὁποίας δὲν ἐλησμόνησαν, οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νὰ λησμονήσωσι ποτέ ».

« Ἐὰν ὅμως ἡ ἄρνησίς σου προέρχεται, ὄχι ἀπὸ ἀδυναμίαν νὰ τοὺς βοηθήσῃς, ἀλλὰ ἀπὸ ἀδυναμίαν νὰ ἐξετάσῃς ἀκριβῶς καὶ νὰ λογαριάσῃς τὴν ὥραν ταύτην τὰ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ σκορπισμένα σου κτήματα, διὰ νὰ βεβαιωθῇς τί σοῦ μένει, καὶ τί ἐμπορεῖς ἀκόμη νὰ προσθέσῃς εἰς τὰς τόσας φιλογενεῖς ἀγαθοεργίας· ἐὰν λέγω τοιαύτη ἦναι ἡ αἰτία τῆς ἀρνήσεως, χρεωστεῖς, φίλε μου, χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ νὰ κάμῃς τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπαρχόντων σου, καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν, ἐὰν δὲν σοῦ μένῃ τρόπος πλέον νὰ δράμῃς εἰς βοήθειαν τόσων ψυχῶν εἰς κίνδυνον νὰ ἀποταχθῶσι τὸν Χριστόν καὶ νὰ συνταχθῶσι μὲ τὸν Σατανᾶν, ἀπολύεσαι ἀπὸ πᾶσαν ἀπολογίαν, καὶ δὲν χρεωστεῖς πλέον τίποτε οὔτ' εἰς τὸν Θεὸν οὔτ' εἰς ἀνθρώπους ».

« Ἐὰν ὅμως, ἀκριβέ μου φίλε, μετὰ τὴν ἐξέτασιν βεβαιωθῇς, ὅτι δύνασαι ἀκόμη νὰ βοηθήσῃς τοὺς ἀναστενάζοντας αἱχμαλώτους ἀδελφούς μας, πρόσεχε (σὲ τὸ λέγω μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς), πρόσεχε διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ, μὴ τοὺς στερήσῃς τὴν βοήθειαν ταύτην. διὰ νὰ μὴ χάσῃς τὸν μισθὸν ὅλων τῶν περασμένων σου καλῶν ἔργων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἶχες, φίλε, δίκαιον περὶ τῆς ἐφημερίδος Galignani's Messenger, ἡ τιμή της εἶναι, ὡς ἔλεγες φρ. 88, τὰ ὁποῖ

» ἀλλὰ στεῖλε πάραυτα τὴν βοήθειαν ἢ εἰς ἀργύρια, ἐὰν ἀγαπᾷς, ἢ
» Πετρουπόλεως εἰς τὸ ἐμπορικὸν ὁσπήτιον τῶν κυρίων Ἀλεξάνδρου
» Κοντοσταύλου, ἢ καὶ εἰς σιτάρια ἢ ἄλλα εἴδη εἰς τὸν εὑρισκόμενον τό
» ὥραν ταύτην εἰς Μάλταν φιλτατόν μου κύριον Ἀλέξανδρον Κοντο
» σταυλον ».

« Τὴν αὐτὴν τῆς παραλαβῆς τῆς ἐπιστολῆς σου ἡμέραν, Ἑλαβα καὶ ἀπὸ
» τὸν Κοντόσταυλον ἐπιστολὴν ἀπὸ Μάλτας, μηνολογημένην 12 Σε
» πτεμβρίου, ἐπιστολήν, ἥτις μοῦ κατεσπάραξε τὰ σπλάγχνα, περιγρά
» φουσα τὰς ἀνηκούστους φρικτὰς συμφορὰς τῆς δυστυχεστάτης πατρί
» δος. Ὅ,τι μάλιστα μοῦ ἐτάραξε, φίλε μου, τὴν ψυχήν, εἶναι τοῦτο.
» Αὐτός, φίλε μου, μὴν ἐξεύρων ὅτι εἶχα προσδράμειν εἰς τὴν γενναίαν
» σου ψυχήν, ζητῶν βοήθειαν διὰ τοὺς Χίους, οὐδὲ προβλέπων τί ἐμελ
» λες νὰ μ' ἀποκριθῇς, μὲ παρακαλεῖ, μὲ βιάζει, μ' ἐξορκίζει εἰς τὸν
» Θεόν τὸν βλέποντα τὰ ὄἀκρυα καὶ ἀκούοντα τοὺς στεναγμοὺς τῶν αἰγ
» μαλώτων ἀθελφῶν μας, νὰ γράψω μ' ἐλπίδα βεβαίαν ὅτι θέλω εἰσα
» κουσθῆν. Ὅ,τι σὲ λέγω περὶ τῶν εἰς Μάλταν σιταρίων, εἶναι τοῦ
» Κοντοσταύλου συμβουλή, ὅστις προσθέτει καὶ τοῦτο, ὅτι ἂν δὲν εὑρί
» σκωνται αὐτοῦ ἕτοιμα Ἀγγλικὰ καράβια, νὰ τὸν γράψῃς εἰς Μάλταν,
» φανερόνων τὸν καιρὸν καὶ τὴν ποσότητα διὰ νὰ σοῦ στεῖλῃ ἐκεῖθεν κα
» ράβιον ».

« Ἀγαπητὲ φίλε, πρέπει νὰ τελειώσω· διότι ἤρχισε νὰ μοὶ ζαλίζεται
» ἡ ταλαιπωρός μου κεφαλή. Πάλιν σὲ λέγω· μετὰ τόσας ἐνεργείας
» κάνεις δὲν ἔχει πλέον δίκαιον νὰ ζητῇ τίποτε ἀπὸ σέ. Τοῦτο μόνον σὲ
» παρακαλῶ, νὰ κάμῃς ἐξέτασιν ἀκριβῆ τῆς περιουσίας σου· καὶ ἂν περισ
» σεύῃ τίποτε διὰ νὰ θεραπεύσῃς τὰς πληγὰς τῆς Πατρίδος μας, δὲν σοῦ
» τὰ ζητῶ ἐγώ. Φαντάσου ὅτι βλέπεις τὸν Χριστὸν ἐπάνω εἰς τὸν στα
» ρὸν βρεγμένον μὲ τὰ αἵματά του, καὶ φωνάζοντα πρὸς σὲ τὰ πατρικὰ
» ταῦτα λόγια· *Υἱέ μου Βαρβάκη, πολλαὶ χιλιάδας αἰχμαλώτων,*
» *βαπτισμένων εἰς τὸ ὄνομά μου, κινδυνεύουν τὴν ὥραν ταύτην νὰ*
» *μὲ ἀρνηθῶσι καὶ νὰ ἐναγκαλισθῶσι τὴν βδελυρὰν θρησκείαν τοῦ*
» *Μωάμεθ. Ἴδού καιρός, βαπτισμένε εἰς ὄνομά μου ἀγαπητέ υἱέ,*
» *νὰ σώσῃς τοὺς βαπτισμένους ἀδελφούς σου ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν*
» *μολυσμόν* ».

« Ἂν αὐτοῦ γνωρίζῃς ἄλλους τινας φίλους σου πλουσίους, μὴν ἀμε
» λήσῃς, φίλε μου, νὰ τοὺς παρακινήσῃς νὰ μιμηθῶσι τὴν φιλάνθρωπόν

ὑπηρεσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Μακεδονίας

-λήρωσα, διὰ νὰ πέμπεται (κατὰ τὴν διαταγήν σου)
τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ἀργέντην. Ἐλευθέρα ἀπ' ἀγώγιον,
ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ἐρχομένου Νοεμβρίου καὶ καθεξῆς,
χρι πληρώσεως ἑνὸς ἔτους. Ὅθεν παρακαλῶ τὸν φίλον
ας κ. Φραγκιάδην νὰ μοῦ ἐμβάσῃ τὰ φρ. 88.

Τὰ *Ἠθικὰ* τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ὁ *Στρατηγικὸς* τοῦ
ννησάνδρου (περὶ τῶν ὁποίων σ' ἔγραφα) ἐκδίδονται
ν ἐρχομένην ἑβδομάδα. Θέλω φροντίσειν νὰ σοῦ στείλω
μα ἓν ἀπὸ καθέν. Εὐτύχει!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Παρακαλῶ τὸν κ. Φραγκιάδην ἀσπαζόμενος, νὰ στείλῃ

σου ψυχήν. Ἀνάγνωσε εἰς αὐτοὺς καὶ τὴν ἐπιστολήν μου, καὶ παρα-
κάλεσέ τους ἀπὸ μέρους μου, ἢ μᾶλλον ἀπὸ μέρους τῶν κινδυνευόντων
ἀδελφῶν μας, νὰ δείξωσιν εὐσπλαγχνίαν, καὶ νὰ τὴν δείξωσιν ἐγρή-
γορα· πρὶν ὁ διάβολος ἁρπάσῃ τόσας ψυχὰς ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκ-
κλησίαν μας. Ἐγώ, φίλε μου, εἶμαι νὰ σχάσω ἀπὸ τὸ κακόν μου.
Ἀκούω καθημέραν τοὺς φωνάζοντας βοήθειαν, καὶ νὰ τοὺς βοηθήσω
δὲν ἔχω τρόπον κανένα. Ἤθελα μετὰ χαρᾶς πωλήσειν τὴν βιβλιοθή-
κην μου (διότι ἄλλο παρ' αὐτὴν δὲν ἀπέκτησα εἰς τὸν κόσμον)· ἂν ἦτο
δυνατὸν νὰ ζῶ καὶ νὰ ἐργάζωμαι χωρὶς βιβλιοθήκην ».

« Συγχώρησέ με φίλε, ἀκόμη δύο λόγους χωρὶς βάρος σου. Ἐνθυ-
μᾶσαι ὅτι πρὸ μικροῦ μοῦ ἐπρόσφερες 3500 φρ. διὰ τῶν ἐν Λιβόρνῳ
φίλων μας, καὶ πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων χρόνων 8000 (ἂν ἐνθυμοῦμαι
καλά) διὰ τοῦ ἐν Βιέννῃ φίλου Θεοδώρου Ῥάλλη. Δὲν τὰ ἐδέχθην
τότε, διότι δὲν εἶχα χρείαν· καὶ ὅτι, καὶ ἂν εἶχα χρείαν, ἤθελ' εἶσθαι
βέβαιος νὰ λαμβάνω ἐγὼ τὴν χρεωστουμένην εἰς τὴν Πατρίδα βοή-
θειαν. Ταῦτα λοιπὸν τὰ ἀργύρια τὰ ζητῶ τώρα διὰ τοὺς αἰχμαλώτους
ἀδελφούς μας, καὶ στεῖλέ τα εἰς τὸν φίλον Κοντόσταυλον, ἕως νὰ ἑτοι-
μάσῃς τὴν μεγαλητέραν βοήθειαν, ἂν ἦτο δυνατὸν ἀπὸ τὴν περιουσίαν
σου καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους φίλους ».

« Εὐτύχει φίλε μου ἀγαπητέ ».

« Ἐκ Παρισίων, 19 Ὀκτωβρίου 1822 ».

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν παροῦσαν καθὼς εἶναι εἰς τὸν κ. Κοντόσταυλον· τὴ
δ' εἰς αὐτὴν κλεισμένην νὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν αὐτοῦ κ
Ἰωάννην Μαυρογορδάτον.

25.

Ἐκ Παρισίων 18 Ἀπριλίου 1823.

Ἀγαπητὲ Κοντόσταυλε,

Τὴν ἐπιστολήν σου 1 Φεβρουαρίου ἔλαβα. Συγχαίρ
καὶ σὲ μακαρίζω, ὅτι προσμένεις τὴν οἰκογένειάν σου
Εὐχόμενος ἀπὸ ψυχῆς νὰ τὴν ἀπολαύσῃς ὑγιαίνων ὑγιαί
νουσαν!

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος λυποῦμαι, ὅτι λείπεις ἀπὸ τὴ
Λόνδραν εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις. Ἔμαθες ἴσως ἤδ
τώρα, ὅτι παρὰ τὰς πλουσιοπαρόχους προσφορὰς τῶ
Κουακέρων καὶ ἄλλων Ἄγγλων εἰς ἀναψυχὴν καὶ παρη
γορίαν τῶν σπαρμένων ἐδῶ κ' ἐκεῖ συμπατριωτῶν, λεη
ψάνων τῆς Τουρκικῆς θηριωδίας, ἠνοίχθη τώρα νέα συν
εισφορὰ γενικὴ (23 Μαρτίου 1823) ὄχι πλέον διὰ νὰ
μοιράζεται ὡς ἐλεημοσύνη εἰς καθένα μερικῶς, ἀλλ' ὡς
πολιτικὴ βοήθεια Political subscription for the Greeks
οὕτως ἐπιγράφεται καὶ διαιρεῖται εἰς 17 ἄρθρα. Εἰς τὸ
15, ἀφοῦ λέγει, ὅτι αἱ μερικαὶ εἰς καθένα ἐλεημοσύναι,
ἂν καὶ ἐπαινεταί, θέλουν ἀφίσειν τοὺς ἐλεουμένους εἰς παν
τοτεινὴν δυστυχίαν, ἂν ἡ Ἑλλὰς δὲν ἐλευθερωθῇ ἀπὸ
τοὺς τυράννους, καὶ ὅτι συμφέρει πλέον νὰ γενῇ ἡ συνει
σφορὰ πολιτική, ἤγουν τοιαύτη, ὁποία βοηθοῦσα τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λευθερίαν ὅλου τοῦ γένους, βοηθεῖ ἑνταυτῷ καὶ τῶν με-
κῶν τὴν δυστυχίαν, προσθέτει ὅτι τοιουτοτρόπως καὶ
ρεύγοντες Χῖοι θέλουν δυνηθῆν νὰ ἴδωσι πάλιν τὸ θέα-
τρον τῆς παιδικῆς ἡλικίας των, νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν
ανεωμένην κατοικίαν τῶν γονέων των κτλ. The fugi-
ive Sciot will then be enabled to revisit the scenes
f his childhood, to return to the renovated dwel-
ng of his father etc.

Ὅταν τὰ ἀνέγνωσα, φίλε, ἐξεφώνησα· «Πόσον ἤξιζεν
νας Κοντόσταυλος, ἂν εὑρίσκετο εἰς τὴν Λόνδραν!»
Ὄχι ὅτι κατηγορῶ τοὺς λοιποὺς συμπατριώτας· καὶ οἱ
κεῖ, καὶ οἱ ἀλλοῦ, εὑρισκόμενοι ἔχουν μέγαν ζῆλον (καὶ
πρέπει φυσικὰ νὰ τὸν ἔχωσιν) ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Ἀλλ'
πεθύμουν καὶ ἐπρόσμενα ἀπ' ὅλους των πλειοτέραν σύμ-
πνοιαν, καὶ κίνησιν θερμοτέραν εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς
ατρίδος. Μ' ὅλα ταῦτα, φίλε, μὴν ἀπελπίζεσαι· ἡ Χίος
μέλλει νὰ ἐλευθερωθῇ.

Ἀπὸ τὸν Βαρβάκην ματαίως προσμένεις ἀπόκρισιν·
πειδὴ τὴν διὰ Λιβόρνου σταλθεῖσαν εἰς αὐτὸν ἐπιστολήν
μου, ἔκριναν οἱ ἐν Λιβόρνῳ συμπατριῶται νὰ τὴν κρα-
τήσωσι, μὲ πρόφασιν ἴσως εὔλογον, νὰ μὴ πολυβαρύνω-
μεν δηλαδὴ τὸν ἄνθρωπον.

Τὴν 6 Μαρτίου, ἔγραψ' ἄλλην μίαν κοινὴν πρὸς τοὺς
Ψυρανοὺς, Ὑδραίους, καὶ Σπετζώτας, παρακινῶν αὐτοὺς
εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς Χίου. Εὕρηκε καὶ αὐτὴ τοῖχον
ἀπὸ τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ συμπατριώτας· ἴσως καὶ τοῦτο
εὔλογον. Τὸ βαθύ μου γῆρας μ' ἀναγκάζει νὰ πείθωμ'
εὔκολα εἰς ἄλλους, φοβούμενος μὴν ἐξεμώρανα.

Τὴν ἐπιστολήν σου τὴν πρὸς τὸν Νικόλαον Ῥάλλην
ἔστειλα χωρὶς ἀναβολὴν εἰς Λόνδραν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἴσως σ' ἐμήνυσαν ἀπὸ Μασσαλίας τὴν πρὸ μικροῦ φ
κτὴν Πυρκαϊὰν τοῦ Βυζαντίου. Παρεκτὸς πολλῶν χιλ
δων οἴκων κατακαυμένων, κατεκάη ὁ ἀρσανᾶς, ὁ τυγ
νᾶς μὲ παντελῆ φθορὰν πολλῶν ἀναγκαίων εἰς κατα
σμὸν πλοίων πολεμικῶν. Τοῦ μεγάλου Μακελλαρίου
πόλις ἔπεσεν εἰς καθαρὰν ἀναρχίαν· καὶ πρόσμενε ν' ἀ
κούσῃς καὶ τὴν σφαγὴν τοῦ μεγάλου ἀπὸ τοὺς ὑπ' αὐτ
μικροὺς μακελλαρίους.

Χαίρω, ὅτι εὐχαριστήθης ἀπὸ τὰ Προλεγόμενα. Τ
ὁποῖα μὲ ζητεῖς 15 σώματα ἀπὸ καθὲν σύγγραμμα, ἐβ
στασα κατ' ἀρχὰς ἂν ἔπρεπε νὰ σὲ τὰ στείλω· διότι δ
ἀμφιβάλλω ὅτι μὲ τὰ ζητεῖς χαριζόμενος (par complai
sance). Ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτόκλητος σύ, καί ὄχι ἀπὸ παρ
κίνησίν μου, τὰ ζητεῖς, ἔκρινα νὰ μὴ χαδεύωμαι. Τ
ἔπεμψα λοιπὸν χθὲς εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ἀργέντην, γρ
ψας εἰς αὐτὸν νὰ μοῦ στείλῃ τὴν τιμὴν φρ. 235,50 κατ
τὸν ἑξῆς λογαριασμόν :

16	λογιζόμενα διὰ 15 σώματα Ἠθικῶν		
	πρὸς φρ. 15,50 . .	φρ.	157,50
	ἀφ. διὰ μετρ. 10 %	»	15,75
		φρ.	141,7
16	» διὰ 15 τοῦ Στρατηγικοῦ πρὸς 6,50 . .	φρ.	97,50
	ἀφ.	»	9,75
		φρ.	87,7
		»	229,5
1	δέσμην περιέχουσαν τὸ σύγγραμμα τοῦ Bignon, les Cabinets et les peuples, 3 ἔκδ.		6
		φρ.	235,5

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ βιβλιοπώλου τὰ Ἠθικὰ πω-
γνται φρ. 12, καὶ ὁ Στρατηγικὸς 8. Τοῦ Bignon τὸ
γγραμμα ἐπρόσθεσα, μὲ ἐλπίδα ὅτι θέλει σ' ἀρέσειν, ὡς
σεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Εἰς σχεδὸν ἑνὸς μηνὸς διά-
μα ἔγιναν τρεῖς ἐκδόσεις. Μίαν μόνην ἀσχημίαν θέλεις
γνώσειν εἰς αὐτὸ μὲ τὴν ὁποίαν ἐδοκιμάσαμεν ὅλοι ἀ-
άκτησιν, ἤτις ὅμως δὲν εἶναι σφάλμα τοῦ συγγραφέως,
λ' ἀπάτη τὴν ὁποίαν τὸν ἠπάτησαν οἱ σφετεριζόμενοι
αισχύντως τὰ ἀλλότρια. Ἰδ. σελ. 246, ὅπου θέλεις
εἶν, ὅτι αἱ εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς Χίου δωρεαὶ τοῦ Βαρ-
κη, ἔγιναν ἀπὸ τοὺς Φαναριώτας. Ἐδῶ κλεισμένην σὲ
λλω καὶ τὴν προκήρυξιν τῆς Γαλλικῆς μεταφράσεως
ν Ἠθικῶν καὶ Πολιτικῶν εἰς βοήθειαν τῶν Χίων. Τῶν
θικῶν ἡ τύπωσις ἤρχισε. Ἐσυγκροτήθη ἀπὸ τὴν ἐδῶ
ιρίαν τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς καὶ ἄλλη συνεισφορὰ
τοὺς Χίους· καὶ ἐσυναθροίσθησαν ἀργύρια (ἐκ τῶν ὁ-
ων τινὰ ἐστάλθησαν πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ ἐνδεεῖς),
χι πολλὰ ὅμως. Τὸν ἐρχόμενον Αὔγουστον δημοσιεύω
τέραν ἔκδοσιν τοῦ Βεκκαρίου, αὐξημένην μὲ σημειώ-
τας καὶ νέα Προλεγόμενα. Ὑγίαινε!

Ὁ εἰς τὰς προσταγάς σου πρόθυμος
Ο. Ο.

26.

Κατὰ Μάϊον 1825.

Ἀσπάζομαί σε,

Ἐδῶ κλεισμένην βλέπεις τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τοὺς
τρούς ἐσᾶς, διὰ νὰ τὴν ἀνοίξετε μετὰ τὸν θάνατόν μου,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ νὰ πράξετε τὰ ζητούμενα. Τὸ ἴσον αὐτῆς πέμπ
σφραγισμένον ὁμοίως καὶ πρὸς τοὺς ἐν Τεργέστῃ δύο.
διαθήκη μου, Γαλλογραικιστὶ γραμμένη, εὑρίσκεται
χεῖρας τοῦ ἐδῶ κυρίου François Thurot, professeur
Collège royal de France, ὅστις μέλλει νὰ σᾶς τὴν π
ραδώσῃ καὶ αὐτὴν καὶ ὅλα μου τὰ ὑπάρχοντα, ὡς ἐ
τελεστὴς διαθηκάριος.

Τὴν ἄλλην κλεισμένην δὸς τὸν ὁποῖον ἐπιγράφεται. Ἐ
θύμουν νὰ τὴν δώσῃς μόνος πρὸς μόνον.

Περὶ τῶν φλανέλλων σ' ἔγραψα πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν
Εὐδαιμόνει! 0. 0.

27.

18 Ἰουνίου 1825.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Τὴν 13 Ἰουνίου ἐπιστολήν σου ἔλαβα, κ' ἔστειλα κατ
προσταγήν σου, νὰ ζητήσω τὰς φλανέλλας, ἐκ τῶν
ποίων μ' ἔδωκε μίαν μόνην, λέγων ὅτι τὴν ἄλλην ἐδω
εἰς τὸν πατέρα του, καὶ ὑποσχόμενος νὰ μοῦ τὴν ἀπ
πληρώσῃ πρὸς τὸ τέλος τοῦ μηνός.

Ὡς τόσον σ' εὐχαριστῶ.

Ἀπὸ τὸν Ῥώταν ἔλαβα ἐπιστολὴν γραμμένην 10 τ
παρόντος, παρέχουσαν τὴν εὐφρόσυνον ἀγγελίαν, ὅτ
Αἰγυπτιακὸς στόλος ἀνέλυσεν, « ὡς τήκεται κηρὸς ἀ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ροσώπου πυρός. » Μοῦ ἤρπασε τὴν ἐπιστολὴν ἕνας ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους, διὰ νὰ τὰ ἀντιγράψῃ αὐτοῦ πρὸς τὸν κ. Ὀρλάνδρον. Τοῦτο μόνον ἐνθυμοῦμαι τῆς ἐπιστολῆς, ὅτι μανὸς ἀνάφθη τὴν παραμονὴν τῆς Ἀναλήψεως, τὸ μεσονύκτιον.

Κάμε με, φίλε, τὴν χάριν νὰ εἴπῃς τὸν κ. Ὀρλάνδον, ὅτι ἔλαβα χθὲς τὴν ἐπιστολήν του, καὶ θέλω τὸν ἀποκριθῶ, ὅταν λάβω καιρὸν καὶ δύναμαι νὰ γράφω. *Καϊμέ-ρα μου γιάτα!* ἔλεγεν ὁ Ναστραντῆ Χότζας· τὸ ἔλαιον τοῦ λύχνου τῆς ζωῆς μου ἐφύραξε. Τὴν ὁποίαν μὲ δίδει ἔννοιαν περὶ τοῦ ψηφίσματος τῆς Κυβερνήσεως, εἶχε μοῦ τὴν κοινοποιήσειν πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ Λιβόρνου ὁ Φραγκούλης Ῥοδοκανάκης.

« Ἂς πᾶν εἰς τὸν διάβολον » λέγεις· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ, φίλε. Δύο πράγματα εἶναι, τρίτον ἄλλο δὲν γνωρίζω. Ἢ εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐζήτησαν δάνειον, ἢ ψευδές. Ἂν ἦναι ψευδές, διὰ τί νὰ λέγεται, χωρὶς ν' ἀποδείχνεται; Ἂν ἦναι ἀληθές, διὰ τί τῶν τολμησάντων τὰ ὀνόματα δὲν ἐφανερώθησαν ἀκόμη δημοσίως; Μόνον τὸ φῶς σώζει τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἐθνῶν. « Ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει ».

Εὐχαριστῶ, φίλε Toaster, καὶ σὲ καὶ τοὺς ἀποκριθέντας εἰς τὸ Toast, καὶ σᾶς εὔχομαι ὅλους εὐδαιμονίαν!

Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

28.

29 Ἰουνίου 1825.

Πρὸς τοὺς ἐν Λονδίνῳ συμπατριώτας Χίους.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Βλέπεις ὅτι ἡ παροῦσα ἐπιστέλλεται κοινὴ εἰς ὅλο
σᾶς, καὶ ἀκολούθως πρέπει νὰ γνωστοποιηθῇ εἰς ὅλους
Ἰδοὺ τί τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος.

Ὁ Πανταλέων Μαυρογορδάτος μοῦ κατεύθυνεν ἀπ
Βιέννης συνωδευμένον μὲ ἐπιστολὴν 8 Ἰουνίου τὸν Κων
σταντῖνον Ἰωάννου Πιτσιπιὸν ἐπιθυμητὴν σπουδῆς κα
προκοπῆς εἰς τὰ καλά. Ὁ Κωνσταντῖνος οὗτος νέος κα
τὴν φύσιν ἔξυπνος καὶ στολισμένος μὲ παιδείαν Ἑλλην
κήν, ὡς χρηματίσας τοῦ χρηστοῦ μας Βάμβα μαθητής
στερεῖται διόλου τὰ πρὸς τὴν περαιτέρω παιδείαν ἀναγ
καῖα. Ἦλθεν ἐδῶ μὲ τὴν ματαίαν ἐλπίδα νὰ βοηθηθ
ἀπὸ τὴν ἐδῶ Γραικικὴν Ἐπιτροπὴν (Comité), καὶ ἀ
ἀποτύχῃ, νὰ περάσῃ αὐτοῦ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ἀπὸ τ
αὐτοῦ ἐπιτροπὴν διὰ μέσου σας. Ἦτον ἕτοιμος καὶ γ
κινήσῃ πρὸς ἐσᾶς, ἔχων ἀγγλικὸν διαβατήριον. Ἀλλ' ἐγ
τὸν ἐσυμβούλευσα νὰ προσμείνῃ ὀλίγας ἡμέρας, ἕως ν
σᾶς ἐρωτήσω καὶ νὰ λάβω ἀπόκρισιν, ἂν ἦναι αὐτοῦ ἐ
πὶς βοηθείας, διὰ νὰ μὴν αὐξήσῃ τὴν ἀπορίαν του μὲ μ
ταια ἔξοδα καὶ ταξείδια.

Δὲν εἶναι καμμία ἐλπὶς ἀπὸ τὴν ἐδῶ Ἐπιτροπή
διότι αὐτῆς ἡ πρὸς Ἑλλάδα βοήθειαν συνίσταται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ποστολὴν πολεμικῶν ἐφοδίων καὶ τεχνιτῶν, τοὺς ὁποίους
μπει τώρα μὲ δαπάνην ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας φρ.
βοῦμαι μὴ καὶ ἡ αὐτοῦ Ἐπιτροπὴ δὲν δώσῃ ἀκρόα-
εἰς τοιαύτας ζητήσεις, ὁποία εἶναι τοῦ Πιτσιπιοῦ ἡ
τησις. Πληροφορήσετε λοιπὸν περὶ τούτου τὸν νέον, τί
λλει καὶ τί πρέπει νὰ κάμῃ. Ἂν ἐπιτύχετε νὰ λάβετε
ήθειαν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπήν, συμφέρει πάλιν νὰ μένῃ
ῦ, ὅπου τὰ ἔξοδα εἶναι ἐλαφρότερα παρὰ τὰ χρεια-
μενα αὐτοῦ. Ἡ χρεία του εἶναι διὰ δύο ἢ τὸ πολὺ
εῖς χρόνους, καὶ ἡ δαπάνη μὲ οἰκονομίαν 80 (ὀγδοή-
τα) φράγκα καθ' ἕκαστον μῆνα, κατὰ τὸν ὁποῖον μοῦ
ρεδίασε λογαριασμὸν ὁ Φουρναράκης.

Ἂς ὑποθέσωμεν ὅμως ὅτι ἡ αὐτοῦ Ἐπιτροπὴ δὲν θέ-
ῃ ἢ δὲν δύναται νὰ πληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νέου.
Τί συμβουλεύετε τὸν νέον; νὰ κινήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα
ὰ τελεύτητα μαθήματα, ἢ νὰ ἀναλάβετε σεῖς ὅλοι οἱ
ρισκόμενοι συμπατριῶται τὸ βάρος τῆς δαπάνης; Τὸ
τερον μὲ φαίνεται καὶ δικαιότερον καὶ συμφερότερον.
Ἅγριος Σουλτὰν Χασάπης σᾶς ἔξωσεν ἀπὸ τὴν Πα-
δα σας· ἀλλὰ δὲν πιστεύω ὅτι ἐξερρίζωσεν ἀπὸ τὴν
χήν σας καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὴν ἀνακτήσετε. Ἡ
κτησίς της δὲν στέκει εἰς τὴν ἀνοικοδομὴν τῶν οἰκιῶν
τῶν πύργων σας, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον εἰς τὴν ἀπο-
τάστασιν τοῦ λαμπροῦ γυμνασίου σας. Συμφέρει λοι-
ν εἰς ἐσᾶς, φίλοι μου, νὰ ἔχετε καὶ προετοιμασμένους
σης παιδείας διδασκάλους διὰ τὸ γυμνάσιον. Κἀνεῖς
πὸ σᾶς, εἶμαι βέβαιος, δὲν ἐκατήντησεν εἰς τὴν περὶ
τοῦ ἀδιαφορίαν, μὴ γένοιτο! οὐδὲ κανενὸς αὐτία ἐκλεί-
σαν εἰς τὴν λυπηρὰν προσκάλεσιν τῆς μαυροφορεμένης
ετρίδος, οὐδὲ κανενὸς στόμα τολμᾷ νὰ ἐκφωνήσῃ, ἄλ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

λου, τὸ « Ἀγρὸν ἠγόρασα » καὶ ἄλλου (ὡς ἐσὺ Κοντό
σταυλε καὶ ὁ Ῥάλλης οἱ νεόγαμοι), « Γυναῖκα ἔγημα
Ἀλλ' εἶμαι βέβαιος, πάλιν τὸ λέγω, ὅτι ὅλοι σας μ
μίαν ψυχὴν καὶ μίαν φωνὴν ἄλλο δὲν συλλογίζεσθε, ἀλλ
δὲν φωνάζετε νύκτα καὶ ἡμέραν, παρὰ τὴν φίλην Πα
τρίδα, ὄνομα σεβασμιώτερον καὶ ἁγιώτερον, ὡς ἔλεγεν
ἅγιος Σωκράτης, παρὰ γονεῖς, γυναῖκας, τέκνα, καὶ ὅλ
τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου.

Ἀπόκρισιν νὰ ἔχω, φίλε Κοντόσταυλε, ὅστις εὐχομα
εἰς ὅλους σας τῆς Πατρίδος τὴν ἀνάκτησιν!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Εἰπὲ νὰ ζήσῃς! τὸν φίλον Φραγκιάδην, ὅτι ἔλαβα τ
ὁποῖον μ' ἔστειλε βιβλίον καὶ τὸν εὐχαριστῶ.

29.

29 Μαΐου 1827.

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Φίλε πολῖτα.

Χθὲς ἔλαβα ἀπὸ τοὺς Βλαστὸν καὶ Ῥώταν τὰ εἰδ
κλεισμένα, κ' ἔκρινα ὄχι περιττὸν νὰ τὰ κοινωνήσω κα
σὲ καὶ τοὺς φρονοῦντας κατὰ σέ. Δεῖξε μάλιστα τὴν τε
Γλαράκη πρὸς τὸν Πρασακάκην (τὸν ὁποῖον μετὰ τῆ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ραπητῆς του συζύγου ἀσπάζομαι). Καιρὸς δὲν εἶναι νὰ
ήτητε τὴν συγκατάθεσιν ὅλων. Δύο τρεῖς οἱ φρονιμώτε-
οι, καὶ ἄλλοι τόσοι τῆς Τεργέστης, λάβετε τὰ μέτρα
ας νὰ λυτρώσετε τὴν Πατρίδα· καὶ ἔπειτα οἱ ἀντιλέ-
οντες ἀναγκάζονται, ὡς εἶναι τὸ δίκαιον, νὰ συνεισφέ-
ωσιν ἀναλόγως καθεῖς τὸ μέρος τῆς δαπάνης. Καιρὸς
ἶναι νὰ κάμετε τὰς μύξας νεῦρα, ὡς λέγει ἡ παροιμία.
Σημέρον ἦτο νὰ ταχύνῃς καὶ σὺ τὴν ἐπιστροφήν σου
ὰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ Πρασακάκης εἰς τὴν Μασσαλίαν.
Πλειότερα δὲν ἔχω δύναμιν νὰ εἴπω.

Τὴν 24 ἀνεχώρησεν ὁ Φρ. Μαῦρος, καὶ μοῦ ἀφῆκε
χρυσῆν ἄλυσιν διὰ σέ. Ἔλαβα καὶ τὴν 3 Μαΐου ἐπιστο-
λήν σου. Εὐτυχεῖτε! Ο. Ο.

30.

13 Ἰουνίου 1828.

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Φίλε πολῖτα,

Σὲ πιστεύω ὅτι τὸ πρᾶγμα ἠκολούθησεν, ὡς λέγεις,
ἐπειδὴ στηρίζεις εἰς τὴν τιμήν σου ὅ,τι λέγεις. Ἀλλ'
ὅμως τόσον ὀλιγώτερον ἀρέσκομαι νὰ ζητῶ ἢ νὰ ζητῶ-
σιν ἄλλοι δι' ἐμέ, ὅσον οὐδὲ χρείαν μεγάλην συνδρομῶν
ἔχω τὴν παροῦσαν ὥραν.

Μ' ὅλον τοῦτο, κρίνων ἄδικον νὰ ἀποβάλω τὴν γεν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ναίαν προσφορὰν τῶν καλῶν νέων, τὴν δέχομαι εὐχαρ
στως, μὲ ταύτην ὅμως τὴν συνθήκην, ἥτις τιμᾷ αὐτ
χωρὶς νὰ ἀτιμάσῃ ἐμέ, καὶ γίνεται ἀληθῶς χάρις, α
ὄχι βάρος, εἰς ὀγδοηκονταετῆ γέροντα, ἀδύνατον πλέ
νὰ βαστάζῃ βάρος;

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἐρχομένου φθινοπώρου, ἂν εὑρίσκ
μαι ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον, ἐλπίζω νὰ ἐκδώσω καὶ ἄλλ
παλαιὸν σύγγραμμα, ὠφέλιμον εἰς τὸ γένος. Αὐτοκίνητ
τρεῖς ὁμογενεῖς ἄνδρες μοῦ ἔμβασαν δι' αὐτὸ φρ. 1700
προβάλοντες αὐτοὶ (ὄχι ἐγὼ), νὰ πέμψω ἐξ αὐτῶν, ὅτα
τελειωθῇ, εἰς τὴν Ἑλλάδα, τόσα ἀντίτυπα, ὅσα ἐπιδ
χεται ἡ ποσότης τῶν 1700 φρ., διὰ νὰ μοιράζωντα
δωρεὰν εἰς τοὺς ἐκεῖ ὁμογενεῖς πένητας σπουδαστὰς νέου

Εἶναι τρεῖς ἢ τέσσαρες μῆνες ἀποῦ συνέβη ἄλλο
παρόμοιον ἀπὸ ἄλλον ὁμογενῆ (καὶ τούτου τὸ παράδειγμα
ὑπολαμβάνω ὅτι ἐκίνησε καὶ τοὺς προειρημένους τρεῖς)
ἔστειλα καὶ δι' αὐτὸν εἰς τὴν ἐν Ναυπλίᾳ φιλανθρωπ
κὴν Ἑταιρίαν, διὰ τοῦ φίλου Θ. Πρασακάκη, ἀντίτυπ
καὶ τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τ
Ἐγχειριδίου τοῦ Ἐπικτήτου, νὰ μοιράζονται καὶ αὐτ
δωρεὰν εἰς τοὺς πένητας σπουδαστάς.

Ταῦτα λοιπὸν πρόβαλε, φίλε, εἰς τοὺς φίλους, ὡς μ
νην συνθήκην νὰ δεχθῶ μὲ εὐχαρίστησιν τὴν γενναι
αὐτῶν προσφοράν, καὶ νὰ τὴν κρίνω ἀληθῶς χάρ
ἐπειδὴ χαρίζεται ἐν ταὐτῷ εἰς ὅλον τὸ γένος, τοῦ ὁπο
μέλος εἶμαι κ' ἐγώ, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον κοπιάζω νύκτ
καὶ ἡμέραν μὲ ἐλπίδα ὠφελείας. Οἱ κόποι μου βέβαι
καθ' αὐτοὺς κρινόμενοι, δὲν εἶν' ἄξιοι οὔτε συνδρομ
οὔτε βοηθείας· ὅσον ὅμως εὐτελεῖς κἂν ἦναι, ἐπειδὴ τ
περιεχόμενα εἰς αὐτοὺς δὲν εἶναι συμβουλαὶ τῆς κεφαλ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

…ου, ἀλλὰ θεῖα παραγγέλματα τῶν προγόνων μας, μεγα-
…τέραν ἄλλην χάριν, ἢ ἀμοιβὴν τῶν κόπων εἰς ἐμὲ δὲν
…πορεῖ κάνεῖς νὰ κάμῃ, παρὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν διασπο-
…ὴν τῶν βιβλίων εἰς τοὺς ἀδυνάτους νὰ τἀγοράζωσι.

Ταύτην τὴν συνθήκην δεχόμενοι οἱ φίλοι νέοι, ἀπο-
…ίονται καὶ ἀπὸ τὴν κατ' ἔτος συνεισφοράν. Ἐὰν ὅμως,
…α κακήν μου τύχην, ζήσω καὶ τὸ ἐρχόμενον (1828)
…τος, καὶ ἦμαι ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ ἐκδώσω ἄλλο
…μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ νῦν ἐκδιδομένου, δέχομαι καὶ
…ὴν μέλλουσαν αὐτὴν συνεισφοράν, ἀλλὰ μὲ τὴν αὐτὴν
…πλιν συνθήκην. Εὐδαιμόνει! Ο. Ο.

Δὸς νὰ ζήσῃς! τὴν κλεισμένην· εἰπέ με ἂν ὁ Εὐστ.
Βάλλης εἶναι ὁ τὸν ὁποῖον ἐγνώρισα ἐδῶ χρηστὸν νέον, ὁ
γαμβρὸς τοῦ Ι. Μαυρογ.

31.

22 Αὐγούστου 1828.

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Σημείωσις τῶν διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Πέτρ. Σκυλ. …ταλθέντων βιβλίων πρὸς τὸν Ἀλέξ. Κοντόσταυλον.

Ἐστάλησαν, 24 Ἰουλίου διὰ τῆς πόστας·

4 Volumes Traité de Législation etc. par le Comte	fr. 32,—
1 Économie politique par Destutt de Tracy	2,50
1 Manuel d'Histoire ancienne	8,—
6 κομμάτια.	42,50
Τέλιγμα εἰς πανίον καὶ enregistrement	1,30
	fr. 43,80

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

'Εστάλησαν οἱ 54 τόμοι 22 Αὐγούστου εἰς μίαν κιβωτὸν διὰ τῆς ταχυδρόμου ἁμάξης· fr. 43,

1 Daunou des garanties individuelles. 6,
2 Jourdan mémoires politiq.et militair. sur la Grèce 13,
2 Semondi, Richesses Commerciales, ou Econom. polit.. 8,
2 Économie polit. des Athéniens, trad. del'Allem. 15,
13 fr. 86,

1 σῶμα τοῦ πρώτου τόμου τῶν 'Ατάκτων, δῶρον εἰς τὸν 'Αλέξ. Κοντόσταυλον.
50 σώματα τοῦ αὐτοῦ πρώτου τόμου, εἰς πώλησιν διὰ λογαριασμὸν Α. Κοραῆ.
54

Εἰς τὴν μακράν σου, φίλε, ἐπιστολὴν (καὶ μακρὰ γράφεμε πάντοτε), συγχώρησε εἰς τὸ γῆρας ν' ἀποκριθ σύντομα. Ὅσα μὲ λέγεις περὶ τῶν προτέρων κυβερνη τῶν, τοὺς ἐγνώριζα καὶ χωρὶς νὰ τοὺς ἴδω ποτέ, «Ο συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλήν», κάθε δένδρον πρ πει νὰ φέρῃ καρποὺς ἰδίους τῆς φύσεώς του. Χαίρω ὅ ἀπὸ τὸν νέον κυβερνήτην, ἐλπίζονται, ὡς λέγεις, κα ποὶ γλυκύτεροι.

Τὰ 300 φρ. ἔλαβα.

Εἰς τὰ ἄνω βιβλία σου ἤθελα νὰ βάλω τὴν πολιτικ οἰκονομίαν τοῦ De Say· ἀλλ' ἐξηντλήθη ἡ ἔκδοσις, κ ἑτοιμάζει νέαν ἄλλην πολὺ διεξοδικωτέραν· δὲν ἐξεύρ πότε μέλλει νὰ τὴν τελειώσῃ. Ἐνθύμιζέ μου τὴν ὁτ μὲ γράφῃς, ὅτι ἡ μνήμη μου ἐξησθένησε διόλου.

Σὲ πέμπω 50 σώματα τοῦ πρώτου τόμου τῶν 'Ατ των, μὲ ἐλπίδα νά μου πωλήσῃς ὅσα δύνασαι, καὶ ν μοῦ προξενήσῃς μαϊδιά, διὰ ν' ἀρχίσω τὸν δεύτερον. Τ τιμή του, ὡς βλέπεις εἰς τὴν ἐδῶ κλεισμένην τυπωμέν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μείωσιν, εἶναι φρ. 14, ὡς πωλεῖται σήμερον ἐδῶ. Ἀλλὰ
, φίλε, μὴ προσέχῃς εἰς αὐτήν, εἶσαι πληρεξούσιος νὰ
δίδῃς εἰς ὅσον συγχωροῦν αἱ περιστάσεις· ἐλπίζω ὅτι
χι μόνον ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς, ἀλλὰ πολὺ πλέον ἴσως ἀπὸ
ὺς ἀλλογενεῖς θέλει ζητηθῆν, ἐκείνους μάλιστα (καὶ
κοῦτοι πρέπει νὰ ἦναι πολλοί) ὅσους ἐπιθυμοῦν καὶ εἰς
τους συμφέρει νὰ μάθωσι τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν. Οἱ
ν Λόνδρᾳ Ἀδελφοὶ Ῥάλλη μοῦ ἐπῆραν 50 σώματα καὶ
ὰ κατευθύνουν διὰ Μασσαλίας εἰς τὸν κυβερνήτην δῶρον
διὰ τοὺς πτωχοὺς σπουδαστὰς νέους· καὶ ἐπειδὴ ὁ κυβερ-
ήτης (εἶμαι βέβαιος) δὲν χαρίζει εἰς τοὺς δυνατοὺς νὰ
ἀγοράζωσιν, ἀκολουθεῖ ὅτι οἱ δυνατοὶ μέλλουν νὰ δρά-
ωσι πρὸς σέ. Εἰς τοὺς χρηστοὺς Ἀδελφοὺς Ῥάλλη, καὶ
διὰ τὴν προθυμίαν των, καὶ διὰ τὸ πάραυτα τῆς πλη-
ωμῆς, τὰ ἐπέρασα πρὸς 10 φρ. Ὅταν τὰ λάβῃς, φρόν-
τισε, νὰ ζήσῃς, νὰ τὰ κηρύξῃς διὰ τῶν Γραικικῶν ἐφημε-
ρίδων, παραστένων αὐτά, ὄχι μὲ τὰς συνειθισμένας τού-
των ἐδῶ τσαρλατανίας, ἀλλὰ γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι
τὸ βιβλίον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀλλογενεῖς καὶ
ὁμογενεῖς. Ἐξέτασέ το πρῶτον καλὰ καὶ τοὺς πέντε του
Πίνακας.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον, καὶ σ' εὔχομαι τὴν ἀνάκτη-
σιν τῆς Πατρίδος. Ο. Ο.

Στεῖλέ με ἐν τοσούτῳ τὰ φρ. 86,30.

Τὸ εἰς τὴν κεφαλὴν σημειούμενον εἰς τόμους 4 Traité de législation σὲ παραγγέλλω νὰ σπουδάσῃς μὲ προσοχήν. Ἀνάγνωσέ το, καὶ μετ' ὀλίγους μῆνας πάλιν μετανάγνωσέ το, ἑωσοῦ νὰ τὸ κάμῃς οἰκεῖον εἰς τὴν κεφαλήν σου. Ὁ συγγραφεὺς ἐδωρήθη δι' αὐτὸ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν φρ. 6000.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

32.

4 Νοεμβρίου 1828.

Τῷ αὐτῷ, εἰς Μάλταν ἢ Αἴγιναν.

Ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σου συνωδευμένην μὲ φρ. 358
Ἔκαμες καλὰ νὰ μ' ἐμβάσῃς τὰ φρ. 86,30 διότι
θησαυρός μου δὲν εἶναι τόσον παχύς, ὥστε νὰ δαπανᾶται
πρὸς καιρὸν εἰς ἄλλο τι παρὰ τὰς χρείας μου.

Ὄχι τόσον καλά, πληρόνων καὶ τὰ 20 ἀντίτυπα, κα
μάλιστα εἰς τὴν τρέχουσαν τιμὴν τῶν Παρισίων. Ὅταν
πληρόνῃ τις μετρητὰ διὰ πραγματείαν τὴν ὁποίαν δὲν
ἔλαβεν ἀκόμη, δίκαιον εἶναι ν' ἀπολαμβάνῃ κἂν τὴ
συνήθη κατάβασιν τῶν $^{10}/_{100}$. Καὶ πέρασε, νὰ ζήσῃς,
τόσα εἰς χρέος μου. Ὅπως ἂν ἦναι, τὰ σταλθέντα ἀργύ
ρια δὲν θέλουν ματαιωθῆν, ἀλλ' ἐξοδευθῆν ὠφελίμως εἰ
τὸ γένος, τώρα μάλιστα, ὅτε ἀσχολούμενος εἰς τὸν δέ
τερον τόμον τῶν ΑΤΑΚΤΩΝ, χρειάζομαι ὑπουργίαν ἄλ
λων, τῶν ὁποίων ὁ κόπος πρέπει νὰ ἀνταμείβεται.

Φρόντισε νὰ κηρύξῃς διὰ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος τὸ
βιβλίον. Ἔστειλα πρὸς τὸν συντάκτην αὐτῆς ἓν ἀντίτυ
πον διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Θ. Πρασακάκη, ὅθεν δὲν εἶναι
χρεία νὰ τὸν δώσῃς ἄλλο διὰ τὴν κήρυξίν του.

Παρακαλῶ σε, φίλε, νὰ δώσῃς ἢ νὰ στείλῃς ἐκ μέρους
μου ἓν ἀντίτυπον τῶν Ἀτάκτων εἰς τὸν γνωστὸν φίλον
μας καὶ χρηστὸν νέον, Φραγκίσκον Μαῦρον, ὅστις κατευθύ
δόθη ἤδη εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἓν ἄλλο ἀντίτυπον εἰς
τὴν σοφήν μας νέαν, Εὐανθίαν τὴν ἐξ Ἄνδρου, ἀδελφὴν

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

...ῦ πρώην διδασκάλου τῶν Κυδωνιῶν, Θεοφίλου Καίρη. ...ύτη ἀκούω ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὴν Σύραν διδάσκουσα ...αὶ παιδεύουσα κόρας Ἑλληνίδας.

Τὴν ἀγαπητήν σου σύζυγον ἀσπάζομαι ἐν φιλήματι ...γίῳ, καὶ σᾶς εὔχομαι κατευόδιον εἰς τὴν Αἴγιναν, καὶ ...λας τὰς εὐλογίας τοῦ οὐρανοῦ!

Τὸν δὲ Ἰμπραΐμην καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν Αἰγυπτίους ...δῶ τὴν εὐχὴν τοῦ Δαυΐδ. «Γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν ...κότος καὶ ὀλίσθημα, καὶ ἄγγελος Κυρίου καταδιώκων ...υτούς!»

ὁ φίλος Ο. Ο.

33.

17 Νοεμβρίου 1828.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Σ' ἔγραψα τὴν 4 τοῦ παρόντος, ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ...ικήν σου 11 Ὀκτωβρίου, κ' ἐλησμόνησα νὰ σοῦ σημειώσω τὴν ἐξῆς ἀπορίαν μου, καὶ νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ τὴν λύσῃς.

Τὴν 11 Ἰανουαρίου τούτου τοῦ ἔτους ἔγραψα πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Κυβερνήτην ἀποκρινόμενος εἰς ἐπιστολήν του, καὶ καταγράφων λεπτομερῶς, ὅσα βιβλία ἐστάλησαν διὰ χειρός μου εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ μωροὺς κυβερνήτας, ἢ εἰς τὴν φιλανθρωπικὴν Ἑταιρίαν, εἰς διάστημα 1826-1827 δῶρα Ζωσιμάδων καὶ διαφόρων ἄλλων φιλογενῶν ἀνδρῶν, ὠνομασμένων καὶ ἀνωνύμων. Αὐτὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐσυμποσοῦντο εἰς τόμους ὑπὲρ 2800, ὅλα διωρισμένα ν
μοιράζωνται δωρεὰν εἰς τοὺς πτωχοὺς Ἕλληνας σπου
δαστάς. Καὶ τοῦτο μὲ ἠνάγκασε νὰ καταγράψω κ
νὰ γνωστοποιήσω εἰς τὸν κυβερνήτην τὴν μακρὰν τῶ
βιβλίων σημείωσιν, διὰ νὰ ἐρευνήσῃ, ἂν οἱ πρὸ αὐτοῦ τ
οἰκονόμησαν ὡς ἐχρεώστουν νὰ τὸν οἰκονομήσωσιν, ἢ ἂ
ἔπραξαν καὶ δι' αὐτὰ κατὰ τὰς λοιπάς των πράξεις.

Εἰς ταύτην μου, φίλε, τὴν ἐπιστολήν, ἀναγκαίαν εἰ
τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, ἀναγκαίαν εἰς εὐχαρίστησιν τῶ
δωρητῶν, ἀναγκαίαν, τέλος πάντων, καὶ εἰς ἰδίαν μο
εὐχαρίστησιν, προσμένω ἀκόμη (ἀπὸ τὴν 11 Ἰανουαρίου
μέχρι τῆς σήμερον) ἀπόκρισιν. Ἐρώτησε, νὰ ζήσῃς! τὸ
ἐξοχώτατον Κυβερνήτην, ἂν τὴν ἔλαβεν.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν τὸν ἔγραφα καὶ περὶ τῆ
Χίου. Ἀκούω σήμερον, ὅτι ζητεῖτε νὰ κτίσετε Νέαν Χίον
Αὐτὸ βέβαια εἶναι ἀπὸ τὰ δύο κακὰ τὸ μικρότερον, ἐπειδὴ
δὲν πρέπει νὰ μείνετε σκορπισμένοι. Φοβοῦμαι ὅμως μ
ἡ Νέα Χίος δὲν ὁμοιάσῃ ὁλότελα τὴν παλαιάν. Ταύτη
σᾶς παρακαλῶ κ' εὔχομαι νὰ ἀνακτήσετε! Ἀσπάζομα
καὶ σὲ καὶ τὴν ἀγαπητήν σου οἰκογένειαν.

Ὁ φίλος Ο. Ο.

34.

11 Μαΐου 1829.

Τὴν 8 Ἰανουαρίου ἐπιστολήν σου ἔλαβα. Ἀνέγνωσα
μὲ ἀγανάκτησιν ὅσα σὲ εἶπεν ὁ Κ. περὶ τῶν προσταλθέν
των πολλῶν καὶ παντοδαπῶν βιβλίων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὴν 9 τοῦ παρόντος ἐστάλη πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Πέτρον Σκυλίτζην κιβωτὸς Α. C. περιέχουσα σώματα δευτέρου τόμου τῶν Ἀτάκτων 51. Τὸ ἓν εἶναι διὰ σέ. Ἐκ τῶν λοιπῶν τὰ μὲν 20, ἂν τὰ θέλῃς διὰ σέ, εἶναι πρὸς φρ. 10, φρ. 200, ὡς τὰ ἐπέρασα καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Ῥάλλη καὶ ἄλλους. Τὰ δὲ λοιπὰ πώλει τα δι' ἐμέ· ἡ τιμή των εἶναι ὡς καὶ τοῦ πρώτου τόμου. Ἐδῶ πωλεῖται φρ. 14 κάθε τόμος. Αὐτοῦ ὅ,τι κολλήσῃ. Εἶσαι κύριος νὰ τὰ οἰκονομήσῃς, ὡς κρίνεις συμφορώτερον. Δὸς μόνον ἓν σῶμα ἀπὸ τὰ ἰδικά μου εἰς τὸν Φραγκίσκον Μαῦρον, ὡς σ' ἔγραφα νὰ δώσῃς καὶ τὸν πρῶτον τόμον.

Περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Γιαννίτσῃ, μὲ βεβαιόνουν ὁ Πιτσ. καὶ ὁ Φουρν. ὅτι εὐοδεῖ ὁ νέος. Τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ σὲ εἰπῶ πρὸς εὐχαρίστησιν καὶ σοῦ καὶ τοῦ πατρός του. Γενικῶς δὲ περὶ ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν μειρακίων, θέλεις ἰδεῖν τὴν γνώμην μου εἰς τὸ τέλος τῶν Προλεγομένων τοῦ δευτέρου τόμου τῶν Ἀτάκτων μου. Καὶ παραγγέλλω καὶ σὲ καὶ παρακαλῶ νὰ παραγγέλλῃς ὅσους γνωρίζεις ἔχοντας ἐγκέφαλον (καὶ ὄχι ἄχυρα) εἰς τὸ καύκαλόν των, νὰ μὴ πέμπωσι τὰ τέκνα των εἰς τὴν σοφὴν Εὐρώπην, πλὴν εἰς ἡλικίαν 18 ἢ 20 ἐτῶν, καὶ ἀφοῦ πρῶτον σοφισθῶσιν αὐτοῦ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἰς Ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ ἀπὸ Ἕλληνας διδασκάλους.

Ἀσπάζομαί σε, φίλε, πανοίκιον.

Ο.Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

35.

Ἐκ Παρισίων, 4 Σεπτεμβρίου 1829.

Πρὸς τὸν κύριον Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Καιρὸν δὲν ἔχω νὰ ἐξαπλωθῶ. Τὴν ἀπ' Αἰγίνης 30 Μαΐου ἔλαβα, ὁμοῦ καὶ τὰ φρ. 390.—Διὰ τὰ χαθέντα ἢ ἐμπρησθέντα ἀπὸ τὸν Ἰβραΐμην δὲν εἶσαι βέβαια ὑπεύθυνος. Ἡ ζημία εἶναι δι' ἐμέ, οὐδ' εἶναι ἡ πρώτη· μαθημένος εἶμαι εἰς αὐτὰς ὡς καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἀνίας. Ἡ ὀδυνηροτέρα εἶναι ὅτι δὲν ἐμπορῶ νὰ ἐκδώσω τὸν τρίτον τόμον. Ἄλλη παρηγορία δὲν μὲ μένει παρὰ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ θάνατος μέλλει γρήγορα νὰ μὲ ἀπολυτρώσῃ ἀπ' ὅλα τὰ δεινά.

Περὶ τῶν λειπομένων εἰς χεῖράς μου, ἔκαμνες καλά, ὡς σὲ εἶπα καὶ ἄλλοτε, νὰ πωλῇς, ὅσον δύνασαι, εὐθηνά. Ἕως τώρα πιθανὸν ὅτι ἔλαβες καὶ τοῦ δευτέρου τόμου τὰ 50 ἀντίτυπα. Ὁ τρίτος ἤθελ' εἶσθαι περιεργότερος, καὶ ἴσως εὐαρεστότερος εἰς τοὺς Χ. Ἀλλ' ὑπομονή!

Θέλω σοῦ ἑτοιμάσειν καὶ πέμψειν τὴν ὁποίαν ζητεῖς συνεχῆ σειρὰν τῶν ἐκδόσεών μου. Σὲ ἀσπάζομαι πανοίκιον, καὶ σ' εὔχομαι τὴν ἀνάκτησιν τῆς Πατρίδος.

ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

36.

Παρ. 18 Ὀκτωβρίου 1829.

Φίλε Ἀλέξανδρε,

Τὴν 4 τοῦ περασμένου ἀπεκρίθην συντομώτατα εἰς τὴν 30 Μαΐου ἐπιστολήν σου. Σήμερον πλατύνομαι, νὰ σοῦ φανερώσω τὴν εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Πέτρον Σκυλίτσην ἀποστολὴν κιβωτοῦ (15 Ὀκτωβρίου) σημειωμένης Α. C. Nº 3, διὰ νὰ σοῦ τὴν εὐοδώσῃ αὐτοῦ. Αὐτὴ περιέχει 138 τόμους βιβλίων.

Τὰ 38 εἶναι τὰ ἐκ τῶν ἐκδόσεών μου, ὅσα μοῦ ἐζήτησες μὲ τὴν τελευταίαν σου ἐπιστολήν. Αὐτὰ ἔφεραν φράγκα 274, κατὰ τὴν ἐδῶ κλεισμένην, εἰς τὴν ὁποίαν βλέπεις καὶ τὴν πρέπουσαν ἀφαίρεσιν ἀπὸ τὴν εἰς βιβλιοπώλας συνήθη τιμήν, καὶ παρὰ ταύτην τὴν $^{10}/_{100}$. Ἀπ' αὐτὰ λείπει ὁ Πολύαινος, ὁ Ἱεροκλῆς, καὶ ὁ πρῶτος τόμος τοῦ Πλουτάρχου. Τὰ δύο πρῶτα εὐκόλως εὑρίσκεις αὐτοῦ· τὸν πρῶτον τοῦ Πλουτάρχου, δυσκολώτερον, ἀλλ' ὄχι ἀδύνατον, νὰ εὑρεθῇ ἢ αὐτοῦ, ἢ εἰς Τεργέστην.

Τὰ δὲ 100 εἶναι ἑκατὸν σώματα τοῦ Ἑλληνογαλλικοῦ Θεοφράστου ἔκδοσις καὶ αὐτὴ ἰδική μου, ἀλλ' ὄχι καὶ κτῆμα ἰδικόν μου, ἂν καὶ σὲ παρακαλῶ θερμῶς νὰ τὸ οἰκονομήσῃς ὡς ἰδικόν μου. Εἶναι κτῆμα τοῦ ἐν Λιβόρνῳ Θωμᾶ Σπανιολάκη, τυπωμένον κατὰ τὸ 1799 ἔτος μὲ ἔξοδά του, ὡς ἐτυπώθη τὸ ἀκόλουθον ἔτος (1800) ὁ Ἑλληνογαλλικὸς Ἱπποκράτης μου πάλιν μὲ ἔξοδα μόνου καὶ μόνου αὐτοῦ, ὅτι εἶχε κατάστασιν νὰ ἐξοδεύῃ εἰς ὠφέλειαν τοῦ γένους. Βλέπεις λοιπὸν πόσην εὐγνωμοσύ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νην τὸν χρεωστῶ, καὶ πόσον θέλεις μὲ ὑποχρεώσειν, φρον
τίζων ὅσον δύνασαι τὴν πώλησίν του, καὶ πέμπων ἀμ
σως εἰς αὐτὸν ὅ,τι συνάξῃς ἐξ αὐτῆς. Ὁ Ἱπποκράτ
εἰς δύο τόμους ἐξεπωλήθη πρὸ πολλοῦ· ἔμειναν ἀπὸ τ
Θεόφραστον τινά, καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ πώλησίς των δ
θέλει ἀπαντήσειν δυσκολίαν, ἐπειδὴ συνοδεύεται μὲ τ
Γαλλικὴν μετάφρασιν, καὶ μὲ Γαλλικὰς σημειώσεις, γλῶ
σαν χρήσιμον μάλιστα σήμερον εἰς τοὺς ἡμετέρους κ
ἐπιστήμονας καὶ ἀνεπιστήμονας τῆς Ἑλληνικῆς. Ἡ
τιμή του φρ. 6 δὲν εἶναι βαρεῖα, καὶ εἰς αὐτὴν πρέπ
νὰ πωληθῇ, διὰ νὰ πληρωθῶσιν ἀπ' αὐτὴν καὶ τὰ ἔξοδ
τῆς μετακομιδῆς, καὶ ἡ συνήθης εἰς τοὺς ἐμπόρους δικαι
ἀμοιβὴ τῶν κόπων σου. Ἐὰν ὅμως ἀπαντήσῃς δυσκο
λίας, κύριος εἶσαι νὰ μετριάσῃς καὶ τὴν τιμήν.

Περὶ τῶν εἰς Καλαμάταν ἐμπρησθέντων ἰδικῶν μου,
μαθημένος εἶμαι εἰς τοιαύτας συμφοράς, ἀλλὰ δὲν εἶσα
ὑπεύθυνος τῶν συμφορῶν μου· ἀρκεῖ νὰ προνοῇς περὶ τῶν
ἐμῶν ὡς σῶν, καὶ τὰ συμβαίνοντα, «ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἀπ
αὐθεντίας» ὡς λέγει ἡ παροιμία.

Ἐπεθύμουν νὰ σὲ γράψω πάμπολλα περὶ τῆς κοινῆς
Ἑλληνικῆς καταστάσεως, καὶ ἐξαιρέτως περὶ τῆς δυσυ
χοῦς Χίου· ἀλλὰ ποῦ δύναμις; Καιρὸς ὅμως εἶναι νὰ
φροντίσετε νὰ συμμαζευθῆτε πούποτε, πρὸς καιρὸν κἂν,
διὰ νὰ μὴ σᾶς φθείρῃ ὁλότελα ὁ σκορπισμός· ἂν μακρύ
νετε τὸν καιρόν, τῆς Χίου τὄνομα κινδυνεύει ν' ἀπολε
σθῇ, ἢ νὰ γεμισθῇ (ὦ Θεέ!) ἀπὸ Ἀγγλοχίους, Γαλλο
χίους, Ἰταλοχίους, καὶ τὸ χειρότερον Ἀουστροχίους, καὶ
ὄχι πλέον ἀπὸ ἀνθρώπους Χιακοὺς τὰ ἤθη.

Εὐδαιμόνει καὶ σὺ καὶ ἡ σὴ φίλη οἰκογένεια.

Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Θέρμου

37.

17 Ἀπριλίου 1830.

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Φίλε πολῖτα,

Τὴν 20 Νοεμβρίου 1829 ἐπιστολήν σου ἔλαβα, ὁμοῦ καὶ τὰ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν 2000 φρ. διὰ βιβλία. Ἀγαπακτῶ καὶ θλίβομαι ὅτι μόλις τώρα ἀνέπνευσα μικρὸν ἀπὸ τὰς συμφοράς μου, διὰ ν' ἀποκριθῶ τὸν Κυβερνήτην, καὶ νὰ τὸν πέμψω τὰ ζητουμένα βιβλία. Ἡ ἀρχὴ τοῦ παρόντος ἔτους, φίλε μου, μοῦ ἔφερε δι' *Εὐαρχισμὸν* (étrennes) μυρία δεινὰ καὶ σωματικὰ καὶ ψυχικά, καὶ τὸ δεινότερον ὅτι τὰ ἔφερεν ἓν ἐξοπίσω τοῦ ἄλλου συγκολλημένα εἰς ὀλίγων ἑβδομάδων διάστημα, ὥστε ἀπορῶ πῶς ὑπέφερε τὸ βάρος των τὸ καταβαρυμένον μου ἀπὸ πολυχρονιότητα γῆρας. Μ' ἔφεραν ἕως τὰ χείλη τοῦ τάφου, καὶ δὲν μ' ἔσπρωξαν παρέκει, ἴσως διότι μοῦ φυλάσσονται καὶ ἄλλα πικρότερα.

Τὴν ἑβδόμην τοῦ παρόντος κατεύθυνα εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ κ. Πέτρον Σκυλίτσην κιβώτιον A C N° 3, περιέχον 51 σώματα τοῦ τρίτου τόμου τῶν Ἀτάκτων. Ἐξ αὐτῶν εἶναι·

1 σῶμα διὰ σὲ
1 ἕτερον διὰ τὸν Φραγκῖσκον. δῶρα.
29 νὰ πωληθῶσι δι' ἐμέ.
20 διὰ τὸν συνδραμόντα Α. Κοντόσταυλον.
51 σώματα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰ τῆς συνδρομῆς, φίλε, ἔβαλα διότι συνέδραμες
τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον τόμον, παρακαλῶ σε, καὶ
ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ τὰ δεχθῇς, ἢ νὰ τὰ προσθέσῃς εἰς τ
λογαριασμόν μου. Δὲν ἀγαπῶ νὰ βαρύνω κανένα, ἀφοῦ
εἶναι εἰς καθένα τὰ ἴδιά του βάρη. Ἡ τιμὴ τῶν μελλό
των νὰ πωληθῶσι δι' ἐμὲ εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς καὶ τῶν πρ
λαβόντων. Ἀλλὰ πάλιν σὲ λέγω καὶ σ' ἐξαναλέγω, βά
τα εἰς ὅποιαν τιμὴν κρίνεις εὔλογον. Τόσον ἀπέχω ν
προσμένω κέρδος, ὥς τε μὲ κακοφαίνεται ὅτι δὲν μὲ συγ
χωρεῖ ἡ τύχη νὰ τὰ σκορπίσω ὅλα δωρεάν.

Εἰς τὸν τρίτον τοῦτον τόμον θέλεις εὑρεῖν πολλὰ (ἴσω
καὶ καλὰ) περὶ τῆς Πατρίδος.

Ἡ τελευταία μου πρὸς σὲ ἐπιστολὴ ἦτο 18 Ὀκτωβ
1829 ἀναγγέλλουσα τὴν διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Π. Σκ
λίτση ἀποστολὴν τῶν ὁποίων μοῦ εἶχες τότε ζητήσειν β
βλίων.

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὴν ἀγαπητήν σύζυγον καὶ τ
τεκνία (εἰπέ με ἂν ἐπληθύνθη ὁ ἀριθμός των), καὶ σὲ
εὔχομαι ὅλα τὰ ἀγαθά, καὶ τὴν ἀνάκτησιν πρὸ πάντω
τῆς Πατρίδος! ὁ φίλος Ο. Ο.

38.

5 Αὐγούστου 1830.

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Φιλτατέ μου Κοντόσταυλε,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὴν ἀγαπητήν σύζυγον καὶ τ
φιλτατά σου τέκνα. Μή με μεμφθῇς, φίλε, ὅτι δὲν ἀπ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ην ἕως τὴν παροῦσαν εἰς τὰς ἐπιστολάς σου 15 Ἀπρι-
, 1 Μαΐου, καὶ τώρα τὴν τελευταίαν 13 Ἰουνίου.
παρὸν ἔτος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς του ἕως τῆς παρούσης
ς ἐχρημάτισε δι' ἐμὲ ἔτος *Ἐπισκοπῆς*, τὸ ὁποῖον εἰς
ν γλῶσσαν τῆς θείας Γραφῆς σημαίνει « ἔτος κολά-
ς». Μάταιον εἶναι νὰ σοῦ ἐξιστορήσω ὅσα δεινὰ καὶ
ματικὰ καὶ ψυχικὰ ἐδοκίμασα ἕως τώρα.

Ἔλαβα τὰ φρ. 853,90 καὶ σ' εὐχαριστῶ. Σὲ τὸ εἶπα
λλάκις καὶ σὲ τὸ μεταλέγω, μὴν αὐξάνῃς τὰς προσω-
ας σου φροντίδας (καὶ λύπας, ὡς τώρα μανθάνω, κατὰ
τυχίαν, ἀπὸ τὴν τελευταίαν σου) μὲ τὰ περὶ ἐμοῦ
σανα. Πώλει ὅπως καὶ εἰς ὁσην τιμὴν δύνασαι, καὶ
τις ἀπὸ τοὺς ἀγοράζοντας σοῦ χρεωκοπήσῃ, ἡ ζημία
ι δι' ἐμέ· καὶ σὺ, ὡς τὸ ἀπαιτεῖ τὸ δίκαιον, μένεις
τὰ πάντα ἀκαταζήτητος.

Σ' εὐχαριστῶ, φίλε μου, διὰ τὴν ὁποίαν ἔδειξες πρό-
ιαν περὶ τοῦ Θεοφράστου τοῦ Σπ.

Ἐπεθύμουν νὰ μὲ γνωστοποιήσῃς, ἂν ἦναι δυνατόν,
ς ἔστειλεν εἰς τὸν Κοκώνην τὰ Προλεγόμενα.

Ἡ πρὸς τοὺς συμμαχ. μεσιτεία μου ὑπὲρ ἀνακτ. τῆς
πατρ. εἶναι καθαρὸς μῦθος. Πρῶτον, τίς καὶ ποῖος εἶμ'
γὼ νὰ τολμήσω τοιοῦτον κίνημα! Ἔπειτα, ποίας ἐλπί-
ας εἶχα νὰ συλλάβω ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἀντίχριστον δι-
πλωματίαν. Αὐτοὶ ἔχασαν καὶ τὸν κοινὸν νοῦν, περὶ δὲ
ανθρωπίας οὐδ' ἴχνος αὐτῆς ἔμεινεν εἰς τὰ ψυχάριά
των. Ἔσω βέβαιος, φίλε, μάλιστα περὶ τῶν Ἄγγλων,
ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξαναδέσωσι τὴν ἐλευθερωμένην
Ἑλλάδα εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ τυράννου, ἤθελον τὸ κατορ-
ωσειν μετὰ χαρᾶς.

Τοῦτο ὅμως, κατ' εὐτυχίαν, ἔγινε πλέον ἀδύνατον. Ἡ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἑλλὰς ἐλευθερώθη διὰ πάντα ἀπὸ Τούρκους περιτμη
νους, οὐδὲ τυραννεῖται πλέον πλὴν ἀπὸ Τούρκους τ
ἀπεριτμήτους. Ἀλλ' οὐδὲ τούτων ἡ τυραννία μέλλει
κρατήσῃ πολὺν καιρόν, ἐπειδὴ τὰ προοίμια τῆς κα
στροφῆς της περιέχονται εἰς τὴν συμβᾶσαν περὶ τὰ
τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου παράδοξον, ἀπροσδόκητον
πίστευτον καταστροφὴν τῆς μακροχρονιωτάτης βασιλ
τῶν Βορβόνων. Ἔπρεπε, φίλε μου, νὰ εὑρεθῇς ἐδῶ
ρών, διὰ νὰ πληροφορηθῇς πόση εἶναι τῆς παιδείας
ἰσχὺς κατὰ τῆς τυραννίας.

Ὅσα κακὰ πάσχετε αὐτοῦ εἶναι καρποὶ τῆς ἀπαιδ
σίας, καὶ θέλετε τὰ πάσχειν ἀκόμη, ἀλλ' ὄχι διὰ πο
καιρόν, ὡς σε εἶπα. Ἡ ἐλπίς μας τώρα μετὰ θεὸν κ
μεται ἀπὸ τοῦτο τὸ φιλάνθρωπον, καὶ μόνον μεταδό
κὸν ἔθνος τῶν Γάλλων. Οἱ προσώρας ἀναλαβόντες τ
ἐπιστασίαν τῶν πραγμάτων, καὶ μέλλοντες νὰ συντέ
τὸν νέον χάρτην εἶναι ὅλοι φίλοι τῆς Ἑλλάδος, οὐδὲ
λουν ἐγκαταλείψειν τοὺς δυστυχεῖς Ἕλληνας εἰς τ
Ἄγγλων καὶ Ῥώσσων τὴν διπλωματίαν.

Τοῦτο μὲ δίδει χρηστοτέρας ἐλπίδας καὶ περὶ τῆς Χ
Δὲν πρέπει ὅμως διὰ τοῦτο νὰ διακόψετε τὴν περὶ τ
νέας Χίου φροντίδα, ἂν καὶ δὲν ἔχω μεγάλας ἐλπίδ
ὅτι θέλει σᾶς συγχωρηθῇ τόπος ἱκανὸς διὰ τὰς χρείας
εἰς τὴν Εὔβοιαν. Ἴσως ἐσύμφερε νὰ ἀναβάλετε πρὸς
κρὸν κάθε κίνημα ἕως νὰ πήξῃ τὸ ἐδῶ σύστημα. Δι
ἴσως, διότι μὴν εὑρισκόμενος αὐτοῦ, δὲν εἶμαι ἱκανὸς
κρίνω τὰ γινόμενα αὐτοῦ, μ' ὅλον ὅτι ἀκούω παντο
θεν ὅτι γίνονται εἰς τρόπον Κοζακικόν. Τἀφίνω λοιπὸν
τὴν κρίσιν σας. Ἴσως θέλεις γελάσειν τὴν ἀφροσύνην μ
ἂν σ' ἔλεγα νὰ προτιμήσετε τὴν Ἀλιγέρνη παρὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βοιαν, ἂν ἡ Εὔβοια δηλαδὴ ἀκολουθῇ νὰ κυβερνᾶται ἡ λοιπὴ Ἑλλάς, καὶ ἂν κρατήσωσιν οὗτοι τὴν Ἀλι-ων, ὡς ἐλπίζεται. Μὲ ταύτας ὅμως τὰς συνθήκας, νὰ ἀφήσωσιν αὐτονόμους δημοκρατουμένους Χίους, εἰς μέρος τῆς εὐρυχώρου ταύτης χώρας, προστατευομέ-μόνον ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ὄχι ὅμως Γάλλους, ἀλλ' ντας ἴδιον χωριστὸν χάρτην. Γέλα, ὅσον θέλεις. Καὶ καὶ οἱ πλησίον τῆς Ἀλιγέρης τόποι ἀπὸ Ἑλληνικὰς κίας ἐκυβερνῶντο, αἱ ὁποῖαι εὐδαιμόνησαν, καὶ ἤθε-ζῆν καὶ εὐδαιμονεῖν μέχρι τῆς παρούσης ὥρας, ἂν ωρίζετο εἰς τοὺς χρόνους των ἡ ἱερὰ Τυπογραφία. βίαν σὲ γράφω· καὶ πάλιν σὲ ἀσπάζομαι πανοίκιον.

Ο. Ο.

13 Αὐγούστου.

Ἐκράτησα τὴν ἐπιστολὴν μέχρι τῆς σήμερον διὰ νὰ τὸ τέλος τοῦ παραδόξου καὶ ἀπροσδοκήτου τούτου γεγονότος. Ἡ Βορβονικὴ γενεὰ ἐδιώχθη ἀπὸ τὸ ἔθνος χωρὶς ἐπιστροφήν. Βασιλεὺς τῶν Γάλλων ἀνηγο-ρεύθη τὴν 10 τοῦ παρόντος ὁ Δοὺξ Ὀρλεάν. Ὁ La-fayette ἀρχιστράτηγος γενικὸς τῆς ἐθνικῆς φυλακῆς (garde nation.) ὅλου τοῦ Ἔθνους. Ὁ χάρτης ὠχυρώθη μὲ νέους νόμους, καὶ μὲ συνθήκας νὰ βελτιωθῇ ἀκόμη εἰς τὸ ἑξῆς. Ἓν ἀπὸ τὰ νέα του ὀχυρώματα εἶναι ἡ πληρε-στάτη καὶ παντελὴς ἐλευθερία τοῦ τύπου. Τὸ σατανικὸν σύνταγμα τῶν Ἰησουϊτῶν «ὡς ἐκλείπει καπνὸς ἀπὸ προσώ-που πυρὸς» ἐξέλειψε, καὶ μέλλει νὰ ἀφανισθῇ μετὰ μικρὸν ἀπὸ ὅλην τὴν Εὐρώπην. Διότι, φίλε μου, ἡ παράδοξος αὕτη μεταβολὴ (ἥτις μὲ φαίνεται ἀκόμη ὡς ὄνειρον)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔχει ἀκόμη **ὁριατὶς καὶ φούνταις**. ἡσύχους ὁμ
ἐπειδὴ κἀνένα ἀπὸ τοὺς ἔξω δὲν ἔχουν νὰ φοβῶνται, σ
πρόφασιν μέλλουν νὰ δώσωσιν εἰς κἀνένα νὰ τοὺς π
ράξῃ. Οὐαὶ εἰς ἐκείνους, ὅσοι τολμήσουν νὰ ἐρεθίσωσι
πρόφασιν νομιμότητος ἢ ἄλλην τινα διπλωματικὴν φ
χανορραφίαν! Ὁ φθαρμένος ἀπὸ Ἰησουίτας Κάρ
δέκατος ἐφέρθη μὲ τόσην μωρίαν, ὥστε ἐκαταρρονήθη
ἀπὸ τοὺς φίλους του, ἀντὶ νὰ ἐλπίζῃ ἀπ' αὐτοὺς τὸ π
ραμικρὸν κίνημα εἰς βοήθειάν του. Σύλλαβε χρηστ
ἐλπίδας, φίλε, καὶ περὶ τῆς Χίου καὶ περὶ τῆς λοι
Ἑλλάδος. Αἱ παροῦσαι ἀπροσδόκητοι εἰδήσεις θέλ
ταράξειν τὸν ὕπνον τῶν αὐτοῦ δεσποτίσκων, ὅταν β
βαιωθῶσιν ὅτι ὀκτακοσίων ἐτῶν δυναστεία κραταιὰ ἐξ
ριζώθη εἰς τριῶν ἡμερῶν διάστημα. Βιβλίον ὁλόκλη
ἀντὶ ἐπιστολῆς ἤθελα σὲ γράψειν, ἂν εἶχα δύναμιν κ
καιρόν. Ἀλλὰ καὶ ὀλίγος καιρὸς μοῦ εἶναι ἀναγκαῖος δ
τὸν τέταρτον τόμον τῶν Ἀτάκτων, καὶ ἡ δύναμις δ
γοστεύει κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμήν. Καὶ πάλιν κ
πολλάκις σὲ κατασπάζομαι. Ὁ αὐτ.

Τὴν 15 Ἰουλίου σ' ἔγραψα μικρὸν ἐπιστολίδιον δ
τῆς Εἰρήνης, ἀδελφῆς τοῦ Φ. Φ.

39.

2 Σεπτεμβρίου 1830.

Φίλτατε Κοντόσταυλε,

Σ' ἔγραψα τὴν 5 τοῦ περασμένου Αὐγούστου, μὲ πρ
θήκην 13, διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ἰωάννου Πρασακά

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

τὰ 10 ἡμέρας ἔλαβα τὴν τελευταίαν σου 15 Ἰου-

Ἔστειλα εἰς τὸν Γαλινιάνην διὰ τοῦ Πιτσιπίου (ἐπειδὴ
ουργαράκης εὑρέθη εἰς τὴν ἐξοχήν) φρ. 62, ὑποχρεά-
αὐτὸν νὰ σὲ πέμπῃ τακτικῶς διὰ μῆνας ἓξ, ἀρχόμε-
ἀπὸ τῆς 26 Ἰουλίου τὴν ἐφημερίδα του. Ἀπὸ τῆς
ἔκρινα, διὰ νὰ ἔχῃς πληρεστάτην ἀπαρχῆς μέχρι τέ-
ς τὴν ἱστορίαν τοῦ παραδόξου τούτου δράματος, ἢ
λον μωροῦ παιγνιδίου, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ μωρὸς Κάρο-
ὡς μεθυσμένος χαρτοκόπος, ἔπαιξε κ' ἔχασεν εἰς
ῶν ἡμερῶν διάστημα βασιλείαν τὴν πλέον πολιτισμέ-
ὅλων τῶν Ἐθνῶν, κατοικουμένην ἀπὸ τριακονταδύο
τομμύρια γενναίου λαοῦ.

Ἀκούω ἀπὸ τοὺς αὐτόθεν ἐρχομένους καὶ ὁμογενεῖς
ξένους (καὶ ἀπορῶ ὅτι σὺ δὲν μὲ λέγεις τίποτ' οὐτ'
τὴν προτέραν οὔτε εἰς τὴν τελευταίαν σου ἐπιστολὴν
τούτου), ὅτι καὶ αὐτοῦ ἐμέθυσαν τινὲς ἐκ τῶν ἡμε-
ων. Ἐλπίζω, ὅτι ἡ ἱστορία τοῦ Καρόλου θέλει γρή-
να τοὺς ξεμεθύσειν, ὡς ἔχει νὰ ξεμεθύσῃ καὶ πολλοὺς
εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην ἀφωτίστων ἀκόμη δι-
ωματικῶν. Οἱ μωροὶ οὗτοι ἐσυγκρότησαν τὴν Ἱερὰν
μμαχίαν, τολμήσαντες ἀσεβῶς καὶ κιαφηρικῶς νὰ βά-
σαν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ «Ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας
ιάδος» διὰ νὰ καταθλίψωσι τοὺς λαούς, καὶ νὰ ψευ-
ώσι τὰς ὑποσχέσεις των· καὶ ἰδοὺ οἱ καρποὶ τῆς Ἱερᾶς
μμαχίας. Οἱ λαοί, χάρις εἰς τὴν διασπορὰν τῶν φώτων,
ἐξαιρέτως εἰς τὴν ὄντως ἱερὰν τυπογραφίαν! δὲν
πατῶνται πλέον. Τιμοῦν καὶ σέβονται τοὺς Βασιλεῖς,
σῳ τοὺς βλέπουν ἀσχολουμένους εἰς τὴν εὐδαιμονίαν
ν ὑπηκόων, ἀλλ' ὄχι περαιτέρω. Τὸ μόνον κακὸν εἶναι

ὅτι μεταξὺ τῶν λαῶν εὑρίσκονται καὶ πολλοὶ λαοπλάν
πονηροὶ καὶ γόητες ἀνθρωπίσκοι, καὶ μολύνουν τὰ λα
δίκαια μὲ τὰς ἀδικίας. Ἐδῶ δὲν ἐσυνέβη κανὲν ἀδι
ἀκόμη. Ἀλλὰ τὸ Βέλγιον ἐκινήθη ἤδη· ὁ Φερδινάν
τῆς Ἱσπανίας ἕως τὴν ὥραν ταύτην ἐτελείωσε καὶ αὐ
τὸ παιγνίδιόν του, κενώσας ὅλα του τὰ ζάρια· ὁ Νέ
τῆς Πορτογαλλίας εἶναι σχεδὸν ἀπολεσμένος. Ὅλα ταῦ
ὅμως ἐνδεχόμενον νὰ καταντήσωσιν εἰς αἱματοχυσί
Ἀλλ' εἰς τίνος κεφαλὴν εἶναι δίκαιον νὰ πέσωσι τὰ α
ματα παρὰ εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν μεθυσμένων διπλωμ
τικῶν; Αὐτῶν, καὶ ὄχι ἄλλων, ἔργον εἶναι ἡ κατέχου
τὴν ὥραν ταύτην ταραχὴ ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἥτις μὲ
λει νὰ τελειώσῃ εἰς καλόν, ἀλλὰ καλὸν ἀγορασμένον ἴσ
μὲ πολλὰ κακά.

Παρολίγον ἐλησμόνησα νὰ σὲ εἴπω, ὅτι εἰς τὴν σλλ
γὴν τῶν πεμπομένων ἐφημερίδων βλέπεις λείπουσαν τ
τῆς πρώτης Αὐγούστου. Μᾶς ἐβεβαίωσεν ὁ ἐφημερο
γράφος, ὅτι ταύτης ἀντίτυπον δὲν εὑρίσκεται πλέ
ἐξηντλήθη ὅλη της ἡ ἔκδοσις. Εἰς τὴν 31 ὅμως Ἰουλ
θέλεις εὑρεῖν ὅλην τὴν ἱστορίαν ἀνελλιπῆ, ὡς μὲ εἶπεν
Πιτσιπιός.

Τὸ «Νόμῳ καλόν, Νόμῳ κακὸν» δὲν εὑρίσκεται πλέ
Ἕν μόνον εἶχε μοῦ μείνειν, καὶ ἤθελα τὸ στερηθῶ μ
χαρᾶς εἰς χάριν σου, ἂν δὲν μοῦ τὸ ἐστέρευε πρὸ πολλ
ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐδῶ φίλους. Ἂν ἦν' ἐλπὶς νὰ εὕρῃς ἀκρ
κἀνὲν ἀντίτυπον, εἰς τὴν Τεργέστην δύνασαι νὰ τὸ ἐ
τύχῃς, γράφων εἰς τὸν Ῥώταν, ἢ κἀνένα σου γνωσ
ἄλλον.

Τώρα πρώτην Σεπτεμβρίου λαμβάνω καὶ ἄλλην σ
ἐπιστολὴν διὰ τοῦ Ι. Μαυροκ. γραμμένην τὴν πρωτ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἰουλίου. Τὸν ἀνεψιόν σου καὶ πρὸ τῆς ἐπιστολῆς ἐδέχθην υἱόν, καὶ μὲ συχνάζει ὡς πατέρα.

Σήμερον σὲ στέλλω διὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ι. Μαυροκορδάτου Κιβώτιον Α Κ Ν° 4, περιέχον τὰ μὲ ζητεῖς 20 τοῦ πρώτου καὶ 3 τοῦ δευτέρου τῶν Ἀτάκτων ἀντίτυπα. Πλὴν σὲ λέγω, πῶλει εἰς ὅσην καὶ ὁποίαν τιμὴν σὲ συγχωροῦν αἱ περιστάσεις. Ἀπάζομαί σε πανοίκιον!

Ο. Ο.

40.

30 Ὀκτωβρίου 1830.

Φρόριμε φιλε Κορτόσταυλε.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Δὲν σ' ἐλησμόνησα ὡς παραπονεῖσαι, ἀλλὰ τὸ 82 ἐτῶν ἀνυπόφορον βάρος μοῦ θλίβει ὄχι μόνον τὴν ῥάχιν, ἀλλὰ ζαλίζει καὶ τὴν ταλαίπωρόν μου κεφαλήν, ὥστε νὰ μὴν ἐξεύρω πολλάκις οὔτε τί πάσσω, οὔτε τί χρεωστῶ νὰ πράξω.

Ἡ τελευταία μου πρὸς σὲ ἦτο τὴν 4 Σεπτεμβρίου· ὁ Γαλινιάνης σοῦ ἐστάλη πρὸ πολλοῦ.

Ἔλαβα μετὰ ταῦτα τὰς δύο σου ἐπιστολάς, τὴν 30 Μαΐου καὶ τὴν 4 Αὐγούστου, ἄγγελον τοῦ πνιγμοῦ τοῦ ταλαιπώρου Βαρδαλάχου, καὶ τῶν συμβυθισθέντων εἰς τὴν θάλασσαν βιβλίων μου.

Τὴν 16 Ὀκτωβίου σοῦ ἔστειλα εἰς ἀναπλήρωσιν αὐτῶν διὰ τοῦ ἐν Μασσαλ. Ι. Μαυροκορδάτου 50 σώματα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ τρίτου τόμου τῶν Ἀτάκτων εἰς κιβωτὸν Α Κ Ν°
Καὶ πρὸ ταύτης τὴν 3 Σεπτεμβρίου διὰ τοῦ αὐτοῦ,
ὁποῖα μοῦ ἐζήτησες 20 σώματα τοῦ πρώτου τόμου, κ
2 τοῦ δευτέρου εἰς κιβωτὸν Α Κ Ν° 4.

Ὁ Διάλογος, τὸν ὁποῖον ὠνειρεύθητε αὐτοῦ, δὲν ἐξεύρ
πῶς καὶ πόθεν, εἶχεν ἀρχίσειν ὀλίγας ἡμέρας προτ
λάβω τὴν 30 Μαΐου. Ὀλίγος καιρὸς μοῦ ἔμεινε νὰ τ
τελειώσω καὶ νὰ τὸν τυπώσω μέχρι σήμερον 28 Ὀκτ
βρίου. Σοῦ πέμπονται 50 σώματα ἀπ' αὐτὸν διὰ τοῦ
Μασσαλίᾳ Ἰωάννου Πρασακάκη. Κράτησε ὅσα θέλεις δι
σέ, καὶ πώλησε τὰ λοιπὰ διὰ λογαριασμόν μου.

Θεοῦ πρόνοιαν κρίνω τὴν παραίτησιν τοῦ Λεοπόλδου
Εὐτυχεστέρα, ἐλπίζω, θέλει εἶσθαι ἡ Ἑλλὰς μετὰ τ
ἀπροσδόκητον θεῖον δρέπανον τοῦ Ζαχαρίου, ἐὰν οἱ Ἕλ
ληνες καταλάβωσι τί συμφέρει εἰς αὐτοὺς νὰ πράξωσι
(ὡς τοὺς συμβουλεύει ὁ διάλογος) εἰς τὴν παροῦσαν περ
στασιν. Παρακίνησέ τους νὰ ἀποστείλωσι τὸ γρηγορώτε
ρον Πρέσβυν ἢ Πρέσβεις ἐδῶ, καὶ ἂν ἦναι δυνατόν, φρόν
τισε νὰ ἦσαι εἷς ἀπὸ τοὺς Πρέσβεις, πρὶν ὁ ἐδῶ Φαν
Πρέσβ. ἐμπερδεύσῃ τὰ πράγματα.

Φρόντισε νὰ διασπαρῇ ὁ διάλογος εἰς πολλούς. Βαρὺς
καὶ ἀπροσδόκητος θέλει φανῆν εἰς τὸν Κ.! ἀλλὰ τί νὰ
κάμω; τὰ αὐτὰ καὶ ὄχι ἄλλα ἤθελα εἰπεῖν, ἂν ἔπρασ
σες καὶ σὺ ὁ φίλος μου, ὅσα ἔπραξεν ἐκεῖνος. Ἡ πρωτί
στη ὅλων τῶν φιλιῶν εἶναι ἡ πρὸς τὴν πατρίδα χρεω
στουμένη φιλία.

Πάλιν σὲ λέγω, ὅτι τὸ περὶ τῆς πρεσβείας εἶναι ἀνα
καιότατον. Οὗτοι εἶναι προθυμότατοι νὰ δράμωσιν ε
βοήθειάν σας, ἀλλὰ διὰ νὰ κατασιγάσωσι τὰς ἐνδεχομ
νας ἀντιστάσεις ἀπὸ τὸν Βελ. καὶ τὸν Μετ. μηδὲ νὰ φ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ωσιν, ὅτι ἰδιοποιοῦνται αὐτοὶ ὅ,τι ἔπρεπε νὰ πραχθῇ μὲ
μφωνίαν τῶν ἄλλων, πρέπει νὰ ἔχωσιν ἀπολογίαν δι-
αιοτάτην, ὅτι τοὺς προσκαλεῖτε σεῖς αὐτόθεν. Μὴ φο-
ῆσθε τὴν πρόσκλησιν ταύτην· τὸ δρέπανον τοῦ Ζαχα-
ου ἐβύθισε τοὺς ἔξωθεν ἐχθρούς σας εἰς ἄλλας φροντί-
ας τρομερᾶς, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἀναγκάζουν (τοὺς ἀνοήτους)
ὰ συμβουλεύωνται περὶ τῆς ἰδίας των σωτηρίας.

Δὲν τὸ ἔκαμες ἴσως καλὰ (ἂν καὶ σοῦ ἦμαι εὐχάρι-
τος) νὰ μεσιτεύσῃς περὶ τῶν 2000 φρ. Τὰ ἔλαβα κ'
στειλα, εἰς πλήρωσιν, ἀνάλογον βιβλίων ἀριθμόν· καὶ
ποῦ ἦλθε καὶ τῆς παραλαβῆς ἡ ἀπόκρισις ἀπὸ τὸν Κ.
Ἐλπίζω ὅτι θέλει εἶσθαι αὕτη ἡ τελευταία μου ἐπιστο-
λικὴ κοινολογία μ' αὐτόν. Αἱ ὀλίγαι ὧραι, ὅσας ἔχω
κόμη νὰ ζήσω, μόλις ἀρκοῦν εἰς τὸ ἔργον μου, καὶ τὰ
ὰς τοὺς φίλους μου χρεωστούμενα· δέν μου μένει καιρὸς
οὐδ' ὄρεξις νὰ γράφω πρὸς τοὺς ὀρεγομένους νὰ δεσπό-
σωσι τὴν πατρίδα μου.

Τὸ ἔργον μου τώρα εἶναι ὁ τέταρτος τόμος τῶν Ἀ-
τάκτων, καὶ ἓν ἄλλο σύνταγμα χωριστὸν ἀπὸ τὰ Ἄτακτα,
καὶ τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ (ἂν ἦναι δυνατὸν) νὰ ἐκδώσω πρὸ
τῶν Ἀτάκτων. Ἀλλὰ προβλέπω, ὅτι ἡ δύναμίς μου δὲν
θέλει μὲ συγχωρήσειν νὰ ἴδω τὴν τύπωσιν οὔτε τούτου
οὔτε τῶν Ἀτάκτων. Εἰς τὰ χείλη τοῦ τάφου χορεύω·
μικρὸν φύσημα ἀρκεῖ νὰ μὲ κυλίσῃ εἰς αὐτόν. Τοῦτο κἂν
προθυμοῦμαι νὰ τὰ βάλω καὶ τὰ δύο εἰς τοιαύτην τάξιν,
ὥστε νὰ δύνανται νὰ τυπωθῶσι καὶ μετὰ τὸν θάνατόν
μου. Καὶ διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ, ὅταν λάβῃς τὴν εἴδη-
σιν τῆς ἀποβιώσεώς μου, νὰ φροντίσῃς, φίλε, νὰ ἐκδο-
θῶσι καὶ τὰ δύο διὰ συνδρομῆς.

Ἔκαμες καλὰ νὰ σύρῃς ἀπὸ τὴν Λόνδραν τὰ ἐκεῖ βι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

βλία μου. Ἀλλ' ἐκεῖνα, φίλε, εἶναι χρεωστημένα ε
ἐκείνους διὰ τὰ ὁποῖα μ' ἐδάνεισαν ἀργύρια· ὅθεν πρέπ
νὰ πωλῶνται διὰ λογαριασμόν των· ἢ πρᾶξε, ὡς σ
γράψουν.

Μοῦ ζητεῖς ἄλλα βιβλία. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν σ' ἔλεγ
εἰς τὴν προλαβοῦσαν μου, νὰ λάβῃς ἀπὸ τὸν εἰς Σύρ
Πρασακάκην ὅσα θέλεις, Βεκκαρίου καὶ Συμβουλῆς τριῶ
Ἐπισκόπων, τὰ ὁποῖα πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἶχα πέμψει
πρὸς τὸν δυστυχῶς τελευτήσαντα μακαρίτην Θεόδωρ
Πρασακάκην. Ὁ ἐν Μασσαλίᾳ Ἰωάννης Πρασακάκης μ
ἔλεγε μ' ἐπιστολὴν 16 τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου, ὅτ
ἔμεναν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐν Σύρᾳ ἀδελφοῦ του περίπου
275 σώματα Βεκκαρίου, καὶ σχεδὸν ὅλα τῆς Συμβ. τρ
Ἐπισκόπων. Ταῦτα (τὰ τῆς Συμβουλῆς), ἂν μένωσιν
ἔτι ὅλα, εἶναι σχεδὸν 500. Ζήτησέ τον λοιπὸν ὅσα θέ-
λεις, καὶ κράτει σημείωσιν τῶν λοιπῶν. Εὐδαιμόνει!

Ο. Ο.

41.

20 Ἰανουαρίου 1831.

Φίλτατε Κοντόσταυλε,

Ἀσπάζομαι σέ, τὴν φίλην σύζυγον, τὴν τριάδα τῶν
υἱῶν, καὶ τὸν μέλλοντα ἢ τὴν μέλλουσαν νὰ ἴδῃ τὸ ἡλια-
κὸν φῶς· καὶ σᾶς εὔχομαι ἀπὸ ψυχῆς τὴν ἀνάκτησιν τῆ
Πατρίδος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἔχω δύο σου γράμματα 8/20 Σεπτ. καὶ 6/18 Ὀκτ. Τὸ πρὸς σέ μου τελευταῖον ἦτο τὴν 30 Ὀκτωβρίου, τοῦ ποίου τὴν ἀπόκρισιν προσμένω μὲ ἀνυπομονησίαν. Διότι ἀπόκρισις θέλει ὁδηγήσειν καὶ μορφώσειν τὴν μέλλουσαν ἀναφοράν καὶ καταφυγὴν εἰς τοὺς ἐδῶ πρῶτον τῆς λης Ἑλλάδος, ἔπειτα καὶ ἰδιαιτέρως καὶ τῆς Χίου. χωρὶς τὴν πρώτην ἡ δευτέρα εἶναι ἀκόμη ἄκαιρος. Μ' ὅλα ταῦτα, μὴν ἔχων ἐγὼ μήτε δύναμιν μήτε καιρὸν νὰ τὴν συντάξω, ἐπαρακάλεσα τοὺς ἐδῶ συμπατριώτας νέους νὰ τὴν σχεδιάσωσι, καὶ τοὺς κατεύθυνα εἰς τὸν Φαβιέρον νὰ τοὺς συμβουλεύσῃ περὶ τούτου.

Τὸ τῆς Ἀλιγέρης (μ' ὅλον ὅτι ἐκεῖ παλαιὰ εὐδαιμόνησαν Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, καὶ ἐξαιρέτως ἡ περιβόητος Πεντάπολις τῶν Κυρηναίων) οὐδ' ἐγὼ τὸ νοστιμεύομαι. Τὸ ἐπρόβαλα ὡς ἀπελπισμένων τελευταίαν ἄγκυραν καὶ σωτηρίαν.

Τὸ περὶ τοῦ Γ. μ' ἐτάραξε πολύ. Ἴσως ἀλόγως· διότι ἔπρεπε νὰ ἐνθυμηθῶ (καὶ σὲ παραγγέλλω νὰ τὸ ἐνθυμᾶσαι καὶ σὺ) τὸ «Πολλοὶ κλητοί, καὶ ὀλίγοι ἐκλεκτοί». Ἡ ἐπανάστασις τῆς Ἑλλάδος ἦτο δικαιοτάτη· ἀλλ' ἔγινεν ἀκαίρως. Ὁ καιρός της ἦτο τὸ 1850 ἔτος, ὅτε ἠθέλαμεν ἔχειν πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ἔτι σπουδάζοντας νέους μας, ἡλικιωμένους ἄλλους μεταξὺ 30 καὶ 40 ἐτῶν, καὶ ἄλλους ὑπὲρ τὰ 40, καὶ διδαγμένους ἀπὸ τὰ συμβάντα καὶ συμβαίνοντα σήμερον εἰς τὴν Εὐρώπην ἱκανοὺς νὰ δράξωσι τὰ πράγματα, καὶ νὰ διαλύσωσι τὰς πατρίας «Ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός»! Δὲν βλέπεις ὅτι δὲν ἔχομεν οὐδ' ἕνα κἂν ἱεροκήρυκα ἱκανὸν νὰ διδάξῃ ἐπὶ ἄμβωνος τὰ συμφέροντα εἰς τὰς παρούσας ἀνάγκας; Ἂν ἕνας μόνος ἀπὸ τοὺς ἱερωμένους μας εὑρί-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σκετο φλεγόμενος ἀπὸ ὅλον τὸν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἔρωτ
τοῦ Δημοσθένους καὶ στολισμένος μὲ μικρόν τι μέρος τῆ
Δημοσθενικῆς ῥητορείας, ἤθελε (μὴν ἀμφιβάλλῃς) κατορ
θώσειν θαύματα· ἤθελ' ἐξάψειν εἰς πολλῶν ψυχὰς τ
ἀληθινὸν **Ἅγιον Φῶς**. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄκαιρον τῆ
Ἐπαναστάσεως, τὸ χρεωστοῦμεν καὶ τοῦτο εἰς τὸν μω
ρὸν Ἀλέξανδρον, ὅς τις διήγειρε πρῶτον τὸν Ὑψηλάν
την, ἔπειτα αἰσχρῶς τὸν ἀπαρνήθη.

Δὲν νοεῖς (λέγεις) πῶς ἡ Γαλλία δύναται νὰ ἀναμι
χθῇ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος. Ὁ ἀπὸ τὸν Παν
ταζίδην ἐκδοθεὶς Διάλογος ἐξήγησε τὸ πῶς. Πρέπει νὰ
καλεσθῇ ἀπὸ τοὺς αὐτοῦ καὶ νὰ ζητηθῇ ἡ προστασία της.
Ἀλλ' ἡ τυραννουμένη ἀπὸ τὸν κυβερνήτην ἄβουλος Βουλὴ
ἡ Γερουσία τολμᾷ νὰ κάμῃ τοιαύτην πρόσκλησιν; ἤθελες
εἰπεῖν. Πρέπει λοιπὸν νὰ συγκροτηθῶσι νέαι Ἀρχαιρε
σίαι, διὰ νὰ συντάξωσι νέαν Βουλήν. Ἀλλ' ὁ κυβερνή
της (ἤθελες πάλιν εἰπεῖν) συγχωρεῖ νὰ γενῶσι νέαι Ἀρ
χαιρεσίαι; Οὐδὲ τοῦτο ἴσως. Μένει λοιπὸν νὰ συναχθῶ
σιν ὀλίγοι τινὲς ἐπίσημοι, χωρὶς Ἑπτανιώτας ἢ Φαναρι
ώτας, καθαροὶ Πελοποννήσιοι, ἢ Νησιῶται, Κρῆτες,
Σάμιοι, ἔτι δὲ καὶ Χῖοι, καὶ νὰ ζητήσωσιν ἔλεον καὶ τα
χινὴν προστασίαν. Μετὰ τὴν κοινὴν ταύτην ἀναφοράν,
ἢ καὶ ὁμοῦ μ' αὐτήν, ἐμποροῦν οἱ Χῖοι νὰ συνοδεύσωσιν
ἰδίαν χωριστήν, παρακαλοῦντες νὰ τοὺς ἑνώσωσι μὲ τὴν
λοιπὴν Ἑλλάδα, ἢ κἂν νὰ πείσωσι τὸν Σουλτάνον νὰ
τοὺς ἀφήσῃ αὐτονόμους μὲ μικράν τινα ἀποζημίωσιν
ἐτήσιον.

Ὁ Πίκκολος, εἶν' ἕνας μῆνας ἀποῦ ἀνεχώρησε, λέ
γων, ὅτι ὑπάγει πρῶτον εἰς τὴν Πατρίδα του. Δὲν ἐξεύρω
ποῦ καὶ διὰ ποίας ὁδοῦ ἔχω νὰ κατευθύνω τὴν πρὸς αὐ

τὴν ἐπιστολήν σου. Ὅθεν τὴν κρατῶ ἑωσοῦ νὰ μὲ εἴπῃς
ἂν νὰ τὴν κάμω. Εὐδαιμόνει! Ο. Ο.

42.

23 Φεβρουαρίου 1831.

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Ἀσπάζομαι καὶ σέ, καὶ τὴν φίλην σύζυγον, καὶ τὰ φίλτατά σου τέκνα. Κρατῶ δύο σου ἐπιστολάς, τὴν 25 Νοεμβρίου καὶ τὴν 27 Δεκεμβρίου 1830.

Μ' ἐλύπησεν ἡ περὶ τῆς Ἐφημ. τοῦ Γαλινιάνη ἀποτυχία. Ὁ δι' αὐτὴν μ' αὐτὸν συμφωνήσας Πιτσιπιὸς ὑπῆγε πάλιν πρὸς αὐτόν, κ' ἔλαβε ταύτην τὴν ἀπόκρισιν: Ἡ ἐφημερὶς ἀναμφιβόλως ἐστάλη πρὸς τὸν ἐν Ζακύνθῳ S. Burff, κ' ἔμεινε τώρα νὰ τὴν ζητήσετε ἀπ' ἐκεῖνον. Ἂν ἐκεῖνος ὁμολογήσῃ, διὰ γράμματος του πρὸς σέ ἢ πρὸς τὸν αὐτοῦ Finlay ὅτι δὲν τὴν ἔλαβε, τότε ὁ Γαλινιάνης χρεωστεῖ νὰ μᾶς ἐπιστρέψῃ τὰ 62 μας φρ.

Μ' ἐλύπησεν ἀκόμη ἡ ἀποτυχία τοῦ φυλλαδίου τοῦ Πανταζ. Διότι σκοπὸν εἶχαν τὰ φυλλάδια νὰ κινήσωσι τοὺς αὐτοῦ νὰ ζητήσωσι διὰ νέας γνησίου Ἑλληνικῆς (καὶ ὄχι Φαναριωτικῆς) πρεσβείας τὴν προστασίαν τῶν Γάλλων. Φίλε Κοντόσταυλε, παράδοξον ἄλλο μέλλεις ν'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀκούσῃς ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ξεμωραμένου γέροντος ἐμ
ἀλλ' ἄκουσε, ζύγισε μὲ τὴν φρόνησίν σου καὶ κοινώνη
το εἰς ὅσους γνωρίζεις ἔχοντας κεφαλὴν μὲ ἐγκέφαλο
καὶ ὄχι μὲ ἄχυρα γεμισμένην. Εἶμαι βέβαιος (ναί, β
βαιος!), ὅτι, ἂν ἐκάμνετε αὐτόθεν μίαν δημόσιον πρό
κλησιν ἀμέσως πρὸς τὸν Λαφαϊέτην, ἤθελεν ὁ Λαφαϊ
της, παραβλέπων τὸ γῆρας του ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἑλλάδ
διὰ νὰ προσθέσῃ εἰς τοὺς πολλοὺς στεφάνους του καὶ τ
ἀμάραντον στέφανον, ὅτι ἔσωσε καὶ ἐλευθέρωσε, καὶ ἀν
στησεν ἀληθῶς τοὺς Ἕλληνας. Ἡ ἂν ἡ παρουσία τ
ἦτον ἀδύνατος, ἤθελε στείλειν ἀντ' αὐτοῦ τὸν ἄξιον το
ούτου πατρὸς υἱόν του. Συλλογίσου το καλά, μάσση
κ' ἐξαναμάσσησέ το. Μόνην δυσκολίαν βλέπω, τὸ δημό
σιον τῆς προσκλήσεως πῶς ἔχει νὰ γενῇ. Καὶ χωρὶς δη
μόσιον πρόσκλησιν εἶν' ἀδύνατον νὰ κινηθῇ ὁ Λαφαϊέτης.
Μ' ὅλον τοῦτο καὶ τῶν νομιζομένων ἀδυνάτων εὑρίσκε
ται πολλάκις πόρος, ὅταν οἱ ἐπιχειροῦντες ἔχωσι ψυχὴν
φλεγομένην ἀπὸ πατρίδος ἔρωτα. Τοιοῦτος πόρος, παραδ
χάρ. ἤθελ' εἶσθαι ἂν ἡ πρόσκλησις ἦτον ὑπογεγραμμένη
ἀπ' ὀνόματα ἐπίσημα, ὡς τοῦ Μιαούλη καὶ ἄλλων τοι
ούτων, ὅσοι ἀληθῶς ἠγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Μ' ἐπαρηγόρησες πολὺ ὑποσχόμενος τὴν μετὰ θάνα
τον φροντίδα ὅσων σ' ἐπαρακάλεσα νὰ φροντίσῃς. Δὲν
ἐδίσταζα περὶ τούτου. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀρχίζω τὸ
τύπον νέου πονήματος, ὄχι τοῦ τετάρτου τόμου τῶν
Ἀτάκτων, ὅστις ἑτοιμάζεται καὶ αὐτός. Ἔκρινα νὰ τὸ
διακόψω, διότι μ' ἐφάνη ἀναγκαιότερον τῶν Ἀτάκτω
εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις τὸ χωριστὸν τοῦτο νέο
πόνημα. Δὲν ἐξεύρω πῶς ἔχουν νὰ τὸ κρίνωσιν αὐτοῦ
Ὅπως καὶ ἂν κριθῇ, ὀλίγον μὲ μέλει· ὁ μόνος μου σκο

ς εἶναι νὰ συνεργήσω κ' ἐγώ, ὅσον δύναμαι, εἰς σωτη-
αν τῆς Πατρίδος.

Σήμερον γράφω τὸν Πρασακάκην νὰ διατάξῃ τὸν
δελφόν του νὰ σοῦ περάσῃ αὐτοῦ 200 ἀντίτυπα τοῦ
κκαρίου ἡμίδετα καὶ 200 ἀντίτυπα τῆς Συμβουλῆς
ῶν Ἐπισκόπων ἡμίδετα (cartonnés).

Διὰ τί σ' ἔστειλα τὸν Πανταζίδην δι' αὐτοῦ, καὶ
χι διὰ τοῦ * *; ἔχω περὶ τούτου αἰτίας.

Σήμερον πέμπω εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ι. Μαυροκορδά-
ον 100 ἀντίτυπα τοῦ Πανταζίδη, μὲ διαταγὴν νὰ σὲ
τὰ στείλῃ αὐτοῦ διὰ μέσου τινος Φράγκου· ἤγουν Εὐρω-
παίου, διὰ τὸν φόβον τῆς δημεύσεως.

Τὰ (ὡς λέγεις) πωληθέντα Ἄτακτα ἀπὸ τὸν Μουστ.
εἶναι ἀπὸ τὰ σταλθέντα εἰς τὸν Κυβερνήτην ἑκατὸν ἀντί-
τυπα τρίτου τόμου τῶν Ἀτάκτων.

Οἱ χαιρετισθέντες σὲ ἀντιχαιρετοῦν. Περὶ τοῦ Πικ-
κόλου σὲ εἶπα ὅτι ἀνεχώρησεν.

Τὰ περὶ τοῦ Γ. δὲν προξενοῦν ἀπορίαν. Ἡ σοφία εἰς
κεφαλὰς κακὰ ἀναθραμμένων γίνεται, καθὼς καὶ ὁ πλοῦ-
τος, «Κακίας μᾶλλον ἢ καλοκαγαθίας ὑπηρέτης» ὡς
εἶπεν ὁ Ἰσοκράτης.

Σήμερον γράφω εἰς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ι. Πρασακάκ-
κην νὰ γράψῃ τὸν ἀδελφόν του νὰ σὲ στείλῃ χωρὶς ἀνα-
βολὴν διακοσίους Βεκκαρίας καὶ διακοσίας συμβουλὰς
τρ. Ἐπ.

Σήμερον στέλλω καὶ εἰς τὸν Ι. Μαυροκορδάτον 100
φυλλ. Πανταζ. νὰ προνοήσῃ νὰ σὲ στείλῃ μὲ κανένα τρό-
πον ἄλλον ἀσφαλῆ. Καὶ πάλιν ἀσπάζομαί σε. Ο.Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

43.

23 Ἀπριλίου 1831.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Μετὰ τὴν 23 Φεβρουαρίου ἐπιστολήν μου πρὸς σ
ἔλαβα τὰς ἰδικάς σου δύο· τὴν 20 Δεκεμβρ. 1830 κ
τὴν 1 Μαρτίου τοῦ παρόντος ἔτους. Ἔλαβα τὰ 600 φ
καὶ εὐχαριστῶ. Τοῦ Κοκκινάκη ὁ θάνατος μ' ἐλύπη
τόσον πλέον ὅσον ἦτον ἕνας ἀπὸ τοὺς ὀλίγους μας χρη
σίμους εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις. Εἰς αὐτὸν βιβλί
κατ' εὐθεῖαν δὲν ἔστειλα ποτέ. Ἴσως τὸν ἔστειλαν ἀπ
Τεργέστης ὁ Ῥώτας καὶ ὁ μακαρίτης Βλαστός, ὡς ἔστει
λαν καὶ εἰς τὸν Θεόκλητον. Περὶ τούτου ἐνθυμοῦμαι ὅτ
ἔγραψα πρὸς ἐκείνους νὰ τὸν διατάξωσι νὰ παραδώσῃ τ
ἀπώλητα, καὶ τῶν πωλημένων τὴν τιμήν, ὅλα εἰς σέ
Δὲν ἐξεύρω ἂν τὸν ἔγραψαν ἐκεῖνοι, καὶ ἂν τὸ ἔπραξεν
Θεόκλητος. Τῆς τύχης μου ἦτο καὶ τοῦτο, νὰ κοπιάζ
νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ νὰ σκορπίζωνται οἱ κόποι μου
Ἀλλὰ τώρα δὲν παραπονοῦμαι πλέον οὐδὲ τὴν τύχη
μου. Ἔφθασεν ὁ καιρὸς νὰ λέγω « Ἐλπὶς καὶ τύχη μέγ
χαίρετε ». Μόνην ἐπιθυμίαν τρέφω ἀκόμη, νὰ τελειώσ
τὸ ὁποῖον τυπόνω τὴν ὥραν ταύτην συνταγμάτιον, κ
τὸν μετὰ τοῦτο τέταρτον τόμον τῶν Ἀτάκτων. Ἂ
κλείσω τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸ τῆς τελειώσεως, φρόντισε,
ζήσῃς! νὰ τελειωθῶσι μὲ συνδρομήν, ἢ καὶ διὰ λογαρι
σμὸν τοῦ τυπογράφου, ὅστις (εἶμαι βέβαιος) θέλει ἀν
δεχθῆν τὴν ἐκτέλεσιν.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Περὶ δὲ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ἀπ' αὐτὰ ἔπρεπε
ἀρχίσω, ἂν δὲν ἔκρινα, ὅτι αὐτὰ μέλλουν ἐξανάγκης
ἀναβαλθῶσιν ἐωσοῦ νὰ διορθώσωσιν οἱ καυχώμενοι
λιτισμένοι Εὐρωπαῖοι, ὅσας ἡ ἀνόητος αὐτῶν διπλω-
ατία διήγειρε ταραχὰς κατὰ τῆς κεφαλῆς των. Τὸν
όλεμον κρίνω ἄφευκτον, μὲ ἐλπίδα ὅτι τὰ νικητήρια
λουν μείνειν εἰς τοὺς ζητοῦντας τὰ δίκαιά των λαούς,
αὶ ὄχι εἰς τοὺς Μετερν. ἢ Βελιγκτ. Ὅπως ἂν ἦναι,
ροσέχετε μόνον ἐσεῖς οἱ φίλοι τῆς Πατρίδος νὰ ἦσθε
τοιμοι νὰ ζητήσετε καὶ σεῖς διὰ πρεσβείας τὰ δίκαιά σας.
Ἀλλὰ πρόσεχε καὶ τοῦτο σὺ ἐξαιρέτως, φίλε, νὰ μὴν
μπλεχθῇς εἰς πανούργων δίκτυα, καὶ μάλιστα νὰ μὴ
ρωτευθῇς εἰς τὴν ῥητορείαν τοῦ Ὁμωνύμου σου.

Μέμνασ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν.

Αὐτός, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, ζητεῖ νὰ σᾶς καταπείσῃ νὰ
στείλετε πρέσβυν αὐτόν, ὡς «ἀκριβῶς γνωρίζοντα τῆς
Ἑλλάδος τὰ πράγματα, καὶ ἐσωτερικὴν ὑπόληψιν ἔχον-
τα, καὶ κρίσιν ἱκανὴν καὶ πεῖραν πραγμάτων». Αὐτούς
του τοὺς λόγους μεταγράφω. Ἔχει δίκαιον, τοιαύτην
καὶ τοσαύτην ἐπιστήμην πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ μέλλων νὰ σταλθῇ
πρέσβυς· καὶ τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἔχει
αὐτὸς μέρος κἂν τῆς ἐπιστήμης ταύτης. Ἀλλὰ κἀνεῖς
δὲν θέλει μὲ καταπείσειν, ὅτι καὶ μέλλει νὰ τὸ μεταχει-
σθῇ εἰς σωτηρίαν τῆς Πατρίδος του. Ἰησουΐται, Φα-
κιῶται Βελιγκτῶνες Μετερνῖχοι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι ἐπι-
στήμονες ἄνδρες δὲν ἔχουν οὔτε Πατρίδα οὔτε πατέρας.
Πατὴρ καὶ πατρὶς των εἶναι τὸ ἴδιον συμφέρον· εἰς αὐτὸ
καὶ μόνον ἀποβλέπουν, καὶ αὐτὸ μόνον λατρεύουν. Εἰς
τὸν ὁμώνυμόν σου τὸ συμφέρον τὴν ὥραν ταύτην εἶναι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ ἐνθρονισθῇ ἐδῶ πρέσβυς Ἑλλάδος εἰς τόπον ἄλλο
πρέσβεως Ἰησουΐτου τοῦ Σ. τὸν ὁποῖον μᾶς ἔστειλεν ἐδ
ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ὑποτάξῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τοὺς Μ
σκοβίτας ὁ μνημονευόμενος ἐπ' Ἐκκλησίας φιλόχρ
στος Κ.

Πρόσεχε, πάλιν σὲ παρακαλῶ, φίλε, μὴν ἐμπλεχθῇ
εἰς τὰ δίκτυά των. Οἱ πρέσβεις σας (ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸ
τῆς πρεσβείας) πρέπει νὰ φλέγωνται πλέον ἀπὸ πατριω
ἔρωτα, παρὰ νὰ ἦναι στολισμένοι μὲ πολλὴν ἐπιστήμην
οὐδὲ βλάπτει ἂν ἀγνοοῦν καὶ τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν
Εὑρίσκω κἀνένα ἀπὸ τοὺς ἐδῶ νέους μας ἱκανὸν νὰ τοὺ
ὑπουργῇ ὡς Ἑρμηνεύς. Καὶ τώρα, ἀλλάσσων γνώμην
σὲ λέγω, ὅτι συμφέρει νὰ σταλθῶσιν ἀμέσως εἰς τὸν Λα
φαϊέτην, μηδὲ νὰ πράσσωσι τίποτε χωρὶς τὴν συμβουλὴν
αὐτοῦ. Αὐτὸς θέλει τοὺς ὁδηγήσειν πῶς ἔχουν νὰ φερ-
θῶσι πρὸς τὴν κυβέρνησιν, πῶς πρὸς τὴν μέλλουσαν Γαλ-
λικὴν Βουλήν, καὶ ἂν ἢ πῶς συμφέρῃ νὰ στείλωσι κα
κἀνένα ἐξ αὐτῶν πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν Βουλήν.

Σὲ εἶπα, φίλε, περὶ τῆς ἀποτυχίας τῆς Γαλιγνιανῆς
ἐφημερίδος, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐρωτήσῃς αὐτόθεν τὸν ἐν Ζα-
κύνθῳ, ἂν τὴν ἔλαβε, ναί, ἢ ὄχι.

Περὶ τῶν εἰς χεῖράς σου βιβλίων σὲ εἶπα παλλάκις καὶ
σὲ μεταλέγω, ὅτι εἶσαι πληρεξούσιος νὰ πωλῇς, ὡς δύ-
νασαι, καὶ ὄχι ὡς θέλω καὶ θέλεις. Καὶ τώρα μάλιστα,
ὅτε τὸν ἐρχόμενον Αὔγουστον ἢ Σεπτέμβριον μέλλει, ὡς
ἐλπίζω, νὰ ἐκδοθῇ τὸ προλεγμένον σύνταγμα, διὰ ν' ἀρ-
χίσω ἀμέσως μετ' αὐτὸν τὸν τέταρτον τόμον τῶν Ἀτάκ-
των. Εὐτύχει, φίλε! Ο. Ο.

[Ἐπίγραμμα ποιηθὲν ὑπὸ Κοραῆ διὰ τοῦ Κοκκινάκη

τὸ μνημεῖον ἐν τῷ ἐν Αἰγίνῃ κήπῳ τοῦ Κ. Κοντοσταύ-
λου.]

Κωνσταντίνῳ Κοκκινάκῃ τῷ Χίῳ, ἀνδρὶ φιλομούσῳ καὶ φιλανθρώπῳ ὁ μάλιστά σε ποθῶν φίλος, Ἀλέξανδρος Κοντόσταυλος. Κοκκινάκη χρηστέ, χαῖρε!

44.

8 Αὐγούστου 1831.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Ἔχω τὰς ἐπιστολάς σου 30 Μαρτίου, 22 Ἀπριλίου, καὶ τὴν ἐσχάτως ἀπὸ τὸ Βυζάντιον 25 Ἰουνίου, περιέχουσαν τὸ ἐνταλτήριον φρ. 253,90, τὰ ὁποῖα μοῦ ἐπληρώθησαν.

Συγχαίρω καὶ σὲ καὶ τὴν ἀγαπητήν σου σύζυγον διὰ τὴν γέννησιν τῆς θυγατρός. «Ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου. Οἱ υἱοί σου [καὶ θυγατέρες] ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης σου».

Τὰ 253,90 διωρισμένα ἀπὸ σὲ εἰς τὸν 4ον τόμ. τῶν Ἀτάκτων, τὰ λογαριάζω ἐγὼ τώρα εἰς ἀναγκαιότερον ἄλλο τὸ ὁποῖον σ' ἔλεγα συνταγμάτιον, μέλλον νὰ ἐκδοθῇ περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου, ἐπιγραφόμενον **Συνέκδημος Ἱερατικός**. Εὐθὺς μετὰ τὴν τελείωσιν τούτου ἀρχίζει (ἂν ὁ θάνατος δὲν παύσῃ καὶ τὰς ἀρ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χὰς καὶ τὰ τέλη) ἡ τύπωσις τοῦ Δ' τόμου τῶν Ἀτά-
των. Τὰ διὰ σὲ ἀντίτυπα (30 ἢ 35) τοῦ **Συνεκδήμου**
μὴν ἐξεύρων ποῦ νὰ τὰ κατευθύνω, τὰ στέλλω πρὸς τ
ἐν Μασσαλίᾳ Ι. Μαυροκορδάτον, πρὸς τὸν ὁποῖον φρό
τισε νὰ φανερώσῃς τὴν θέλησίν σου.

Ἀρκετὰ ἐγνωρίσθησαν τώρα ἐδῶ τὰ διαβούλια τ
Κοζάκου. Ἀλλ' ἡ τύχη μας, φίλε, εἰς τὰς παρούσ
περιστάσεις (ὡς καὶ ἡ τύχη τῆς λοιπῆς ὅλης Εὐρώπη
κρέμεται ἀπὸ τὴν τύχην τῶν ἀοιδίμων Πολονῶν. Ὅπω
ἂν συμβῇ ὅμως, ὁ Κοζάκος δὲν ἰσχύει πλέον νὰ κρατηθ
Μετὰ τὸν Κοζάκον ποίαν μορφὴν μέλλει νὰ λάβῃ ἡ Ἑλ
λάς, δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ τὸ προβλέψω, ἐπειδή, κατ
δυστυχίαν δὲν ἔχομεν ἐκεῖ κἀνένα ἱκανὸν μήτε τὸν νοῦν
μήτε τὸν ἔρωτα τῆς Πατρίδος. Οἱ Κουντουριῶται εἶνα
χρηστοὶ ἄνδρες, ἀλλ' ὄχι ἀρκετοὶ ν' αὐτοπραγήσωσι τ
παραμικρόν, χωρὶς νὰ χειραγωγῶνται ἀπὸ ἄλλους· κα
τούτους μάλιστα τοὺς χειραγωγοὺς συλλογιζόμενος τρέμ
καὶ φρίττω.

Διὰ τὸν φόβον τοῦτον ἐπεθύμησα τὴν παρουσίαν τοῦ
Λαφ. ἢ τοῦ υἱοῦ του ἢ τινος ἄλλου ὁμοίου των, ὡς χει
ραγωγοῦ, καὶ ὄχι ὡς κυβερνήτου ἢ διοικητοῦ, καθὼς
φαίνεται ὅτι τὸ ἐνόησες. Ἀπὸ κἀνένα (οὐδ' αὐτὸν τὸν Σω
κράτην) δὲν ὑποφέρω νὰ κυβερνᾶται ἡ Ἑλλάς, πλὴν ἀπὸ
μόνους νόμους κοινοβουλευτικοῦ συνεδρίου μὲ πρόεδρον
ἐτήσιον ἢ διετῆ· χειραγωγίας ὅμως καὶ συμβουλῆς ἔχομεν
χρείαν μεγάλην· ? καὶ ἀπὸ ποῖον ἄλλον πρέπει νὰ τὴ
ζητήσωμεν, πλὴν ἀπὸ τὸ φιλάνθρωπον ἔθνος τοῦτο, εἰ
τὸ ὁποῖον μόνον εὑρίσκονται σπλάγχνα οἰκτιρμῶν;

Περὶ δὲ τῆς ἐφημερίδος τοῦ Γαλινιάνη σοῦ περικλείω
τὴν ὁποίαν ἔλαβα ἀπὸ Ζακύνθου κ' ἔδειξα ἐδῶ διὰ το

αὶ πρῶτον καταγραφέντος Πιτσιπιοῦ εἰς τὸν Γαλινιάνην· ὡς αὐτὴν προσκολλημένην βλέπεις τὴν ἀπόκρισιν τὴν ποίαν ἔδωκαν εἰς τὸν Πιτσιπιόν. Δὲν καταλαμβάνω τί-ποτε εἰς αὐτά, καὶ νομίζω ὅτι τὰ ἀργύριά σου ἀπωλέ-θησαν. Μ' ὅλον τοῦτο ἂν ἐλπίζῃς νὰ τὰ ἀπολάβῃς, στεῖλε τὴν σημείωσιν εἰς τὴν Ζάκυνθον.

Ἡ πρὸς τὸν Πίκκολον ἐσχίσθη.

Σπούδασε, νὰ ζήσῃς! νὰ πωλήσῃς κἂν αὐτοῦ (ἂν δυ-νατόν) τινὰ ἀπὸ τὰ εἰς Αἴγιναν βιβλία.

Ἐπαρατήρησα δὲν ἐνθυμοῦμαι εἰς ποῖον μέρος τῶν ἐπιστολῶν σου, ὅτι τῆς ἐλευθ. Ἑλλάδος (δὲν ἐξεύρω τίνες) ἐξενίσθησαν ὅτι ὠνόμασα **Βουλὴν** τὴν **Γερου-σίαν**. Ἀλλ' ἂς μάθωσιν ὅτι οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς ἱστοροῦντες τὰ περὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς Γερουσίας (Senatus), τὴν ὀνομάζουν ἀδιαφόρως ποτὲ μὲν *Γερουσίαν*, ποτὲ δὲ *Βουλήν*, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν πάντοτε *Βουλήν*.

Εὐδαιμόνει! Ο. Ο.

45.

Ἐκ Παρισίων, 10 Ὀκτωβρίου 1831.

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον.

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Ἡ τελευταία μου πρὸς σὲ ἐγράφη τὴν 8 τοῦ περασμένου Αὐγούστου. Τώρα πέμπω πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Ι. Δ. Μαυροκορδάτον κιβώτιον

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Α Κ, καὶ περιέχον 40 ἀντίτυπα πονήματος ἐπιγραφομέ-
νου **Συνέκδημος Ἱερατικός.** Ἐκ τούτων εἶναι:
34 διὰ τὰ σταλμένα σου φρ. 253,90, τὰ ὁποῖα δὲν π
χρεωστῶ πλέον,
2 δῶρον ἐξ ἐμοῦ εἰς τὸν Κοντόσταυλον,
1 — νὰ δοθῇ ἀπὸ μέρους μου εἰς τὸν Ν. Φραγκό-
πουλον,
3 ταῦτα τὰ τρία κάμε με τὴν χάριν νὰ στείλῃς εἰς τὸν
ἐν Σμύρνῃ ἐξάδελφόν μου Κωνστ. Πετρίτσην.

40. διὰ 40 σὲ κατέγραψα εἰς τὸν κατάλογον τῶν συν-
δρομητῶν, ὡς βλέπεις· τὰ 34 ὅμως εἶναι ἰδικά σου. Διὰ
νὰ κανονίσῃς τὴν πώλησιν, μάθε ὅτι τὰ ἐπέρασα εἰς ὅλους
τοὺς συνδρομητὰς πρὸς φρ. 7,50. Ἐδῶ εἰς Παρισίους ἡ
τιμὴ ἐδιωρίσθη φρ. 10.

Εἰπέ με πότε ἐπιστρέφεις καὶ ποῦ τῆς Ἑλλάδος;
Εἰπέ με προσέτι καὶ πῶς μέλλει νὰ κριθῇ αὐτοῦ ὁ Συν-
έκδημος. Ἔκαμα τὰ δυνατά μου νὰ δείξω τὰς πληγάς
μας, καὶ τὴν ἥσυχον αὐτῶν θεραπείαν, χωρὶς νὰ σκαν-
δαλίσω κανένα· ὅσους δὲν ἀρέσωσι, tant pis διὰ τοὺς
κλείοντας τ' αὐτία των εἰς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀπο-
στόλων τοὺς λόγους. Εὐδαιμόνει πανοίκιος.

Ο. Ο.

Ἤρχισεν ἡ τύπωσις τοῦ τετάρτου τόμου τῶν Ἀτάκ-
των. Ἂν ζήσω (τὸ ὁποῖον δὲν ἐλπίζω), ἴσως τελειωθῇ
πρὸς τὸ Πάσχα· ἂν σοῦ φύγω, θέλουν τὸν τελειώσειν οἱ
μέλλοντες νὰ μὲ θάψωσιν. Ὁ Πανταζίδης εἶχε σχεδὸν
τελειώσειν δεύτερόν τινα διάλογον, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε
νὰ τὸν ἐκδώσῃ, φοβούμενος τὴν ὁποίαν ἔπαθε ζημίαν ἀπὸ
τὴν δήμευσιν τοῦ πρώτου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Αἱ ταραχαὶ τῆς Ἑλλ. ἔφθασαν, ὡς σοῦ εἶναι ἤδη γνωστόν, εἰς τὸ ἄκρον. Ἐπεθύμουν νὰ εὑρίσκεσο τὴν ὥραν ταύτην ἐκεῖ, καὶ σύ, καὶ εἴ τις ἄλλος κατὰ σέ. Διότι φίλε, οἱ πρόκριτοι τῶν Ὑδρ. εἶναι χρηστοὶ ἄνθρωποι, κατὰ δυστυχίαν ὅμως καὶ πολὺ ἁπλοῖ, καὶ ἀκολούθως εὔκολοι νὰ χειραγωγῶνται ἀπὸ ἀλώπεκας.

46.

19 Δεκεμβρίου 1831.

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξ. Κοντόσταυλον, εἰς Ὕδραν

Ἔχω τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 8 Ὀκτωβρίου, χαίρω, ὅτι δὲν εἶσαι τὴν παροῦσαν ὥραν εἰς τὴν χώραν τῆς ἀναρχίας, ἀλλ' εὑρίσκεσαι εἰς τόπον, ὄχι παντάπασιν ἀκίνδυνον, ἀλλ' ὅμως κἂν ἡσυχον κατὰ τὸ παρόν. Λυποῦμαι, ὅτι δὲν μὲ λέγεις τίποτε περὶ τῆς ἀγαπητῆς οἰκογενείας σου. Ποῦ εἶναι ἡ συμβία σου, ποῦ τὰ τέκνα σου; Ἐπρονόησες βέβαια περὶ αὐτῶν, καὶ δὲν τοὺς ἀφῆκες εἰς τὴν Αἴγιναν.

Τὰ 40 ἀντίτυπα τοῦ Ἱερατικοῦ Συνεκδήμου, ὁ παρὰ τοῦ ὁποίου λαμβάνω τὴν ἐπιστολήν σου Ι. Μ. μὲ λέγει μ' ἐπιστ. 8 Δεκεμβρίου ὅτι σοῦ τὰ ἐκατεύθυνεν αὐτοῦ.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ι. Μ. καὶ Π. Σεκιάρην ἔστειλα (τὴν 7 Δεκεμβρίου) κιβωτὸν Α Κ Νο 2 περιέχουσαν 300 ἀντίτυπα δευτέρου διαλόγου τοῦ Πανταζίδη, μὲ ἄδειαν ν'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνοίξωσι τὴν κιβωτόν, νὰ πωλήσωσιν ὅσα δύνανται ἐ
Μασσαλίαν, καὶ νὰ σοῦ κατευθύνωσι τὰ λοιπά. Εἴθε μήτ
αὐτὰ μήτ' ὁ Συνέκδημος, μὴ πέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν
Κοζάκων. Διότι, φίλε, μὴν ἀμφιβάλλῃς, ὅτι ὁ ἐδῶ πρέ
σβυς (τὸν ὁποῖον πιθανὸν θέλει γνωρίσειν καὶ ἡ νέα τοῦ
Ναυπλίου ἀντίχριστος κυβέρνησις, ἐπειδὴ γνωρίζει κα
διαδέχεται τὸ Καποδιστριακὸν πνεῦμα καὶ σύστημα
ἔστειλε καὶ τὸν Διάλογον καὶ τὸν Συνέκδημον πρὸς τοὺς
ἐκεῖ διὰ πολλῶν ὁδῶν. Μετὰ τὴν δήμευσιν τοῦ πρώτου,
ἂν δημευθῇ καὶ ὁ δεύτερος, μοῦ γίνεται ζημία ὀδυνηρά,
ἐπειδὴ τὸν ἐτύπωνα ἐκ τοῦ ὑστερήματός μου, τὸ διπλοῦν
παχύτερον τοῦ πρώτου, καὶ μὲ διπλῆν ἀκολούθως δαπάνην.

Πρόσεχε καὶ περὶ σεαυτοῦ καὶ περὶ τῆς φίλης οἰκογε-
νείας σου. Αἱ πολιτικαί, ὡς καὶ αἱ θρησκευτικαὶ μεταβο-
λαὶ τῶν Ἐθνῶν ἔγιναν καὶ γίνονται πάντοτε (ὡς τὸ μαρ-
τυρεῖ ἡ ἱστορία, καὶ τὸ ἐπικυρόνει ἡ ἀπὸ τὰ 1789 ἕως
τὴν σήμερον ἀκόμη ὄχι σταθερὰ μεταβολὴ τῆς Γαλλίας)
μὲ δυστυχίαν τῆς παρούσης καὶ ἐνεργούσης τὴν μεταβο-
λὴν γενεᾶς. Αὕτη ἔχει ὅλα τὰ βάσανα καὶ τὰς ἀκάνθας
τῆς μεταβολῆς· μόλις ἡ δευτέρα, κάποτε οὐδ' αὐτή,
ἀλλ' ἡ ἐπερχομένη τρίτη γενεὰ τρυγᾷ τὰ ῥόδα καὶ τοὺς
καρπούς της. Δὲν λέγω διὰ τοῦτο, ὅτι ὁ ζῶν καὶ εὑρι-
θεὶς εἰς τοιαύτην περίστασιν πρέπει φοβούμενος τὰς ἀκάν-
θας νὰ συρθῇ ὁλότελα ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Ἄπαγε! Ἐξεναν-
τίας, ὁ χρηστὸς πολίτης χρεωστεῖ νὰ ἐκλέξῃ πρῶτον τὴν
ἀγαθὴν μερίδα, καὶ νὰ συναγωνίζεται μ' αὐτήν· ἀλλὰ
μὲ πρόνοιαν τῶν οἰκείων, καὶ μάλιστα τέκνων, ὡς ἀγω-
νιζόμενος μὲ τὴν ἐλπίδα ν' ἀφήσῃ κἂν εἰς αὐτὰ τοὺς ἐκ
τῆς μεταβολῆς μέλλοντας καρποὺς ἀπὸ ῥόδα.

Ἐκοινώνησα εἰς τὸν ἀνεψιόν σου Στέφανον Γαλάτην

ειδὴ ἄλλον δὲν ἐμπιστεύθην) ὅσα μὲ γράφεις περὶ τῆς
ς κυβερνήσεως, νὰ τὴν καταχωρίσῃ εἰς κάμμίαν ἐφη-
ίδα. Οἱ τρεῖς λογιώτατοι, καὶ ἐξαιρέτως ὁ ἡμέτερος
, τὸ ὁποῖον μὲ θλίβει πολύ, εἶναι ὡς ὁ Κοκκώνης καὶ
Μουστοξύδης, ἀπ' ἐκείνους τοὺς λογιωτάτους, τῶν
οίων ἡ **Λογιότης** ἀπενέκρωσε τὸ **Λογικόν**, ὡς
γει ὁ Πανταζίδης. Ὁ Κολέτης εἶναι τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ
ράκι. Ὁ ταλαίπωρος Κολοκοτρώνης, λόγιος καὶ οὗτος
πολεμικά, εἶναι παλληκαρᾶς Βουνήσιος· καὶ τὸ λογικόν
ου δὲν φθάνει μακρότερον τοῦ σπαθίου του. Ἀπὸ τοι-
ύτας κεφαλὰς καὶ τοιαύτας ψυχάς, πρόεδρον ἐχούσας
ν Αὐγουστῖνον, ὅστις ἀντὶ νὰ προεδρεύῃ, ἔπρεπε πρῶ-
ς αὐτὸς νὰ διωχθῇ μὲ τῆς πομπῆς τὰ μανδήλια, ἀπὸ
ους τοιούτους λέγω, προσμένονται δυστυχίαι, καὶ δυ-
τυχίαι μεγάλαι, τὰς ὁποίας οἱ ἀνόητοι διπλωματικοὶ
ῆς Εὐρώπης ἄλλως ἴσως νὰ θεραπεύσωσι δὲν θέλουν
ρμίσειν δυνατόν, παρὰ στέλλοντές μας βασιλέα, ἄλλην
αύτην δυστυχίαν μεγαλητέραν. Ναὶ μεγαλητέραν! καὶ
κουε:

Ὁ βασιλεὺς οὗτος προξενητὰς ἔχει τοὺς Φαναριώτας·
π' αὐτοὺς ὀργανίζεται τὴν ὥραν ταύτην, μὲ μεγάλην
υφτικότητα, ἐδῶ εἰς τοὺς Παρισίους, ἡ ἀναγόρευσίς του,
αὶ αὐτοὶ φυσικὰ μέλλουν νὰ συγκροτῶσι τὴν αὐλήν του.
Πρίγκιψ Σ. ἔχει συχνὰ συμβούλια μὲ τὸν ἀναίσθητον
λβέτιον. Ἄλλος Φαναριώτης συχνάζει τὴν οἰκίαν τοῦ
έλφοῦ τοῦ βασιλέως τῆς Βιρτεμβέργης. Ὁ Βιρτεμ-
ργικὸς οὗτος Πρίγκιψ ἠρώτησε τὸν Φ. περὶ τοῦ Παν-
ζίδου, καὶ ὁ Φ. τοῦ ἐπαράστησε τὸν Πανταζίδην, ὡς
αλὴν πολλὰ πυρωμένην (tête exaltée), ἴσως καὶ ὡς
κωβίνον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πιστεύεις τὰ λεγόμενα βέβαια, γνωρίζων τὰς Φαν
ριωϊησουτικὰς πανουργίας. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ σοῦ μεί
οὐδεμία περὶ αὐτῶν ἀμφιβολία, δὸς προσοχὴν εἰς
ἐξῆς ταῦτα: Οἱ Φαναριῶται μαθημένοι νὰ τρέφω
ται ἀργοὶ ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν Βλαχομολδαύων, κ
στερημένοι τὴν φονικὴν ταύτην πηγήν, κινοῦν τώ
πάντα λίθον νὰ σπρωχθῶσιν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματ
Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὅμως ἐξεύρουν ἀδιστάκτως καὶ πολ
ὑπόληψιν ἔχουν κοινῶς ὅλοι οἱ Ἕλληνες περὶ αὐτῶν
Ἐπενόησαν λοιπὸν οἱ δόλιοι, ὅτι μόνος τρόπος καὶ μόν
μέσον νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς μένει νὰ
ἀκολουθήσωσι βασιλέα. Τὸ εὐαρεστότερον εἰς αὐτοὺς ἦτ
Ὀσποδάρης· ἀλλὰ τοῦτο ἔχει πολλὰς καὶ μεγάλας δυ
σκολίας. Ἔστω καὶ βασιλεύς· ἐξεύρεις τὴν Τουρκικὴν
παροιμίαν: « Πιλὰβ ὅλμαντι, λαπαγιὰ τσεβίρ. » Ἔπειτα
καὶ οἱ αὐλικοὶ ἢ μινίστροι ἰσχύουν πολλάκις πλέον τοῦ
βασιλέως· μάρτυς ὁ Μετερνῖχος. Ἀλλ' ἐὰν ἐπιβουλεύω-
σιν αὐτοὶ νὰ μοιχεύωσι τὴν Ἑλλάδα, ? Ὑποφέρουν τὰ
τέκνα τῆς Ἑλλάδος τὴν τόσην καταισχύνην τῆς μητρός
των; Ὄχι δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρετε, ἀλλὰ χρεωστεῖτε
νὰ κινήσετε καὶ σεῖς πάντα λίθον νὰ τοὺς ἀποβάλλετε
ἂν δὲν θέλετε νὰ καταστραθῆτε τῶν Φαναριωτῶν **σκυ**
λολόγιον.

Τὸ μόνον ἰατρικὸν σᾶς τὸ εἶπεν ἄλλοτε ὁ Πανταζίδ
νὰ στείλετε δύο Γραικοὺς πρέσβεις ἐδῶ νὰ καταργήσω
πρῶτον τὸν Ἰησουΐτην πρέσβυν τοῦ Καποδίστρια. Τὸ
ἴσως δὲν ἐδύνασθε νὰ τὸ κάμετε. Τώρα, ἐπειδὴ τὸ ἀντίγ
στον συνέδριον τοῦ Ναυπλίου σᾶς ἀπέβαλεν, ἔχετε πρόφα
εὔλογον τῆς ἀποστολῆς. Οἱ μέλλοντες νὰ σταλθῶσι πρ
πει νὰ ἐξηγήσωσι πρῶτα τὴν παροῦσαν τῆς Ἑλλάδ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στάσιν, ἔπειτα νὰ παραστήσωσι ζωηρῶς πόσον ἀσύμ-
φορον εἶναι καὶ εἰς τούτους καὶ εἰς τοὺς Ἄγγλους ἡ κυ-
ριαρχία τῆς Ῥωσσίας εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Μετὰ
δύο ἢ τρεῖς ἔτη, ἐὰν ἐπιτύχωσι, καὶ ἐὰν ἡ Ἑλλὰς ἔχῃ
ἐμπορικὸν πλοῖον ἔχει πλέον νὰ ταξιδεύῃ ἐκεῖ, χωρὶς τὴν
ἄδειαν τῶν Ῥώσσων, ἂν οἱ Ῥῶσσοι ῥιζωθῶσιν ἐκεῖ.
Τοῦτο πράξετε, καὶ γρήγορα, πρὶν σᾶς ἐνθρονίσουν αὐτοῦ
τὸν ἀσιλέα μὲ Φαναριωτικὴν αὐλήν. Οὗτοι ἐδῶ ἐνεργοῦν
πάλιν σὲ τὸ λέγω βεβαίως) νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ γευ-
θῶσι καὶ τοὺς Ἑλληνικοὺς ἱδρῶτας ὡς ἐγεύοντο τὰ αἵ-
ματα τῶν κατζιβέλων τῆς Μολδοβλαχίας.

Ἄκουσε τώρα καὶ τοὺς ἐξῆς λογισμούς μου. Ἴσως
τοὺς κρίνῃς ξεμωράματα· ἀλλ' ἐξεύρεις τὴν παροιμίαν:
«Ὅτις πνίγεται, ἀπὸ τὰ μαλλιά του πιάνεται». Τὸ
βέβηλον τῶν ἀποβησομένων καὶ τῆς μελλούσης τύχης τῆς
παλαιπώρου Ἑλλάδος μοῦ ἔμπνευσε τοιούτους λογισμούς.
Τοὺς ἐκοινώνησα ἐδῶ εἰς τινὰς τῶν ὁμοπατρίδων νέων,
οἱ ὁποῖοι δὲν τοὺς ἔκριναν ὁλότελ' ἀλόγους. Ὁποίαν ἔκ-
βασιν κἂν λάβωσι τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα, οἱ Χῖοι,
ὅσοι μὲν ἐπέστρεψαν ἢ ὀρέγονται νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν
πατρίδα των, θέλουν κυβερνᾶσθαι, ὡς καὶ τὸ πρότερον,
ἀπὸ Τούρκους περιτμημένους. Ὅσοι δὲ περιέρχονται ἢ
ἀπεφάσισαν νὰ περιέρχωνται ἔξω τῆς Χίου, ἔχουν νὰ
κυβερνῶνται ἀπὸ Τούρκους ἀπεριτμήτους, ἢ τὴν παροῦ-
σαν κυβέρνησιν, ἢ ὁμοίαν ἄλλην ταύτης, καὶ νὰ λογί-
ζωνται πάντοτε ὡς ξένοι, μὲ κίνδυνον ν' ἀφανισθῇ τε-
λευταῖον καὶ αὐτὸ τῶν Χίων τὄνομα. Ὅλων τῶν δεσπο-
τῶν τῆς Εὐρώπης, ὁ νῦν δεσπόζων Σουλτάνος εἶναι χω-
ρὶς ἀμφιβολίαν ὁ ὀλιγώτερον ἀνόητος. ? Ἆρα δὲν εἶναι
δυνατὸν νὰ πραγματευθῆτε μ' αὐτόν, νὰ σᾶς ἀφήσῃ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κυρίους αὐτονόμους τῆς νήσου μὲ ἐτήσιόν τι δώρημ
φόρον; Ἡ τοιαύτη διαπραγμάτευσις οὔτε δυνατὸν σ
συμφέρον εἶναι νὰ προβληθῇ ἀμέσως ἀπὸ σᾶς. Πρέπει
πραγματευθῇ διὰ τοῦ Γαλλικοῦ καὶ Ἀγγλικοῦ πρέσβ
τῶν ἐν Βυζαντίῳ, καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ ἐγγύη
ἀίδιον τῶν Γάλλων καὶ Ἄγγλων, καὶ συνθήκας ἰσχυρ
ὡς εἶναι νὰ μὴ κατοικῆται πλέον ἡ νῆσος ἀπὸ Τούρκ
πλὴν ὅσοι αὐθαιρέτως θελήσουν νὰ κυβερνῶνται ἀπὸ τ
κοινοὺς τῆς Χίας διοικήσεως νόμους. Τὴν παροῦσαν ἐπ
στολὴν ἀφίνω ἀνοικτὴν νὰ τὴν ἀναγνώσωσι καὶ οἱ δ
τῶν ὁποίων τὴν στέλλω Σεκιάρης καὶ Μαυροκορδάτ
νὰ συμβουλευθῆτε μ' αὐτούς, μὲ τοὺς ἐν Τεργέστῃ, Λ
δρα, καὶ μὲ τοὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Σουλτάνος δ
εἶν' ἄμοιρος ἀπὸ φυσικὸν πνεῦμα, προβλέπει τὰ μέλλοντ
κ' ἐπληροφορήθη τώρα ὅτι οἱ Γραικοὶ δὲν ἀγαποῦν το
ἐχθρούς του Ῥώσσους. Ἀπὸ τούτους ἔχει νὰ φοβῆτ
πάντοτε· ἀπὸ σᾶς δὲ καὶ τοὺς Σαμίους αὐτονόμους, συμ
μαχίαν πλέον παρὰ ἔχθραν ἔχει νὰ ἐλπίζῃ. Συλλογίσθητ
καὶ ἀνασυλλογίσθητε ἐπιμελῶς τὸ πρᾶγμα. Αὕτη ἡ ἐξ
περιπλάνησις τῶν Χίων μοῦ σπαράσσει τὴν ταλαίπωρ
ψυχήν, νύκτα καὶ ἡμέραν, ὡς μεγάλη δυστυχία, ἀπε
λοῦσα αὐτήν σας τὴν πολιτικὴν ὕπαρξιν. Οἱ αὐτοῦ δὲ
ἔχετε πῶς νὰ ἀναθρέψετε τὰ τέκνα σας, ἐνόσῳ ταράτ
σεται ἡ Ἑλλάς, καὶ τὰ ἀναθρεμμένα σας κινδυνεύουν ν
βαδίσωσι «Σκολιὰς ὁδοὺς» ὁδοὺς τοῦ Γλ. καὶ τῶν ὁμοίω
του. Τὰ εἰς Τεργέστην τρεφόμενα, ὁδοὺς Μετερνιχικά
τὰ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὁδοὺς πλεονεξίας Ἀγγλικῆς. Τ
εἰς Ῥωσσίαν (διότι εὑρίσκονται κ' ἐκεῖ Χῖοι ὑπηρέται τ
λουσμένου εἰς τῶν Πολονῶν τὰ αἵματα δεσπότου), ὁδ
φονέων καὶ λῃστῶν. Εἰς βραχυλογίαν, δὲν ἔμεινε διὰ σ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θέλετε νὰ σώσετε τὸνομα τῶν Χίων) ἄλλη σωτηρίας
, παρὰ νὰ συναθροισθῆτε πάλιν καὶ νὰ συνενωθῆτε,
ἦναι δυνατόν, εἰς τὴν Χίον, νὰ ἀνατρέφετε τὰ τέκνα
Χιακὴν ἀνατροφήν, καὶ ἂν χρειασθῆτε καὶ τὴν ἀναγ-
αν προσθήκην τῆς Εὐρωπαϊκῆς παιδείας, νὰ τὴν δι-
κωνται ἀπὸ Χίους διδασκάλους.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ ἐπιθυμητὸς οὗτος καιρὸς
(τὸν ὁποῖον ἴσως δὲν θέλω ἰδεῖν, πρὶν κλείσω τοὺς
φθαλμούς μου), συμβούλευε, φίλε μου, καὶ τοὺς ὁμοπά-
ίδας καὶ τοὺς λοιποὺς ὁμογενεῖς, ὅσους γνωρίζεις δι-
ώντας νὰ ἀναθρέψωσι τὰ τέκνα των ἀνατροφὴν ἐλευθέ-
ων καὶ ὄντως Ἑλληνικήν, νὰ τὰ στέλλωσιν εἰς τὸ ἐδῶ
Ἑλληνικὸν Λύκειον. Τὰ εἰς αὐτὸ ἔτι ὀλίγα εὑρισκόμενα
ραράκιά μας προχωροῦν εἰς τὴν παιδείαν πλέον παρ'
τι ἤλπιζα. Τὰ πεμπόμενα μειράκια πρέπει νὰ ἦναι ἀπὸ
ἕως 14, τὸ πολὺ 15 ἐτῶν, ἤγουν εἰς ἡλικίαν εὔκο-
ν ἀκόμη νὰ δέχεται τὸν χαλινὸν τῆς παιδείας, πρὶν
τσιάσῃ τὸ στόμα των.

Διακόπτω, τὴν ὥραν ταύτην, τὴν μακρὰν ἐπιστολήν
ου, διὰ νὰ ὑποδεχθῶ δύο φίλους Γάλλους. Τοὺς ἐκοι-
ωνησα ὅσα σὲ γράφω, καὶ μὲ εἶπαν ὁμοφώνως, ὅτι σω-
ριωδεστέραν συμβουλὴν δὲν ἠμποροῦσα νὰ σᾶς δώσω:
στείλετε δηλαδὴ τὸ γρηγορώτερον δύο πολίτας. Τοὺς
ώτησα ἂν πρέπῃ νὰ τοὺς κατευθύνετε ἀμέσως εἰς τὸν
γεμόνα, ἢ εἰς τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων· καὶ μ'
εκρίθησαν, ὅτι πρῶτον πρέπει νὰ ἔλθωσιν ἀνυπερθέ-
ως, καὶ ἐδῶ κατευοδούμενοι, συμβουλεύονται μὲ τινὰς
ὸ τοὺς πλέον φιλελευθέρους καὶ φιλέλληνας ἀντιπρο-
πους (ὁποίους αὐτοὶ γνωρίζουν προθύμους νὰ σώσωσι
ν Ἑλλάδα) καὶ οὗτοι τοὺς ὁδηγοῦν πόθεν ἔχουν γ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀρχίσωσι. Τὸ κυριώτερον εἶναι νὰ δείξωσι πάραυτα
ὁ Σοῦτσος, ἦτο πρέσβυς τοῦ πεσόντος τυράννου, καὶ
σβεύει τώρα ἐκ προσώπου τοῦ διαδόχου ἢ τῶν διαδόχ
τοῦ τυράννου, καὶ ὄχι πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος.

Κοντόσταυλε φίλε, πάλιν σὲ λέγω καὶ σὲ μεταλέγ
προσέχετε νὰ διαρρήξετε τὸ ὁποῖον σᾶς πλέκουν τὴν ὥρ
ταύτην γαϊτάνιον οἱ Φαναριῶται. Δύο πρέπει ἢ καὶ τρ
νὰ ἦναι οἱ ἀπεσταλμένοι, διὰ νὰ περάσῃ εἰς ἐξ αὐτ
εἰς τὴν Λόνδραν, ἂν κριθῇ εὔλογον. Μεταξὺ αὐτῶν,
Φαναριώτης, μὴ Παπᾶς, μὴ Διάκος (πλὴν τοῦ Βάμβ
μή . . . , ἁπλοῖ πολῖται ἔχοντες τὸν κοινὸν νοῦν καὶ π
ρωμένοι μὲ πατρίδος ἔρωτα. Τὰ λοιπὰ ὁδηγοῦνται,
μανθάνουν, καὶ τὰ ὁδηγοῦνται ἐδῶ.

Ἀνάγκη εἶναι νὰ τελειώσω. Τὴν ἀφίνω, ὡς εἶ
ἀνοικτὴν διὰ νὰ τὴν ἀναγνώσωσι καὶ ὁ Σεκιάρης καὶ
Μαυροκορδάτος, νὰ σᾶς προσθέσωσι καὶ αὐτοὶ τὰς σκ
ψεις των, ἂν ἀφῆκα τί ἀναγκαῖον.

Εὐδαιμόνει πανοίκιος! Ο. Ο.

Οἱ μέλλοντες νὰ σταλθῶσι δὲν πρέπει νὰ συνάψωσι μ
τὸν ἐδῶ κομπάζοντα πρέσβυν μηδεμίαν κοινωνίαν, μηδ
νὰ τὸν γνωρίσωσιν ὅλως, ἀλλὰ νὰ συμβουλεύωνται ἀμ
σως μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους.

Ἀσχολοῦμαι τὴν ὥραν ταύτην εἰς τὴν τύπωσιν τ
τετάρτου τόμου τῶν Ἀτάκτων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

47.

19 Μαρτίου 1832.

φίλε Κοντόσταυλε,

Ἀσπάζομαι καὶ σὲ καὶ τὴν ἀγαπητὴν σύζυγον, καὶ
τετράδα τῶν τέκνων, ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας.
ἀγανακτήσῃς (διὰ νὰ μὴν αὐξήσῃς τὴν ἰδίαν μου
κνάκτησιν) ὅτι ἀποκρίνομαι τόσον ἀργὰ εἰς τὴν ἐπι-
λήν σου τῆς 24 Ἰανουαρίου παρόντος ἔτους, ἐλθού-
ἐδῶ τὴν 16 Φεβρουαρίου.

Τὴν 10 Ὀκτωβρίου, 1831, ἔπεμψα τὸν Συνέκδημον
ς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ φίλον Μαυροκορδάτον. Τὴν 7
εμβρίου, κοινῶς πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν Παρασκ. Σεκιά-
ν, κιβωτὸν ἄλλην Α Κ Ν° 2, περιέχουσαν 300 ἀντί-
πα τοῦ δευτέρου Διαλόγου, μὲ διαταγὴν νὰ τὴν ἀνοί-
σι, νὰ μοιράσωσιν ἐξ αὐτῶν τινά, ὅσα δηλαδὴ εὑρε-
σιν οἱ θέλοντες ν' ἀγοράσωσι, καὶ νὰ σοῦ κατευθύνω-
αὐτοῦ τὰ λοιπά. Μέχρι τῆς παρούσης ὥρας (19
αρτίου), οὐτ' ἀπὸ τὸν Σεκ. οὐτ' ἀπὸ τὸν Μαυροκ.
ώθην ἀποκρίσεως, ἂν ἔλαβαν τοὺς Διαλόγους, οὐδὲ
ς τοὺς οἰκονόμησαν.

Δὲν ἐξεύρω, φίλε, πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν σιωπὴν τῶν
τούτων καλῶν καγαθῶν πολιτῶν. Ἀλλ' ἐπειδή,
πως ἂν ἐκλείσθη τὸ στόμα των, συμπεραίνω, ὅτι σοῦ
ὺς ἔστειλαν ὅλους ἢ μέρος, σὲ παρακαλῶ νὰ φροντίσῃς
ν πώλησίν των, διὰ νὰ πληρώσω κἂν τὴν δαπάνην τοῦ
πού των. Ὁ Διάλογος φέρει σημειωμένην τὴν αὐτὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τιμὴν τοῦ πρώτου, μ' ὅλον ὅτι εἶναι τὸ διπλοῦν σχε
παχύτερος παρὰ τὸν πρῶτον. Ἀλλὰ παρακαλῶσε, νὰ
δώσῃς προσοχὴν καμμίαν εἰς τὴν τιμήν, ἀλλὰ νὰ
σκορπίσῃς διὰ *ψωμοῦ κομμάτιον*, ὡς λέγει ἡ παροιμ
Ἀρκοῦμαι εἰς τὴν ἀποζημίωσιν τῆς δαπάνης τοῦ τύπ
οἱ δὲ κόποι καὶ ἡ χασοκαιρία μου εἰς τοὺς κόρακα
Συνειθισμένος εἶμαι εἰς τοιαύτας κορακιὰς ἀποτυχί
Ἂν αὐταὶ ἔλειπαν, ἤθελα ἴσως πράξειν τί καλήτερον
ὠφελιμώτερον. Τὸν τέταρτον τόμον τῶν Ἀτάκτων
πιζα νὰ σοῦ τὸν στείλω πρὸς τὸ Πάσχα, ἀλλὰ τώ
βλέπω μὲ θλίψιν τῆς ψυχῆς μου, ὅτι μέλλει νὰ σύρῃ μ
χρι τὸν ἐρχόμενον Ἰούλιον. Εἶναι καὶ οὗτος παχύτερ
παρὰ τοὺς πρώτους, καὶ εὑρίσκομαι ἤδη περὶ τὰ μέ
τῆς τυπώσεως.

Ἔλαβα τὰ περὶ τῆς συνδρομῆς εἰς τὸν Συνέκδημο
καὶ τὰ φρ. 300, ὅλα ἐντάμα φρ. 555 καὶ ὑπερευχαρ
στῶ. Ἂν εἶχαν ὅλοι μικρὸν μέρος τῆς προθυμίας σο
ἤθελαν ἴσως ἐνισχύσειν τὸ ἐξαντλημένον ἀπὸ τοὺς κόπο
γῆράς μου εἰς νέους ἄλλους κόπους. Ἐμελετοῦσεν ὁ Πα
ταζίδης καὶ τρίτον Διάλογον, ἀλλ' ἡ πρὸ μικροῦ ἀπ
φασις τῶν . . . . νὰ μᾶς στείλωσι χωρὶς νὰ μᾶς ἐρω
τήσωσι κἂν (ὡς δὲν ἐρωτῶνται οὐδὲ τὰ κτήνη περὶ τ
ἐκλογῆς τοῦ βοσκοῦ των), ὀκτωκαιδεκαετῆ βασιλίσκο
παύει καὶ τοὺς Διαλόγους. « Ἀνάγκη οὐδὲ θεοὶ μάχονται

Παραπονοῦνται, λέγεις, διὰ τὴν δοθεῖσαν εἰς τὸν Z
συστατικήν. Ἔπρεπε νὰ σὲ δόσωσι νἀναγνώσῃς τὴν σ
στατικήν. Δὲν ἐγγυώμην τὰ ἤθη τοῦ Z. Ἔδειξεν ἐδ
εὑρισκόμενος φλογερὸν ζῆλον ὑπερ τοῦ καλοῦ, ζῆλον, τ
ὁποῖον ἑνωμένον μὲ τοὺς αὐτόθι ζηλωτὰς τοῦ καλο
ἤλπιζα ὠφέλιμον εἰς τὴν Πατρίδα. Ἀλλ' εἰς τοὺς αὐτ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βερολίνου

μενε τὸ χρέος, νὰ δοκιμάσωσι τὸν ἄνθρωπον, ἐνθυμούμενοι ὅ,τι τοὺς εἶπα πολλάκις «Μέμνασ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν». Ὅπως ἂν ἦναι, ἔπραξε καὶ ὁ Ζ. τι ἔπραξαν ὁ Ρ., ὁ Π. καὶ ὁ ἀτυχὴς Γ., καὶ ὅ,τι θέλουν πράσσειν παντοῦ καὶ πάντοτε ὅσοι ἔχουν παιδείαν χωρὶς παιδικὴν ἀγωγήν. Ἡ παιδεία εἰς τοὺς τοιούτους ἄλλον καρπὸν δὲν φέρει, παρὰ τὴν αὔξησιν τῆς ἀγνοίας των, ὡς τὸ παρετήρησε καὶ ὁ Σολομὼν «Οὐ χρείαν ἔχει σοφίας ἐνδεὴς φρενῶν, μᾶλλον γὰρ ἄγεται ἀφροσύνη». Βλέπεις ὅτι καὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους εὗρισκοντο Ζ. Ρ. Π. καὶ Γλ. Καὶ εἰς τούτους ἀκόμη ἐδῶ τὴν σήμερον δὲν λείπουν (ὡς οὐδ' ἔλειψαν ποτὲ ἀπὸ κανὲν ἔθνος) οἱ *Ἐνδεεῖς φρενῶν*. Παραπονεῖσαι (καὶ δικαίως) διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς, ὡς τὴν νομίζεις, ἀδιαφορίαν τῶν Γάλλων. Ἔσο βέβαιος, ὅτι οἱ Ἐνδεεῖς φρενῶν, δεσμεύουν τὴν προθυμίαν ὅλου τοῦ Ἔθνους, μὲ κίνδυνον οἱ μωροὶ τῆς ἰδίας των πατρίδος. Καὶ ἐκ τούτου, φίλε, λαμβάνω ἀφορμήν, νὰ σοῦ κοινωνήσω ὅ,τι πρὸ πολλοῦ ἐμελετοῦσα νὰ σοῦ παραγγείλω, διὰ τὴν σὴν καὶ τῶν ἀγαπητῶν σου τέκνων εὐδαιμονίαν, πρὶν κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς. Ἂν ἐπιθυμῇς τὴν εὐδαιμονίαν των, ἀπὸ τῆς παρούσης ὥρας, χωρὶς νὰ χάσῃς καιρόν, χρεωστεῖς νὰ φροντίσῃς τὴν παιδικὴν ἀγωγήν των, τὴν πρώτην παιδείαν, ἥτις εἶναι ἡ βάσις καὶ τὸ θεμέλιον τῆς ἐξῆς εἰς τὰ σχολεῖα ἀποκτωμένης παιδείας. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς σχολικῆς ταύτης παιδείας, φρόντισε νὰ κατασταθῶσι πλέον λογικοὶ παρὰ λόγιοι. Ἡ λογιότης, φίλε μου, χωρὶς τὴν γυμνασίαν τοῦ λογικοῦ, εἶναι ψευδοπαιδεία, ὡς τὴν ὀνομάζει ὁ Κέβης, τὸν ὁποῖον ἔχεις ἑνωμένον μὲ τοῦ Ἐπικτήτου τὸ Ἐγχειρίδιον καὶ τὴν Γαλλικὴν μετάφρασιν.

Δημόσιο Κεντρικό Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ ἐπιθυμητὸς τῆς σχολικῆς παιδείας καιρός, ἡ πᾶσά σου σπουδὴ ἂς ἦναι νὰ τῶν γυμνάζῃς τὸ λογικόν· καὶ ἡ γυμνασία αὕτη θεμελιοῦται εἰς δύο μόνα πράγματα Ἀλήθειαν καὶ Δικαιοσύνην. Ὡς τὰ ἔνωσαν ὁμοῦ οἱ παλαιοὶ σοφοὶ ὡς ἀναγκαῖα εἰς τὴν τελείωσιν τοῦ λογικοῦ, παρόμοια καὶ ἡ θρησκεία μας τὰ παραγγέλλει συχνά, ὡς μόνα ἱκανὰ νὰ μᾶς σώσωσιν: «Ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ». Καὶ πάλιν «Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ». Καὶ πάλιν, μὲ τὴν ὡραιοτάτην ταύτην τοῦ Παύλου μεταφορὰν «Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης, τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν» (Β πρὸς Κορινθ. ϛ′, 7). Ἴσως δὲν ἔδωκες προσοχὴν ποτὲ τί νοεῖ ὁ Ἀπόστολος μὲ τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ὅπλα. Τὰ δεξιὰ εἶναι τὸ σπαθίον, τὰ ἀριστερά, τὸ σκουτάριον. Τοῦτον ἀναγκαίαν ἔκρινε τὴν Δικαιοσύνην καὶ τὴν Ἀλήθειαν, ὅσην ἔχει χρείαν ὁ ἀγωνιζόμενος στρατιώτης τοῦ σπαθίου καὶ τοῦ σκουταρίου, διὰ νὰ μὴ πληγωθῇ ἀπὸ τὸν ἐχθρόν. Πρόσεχε λοιπόν, φίλε, νὰ ριζώσῃς σύνωρα τὰς δύο ταύτας ἀρετὰς εἰς τὰς νεαρὰς ψυχὰς τῶν τέκνων σου, γύμνασε τὴν **Λογικότητά των** μὲ τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ταῦτα ὅπλα, ἂν ἐπιθυμῇς νὰ ὠφεληθῶσιν ἐπειτα ἀπὸ τὴν **Λογότητα** ψεῦδος νὰ μὴ συγχωρῇς ποτὲ νὰ μολύνῃ τὸ στόμα των, καὶ εἰς αὐτῶν (κάθε αὐτῶν) πρᾶξιν, εἰς κάθε των ἔργον, νὰ τοὺς ἀνακρίνῃς, καὶ νὰ τοὺς ἐρωτᾷς, ἂν ἔπραξαν, ἢ μελετῶσι νὰ πράξωσιν ἔργον δίκαιον, ἢ ἄδικον. Γύμνασε τοῦ λογικοῦ των τὴν ὄσφρησιν νὰ ἀποστρέφωνται τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀδικίαν, ὡς ἀποστρέφεται ἡ σωματικὴ των ὄσφρησις τὰ κόπρια, καὶ μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι καὶ αὐτοὶ θέλουν ἀπολαύσειν, ὅσην μᾶ

Αθήναι Κεντρική Βιβλιοθήκη Βλάσιος

συγχωρεῖ εἰς τὸν παρόντα βίον εὐδαιμονίαν ἡ πρόνοια, καὶ σὲ θέλουν καταστήσειν εὐδαίμονα. Ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς σχολικῆς παιδείας, σὲ συμβουλεύω, φίλε, καὶ σὲ παρακαλῶ, νὰ τὰ στείλῃς εἰς τὸ ἐδῶ Ἑλληνικὸν Λύκειον, καὶ ὄχι ἀλλοῦ.

Περὶ τὸν Μάϊον μῆνα ἔτος 1831, ἔστειλα εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ Π. Σεκιάρην καὶ Ι. Μαυροκορδάτον φράγκα 2209,88, ζητηθεὶς ἀπὸ τοὺς εἰς Ἑλλάδα συνεπιτρόπους μου, ὡς εἷς τῶν τεσσάρων ἐπιτρόπων εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ μακαρίτου Μακρῆ τοῦ ἐδῶ, καὶ κρατῶν αὐτὰ εἰς χεῖράς μου, διὰ νὰ τὰ πέμψωσιν εἰς κανένα πιστὸν φίλον των αὐτοῦ, νὰ τὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς συνεπιτρόπους ἢ κληρονόμους, μὲ ἀσφαλῆ γράμματα καὶ ἀποδείξεις τῆς κυβερνήσεως, εἰς ἀπολύτρωσιν τοῦ χρέους μου. Ἔστειλαν ἐξ αὐτῶν (ἐπειδὴ τότε σὺ δὲν ἦσο παρὼν) εἰς τὸν ἐν Σύρᾳ Παντίαν Ζ. Ῥάλλην φρ. 2017 (ἐπειδὴ ἐκ διαταγῆς μου ἐκράτησαν φρ. 192,88 εἰς Μασσαλίαν, διὰ κάποιον δισταγμόν μου, προσμένων ἀπὸ Βλαχίας τὸν τέταρτον συνεπίτροπον νὰ μὲ πληροφορήσῃ). Ὁ Παντίας Ζ. Ῥάλλης ἐδήλωσεν εἰς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ ὅτι ἔλαβε τὰ φρ. 2017, κ' ἔδωκε τὴν εἴδησιν εἰς τὸν ἐν Ναυπλίῳ συνεπίτροπόν μου Νικόλαον Μαυρομμάτην. Ἔγραψα κ' ἐγὼ πρὸς τὸν Π. Ζ. Ῥάλλην τὴν 11 Ἰουνίου 1831 περὶ τῶν αὐτῶν, νὰ μὴ ἐκβάλῃ τὰ ἀργύρια ἀπὸ τὰς χεῖράς του πλὴν μὲ πληροφορητικὰς ἀποδείξεις, ὅτι παρεδόθησαν εἰς κληρονόμους. Ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις δὲν ἐστάλθη εἰς τὸν κ. Ῥάλλην, παρὰ διότι δὲν εὑρίσκεσο σὺ τότε παρών, παρακαλῶ σε νὰ ἑνώσῃς τὴν περὶ τούτου φροντίδα σου μὲ τὴν φροντίδα τοῦ κ. Ῥάλλη (τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι), νὰ προσέξετε καὶ οἱ δύο νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παραδόσωσι τὰ ἀργύρια μὲ ὅλας τὰς συνήθειες εἰς τὰ τα
αὔτα ἀσφαλείας, καὶ τόσον πλέον σύ, ὅσον ἔχουν ν' ἀπο
κρίνωνται δι' αὐτὰ μετὰ τὸν θάνατόν μου οἱ ἐπιστάτα
τοῦ Χιακοῦ γυμνασίου. Ὅσον δὲ διὰ τὰ φρ. 192,88
αὐτὰ μένουν (ὡς εἶπα) εἰς χεῖρας τοῦ Μαυροκορδάτου
καὶ Σεκιάρη, ὅταν μὲ πληροφορήσῃ ὁ ἀπὸ Βλαχίας προσ
δοκώμενος συνεπίτροπος κ. Φωτίλας, ὅτι ἀληθῶς τὰ
χρεωστῶ.

Ἀπὸ τὸν πρῶτον Διάλογον μένουν ὀλίγα ἀντίτυπα.
Ἂν οἱ ἔχοντες τὸν δεύτερον, ἐπιθυμήσωσι καὶ τὸν πρῶ-
τον, γράψε μέ το.

Τὸν φίλον Μαῦρον ἀσπάζομαι. Εὐδαιμόνει πανοίκιος
Ο. Ο.

Στεῖλέ με τὴν ἀπόκρισιν διὰ τῶν ὁποίων μέλλεις νὰ
λάβῃς τὴν παροῦσαν.

48.

30 Μαρτίου 1832.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Ἀσπάζομαί σε πανοίκιον. Τὴν 19 Μαρτίου σ' ἔγραψα
κατὰ πλάτος, ἀποκρινόμενος εἰς τὴν 24 Ἰανουαρίου ἐπι-
στολήν σου. Χρήσιμον ἔκρινα νὰ σοῦ περικλείσω ἐδῶ μι-
κρὸν ἐπιστολίδιον διὰ τὸν ἐν Σύρῳ Παντιᾶν Ζ. Ῥάλλην,
νὰ συμπράξῃ μὲ σὲ περὶ τῆς ἀσφαλοῦς οἰκονομίας τῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ς χεῖράς του φρ. 2017 ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ μακα-
ίτου Μακρῆ. Μὴ συγχωρήσετε, παρακαλῶ, νὰ παρα-
θῶσι τὰ χρήματα, πλὴν μὲ ὅλας τὰς ἀναγκαίας νομι-
ὰς ἀποδείξεις.

Ἐλπίζω ὅτι ἔλαβες ἤδη τὸν Συνέκδημον. Περὶ τοῦ
ευτέρου Διαλόγου, μέχρι τῆς παρούσης ἡμέρας (29
Μαρτίου), δὲν ἐξεύρω κἂν, ἂν σ' ἐστάλθη. Ὀλίγον ὠφε-
οῦν βέβαια πλέον τὰ τοῦ Διαλόγου, μετὰ τὸν Ὄθωνα·
ἀλλ' ἐδύνατο κἂν νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ὁδηγίαν περὶ ὅσων
ἂν ἐχρεώστουν νὰ ζητήσωσι συνθηκῶν ἀπ' αὐτὸν καὶ
τοὺς πέμποντας αὐτόν, οἱ ὁποῖοι μᾶς τὸν ἐπέβαλαν, ὡς
ἐπιβάλλει ὁ οἰκοδεσπότης ἱπποκόμον εἰς τὸ ἄλογόν του,
χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τὸ ἄλογον περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἱπ-
ποκόμου. Ὑπομονή!

Σ' ἔλεγα περὶ τοῦ τετάρτου τόμου τῶν Ἀτάκτων, ὅτι
μέλλει νὰ σύρῃ ἕως τὸν ἐρχόμενον Ἰούλιον, μ' ὅλον ὅτι
ἤλπιζα νὰ τὸν δημοσιεύσω τὸ πλησιάζον Πάσχα. Ἂν
σοῦ ἦναι δυνατὸν νὰ μοῦ προξενήσῃς αὐτόθεν, ἢ ἀπὸ
Σύρας, τινὰς συνδρομητάς, εὐχαριστοῦμαι καὶ εἰς ὅσον
ὀλίγους ἐπιτύχῃς. Ἀρκοῦν καὶ μόνοι δέκα, ἂν ἐλάμβανε
καθεὶς ἀπ' αὐτοὺς δέκα ἀντίτυπα.

Ἐπεθύμουν νὰ εὕρισκες κανένα, νὰ σοῦ καταγράψῃ
τὰς πράξεις τῆς εἰς Μέγαρα συνελεύσεως τῶν λεγομένων
τῆς ἀγαθῆς μερίδος (εἴθε νὰ ἔχῃ οὕτω τὸ πρᾶγμα!),
περὶ τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζομεν ἐδῶ ἀκόμη σχεδὸν τίποτε.
Πρώτη της πρᾶξις φυσικὰ ἔπρεπε νὰ ἦναι ἡ ἐδῶ ἀπο-
στολὴ πρέσβεως ἢ πρέσβεων, νὰ δηλώσωσι τὴν νέαν
κυβέρνησιν, καὶ μ' ὅλον τοῦτο τοὺς ἐπέμφθη βασιλεύς,
χωρὶς αὐτοὶ νὰ ἔχωσι κἂν εἴδησιν ὅτι μέλλουν νὰ βασι-
λεύσωνται. Συγκροτοῦν νέαν κυβέρνησιν ἀντικαποδιστρια-

Κεντρική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

κήν, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ὁ παριστάνων τὸν τύραννον Σύ-
τσος, συγχωρεῖται νὰ ἦναι καὶ νὰ λέγεται ἔτι Πρόεδ-
τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ὅλα ταῦτα εἶναι ἀπό-
ρητα καὶ ἀξιοθρήνητα. Ἂς προσθέσῃ εἰς τὴν ζητουμένην
καταγραφὴν ὁ γραμματεύς σου, καὶ τὰς πράξεις, κα-
ὅσα ἄλλα ἀνέκδοτα γνωρίζῃς, τῆς ἴσως ὄχι ἀκόμη κατα-
δαμασθείσης αὐγουστινοκολοκοτρονιακῆς ἀσεβοῦς φατρίας.

Σ' ἔλεγα τί καὶ περὶ τῆς μελλούσης ἀνατροφῆς τῶν
ἀγαπητῶν σου τέκνων, καὶ πάλιν σὲ τὸ ἐξαναλέγω ὡς
ἓν ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, ἢ μᾶλλον ὡς τὸ μόνον ἀναγκαιό-
τατον καὶ πρώτιστον τῶν γονέων. Πρόσεχε, διὰ τοὺς
οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ! φίλε, ἡ μακρὰ καὶ πολυώδυνός μου
ζωή, καὶ τὸ τελευταῖον αὐτῆς μέρος, πεντηκονταετὲς σχε-
δὸν διάστημα χρόνου, ὅσον ἔζησα μὲ τούτους τοὺς ἀρί-
στους Γάλλους, μ' ἐκατάπεισαν ὅτι ὅλαι μας αἱ μωρίαι
ἢ φρονήσεις, ὅλαι μας αἱ δυστυχίαι ἢ εὐτυχίαι κρέμον-
ται ἀπὸ τὴν παιδικὴν καλὴν ἢ κακὴν ἀγωγήν. Μὴ μα-
κρύνῃς τὸν χρόνον νὰ στείλῃς τὰ τέκνα σου εἰς τὸ ἐδῶ
Λύκειον. Στεῖλέ τα ὅταν πλησιάσωσι τὸν δεκαετῆ τῆς
ἡλικίας χρόνον, προετοιμασμένα μὲ εἴδησιν τῆς Ἑλληνι-
κῆς γλώσσης, τὴν ὁποίαν τελειόνουσιν ἐδῶ. Καὶ παρακά-
νησε ὅσους ἄλλους ἐκ τῶν ἡμετέρων γνωρίζεις αὐτοῦ ἱκα-
κοὺς νὰ καταβάλωσι τὴν χρειαζομένην εἰς τὸ Λύκειον
δαπάνην, νὰ στείλωσι τὰ νεαρά των τέκνα εἰς τὸ ἐδῶ
Λύκειον, ἂν ἐπιθυμοῦσι νὰ τὰ καταστήσωσιν ὠφέλιμα καὶ
εἰς ἑαυτοὺς ὅταν ἀνδρωθῶσι, καὶ εἰς τὴν ταλαίπωρον αὐ-
τῶν πατρίδα.

Εἰπέ με, ὁποίαν ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους,
καὶ ἐξαιρέτως εἰς τοὺς ἱερατικούς μας, ὁ Συνέκδημος.

Εὐτύχει πανοίκιος! Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Προσμένω ἀκόμη τὴν περὶ τοῦ δευτέρου Διαλ. ἀπόσιν τοῦ Σεκιάρη καὶ τοῦ Μαυροκορδάτου.

Εἶναι τρεῖς ἢ τέσσαρες ἡμέρας ἀποῦ ἐφάνη κ' ἐδῶ ἡ ολέρα.

49.

15 Ἰουνίου 1832.

Φίλτατε Κοντόσταυλε,

Ἀσπάζομαι σὲ καὶ τὴν ἀγαπητήν σου σύζυγον καὶ τὰ ίλτατα τέκνα σου. Τὴν μακρὰν ἐπιστολήν σου γραμένην ἀπὸ Ὕδραν 8 Ἀπριλίου, καὶ τελειωμένην εἰς Αἴιναν τὴν 25 τοῦ αὐτοῦ, ἔλαβα. Μακράν, καὶ ὅμως δὲν μανθάνω ἐξ αὐτῆς, ἐὰν ὁ δεύτερος Διάλογος, κατευθυμένος εἰς σὲ ἀπὸ τοὺς Μαυροκορδάτον καὶ Σεκιάρην (ὡς τοὺς εἶχα διατάξειν) ἔπεσεν ἀμέσως εἰς χεῖρας τῶν ἐναντίων, ἢ ἡρπάχθη ἀπὸ τὰς ἰδικάς σου.

Οἱ Φαναριῶται θέλουν διορθωθῆν, ὡς ἐδιορθώθησαν οἱ ὀλιγαρχικοὶ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Γαλλίας, ὡς οἱ Tories τῆς Ἀγγλίας. Οἱ ἄνθρωποι, φίλε μου, πρέπει νὰ κρίνωνται, ὄχι ἀπὸ μίαν ἢ δύο πράξεις δικαίας (ὁ Νέρων ἔπραξε πολλὰς τοιαύτας), ἀλλ' ἀπὸ τὸν παρελθόντα των ὅλον βίον, ἀπὸ τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὴν μὲ ὁποίους συναναστροφήν. Ὁ Ῥίζος σου, ἐνῷ ἠθέλησε νὰ δείξῃ αὐτοῦ ἐλεύθερον καὶ γενναῖον φρόνημα, ἐμηχανᾶτο μὲ τὸν ἐδῶ Ἀαρών, ἀδελφὸν τοῦ Μωϋσέως, κατ' αὐτοῦ τοῦ Μωϋ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σέως, τοῦ τῆς ἀοιδίμου λήξεως, de glorieuse mémoire ὡς τὸν ἐκθειάζει ὁ ἀναίσχυντος Μουστοξύδης. Περὶ δὲ τῶν Μαυρομ. ἂν ἐτυραννοκτόνησαν διὰ τὰς ὁποίας ἔπαθον ἀπὸ τὸν τύραννον ἀδικίας, δὲν τοὺς ἐπαινῶ· ἀλλὰ οὐδὲ τολμῶ πάλιν νὰ τοὺς καταδικάσω ὡς φονέας. Τοιαῦται ἐκδικήσεις κλαίονται, ἀλλὰ δὲν κολάζονται ὡς δικαίως κολαζόμενοι φόνοι. Ἂν ἐθυσίασαν τὸν ἀχρειέστατον δεσποτίσκον κινούμενοι ἀπὸ τὸν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ζῆλον, ὡς τὸ πιστεύεις, ἔπραξαν, φίλε μου, πρᾶξιν ἀνωφελῆ καὶ ἀκολούθως ἀνόητον. Ἀνάγνωσε τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, ἐξέτασε καὶ τῆς νέας ὅσα συνέβησαν πρὸ τριακοσίων ἐτῶν, καὶ ὅσα ἴδες καὶ βλέπεις τὴν σήμερον γινόμενα. Εἰς τὴν παλαιὰν βλέπω πολλοὺς τυραννοκτόνους, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν εὑρίσκω πλὴν σχεδὸν ἕνα μόνον ἀληθῶς ἐμπνεόμενον ἀπὸ τὸν ὑπὲρ πατρίδος ζῆλον, τὸν Βροῦτον. Καὶ τί ἐκατώρθωσεν ὁ ἀληθῶς ἀοίδιμος Βροῦτος; ἐφόνευσε δεσπότην ἄδικον, τὸν Καίσαρα, ἀλλ' ὅμως μεγαλόφρονα, καὶ ἀρκετὰ γενναῖον νὰ καταπαύσῃ ἄλλων αἱμοβόρων τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀδικίας· κ' ἐπαράδωκε, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἢ νὰ τὸ προβλέπῃ, τὴν ταλαίπωρον πατρίδα του, εἰς τὸν ταρτοῦφον Αὔγουστον, εἰς τὸν ὑποκριτὴν Τιβέριον, καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ἀνθρωποφάγους τυράννους, οἱ ὁποῖοι κατεπλήγωσαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν Πατρίδα τόσον, ὥστε οὐδ' ἡ ἀρετὴ τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου ἐδυνήθη πλέον νὰ τὴν θεραπεύσῃ. Ἂν ἐξετάσωμεν τὴν νέαν ἱστορίαν, ἀρκεῖ τὸ παράδειγμα τῶν τυραννοκτόνων τοῦ Stuart, καὶ τῶν τυραννοκτόνων τοῦ Λαδοβίκου δεκάτου ἕκτου. Ὄχι, φίλε μου, οἱ τυραννοκτόνοι δὲν ἐκατόρθωσαν ποτὲ τίποτε· ἀλλ' ἄλλοι ἐκινήθησαν ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν ἀνόητον, καὶ ἄλλοι ἀπὸ ἰδίας ἐκδικήσεις,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

λὰς μὲν ἀνθρωπίνας καὶ τρόπον τινὰ ἀξίας νὰ παρα-
ρθῶσι, κἄποτε δὲ καὶ αἰσχράς, ὡς ἦτο τῶν περιβοή-
ν Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, τοὺς ὁποίους ἀπα-
νάτισαν οἱ Ἀθηναῖοι, διότι τοῦτο τοὺς ἐσύμφερε, μά-
τα ἀφοῦ ἡ καλὴ των Σολωνικὴ Δημοκρατία ἤρχισε
κλίνῃ εἰς τὴν ὀχλοκρατίαν.

Ἴσως δὲν ἀνέγνωσες, ἴσως δὲ κ' ἐλησμόνησες τὴν
τορίαν τοῦ Ἁρμοδίου καὶ τοῦ Ἀριστογείτονος. Ἂς
ωρίζωμεν χάριν τὸν θαυμάσιον ἱστορικὸν Θουκυδίδην,
πὶς μᾶς λέγει καθαρὰ ὅτι ἡ τυραννοκτονία αὕτη ἔγι-
ν ὄχι ἀπὸ ὑπὲρ Πατρίδος ζῆλον, ἀλλ' ἀπὸ **παιδερα-**
στίαν!!! Ἀκούεις, φίλε μου; Ὁ Ἁρμόδιος ἦτον ἐρώ-
μενος (ὀγλάνι) τοῦ Ἀριστογείτονος· ἀλλ' ἐπεθύμησεν ὁ
ραννος νὰ τοῦ ἐπάρῃ τὸν ἐρώμενον, τὸν ὡραῖον Ἁρμό-
ιον.... Ἡ ἱστορία εἶναι μακρά, καὶ σὲ συμβουλεύω
α τὴν ἀναγνώσῃς, ἂν ἔχῃς μετάφρασιν Γαλλικὴν ἢ Ἀγ-
λικὴν τοῦ Θουκυδίδου (Βιβλ. ἕκτον, κεφ. 54-59), ὅπου
ἔλεις μάθειν ὅτι καὶ ὁ τύραννος, τὄνομα μόνον τοῦ τυ-
άννου εἶχεν, ἀλλ' ἐκυβέρνα ὡς ἥμερος ἡγεμών, καὶ ἐσέ-
βετο τὴν ἐλευθερίαν τῶν πολιτῶν πολὺ πλέον παρ' ὅ,τι
ὴν ἐσεβάσθη ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Ναπολέων.

Μετὰ τοσαῦτα παραδείγματα παλαιὰ καὶ νέα, ? πῶς
έλεις, φίλε, νὰ ἐμπιστεύωμαι Ῥίζους καὶ Μαυρομηχά-
ους; Βάλε εἰς τόπον τοῦ φονευθέντος δεσποτίσκου ἡγε-
όνα παλυχρόνιον τὸν Μαυρομηχάλην, καὶ θέλεις ἰδεῖν
ὶ μέλλει γενέσθαι. Καὶ δικαίως, ἐπειδὴ ὁ δεσποτίσκος
λλην εὐγένειαν δὲν εἶχε, πλὴν ὅτι ἐδούλευσεν, ὡς ἀνδρά-
ποδον, μέγαν δεσπότην. Ἀλλ' ὁ Μαυρομηχάλης ἐπαγ-
γέλλεται ἀπόγονος τοῦ Λυκούργου. ? Ἢ δὲν ἐγνώρισες
ὴν μεγάλαυχόν του ἀπόκρισιν πρὸς ὁμότιμον πολίτην;

Δημοσίου Κεντρικής Βιβλιοθήκη Σερρών

« Χθεσινὲ ἄνθρωπε, τολμᾷς νὰ μετρηθῇς μὲ ἄνθρω
τοῦ ὁποίου ἡ γένεσις εἶναι τόσον παλαιά, ὅσον κα
κορυφαὶ τοῦ Ταϋγέτου ! » (Ἀνάγνωσέ την εἰς τὰ Προ
γόμενα τοῦ δευτέρου Τόμου τῶν Ἀτάκτων, σελ. πς'

Ἀλλὰ τὰ περὶ τούτων εἶναι μακρά· καὶ ἐγώ, φί
πνέω τὰ λοίσθια, καὶ πρὶν ἀποπνεύσω, πάσχω νὰ τ
λειώσω τὸν τέταρτον καὶ πέμπτον τόμον τῶν Ἀτάκτ
(διότι ἐξανάγκης ὁ ἕνας τόμος ἔπρεπε νὰ διαιρεθῇ
δύο), οὐδ' ἔχω νὰ πληρώνω τὴν βαρυτάτην δαπάν
τοῦ τύπου, ἂν δὲν λάβω συνδρομητὰς ἱκανούς. Διὰ τοῦ
παρακαλῶσε, ὅσα βιβλία μου κρατεῖς, νὰ τὰ θυσιάσῃς
ὅσον δυνατὸν ἐλαχίστην τιμὴν (ὡς γράφω καὶ πρὸς τ
Πρασσακάκην περὶ ὅσων κρατεῖ), καὶ νὰ μοῦ προφθάσ
ἀργύρια.

Ἡ παροῦσα σοῦ πέμπεται διπλῆ, διὰ Μασσαλίας κ
διὰ Λιβόρνου. Τὴν 29 Μαρτίου σ' ἔγραψα μακρὰν ἐπ
στολήν, ὅπου σ' ἀνήγγειλα καὶ τὴν παραλαβὴν τῶν φ
555, καὶ τὴν 30 τοῦ αὐτοῦ ἄλλην. Εὐδαιμόνει !

Ο. Ο.

ΑΧΡΟΝΟΛΟΓΗΤΟΣ.

16 Μαρτίου.

Φίλε Κοντόσταυλε,

Τὴν 12 τοῦ παρόντος σ' ἔπεμψα τετάρτην συστατ
κὴν ἀπὸ τὸν ποτὲ γενικὸν κόνσολον πρὸς φίλον του, ἕ
τῶν Ἀντιπροσώπων. Τὴν 13 ἔλαβα τὴν τῆς 10 ἐπ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λήν σου, ἤτις ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὲ ἀποπλήξῃ. Ἀπαρ-
δὲν μ' ἄρεσε τὸ ὑποκείμενον· ἀλλὰ δὲν ἐπρόσμενα
ρθάσῃ ἐωσοῦ ἔφθασε τὸ πρᾶγμ. Τώρα χρειάζεται ὑπο-
νὴ καὶ φρόνησις, νὰ τὸν οἰκονομήσετε καὶ νὰ τὸν δυ-
πήσετε, ὡς δύνασθε, παραβλέποντες δι' ἀγάπην τῆς
ατρίδος, καὶ τὴν *ἔγγιξιν τοῦ φιλοτίμου*, ὡς λέγεις,
τὰς λοιπὰς μοχθηρίας. Ἤγγιξε καὶ τὸ ἰδικόν μου, ἢ
ἄλλον μὲ ὕβρισε, χωρὶς νὰ τὸ καταλαμβάνῃ. Διότι τί
λο εἶναι πλὴν ὕβρις (insulte) νὰ μὴ παραδώσῃ τὰ
πιστευθέντα εἰς χεῖράς του ἀντίτυπα ; Μ' ὅλον τοῦτο,
βεβαιόνω, ὅτι, ἂν εὑρισκόμην αὐτοῦ, ἤθελα κολακεύ-
ν τὴν κενοδοξίαν του, ἂν ἤλπιζα νὰ ὠφελήσω τὴν
ατρίδα. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ λάβῃς σιμά σου καὶ
ους αὐτοῦ εὑρισκομένους συμπατριῶτας μας, παρόντων
καὶ τοῦ Ὀρ. καὶ τοῦ Λουρ. καὶ νὰ σπουδάσετε μὲ μα-
θυμίαν νὰ τὸν φέρετε εἰς αἴσθησιν τῆς ἐνδεχομένης
λάβης ἀπὸ τὸ πεῖσμά του.

Χθὲς μ' ἔφερεν ὁ ἡμέτερος Τριαντάφυλλος (τὸν γνω-
ζεις πιστεύω) τὴν ἐδῶ κλεισμένην ἀπὸ τὸν * *. Ἡ τύχη
καμε νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Τριαντάφ. περὶ τῶν Φρ. Ταῦτα
ναγγείλας ὁ Τρ. εἰς ἐμέ, ἔμαθεν ὅσα μ' ἔγραφες εἰς τὴν
ρώτην σου ἐπιστολὴν (τὴν 28 Φεβρ. λέγω). Ἔδωκα
οιπὸν τόνομα σου μὲ παράκλησιν νὰ μᾶς δώσῃ καμμίαν
υστατικήν, καὶ τὴν ἔστειλε πάραυτα. Μὴν ἀμελήσῃς,
παρακαλῶ σε νὰ μὲ φανερώσῃς τὴν παραλαβὴν καὶ ταύ-
της, καὶ τῆς ὁποίας σ' ἔστειλα τὴν 12. Ὑγίαινε.

Ο. Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών

Ζ'.

Προς ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ.

Α'.

Ἐκ Μονπελλίου τῇ ιϛ' Νοεμβρίου 1785.

Πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κορίνθου ΜΑΚΑΡΙΟΝ.

1.

Δέσποτά μου Πανιερώτατε εὐλαβῶς ἀσπάζομαί σ
τὰς ἱερὰς χεῖρας! Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Λογιωτάτου Πρω
τοψάλτου ἔμαθον τὴν ἐκ τοῦ ὑστερήματος φιλότιμον ἐπι
κουρίαν· ὁ νοῦς μου δὲν εὑρίσκει λόγους ἀξίους τῆς εὐγνω
μοσύνης μου· μεγαλείτερον, Δέσποτά μου, μὲ φαίνετ
τὸ δῶρον σου ἀπὸ τοὺς πολυταλάντους τοῦ Κροίσου θ
σαυρούς. Πρόσθες (παρακαλῶ) εἰς αὐτὴν τὴν γενναί
φιλοτιμίαν τὰς ἐκτενεῖς πρὸς Θεὸν ἱκεσίας σου, καὶ
ἄλλος Ἀαρὼν ἔχε τὰς χεῖρας ὑψωμένας εἰς οὐρανόν,
θέλης νὰ ἀγωνισθῶ τὸν ἀγῶνα καὶ νὰ τελέσω τὸν δρόμ
μου εὐτυχῶς. Ἔχε, Πανιερώτατε πάτερ, φροντίδα
ὑγείας σου, ἂν ὄχι διὰ σαυτὸν κἂν διὰ τοὺς φίλους σ
ἡ φροντὶς τῆς ὑγείας εἶναι τὸ πρῶτον ἢ μᾶλλον εἰπεῖ
βάσις ὅλων τῶν καθηκόντων· ἡ ἀρετὴ δὲν στέκει εἰς
θεωρίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν πρᾶξιν, καὶ ὅταν ἡ ψυχὴ κατο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀσθενὲς σῶμα, ὁμοιάζει τὸν τεχνίτην, ὅστις μὲ ὅλην
τὴν ἐμπειρίαν, ἐμποδίζεται εἰς τὸ ἐργόχειρόν του, ἢ
τι τὸν λείπουσι τὰ χρειαζόμενα ἐργαλεῖα, ἢ διότι εἶναι
τιωμένα καὶ παλαιά. Μὴ νομίσῃς ὅτι σὲ συμβουλεύω·
εἶμαι τολμηρός· ἀλλ' ἠξεύρω τὸν ζῆλον σου, ἠξεύρω
ν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἐκ τῆς ὁποίας πολλάκις συμ-
ίνει τὸ νὰ ὑπερβαίνωμεν τὸν σκοπὸν, ὅταν μόνον νὰ
φθάσωμεν ἔπρεπε. Ἡ τροφή σου ἂς ἦναι ὑγιεινή,
χυμος καὶ εὔπεπτος καὶ ὄχι ἐκ διαλειμμάτων μακρῶν·
ατέ τις νὰ νηστεύῃ ὄχι μόνον εἰς δόξαν Θεοῦ, ἀλλὰ
νὰ ἐσθίῃ εἰς δόξαν Θεοῦ· ἡ νηστεία δὲν εἶναι ἀρετή,
θὼς κακῶς τινὲς νομίζουσιν, ἀλλὰ μέσον πρὸς ἀρετήν,
τὰ μέσα ἐπὶ τοσοῦτον μόνον παραλαμβάνονται, ἐφ'
ον συντείνουσιν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ τέλους. Ἀλλ'
ίσως αὐτὴ ἀντὶ νὰ εὐκολύνῃ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ τέλους,
ἐναντίας τὴν ἐμποδίζει, τότε ἰσχύει τὸ ἀποστολικὸν
ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος». Παρακαλῶ σου τὴν Πανιερότητα νὰ μὴ μὲ στερῇ εὐ-
τικῶν καὶ παραμυθητικῶν της γραμμάτων.

Ἂς μὲ φανερώσῃ ποῦ εὑρίσκεται, εἰς ποίαν κατάστα-
ν εὑρίσκονται τὰ σχολεῖα τῆς Χίου, καὶ εἴτι ἄλλο ἄξιον
ῆς. Ἐρρωμένος διαβιώσῃς Ἱερώτατε πάτερ!

Τῆς ὑμετέρας ἐλλογίμου πανιερότητος τέκνον
ἐν Χριστῷ καὶ δοῦλος ταπεινὸς
ΚΟΡΑΗΣ.

Ἐπιγραφή.

Τῷ πανιερολογιωτάτῳ πρώην Μητροπολίτῃ Κορίνθου
Κυρίῳ, Κυρίῳ Μακαρίῳ, τῷ σεβασμιωτάτῳ μοι πατρὶ
καὶ δεσπότῃ προσκυνητῶς. Εἰς Χίον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών

Β'.

Ἐκ Μονπελίου τῇ κ' Νοεμβρίου αψπ'.

Πρὸς τὸν Σμύρνης ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ (τὸν μετὰ ταῦτα *Γρηγόριον Ε'.*)

2.

Τὴν ἐλλόγιμον Αὐτῆς Πανιερότητα πανευλαβῶς προσκυνῶ !

Διαφυλάττοι αὐτῆς τὸ κρεῖττον σῶον ἔντιμον, ὑγ μακρημερεύοντα καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀλ θείας ! Ἰδοὺ καὶ ἐγώ, ποιμὴν καὶ δέσποτά μου πανιερ τατε, παρίσταμαι νοερῶς μετὰ τῶν συναδελφῶν μου ἐν πιον τῆς ὑμετέρας πανιερότητος διὰ νὰ συναπολαύσω τ πατρικὰς Αὐτῆς εὐλογίας. Καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης χρέος, καὶ ἡ ὑπόληψις τὴν ὁποίαν εἶχον πάντοτε π αὐτῆς μὲ διεγείρουσιν εἰς τὸ νὰ συμμεθέξω τῆς Ἱερᾶς φροσύνης. Συγχαίρω λοιπὸν, πανιερολογιώτατε πάτ καὶ μὲ τὴν ὑμετέραν Πανιερότητα, ὅτι προεβιβάσθη βαθμὸν τοῦ ὁποίου ἄξιον εἶχε τὴν καταστήσωσι τὰ π τερήματά της, καὶ μὲ τοὺς συμπατριώτας μου ὅτι το του ποιμένος ἠξιώθησαν, ὅστις καὶ τὸν πλανώμενον ὁ γήσῃ, καὶ τὸν κλονούμενον ὑποστηρίξῃ, καὶ τὸν λυπ μενον παραμυθήσῃ, καὶ πάντας ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐν παιδ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου θέλει κυβερνήσῃ. Πληροῦται σήμε εἰς τὴν ὑμετέραν Πανιερότητα τὸ πάλαι ῥηθέν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ήτε θέλει εὐδαιμονήσῃ ἡ πόλις, ὅταν ἢ οἱ βασιλεῖς φι-
σοφήσωσιν, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσι ». Τῆς Σμυρ-
ων ἐκκλησίας τὸ σκάφος, κυβερνώμενον ἀπὸ προε-
ῦτα φιλόσοφον καὶ τὴν μέσην ὁδὸν εὐθυνόμενον, μακρὰν
ἀπὸ τὴν σκύλλαν τῆς ἀπιστίας, καὶ ἀπὸ τὴν χάρυ-
ν τῆς δεισιδαιμονίας, θέλει φθάσῃ εἰς τὸν λιμένα τῆς
τηρίας, ὅπου καὶ ὁ Κυβερνήτης καὶ οἱ κυβερνώμενοι
ει ἀπολαύσωσι τὴν ἀμοιβήν, ὁ μὲν τῆς καλῆς οἰκονο-
ας, οἱ δὲ τῆς ὑπακοῆς. Εἴθε δέσποτά μου πανιερώτατε,
μὴ μείνω μήτ' ἐγὼ ὁ ταπεινός της δοῦλος ἔξω ἀπὸ τὸ
άφος· ἀλλὰ νὰ συμπλεύσω μὲ τὸν ποιμένα καὶ μὲ τοὺς
δελφούς μου τὸν σωτήριον πλοῦν, διὰ τῶν θεοπειθῶν
γῶν τοῦ Δεσπότου μου, οὗ τὰ ἔτη εἴησαν πλεῖστα καὶ
ευδαίμονα!

Τῆς ὑμετέρας ἐλλογίμου Πανιερότητος τέκνον
ἐν Χριστῷ καὶ δοῦλος ταπεινὸς
Δ. ΚΟΡΑΗΣ.

Γ'.

7 Μαΐου 1798.

Πρὸς τὸν αὐτάδελφον ΑΥΤΟΥ.

3.

Φίλτατε καὶ περιπόθητέ μοι ἀδελφέ, ἀσπάζομαί σε ἀπὸ
υχῆς, καθὼς ἀκόμη καὶ τὴν ἀγαπητήν σου συμβίαν καὶ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νύμφην μου. Μεγάλην χαρὰν μ' ἐπροξένησεν ἡ ἐπιστ
σου τῶν 29 Ὀκτωβρίου 1797 (τὴν ὁποίαν ἔλαβον
τὰς 7 Μαρτίου 1798) μανθάνοντα τὴν ὑγείαν σου,
θὼς καὶ τὴν ὑγείαν ὅλων τῶν συγγενῶν καὶ φίλων ἡμ
τοὺς ὁποίους κατ' ὄνομα ἕκαστον ἐκ μέρους μου θ
ἀσπασθῇς. Ὅσην χαρὰν μ' ἔδωκεν αὐτή σου ἡ ἐπιστο
τοσαύτην λύπην μ' ἐπροξένησε τὸ δῶρον σου· πρῶ
μέν, ὅτι ἐγὼ δῶρα ἀπὸ σὲ δὲν ἐπρόσμενα, ἠξεύρων
πενιχρὰν σου κατάστασιν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ σὲ διδά
νὰ φεύγῃς τὰ περιττὰ καὶ ἀνωφελῆ ἔξοδα. Δεύτερον α
τὸ δῶρον μήτε ἦλθεν εἰς χεῖρας μου, τοῦτο μόνον ἔμ
ἀπὸ Μασσιλίας, ὅτι ὁ Χατζῆ Κυριακὸς ἀρρωστήσας
τὸ ταξείδιον δὲν ἦλθεν εἰς Μασσιλίαν, ἀλλ' ἀφοῦ ἔκα
εἰς Μάλταν τὴν κουαραντίναν του, ἐπέστρεψε πάλιν
Σμύρνην. Τὸ νὰ ἀρρωστήσῃ εἶναι ἐνδεχόμενον, ἀλλὰ
νὰ στείλῃ τὰ ἰδικά του κουτία εἰς Μασσιλίαν, καὶ
κρατήσῃ τὰ ἰδικά μου, διὰ νὰ σὲ τὰ φέρῃ πάλιν αὐτο
εἶναι πρᾶγμα τόσον ἀνόητον, ὥστε δὲν ἠξεύρω τί
συλλογισθῶ περὶ τούτου. Ἐνδέχεται νὰ τὰ ἔπεμψε κ
αὐτὰ εἰς Μασσιλίαν, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ μὲ δώσῃ κἂν τ
εἴδησιν πρὸς τίνα τὰ ἔπεμψε διὰ νὰ τὰ ζητήσω. Ὅπ
καὶ ἂν ἦναι ὅμως τὸ πρᾶγμα, ἢ μαζί του πάλιν τὰ ἐπ
ρεν ὀπίσω, ἢ πέμψας αὐτὰ εἰς Μασσιλίαν χωρὶς γράμμ
ἐχάθησαν ἢ καὶ ἐκλέφθησαν, περὶ τούτου μὴ λυπῆ
ποσῶς. Ἐγὼ, ἀδελφέ μου, σὲ εἶμαι ὑπόχρεως ὡσὰν
νὰ τὰ ἔλαβα, καὶ νὰ τὰ ἐδαπάνησα εἰς ὑγείαν σ
Τοῦτο μόνον σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ ἐξηγήσῃς καταλεπ
τὴν ἀναποδιὰν αὐτὴν τοῦ Χατζῆ, πῶς καὶ τίνι τρ
μετεχειρίσθη τὰ κουτία μου. Ἂν τὰ ἔπεμψεν εἰς Μα
λίαν, γράψον με εὐθὺς μὲ τὸν ταχυδρόμον (καὶ δὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

πιστολήν σου τὸν Δόμινον) ἀπὸ ποῖον ἔχω νὰ τὰ ζη-
ήσω. Ἀγκαλὰ καὶ τοῦτο ἀκόμη εἶναι μάταιον, ἐπειδὴ
ως τότε θέλει εἶναι καὶ φαγωμένα. Πρέπει ὅμως νὰ σὲ
ὰ πληρώσῃ ὁ Χατζῆς, διὰ νὰ μάθῃ ἄλλην φορὰν νὰ
ναι προσεκτικώτερος εἰς τὰ ξένα πράγματα.

Ἀσυγκρίτως περισσοτέραν λύπην ἀπὸ τῶν σταφίδων
ὴν λύπην ἐδοκίμασα ἀναγινώσκων ὅσα μὲ γράφεις περὶ
οῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἔχει ὁ μισὲρ Δημήτριος περὶ τοῦ
κου. Μὲ λέγεις νὰ τὸν γράψω· ἀλλ' ἠξεύρεις καλὰ
δελφέ μου, ὅτι ἐγὼ εἶμαι χρεώστης εἰς αὐτόν· μὲ ποῖον
ρόσωπον λοιπὸν δύναμαι νὰ τὸν γράψω; Ὁ σκοπός μου
τον πρὶν νὰ ἀρχίσῃ ἡ μεταβολὴ τῆς Γαλλίας νὰ κάμω
ανένα τρόπον μὲ τοὺς κόπους τῶν χειρῶν μου, καὶ μὲ
ερικὰ βιβλία τὰ ὁποῖα μετέφρασα, νὰ συνάξω μερικὰ
γύρια, διὰ νὰ τὰ πέμψω πρὸς αὐτὸν εἰς πληρωμὴν τοῦ
ρέους μου, διὰ νὰ μὴ σὲ ἐνοχλῇ περὶ τοῦ οἴκου. Ἀλλ'
μεταβολὴ αὐτὴ τῆς Γαλλίας μὲ ἀφάνισε καὶ μ' ἔβαλεν
ς ἄλλα νέα χρέη. Εἰς τὴν πεῖναν τὴν ὁποίαν ἐδοκιμά-
αμεν ἐδῶ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἠναγκάσθην νὰ πωλήσω καὶ
πὸ τὰ ὀλίγα μου βιβλία, διὰ νὰ πληρώσω τὸ ψωμὶ πρὸς
ιάκοντα πέντε καὶ τεσσαράκοντα φράγκα τὴν λίτραν.
ἄμε λοιπὸν τρόπον νὰ ἐμποδίσῃς (ἂν ἦναι δυνατὸν) μὲ
ὴν μεσιτείαν τῆς ἐξαδέλφης ἡμῶν κυρίας Σοφίας τὸν
κοπὸν ταῦ ἀνδρός της. Ἂν ὅμως μείνῃ ἀδυσώπητος, μὴ
υπῆσαι, στοχαζόμενος πρῶτον τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ,
αὶ δεύτερον ὅτι καὶ ἐγὼ ἔπαθα καὶ πάσχω πολλὰ δεινά.
γίαινε· μὲ ἄλλην ἀφορμὴν θέλει σὲ γράψω πλατύτερον.
σπασαι τὸν κοινὸν φίλον τὸν Πρωτοψάλτην ἐκ μέρους
ου· θέλει τὸν γράψω μετ' ὀλίγον.

Adressez vos lettres à M. Thomas Spaniolachi à

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Livourne. Vous les adresserez à Marseille à M
Anastasio Calovulo, négociant grec, en le priant
me les faire passer le plus promptement possible
Paris Rue de Vaugirard N° 1193.

Δ'.

29 Μαρτίου 1803.

Σοφολογιώτατε κύριε ΨΑΛΙΔΑ.

4.

Ἐπρόσμενα νὰ τελειώσω τὴν ἐπιθυμίαν σου, διὰ
ἀποκριθῶ εἰς τὰς ἐπιστολάς σου. Σήμερον εἶναι εἰς τ
δρόμον τῆς Μασσαλίας τέσσαρες κασσέλαι βιβλίων τε κα
σφαιρῶν τὰς ὁποίας ἐζήτησας.

Ἡ πρώτη κασσέλα Ν^{0} 1 περιέχουσα τὰς σφαίρ
ἐστάλη πρὸ ἡμερῶν, αἱ ἀκόλουθοι δύο χθές, καὶ ἡ τελε
ταία σήμερον. Καιρὸς εἶναι τώρα νὰ σὲ κάμω μικρ
περιγραφὴν τῶν περιεχομένων.

Ἡ ἐγκυκλοπαιδεία περιέχει 68 ἐκπράσεις (livraison
τόμους δὲ 135· ἐκράτησεν ὁ βιβλιοπώλης παρὰ τούτ
τὸν δέκατον τόμον τῶν νομικῶν διὰ παράδειγμα στιχ
ματος τῶν ἑξῆς ἐκπράσεων, αἱ ὁποῖαι ἐκδίδονται μὲ μ
γάλην ἀργοπορίαν καὶ ἐκ διαλειμμάτων πολλὰ μακρ
καὶ ἀτάκτως, ἤγουν πρωθυστέρως. Τοιαύτην ἀταξ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θελεις ἰδεῖ εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ νομικά, τῶν ὁποίων ὁ ὄγ-
δοος τόμος δὲν ἐξεδόθη ἀκόμη, μ' ὅλον ὅτι ἔχεις αὐτοῦ
τὸν ἔνατον καὶ ἡμεῖς ἐδῶ τὸν δέκατον. Ἐκράτησε καὶ
μερικοὺς ἡμίσεις τόμους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἦτον τρόπος νὰ
στιχωθῶσι, πρὸ τοῦ ἐκδοθοῦν οἱ ἕτεροι ἡμίσεις εἰς ἄλλην
ἐκπρασιν, κύριος οἶδε πότε.

Ἡ φυσικὴ Ἱστορία τοῦ Buffon εἶναι τόμοι 99· μήτε
αὐτὸς ὁ 95ος δὲν ἐξεδόθη ἀκόμη· ἐκρατήσαμεν τὸν 99ον
διὰ παράδειγμα στιχώματος τῶν ἀκολούθων. Ἀγκαλὰ ὁ
ἀπὸ Μόσχας πεμφθεὶς κατάλογος διέφερεν ἀπὸ τὸν στα-
λέντα ἀμέσως αὐτόθεν τὴν πρώτην φοράν, ἠκολούθησα
ὅμως τοῦτον, ὅσα εἶχες διπλᾶ, διπλᾶ πέμπονται· ἂν
ὅμως ἔλειψε τίποτε διὰ τὸν περισπασμόν, τὸν ὁποῖον
προξένησεν ἡ σύγχυσις τῶν καταλόγων, ἐμπορεῖς καὶ
πάλιν νὰ τὸ ζητήσῃς. Διὰ τὸν Buffon καὶ τὴν ἐγκυκλο-
παιδείαν ἔχω ἐξῆς τὴν φροντίδα νὰ σὲ πέμπωνται καθε-
ξῆς αἱ ἐκπράσεις καθόσον ἐκδίδονται. Μ' ὅλον τοῦτο μὴ
εἴπῃ καὶ ἡ λογιότης σου ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρόν, ἤγουν
κατ' ἐξάμηνον ἢ καὶ ὀκτάμηνον νὰ μὲ κάμνῃ τὴν ἀνά-
μνησιν· τὸ νοσῶδες μου σῶμα καὶ πολλόταταί μου ἀσχο-
λίαι δὲν μὲ συγχωροῦσι πολλάκις νὰ ἐνεργῶ κατὰ λόγον
τῆς προθυμίας μου.

Τοὺς λογαριασμοὺς τῶν βιβλίων ἔπεμψα αὐτοὺς ἐκεί-
νους τοὺς πρωτοτύπους τοῦ βιβλιοπώλου (μὴν ἔχων τὸν
καιρὸν νὰ τοὺς μεταγράψω) πρὸς τὸν Κύριον Κώνσταντα
Ἀναστασίου εἰς Βιέννην, διὰ νὰ τοὺς πέμψῃ ἐκεῖθεν πρὸς
τὸν ἐν Μόσχᾳ εὐεργέτην τῆς Ἰωαννινικῆς σχολῆς· πιθα-
νὸν εἶναι ὅτι θέλουν σὲ τοὺς πέμψῃ ἐκεῖθεν ἢ αὐτούς, ἢ
τὰ ἴσα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν συντομίᾳ περὶ τῶν βιβλίων, τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σάμου

ὁποῖα πέμπονται εἰς Λιβόρνον πρὸς τὸν κύριον Ζωσιμᾶ
κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ ἐν Βιέννῃ κυρίου Κώνσταντ
Εἴθε νὰ τὰ λάβητε εὐτυχῶς καὶ νὰ ἀπολαύσετε καὶ
δάσκαλοι καὶ μαθηταὶ τὴν ἐλπιζομένην ὠφέλειαν πα
αὐτῶν. Χαίρων ἐπαινῶ τὸν ζῆλον καὶ τῶν διδασκάλ
καὶ τῶν εὐεργετῶν τῆς σχολῆς· ἓν μόνον ἐπεθύμουν, κ
ἀπὸ τοὺς εὐεργέτας καὶ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους, ἂν ἦ
τρόπος (καθὼς τὸ ἔγραψα καὶ πρὸς τὸν κύριον Ζώην, κ
πολλοὺς μῆνας ἀρχαίτερα πρὸς τὸν κύριον Ζωσιμᾶν) ν
ἑνώσετε τὰ δύο φροντιστήρια εἰς ἓν ἰσχυρὸν γυμνάσιον
πτωχία τοῦ ταλαιπώρου τῶν Ἑλλήνων γένους δὲν συγ
χωρεῖ (κατ' ἐμὲ κριτὴν) τοιούτους διασπασμούς. Εἶνα
συγχωρημένον εἰς τοὺς πλουσίους νὰ κατακερματίζω
τὸν πλοῦτον εἰς πολλὰς χωριστὰς ἐπιχειρήσεις καὶ συν
τροφίας· ἀλλ' ὁ πτωχὸς πραγματευτής, ἂν θέλῃ νὰ τε
λεσφορήσῃ, μὲ φαίνεται, ὅτι πρέπει νὰ συμμαζώνῃ κα
νὰ συμπυκνοῖ ὅσον εἶναι δυνατὸν τὰ *καπιτάλιά* του· τί
εἶναι ὁ καθ' αὐτὸ σκοπὸς τῶν διδασκάλων καὶ τῶν εὐερ
γετῶν; δὲν πιστεύω ἄλλος εἰμὴ ἡ κοινὴ τοῦ γένους ὠφέ
λεια. Ὅταν εἰς τὸν σκοπὸν ὁμονοεῖτε καὶ συμπνέητε, τ
ἄλλο κώλυμα εἶναι δυνατὸν νὰ σᾶς κρατῇ οὕτω δια
σπασμένους; Ἂς ἔχω συγχώρησιν, ἐὰν ζητηθεὶς βιβλί
πέμπω μετὰ τῶν βιβλίων καὶ συμβουλήν, τὴν ὁποία
κανεὶς δὲν μ' ἐζήτησε· κανὲν ἄλλο τέλος δὲν ἔχω εἰ
αὐτὸ παρὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν καὶ δόξαν τῆς Ἑλλάδος
Ἡ ἕνωσις ὅταν γένῃ εἰς τρόπον, ὥστε νὰ ἦναι διωρι
σμένη ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα ἑκάστου μαθήματος, εἶναι ὠφέ
λιμος ὄχι μόνον εἰς τοὺς μαθητάς, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺ
τοὺς διδασκάλους, ἐπειδὴ τέλος πάντων εἶναι ἀληθέστα
τον τὸ τοῦ Σόλωνος,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Γηράσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

Ἐνθυμοῦμαι ὅταν ἐσπούδαζον εἰς τὴν ἀκαδημίαν τοῦ Μονπελλιὲρ τὴν Ἰατρικὴν ὑποκάτω εἰς ὀκτὼ προφέσσορας, ὅτι εἶδον πολλάκις τὸν διδάσκαλον τῆς φυσιολογίας . . . . . ἀφ' οὗ ἐτελείωνε τὸ μάθημά του νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὸν θάλαμον ὅπου παρεδίδετο ἡ χημεία καὶ νὰ γίνεται εἰς ὀλίγον ὥρας διάστημα συνακροατὴς καὶ συμμαθητής μου ὁ πρὸ μικροῦ διδάσκαλός μου.

Καὶ ἄλλα πάμπολλα ἐμπορεῖ τις νὰ εἰπῇ περὶ τούτου. Ἀλλὰ τίς ἡ χρεία νὰ τὰ λέγω πρὸς σέ, ὅστις τὰ ἐξεύρεις καθὼς καὶ ἐγώ, καὶ ἴσως καὶ ἀκριβέστερον παρ' ἐμέ.

Ἔρρωσο.

Ἐλησμόνησα νὰ σὲ εἰπῶ ὅτι εἰς τὰς κασσέλας θέλεις εὑρῇ καὶ καταλόγους τυπωμένους μὲ τὰς τιμὰς τοῦ σφαιροπώλου καὶ ἄλλας βιβλιοπωλικάς.

Ε'.

Ἐκ Παρισίων, 29 Μαρτίου 1803.

Τιμιώτατε καὶ φιλογενέστατε κύριε ΚΑΠΛΑΝΗ
ἀσπάζομαί σου τὴν ἐντιμότητα.

5.

Ἂς ἔχω συγχώρησιν, ἂν δὲν ἀπεκρίθην ταχύτερον εἰς τὴν ἐπιστολήν σου· ἐπρόσμενα νὰ φέρω εἰς τέλος τὸ φι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λογενές σου ἔργον, διὰ νὰ σὲ πέμψω ἐν ταυτῷ καὶ τοὺ
λογαριασμούς. Ἐμήνυσα ὅμως ἐν τοσούτῳ τὸν κύριο
Κώνσταν διὰ νὰ σὲ φανερώσῃ τὴν προθυμίαν μου εἰς τ
νὰ συνεργήσω τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν καλήν σου διάθε
σιν, καὶ ἐλπίζω ὅτι τὸ ἔκαμε, καθὼς παρεκάλεσα τὴ
τιμιότητά του.

Ἐνταῦθα λοιπὸν ἐγκεκλεισμένους, φίλτατε, θέλεις εὑρ
τοὺς τρεῖς λογαριασμοὺς τῆς ἀγορᾶς, οἱ ὁποῖοι συμπο
σοῦνται εἰς λίτρας Γαλλικὰς 6181. Δι' αὐτὰς ἔλαβο
διὰ προσταγῆς (ἐντεῦθεν) τοῦ κυρίου Κώστα, φράγκα
6000· — ἤγουν λίτρας 6075· — ὅθεν μὲ μένετε λίτρα
Γαλλικὰς 106· — λέγω ἑκατὸν ἓξ, τὰς ὁποίας ἂν ἀγα
πᾶτε, καθὼς τὸ γράφω καὶ πρὸς τὸν κύριον Κώσταν
θέλετε μετρήσῃ εἰς τὸν φίλον μου κύριον Ἀλέξανδρο
Βασιλείου, τὸν ἐν Βιέννῃ. Ἀγκαλὰ οἱ βιβλιοπῶλαι τώρα
μὲ δυσκολίαν εὐχαριστοῦνται νὰ πληρώνωνται λίτρας ἀντὶ
φράγκα, ὁ ἰδικός μου ὅμως ἐκαταπείσθη νὰ τὰς δεχθῇ.
Αἱ σφαῖραι εἶναι εἰς μίαν κασσέλαν καὶ τὰ βιβλία εἰς
τρεῖς, ὅλας σημειωμένας K N° 1 à 4· αὐταὶ πέμπονται
πρὸς τὸν ἐν Λιβόρνῳ κύριον Ζωσιμᾶν διὰ Μασσαλίας,
ὅπου ἐδόθη καὶ ἡ προσταγὴ περὶ τῆς ἀναγκαίας συγου-
ριτᾶς διὰ τοὺς κινδύνους τῆς θαλάσσης. Σήμερον γράφω
καὶ πρὸς τὸν κύριον Ψαλίδαν τὰ ἀναγκαῖα, πρὸς τὸν
ὁποῖον ὅμως λογαριασμοὺς δὲν πέμπω, ὡς τὸ ζητεῖ, πρῶ-
τον μὲν ὅτι δὲν μὲ συγχωροῦν αἱ ἀσχολίαι μου νὰ γράφω
λογαριασμούς, ἔπειτα καὶ ὅτι εἶναι πιθανὸν ὅτι θέλετε
τοὺς πέμψει αὐτόθεν ἢ αὐτοὺς ἢ τὰ ἴσα.

Καὶ τὸ γένος ὅλον τῶν Γραικῶν, φίλτατε, καὶ ἐξαι-
ρέτως οἱ συμπατριῶταί σου πρέπει νὰ σὲ γνωρίζωσι χά-
ριν διὰ τὸ καλόν, τὸ ὁποῖον ἡ γενναία σου διάθεσις προ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών

ονεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἡ μεγαλειτέρα ὅμως ἀμοιβὴ καὶ
ὐχαριστία εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν γεννᾷ ἡ εὐχαρίστησις
τῆς ψυχῆς ἑνὸς τιμίου ἀνθρώπου, ὅστις δαπανᾷ μὲ προ-
υμίαν εἰς ὠφέλειαν τῆς πατρίδος του μέρος ἀφ' ὅσα τὸν
χάρισεν ἡ πρόνοια. Ἐγὼ σὲ εὐχαριστῶ καὶ δι' ὅλην τὴν
Ἑλλάδα, καὶ ἰδίως διὰ τὸν ἑαυτόν μου, ὅτι ἀπέδειξες
ληθινὰ ὅσα ἔγραψα καὶ ἐκήρυξα πέρυσιν εἰς τοὺς ἀλλο-
φύλεις τούτους εἰς ἔπαινον τῶν πλουσίων τοῦ γένους μας.
Ἡ πλέον ἰσχυρὰ ἀπολογία πρὸς ὅσοι μισοῦν τὸ ταλαί-
πωρον ἔθνος τῶν Γραικῶν ἢ ἀπὸ κακίαν ἢ ἀπὸ ἀγνω-
σίαν, εἶναι τὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα κάμνετε σήμερον, ὅσοι
ἔχετε τὸν τρόπον νὰ βοηθῆτε τὴν πατρίδα. Καὶ ἄλλοτε
τὸ εἶπα, καὶ πάλιν τὸ λέγω· πρέπει νὰ εὐχαριστῆτε τὸν
θεόν, ὅτι σᾶς ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον, εἰς καιροὺς τοιού-
τους, εἰς τοὺς ὁποίους δύνασθε νὰ ἀποκτήσητε ὄνομα
ἀθάνατον, θυσιάζοντες μέρος τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὸν
βωμὸν τῆς πολυδακρύτου πατρίδος, ἡ ὁποία, ὅταν φω-
τισθῇ, θέλει ἀνταμείψει καθένα κατὰ τὸ μέτρον τοῦ ζή-
λου καὶ τῆς προθυμίας του, καὶ καλλιώτερον δὲν ἐμπο-
ρεῖτε νὰ ἀποδείξετε εἰς τὴν παροῦσαν καὶ τὴν ἐπερχομέ-
νην γενεάν, ὅτι δικαίως σᾶς ἐπλούτισεν ἡ πρόνοια, παρὰ
μεταχειριζόμενοι τὸν πλοῦτον εἰς τὸ νὰ θεραπεύσετε τὰς
πληγὰς τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ τὴν ἀνακαλέσετε εἰς τὴν
προτέραν ὑγείαν καὶ εὐρωστίαν της.

Ταῦτα σὲ λέγω, φίλτατε, ὄχι ὡς συμβουλάς, ἐπειδὴ
ἀφ' ἑαυτοῦ σου χωρὶς συμβουλῆς ἔκαμες ὅ,τι ἄλλοι μήτε
μὲ συμβουλὴν δὲν πείθονται νὰ κάμωσι, σὲ τὰ λέγω ὡς
χρεωστουμένας εὐχαριστίας διὰ τὴν καλὴν καὶ φιλογενῆ
του διάθεσιν. Ἂν ἡ πατρὶς ἔχει χρείαν ἀπὸ πλουσίους,
ἔχει χρείαν καὶ ἀπὸ δραγομάνους διὰ νὰ λαλῇ διὰ μέσου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τούτων πρὸς τοὺς πλουσίους, νὰ εὐχαριστῇ ἐκείνους ὅσ
μετὰ προθυμίας τὴν βοηθοῦσι, νὰ παρακινῇ τοὺς μὴ βο
θήσαντας ἀκόμη, καὶ νὰ ἐλέγχῃ, ἂν ἡ χρεία τὸ καλέσ
ἐκείνους, ὅσοι μήτε κλίσιν μήτ' ὄρεξιν κἂν μίαν δὲν ἔχου
νὰ τὴν βοηθήσωσιν. Ἀπὸ τούτους τοὺς δραγουμάνου
ἕνας εἶμαι καὶ ἐγώ· τοῦτο εἶναι τὸ ἐπάγγελμά μου, τοῦτ
εἶναι τὸ χρέος μου, μήτε τρόπον μήτε μέσον ἄλλο ἔχω νὰ
ὠφελήσω τὴν πατρίδα μου παρὰ τοῦτο. Ἄκουσον λοι
πὸν τί σὲ λέγει ἡ πατρὶς δι' ἑνὸς τῶν δραγουμάνων της

Ἀγαπητόν μου τέκνον Καπλάνη, εὐχαριστῶ σε δι
τὴν προθυμίαν τὴν ὁποίαν ἔδειξας νὰ δράμῃς εἰς βοή
θειαν τῆς δυστυχοῦς μητρός σου· εὐχαριστῶ σε ὅτι δὲν
ἐλησμόνησες μήτε τὴν γέννησιν μήτε τὴν ἀνατρο
φήν, τὴν ὁποίαν σὲ ἔδωκα, ὅτι δὲν ἐλησμόνησες ὅτι
εἶσαι τέκνον μου· βοηθῶν τὴν μητέρα σου ἔδειξας ὄχι
μόνον τὴν εὐγνωμοσύνην σου, ἀλλ' ὅτι δὲν εἶσαι νόθος,
ἀλλὰ γνήσιος υἱός μου, ἀληθινὸς Ἕλλην. Ἔχω ὅμως
τέκνον μου, καὶ ἄλλας χρείας πολλάς, τὰς ὁποίας εἶσαι
δυνατὸς νὰ πληρώσῃς, ἂν ἑνωθῇς μὲ τοὺς λοιποὺς ἀδελ
φούς σου, τὰ τέκνα μου ἐκεῖνα, λέγω, τὰ γνήσια τέκνα,
ὅσα ἔχουν τὴν ἰδικήν σου προαίρεσιν.

Καὶ πρῶτον πρέπει νὰ κάμετε τρόπους παντοίους νὰ
ἑνώσετε εἰς ἓν τὰ δύο σχολεῖα τῶν Ἰωαννίνων· ἡ πόλι
δὲν εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε νὰ ἔχῃ χρείαν ἀπὸ δύ
σχολεῖα· ἂν ἡ ὠφέλεια τῶν δύο σχολείων χωρισμένω
ἦναι καθ' ὑπόθεσιν ὡς 20 (ἤγουν 10 καθενός), γίνετ
ὡς ἑκατόν, ὅταν ἑνωθῶσιν εἰς ἕν· καθὲν χωριστὰ δὲ
εἶναι παρὰ μικραὶ λαμπάδες, καὶ ἑνωμένα, γίνονται κα
μινος, τῆς ὁποίας ἡ θέρμη καὶ ἡ λαμπρότης θέλουν σύρ
μαθητὰς ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ὅταν λέγω ἑνωμέν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ν ἐννοῶ νὰ ἀνακατωθῶσιν οἱ διδάσκαλοι, ἡ διοίκησις
όνη πρέπει νὰ ἦναι μία, ἀλλ' οἱ διδάσκαλοι χωριστά,
θεὶς νὰ παραδίδῃ ὅ,τι ἐξεύρει καλλιώτερον, χωρὶς νὰ
κατώνεται εἰς τοῦ ἄλλου τὸ ἔργον· ἡμέραι καὶ ὧραι
ωρισμέναι διὰ τὸ μάθημα καθενὸς χωρισταὶ ἀπὸ τὰς
έρας καὶ ὥρας τοῦ μαθήματος τῶν ἄλλων· αἱ δύο βι-
αθῆκαι νὰ γενῶσιν ἓν, καὶ νὰ διορισθῇ ἐξαιρέτως βι-
αοφύλαξ διὰ νὰ ἀγρυπνῇ εἰς τὸ νὰ μὴ σκορπίζωνται,
ητε νὰ διαφθείρωνται τὰ βιβλία· δεύτερον νὰ διορισθῇ
ας ἀριθμὸς ἐτήσιος ἀργυρίου (ὄχι πολὺς) διὰ νὰ ἀγοράζωνται κατ' ἔτος τὰ ἀξιολογώτερα ἀφ' ὅσα βιβλία νέα
δίδονται εἰς τὴν Εὐρώπην· τοιουτοτρόπως εἰς ὀλίγων
ρόνων διάστημα ἡ βιβλιοθήκη αὐξάνεται, καὶ μ' αὐτὴν
ποῦ αὐξάνονται καὶ τὰ φῶτα.

Τρίτον νὰ κινήσετε πάντα λίθον νὰ προξενήσετε δύο διδασκάλους τῆς Γαλλικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς γλώσσης, τουλάχιστον ἕνα τῆς Λατινικῆς, ἡ ὁποία σχεδὸν εἶναι τόσον ἀναγκαία ὅσον καὶ ἡ Ἑλληνική.

Τέταρτον, οἱ διδάσκαλοι πρέπει νὰ κάμωσι κατ' ἔτος μίαν γενικὴν σύνοδον, διὰ νὰ ἐξετάζωνται οἱ μαθηταί, καὶ νὰ βραβεύωνται δημοσίᾳ εἰς τὴν συνέλευσιν, ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὸ διάστημα τοῦ χρόνου ἐκρίθησαν ὅτι κάμαν μὲ περισσοτέραν παρὰ τοὺς ἄλλους ἐπιμέλειαν τὸ ἔργον των· ἡ κρίσις πρέπει νὰ γίνεται ὕστερα ἀπὸ μίαν ἀκριβῆ καὶ ἀπροσωπόληπτον ἐξέτασιν, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διδασκάλων καὶ τῶν συμμαθητῶν, καὶ ὁ νικήσας ἂς ἐπαινῆται παρρησίᾳ, καὶ ἂς λαμβάνῃ τὸ βραβεῖον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἦναι ἓν ἢ δύο ἢ καὶ τρία (κατὰ τὴν περίστασιν) βιβλία λαμπροδεμένα τοιαύτης ὕλης, ὁποία ἦτον ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεκηρύχθη νικητής.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ταῦτα σὲ λέγει, φίλτατε, ἡ πατρὶς διὰ τοῦ δραγ
μάνου της, καὶ μὲ τόσον περισσοτέραν προθυμίαν,
αὐτὸς ὁ ἴδιος τὸν ἐρωτᾷς εἰς τὴν ἐπιστολήν σου τὰς χρε
τῆς πατρίδος. Ἔχει καὶ ἄλλας χρείας, ὅλα δὲν γίνον
παρευθύς. Ὁ ζῆλος καὶ ἡ φρόνησις τόσον ἡ ἰδική σ
ὅσον καὶ ἡ τῶν διδασκάλων σας, οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ
τοὶ δραγομάνοι τῆς πατρίδος, θέλουν σᾶς διδάξει, κα
σον προκόπτει ἡ ἐπιχείρισίς σας τί λείπει ἔτι διὰ νὰ
φέρετε εἰς τὴν ποθουμένην τελειότητα. Ὁ μισθαποδό
Θεός, φίλτατε κύριε Ζώη, νὰ σὲ κάμῃ πολυζώην, καὶ
βρέξῃ ἐπάνω σου ὅλας τὰς εὐλογίας τοῦ οὐρανοῦ, ἐπει
εὕρηκες τὸν τρόπον νὰ τὰς βρέχῃς καὶ σὺ εἰς τὴν διψ
σαν πατρίδα σου. Ταῦτα σ' εὔχεται ὁ ἀπὸ τοῦ νῦν
λος σου.

Τὸν συμπατριώτην μου κύριον Μανουὴλ Καπετανάκ
ἐκ ψυχῆς ἀσπάζομαι.

γ'.

Πρὸς τοὺς ΣΜΥΡΝΑΙΟΥΣ.

Ἐκ Παρισίων, Νοεμβρίου 1803.

6.

*Ἐντιμότατοι συμπατριῶται καὶ φίλοι, κατασπαζόμ
νος προσαγορεύω τὴν ὑμετέραν ἐντιμότητα.*

Ἡ ἐπιστολή σας τῆς α' Ὀκτωβρίου μ' ἐπροξένησε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτῷ χαρὰν μεγάλην, καὶ λύπην ἔτι μεγαλητέραν· τὴν μὲν χαράν, διὰ τὰ ἐξῆς ῥηθησόμενα.

Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῶν παρελθόντωνΧριστουγέννων συνθέσει ἓν ὑπόμνημα εἰς Γαλλικὴν γλῶσσαν, περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῶν Γραικῶν, τὸ ὁποῖον ἔγραψα εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀνθρωποτηρητῶν. Τὸ αὐτὸ τὸ ὑπόμνημα ἐπερίγραψα κατὰ πλάτος τὴν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν δείχνουσι σήμερον οἱ Γραικοὶ νὰ φωτισθῶσι, καὶ τὴν εὐτυχῆ μεταβολήν, ἡ ὁποία ἐγεννήθη εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ ταύτην τὴν ἔφεσιν. Διὰ νὰ βεβαιώσω τὰ λεγόμενα ἔπρεπε νὰ φέρω καὶ παραδείγματα. Ἐδιηγήθην λοιπὸν τὰ περὶ τοῦ νέου σχολείου τῆς Χίου, καὶ τὴν προθυμίαν εἰς αὐτὸ τῶν Χίων, τοὺς ὁποίους ἔθαυμασα ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ διότι οὕτως ἦτον δίκαιον, καὶ διὰ τὴν κοινὴν τιμήν, ὅλου τοῦ γένους τῶν Γραικῶν, τοὺς ὁποίους οἱ Εὐρωπαῖοι ἐνόμιζον ἀκόμη εἰς τὴν αὐτὴν ἀμάθειαν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα πρὸ πενήντα χρόνων. Ὅταν ἔγραφα τοὺς χρεωστουμένους ἐπαίνους εἰς τοὺς συμπατριώτας ἡμῶν, τοὺς καλοὺς καὶ φρονίμους Χίους, ἐσπαράττετο ἡ ψυχή μου ἀπὸ τὴν λύπην καὶ τὴν ἀδημονίαν, ὅτι δὲν εἶχα νὰ εἰπῶ παρομοίους ἐπαίνους καὶ διὰ τοὺς Σμυρναίους. « Τί κακὸν εἶναι τοῦτο ἔλεγον μὲ τὸν ἑαυτόν μου; οἱ Χῖοι ἔμβασαν εἰς τὴν παιδείαν των τὰς ἐπιστήμας τῆς Εὐρώπης. Οἱ Κυδωνιᾶται ἔκαμαν τὸ αὐτό. Ἡ μεγάλη Ἐκκλησία ἐπληροφορήθη τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ φωτισθῇ τὸ Ἔθνος, καὶ προσπαθεῖ νὰ συστήσῃ Σχολεῖον γενικόν. Καὶ μόνη ἡ Σμύρνη κοιμᾶται ἀμέριμνος, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ πλοῦτος πολὺς τὴν ἡμέρον εὑρίσκεται, (καὶ τὸ ὠφελιμώτερον ἀπὸ τὸν πλοῦτον) καὶ πραγματευταὶ στολισμένοι μὲ φρόνησιν καὶ φι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

λανθρωπίαν δὲν λείπουσι! ταῦτα ἔλεγον λυπούμενος
τὸν ἑαυτόν μου. Ἀλλὰ ταύτην τὴν λύπην τὴν μετε
λεν ἡ ἐπιστολή σας εἰς μεγάλην χαράν, ἐπειδὴ καταλ
βάνω καλώτατα, ὅτι αἱ περιστάσεις, καὶ ὄχι ἡ ἀμέλε
σᾶς ἐμπόδισαν ἕως τώρα νὰ κάμετε τὸ θεάρεστον ἔρ
τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖτε.

Καὶ αὐτὴ μὲν εἶναι ἡ μεγάλη χαρά, τὴν ὁποίαν ἐπ
ξένησεν εἰς ἐμὲ ἡ ἐπιστολή σας. Ἀλλ' ἀπὸ τὸ ἄλλο μέ
πάλιν μὲ ἐπίκρανε μεγάλως ἡ αὐτὴ ἐπιστολή, διότι
κάμνετε τὴν τιμὴν νὰ μὲ προσκαλέσετε εἰς καιρόν, ὁπ
ταν εἶναι ἀδύνατον εἰς ἐμὲ νὰ δεχθῶ τὴν ἔντιμον ταύτ
πρόσκλησιν διὰ πολλὰς ἀναγκαίας αἰτίας.

Καὶ πρῶτον· ἔξω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἡλικίας, τὸ ὁποῖ
ἤρχησα νὰ αἰσθάνωμαι, πάσχω, καὶ ἀπὸ διάφορα σωμ
τικὰ πάθη, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ ποδάγρα, καὶ τ
ὁποία ἡ ἡλικία βαρύνει ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ κάμν
πλέον ἀνυπόφορα. Εἶναι ὑπὲρ τοὺς δεκαεπτὰ χρόνους ἀφ
ἐτελείωσα τὰ μαθήματά μου εἰς τὸ Μονπελλιέρ, διὰ δ
στυχίαν μου, τὴν πρόσκλησιν, τὴν ὁποίαν μὲ κάμε
τώρα, δὲν ἐνθυμήθητε νὰ τὴν κάμετε τότε, ὁπόταν κ
ἡλικίαν εἶχον ὀλιγωτέραν, καὶ ὑγείαν περισσοτέραν. Τόσ
εἶναι βέβαιον ὅτι ἤθελα τότε προσδράμειν μετὰ χαρ
ὥστε καὶ τὸ ἐπαραπονέθην εἰς φίλους τινάς. Κάλεσ
ἐπρόσμενες; ἠθέλετε μὲ εἰπῇ, καὶ διατί ὄχι φίλοι
ἀδελφοί; μήπως ἔκαμεν ὀλιγωτέραν τιμὴν αὐτὸ εἰς τ
καλοῦντας παρὰ εἰς τὸν καλεσμένον; Ἕνας ἀπὸ τ
μεγαλητέρους ἐπαίνους, τοὺς ὁποίους ἔγραψα εἰς τὸ ὑ
μνημα περὶ τῶν σημερινῶν Γραικῶν εἶναι ὅτι ἀγαπ
καὶ τιμῶσι καὶ πανταχόθεν προσκαλοῦσι τοὺς σπουδαί
των· μόλον τοῦτο σᾶς βεβαιόνω, ὅτι θέλετε μὲ κά

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γα ἄδικον, ἂν συλλογισθῆτε ὅτι διὰ τοῦτο δὲν ἔρχομαι
ρα, διότι δὲν ἐκαλέσθην τότε· τοιαῦτα μικροπρεπῆ
ονήματα ποτὲ δὲν ἐχώρεσαν εἰς τὴν κεφαλήν μου.
μποτε νὰ εἶχα τὴν ὑγείαν μου, καὶ δεκαπέντε χρόνους
γωτέρους! καὶ ἤθελα τρέξει μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν φω-
ὴν τῶν ὁμογενῶν μου.

Δεύτερον, ἀγκαλὰ δὲν ἔλαβον τὴν τύχην νὰ ἐπιστρέψω
ς τὴν πατρίδα μου, δὲν ἔπαυσα διὰ τοῦτο νὰ καταγί-
ομαι εἰς τὴν ὠφέλειαν τῶν ὁμογενῶν μου· ἔδωκα ἀπο-
ἐξεις πολλὰς τῆς προθυμίας μου καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν
αὶ εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν γλῶσσαν· καὶ εἰς πολλὰ μέρη
ῶν πονημάτων μου δὲν ἔλειψα νὰ ἐκδικήσω τὴν τιμὴν
ῶν Γραικῶν ἐναντίον εἰς τὰς φλυαρίας, ὅσας ἐξέρασαν
κατὰ τοῦ γένους ἡμῶν εἰς τοὺς ἐσχάτους τούτους χρόνους
τινὲς Εὐρωπαῖοι φιλόσοφοι, ἀνάξιοι καὶ τῆς φιλοσοφίας
καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλ' ἔκαμες ὀλίγον Κοραῆ·
καμα ὅσον μὲ ἐσυγχώρησαν καὶ αἱ περιστάσεις, καὶ τὸ
μλάσθενον τοῦ σώματός μου. Ἔπειτα εἰς τοιαῦτα πράγ-
ματα ὅστις κρίνει δικαίως, δὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν ποσό-
ητα τῆς ὠφελείας, ἀλλ' εἰς τὴν προθυμίαν· καὶ δέχεται
μὲ τὴν αὐτὴν εὐχαρίστησιν καὶ τὰ δύο λεπτὰ τῆς χήρας,
καθὼς τὰ πολλὰ χρυσᾶ νομίσματα τοῦ πλουσίου· ἡ αὐτὴ
προθυμία μὲ παρεκίνησεν εἰς τὸ νὰ ἀρχήσω καὶ ἄλλα
τινὰ πονήματα, τὰ ὁποῖα ἐὰν ἔλθω αὐτοῦ, ἐξ ἀνάγκης
πρέπει νὰ μείνωσιν ἀτελῆ. Τοιαύτας ἀσχολίας ὅστις ἔχει
πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ κατοικῇ πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρί-
σκονται Βιβλιοθῆκαι μεγάλαι καὶ πολλαί, καὶ σιμὰ εἰς
τὰς βιβλιοθήκας καὶ Τυπογράφοι.

Τρίτον· ἂν καὶ κανὲν ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἐμπόδια δὲν
τον πῶς ἤθελεν ἦσθαι δυνατὸν ν' ἀφήσω τὴν πόλιν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ταύτην, ὅταν εἶμαι δεμένος μὲ τὸ κράτος, τὸ ὁποῖον
θὼς δὲν σᾶς λανθάνει, μὲ διώρισεν εἰς τὴν μετάφρ
τοῦ Στράβωνος. Τρεῖς ὁλόκληροι χρόνοι ἐπέρασαν,
εἰς ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα τὸ Κράτος μ' ἔδωκε τὰ
ζωὴν ἀναγκαῖα διὰ τὸ βαρὺ τοῦτο ἐργόχειρον, τὸ ὁπ
μ' ἐπεφόρτισε καὶ δὲν ἤθελεν εἴσθαι τίποτε ἂν ἦσαν μ
τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα, πληρόνει καὶ ἄλλους σπουδα
διὰ τοιαῦτα πράγματα, Ἀλλ' ἔξω ἀπὸ τὰ ἀναγκ
ἔδειξεν εἰς ἐμέ, εὔνοιαν, προστασίαν, σπλάγχνα φιλοξεν
καὶ φιλανθρωπίας. Μ' ὅλην ταύτην τὴν περιποίησιν
βάρος εἶναι τόσον πολὺ εἰς τὸ φιλάσθενον καὶ ἡλικιω
νον μου σῶμα, ὥστε προσμένω νὰ δώσωμεν κἂν πρῶ
εἰς φῶς ἕνα ἢ καὶ δύο τόμους τοῦ Στράβωνος, διὰ
παρακαλέσω τὸν Μινίστρον ἂν ἦναι τρόπος, νὰ μὲ ἐλ
θερώσῃ ἀπ' αὐτό, καὶ νὰ μὲ δώσῃ κανὲν ἄλλο ἐργόχει
ἀνάλογον μὲ τὴν δύναμίν μου· νὰ παραιτηθῶ πρὶν τοῦ
γένῃ εἶναι ἀχαριστία, καὶ πρὸς τὸ κράτος δίδω καὶ ὑπ
ψίαν μήπως δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ ἐξηγήσω τὸν Στράβων
Πράγματα καὶ τὰ δύο τὰ ὁποῖα μήτε εἰς ἐμέ, μήτ'
τὸ γένος μου δὲν προξενοῦσι βέβαια τιμήν. Ἀλλὰ μήπ
καταγινόμενος εἰς τὸν Στράβωνα ἀμελῶ νὰ καταγίνωμ
εἰς ἄλλα συγγράμματα ὠφέλιμα εἰς τοὺς Ὁμογενεῖ
ὄχι βέβαια, ὁ Βεκκαρίας ἐξεδόθη εἰς τὸν αὐτὸν καιρ
ὁπόταν μεταφράζω τὸν Στράβωνα, τὴν ὥραν ταύτην
τὴν ὁποίαν σᾶς γράφω, ἀσχολοῦμαι εἰς ἄλλο βιβλίον,
ὁποῖον πρὸς τὸν Μάϊον ἐλπίζω νὰ τελειώσῃ, καὶ εὐ
μετὰ ταῦτα θέλω καταχερίσει ἄλλο, καὶ πάλιν ἄλ
ἕως οὗ ζῶ καὶ ἀναπνέω τὸν ἀέρα· καὶ τοῦτο δὲν τὸ λ
διὰ καύχημα, μὴ γένοιτο! εἶναι μωρία νὰ καυχᾶται ὅ
πληρόνει τὸ χρέος του. Ἀλλὰ σκοπὸν δὲν ἔχω ὅταν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ω τὰ τοιαῦτα, παρὰ νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι δὲν
αι μόνος ἕνας τρόπος νὰ ὠφελήσῃ τίς τὸ Γένος του,
λὰ μυρίοι. Καὶ ἐκεῖνος μόνος εἶναι καταδίκης ἄξιος,
τις ἀπὸ τοὺς μυρίους τρόπους τούτους δὲν ἀκολουθήσει
νένα. Καὶ ἂν ἄλλο τίποτε δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ κάμω
ρὰ μόνον τὸν Στράβωνα, μήπως ὁ κόπος αὐτὸς εἶναι
τὸ γένος ἀνωφελής; Καὶ τίς Γραικὸς ἀπὸ τοῦ νῦν
ὶ εἰς τὸ ἑξῆς νέος τὴν ἡλικίαν, ἐμπορεῖ νὰ τολμήσῃ νὰ
υχηθῇ ὅτι ἔλαβε καλὴν ἀνατροφήν, ἐὰν δὲν ἠξεύρῃ τὴν
λλικὴν Γλῶσσαν, ἐὰν δὲν ἦναι ἱκανὸς νὰ ἀναγνώσῃ
ὶ τὸν Στράβωνα εἰς τὸ Γαλλικόν, καὶ ἄλλα τόσα βι-
ία σοφὰ γραμμένα εἰς ταύτην τὴν γλῶσσαν; Καὶ ἐπειδὴ
ρὶ ὠφελείας κοινῆς ὁ λόγος, δὲν εἶναι περιττὸν νὰ προσ-
σω ἐδῶ τί μ' ἐσυνέβη διὰ τὸν Βεκκαρίαν, διὰ νὰ κα-
λάβετε πόσος ἐνθουσιασμὸς προκοπῆς ἐκυρίευσε τὴν
μερὸν ὅλον τὸ γένος (τὸ ὁποῖον τὸ στοχάζομαι πρό-
ιαν Θεοῦ), καὶ νὰ μὴν μείνετε ὀπίσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους,
ς οἱ Σμυρναῖοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ πρόνοια καὶ πλοῦ-
ν καὶ φρόνησιν ἐχάρισε. Εἶναι σχεδὸν ἕνας μῆνας ὁπότε
πρωΐ μίαν ἡμέραν ἐμβαίνει εἰς τὴν κατοικίαν μου ἕνας
ραικός, ἄγνωστος εἰς ἐμέ, καλοενδυμένος, καὶ τὴν ἡλι-
αν ἀπὸ τριάκοντα ἕως τριακονταπέντε ἐτῶν. Τὸν ἐρωτῶ
ροῦ μὲ εἶπεν ὅτι εἶναι Γραικός, πόθεν ἔρχεται; μὲ ἀπο-
ίνεται ἀπὸ τὴν .. τὸν ἐξανερωτῶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἦλθε;
αὶ μὲ λέγει μὲ πλῆρες στόμα, καὶ μὲ ψυχὴν ταραγμέ-
γν. «Τὸ προοίμιον καὶ αἱ σημειώσεις τοῦ Βεκκαρία,
' ἔφεραν ἐδῶ, ... νὰ κάμῃς τί τὸν λέγω; .... «ἐκ
υστυχίας (ἀποκρίνεται) ἡ ἡλικία μου πλέον δὲν μὲ συγ-
ωρεῖ νὰ ἀσχοληθῶ εἰς μαθήματα· ὅθεν ἐστοχάσθην, διὰ
α κάμω καὶ ἐγὼ εἰς τὸ Γένος κἀμμίαν ὠφέλειαν, νὰ μάθω

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν τυπογραφίαν, ἔπειτα νὰ ἀγοράσω τοὺς ἀναγκαί
τύπους, καὶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν τόπον μου μὲ σκο
νὰ καταστήσω ἐκεῖ κάμμίαν τυπογραφίαν». Τοιαύτ
καλὴν κλίσιν τοῦ ἀνθρώπου θεωρῶν, τὸν ἐσύστησα λοι
εἰς τὸν περίφημον Didot (1) τὸν φίλον μου, ὅστις εἶ
τὴν σήμερον ὄχι μόνον τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ὅλης τῆς Εὐρ
πης ὁ πρῶτος τυπογράφος.

Εἰς τὰς 18 Νοεμβρίου ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας· κ
πρὸ ταύτης δύο ἡμέρες ἀρχήτερα (εἰς τὰς 16) εἶχα λά
ἀπὸ τὸν ἐν Βιέννῃ φίλον μου Ἀλέξανδρον τὸν Βασιλεί
ἄλλην ἐπιστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ γράφει περὶ τ
ἀποτελέσματος τὸ ὁποῖον ἔκαμε ὁ Βεκκαρίας εἰς τὸ Γι
πιον τῆς Μολδαυίας, καὶ περὶ τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖ
εἶχεν ὁ Ἄρχων Γκίκας υἱὸς τοῦ ἀποκεφαλισθέντος Ἡγ
μόνος Γκίκα. Διὰ νὰ μὴ μωρολογῶ, θέλουν σᾶς τὰ εἰπ
ἐκ στόματος οἱ φίλτατοι Σκυλίτζηδες, ὅταν ἔλθουν αὐτοῦ
Ὁ ἐν Λιβόρνῳ Μηχαὴλ Ζωσιμᾶς, ὡς ἤκουσε τὸ ὑπόμνημα
τὸ ὁποῖον ἀνέγνωσα εἰς τιμὴν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν σημε
ρινῶν Γραικῶν μ' ἔδωκε πίστιν 4000 φράγκων εἰς ἔν
ἀπὸ τοὺς ἐδῶ πραγματευτάς, διὰ νὰ δαπανήσω εἰς ἀγο
ρὰν βιβλίων διὰ τὴν βιβλιοθήκην τῶν Ἰωαννίνων. Ὅλ
ὅσα ἔγραψα, φίλοι καὶ συμπατριῶται, σκοπὸν ἄλλον δὲ

(1) Firmin Didot fameux non seulement pour son imprime
rie en France (à Paris) mais même pour les vastes connais
sances sur la langue Hellénique est celui qui avait traduit le
idylles de Théocrite, les morceaux conservés de Tyrté. . il étai
a Smyrne il y a quatre mois. Je l'ai vu s'occuper à la traduc
tion de Bias. Son Fils, Firmin Didot est celui, qui nous a donn
une traduction de Thucydide accompagnée après des notes. Je
la crus la meilleure de toutes celles que j'avais vu jusque
present.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

χουν παρὰ νὰ σᾶς παραστήσω πρῶτον ὅτι εἶναι ἀδύνα-
τον νὰ ἐπιστρέψω αὐτοῦ, ἔπειτα ὅτι ἡ διατριβή μου εἰς
τὴν Εὐρώπην δὲν εἶναι παντάπασιν ἀνωφελὴς εἰς τὸ Γέ-
νος· τὸ εἶπα, καὶ πάλιν τὸ ἐπαναλαμβάνω τρόποι ὠφε-
λείας εἶναι μυρίοι. Εἰς τὴν ἐξουσίαν μας βέβαια εἶναι,
νὰ ἦναι καθένας ὠφέλιμος εἰς τὴν πατρίδα του ἂν θέλῃ
νὰ λογίζεται ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ καθένας ἀπὸ
καθένα ἔχει δίκαιον νὰ ζητῇ ὡς χρέος τὴν ὠφέλειαν τῆς
πατρίδος, ἀλλὰ δὲν ἔχει δίκαιον νὰ τὸν εἰπῇ ὠφέλησον
τὴν πατρίδα μὲ τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν τρόπον· αὐτὸ κρέ-
μαται ἀπὸ τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς διαθέσεις καὶ
κλίσεις ἑκάστου, καὶ ἀπὸ τοὺς διαφόρους περιστάσεις εἰς
τὰς ὁποίας εὑρίσκεται. Εἰς ὀλίγα λόγια, διὰ νὰ μετα-
χειρισθῶ καὶ βαρβαρικὸν παράδειγμα, δίκαιον ἔχει καθέ-
νας νὰ ζητῇ τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους ἀπὸ τὸν χρεω-
φειλέτην του· ἀλλὰ δὲν ἔχει δίκαιον νὰ τὸν ἀναγκάσῃ
νὰ πληρώσῃ εἰς φλωρία, καὶ ὄχι εἰς ἀργυρᾶ νομίσματα,
παρεκτὸς ἂν ἐσυμφώνησεν οὕτως εἰς τὴν ὁμολογίαν του·
ἂν ἦτον τρόπος νὰ φέρω μαζῆ μου αὐτοῦ τὴν βιβλιοθή-
κην τῶν Παρισίων, καὶ μίαν τυπογραφίαν, ἤθελα ἐξά-
παντος ἔλθει ἀκάλεστος, ὄχι διὰ νὰ κάμω τὸν Διδάσκα-
λον ἀλλὰ διὰ νὰ κάμω ὅ,τι ἔκαμα ἕως τώρα.

Μ' ὅλα ταῦτα, φίλοι καὶ συμπατριῶται, ἐὰν ἐγὼ νὰ
ἐπιστρέψω αὐτοῦ εἶναι ἀδύνατον, τοῦτο δὲν πρέπει κατ'
οὐδένα τρόπον νὰ ψυχράνῃ τὸν ζῆλον σας· ἐπειδὴ καὶ
ἐπληροφορήθητε τὴν ἀνάγκην, τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ Σχο-
λεῖον σας ἀπὸ Διδασκάλους, πρέπει νὰ ζητήσετε Διδα-
σκάλους, καὶ ὅστις ζητεῖ εὑρίσκει. Δὲν λείπουν τὴν σήμε-
ρον ἀπὸ τὸ Γένος ἄνθρωποι προκομένοι· ἡ Γερμανία εἶναι
ταύτην τὴν ὥραν πλήρης ἀπὸ Γραικοὺς νέους (ὡς μ'

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔγραψε πέρυσιν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γαζῆς), οἱ ὁποῖοι κ
ταγίνονται εἰς τὴν σπουδὴν ἄλλος εἰς ἓν καὶ ἄλλος
ἄλλο, ἔχει καὶ ἡ Ἰταλία πολλούς, δὲν λείπουσι μηδ' ἐ
μήτε εἰς τὴν Λόνδραν μερικοί. Ἔπρεπεν αὐτὸς ὁ Γαζ
νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ νὰ προβάλῃ ἐμέ, ἢ κἂν νὰ σ
προξενήσῃ ἄλλον τινά, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἄλλους τιν
διότι ἂν κάμετε Σχολεῖον, καθὼς σᾶς πρέπει, ἀνάγ
εἶναι νὰ ἔχετε ὄχι ἕνα, ἀλλὰ πολλοὺς Διδασκάλο
τοὐλάχιστον τρεῖς διὰ τὴν ὥραν, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς κ
περισσοτέρους· ὅστις σᾶς ὑποσχεθῇ νὰ τὰ παραδώσῃ εἰ
αὐτὸς μόνος, ἐκεῖνος εἶναι ἀναίσχυντος τσαρλατάνος κ
ὄχι φιλόσοφος, ἐδῶ μόνη ἡ ἐπιστήμη τῆς Ἰατρικῆς ἐγ
ἓξ ἢ ἑπτὰ Διδασκάλους.

Καὶ ἐπειδή, φίλοι συμπατριῶται, ὁ λόγος εἶναι περ
Σχολείου, παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσετε ὄχι νὰ σᾶς συμ
βουλεύσω, ἀλλὰ νὰ σᾶς εἰπῶ ὅσα ἡ ἡλικία καὶ ἡ πεῖρ
τῆς Εὐρώπης μὲ ἐδίδαξαν ὡς ἀναγκαῖα εἰς σύστασιν φρον
τιστηρίου. Οὗτοι ἐδῶ ἔλαβον τὰς Ἐπιστήμας ἀπὸ τοὺ
προγόνους μας· καὶ ἂν ἔλειπον τῶν Ἑλλήνων τὰ συγ
γράμματα, ἴσως ἀκόμη, καθὼς ἄλλην φοράν, ἤθελον ζῆ
σιν εἰς τοὺς λόγγους τρεφόμενοι μὲ βαλανίδια. Πρέπει ὅμω
νὰ ὁμολογήσωμεν τὴν ἀλήθειαν, ὅ,τι ἔλαβον ἀπὸ τοὺ
προγόνους μας, τὸ ἑκατονταπλασίασαν καὶ τὸ ἐχιλιοπλα
σίασαν μὲ τὴν ἐπιμέλειάν των, καὶ μὲ τὸν καλὸν τρόπον
εἰς τὸν ὁποῖον παραδίδουσι τὰς ἐπιστήμας. Ἐπειδὴ λοι
πόν, ἀπὸ δυστυχίαν, εἴμεθα τὴν σήμερον ἀναγκασμένοι
ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι τῶν θαυμαστῶν Ἑλλήνων νὰ ζητῶμεν
καὶ νὰ λαμβάνωμεν ἀπὸ τούτους τὴν προγονικὴν ἡμῶν
κληρονομίαν, ἀνάγκη εἶναι, φίλοι καὶ ἀδελφοί, νὰ μιμη

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

μεν καὶ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον αὐτοὶ ἐπολλα-
ασίασαν τὸ τάλαντον.

Θέλετε νὰ εὐδοκιμήσῃ τὸ Σχολεῖον σας; οἱ διδάσκα-
οί σας πρέπει νὰ τιμῶνται, καὶ νὰ ἔχωσιν ἐλευθερίαν,
ὰ διατάσσωσιν ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Σχο-
είου, καὶ μάλιστα καθεὶς χωριστά, ὅσα ἀνήκουσι εἰς τὴν
πιστήμην τὴν ὁποίαν αὐτὸς παραδίδει. Δὲν εἶναι κανέ-
ας Γραικὸς σπουδαῖος τὴν σήμερον, ἀπ' ἐκείνους ὅσοι
ρίέχονται τὴν Εὐρώπην, ὅστις δὲν προκρίνει τὴν τιμὴν
ὑπὸ τοὺς θησαυροὺς τοῦ πλούτου. Ἀλλ' ἀνίσως καὶ κανέ-
ας εὑρεθῇ τόσον μικροπρεποῦς ψυχῆς ἄνθρωπος, ὥστε
ὰ προκρίνῃ ἀπὸ τὴν τιμὴν τὰ ἀργύρια, καὶ νὰ καταδέ-
ηται νὰ πωλῇ τὴν σοφίαν ὡς μανάβης, εἰς ἐκεῖνον ὅστις
θέλει τὸν δώσῃ περισσότερα, παρὰ νὰ τὴν βρέχῃ ὡς
όσον ἀπ' οὐρανοῦ, κατὰ μίμησιν τοῦ Πατρὸς τῶν φώ-
ων, ἂν εὑρεθῇ λέγω καὶ κανένας τοιοῦτος, κακόμοιρος
αὶ δυστυχὴς ἄνθρωπος, μήτ' αὐτὸν μὴ τὸν ἀποβάλετε,
επειδὴ ἔχετε χρείαν ἀπὸ τὴν πραγματείαν του. Τιμὴν
ὴ τὸν δότε, ἐπειδὴ ὀλίγον φροντίζει τῆς τιμῆς· χορτά-
ατέ τον ἀργύρια, ἕως νὰ λάβετε τὸ χρειαζόμενον ἀπ'
αὐτὸν καθὼς πληρώνετε καὶ τὸν τεχνικὸν ῥάπτην καὶ
τὸν ἐπιτήδειον ὑποδηματᾶν, διὰ νὰ ἐνδυθῆτε καὶ νὰ ὑπο-
δηθῆτε χωρὶς νὰ περιεργάζεσθε ἂν πωλῶσιν ἀκριβὰ τὸ
ἐργόχειρόν των.

Θέλετε νὰ εὐδοκιμήσῃ τὸ Σχολεῖον σας; ἔξω ἀπὸ τοὺς
διδασκάλους τῶν ἐπιστημῶν πρέπει νὰ κάμετε τρόπον νὰ
ἔχετε Διδάσκαλον σοφὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἡ
γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων πρέπει εἰς ἡμᾶς μάλιστα τοὺς
Ἕλληνας νὰ ἦναι ἡ βάσις καὶ τὸ θεμέλιον πάσης ἐπιστή-
μης. Καὶ ἂν οἱ ἀλλόφυλοι ἔχωσιν εἰς τοσαύτην τιμὴν τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, πόσῳ μᾶλλον πρέπει ἡμεῖς νὰ κ
ταγινώμεθα εἰς τὴν προγονικήν μας κληρονομίαν; Ἐξ
ρετε φίλοι ὅτι καὶ εἰς τὰ δύο Παρλαμέντα τῆς Ἀγγλ
ὀλίγοι τὴν σήμερον εὑρίσκονται, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν εἰδ
σιν, ἄλλος πολλήν, ἄλλος ὀλίγην, τῆς Ἑλληνικῆς γλῶ
σης; Καὶ ποία κατάρα Θεοῦ εὕρηκε τοὺς ταλαιπώρο
Γραικοὺς νὰ ἀμελῶσι τὸ προγονικόν των κτῆμα; νὰ
καταλαμβάνωσι τὰ συγγράμματα τῶν προπατόρων αὐ
τῶν, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ σοφοὶ Εὐρωπαῖοι προσφέρουσι τόσ
σέβας; Ἕως τώρα ἐκεῖνο μάλιστα τὸ ὁποῖον ἐμπόδι
τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν νὰ ἐξαπλωθῇ καὶ νὰ διαδο
εἰς πολλοὺς νέους, ἦτον ἡ κοινὴ πτωχεία καὶ δυστυχ
τοῦ Γένους καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὁ δυστυχὴς τρόπ
μὲ τὸν ὁποῖον παρεδίδετο ἡ γλῶσσα εἰς ὅλα τὰ σχολεῖ
τῆς Ἑλλάδος· ποῖος πτωχὸς τεχνίτης, παραδείγματο
χάριν, ἐτόλμα νὰ ἀφήσῃ τὸ τέκνον του ἑπτὰ καὶ ὀκτ
χρόνους εἰς τὸ σχολεῖον; διὰ νὰ μάθῃ τί εἰς τὸ μακρὸ
τοῦτο διάστημα; σχεδὸν τίποτε· ἄλλο δὲν ἐκέρδαινεν ε
τοὺς τόσους χρόνους παρὰ τὸν τίτλον νὰ ὀνομάζεται Δο
γιώτατος, καὶ ὅλην τὴν ἀλαζονείαν ὅση ἐσυνώδευε τὸ
τίτλον. Κακὰ θέλετε μὲ κρίνειν, ἂν συλογισθῆτε, φίλ
καὶ ἀδελφοί, ὅτι κατηγορῶ ἢ τοὺς διδασκάλους ἢ τ
σχολεῖον τῆς Σμύρνης, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁπωσδήποτε ἔλαβ
τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς πολλὰ μικρᾶς μου προκοπῆς· ὅλ
τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος ἦσαν καὶ εἶναι ἀκόμη τοιαῦτα
Τί πταίουσιν οἱ διδάσκαλοι; παραδίδουσι καὶ αὐτοὶ ὅ,τ
ἐξεύρουν, κατὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον τὸ παρεδόθη
σαν καὶ αὐτοὶ ἀπ' ἄλλους. Ὅταν ἡ δυστυχία ἦναι κοιν
εἰς τὸ Γένος καὶ ἡ πληγὴ κατέχει ὅλον τὸ Ἔθνος τότ
κατηγορίαι καὶ ὀνειδισμοὶ δὲν ἔχουν πλέον χώραν καὶ τί

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

να νὰ κατηγορήσῃ, χωρὶς νὰ ἀκούσῃ τὸ « Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν βαλέτω πρῶτος λίθον ἐπ᾽ αὐτόν »· τότε ὥραν ἔχουν θρῆνοι καὶ κλαύματα. Δόξα τῷ Θεῷ ὅμως κατὰ τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὸν ζῆλον, τὸν ὁποῖον βλέπω σήμερον εἰς τὸ Γένος, ἔφθασεν ὁ καιρὸς νὰ μεταβληθῶσι τὰ κλαύματα εἰς ἀγαλλίασιν καὶ χαράν. Ἐσᾶς μάλιστα τοὺς πλουσίους, καὶ ἐντίμους προεστῶτας ἑκάστης πόλεως, ἐδιώρισεν ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, νὰ παρηγορήσητε καὶ νὰ χαροποιήσετε τὸ Ἔθνος.

Ζητήσετε λοιπὸν (καὶ θέλετε εὑρεῖ) διδάσκαλον τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης· καὶ ὅταν ἴδητε ὅτι ὁ Διδάσκαλός σας δὲν μεταχειρίζεται παρὰ μίαν μόνην Γραμματικήν, καὶ δὲν τὸν χρειάζονται παρὰ τρεῖς χρόνοι διὰ νὰ διδάξῃ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τότε μὴν ἀμφιβάλλετε ὅτι διδάσκατε τὸν διδάσκαλον, τὸν ὁποῖον σᾶς λέγει ὁ Κοραῆς.

Διὰ νὰ μανθάνεται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καθὼς πρέπει ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ φροντίσετε νὰ ἀποκτήσετε καὶ διδάσκαλον τῆς Λατινικῆς. Εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται τὰ πράγματα, κανεὶς δὲν ἐμπορεῖ νὰ καυχηθῇ ὅτι ἐξεύρει ἐντελῶς μήτε τὴν Ἑλληνικήν, ἂν δὲν ἔχῃ εἴδησιν τῆς Λατινικῆς, καθὼς μήτε τὴν Λατινικὴν ἂν δὲν ἠξεύρῃ τὴν Ἑλληνικήν· ὅστις σᾶς εἰπῇ ἄλλο παρὰ τοῦτο ἢ ἀπατᾶται ἢ ζητῇ νὰ σᾶς ἀπατήσῃ. Ἐπειδὴ ὅμως ὅλα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνωσιν ἐνταυτῷ καὶ παραυτίκα, τουλάχιστον πρέπει ὁ Ἑλληνικός σας διδάσκαλος νὰ ἐξεύρῃ αὐτὸς τὴν Λατινικήν. Ἔξω ἀπὸ τὸν Λατινικὸν διδάσκαλον, σᾶς χρειάζεται καὶ διδάσκαλος τῆς Γαλλικῆς γλώσσης, χωρὶς τῆς ὁποίας καθὼς τὸ προεῖπα, κανένας νέος Γραικὸς τὴν σήμερον δὲν πρέπει νὰ καυχᾶται ὅτι ἔλαβεν εὐγενῆ ἀνατροφήν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἀλλὰ ποίαν ὠφέλειαν δύνανται νὰ σᾶς προξενήσωσιν
Ἕλληνικοί, Λατινικοί, καὶ Γαλλικοὶ Διδάσκαλοι, ἢ ὁ Διδ
σκαλος τῶν ἐπιστημῶν χωρὶς Βιβλιοθήκην· βιβλία ἑλληνι
ἔχετε πολλὰ ὀλίγα, καὶ τῶν ἐπιστημῶν σχεδὸν δὲν ἔχετε
ποτε. Θέλετε νὰ εὐδοκιμήσῃ τὸ σχολεῖον σας; πρέπει νὰ
χήσετε ἀπὸ τὸ νὰ καταστήσετε Βιβλιοθήκην καλὴν καὶ πλο
σίαν· ἀνάγκη δὲν εἶναι νὰ τὴν κάμετε παρευθὺς τοιαύτη
ἀνάγκη ὅμως εἶναι νὰ τὴν ἀρχήσετε. Ἀρκετὸν εἶναι κατὰ
παρὸν νὰ διωρίσετε ἕνα ἀριθμὸν γροσίων, ὅσα σᾶς συγχωρ
σουν αἱ περιστάσεις εἰς ἀγορὰν τῶν ἀναγκαιοτέρων. Ἔπει
μίαν ἐτήσιον ποσότητα νὰ ἐξοδεύωνται κατ' ἔτος εἰς τ
αὔξησιν τῆς βιβλιοθήκης. Διδάσκαλος χωρὶς βιβλία εἶν
ράπτης χωρὶς βελόνας, χωρὶς ψαλίδια, χωρὶς κλωστήν.

Συγχωρήσατέ με ἐντιμότατοι καὶ φίλτατοι συμπ
τριῶται, νὰ κάμω ἀκόμη μίαν παρατήρησιν πρὶν δώ
τέλος εἰς τὴν μακράν μου ταύτην ἐπιστολήν. Ἐὰν ἔχ
ζῆλον (καθὼς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τὸν ἔχετε) νὰ συνε
γήσετε εἰς τὸν φωτισμὸν τοῦ Γένους, δὲν ἀρκεῖ μόνον
εὐκολύνετε τὴν μάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τ
ἐπιστημῶν· ἀνάγκη εἶναι νὰ πολλαπλασιάσετε καὶ
κοινὰ Σχολεῖα εἰς τὰ ὁποῖα παραδίδονται τὰ λεγόμ
χυδαϊκῶς κολυβογράμματα, καὶ ὄχι μόνον νὰ τὰ π
λαπλασιάσετε ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ διορθώσετε. Πρώτη δι
θωσις ἡ ἀναγκαιοτέρα ἀπὸ ὅλας εἶναι νὰ καταργήσ
τὴν τυραννικὴν συνήθειαν τοῦ ξυλοκοπήματος. Ὁ
διδάσκει μὲ τὸ ξύλον εἰς τὰς χεῖρας, ἐκεῖνος πρέπει
πέμπεται πάραυτα εἰς τὸ νὰ βόσκῃ χοίρους ἢ γαϊδάρ
καὶ ὄχι νὰ συγχωρῆται νὰ διδάσκῃ λογικὰ κτίσμα
Δευτέρα διόρθωσις, ὅστις διδάσκει τὰ κοινὰ γράμμ
πρέπει νὰ διδάσκῃ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ τὸ γράψι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τρίτη διόρθωσις εἶναι νὰ εὐκολυνθῇ ἡ παράδοσις καὶ τῶν κοινῶν γραμμάτων, καὶ ἄλλον τρόπον εὐκολίας δὲν βλέπω παρὰ τὸ νὰ ἦναι τὰ βιβλία εἰς τὰ ὁποῖα παραδίδονται τὰ γράμματα γραμμένα εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν. Ἐχρειάσθη μία ἄλλη ὁλόκληρος ἐπιστολὴ διὰ νὰ σᾶς παραστήσω πόσην διαφορὰν εὐκολίας κάμνει τὸ τοιοῦτον. ἀλλ' ἀρκοῦμαι εἰς ἓν μόνον παράδειγμα, καὶ ὡς φρόνιμοι καταλάβετε τὰ λοιπά. ΡΙΣ λέγεται Ἑλληνικά, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὀνομάζεται *Μύτη*. Ὑποθέσετε παιδίον τριῶν ἢ τεσσάρων χρόνων, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο θέλει μάθει εὐκολώτερα καὶ γρηγορώτερα νὰ συλλαβίζῃ; Μὴν ἀμφιβάλετε ποσῶς ὅτι τὸ *μύτη*, διατί; διότι αὐτὴν τὴν λέξιν ἔμαθεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του, αὐτὴν ἀκούει καθ' ἡμέραν νὰ προφέρωσιν, ὅταν τοῦ λέγωσι νὰ *σφογγίσῃ τὴν μύτην* του· ὅλα τὰ φωτισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης τὴν σήμερον παραδίδουσι τὰ κοινὰ γράμματα, καθ' ἓν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν λαλεῖ· καὶ μὴν ἀρκούμενοι ἀκόμη εἰς αὐτό, οἱ Ἡγεμόνες ἑκάστου ἔθνους τιμῶσι καὶ ἀνταμείβουσι μὲ δωρεὰς τοὺς διδασκάλους, ὅσοι ἐφευρίσκουσιν ἀκόμη νέους τρόπους εὐκολίας τῶν κοινῶν γραμμάτων, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐκατήντησεν εἰς τόσον, ὥστε δύσκολον εἶναι νὰ εὕρῃ τις καὶ χωρικὸν ἄνθρωπον ὅστις νὰ μὴν ἐξεύρῃ τοὐλάχιστον νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ. Τὰ ταλαίπωρα παιδία τῆς Ἑλλάδος στοχάζονται τὰ σχολεῖα ὡς δεσμωτήρια, διὰ τὴν δυσκολίαν τῆς παραδόσεως, καὶ διὰ τὴν τυραννικὴν ἀγριότητα τῶν διδασκάλων καὶ τί νὰ σὲ κάμῃ ὁ διδάσκαλος; μὲ τὸ ξύλον ἔμαθε καὶ αὐτός, καὶ τὸ ἔχει τρόπον τινὰ καταισχύνην νὰ μὴν κδικηθῇ εἰς τὴν ῥάχιν τῶν ἀκάκων καὶ ταλαιπώρων παιδίων ὅσα ξυλοκοπήματα ἔλαβεν ἡ ῥάχις αὐτοῦ ἀπὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν διδάσκαλόν του, ἐδῶ ἐξ ἐναντίας ἡ ὥρα τοῦ σχ
λείου εἶναι ὥρα πανηγύρεως εἰς τὰ παιδία.

Καὶ ποίαν μεγάλην ὠφέλειαν προσμένεις ἀπὸ ταύτη
τὴν πολλαπλασίασιν καὶ διόρθωσιν τῶν κοινῶν σχολείων
ἠθέλετε μὲ εἰπεῖ. Ἡ ὠφέλεια, φίλοι καὶ συμπατριῶται
εἶναι αὕτη, καὶ τὴν στοχάζομαι τόσον ἀναγκαίαν κα
τόσην μεγάλην, ὥστε ἐὰν καθ' ὑπόθεσιν κάνένας προκο
μένος σπουδαῖος τοῦ Γένους ἐκαταδέχετο νὰ γενῇ διδά
σκαλος τῶν κοινῶν γραμμάτων, μὲ σκοπὸν νὰ δείξῃ εἰ
τοὺς ἄλλους καὶ νὰ εὐκολύνῃ τὸν τρόπον τῆς παραδό
σεως, σᾶς λέγω χωρὶς ὑπερβολήν, ὅτι εἰς τὰς παρούσας
περιστάσεις ἤθελα τὸν κρίνει ὠφελιμώτερον ἀπὸ πολλοὺς
ἄλλους διδασκάλους τῶν ἐπιστημῶν. Ὁ πλοῦτος τῶν
ἐπιστημῶν ὁμοιάζει τὸν πλοῦτον τοῦ χρυσίου. Ποῖον ἔθνος
εἶναι καὶ λέγεται πλούσιον; τὸ ἔθνος εἰς τὸ ὁποῖον εὑρί
σκονται διακόσιοι ἢ καὶ τριακόσιοι ἢ καὶ τετρακόσιοι πλου
τισμένοι μὲ θησαυροὺς μεγάλους, οἱ δὲ λοιποὶ ἀποθνή
σκουσι τῆς πείνας, ἢ τὸ ἔθνος εἰς τὸ ὁποῖον τὸ χρυσίον
εἶναι μοιρασμένον εἰς χεῖρας πολλὰς ἀναλόγως μὲ τὸ
ἐπάγγελμα καὶ μὲ τὴν κατάστασιν τοῦ καθενὸς πολίτου;
βέβαια τοῦτο καὶ ὄχι ἐκεῖνο. Διὰ τοῦτο ὀνομάζονται οἱ
Ὁλλανδοὶ καὶ οἱ Ἄγγλοι ἔθνη πλούσια καὶ ὄχι οἱ Ἱσπα
νοὶ ἢ οἱ Ἰταλοί, μ' ὅλον ὅτι καὶ εἰς αὐτοὺς εὑρίσκονται
τινες πολύπλουτοι καθὼς εἰς τὸ Ἀμστελδὰμ καὶ εἰς τὴν
Λόνδραν· τὸ αὐτὸ φίλοι ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας.
Ἔθνος φωτισμένον δὲν ἐμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ τὸ ἔθνος
ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκονται διακόσιοι ἢ τριακόσιοι
σοφώτατοι ἄνδρες ἀπὸ δὲ τοὺς λοιποὺς οἱ περισσότεροι
δὲν ἐξεύρουν μήτε νὰ γράψωσι μήτε νὰ ἀναγνώσωσι μίαν
ἐπιστολήν. Τότε μόνον δύναται νὰ καυχηθῇ τὸ ἔθνος ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χει ῥῶτα, ὅταν τὰ ῥῶτα ἦναι σκορπισμένα καὶ διαμε-
ισμένα εἰς ὅλους τοὺς πολίτας, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐπαγ-
ελματος καὶ τῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν καθεὶς
ὑρίσκεται. Ὅλοι ἐπιστήμονες νὰ γενῶσι δὲν εἶναι δυνα-
τόν· καὶ ἂν ἦτον δυνατόν, δὲν ἦτο φρόνιμον πρᾶγμα.
Ὅστις θέλει νὰ μείνῃ γυμνὸς καὶ ἐξυπόλυτος ἂς διδάξῃ
τὰ μαθηματικὰ εἰς ὅλους τοὺς ῥάπτας καὶ τοὺς ὑποδη-
ματάδας· ἀλλ' ὅμως ὅλοι, ἢ τοὐλάχιστον οἱ περισσότε-
οι χρεωστοῦν νὰ γράφωσι καὶ νὰ ἀναγινώσκωσι τὴν
γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ἐθήλασαν μὲ τὸ μητρικὸν γάλα.

Ταῦτα ἐντιμώτατοι φίλοι, ἀδελφοί, καὶ συμπατριῶται,
ποκρίνομαι εἰς τὴν ἐπιστολήν σας μὲ χαρὰν καὶ λύπην,
καθὼς τὸ εἶπα εἰς τὴν ἀρχήν· χαρὰν διότι ἐπληρώσατε
τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν εἶχα νὰ ἰδῶ τοὺς Σμυρναίους
ανουμένους εἰς τοιοῦτον καλόν· λύπην, διότι δὲν μὲ συγ-
χωροῦν αἱ περιστάσεις νὰ πληρώσω ἐγὼ τὴν ἰδικήν σας.
Ἡ ἐξ ἐμοῦ ὠφέλεια πρὸς τὸ Γένος εἶναι πολλὰ μικρά,
ἀλλ' ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦναι, ἡ συνείδησίς μου μὲ πλη-
ροφορεῖ, ὅτι μένοντος ἐδῶ ἐνδέχεται νὰ αὐξήσῃ· ἂν ἔλθω
αὐτοῦ θέλει εἶσθαι ἀκόμη ἀσυγκρίτως πλέον μικρά. Τοῦτο
δὲν πρέπει νὰ σᾶς λυπήσῃ· φυλάττετε τὸν ζῆλον τὸν
ὁποῖον ἐδείξατε, καὶ διδάσκαλοι δὲν θέλουν σᾶς λείψει.
Ὁ Πατὴρ τῶν φώτων θέλει στεφανώσῃ τὴν ἐπιχείρησίν
σας, ὑγιαίνετε εὐδαιμονοῦντες.

Ὁ ὅλως ὑμέτερος ὁ ΚΟΡΑΗΣ.

Μ' ὅλον ὅτι, ἐντιμώτατοι συμπατριῶται, ἔδωκα τέ-
λος εἰς τὴν ἐπιστολήν μου, συγχωρήσατέ με νὰ προσθέσω
ἔτι καὶ τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἐνθυμηθῶ ἀρχήτερα.
Βλέπω εἰς τὴν ἐπιστολήν σας, ὅτι ἔχετε σκοπὸν νὰ δια-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λύσετε τὸ κοινόβιον τοῦ Σχολείου· καὶ κάμνετε πολλ
καλά. Μητ' ἐγὼ δὲν ἔχω μεγάλην ὑπόληψιν εἰς τὰ κ
νόβια ταῦτα, τῶν ὁποίων ἡ ὠφέλεια δὲν εἶναι ποτὲ ἀν
λογος μὲ τὴν δαπάνην. Μ' ὅλον τοῦτο στοχάζομαι πα
λιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὅτι ἂν καταργηθῇ τὸ κοινόβιον
γίνεται ἀδικία εἰς τῶν πτωχῶν τὰ τέκνα, ἐκεῖνα μάλι
στα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι κλίσιν νὰ φωτισθῶσι· καὶ ὁ,τ
πρᾶγμα, φίλοι, γίνεται μὲ ἀδικίαν ποτὲ δὲν τελεσφορεῖ
Τὸ νὰ πληρώνωνται ἀπὸ τὸ Δημόσιον διδάσκαλοι εἶναι
καὶ αὐτὸ εὕρημα τῶν Ἑλλήνων καθὼς καὶ τὸ εἶπα εἰ
τὸ προοίμιον τοῦ Βεκκαρία. Πρῶτος ὁ Νομοθέτης Χα
ρώνδας ἐσύστησε σχολεῖα μὲ ἔξοδα δημόσια· ἀλλὰ τ
ἔκαμε κάλλιστα, καθὼς λέγει ἡ Ἱστορία διὰ τὰ τέκνα
τῶν πτωχῶν. Ἰδοῦ λοιπὸν ποῖον μὲ φαίνεται τὸ ἁρμό
διον μέσον καὶ ὁ δικαιότερος τρόπος, ὥστε καὶ τὸ κοινό
βιον νὰ καταργηθῇ καὶ τῶν πτωχῶν τὰ τέκνα νὰ μὴ
μείνωσι τυφλά, ὅταν ἔχωσι δηλαδὴ κλίσιν νὰ φωτισθῶ
σιν. Ἡ πατρὶς δὲν πρέπει νὰ γίνεται μήτηρ τῶν ἀρ
χοντοπούλων καὶ μητρυιὰ τῶν πτωχοπούλων. Τοῦ πτω
χοῦ τὸ τέκνον εἶναι γνήσιον γέννημα τῆς πατρίδος, καθὼς
καὶ τὸ τέκνον τοῦ πλουσιωτάτου.

Τὸ Κοινόβιον ἂς διαλυθῇ· ὅ,τι ὅμως ἐδαπανᾶτο εἰς
αὐτό, ἂς δαπανᾶται πάλιν ὅλον εἰς ἕνα διωρισμένον ἀριθ
μὸν παιδίων τῶν πλέον ἀπόρων καὶ πτωχῶν. Ὅταν ὁ
ἀριθμὸς πληρωθῇ δὲν δέχεσθε πλέον ἄλλο, ἕως οὗ νὰ τε
λειώσῃ τις ἀπὸ τοὺς πρώτους τὰ μαθήματά του καὶ νὰ
δώσῃ τόπον εἰς ἄλλους. Διὰ νὰ ἐξηγήσω σαφέστερα τὴν
ἰδέαν μου, ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ἔχετε 3,000 γρόσια διὰ
νὰ δαπανήσετε εἰς διδασκαλίαν πτωχῶν παιδίων. Διαιρί
ζετε τὴν ποσότητα ταύτην εἰς 10 παιδία πρὸς 300 γρό

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πα τὸ καθ' ἓν, τὰ 300 ταῦτα γρόσια τὰ δίδετε κατ' ετος εἰς τὸν πτωχὸν πατέρα, ἢ τὴν πτωχὴν μητέρα τοῦ παιδίου μὲ συνθήκην νὰ ἐξοδεύῃ τὸ τέταρτον ἀπ' αὐτά, ἤγουν τὰ 75 εἰς μίαν φορεσιὰν τοῦ σπουδάζοντος παιδίου ξω ἀπὸ τὰ συνηθισμένα ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα ἐχρεώστουν ἰς αὐτὸ οἱ γονεῖς του, καὶ μερικὰ βιβλία τὰ ἀναγκαιότερα. Τὰ λοιπὰ τὰ ἀφίνετε εἰς βοήθειαν τῶν πτωχῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν τοῦ παιδίου, ἐπειδὴ στεροῦνται τὴν βοήθειαν τὴν ὁποίαν ἤθελαν ἔχει ἂν ἔβαλλον τὰ παιδία των εἰς τέχνην. Ὁ τρόπος οὗτος μὲ φαίνεται καλός, διότι γεννᾷ συνερισίαν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τῶν τέκνων καὶ τῶν γονέων. Ἡ φρόνησις, ὁ ζῆλος, καὶ ἡ φιλανθρωπία σας ἐμπορεῖν νὰ τὸν κάμουν καλλιώτερον μάλιστα ἐὰν προσκολλήσετε εἰς ταύτην τὴν βοήθειαν καὶ τὴν ἰδέαν τῆς τιμῆς, ἤγουν νὰ κάμετε εἰς τρόπον ὅτι καὶ ὁ πτωχὸς πατὴρ καὶ τὸ πτωχὸν τέκνον νὰ στοχάζωνται τὴν βοήθειάν σας, ὄχι ὡς ἐλεημοσύνην, ἀλλ' ὡς προτίμησιν τὴν ὁποίαν κάμνετε εἰς αὐτούς. Καὶ εἰς τοῦτο προσέχετε καλά, φίλοι συμπατριῶται, ἡ τιμὴ θερμαίνει, καὶ αὐξάνει τὰ καλὰ, ἡ ἀδιαφορία τὰ παγώνει τὰ ζαρώνει καὶ τέλος τὰ ἀπονεκρώνει. Ἔπειτα, νὰ εἰπῶμεν τὴν ἀλήθειαν, εἶναι καὶ χρέος τῆς θρησκείας ἡ πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους τιμή. Ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν ἔχετε χρείαν νὰ σᾶς διδάξω ἐγὼ ὁ,τι πράττετε ἐκ τῆς καλῆς σας προαιρέσεως, καὶ ἀκούετε καθ' ἡμέραν ἀπὸ τὸ σοφὸν καὶ φιλάνθρωπον στόμα τοῦ Ἰησοῦ. « Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων ».

Καὶ πάλιν σᾶς εὔχομαι ὑγείαν, εὐτυχίαν καὶ καλὴν ἔκβασιν τῆς καλῆς σας ἐπιχειρήσεως.

Ζ'.

Πρὸς τοὺς ἐν Σμύρνῃ Χίους.

7.

Τιμιώτατοι καὶ φίλτατοι συμπατριῶται, ὅσοι πραγματεύεσθε εἰς τὴν Σμύρνην ξένοι Χῖοι.

Μετὰ τοὺς ἀπὸ βάθους ψυχῆς μου ἀσπασμούς, παρακαλῶ σας ὅλους κοινῶς, καὶ καθένα χωριστα, νὰ ἀκούσετε τὰς ἴσως τελευταίας ταύτας φωνὰς γέροντος συμπατριώτου· αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν κοινῶς μὲν εἰς ὅλην τῆς Ἑλλάδος, ἐξαιρέτως δὲ τῆς πατρίδος ἡμῶν Χίου, τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν.

Ἐγώ, φίλοι Χῖοι, εἶμαι συμπατριώτης σας ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀπὸ πατέρα Χῖον γέννησιν, τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὸ μέγα μέρος τῆς ζωῆς μου μετὰ σᾶς ἀναστροφήν μου, ἀλλὰ καὶ διότι ἐφύλαξα καὶ φυλάττω ἀπαράλλακτον τὸν χαρακτῆρα τῶν Χίων· διὰ τὸν ὁποῖον φυσικὰ ἡ πρὸς σᾶς ἀγάπη καὶ κλίσις μου εἶναι τόσον πολλή, ὥστε καὶ εἰς τὴν ξενιτείαν εὑρισκόμενος, ὁσάκις ἴδω Χῖον, νομίζω ὅτι βλέπω καὶ ἀπολαμβάνω τὸν μακαρίτην πατέρα μου.

Καὶ αὕτη μὲν ἡ ἀγάπη ἄρχισε σχεδὸν μ' αὐτὴν μου τὴν γένεσιν. Ὅταν ὅμως ἔφθασα εἰς ἡλικίαν νὰ κρίνω τὰ πράγματα ὄχι ἀπὸ τὰς φυσικὰς τῆς ψυχῆς διαθέσεις, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀξίας αὐτῶν, σᾶς ἔβαλα εἰς τὴν ζυγαρίαν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἀπὸ τὸ ἓν μέρος Χίους, ἀπὸ τ' ἄλλο ἄλλους διαφόρων τόπων καὶ πόλεων Γραικούς, καὶ ἐπληροφορήθην, καὶ ὁμολογῶ (χωρὶς καταφρόνησιν τῶν λοιπῶν ὁμογενῶν μας ἀδελφῶν), ὅτι μεταξὺ τῶν Γραικῶν σεῖς εἶσθε καὶ οἱ ἀξιώτεροι τιμῆς, καὶ οἱ ἀξιώτεροι ἀγάπης, ὄχι διότι ἀναμάρτητοι (τοῦτο εἶναι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μόνου τοῦ Θεοῦ), ἀλλὰ διὰ τὰ πολλά σας καὶ μεγάλα προτερήματα, τὰ ὁποῖα μηδ' αὐτὸς ὁ φθόνος νὰ σᾶς ἀφαιρέσῃ δὲν ἐμπορεῖ.

Τοιαύτη πληροφορία, φίλοι Συμπατριῶται, καταλαμβάνετε καλά, ὅτι ἔπρεπε νὰ γεννήσῃ εἰς τὴν ψυχήν μου καὶ μεγαλοφροσύνην. Ἀπὸ τὴν ὥραν ἀποῦ σᾶς ἐζύγισα, ἄρχισα καὶ νὰ καυχῶμαι καὶ πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς καὶ πρὸς τοὺς ξένους, ὅτι εἶμαι Χῖος, «ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστῶν, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς» τῶν ἀγαπητῶν μου Χίων· καὶ νὰ δοξάζω τὸν Θεόν, πρῶτον, ὅτι μ' ἔπλασεν ἄνθρωπον, δεύτερον, ὅτι Ἕλληνα, καὶ τρίτον, ὅτι εὐδόκησε νὰ κατάγωμαι ἀπὸ τοὺς φρονιμωτέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους.

Ὡς τοιούτους, φίλοι Χῖοι, σᾶς ἐγκωμίασα καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ καὶ Γαλλικά μου πονήματα, ὡς τοιούτους σᾶς ἐπαράστησα εἰς ὅλην τὴν φωτισμένην Εὐρώπην, ὄχι διὰ τὴν συγγένειαν, ὄχι διὰ τὴν φιλίαν, ἀλλ' ἀπροσωπολήπτως δι' αὐτὴν τὴν δικαιοσύνην, ἥτις προστάσσει, ἐν βάρει καταισχύνης, πάντα τίμιον ἄνδρα, νὰ μὴ βαπτίζῃ τὸν κάλαμόν του εἰς τὰ πηλὰ τῆς κολακείας, μηδὲ νὰ τιμᾷ τοὺς ἀναξίους τιμῆς.

Ἀλλά, πόσον περισσότερον πρέπει ν' αὐξάνῃ ἡ πρὸς τοὺς Χίους ἀγάπη καὶ τὸ σέβας μου, δὲν ἐμπορεῖτε νὰ λογιάσετε, ὅταν ἀκούω ὅτι μὲ τὴν φρόνιμόν σας διαγωγήν, καὶ μὲ τὸν ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος ζῆλον, δικαιόνετε ὅσα ἐγκωμίασα τοὺς Ἕλληνας τῆς Χίου. Ὁ ζῆλος σας οὗτος, φίλοι Συμπατριῶται, μὲ θαρρύνει νὰ σᾶς προβάλω πρᾶγμα ἄξιον τῶν Χίων· ἐπειδὴ εἰς σᾶς ἐδόθη νὰ εὐκολύνετε τὰ δύσκολα, καὶ νὰ κάμετε δυνατὰ τὰ εἰς ἄλλους ἀδύνατα. Καὶ παρακαλῶ νὰ ἀκούσετε τὸν γέροντα συμπατριώτην σας μὲ προσοχήν, μὲ ἀγάπην,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ μὲ πληροφορίαν ὅτι δὲν θέλει σᾶς εἰπεῖν, πλὴν ὅ,
συμφέρει καὶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν καὶ εἰς τὴν δόξαν τ
Ἑλλάδος. Αἱ ἡμέραι, ὅσας μέλλω νὰ ζήσω ἀκόμη, εἶν
πολλὰ ὀλίγαι· εἰς ποῖον ἄλλον καιρὸν εἶναι δίκαιον ν
ἀναβάλω, ἐὰν ἔχω τι ὠφέλιμον καὶ ἔνδοξον νὰ συμβου
λεύσω τοὺς ἀγαπητούς μου συμπατριώτας;

Ὅταν ἤκουσα, φιλέλληνες Χῖοι, ὅτι οἱ Σμυρναῖο
παρακινούμενοι ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐδείξατε εἰς αὐτούς, σᾶ
καὶ οἱ Κυδωνιᾶται, καλὸν παράδειγμα, ἐπροσκάλεσα
διδάσκαλον τὸν σοφώτατον Κούμαν, εἶναι ἀδύνατον νὰ
σᾶς παραστήσω πόσην χαρὰν ἐπροξένησεν εἰς τὴν ψυχή
μου τὸ χαρμόσυνον ἄκουσμα τοῦτο. Τῆς χαρᾶς μου ταύ
της μάρτυρας ἔχω καὶ τοὺς ἐδῶ εὑρισκομένους ὀλίγου
ὁμογενεῖς, καὶ τὰς τότε εἰς τοὺς φίλους τῆς Σμύρνης
γραφείσας ἐπιστολάς μου. Μ' ἐφαίνετο τῆς προνοίας τοῦ
πατρὸς τῶν φώτων ἐξαίρετον δῶρον εἰς τοὺς Σμυρναίους
τὸ, ὁπόταν αὐτοί, ἐξυπνήσαντες ἀπὸ τῆς ἀπαιδευσίας
τὸν ὕπνον, ἐζήτησαν τῆς φωτισμένης Εὐρώπης τὰ μα
θήματα, εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν νὰ εὑρεθῇ καὶ τοιοῦτος
διδάσκαλος, τὸν ὁποῖον, μὲ τοῦ Διογένους τὸν λύχνον ἀ
ἐζήτουν, δύσκολον ἦτο νὰ εὕρωσιν. Ὁ Κούμας, φίλοι
Συμπατριῶται, εἶναι ἄκρος μου φίλος· ἠθέλετ' ὅμως ἀδι
κήσει τὸν συμπατριώτην σας Κοραῆν, ἐὰν καὶ παραμι
κρὰν ὑποψίαν ἐλαμβάνετε, ὅτι ἡ φιλία μὲ κάμνει νὰ τὸν
ἐπαινῶ ὑπέρμετρα. Πολλὰς ἄλλας ἁμαρτίας ἡμάρτησα
εἰς τὴν ζωήν μου· ἀλλὰ τῆς κολακείας ἡ βρῶμα δὲν ἐμό
λυνε ποτὲ τὴν ψυχήν μου. Ὁ Κούμας, ἔξω τῆς πολυ
μαθείας, ἔχει καὶ τὸ χωρὶς τοῦ ὁποίου ἡ πολυμάθεια δὲν
ἀξίζει τίποτε, νοῦν καὶ φρόνησιν, ἔχει ζῆλον ἀνυπόκριτον
ὑπὲρ τῆς προκοπῆς τῆς Ἑλλάδος, ἔχει ἤθη χρηστά, εἰς

Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αγυλογίαν, ἔχει ὅλα ὅσα πρέπει νὰ ἔχῃ, ὅστις ἐπιθυμεῖ
βοηθήσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν παροῦσαν ἀθλίαν αὐτῆς
τάστασιν. Διὰ ταῦτα λοιπὸν τὰ προτερήματα τοῦ φι-
ου Κούμα, ἐμακάριζα τοὺς Σμυρναίους, ὅτι τὸν ἐφύ-
ξεν ἡ πρόνοια δι' αὐτούς, ἐπειδὴ αὐτοί, ὡς παρὰ πολ-
ς ἄλλας πόλεις πλουσιώτεροι, εἶχαν καὶ περισσοτέραν
είαν διδαχῆς καὶ παιδεύσεως. Διότι, φίλοι μου συμπα-
ριῶται, εἶναι μαρτυρημένον ἀπὸ τὴν πεῖραν, ὅτι ἀπὸ
ύο ἐπίσης ἀπαίδευτα ὑποκείμενα, ἀπὸ δύο ἐπίσης ἀπαί-
υτα ἔθνη, τὸ πλουσιώτερον εἶναι τὸ ἐλεεινότερον. Ἐὰν
αὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν φωτισμένων ἐθνῶν ἦναι τόσον
πανιοι οἱ φρονίμως μεταχειριζόμενοι τὸν πλοῦτον, τί
ρέπει νὰ προσμένῃ τις ἀπὸ τοὺς πλουσίους τῶν ἀπαι-
ύτων ἐθνῶν;

Διὰ ταῦτα ἤλπιζα ὅτι καὶ οἱ Σμυρναῖοι ἔμελλαν νὰ
γηθῶσι τὸν Κούμαν, ὡς ἀπὸ τὸν οὐρανὸν σταλμένον δῶ
ν εἰς αὐτούς, μ' ὅλην τὴν εἰς τὴν σοφίαν καὶ εἰς τὴν
ετὴν του χρεωστουμένην περιποίησιν· καὶ οὕτως ἐφάνη
τι τὸν ἐδέχθησαν καταρχάς. Ἀλλὰ τώρα (πρᾶγμα
προσδόκητον) ἀκούω ὅτι κατεφρόνησαν τρόπον τινὰ τὴν
ωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀρῆκαν καὶ τὸν διδάσκαλον καὶ
αὶ τὸ διδασκαλεῖόν του χωρὶς τὴν ἀναγκαίαν χορηγίαν.
Εἰς τίνα ν' ἀποδώσω τὴν αἰτίαν τοιαύτης καταφρονή-
εως, διὰ τὸ ὁποῖον μὲ χωρίζει ἀπὸ σᾶς μακρὸν διά-
τημα, δὲν ἐξεύρω. Ἐπειδὴ ὅμως μὲ φαίνεται ἀδύνατον
ὰ φθάσωσιν οἱ Σμυρναῖοι εἰς τόσον ἐλεεινὴν φρενοβλά-
βειαν, συμπεραίνω ὅτι εἶναι ἔργον ὀλίγων τινῶν, ὄχι πο-
ηρῶν (τοιοῦτος κανεὶς δὲν εὑρίσκεται μεταξὺ τῶν προε-
τώτων τῆς Σμύρνης), ἀλλ' ἁπλουστάτων ἀνδρῶν, τοὺς
ποίους κινεῖ ὁ διάβολος νὰ διώξωσιν ἀπὸ τὴν ταλαίπω-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρον αὐτῶν πόλιν τὰ πεμπόμενα ἀπὸ τὸν οὐρανὸν φῶ
Ἀπὸ τὸν διάβολον τίς ἄλλος βέβαια ἐπιθυμεῖ, παρὰ
αὐτὸν εἰς τίνα ἄλλον περισσότερον συμφέρει, νὰ στερεύ
ται τῶν ἐπιστημῶν τὸ φῶς οἱ ἄνθρωποι; Αὐτὸς εἶ
πατὴρ τοῦ σκότους καὶ κατοικεῖ τὸ σκότος· ὅθεν φυσι
πρέπει νὰ φοβῆται τὰς ἐπιστήμας, ὡς οἱ κλέπται
φανάρια.

Ἀλλ' εἴτε πολλοί, εἴτε ὀλίγοι οἱ πλανηθέντες ἀπ
καὶ καλοὶ ἄνθρωποι, εἴτε ἕνας διάβολος, εἴτε τῆς κοι
σεως αἱ λεγεῶνες ὅλαι ἐσυμφώνησαν νὰ συντρίψωσι τ
ταλαιπώρου Σμύρνης τὰ φανάρια, ὅπως ἂν ἔχῃ, φῶ
μου συμπατριῶται, τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀφ' ἑαυτῶν συμπ
ραίνετε, χρείαν νὰ τὸ μάθετε παρ' ἐμοῦ δὲν ἔχετε, πόσ
ὄνειδος μέλλει νὰ προξενηθῇ εἰς ὅλους μας, ἐὰν ὁ Κούμα
ἀγανακτήσας διὰ τὴν ἀναισθησίαν τῶν Σμυρναίων, ἀφήσ
καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν, καὶ τὴν Ἑλλάδα ὅλην, καὶ ἐπ
στρέψῃ μὲ τὰ φῶτα του εἰς τὴν ὄθεν τὰ ἔλαβε σοφ
Εὐρώπην.

Τοῦ γένους ἡμῶν ἡ παροῦσα κατάστασις, φίλτατοί μο
Χῖοι, δὲν ὁμοιάζει τὴν πρὸ τριάκοντα χρόνων κατάστα
σιν. Τότε ἡ Εὐρώπη μᾶς ἐκαταφρόνει ὡς ἀπαίδευτ
ἔθνος, ὡς λαμπρῶν προγόνων ἀναξίους ἀπογόνους, ἢ ν
εἴπω ἀληθέστερον δὲν μᾶς ἐκαταφρόνει, ἀλλὰ (τὸ ἐλεε
νότερον ἀπὸ πᾶσαν καταφρόνησιν) μηδ' ἐλάλει περὶ τῶ
Ἑλλήνων παντάπασιν, ὡς νὰ ἦτον ἐξαλειμμένον ἀπὸ τ
πρόσωπον τῆς γῆς τὸ Ἑλληνικὸν γένος. Τώρα ὅμως
ἀφοῦ σεῖς οἱ γνήσιοι τῆς Ἑλλάδος υἱοὶ ἐφροντίσατε νὰ
στολίσετε τὴν Χῖον μὲ ἐπιστημονικὰ μαθήματα, ἀφοῦ σ
Κυδωνιᾶται ἔκαμαν τὸ αὐτὸ εἰς τὴν πατρίδα των, κα
οἱ Κωνσταντινουπολῖται ἐκινήθησαν εἰς τῶν ἐπιστημῶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν ἀπόκτησιν, ἄρχισαν καὶ οὗτοι νὰ περιεργάζωνται καὶ ἐρευνῶσιν ἡμῶν τὰ κινήματα· οἱ ἐχθροί, διὰ νὰ κατηγορῶσιν ὡς νεκρῶν νεκρὰ σαλεύματα, οἱ φίλοι, διὰ νὰ τὰ θαρρύνωσιν ὡς ἀναστημένων ἀπὸ τὸν ᾅδην κατὰ τοῦ θανάτου παλαίσματα.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ σᾶς περιγράψω πόσην ἡδονὴν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς φίλους τῆς Ἑλλάδος ἡ εἴδησις, ὅτι ἡ Μεγαλόπολις Σμύρνη ἐσύστησε γυμνάσιον Ἐπιστημῶν, καὶ ἐκάλεσε διδάσκαλον τὸν Κούμαν, τοῦ ὁποίου ἡ προκοπὴ εἶναι γνωστὴ καὶ εἰς τοὺς σοφοὺς Εὐρωπαίους. Ὡσαύτως ἀδύνατον καὶ νὰ σᾶς παραστήσω πόσον ἡ αὐτὴ εἴδησις ἐπλήγωσε, τοὺς, ὅσοι κατὰ τῆς ταλαιπώρου πατρίδος ἡμῶν ἐξέρασαν τὰ ὁποῖα μηδὲ κατὰ τῶν ἀγρίων τῆς Ἀφρικῆς ἤθελε τολμήσει τις νὰ προφέρῃ. Ἔρχονται συχνὰ εἰς τὸν οἶκον μου οἱ σοφοὶ τῶν Παρισίων νὰ μὲ ἐρωτῶσι τί κάμνουν, πῶς προκόπτουν οἱ Χῖοι, οἱ Κυδωνιᾶται, οἱ Σμυρναῖοι, μὲ τὴν αὐτὴν φιλανθρωπίαν, μὲ τὴν αὐτὴν ἐλπίδα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖ ἀδελφὸς ἀδελφοῦ ἀρρώστου νὰ μάθῃ τῆς ὑγείας τὴν κατάστασιν. Καὶ ἀναγκάζομαι, ἀγαπητοί μου Χῖοι, μὰ τὴν ἀγάπην καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος! νὰ τοὺς λέγω πολλάκις οὐχὶ μόνον ὅ,τι ἕως τώρα ἐκάμετε, ἀλλὰ καὶ ὅ,τι δυνάμενοι νὰ κάμετε, ἀκόμη δὲν ἐκάμετε. Διότι (καὶ παρακαλῶ νὰ ἀκούσετε χωρὶς δυσαρέστησιν τὴν ὁποίαν ἀναγκάζομαι ταύτην τὴν ὥραν νὰ σᾶς ἐξομολογηθῶ ἀλήθειαν) ἀπορῶ πολλάκις καὶ λυποῦμαι συλλογιζόμενος, ὅτι τόσοι πλούσιοι ἐμπορικοὶ οἶκοι τῆς Χίου, τῆς Σμύρνης, καὶ ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων, ὁμοῦ συναθροισμένοι δὲν ἐκατορθώσατε ἀκόμη μηδὲ μικρὸν σχεδὸν μέρος τῶν ὅσα ἐκατόρθωσεν ἕνας μόνος οἶκος τῶν Ζωσιμάδων. Καὶ μ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅλον τοῦτο, φίλοι μου, ἡ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπη σας δὲν εἶναι μικροτέρα τῆς ἀγάπης τῶν Ζωσιμάδων, αἱ ψυχαί σας δὲν εἶναι ὀλιγώτερον εὐγενεῖς ἀπὸ τὰς ψυχὰς τῶν Ζωσιμάδων, τὸ αἷμα σας δὲν εἶναι ὀλιγώτερον Ἑλληνικὸν παρὰ τῶν Ζωσιμάδων. Κάποιος λοιπὸν διάβολος σπουδάζει νὰ ψυχράνῃ τὴν ἀγάπην σας, νὰ δεσμεύσῃ τὴν ἐπαινετὴν εἰς τὸ καλὸν ὁρμὴν τῆς ψυχῆς σας, καὶ νὰ πήξῃ εἰς αὐτὰς τὰς φλέβας τὸ αἷμα σας, διὰ νὰ σᾶς στερήσῃ ἀπὸ τὰς ἀπείρους εὐλογίας, ὅσας λαμβάνουσι ζῶντες, ὅσας θέλουν λάβει μετὰ θάνατον οἱ φιλέλληνες Ζωσιμάδες.

Ἀφίνω τὸν διάβολον τοῦτον, ὅστις ἂν ἦναι, νὰ διαβολεύῃ καὶ νὰ διαβολεύεται, καί, ἐπιστρέφων εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, ἐρωτῶ σας, ἀγαπητοί μου Χῖοι, ποίαν ἀγανάκτησιν δὲν θέλουν αἰσθανθῆν οἱ φίλοι τῆς Ἑλλάδος, πόσα χαρᾶς σκιρτήματα δὲν μέλλουν νὰ κάμωσιν οἱ ἐχθροί της, ὅταν ἀκούσωσιν ὅτι τὸν ὁποῖον καταρχὰς ἔδειξαν ζῆλον οἱ Σμυρναῖοι, ἦτο ζῆλος κοῦφος· μόλις ἄναψε καὶ ἐσβέσθη ὡς ἀχύρων πῦρ· ὅταν ἐκ τούτου συμπεράνωσιν ὅτι παρόμοια καὶ τῶν Χίων, παρόμοια καὶ τῶν Κυδωνιατῶν ὁ ζῆλος θέλει σβεσθῆν, καὶ θέλουν πάλιν μείνει οἱ κενόδοξοι Γραικοὶ ἔθνος ἀπαίδευτον, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος ἀνάξιον, ἔθνος καταγόμενον ἀπὸ **Σκύθας** ἀληθέστερον παρὰ ἀπὸ **Ἕλληνας**, ὄνειδος καὶ ἐξουθένημα ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς . . . . . **Μὰ τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀνάστασιν!** φίλοι συμπατριῶται, μὴ δυνάμενος ταύτην τὴν ὥραν νὰ κρατήσω τὰ δάκρυά μου, παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ τυφλώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς μου, νὰ κωφώσῃ τὰ αὐτιά μου, ἢ, τὸ συντομώτερον, κεραυνὸν ἐξ οὐρανοῦ νὰ ῥήξῃ καὶ νὰ μὲ κατακαύσῃ προτιμώτερον,

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

παρὰ νὰ μ' ἀφίσῃ νὰ ἴδω καὶ νὰ ἀκούσω τὴν τόσον φρικτὴν καταισχύνην τῆς πατρίδος μου.

Ἀλλ' ὄχι! ὄχι! τοιαύτη παραχώρησις Θεοῦ δὲν θέλει συμβῆν εἰς ἡμᾶς. Ἀρκετὰ ἐπαίδευσε τοὺς Ἕλληνας· αἱ ἡμέραι τῆς ὀργῆς του ἐπέρασαν, κ' ἔλαμψεν ἡ χαρμόσυνος ἡμέρα τοῦ ἐλέου καὶ τῶν οἰκτιρμῶν του. Καὶ καθὼς ἐπροώρισε τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀνάστασιν, οὕτως ἐπροώρισε καὶ τοὺς Χίους νὰ δειχθῶσιν ὄργανα τῆς ἀναστάσεως ταύτης δραστικώτατα. Ὡς προωρισμένοι λοιπὸν ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸ τόσον ἔνδοξον ἔργον τοῦτο, ὡς εἰς αὐτὸν μέλλοντες νὰ δώσετε ἀπολογίαν, ἐὰν καταφρονήσετε τὴν εἰς τὴν ὁποῖαν σᾶς ἐκάλεσεν ἔντιμον κλῆσιν, ἀκούσατε ἀγαπητοὶ καὶ σεβάσμιοί μου ἀδελφοί, τί ζητεῖ, τί προσμένει ἀπὸ σᾶς, ὡς ἀπὸ τὰ πλέον φρόνιμά της τέκνα, ἡ κοινὴ μήτηρ καὶ πατρὶς ἡμῶν, ἡ ταλαίπωρος Ἑλλάς. **Πρῶτον**· νὰ καλέσετε ἀπὸ τοὺς προεστῶτας τῆς Σμύρνης τοὺς φρονιμωτέρους καὶ τοὺς πλέον ζηλωτὰς τοῦ κοινοῦ καλοῦ, καὶ νὰ παραστήσετε εἰς αὐτοὺς μὲ εὔνοιαν καὶ πρόνοιαν ἀδελφικήν, τὴν ὠφέλειαν καὶ τὴν δόξαν τὰς ὁποίας θέλουν ἀπολαύσειν ἀπὸ τῶν ἐπιστημῶν τὴν ὑπεράσπισιν, καὶ τὴν ἥτις θέλει προξενηθῆν εἰς αὐτοὺς καταισχύνην, ἐὰν ἀκουσθῇ, ὅτι εὑρισκόμενοι μεταξὺ τῶν φιλεπιστημόνων Χίων καὶ Κυδωνιατῶν, ἔφθασαν ὅμως εἰς τόσην πέτρινον ἀναισθησίαν, ὥστε μηδὲ τὰ καλὰ παραδείγματα δὲν ἐνεργοῦσι πλέον εἰς αὐτούς· τοῦτο διὰ νὰ μὴ συμβῇ, νὰ συμβουλευθῆτε μετ' αὐτῶν, ὡς ἀδελφοὶ καὶ μιᾶς μητρὸς τέκνα, τῆς Ἑλλάδος, τὰ μέσα τῆς χρειαζομένης ἐτησίου χορηγίας καὶ δαπάνης, διὰ νὰ κρατηθῇ τὸ γυμνάσιον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τοῦ γυμνασίου ὁ διδάσκαλος Κούμας. Ἐπειδὴ οἱ περισσότεροι τῶν Σμυρ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ναίων ἐκατάλαβαν ὁποίαν ἔχει χρείαν ἡ Ἑλλάς, κα
ἐξαιρέτως ἡ πόλις αὐτῶν, ἀπὸ ἐπιστήμας, εἶμαι βέβαιος
ὅτι θέλουν μετὰ χαρᾶς ἑνώσει τὰς ψυχὰς αὐτῶν μὲ τὰ
ψυχάς σας, εἰς τὴν φύλαξιν καὶ ὑπεράσπισιν τοῦ ὁποίου
ὁ Θεὸς τοὺς ἔπεμψεν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν δῶρου.

Ἐὰν ὅμως (τὸ ὁποῖον καὶ ἂν ἀκούσω δὲν θέλω πιστεύ
σει) οἱ Σμυρναῖοι δειχθῶσι κωφοὶ εἰς τὰς φωνὰς τῶν
ἀδελφῶν αὐτῶν Χίων, εἰς τὰς φωνὰς τῆς μητρὸς αὐτῶν
καὶ πατρίδος Ἑλλάδος, ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δι-
καίωμα νὰ τοὺς ἀναγκάσῃ νὰ πληρόνωσι πρᾶγμα, τοῦ
ὁποίου τὴν τιμὴν δὲν γνωρίζουν, ἂς μείνῃ ἡ δόξα κα
τιμὴ εἰς τοὺς Χίους· ἂς μείνῃ καὶ εἰς τοὺς Σμυρναίους ἡ
μὲ τὴν ὁποίαν αὐτοθελήτως ἀπεφάσισαν νὰ στολισθῶσιν
ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καταισχύνη. Ἀλλὰ παρὰ τὴν
πρέπουσαν εἰς τὸν ζῆλόν σας τοῦτον δόξαν, ἀγαπητοὶ
Χῖοι, σᾶς πρέπει καὶ σᾶς προσμένει καὶ λαμπροτέρας ἄλ-
λης δόξης ἔργον· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ

Δεύτερον, ἐὰν δὲν κατορθωθῇ τὸ πρῶτον. Παρα-
στήσατε εἰς τὸν λογισμόν σας, φίλοι συμπατριῶται, ὅτι
ἔπεσε σκορδοῦλα εἰς τὴν Σμύρνην, καί, ἀντὶ ἀδιαφόρως
νὰ θερίσῃ πάσης ἡλικίας ἀνθρώπους, ἐδιάλεξεν ὅλους τοὺς
πατέρας καὶ ἀφῆκε τοὺς υἱούς των ὀρφανούς· ἐπειδὴ τί
ἄλλο παρὰ ὀρφανοὶ πρέπει νὰ λογίζωνται, ὅσων οἱ πατέ-
ρες δὲν ἐφρόντισαν τὴν παιδείαν; φαντάσθητε ὅτι ὅλα
ταῦτα τὰ ὀρφανὰ καὶ ἀθῶα τῶν Σμυρναίων παιδάρια
προστρέχουσιν εἰς ἐσᾶς, φιλοῦν τὰς χεῖράς σας, πίπτουν
εἰς τοὺς πόδας σας, καὶ μετὰ δακρύων ζητοῦν ἀπὸ σᾶς
εὐσπλαγχνίαν, ἔλεος, προστασίαν . . . . . Καὶ πρὶν ἀνοί-
ξετε τὸ στόμα, φιλέλληνες Χῖοι, ἐμάντευσα τί μέλλετε
νὰ ἀποκριθῆτε, κινούμενοι ἀπὸ τοιοῦτον φρικτὸν θέαμα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

« Μὴ λυπεῖσθε ὀρφανὰ τέκνα τῶν Σμυρναίων· ἀπὸ τῆς
» σήμερον γίνεσθε υἱοὶ τῶν Χίων. Ἐὰν οἱ φυσικοὶ πατέ-
» ρες ἀπεφάσισαν νὰ μακρύνωσιν ἀπὸ σᾶς τὰ φῶτα, τοι-
» αύτην βάρβαρον ἀπόφασιν ἡμεῖς δὲν θέλομεν τὴν ὑπο-
» φέρει. Τῶν ἐπιστημῶν τὸ γυμνάσιον μέλλει νὰ κρατηθῇ
» μὲ δαπάνην τῶν Χίων. Παρηγορήθητε λοιπὸν ἀγαπητά
» μας τέκνα, καὶ εἴπατε εἰς τοὺς νεκροὺς γονεῖς σας, ὅτι
» ἔχετε πατέρας τοὺς Χίους ».

Ἔπρεπε, φίλοι συμπατριῶται, νὰ εἶσθε ταύτην τὴν ὥραν παρόντες διὰ νὰ καταλάβετε ἀπὸ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ προσώπου, ἀπὸ τὴν φρίκην ὅλου μου τοῦ σώματος, τί αἰσθάνεται ἡ ψυχή μου. Τοῦτο μόνον σας τὸ ἔργον ἀρκεῖ νὰ ἀθανατίσῃ τὸ ὄνομα τῶν Χίων· τοῦτο μόνον εἶναι ἱκανὸν νὰ δείξῃ ὅτι ὑπερβαίνετε εἰς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν τοὺς παλαιοὺς Ἕλληνας. . . . . Ναί, φίλοι, αὐτοὺς ὑπερβαίνετε »· καὶ ἀκούσατε πῶς. Δύο παραδείγματα παρομοίας φιλανθρωπίας πρὸς παιδάρια εὑρίσκω εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν. Τὸ πρῶτον εἶναι τῶν Τροιζηνίων· ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι ἀναγκάσθησαν ν' ἀφήσωσι τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ ναυμαχήσωσι πρὸς τοὺς Πέρσας, ἔστειλαν εἰς τὴν Τροιζῆνα τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των, καὶ οἱ ἀείμνηστοι Τροιζήνιοι ὄχι μόνον τὰ ἐδέχθησαν μετὰ χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ μὲ τοῦ κοινοῦ ψήφισμα καὶ μὲ δαπάνην τοῦ κοινοῦ ἐπλήρωσαν καὶ τοὺς χρειαζομένους εἰς τὴν παιδείαν αὐτῶν διδασκάλους, εἰς ὅλον τὸ μεταξὺ ἐνόσῳ οἱ γονεῖς των ἐπολέμουν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Τὸ δεύτερον εἶναι τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι νόμον εἶχαν νὰ ἀνατρέφωσι καὶ νὰ διδάσκωσι μὲ ἔξοδα τοῦ κοινοῦ τοὺς ὀρφανοὺς υἱοὺς τῶν ὅσοι ἀπέθνησκαν εἰς τὸν πόλεμον. Ἀλλὰ τὴν φιλανθρωπίαν ταύτην καὶ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τροιζήνιοι τὴν ἔδειξαν εἰς τέκνα γονέων, οἱ ὁποῖοι ἐθυ
σίαζαν τὴν ἰδίαν ζωὴν διὰ τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος, κα
μὲ ἐλπίδα ὅτι θέλουν καὶ αὐτὰ ποτὲ μιμηθῆν τοὺς γονεῖ
των. Ἐσεῖς θέλετε τὴν δείξειν εἰς τέκνα γονέων, οἱ ὁποῖοι
μισοῦσι τόσον τὴν Ἑλλάδα, ὥστε θυσιάζονται ἑκουσίως
αὐτοί, καὶ σπουδάζουν νὰ θυσιάσωσι τὰ ἴδιά των γεν
νήματα, εἰς τὴν σκορδούλαν τῆς ἀπαιδευσίας. Ἐκεῖνοι
περιποιούμενοι καὶ παιδεύοντες τοὺς νέους, ἐφρόντιζαν
νὰ μὴ παύσῃ ἡ ὑγεία καὶ εὐτυχία τῆς Ἑλλάδος· ἐσεῖς
μὲ τὴν αὐτὴν περιποίησιν θέλετ᾽ ἀποδείξειν ὅτι ὁ σκοπός
σας εἶναι ἡ ἀναβίωσις τῆς νεκρωμένης Ἑλλάδος. Ὅσον
εἶναι λοιπὸν δυσκολώτερον νὰ ἰατρεύσῃ τις ἄρρωστον παρὰ
νὰ φυλάξῃ ἀπὸ ἀρρωστίαν τὸν ὑγιαίνοντα, νὰ ἀναστήσῃ
νεκρὸν παρὰ νὰ φυλάξῃ ἀπὸ θάνατον τὸν ζῶντα, τόσον
ἡ τοιαύτη σας φιλανθρωπία θέλει κριθῆν ἐνδοξοτέρα καὶ
μεγαλητέρα τῆς φιλανθρωπίας τῶν προγόνων μας.

Διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ, φίλοι συμπατριῶται,
διὰ τὴν ἀγάπην τῆς κοινῆς ἡμῶν μητρὸς καὶ Πατρίδος,
μὴν ὑποφέρετε νὰ σᾶς φύγῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοιαύτης καὶ
τοσαύτης δόξης καιρός· ἀλλ᾽ ἁρπάσαντες αὐτὸν ὡς δῶρον
τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ, γενῆτε κτίτορες, προστάται καὶ
διοικηταὶ τοῦ γυμνασίου τῆς Σμύρνης, κηρύχθητε πατέ-
ρες καὶ ἐπιμεληταὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν ὀρφανῶν Σμυρ-
ναίων.

Εἰς τὸ λαμπρότατον ἔργον τοῦτο, φρονιμώτατοι Χῖοι,
πρέπει νὰ ζητήσετε τὴν βοήθειαν καὶ συνδρομὴν τοῦ ἐν
Κωνσταντινουπόλει *ρουφετίου* τῶν συμπατριωτῶν μας
Χίων· πρὸς τοὺς ὁποίους, ἐὰν τὸ κρίνετε εὔλογον, ἐμπο-
ρεῖτε νὰ στείλετε καὶ τὸ ἴσον τῆς παρούσης ταπεινῆς μου
δεήσεως.

δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Θέρμης

Τὸ γυμνάσιον ἀφ' οὗ τὸ λάβετε εἰς τὴν προστασίαν σας, εἶναι δίκαιον καὶ πρέπει ἐξάπαντος νὰ ὀνομασθῇ **Γυμνάσιον τῶν Χίων**, διὰ νὰ μείνῃ ἀνεξάλειπτος ἡ μνήμη τῆς πρὸς τοὺς ὀρφανοὺς τῶν Σμυρναίων φιλανθρωποτάτης ταύτης εὐεργεσίας. Δὲν εἶναι πρώτη φορὰ ἀποῦ οἱ Χῖοι εὐεργετοῦσι τοὺς Σμυρναίους· καὶ τὸ παλαιὸν σχολεῖον εὐεργεσία τῶν Χίων εἶναι. Καὶ ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναβιώσῃ ὁ θεμελιωτὴς αὐτοῦ ὁ μακαρίτης Σαρῆ Παντελῆς, ἤθελε χωρὶς ἀμφιβολίαν προικίσει μὲ πολλὰ περισσότερα δῶρα τὸ νέον, ὄχι εἰς καταφρόνησιν τοῦ παλαιοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸν ἁπλούστατον τοῦτον κανόνα τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον ὅλα τὰ σοφίσματα τῆς κολάσεως δὲν ἐμποροῦν νὰ ἐμποδίσωσι νὰ καταλάβῃ ὅστις δὲν ἔχασε παντάπασι τὸν ἐγκέφαλον. Ποῖον κανόνα; «Καθὼς ἀπὸ » δύο κακὰ ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος ἀναγκαζόμενος διαλέγει » τὸ μικρότερον, οὕτως ἀπὸ δύο καλὰ χρέος ἔχει πάντοτε » νὰ διαλέγῃ τὸ μεγαλήτερον ». Τοῦτο διδάσκει ἡ φρόνησις, τοῦτο ἡ φιλοσοφία, τοῦτο καὶ ἡ ἱερὰ ἡμῶν θρησκεία. Καλὰ ἦσαν ὅσα ἕως τώρα ἐδιδασκόμεθα· καὶ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν χάριν εἰς τοὺς διδάσκοντας, ἐπειδὴ μᾶς ἐδίδασκαν ὅσα ἔξευραν· ἀλλ' ἡ παροῦσα τῆς Ἑλλάδος κατάστασις χρειάζεται καὶ καλήτερα, τακτικώτερα, σοφώτερα καὶ ὠφελιμώτερα, ὁποῖα χωρὶς ἀμφιβολίαν εἶναι τῆς Εὐρώπης τὰ μαθήματα, ὁποῖα μὲ πολλοὺς κόπους δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀποῦ ἀπέκτησαν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἱερωμένους ἡμῶν, ὁ μακαρίτης Εὐγένιος, ὁ μακαρίτης Θεοτόκιος, ὁ ἄξιος νὰ ζῇ πολλοὺς χρόνους τῆς Φιλαδελφίας Ἱεράρχης ὁ Πρώϊος, ὁποῖα πολλοὶ ἱερεῖς, διάκονοι, πολλοὶ ἐκ τῶν κοσμικῶν περιέρχονται σήμερον τὴν Εὐρώπην, μὲ σκοπὸν νὰ ἀποκτήσωσιν εἰς ὠφέλειαν καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

δόξαν τῆς Ἑλλάδος· διότι τὰ ὀνομαζόμενα ταῦτα τῶν Εὐρωπαίων δὲν εἶναι τῶν Εὐρωπαίων, ἀλλὰ τῶν προγόνων μας μαθήματα, διότι ἂν οὗτοι τὰ αὔξησαν, τὸ κτῆμα τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔγινε διὰ τοῦτο κτῆμα τῆς σημερινῆς Εὐρώπης. Ἡ σοφία εἶναι καρπὸς τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, τὸν ὁποῖον ἡ κακή μας τύχη ἐξερρίζωσε καὶ ἔφερεν εἰς τούτους. Ἀντί, φίλοι συμπατριῶται, νὰ στέλλετε πολλοὺς ἄλλους νὰ ζητῶσιν ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους τοῦ καρποῦ τούτου τὰ σπέρματα, δὲν εἶναι κοινὴ τοῦ γένους καταισχύνη νὰ ἀποβάλλετε ἐκείνους ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς σας, οἱ ὁποῖοι τὸν φέρουσιν εἰς τοὺς πόδας σας διὰ νὰ τὸν μεταφυτεύσετε εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα;

Ὄχι, φρόνιμοι Χῖοι, τοιαύτην ἀξιοθρήνητον καταισχύνην δὲν θέλετε συγχωρήσει νὰ πάθῃ ἡ Ἑλλάς. Φαντάσθητε ὅτι τὴν πατρίδα τόσων ἐνδόξων ἀνδρῶν, ποιητῶν, ῥητόρων, ἱστορικῶν, φιλοσόφων, ἰατρῶν, στρατηγῶν, νομοθετῶν, ἡρώων, πάσης τέχνης καὶ σοφίας τεχνιτῶν καὶ διδασκάλων, τὴν βλέπετε παροῦσαν εἰς τὴν συνέλευσίν σας, γυμνήν, καταπληγωμένην, δείχνουσαν τοὺς μὲ τοὺς ὁποίους σᾶς ἔθρεψε μαστούς της, καὶ ζητοῦσαν ἀπὸ σᾶς διὰ τὰ χρεωστούμενα τροφεῖα νὰ σκεπάσετε τὴν γύμνωσιν, νὰ θεραπεύσετε τὰς πληγάς της, νὰ φράξετε τῶν ἐχθρῶν της τὰ στόματα. Φαντάσθητε, ὅτι ὅλοι οἱ προειρημένοι ἔνδοξοι ἄνδρες τῆς ἀδόξου τῆς σήμερον Ἑλλάδος ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὰ μνήματα, καὶ παραστέκονται ἀοράτως εἰς τῶν Χίων τὴν συνέλευσιν, καὶ προσμένουν νὰ ἀκούσωσι τί μέλλετε ν' ἀποφασίσετε· συλλογίσθητε μὲ πόσην χαράν, ἐὰν ἡ ἀπόφασίς σας ἦναι ἀξία τῆς Ἑλλάδος, μὲ πόσην ἀγανάκτησιν, ἐὰν ἦναι ἀναξία, θέλουν ἐπιστρέψειν εἰς τὴν κατοικίαν τῶν νεκρῶν. Ἐὰν οἱ Σμυρ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Θέρμου

ροι κλείωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰς πληγάς, καὶ φράσ-
σι τὰ αὐτία των εἰς τὰς ὀδυνηρὰς φωνὰς τῆς πατρί-
ς καὶ μητρός των, δείξατε σεῖς μὲ τὴν εἰς αὐτὴν χρεω-
στουμένην εὐσπλαγχνίαν, καὶ τὴν εἰς τὰ ὀρφανὰ ἀπαί-
ητα παιδάρια τῶν Σμυρναίων φιλανθρωπίαν, ὅτι εἶσθε
γήσια τῆς Ἑλλάδος γεννήματα.

Ἂν ἦναι συγχωρημένον νὰ παραβάλλω τὰ μικρὰ μὲ
τὰ μεγάλα, τὴν εὐτελῆ μου φωνὴν μὲ τὴν φωνὴν τῆς
πατρίδος, τὰ δάκρυά μου μὲ τὰ δάκρυα τῆς Ἑλλάδος,
ναντάσθητε καὶ ἐμὲ τὸν γέροντα συμπατριώτην σας πα-
ρόντα εἰς τὴν συνέλευσίν σας, λέγοντα διὰ ζώσης φωνῆς
ὅσα τὸ μεταξύ μας διάστημα μ' ἀναγκάζει νὰ σᾶς γράφω,
παρακαλοῦντα ὅλους σας κοινῶς, καὶ καθενὸς χωριστὰ
κπαζόμενον καὶ βρέχοντα τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον
με τὰ θερμά μου δάκρυα· διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ,
διὰ τὴν ἀγάπην τῆς κοινῆς πατρίδος, νὰ μὴν ἀκουσθῇ
εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην, μηδὲ νὰ κηρυχθῇ εἰς τὰς
ξωμερίδας ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μας, ὅτι οἱ Σμυρναῖοι,
καταρρονήσαντες τὸ παράδειγμα τῶν γειτόνων Χίων καὶ
Ψαρρωνιατῶν, ἠρνήθησαν τὴν Ἑλληνικὴν συγγένειαν, καὶ
ἐπεφάσισαν νὰ μείνωσιν ἀπαίδευτοι, ὡς νὰ ἦσαν τῶν
ἀγρίων τῆς Ἀφρικῆς ἀπόγονοι.

Περισσότερα δὲν ἔχω νὰ σᾶς εἴπω. Βέβαιος ὅτι δὲν
θέλετε καταισχύνειν ὅσα ἐλπίζω, ὅσα ἐλπίζει ὅλη ἡ Ἑλ-
λὰς ἀπὸ σᾶς, εὔχομαι εἰς ὅλους εὐδαιμονίαν, ἡ ὁποία
μως χωρὶς τὰ φῶτα τῆς παιδείας εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποκτηθῇ.

Κατὰ τὴν 8 Νοεμβρίου 1810.

ΚΟΡΑΗΣ, Ἰατρός, Χῖος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Η'.

Πρὸς Κουμαν.

8.

1810.

« Ἀπορῶ φίλτατε τῆς Σμύρνης εὐεργέτα καὶ δι
σκαλε, ὅτι κατηγορεῖς τὴν σιωπήν μου. Μ' ὅλας μου
γνωστὰς εἰς σὲ ἀσχολίας καὶ τὰς πολλὰς σωματι
ἀσθενείας, τὰς ὁποίας ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ ὥραν
ὥρας αὐξάνει τὸ χαλεπὸν γῆρας, σ' ἔγραψα ὅμως
ἐπιστολὰς ἀκόμη μετὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβες ὀλίγον π
ἀποδημήσης ἀπὸ τὴν Βιέννην.

Ἀπορῶ πρὸς τούτοις ἀναγινώσκων τὴν ἐπιστολήν σο
ὅτι δὲν μ' ἀναφέρεις τίποτε περὶ τῶν αὐτοῦ (ὡς ἔμαθ
ἀπ' ἄλλους) συμβάντων λυπηρῶν μετὰ τὸ κατευόδι
σου. Καὶ συμπεραίνω ὅτι ἢ ἡ φήμη ἦτο ψευδής, ἢ
φιλοσοφία σου μὲ τὸ ἔκρυψε, διὰ νὰ μὴ μὲ λυπήσῃς. Ὅ
ἤθελα μεγάλως λυπηθῆν, εὔκολα τὸ καταλαμβάνεις ἀ
τοὺς μεγάλους ἐπαίνους, τοὺς ὁποίους δίδω εἰς τοὺς Σμυ
ναίους εἰς τὸν δεύτερον τόμον τοῦ Πλουτάρχου, ἴσως
τὰς χεῖράς σου ταύτην τὴν ὥραν.

Ὄχι, φίλε Κούμα, μήτε σύ, μήτε οἱ Σμυρναῖοι, δ
θέλετε μ' ἀποδείξει ψευδῆ πανηγυριστὴν τῆς πρὸς
καλὰ κλίσεως, καὶ προκοπῆς σας, εἰς τῶν ἀλλογενῶν το
ὀφθαλμούς, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν σὲ λανθάνει ὅτι εὑ
σκονται καὶ ἐχθροὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος, εἰς το
ὁποίους μικρὰ ἀφορμὴ ἀρκεῖ διὰ νὰ κατασύρωσι πάλιν
τὰ πηλὰ τὸ δυστυχέστατον τῶν Ἑλλήνων γένος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸ εἶπα πολλάκις, καὶ τὸ ἔγραψα, καὶ πάλιν τὸ λέγω, ορητικὸν πνεῦμα δὲν χρειάζεται εἰς τὴν παροῦσαν τῶν αγμάτων κατάστασιν, διὰ νὰ προβλέψῃ τις, καὶ μὲ ρος νὰ βεβαιώσῃ εἰς τοὺς μὴ προβλέποντας, ὅτι τῆς τισμένης Εὐρώπης τὰ μαθήματα πρέπει νὰ παραδί- νται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἀπαραλλάκτως, καὶ εἰς τὰ εὐνομούμενα τῆς Εὐρώπης ἔθνη. Διὰ τὴν αὐτὴν λοιπὸν ἀνάγκην, καὶ οἱ φίλοι τῆς τιμῆς τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ τὰ δέχωνται, καὶ νὰ τὰ ὑπερασπί- ωσι. διὰ νὰ μὴ δοθῇ μόνον εἰς τοὺς πλησιοχώρους αὐ- ῶν ἡ τιμὴ ὅτι ἐφώτισαν τοὺς ὁμογενεῖς των, καὶ οἱ χθροὶ νὰ μὴ τὰ πολεμῶσιν, ἂν ὄχι δι' ἄλλο, κἂν διὰ τὴν α τῆς κοινῆς παροιμίας φρόνιμον διδαχήν· « Τὸ δὲν θέ- εις ἂν γίνεται, θέλετο καὶ ὡς γίνεται ».

Ἀλλὰ τί λέγω **Ἐχθροί**; Κανεὶς ἦσο βέβαιος φίλε ούμα, ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Σμύρνης, ἐχθρὸς (sic) ῆς τιμῆς τοῦ γένους δὲν εἶναι. Τοὺς γνωρίζω πολλὰ αλα, τοὺς γέροντας, ὅτι μ' αὐτοὺς ἐπέρασα τοὺς πρώ- ους τῆς ζωῆς μου χρόνους· τοὺς νέους, ὅτι τοὺς στοχά- ομαι μιμητὰς τῆς φρονήσεως καὶ τοῦ ζήλου τῶν γε- όντων.

Καὶ τοιούτους γνωρίζων αὐτούς, δὲν ἀμφιβάλλω, φίλε ου, ὅτι προσφέρουσιν εἰς σὲ τὴν χρεωστουμένην εἰς τὰ ητά σου ἤθη καὶ εἰς τὴν προκοπήν, ἀγάπην καὶ τιμήν, αὶ ὅτι σὲ στοχάζονται ὡς δῶρον σταλμένον εἰς αὐτοὺς ὸ τὸν πατέρα τῶν φώτων.

Ὡσαύτως γνωρίζων καὶ σέ, καὶ ἐξ ἰδίας μου πείρας, αὶ ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν ὅσοι σ' ἐγνώρισαν ἄνδρες τί- οι καὶ φωτισμένοι τοῦ γένους, φίλε μου Κούμα, δὲν φιβάλλω ὅτι θέλεις ἀνταμείψει τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀγά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πην τῶν Σμυρναίων μὲ τὸν ζῆλον τοῦ νὰ φωτίσῃς
ἀγαπητά των τέκνα, καὶ νὰ γένῃς εἰς αὐτὰ δεύτερος ἀ
τροφεὺς καὶ πατήρ. Δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἡ διδασκαλ
συνωδευμένη μὲ τὴν φρόνιμον διαγωγήν σου, θέλουν
καταστήσειν ἀγαπητὸν εἰς ὅλους, καὶ πληροφορήσειν ὅλο
ὅτι Παιδεία, Φῶτα, Φιλοσοφία, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦ
προφέρομεν καὶ κηρύττομεν ὡς καλὰ εἰς τὸ γένος,
εἶναι ὀνόματα μάταια

Οὐκ εἰσὶ κόμποι καὶ λόγων εὐμορφίαι·

ἀλλ' ἀληθινὰ καὶ καρποφόρα πράγματα, πρόξενα τιμ
ἀθανάτου εἰς τοὺς τιμῶντας αὐτά, καὶ μεγάλης κατα
σχύνης εἰς τοὺς ὅσοι τὰ στερεύονται.

Τῶν πέντε ἐπιστολῶν τοῦ φίλου Ἀλεξάνδρου, καὶ τῶ
ὅσα μετὰ ταύτας ἔγραψε, καὶ τὸ *Πρακτικὸν* μέρος κάλ
λιστον (ἐπειδὴ εἶναι λογικὸν) καὶ τὸ *Λεκτικόν*, ὅσ
συγχωρεῖ ἡ παροῦσα τῆς γλώσσης ἐποχὴ καὶ κατάστα
σις, καλόν. Ἡ κρίσις μου αὕτη εἶναι χωρὶς πρόληψιν
Ἂν εἶχε μυελὸν εἰς τὴν κεφαλὴν ὁ ἐλεγχόμενος, ἡ μό
ἀνάγνωσις ἔπρεπε νὰ τὸν τρομάξῃ, δίδουσα εἰς αὐτὸν
καταλάβῃ ὅτι ἤρχισε νέα ἐποχὴ εἰς τὸ ἔθνος, « Οὐρανὸ
καινός, καὶ γῆ καινὴ » ἡ ἐποχὴ τῆς ἑνώσεως καὶ συζ
γισις τοῦ Πραγματικοῦ καὶ τοῦ Λεκτικοῦ. Καὶ τὰ δύ
βέβαια εἶναι ἀκόμη ὡς ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ἦναι ὅ
τὰ νεογέννητα· ἀλλ' ὅμως ἐγεννήθησαν, καὶ τὴν αὔξησ
αὐτῶν μηδὲ τῆς κολάσεως οἱ δαίμονες ὅλοι δὲν εἶναι κ
λοὶ νὰ τὴν ἐμποδίσωσι, διότι αἴτιος τῆς εὐτυχεστάτ
ταύτης μεταβολῆς εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός. Καὶ τοῦτο, φῶ
σπούδασε νὰ πληροφορήσῃς τοὺς Σμυρναίους σου,
ὅσοι ὑπερασπίζουσι τὴν παιδείαν καὶ τὸν φωτισμὸν τ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νους, γίνονται συνεργοὶ τοῦ θείου θελήματος. Διὰ τοὺς
ατριμοὺς τοῦ Θεοῦ, βεβαιώσετε πραγματικῶς ὅσους
παίνους ἔγραψα περὶ τῶν Σμυρναίων εἰς τὰ Προλεγό-
ενά μου, διὰ νὰ φράξωμεν τῶν ἐχθρῶν τὰ στόματα.
ῶς ἐμποροῦν οἱ Σμυρναῖοι νὰ θεραπεύσωσι τὸ ἐλάττωμα
οῦ νὰ φανῶσι τρίτοι μετὰ τοὺς Χίους καὶ τοὺς Κυδωνιά-
ας, παρὰ κάμνοντες πράγματα ὠφελιμώτερα (ἂν ἦναι
υνατὸν) εἰς τὴν κοινὴν παιδείαν παρὰ τοὺς Χίους καὶ
ους Κυδωνιάτας.

Ἔχω ἀκόμη πολλὰ νὰ σὲ γράψω, ἀλλ' εἶμαι, ὡς εἶπα
ς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιστολῆς, βαπτισμένος, ἢ μᾶλλον
πεῖν καταποντισμένος εἰς μυρίας ἀσχολίας.

Τοὺς φίλους ὅλους, καὶ τὸν Πρωτοψάλτην ἐξαιρέτως
αιρέτισε ἀπὸ μέρους μου. Μὲ λυπεῖ πολὺ ἡ νόσος του·
ς τὴν ὑποφέρῃ καὶ ἂς τὴν θεραπεύῃ μὲ γεροντικὴν γνῶ-
ιν, ἤγουν μὲ δίαιταν ἀκριβῆ, καὶ μὲ ἰατρικὰ πολλὰ
ὀλίγα. Τυραννοῦμαι κ' ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἀρθριτικὴν νόσον,
ἀλλὰ πλὴν τῆς διαίτης τίποτ' ἄλλο δὲν κάμνω δι' αὐτήν.

Γράφε με ὅσον εἶναι δυνατὸν συχνά, μάλιστα ὁσάκις
χεις τι χαροποιὸν μήνυμα περὶ τῆς προκοπῆς τῶν Σμυρ-
αίων εἰς τὰ καλά. Ὑγίαινε, φίλτατε Κούμα!

Ὁ φίλος
ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Θ'.

Πρὸς ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΝ ΖΩΣΙΜΑΝ.

9.

Ἐκ Παρισίων Αὐγούστου 1811.

Τὴν τιμιότητά σου, κὺρ Ἀναστάσιε, ἅμα καὶ τ
ἀγαπητὸν ἀδελφόν της ἀσπάζομαι.

Τὴν 19 Ἰουνίου ἐπιστολήν της ἔλαβον εἰς τὸν κα
ρόν, καὶ ἄκρως ἐλυπήθην διὰ τὴν κατάστασιν τῆς ὑγεί
της. Εὔχομαι καὶ ἐλπίζω ν' ἀκούσω περὶ ταύτης εἰς τ
ἐξῆς πλέον εὐφρόσυνον ἀγγελίαν.

Κατὰ τὴν πρώτην τοῦ παρόντος ἔλαβα ἀπὸ τοὺ
κυρίους Μοσπινιώτην καὶ Πατρινὸν φρ. **3000** καὶ τὰ
κατεχώρισα εἰς τὸ ἔχειν τοῦ λογαριασμοῦ σας.

Κατὰ τὴν βαν ἔπεμψα εἰς Λειψίαν τοῦ τρίτου τόμο
Πλουτάρχου . . . . . σώμ. 150
Εἰς τοὺς κυρίους Μοσπινιώτην καὶ Πατρινὸν διὰ
τῆς Μασσαλίας σώματα 200
Εἰς Λεΐδα » 20
Εἰς τὸν κ. Στέφανον Παλαιολόγον εἰς Ἀμστελδὰμ. 100
Εἰς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Βασιλείου εἰς Βιέννην. . 100
Ὅλα ταῦτα εἶναι εἰς φύλλα. 576
Τὴν αὐτὴν ἡμέραν πρὸς τὸν κ. Σταῦρον Ἰω. εἰς
Βιέννην 12 εἰς μέγα χαρτίον
38 εἰς μικρὸν »
ραμμένα μόνον καὶ ὄχι στιχωμένα 50
Πρὸς μεταφορὰν . . . 626

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἐκ μεταφορᾶς . . . 626

ὸς τοὺς κυρίους Μοσπινιώτην καὶ Πατρινὸν Κασ-
σέλαν περιέχουσαν τὰ στιχωμένα
1 εἰς Μαροκῖνον κόκκινον χρυσοδεμένον
6 εἰς Μόσχινον πράσινον χρυσ. εἰς μέγα χαρτίον.
7 626

Εἰς μικρὸν χαρτίον
7 εἰς μόσχινον
0 εἰς προβάτινον
8 εἰς κόκκινον ἡμισοδεμένα
2 202
828

Εἰς ταῦτα βλέπετε ὅτι εἶναι 59 σώματα εἰς μέγα
ρτίον, 12 ραμμένα σταλμένα πρὸς τὸν κ. Σταῦρον
ωάννου, καὶ 47 χρυσοδεμένα πρὸς τοὺς ἐν Λιβόρνῳ, εἰς
ὰ ὁποῖα προσθέτοντες ἀκόμη 1 σταλμένον ἀπὸ μέρους
ας πρὸς τὸν κὺρ Ἀλέξανδρον Βασιλείου, ἔχετε σωστὸν
ν ἀριθμὸν 60 σωμάτων εἰς μέγα χαρτίον.

Ἐδῶ κλεισμένος σᾶς πέμπεται καὶ ὁ καθολικὸς λο-
αριασμός κατὰ τὸν ὁποῖον μένετε δανεισταὶ διὰ φρ.
116,90· ἡ ποσότης αὕτη τῶν 2116,90 εἶναι ὅλη (καὶ
ἄν τι περισσότερον) δαπανημένη εἰς τὸν τέταρτον τόμον
οῦ Πλουτάρχου, ὅστις ἤθελεν ἐκδοθῆ καὶ αὐτὸς πρὶν
λειώσει τὸ 1811 ἔτος, ἐὰν εἶχα τὴν ἀναγκαίαν δαπά-
ην· ἀλλὰ τώρα μένει ἕως νὰ λάβετε τὴν παροῦσαν μου,
ὰ νὰ μὲ ἀποκριθῆτε. Ἐὰν εἶχα ἐκ τῶν ἐμῶν βέβαια
ὰν ἤθελα διακόψει τὸν τύπον· ἀλλ' ἡ κατάστασίς μου
ὸλις ἐξαρκεῖ εἰς τὰς μερικάς μου χρείας. Τοῦ τετάρτου
όμου εἶναι σχεδὸν ὅλον τὸ κείμενον τυπωμένον· ἀλλὰ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μένουσιν ἀκόμη αἱ σημειώσεις, τὰ Προλεγόμενα κα
χαλκογραφίαι.

Εἰς τὴν ὄπισθεν σελίδα βλέπετε, ὅτι τὰ διὰ τὴν Μ
χαν διωρισμένα 100 σώματα ἐστάλησαν εἰς Ἀμστελ
πρὸς τὸν κ. Στέφανον Παλαιολόγον. Τοῦτο ἔγινε, ὅ
ὁ κὺρ Δημήτριος Σκυλίτσης ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀ
κεν ἀκόμη καὶ 4 πάλας προσταλμένα βιβλία ἀπ' ἐμὲ
λογαριασμόν σας, εἰς τὴν φροντίδα τοῦ Παλαιολό
Γράψατε λοιπὸν πρὸς αὐτὸν τώρα νὰ τὰ οἰκονομήσῃ κ
τὴν θέλησίν σας.

Ἐκάμετε φρόνιμα νὰ διορίσετε τὸν κύριον Ἀλέξανδ
Βασιλείου (ἐπειδὴ ἀναχωρεῖ ὁ κ. Σταῦρος Ἰωάννου)
τὴν διοίκησιν τῶν βιβλίων· καὶ ἐλπίζω, ἤ μᾶλλον εἶ
βέβαιος, ὅτι δὲν θέλει ἀποβάλει τὸ ζήτημά σας, καὶ
τὴν πρὸς σᾶς ἔντιμον ὑπόληψιν, καὶ διὰ τὴν πρὸς
ἀγάπην του. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ, φίλοι, πρέπει,
καὶ ἄλλοτε σᾶς ἔγραψα, νὰ διορίσετε τὸν Βιβλιοπώλ
τῆς Λειψίας ὀνομαζόμενον Paul Jacques Berron, κ
τὸν Βιβλιοπώλην τῆς Λεΐδας ὀνομαζόμενον I. J. Luch
mans, νὰ ἀναφέρωνται περὶ τῆς πωλήσεως τῆς Ἑλλ
νικῆς Βιβλιοθήκης πρὸς τὸν κὺρ Ἀλέξανδρον. Εἶναι ἀμ
τία, καὶ τρόπον τινὰ καὶ χλευασία μας, νὰ μένωσι τό
ἀριθμὸς βιβλίων εἰς χεῖρας των ἀπώλητα. Εἰς τὸν ὁ
κὸν λογαριασμὸν βλέπετε, ὅτι ὁ κὺρ Ἀλέξανδρος μὲ ἐ
βασε πάλιν ἀπὸ πώλησιν βιβλίων σας φρ. 1140. Β
πετε πρὸς τούτοις καὶ εἰς τοῦτον καὶ εἰς τὸν πρὸ τού
λογαριασμόν, ὅτι κ' ἐγὼ πωλῶ ἐδῶ ἀπὸ καιρὸν εἰς κ
ρὸν ὀλίγα τινά. Καὶ ὅμως ἀπὸ τοὺς δύω τούτους βιβλ
πώλας (τὸν τῆς Λειψίας μάλιστα, ὅστις ἔχει τώρα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χείρας του ὑπὲρ τὰς 14000 φράγκα εἰς βιβλία) δὲν μᾶς ἤλθεν ἀκόμη τίποτε μετὰ τόσους χρόνους.

Εἶμαι σχεδὸν βέβαιος, ὅτι μ' ὅλας τὰς δυστυχίας τῆς ἐμπορίας, καὶ μάλιστα τῆς ἐμπορίας τῶν βιβλίων, ἐὰν ἦτο καλῶς οἰκονομημένη ἡ Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη, ἡ πώλησις τῶν τυπωμένων ἤθελε τώρα πληρόνει πολὺ μέρος τῆς δαπάνης τῶν ἀτυπώτων, καὶ μετὰ χρόνους τινὰς ἴσως καὶ σᾶς ἐλευθερώσει παντάπασιν ἀπὸ πᾶσαν δαπάνην.

Ἐγώ, καθὼς καὶ ἄλλοτε σᾶς εἶπα, ἐπειδὴ ἔγραψα εἰς τοὺς ῥηθέντας βιβλιοπώλας νὰ γροικῶνται μὲ τὸν μακαρίτην ἀδελφόν σας, δὲν ἔχω πλέον δικαίωμα νὰ τοὺς ζητῶ λογαριασμούς. Ἀλλ' ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα θεραπείαν ἤτις εἶναι μὲ φαίνεται αὕτη. Νὰ γράψῃς ἡ τιμιότης σου ἀμέσως, ἢ οἱ κύριοι Μοσπινιώτης καὶ Πατρινός, οἱ ἐπίτροποι τοῦ Μακαρίτου, πρὸς μὲν τὸν βιβλιοπώλην τῆς Λειψίας νὰ γροικᾶται εἰς τὸ ἑξῆς μὲ τὸν κὺρ Ἀλέξανδρον Βασιλείου, πρὸς δὲ τὸν τῆς Λεΐδας, ἢ ἀμέσως μὲ τὸν κὺρ Ἀλέξανδρον, ἢ μὲ τὸν ἐν Ἀμστελδὰμ κύρ. Στέφανον Παλαιολόγον, καὶ ὁ Παλαιολόγος μὲ τὸν Ἀλέξανδρον. Τὰ δὲ τῆς Ἰταλίας, λέγω τὸν βιβλιοπώλην τῆς Βενετίας, καὶ τὸν (ἀνίσως ἔστειλε κ' ἐκεῖ ὁ μακαρίτης) τῆς Φλωρεντίας, θέλετε παραδώσει εἰς φροντίδα τῶν κ. Μοσπινιώτου καὶ Πατρινοῦ, ἢ ἄλλου τινὸς σας φίλου.

Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ προσμένων εἴδησιν χαρμοσυνωτέραν περὶ τῆς ὑγείας σου, καὶ ἀργύρια διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ τετάρτου τόμου, μένω εἰς τὰς προστα-γάς της ὅλος.

ΚΟΡΑΗΣ.

Ἐλησμόνησα νὰ σᾶς κοινοποιήσω πρᾶγμα ἀναγκαῖον. Τὸ κράτος ἔβαλε νέον δόσιμον εἰς τὸν τύπον τῶν βιβλίων·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἤγουν εἰς κάθε ἐκδιδόμενον βιβλίον, νὰ δίδωνται εἰς κ
κράτος 5 σώματα, ἔπειτα νὰ πληρόνεται τόσον ἡ κά
κόλλα, ὅσας κόλλας ἔχει τυπωμένας τὸ βιβλίον. Καὶ τ
μὲν τῶν 5 σωμάτων δὲν εἶναι τίποτε τὰ ἔδωκα καὶ θέλ
τὰ δίδει εἰς τὸ ἑξῆς· τὸ δὲ τῆς κόλλας εἶναι βαρύ, ἐπειδ
κάθε ἔκδοσις 1000 σωμάτων ἐμπορεῖ νὰ πληρώσῃ ἀπ
200 ἕως 400 φρ. κατὰ τὸ πάχος τοῦ βιβλίου. Κατ' εὐ
τυχίαν διὰ μεσιτείας φίλου τινὸς κραταιοῦ ἐλευθερώθη
ἀπὸ τὸ δόσιμον διὰ τὸν τρίτον τοῦτον τόμον, καὶ ἐλπίζ
νὰ μ' ἀφήσωσιν ἥσυχον καὶ διὰ τὸν τέταρτον καὶ τοὺ
ἑξῆς, ἐν ὅσῳ ὁ φίλος ἔχει χώραν εἰς τὸν διοικητὴν τῶ
τοιούτων. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἐξεύρω ποῦ ἔχει νὰ καταντήσ
τὸ πρᾶγμα.

10.

Τὴν 23 Αὐγούστου 1813.

Τὴν τιμιότητά σου, κὺρ Ἀναστάσιε, καὶ τοὺς ἀγαπη
τοὺς ἀδελφοὺς ἀσπάζομαι ἀπὸ ψυχῆς.

Τὴν 8 Ἰουνίου ἀπεκρίθην μὲ βραχυλογίαν εἰς τὴν 24
Ἀπριλίου ἐπιστολήν σας, διὰ νὰ φανερώσω μόνον τὴν
παραλαβὴν τῶν 3000 φρ.

Σήμερον σᾶς δίδω τὴν εἴδησιν, ὅτι κατὰ τὴν 7 τοῦ
παρόντος μηνὸς ἔστειλα πρὸς τοὺς κυρίους Μοσπινιώτην
καὶ Πατρινὸν εἰς Λιβόρνον 206 σώματα τοῦ τελειωθέν-
τος πέμπτου τόμου τοῦ Πλουτάρχου εἰς φύλλα, καὶ πρὸς
τὸν Σταῦρον Ἰωάννου εἰς Βιέννην ραμμένα μόνον 50

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σώματα, δηλαδὴ 38 εἰς μικρὸν καὶ 12 εἰς μέγα χαρτίον. Κατὰ τὴν 17 τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς κυρίους Μοσπινιώτην καὶ Πατρινὸν 202 σώματα δεμένα εἰς διάφορα στιχώματα, τῶν ὁποίων 47 εἰς μέγα χαρτίον.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν πρὸς Ἀλέξανδρον Βασιλείου εἰς φύλλα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπρόσθεσα καὶ ἓν σῶμα μεγάλου χαρτίου, δῶρον παρὰ τῆς τιμιότητός σου. Ἔστειλα ὡσαύτως 25 σώματα εἰς τὸν βιβλιοπώλην τῆς Λειψίας καὶ 20 εἰς τὸν βιβλιοπώλην τῆς Λέϊδας, μὲ εἴδησιν νὰ ἀκολουθῶσι δι' αὐτά, ὡς καὶ διὰ τὰ προλαβόντα τὴν διαταγὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Ἐδῶ κλεισμένον σᾶς πέμπω τὸν ὁλικὸν λογαριασμόν, εἰς τὸν ὁποῖον περιέχεται καὶ ὁ λογαριασμὸς τῆς δαπάνης τοῦ πέμπτου τούτου τόμου, κατὰ τὸν ὁποῖον σᾶς μένω χρεώστης 1886,69. Ἀπὸ τὴν ποσότητα ταύτην εἶναι σχεδὸν ἐξοδευμένα φρ. 1000 εἰς τὸν ἕκτον καὶ τελευταῖον τόμον τοῦ Πλουτάρχου . . . . ἀρκετὸν εἶναι ἐὰν πρὸς τὰ Χριστούγεννα μὲ πέμψετε 2000 ἢ 1500 φράγκα. . . . . (περὶ χαλκογραφιῶν).

Περὶ δὲ τῶν στοχασμῶν τοὺς ὁποίους κάμνετε, παραβάλλοντες τοὺς κόπους μου μὲ κόπους ἄλλων, ἄλλο, φίλτατε, δὲν ἀποδείχνουν, πλήν, ὅτι εἶμαι ἀδύνατος νὰ κάμω, ὅτι μὲ εὐκολίαν ἐμποροῦν νὰ πράξωσιν ἄλλοι. Τὴν ὁμολογῶ τὴν ἀδυναμίαν μου ταύτην, καὶ ἐπεθύμουν νὰ τὴν πιστεύσητε καὶ σεῖς. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εὐτύχησαν οἱ λόγοι μου νὰ σᾶς ἐμπνεύσωσι πίστιν, σᾶς παρακαλῶ καὶ φιλικῶς, νὰ μ' ἐξηγήσητε καθαρώτερα τὸ « ὁ καιρὸς μᾶς προστάζει νὰ παύσωμεν ». Ἐὰν ὁ σκοπός σας ἦναι νὰ παύσητε (μετὰ τὸν ἕκτον καὶ τελευταῖον τόμον Πλουτάρχου) τὴν ἐξακολούθησιν τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

δίκαιον εἶναι νὰ μὲ δώσητε σύγκαιρα τὴν εἴδησιν, διὰ νὰ προμηθευθῶ ἢ μὲ ὑπογραφάς, ἢ μὲ τρόπον ἄλλον κανένα, τὰ μέσα διὰ νὰ τὴν ἐξακολουθῶ διὰ λογαριασμόν μου.

Ἐὰν ὅμως δὲν σᾶς ἐκατάλαβα καλά, καὶ θέλετε νὰ ἐξακολουθῇ, ὡς καὶ πρότερον εἰς ὄνομά σας, καὶ πάλιν παρακαλῶ νὰ ἔχω σύγκαιρα εἴδησιν, διὰ νὰ προετοιμάσω κἂν ὅ,τι μέλλω νὰ ἐκδώσω, μετὰ τὸν ἕκτον τόμον. Ἡ ἀδυναμία μου εἰς τὰ τοιαῦτα εἶναι τόση, ὥστε χρειάζομαι πολλὰς καὶ μακρὰς προετοιμασίας διὰ μικρὰ ἀποτελέσματα.

Εἴτε ἐξακολουθήσετε τὴν Βιβλιοθήκην, εἴτε μή, εἶσθε βέβαιοι, ὅτι ὅπως ἂν ἀποφασίσητε, δὲν θέλετε μ' ἐμποδίσει νὰ σᾶς τιμῶ καὶ νὰ σᾶς προβάλλω παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους, ὡς εὐεργέτας τοῦ γένους.

Εἶμαι καὶ γέρων, καὶ φιλάσθενος· καὶ ἂν κατάπαυσιν τοῦ ἔργου μου δὲν θέλω κάμει ἕως οὗ ἀναπνέω τὸν ἀέρα, χρειάζομαι ὅμως ἀνάπαυσιν, ἤγουν νὰ κάμω τὸ ἔργον μου μὲ ἡσυχίαν, χωρὶς ἐξωτερικὴν βίαν ἢ παρακίνησιν. Ἤθελα εἶσθαι ὁ δυστυχέστατος ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν εἰς τοσαύτην ἡλικίαν δὲν ἔκαμνα ἀφ' ἑαυτοῦ μου ὅ,τι συγχωρεῖ ἡ δύναμις μου, ἀλλ' ἑπρόσμενα νὰ μὲ κεντῶσιν ἄλλοι εἰς τὸ χρέος μου.

Ε'. τόμος Παραλλήλων Πλουτάρχου

Εἰς τυπογράφον	φρ.	2608,80
Εἰς χαρτίον	»	735,—
6 χαλκογραφίας	»	720,—
1 — Γραμμικὰ (au trait)	»	35,—
Δημοσθένους		
1 — ἀνακαινισθεῖσαν τοῦ Κλεομέν . .	»	25,—
Πρὸς μεταφορὰν . .	φρ.	4123,80

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

Ἐκ μεταφορᾶς. .	φρ.	4123,80
διὰ τύπωσιν 8000	»	497,40
Ποδοκόπι.	»	16,85
ἀγώγιον μετακομιδὴν	»	14,15
Στοιχωτικὰ 203 τόμων	»	421,—
Ραπτικὰ 12 σωμάτ. Θεοτόκη . . .	»	1,80
διὰ τὰ σταλμένα ἔξοδα	»	68,30
ἐνοίκιον 6 μηνῶν ἐπὶ φρ.	»	100,—
διὰ τὸ $^1/_2$ ἐτησίου 1813.	»	1500,—
	φρ.	6743,30

π. λ/σμὸν	4919,49
Πωλήσεις	710,50
Σταῦρος	3000
φρ.	8629,99
	6743,30
φρ.	1886,69 περισσεύουσι.

Ι'.

Πρὸς ΠΑΤΡΙΝΟΝ.

11.

Ἐκ Παρισίων, 25 Αὐγούστου 1812.

Τιμιώτατε κύριε Πατρινὲ, ἀσπάζομαί σε.

Τὴν 27 Ἰουνίου ἐπιστολήν σου ἔλαβον διὰ τοῦ Μασταλιώτου Γάλλου· καὶ ἀποκρινόμενος ἀρχίζω ἀπὸ τὰ κυριώτερα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ὁ Πρόδρομος τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης πωλεῖται ἀπὸ τοὺς Βιβλιοπώλας εἰς τὸ κοινὸν. . . . φρ. 12
Ἰσοκράτους οἱ δύο τόμοι ἐντάμα . . . . » 21
Πλουτάρχου ἕκαστος τόμος. . . . . » 18
(Ἔχεις αὐτοῦ τρεῖς, καὶ ὁ τέταρτος πιθανὸν ὅτι ἔφθασε ταύτην τὴν ὥραν εἰς τὸν Fauriel τῆς Μασσαλίας).
Ὁ Πολύαινος (ὡς ὁ Πρόδρομος) . . . . » 12
Ὁ Αἴσωπος . . . . . » 14

Ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς ἕκαστον τόμον λαμβάνουσιν οἱ βιβλιοπῶλαι 30 σολδία commissione (τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ὀνομάζουσι remise) καὶ παρεκτὸς ταύτης εἰς πᾶσαν δωδεκάδα δωρεὰν τὸ δέκατον τρίτον, διὰ τὸν Πρόδρομον καὶ Ἰσοκράτην καὶ Πολύαινον· 40 δὲ σολδία διὰ τὸν Πλούταρχον καὶ Αἴσωπον, καὶ τὸ δέκατον τρίτον ὁμοίως, καταντῶσιν αἱ τιμαὶ καθαραὶ διὰ τοὺς κυρίους Ζωσιμάδας, κατὰ τὴν ἑξῆς ὑποτύπωσιν·

Ὁ Πρόδρομος σχεδὸν . . . . . φρ. 9,60
Ἰσοκράτους οἱ δύο τόμοι . . . . . » 16,70
Πλουτάρχου ἕκαστος τόμος . . . . » 14,75
Πολύαινος (ὡς ὁ Πρόδρομος) . . . . » 9,60
Αἴσωπος. . . . . » 11,05

Ταῦτα καθαρὰ λαμβάνω ἀπὸ τοὺς Παρισινοὺς Βιβλιοπώλας, διὰ δὲ τὰ αὐτοῦ καὶ εἰς ἄλλα μέρη πεμπόμενα εἶναι περιπλέον ἡ δαπάνη παλῶν, σανδυκίων καὶ ἀγωγίου.

Μ' ὅλα ταῦτα εἶσθε κύριοι μετὰ τῆς βουλῆς καὶ θελήσεως τοῦ Κυρίου Ζωσιμᾶ, διὰ νὰ εὐκολύνετε τὴν πώλη-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιν, νὰ παραβλέψετε τὰ τοιαῦτα, διὰ μόνην ὅμως τὴν Ἑλλάδα, εἰς ὠφέλειαν τῶν ὁμογενῶν. Αὐτοῦ, ἂν πωλήσετε τί, δὲν πρέπει νὰ καταβιβάσετε τὴν τιμήν· ἀλλέως μανθάνοντές το οἱ ἐδῶ Βιβλιοπῶλαι θέλουν μ' ἀναγκάσει νὰ τὴν καταβιβάσω καὶ ἐγώ.

Κάμε το, διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ! φίλε, σκόρπισε μερικὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ πώλησιν. Ἀναλύομαι ὡς κηρός, ὅταν ἀκούω ὅτι μετὰ τόσους χρόνους οἱ πρῶτοι τόμοι τῆς Βιβλιοθήκης εἰς τὰ περισσότερα τῶν ἐκεῖ σχολείων εἶναι ἀκόμη ἀγνώριστοι. Νὰ κοπιάζω πλέον ἀπ' ὅ,τι συγχωρεῖ τὸ ἀσθενές μου γῆρας, καὶ νὰ μὴν ἔχω κἂν τὴν εὐχαρίστησιν ὅτι οἱ κόποι μου προξενοῦν καμμίαν ὠφέλειαν! Τοῦτο εἶναι ὀργὴ καὶ κατάρα Θεοῦ δι' ἐμέ. Ἀλλὰ μηδὲ διὰ τοὺς Ζωσιμάδας δὲν εἶναι εὐλογία. Αὐτοὶ δὲν ἐξοδεύουν τὰ ἀργύριά των διὰ νὰ φυλάττωσι βιβλία εἰς τὰ πανδύκια μὲ κίνδυνον φθορᾶς. Δαπανοῦν οἱ φιλογενεῖς ἄνθρωποι εἰς ὠφέλειαν τῆς Ἑλλάδος· καὶ τότε εὐλογεῖ καὶ δέχεται τὴν δωρεὰν αὐτῶν ὁ οὐρανός, ὅταν κτυπῇ εἰς τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον τὴν κάμνουσι. Ταῦτα λέγω, φίλε, μὴ νομίσῃς, ὅτι φαντάζομαι τοὺς κόπους μου μέγα τι. Οἱ κόποι μου εἶναι εὐτελέστατοι, ἀλλ' ἡ πτωχεία καὶ γύμνωσις τῆς ἀθλίας Ἑλλάδος εἶναι τόσον ἐλεεινή, ὥστ' ἔχει χρείαν καὶ ἀπὸ τὰ πλέον εὐτελῆ ἐνδύματα. Ἕως λοιπὸν νὰ γεννηθῶσιν οἱ πλουσιώτεροι εἰς τὴν σοφίαν, νὰ τὴν στολίσωσι μὲ τὰ λαμπρά, εἶναι χρέος ἀπαραίτητον ὅλων ἡμῶν νὰ σκεπάσωμεν τὴν γύμνωσίν της, quand même ce ne seroit qu'avec des guenilles.

Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὸν συσταθέντα ἀπὸ τὸν Πατριῶνα εἰς τὸν Κοραῆν. Ἀπὸ τὸν Κυνικὸν Διογένην ἐζήτησέ τις ἐπιστολὴν συστατικήν, καὶ ὁ Διογένης τὸν ἔδωκε τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὀλιγόστιχον ταύτην σύστασιν. «Ὁ κομιστὴς τῆς παρού-
σης ἐπιστολῆς, ὅτι μὲν εἶναι ἄνθρωπος, θέλεις τὸ γνωρί-
σειν ἀπὸ τὴν ὄψιν του· ἐὰν δὲ ἦναι καὶ χρήσιμος ἄνθρω-
πος, θέλεις τὸ καταλάβειν ἀπὸ τὴν συναναστροφήν του.
Ἀπὸ τὴν ὀλίγην συναναστροφὴν δὲν ἐκατάλαβα μήτε
καλὸν μήτε κακὸν τίποτε. Τοῦτο μόνον ἀποροῦσα, πῶς
αὐτὸς εἰς τόσην ἀπορίαν εὑρισκόμενος, ὥστε οὐδὲ τὰ ἔξοδα
τοῦ ταξειδίου νὰ ἔχῃ, ἀλλὰ νὰ ἀναγκασθῇ, ὅταν ἐκενώθη
εἰς τοὺς Παρισίους, νὰ ἀφήσῃ εἰς τὴν Διλιγέντζαν ἐνέ-
χυρον τὸ σανδύκιόν του, πῶς λέγω, μὲ τόσην πτωχείαν
ἀπεκότησε νὰ σηκώσῃ τὸ σίδηρον καὶ ν' ἀνοίξῃ τὰ πάντα
του πρὸς τοὺς Παρισίους, ὡς νὰ ἤρχετο εἰς τὰ πατρογο-
νικά του. Ἄλλη ἀπορία, πῶς σεῖς οἱ πολλοὶ καὶ πλού-
σιοι, ἔχοντες καὶ κοινὸν ἐκκλησίας εἰς κατάστασιν νὰ
βοηθῇ τοὺς ξένους, ἐπέμψατε ξένον ἀβοήθητον εἰς ἡμᾶς
τοὺς ὀλίγους καὶ ἀνεκκλησιάστους. Ὡς τόσον, διὰ νὰ
μὴν ἀπατηθῶ εἰς τὴν κρίσιν μου ζητῶν νὰ λύσω τὰς ἀπο-
ρίας μου, καὶ ἐπειδὴ ἐρχόμενος τὴν δευτέραν φορὰν μὲ
εἶπεν ἀπροσδοκήτως, ὅτι ἀπέτυχε τόσον τὰς ἐλπίδας του,
ὥστ' ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν αὐτοῦ, τὸν ἐσυμβού-
λευσα τὰ πρέποντα, τὸν ἔδωκα καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματός
μου ὅ,τι μ' ἐσυγχώρησαν αἱ περιστάσεις, καὶ γραμματί-
διον πρὸς τὸν Στεφανάκην (ὅστις σὲ προσκυνεῖ), διὰ νὰ
εὕρῃ τὸν τρόπον νὰ τοῦ συνάξῃ τίποτε καὶ ἀπὸ ἄλλους
διὰ τὴν δαπάνην τῆς ἐπιστροφῆς του. Ὁ Στεφανάκης
ἦλθε προχθὲς εἰς ἐμέ, καὶ ἔκαμε τὰ δυνατά του νὰ τὸν
προξενήσῃ βοήθειαν· ἀλλὰ μ' εἶπεν ἐνταυτῷ ὅτι ὁ ξένος
οὗτος καὶ ἄπορος εἶναι Γάλλος, καὶ χειρουργοῦ Γάλλου
υἱὸς κατοικοῦντος εἰς τὴν Μασσαλίαν, γεννημένος ὅμως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς τὰς Ἀθήνας. Ταῦτα ἔμαθα ἕως τώρα περὶ αὐτοῦ ἀπὸ τὸν Στεφανάκην, καὶ ὄχι τι περισσότερον.

Ὁ ταχυδρόμος μὲ βιάζει νὰ κάμω τέλος τῆς ἐπιστολῆς. Σ' εὔχομαι ὅλα τὰ ἀγαθά!

Εἰς τὰς προσταγάς σου πρόθυμος
ΚΟΡΑΗΣ

12.

Ἐκ Παρισίων 17 Ὀκτωβρίου 1814.

Τιμιώτατε κύριε Πατρικέ,

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐλπίζω νὰ σὲ στείλω τὴν συνειθισμένην ποσότητα τοῦ ἕκτου καὶ τελευταίου τόμου τοῦ Πλουτάρχου διὰ τοὺς Κυρίους Ζωσιμάδας. Τοῦ πέμπτου (τὸν ὁποῖον ἔστειλα διὰ Μασσαλίας, ὡς μέλλω νὰ στείλω καὶ τὸν ἕκτον) τὴν παραλαβὴν δὲν μ' ἐσημείωσες. Τῆς παρούσης ὑπόθεσις εἶναι νὰ σ' ἐρωτήσω, ἂν ἀγαπῶσιν οἱ αὐτοῦ ὑπογραμμένοι διὰ τὸν Παυσανίαν νὰ πέμψω ἐνταυτῷ (μὴν ἔχων ἄλλην ἀφορμὴν) καὶ τὸν πρῶτον τόμον τοῦ Παυσανίου. Ἐδῶ κλεισμένον εὑρίσκεις τὸν αὐτόθεν εἰς τὸν καιρὸν πεμφθέντα κατάλογον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔσβεσε τὄνομα τοῦ Μακαρίτου Μιχαὴλ ὁ θάνατος. Ὁ Παυσανίας ἦτο νὰ ἐκδίδεται δύο τόμους τὴν φοράν· ἀλλ' ὅμως διὰ νὰ μὴ προσμένωσι πολὺ οἱ ὑπογραμμένοι, ἀπεφάσισεν ὁ ἐκδότης νὰ τὸν δίδῃ ἕνα τὴν φοράν. Ὅθεν ἀντὶ 20 φρ. διὰ τοὺς δύο τόμους, δὲν ἔχουν νὰ πληρώσωσι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πλὴν 10 φρ. διὰ καθένα χωριστά. Τὸ σύγγραμμα ὁλ
θέλει εἶσθαι εἰς τόμους ἓξ. καὶ μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ κειμέν
θέλει ἔχει καὶ τὴν γαλλικὴν μετάφρασιν. Ὅτι εἶναι ἀξι
λογον καὶ χρησιμώτατον εἰς ἡμᾶς μάλιστα, εἶναι περιττ
νὰ τὸ εἴπω. Ἐὰν αὐτοῦ εὑρίσκονται καὶ ἄλλοι ἐπιθυμοῦν
τες νὰ ὑπογράψωσι, λάβε νὰ ζήσῃς τὸν κόπον νὰ μὲ τοὺ
σημειώσῃς, διὰ νὰ στείλω ἐνταυτῷ τὴν χρειαζομένην τῶν
σωμάτων ποσότητα. Ἡ ὑπογραφὴ εἶναι ἀνοικτὴ ἕως τ
τέλος τοῦ χρόνου· ὅστις ἕως τότε δὲν εἶναι ὑπογραμμέ
νος, μέλλει νὰ πληρώσῃ 12 (ἀντὶ 10) φρ. τὸν κάθ
τόμον.

Ἐὰν διὰ τὰς ἐμπορικὰς ἀσχολίας, ἢ ἄλλας αἰτίας
δὲν εὐκαιρῇς νὰ φροντίσῃς περὶ τούτου, κάμε με τὴν χά
ριν νὰ ζήσῃς! νὰ δώσῃς τὴν φροντίδα εἰς τὸν φίλον κύριον
Σπανιολάκην, τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι.

Ἀσπαζόμενος σ' εὔχομαι εὐτυχίαν μακροχρόνιον.

Εἷς τὰς προσταγάς σου πρόθυμος
ΚΟΡΑΗΣ.

13.

Ἐκ Παρισίων, 29 Δεκεμβρίου, 1814.

Κύριε Ἀλέξανδρε!

Τὴν τιμιότητά σου φιλικῶς ἀσπάζομαι. Ἀπὸ τὴν 13
τοῦ παρόντος ἐπιστολήν της, μανθάνω μὲ λύπην καὶ
ἀπορίαν μου, ὅτι μ' ἔγραψε πρὸ ταύτης καὶ ἄλλην κατὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ην 4 Νοεμβρίου. Δὲν τὴν ἔλαβα, φίλε, καὶ ἡ ἀπώλειά
ης ἐστάθη αἰτία νὰ κρατήσω ἐδῶ ὑπὲρ τὸ πρέπον τὸν
τον τόμον Πλουτάρχου, προσμένων ἀπόκρισίν της, διὰ
α στείλω ὁμοῦ μὲ αὐτὸν καὶ τοὺς Παυσανίας, ἐπειδὴ
ρόπον ἄλλον ἀνέξοδον νὰ τοὺς πέμψω δὲν εἶχα.

Τέλος πάντων ἀπεφάσισα τὴν ἀποστολὴν τοῦ ῥηθέν-
ας ἕκτου τόμου, ἥτις ἔγινε κατὰ τὴν 12 τοῦ παρόντος
ους τὸν Fauriel τῆς Μασσαλίας εἰς μίαν Πάλαν σημειω-
ένην AZ N° 4 καὶ περιέχουσαν 200 σώματα εἰς φύλλα
αὶ 6 σώματα ῥαμμένα ἕκτου τόμου Πλουτάρχου (περι-
γομένων ἐνταυτῷ καὶ τῶν ἀναγκαίων εἰκόνων), καὶ ἓν
ανδύκιον σημειωμένον AZ N° 5 καὶ περιέχον ἄλλα 202
ώματα τοῦ αὐτοῦ Πλουτάρχου δεμένα εἰς διάφορα στι-
ώματα, ὡς ἐκεῖνα τοῦ πέμπτου τόμου. Πρὸς τὸν Fauriel
δόθη εἴδησις ἀπὸ τὸν βιβλιοπώλην ν' ἀκολουθήσῃ διὰ
ῃ σανδύκιον, ὡς καὶ διὰ τὴν Πάλαν τὴν διαταγὴν τῶν
ωρίων Μοσπινιώτου καὶ Πατρινοῦ. Καὶ κατ' αὐτὸ θέ-
ατε τὸν διορίσειν νὰ τὰ κατευοδώσῃ αὐτοῦ.

Ἡ αὐτὴ ἔλλειψις ἐπιστολῆς σου δὲν μ' ἐσυγχώρησε νὰ
άλω εἰς τὸ σανδύκιον πλὴν μόνους πέντε Παυσανίας
εριεχομένους εἰς ἰδίαν δέσμην σημειωμένην μὲ ὄνομα
οῦ κυρίου Σπανιολάκη. Μοιράσετέ τους λοιπόν, ὡς ἀγα-
πᾶτε, καὶ ἂν ἔχετε χρείαν πλειοτέρων, φρόντισε, νὰ ζή-
σῃς! νὰ μὲ σημειώσῃς καὶ πῶς ἔχω νὰ σὲ τοὺς στείλω.
Διὰ τοὺς στελλομένους 5 ἐπλήρωσα 50 φράγκα κατὰ τὸν
διορισμὸν τῆς ὑπογραφῆς, τὸν ὁποῖον εἰς τὴν παροῦσαν
κλεισμένον ἔχεις.

Πέμπω εἰς τὴν πόσταν νὰ ἐρωτήσω περὶ τῆς χαμένης
πιστολῆς. Ἂν εὑρεθῇ, θέλω σᾶς δώσειν τὴν εἴδησιν περὶ
ῶν 5000 γρ. ἀλλέως, κάλλιον εἶναι νὰ τὰ κρατῇς αὐ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τοῦ, ἐπειδὴ μὴν ἔχων τὴν ἐπιστολὴν τῶν Κυδωνιατῶ
οὐδὲ τἀργύριά των ἔχω τί νὰ τὰ κάμω. Ἀπορῶ π
ἐχάθη· ἂν ἦσο ὑποκείμενος εἰς τὰς εἰς ἐμὲ τὸν γέρον
συνήθεις ἀπροσεξίας (distractions), ἤθελα ὑποπτευθῆ
ὅτι ἐλησμόνησες νὰ σημειώσῃς τὴν κατοικίαν μου, r
de Madame n. 5, près de Luxembourg. Ἀλλὰ κ
τούτου δοθέντος, ἔπρεπε νὰ τὴν λάβω, ὡς ἀρκετὰ γν
ρισμένος διὰ τὴν πολυχρόνιον ἐδῶ διατριβήν μου.

Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν!

Ἐκ τᾶς προσταγάς της πρόθυμος.

ΚΟΡΑΗΣ.

Ἂς μὴ παραπονοῦμαι ὁ γηραλαῖος, ἐπειδὴ οἱ νεώτερ
μου εἶναι ὑποκείμενοι εἰς τὰς ὁποίας ἔλεγα distractions
Εὑρέθη τέλος πάντων ἡ ἐπιστολή σου 4 Νοεμβρ. ἀσ
μείωτον ἔχουσα τὴν κατοικίαν μου. Ὅσην χαρὰν μ' ἐπρο
ξένησαν οἱ Κυδωνιᾶται διὰ τὴν εἰς τὰ καλὰ προθυμίαν
των, εἰς τόσην ἔννοιαν καὶ φροντίδα μὲ βάλλουσι διὰ τὸ
εἰς τὸν ὁποῖον μὲ γράφουσι τρόπον. Χωρὶς τῶν ὀργάνω
μὲ ζητοῦν καὶ βιβλία, ἀλλ' ἀνωνύμως, ἀφίνοντες τὴ
ἐκλογὴν εἰς τὴν ἐξουσίαν μου. Ὡς τόσον θέλω οἰκονομή
σειν τὸ συμφερώτερον δι' αὐτούς. Ἀρκεῖ κατὰ τὸ παρὸ
νὰ μὲ ἐμβάσῃς τὸ ἥμισυ τῆς ποσότητος, ἤγουν τὴν ἀξία
2500 γροσίων, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς θέλω φροντίσειν καὶ περ
τῶν λοιπῶν.

Εἰς τὰς ἐπιστολὰς τῶν Κυδωνιατῶν εὗρηκα ἐπιστολὴν
κορασίου χρόνων 15 τὴν ἡλικίαν. Εἶναι ἡ ἀδελφὴ τοῦ
Θεοφίλου ὀνομαζομένη Εὐανθία, ἥτις μὲ ζητεῖ γαλλικόν
τι βιβλίον διὰ νὰ τὸ μεταγλωττίσῃ. Ἂν σὲ εἴπω ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νάγνωσις τῆς ἐπιστολῆς της ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὲ ῥίψῃ
ς ὀλιγοθυμίαν, ἴσως τὸ νομίσῃς ὑπερβολήν. Πίστευσέ το
μως, φίλε, ὡς ἀληθές. Τοιαῦτα ἀπροσδόκητα πράγματα
ς γηραλαίας ψυχὰς τοιαύτην ἐντύπωσιν καὶ τοιοῦτον
εισμὸν φυσικὰ πρέπει νὰ προξενῶσι. Τὰ ἐπρόσμενα·
λλὰ τὰ ἐπρόσμενα 50 χρόνους μετὰ τὸν θάνατόν μου,
αὶ ὅμως τὰ βλέπω πρὶν ἀποθάνω. Πῶς θέλεις νὰ μὴ
ρέλαθῶ! Πρόσθες εἰς ταῦτα τὴν προθυμίαν τῶν καλῶν
ουδωνιατῶν. Πρόσθες ἀκόμη καὶ τὴν προθυμίαν τῶν
ίων, οἱ ὁποῖοι μὲ μόνον ἕνα μου λόγον κινηθέντες συνα-
ροίζουσι βιβλιοθήκην θαυμαστήν, τῆς ὁποίας μέρος προ-
ηθεύω ἐγώ, καὶ μέρος ὁ φίλος μας Ἀλέξανδρος Βασι-
ειου. Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας τοὺς πέμπω καὶ ὄργανα
υσικῆς καὶ χημικῆς κάλλιστα. Ὅλα ταῦτα εἶναι σημεῖα
ναντίρρητα ὅτι ἐξύπνισε τέλος πάντων ἡ ταλαίπωρος
Ἑλλάς. Καὶ ἡ ἐξύπνισις αὕτη προετοιμάζει ἀναγκαίως
αὶ τὴν μέλλουσαν ἐλευθερίαν της.

Ἐξεύρεις, φίλτατε Πατρινέ, διατί ἔκαμα τὴν μακρὰν
αύτην παρέκβασιν; Ἀπὸ τὴν ἐπιστολήν σου ἀπεικάζω,
ὅτι ἐπιθυμεῖς νὰ συνεργήσῃς καὶ σὺ εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ
ποθουμένην, καὶ τώρα ἐνεργουμένην μεταβολὴν τῆς Ἑλ-
λάδος. Μὴν ἀμελήσῃς λοιπόν, φίλε, σ' ἐξορκίζω εἰς τὸ
ερὸν ὄνομα τῆς πατρίδος! νὰ λαμπρύνῃς τὸνομά σου
ζῶν, καὶ νὰ τὸ ἀφήσῃς ἔντιμον καὶ λαμπρὸν εἰς τὴν μνή-
μην τῆς ἐπερχομένης γενεᾶς. Ἡ πρόνοια σ' ἔδωκε τὰ
μέσα. Τὸ ἀργύριον εἶναι μέταλλον ἀχρεῖον, καὶ ἄλλο δὲν
τὸ χωρίζει ἀπὸ τοὺς λίθους, πλὴν ὀλίγη πλειοτέρα στιλ-
πνότης· ἀλλ' εἰς τὰς χεῖρας τοῦ γνωρίζοντος νὰ τὸ με-
ταχειρισθῇ, γίνεται δόξης αἰωνίου ὄργανον. Δὲν θέλουν
νὲ φανῇ οἱ λόγοι μου τολμηροί, ἐὰν συλλογισθῇς, ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δὲν γράφω οὐδὲ λέγω τοιούτους λόγους, πλὴν εἰς τ
ἀξίους νὰ τοὺς ἀκούωσιν. Ὑγίαινε καὶ πάλιν εὐδαιμονῶ

30 Δεκεμβρίου 1814.

14.

Ἐκ Παρισίων, 8 Φεβρουαρίου 1815.

Κύριε Πατρινέ!

Καὶ πάλιν ἀσπάζομαί σου τὴν τιμιότητα. Κατὰ τ
30 Δεκεμβρίου 1814 ἀπεκρίθην εἰς τὴν ἐπιστολήν τ
τὴν 4 Νοεμβρίου, παρακαλῶν νὰ μὲ ἐμβάσῃ τὸ ἥμισ
τῆς ἀξίας τῶν ἀπὸ τοὺς Κυδωνιάτας σταλθέντων γ
5000, διὰ νὰ προμηθεύσω τὰ ζητούμενα παρ' αὐτῶν.

Τὰ παρήγγειλα λοιπόν, καὶ ὡς μὲ εἶπεν ὁ ὀργανοποιὸ
θέλουν εἶσθαι ἕτοιμα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐρχομένου μ
νός. Ἀλλ' ὅμως ἀπόκρισιν ἀκόμη παρὰ τῆς τιμιότητ
σου δὲν ἔχω. Ὅθεν καὶ πάλιν τὴν ἐνθυμίζω, ἐὰν ὅτ
λάβῃ τὴν παροῦσάν μου δὲν ἐφρόντισεν ἀκόμη τὴν ἀπ
στολήν, ἀντὶ τοῦ ἡμίσεως τῆς ἀξίας, νὰ μὲ ἐμβάσῃ ὁλ
κληρον τὴν ἀξίαν τῶν 5000 γρ. Ἐὰν ὅμως μὲ ἔμβασ
κατὰ τὴν ζήτησίν μου μόνον τὸ ἥμισυ, νὰ φροντί
(παρακαλῶ) νὰ ἐμβάσῃ καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ, ἢ κατ' ε
θεῖαν εἰς ἐμέ, ἢ εἰς τὸν ἐν Βιέννῃ κύριον Ἀλέξανδρ
Βασιλείου, ὅπως συμφέρει πλέον ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀργυρίο

Ταῦτα τὴν παρακαλῶ νὰ πράξῃ χωρὶς ἀργοπορία
καί, εὐχόμενος ὑγείαν καὶ εὐδαιμονίαν, μένω.

Εἰς τὰς προσταγάς σου πρόθυμος
ΚΟΡΑΗΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

15.

13 Φεβρουαρίου 1815.

Τιμιώτατε κύριε Πατρινέ,

Εἰς ἀπόκρισιν τῆς ὁποίας μ' ἔγραψες κατὰ τὴν 20 Ἰανουαρίου, ἐδῶ κλεισμένον σὲ πέρπω τὸ προτέστον τῆς μὴ ἀποδοχῆς τῆς συναλλαγματικῆς. Πιθανὸν ἢ μᾶλλον βέβαιον, εἶναι, ὅτι καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ διορία της, δὲν θέλει τὴν πληρώσειν.

Ἡ ἀποτυχία αὕτη, φίλε, μὲ ζαλίζει τὸν ἀσθενῆ καὶ πολυάσχολον γέροντα. Τὰ φυσικὰ καὶ μαθηματικὰ ὄργανα τὰ διὰ τοὺς Κυδωνιάτας ἐπαράγγειλα εὐθύς, ἐπειδὴ ἤμην βέβαιος ὅτι δὲν ἤθελα ἀπαντήσειν οὐδεμίαν δυσκολίαν περὶ τῶν ἀργυρίων. Ὁ ὀργανοποιὸς μὲ ὑπεσχέθη νὰ μὲ τὰ παραδώσῃ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαρτίου. Ὅθεν παρακαλῶ σε (νὰ ζήσῃς!) νὰ μὲ προφθάσῃς ἀργύρια μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ταχυδρόμου.

Εἰς τὴν 7 τοῦ παρόντος σ' ἐπαρεκάλουν νὰ μὲ ἐμβάσῃς τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας τῶν 5000 γρ. τὰ δὲ λοιπὰ νὰ στείλῃς ἢ ἐμὲ ἀμέσως, ἢ τὸν Κ. Ἀλέξανδρον Βασιλείου. Τώρα ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ μὲ ἐμβάσῃς ὁλόκληρον τὴν ποσότητα τὸ γρηγορώτερον, καὶ ἂν ἦναι δυνατόν, ὄχι εἰς συναλλαγματικήν, ἀλλ' εἰς ἁπλῆν διαταγήν, ἢ πρὸς τὸν Μαρτῖνον, ἢ πρὸς ἄλλον τραπεζίτην, νὰ μὲ πληρώσῃ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀποῦ τὴν ἴδῃ. Οὕτω πρᾶξε, παρακαλῶ σε, νὰ μὲ ἐλευθερώσῃς ἀπὸ τὴν ζάλην, μηδὲ νὰ ἀργοστολῇ ἡ πρὸς τοὺς Κυδωνιάτας ἀποστολὴ τῶν ἀναγκαίων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πρόσθες εἰς τὰ μέλλοντα νὰ σταλῶσι τὴν σημειωμένην εἰς τὸ ὄπισθεν τοῦ προτέστου δαπάνην φρ. 6 $^{100}/_{55}$.

Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν!

Εἰς τὰς προσταγάς της ὅλος
ΚΟΡΑΗΣ.

16.

Ἐκ Παρισίων, 4 Ἀπριλίου 1815.

Τιμιώτατε κύριε Πατρινέ!

Ἀσπάζομαί σε φιλικῶς. Τὰς ἐπιστολάς σου τῆς 3 καὶ τῆς 7 Μαρτίου μὲ τὰς πρώτας καὶ δευτέρας δύο συναλλαγματικῶν διὰ φρ. 2347 ἔλαβα· καὶ τὰς ἐδέχθησαν οἱ μέλλοντες νὰ τὰς πληρώσωσιν.

Ἐδῶ κλεισμένην σὲ πέμπω καὶ τὴν προσταχθεῖσαν τῶν 2000 καὶ ἀποβαλθεῖσαν, συνωδευμένην μὲ τὸ προτέστον της. Μὴν ἀργοπορήσῃς λοιπόν, παρακαλῶ, νὰ μ' ἐμβάσῃς καὶ ταύτην τὴν ποσότητα, διὰ νὰ ἐκπληρώσω τὰς παραγγελίας τοῦ Κυδωνιακοῦ γυμνασίου, τῶν ὁποίων μέρος ἐτελειώθη τὸ ἑξῆς.

Δύο σανδύκια σημειωμένα GC N° 1 καὶ 2 μὲ ὄργανα Φυσικῆς, Χημικῆς, Γεωγραφίας καὶ Βιβλία ὀλίγα τινὰ ἐστάλησαν περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαρτίου πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Κ. Πέτρον Σκυλίτζην Ὁμηρίδην. Αὐτὰ ἦσαν διωρισμένα νὰ κατευθυνθῶσιν ἀμέσως εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ Μασσαλίας. Ἀλλ' ἐκρίθη ἔπειτα εὔλογον, συνευδοκοῦν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ς καὶ τοῦ ἐδῶ εὑρεθέντος κατὰ τύχην κυρίου Σταμάτη
οδοκανάκη, νὰ πεμφθῶσι πρῶτον αὐτοῦ, ἔπειτα αὐτό-
ν εἰς Ἑλλάδα.

Ἔγραψα λοιπὸν πρὸς τὸν Ὁμηρίδην, νὰ κατευθύνῃ
τοῦ εἰς ὄνομα τῆς τιμιότητός σου τὰ δύο ταῦτα σαν-
κια, τὰ ὁποῖα καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ τὰ ἀσφαλίσῃ
εθεν ἕως αὐτοῦ διὰ φρ. 2300 ἀπὸ τοὺς θαλασσίους
νδύνους, προσθέσας ἔτι καὶ τοῦτο, ὅτι, ἐὰν διὰ τὰς περι-
άσεις ἦναι πολύτιμος ἡ ἀσφάλισις (sicurtà) ἐκεῖ, νὰ σὲ
γνώσῃ νὰ τὴν ἐνεργήσῃς αὐτοῦ.

Ὅταν σὺν θεῷ λάβῃς τὰ δύο ταῦτα σανδύκια, φρόν-
ατε (νὰ ζήσῃς) νὰ τὰ κινήσῃς αὐτόθεν διὰ τὴν Σμύρνην
ὸς τὸν Κ. Στέφανον Ράλλην, διὰ νὰ τὰ κατευθύνῃ
εθεν εἰς Κυδωνίας. Εὔλογον μὲ φαίνεται νὰ τὰ ἀσφα-
σῃς καὶ πάλιν ἀπὸ τοὺς θαλασσίους κινδύνους διὰ τὸ
πόθεν ἕως ἐκεῖ ταξείδιον.

Προσμένων ἀπόκρισιν καὶ ἀργύρια, σ' εὔχομαι ἀδιά-
πον ὑγείαν καὶ εὐδαιμονίαν!

Εἰς τὰς προσταγάς σου πρόθυμος
ΚΟΡΑΗΣ.

17.

Ἐκ Παρισίων, 5 Μαΐου 1815.

Τιμιώτατε κὺρ Πατριέ!

Ἐδῶ κλεισμένας εὑρίσκεις τὴν πρώτην καὶ τρίτην
ναλλαγματικὴν τῶν 747 φράγκων μὲ τὸ προτέστον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

τῆς μὴ πληρωμῆς των. Τὴν 4 Ἀπριλίου σ' ἔπεμψα
τὴν ἄλλην τῶν 2000 ὁμοίως μὲ προτέστον τῆς μὴ πλ
ρωμῆς των. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας φθάνει καὶ ἡ διορία
τρίτης 1900, ἥτις ἐνδέχεται νὰ λάβῃ τὴν αὐτὴν τύχ
Δὲν ἐμπορεῖς νὰ λογιάσῃς πόσην ζάλην προξενοῦν εἰς
κεφαλήν μου τὰ τοιαῦτα. Ἄλλον νὰ μεμφθῶ δὲν εἶ
δίκαιον παρὰ τὴν τύχην μου. Μ' ὅλον τοῦτο, δὲν
τάχα δυνατὸν νὰ διορίσῃς ἐδῶ τραπεζίτην νὰ μὲ πλ
ρώσῃ τὰς ποσότητας ταύτας, καὶ ἔπειτα αὐτὸς νὰ
σύρῃ διὰ συναλλαγματικῆς ἀπὸ τὴν τιμιότητά σου;

Ὑγίαινε Εὐδαιμονῶν!

Εἰς τὰς προσταγάς της
ΚΟΡΑΗΣ

18.

(Προηγεῖται ἡ ἀνωτέρω, τῆς 5 Μαΐου, ἐν ἀντιγράφ
μετὰ τῆς ὑπογραφῆς καὶ κατόπιν).

17 Μαΐου 1815.

Μετὰ τὴν προσταλθεῖσαν ἐπιστολήν μου (τῆς ὁπ
εἶναι τὸ ἄνω ἀντίγραφον) ἔλαβα τὴν ὁποίαν μ' ἔγρα
τὴν 25 Ἀπριλίου, ὁμοῦ καὶ τὴν ἐγκλεισμένην συναλλ
ματικὴν 2000 φρ. πρὸς τοὺς Perregaux et Lafitte,
ὁποῖοι τὴν ἐδέχθησαν. Ἐπληρώθη καὶ ἡ τῶν 1600
Ἀπορεῖς ὅτι δὲν σ' ἔσυρα πάραυτα τὴν ἀποβαλθεῖ
τῶν 2000 φρ. Ἀλλὰ δὲν ἐξεύρεις, φίλε, μὲ ποῖον ἀ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ηδον ἄνθρωπον ἔχεις νὰ κάμῃς, ἀνάποδον μάλιστα εἰς
ας τοιαύτας χρηματικὰς ληψοδοσίας· πρόσθεσε εἰς τὴν
θεράπευτον ταύτην ἀναποδίαν καὶ τὸ γῆρας, καὶ τὰς
ρροντικὰς ἀσθενείας, καὶ πρὸς τούτοις τὰς καθημερινὰς
ου ἀσχολίας, καὶ θέλεις καταλάβειν, ὅτι οὔτε καιρὸς
τε δύναμις μὲ μένει νὰ ἀσχολῶ τὴν κεφαλήν μου εἰς
λλα παρὰ τὸ ἔργον μου.

Ὁ ἐν Μασσαλίᾳ κύριος Ὁμηρίδης, ἐπειδὴ εὑρίσκετο
κεῖ πλοῖον ἕτοιμον γραικικὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα, μ' ἐρώ-
ησε δι' ἐπιστολῆς, ἂν δὲν ἦτο (ὡς καὶ αὐτὸς τὸ ἔκρινε)
υμφερώτερον νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν γραικὸν ναύκληρον
αὶ τὰ τῶν Κυδωνιατῶν καὶ τὰ τῶν Χίων σανδύκια.
Ὅθεν τὸν ἔγραψα νὰ τὰ παραδώσῃ, γράψας ἐνταυτῷ καὶ
πρὸς τὸν φίλον μου κύριον Βάμβαν (ὅστις τὴν ὥραν ταύ-
ην πιθανὸν ὅτι ἐκατευοδώθη αὐτοῦ μετὰ τοῦ κυρίου Ρο-
ακανάκη) νὰ ἀναιρέσῃ ἢ νὰ ἐπικυρώσῃ αὐτόθεν τὴν εἰς
ὸν Ὁμηρίδην δοθεῖσαν γνώμην μου.

Χαίρω καὶ ὅτι εὑρίσκονται αὐτοῦ νέοι Χῖοι, ἐπαίνου
ὡς λέγεις) ἄξιοι, καὶ ὅτι συγχαίρεις εἰς τὴν κοινὴν καὶ
προσδόκητον εὐτυχίαν τοῦ γένους μας. Δὲν ἔμεινεν ἀμφι-
ολία, πλὴν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν μωρῶν, ἢ τῶν κακῶν,
τι ἔφθασε καὶ τῶν Γραικῶν ὁ καλὸς καιρός· καὶ ἔφθασε
ὲ τόσην ὁρμὴν ὥστε καμμία δύναμις ἀνθρώπινος δὲν
ἶναι πλέον καλὴ νὰ μᾶς ὀπισθοποδίσῃ.

Τὸ *Κορτίζω* εἶναι *Γυρίζω*. Τὸ Creditore κατὰ μὲν
λέξιν εἶναι *Ἐμπιστευτής*· ἀντ' αὐτοῦ ὅμως προσφυέστε-
ον εἶναι νὰ λέγωμεν *Δανειστής*· ὅ,τι δίδῃ τις μὲ σκοπὸν
νὰ τὸ λάβῃ ὀπίσω, τὸ δανείζει. Τὸ Protesto ἔχει λέξιν
ἀπὸ τοὺς παλαιούς. Ἔλεγαν *Διαμαρτυρία*, καὶ τὸ Prote-
stare, *Διαμαρτυρῶ* ἢ *Διαμαρτύρομαι*. Τὸ Data εἶναι

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μηνολόγημα. Κάλλιον ἤθελεν ἴσως εἶσθαι τὸ *Ἡμερολ*
γημα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ βυζαντινὴ διπλωματία, εἰς τ
καιρὸν τῶν ἀναξίων μας γραικορωμαίων αὐτοκρατόρω
ἐμεταχειρίζετο τὴν λέξιν *Μηνολόγημα*, εὔλογον εἶναι ν
τὴν φυλάξωμεν.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι εὐκολομάσητα, ἐπειδὴ σημαίνου
σιν ἐννοίας τὰς ὁποίας εἶχον καὶ οἱ παλαιοί. Ἀλλὰ *Καμ*
βιάλας δὲν ἤξευραν. Πῶς θέλεις λοιπὸν νὰ σοῦ βαπτίσ
τὸν Trattario, λέξιν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἰταλοὺς βά
βαρον; Ὅστις σύρει, ἤγουν δίδει χαρτίον νὰ πληρωθ
εἰς ἄλλην πόλιν, ἀντὶ τοῦ ὁποίου λαμβάνει ἢ ἀργύριον,
τὴν ἀξίαν (valuta) τοῦ ἀργυρίου, εἶναι *Καταλλάκτης*
καὶ τὸ χαρτίον προσφυέστερον καὶ συντομώτερον ἤθελ
ὀνομασθῆν *Καταλλακτὴ* παρὰ συναλλαγματική. Ἀλλ
καὶ ὅστις μέλλει νὰ πληρώσῃ τὴν καταλλακτήν, κ' ἐκεῖ
νος δικαίως *Καταλλάκτης* ὀνομάζεται, ὡς φαίνεται κα
ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν (trattario) τὸ ὁποῖον, ἂν ἐξετάσῃς τὴν
ἀληθῆ σημασίαν του, εἶναι *Σύρτης* πλέον ἁρμόδιον εἰς
τὸν δίδοντα παρὰ εἰς τὸν πληρόνοντα τὴν καταλλακτήν.
Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη ἐδίδαξε τὴν βαρβαρότητα. Il faut ce-
pendant se tirer de cet embarras. Ἐὰν σὲ φαίνεται
(ἢ σᾶς φαίνεται) εὔλογον, ὀνόμαζε τὴν Καμβιάλε, *Καταλ*
λακτήν, (θηλυκῶς), τὸν σύροντα *Καταλλάκτην* (ἀρσενι
κῶς), τὸν μέλλοντα νὰ τὴν πληρώσῃ *Ἀντικαταλλάκτην*
(ἢ βαρβάρως, ὡς οἱ Ἰταλοὶ *Καταλλακτάρην*), τὸ *Κάμ*
βιον, *Καταλλαγήν*, καὶ τὸ *Προτέστον*, *Διαμαρτυρίαν*.
Σ' εὔχομαι εἰς ὅσα πράττεις ἐπιμαρτυρίας, καὶ ὄχι δια-
μαρτυρίας!

Εἰς τὰς προσταγάς σου
ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

19.

Ἐκ Παρισίων, 18 Μαΐου 1815.

Τὴν τιμιότητά σου ἀσπάζομαι!

Χθὲς σ' ἔγραψα κατ' εὐθεῖαν (μεταγράψας καὶ τὸ ἴσον τῆς 5 Μαΐου) εἰς ἀπόκρισιν τῆς ἐπιστολῆς γραμμένης 25 Ἀπριλίου. Ἀπὸ ταύτην μανθάνεις ὅτι ἔλαβα τὴν πρὸς τὸν Perregaux *Καμβιάλε* 2000 φρ., ὅτι μ' ἐπληρώθη τῶν 1608 φρ. καὶ ὅτι σ' ἐστάλθη ὀπίσω μὲ τὸ *προτέτων* τῆς μὴ πληρωμῆς ἡ τῶν 747 φρ.

Φοβούμενος μὴ ἡ ἀνωμαλία τῶν περιστάσεων ἐμποδίσῃ τὴν αὐτοῦ διάβασιν τῆς ἐπιστολῆς μου ἔκρινα εὔλογον νὰ σὲ γράψω καὶ τὴν παροῦσαν διὰ Μασσαλίας.

Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν!

Εἰς τὰς προσταγάς της
ΚΟΡΑΗΣ.

20.

Ἐκ Παρισίων, 11 Ἰουνίου 1815.

Τιμιώτατε κύριε Πατρινέ!

Μετὰ τὴν 17 Μαΐου ἐπιστολήν μου, ἔλαβα τὴν ὁποίαν ἔγραψες εἰς τὴν 26 τοῦ αὐτοῦ, ὁμοῦ καὶ τὸ περιεχό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μενον εἰς αὐτὴν ἐνταλτικὸν ἢ ἐνταλτήριον (mandat) δ
753 φρ. τὰ ὁποῖα ἐπληρώθησαν.

Τὸ σφάλμα δὲν εἶναι μόνου τοῦ Ἀβοκάτου, ἀλλὰ κ
τοῦ τυπογράφου, εἰς τὸν ὁποῖον ἔδωκα διὰ πληρωμ
χρεωστουμένων τυπογραφικῶν ἐξόδων τὴν συναλλαγμ
τικὴν τῶν 747. Ὅθεν ἐὰν αὐτοὶ οἱ δύο ἐφέρθησαν
ζῶα, συμπέρανε ποῖον ὄρνεον ἀκολουθεῖ νὰ ἦμαι ἐγὼ
τὰ τοιαῦτα.

Ὁ τῆς Μασσαλίας Ὁμηρίδης ἔκρινε συντομώτερον κ
οἰκονομικώτερον νὰ παραδώσῃ τὰ δύο σανδύκια τῶν Κ
δωνιατῶν εἰς Ψαριανὸν ναύκληρον ἕτοιμον νὰ πλεύ
διὰ τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπαράδωκε καὶ ἄλλ
13 διὰ τοὺς Χίους. Εἰς τὴν προτέραν μου σ' ἔλεγα ὅ
ὁ Perregaux ἐδέχθη τὴν συναλλαγματικὴν τῶν 200
φρ. ἥτις μέλλει νὰ πληρωθῇ πρὸς τὸ τέλος τοῦ παρόντ
μηνός.

Ἀπὸ τὴν σιωπήν σου συμπεραίνω, ὅτι δὲν ἐκατευώ
δόθησαν ἀκόμη αὐτοῦ οἱ καλοὶ καὶ πιστοί μου φίλοι,
μέλλων νὰ σχολαρχήσῃ εἰς τὴν Χίον Βάμβας, καὶ ὁ συνα
δοιπόρος του Σταμάτης Ροδοκανάκης. Ἀπορῶ πολὺ δι
τὴν ἀργοπορίαν των. Ἄσπασαι, νὰ ζήσῃς! ἀπὸ μέρο
μου καὶ αὐτοὺς καὶ τὸν κὺρ Θωμᾶν Σπανιολάκην.

Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν!

Εἰς τὰς προσταγάς της πρόθυμος δ
ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΑ'.

Πρὸς Κ. ΒΑΡΔΑΛΑΧΟΝ.

21.

24 Ἰουνίου 1814.

Τὴν σοφολογιότητά σου ἀσπάζομαι φιλικῶς. Μὴ μεμ-
φθῇς παρακαλῶ σε, τῆς πρὸς τὴν ἐπιστολήν σου ἀποκρί-
σεώς μου ταύτης μήτε τὴν τάξιν μήτε τὸν λακωνισμόν.
Πίστευσον, ὅτι εἶσαι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀλίγων ἐκείνων,
τοὺς ὁποίους καὶ τιμῶ, καὶ ἀγαπῶ, ὡς ἀδόλως ἐπιθυμοῦν-
τας τὴν ἀνάστασιν τῆς ἐλεεινῆς ἡμῶν νεκρᾶς Πατρίδος.
Ἀλλὰ τὸ ἐπιθυμητόν, πρὶν ἔλθῃ, καὶ ἀνυπόφορον, ἀφοῦ
μᾶς καταπλακώσῃ, γῆρας μ' ἐμποδίζει νὰ δείξω διὰ
πολλῶν λόγων τῆς ψυχῆς μου τὴν πολλὴν προθυμίαν.

Χαίρω, ὅτι ὀρθοδοξεῖς εἰς τὰ δόγματα τῆς φιλολογι-
κῆς θρησκείας, κρίνων ὠφελίμους καὶ τὰς πολλὰς τῶν
αὐτῶν συγγραφέων ἐκδόσεις, καὶ ἀναγκαίας τὰς εἰς τὴν
κοινὴν γλῶσσαν μεταφράσεις. Ἀπόδειξις τῆς ὠφελείας
τῶν πρώτων εἶναι, ὅτι καὶ μὲ τὰς πολλὰς ταύτας ἐκδό-
σεις μένουσιν ἀκόμη εἰς τοὺς ἐκδομένους συγγραφεῖς πολ-
λοὶ τόποι χρείαν ἔχοντες διορθώσεως ἢ ἐξηγήσεως, καὶ
προσμένοντες νέον ἐκδότην.

Χωρὶς τὰς δευτέρας, ὅστις ἐλπίζει γλώσσης διόρθωσιν,
ἢ Ἔθνους παιδείαν, εἶναι ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν ἐκείνων, περὶ
τῶν ὁποίων λέγεται τὸ « Ἐλπίδες βόσκουσι τοὺς κενοὺς
τῶν βροτῶν ».

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

Ἀρκετὰ εἶναι ὅσα ἔχεις βοηθήματα εἰς τὴν μετάφρα
σιν τοῦ Ξενοφῶντος, καὶ δὲν σὲ λείπει ἄλλο, πλὴν τὸ πα
μικροῦ ἐκδοθὲν ἐδῶ μέρος ἀπὸ τὸν Courier, περιέχον
ΠΕΡΙ ΙΠΠΙΚΗΣ καὶ τὸν ΙΠΠΑΡΧΙΚΟΝ κείμενον καὶ μετ
φρασιν Γαλλικὴν μὲ σημειώσεις. Ὁ Λαρχέρος μετέφρα
πρὸ χρόνων πολλῶν τὸ ΠΕΡΙ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ· ἀλλ
μὴ γνωρίζων αὐτό, κρίσιν οὐδεμίαν δύναμαι νὰ κάμ
περὶ αὐτοῦ. Εἶναι καὶ ἄλλων ἄλλαι τινὲς μεταφράσε
Γαλλικαὶ μερῶν ἰδίων τοῦ Ξενοφῶντος, τὰς ὁποίας κ
πρὶν ἴδω, ἠμπορῶ νὰ κρίνω περιττὰς εἰς τὸ ἔργον σου
δυνατὸν νὰ τελειοποιηθῇ πλέον ἀπὸ τὴν ἰδίαν σου προ
σοχήν, παρὰ ἀπὸ ἄλλων βοήθειαν. Αἱ περισσότεραι μετα
φράσεις τῶν ἀθλίων Ἑλληνιστῶν (ἐπειδὴ εὑρίσκοντα
πολλοὶ τοιοῦτοι καὶ εἰς τὴν σοφὴν Εὐρώπην) γίνονται
μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Λατινικῆς γλώσσης, χωρὶς τῆς ὁποίας
πολλοὶ τόποι τοῦ κειμένου δὲν ἤθελον εἶσθαι εἰς αὐτοὺς
σαφέστεροι ἀπὸ τὰ γραμμένα εἰς Κινεζικὴν γλῶσσαν, καὶ
αἱ σημειώσεις τῶν περισσοτέρων εἶναι ἀληθῶς σημειώσεις
παιδαριώδεις, ὡς ὀνομάζονται αἱ σημειώσεις τοῦ Ταίλου
εἰς τὸ προοίμιον τοῦ Ξενοφωντείου λεξικοῦ Σελ. 12, τοῦ
συντεθέντος ἀπὸ τὸν Sturz. Μὴ ἀποπλανᾶσαι λοιπὸν εἰς
ζήτησιν πλειοτέρων βοηθημάτων· ἀλλὰ δαπάνησε μάλι-
στα τὸν καιρὸν εἰς τὸν παραλληλισμὸν τῶν τόπων, ὁσά-
κις εὑρίσκεις καμμίαν δυσκολίαν, καὶ ὁ παραλληλισμὸς
εἶναι εὔκολος μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ καλοῦ Λεξικοῦ τοῦ
Sturz.

Ὅσα σὲ λέγω, σοφὲ διδάσκαλε, περὶ τοῦ Ξενοφῶντός
σου τὰ αὐτὰ λέγω καὶ πρὸς τὸν λογιώτατον Κυριακὸν
περὶ τοῦ Λουκιανοῦ· ἀρκετὰ βοηθήματα ἔχει καὶ αὐτός.
Ἀνώνυμον μετάφρασιν εἰς τὸ Γαλλικὸν δὲν ἐξεύρω ποιαν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πάτρας

λέγει. Ἡ νέα εἶναι τοῦ *Bellin de Ballu*, 1788 εἰς τόμους 6, ἡ ὁποία ἤθελε τὸν εἴσθαι ἀναγκαία διά τινας καλὰς διαφόρους γραφάς, συναγμένας ἀπὸ ἀντίγραφα, ἂν αἱ γραφαὶ αὗται δὲν ἦσαν σημειωμέναι εἰς τῆς δεκατόμου τὸν τελευταῖον τόμον ἀπὸ σελ. 123 ἕως σελ. 161.

Ταῦτα λέγω περὶ τῶν βοηθημάτων. Συγχωρήσατε εἰς τὴν γεροντικήν μου ἡλικίαν νὰ προσθέσω ὀλίγα τινα περὶ τοῦ τρόπου τῆς μεταφράσεως. Ἡ γλῶσσά μας δὲν εἶναι ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ βοηθήσῃ τὸν μεταφραστήν, ὡς βοηθοῦσι τὰ καλὰ ἐργαλεῖα τοὺς παντὸς εἴδους τεχνίτας. Ἐκ τούτου ἀκολουθεῖ ὄχι τὸ νὰ μὴ μεταφράζωμεν, ἐπειδὴ ἐκρίθησαν ἀναγκαῖαι αἱ μεταφράσεις· ἀλλὰ μεταφράζοντες νὰ ἤμεθα πληροφορημένοι, ὅτι ἔχομεν δύο κόπους ἀντὶ ἑνός, καὶ κατὰ ταύτην τὴν πληροφορίαν νὰ γυμνάζωμεν τὰς δυνάμεις μας. Εἰς τὰ ἔχοντα γλῶσσαν σταθερὰν καὶ κανονισμένην ἔθνη ὁ μεταφραστὴς δὲν ἔχει ἄλλο χρέος, πλὴν τὸ νὰ ἐκφράσῃ πιστῶς καὶ ὅσον εἶναι δυνατὸν κομψῶς τὰς ἐννοίας τοῦ μεταφραζομένου συγγραφέως. Ἀπὸ μᾶς τοὺς ταλαιπώρους ὅστις ἀναλαμβάνει βάρος μεταφραστοῦ, φορτόνεται βάρος διπλοῦν, νὰ ἐκφράσῃ πιστῶς τὰς ἐννοίας, καὶ νὰ ξέῃ, ν' ἀκονίζῃ καὶ νὰ μετακονίζῃ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμήν, εἰς πᾶσαν περίοδον καὶ φράσιν, ἐνταυτῷ καὶ τὸ ἐργαλεῖόν του, διὰ νὰ τὸ καταστήσῃ ἱκανὸν εἰς τὴν ἔκφρασιν ταύτην. Ἂν δὲν τὸ ξέσῃ, γίνεται χυδαία καὶ ἀηδὴς ἡ μετάφρασίς του· ἂν τὸ ξέσῃ ὑπέρμετρα, γίνεται ἀκατάληπτος εἰς τοὺς χυδαίους, διὰ τοὺς ὁποίους μάλιστα ἐπαγγέλλεται ὅτι μεταφράζει. Εἶναι καὶ ἄλλο ἄξιον προσοχῆς πολλῆς· τὸ ξέσμα τοῦτο δὲν περιορίζεται εἰς λέξεων ἢ φράσεων διορθώσεις μόνας, ἀλλ' εἰς ὅλην τὴν σύνθεσιν καὶ συναρμογὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦ ὕφους. Πόσην δύναμιν ἔχει ἡ σύνθεσις τὸ ἔδειξεν ὁ θαυμαστὸς κριτικὸς Διονύσιος, παραβάλλων αὐτὴν εὐφυέστατα μὲ τὴν μαγικὴν τῆς Ἀθηνᾶς ῥάβδον. Ἡ αὐτὴ λέξις κατὰ τὸν τόπον, ὅπου εὑρίσκεται, εἰς τὴν φράσιν ἢ περίοδον, προξενεῖ διάφορα ἀποτελέσματα εἰς τὴν ἀκοὴν καὶ εἰς τὴν ψυχήν. Ὅταν κατέχῃ τὸν ἴδιον αὐτῆς καὶ πρέποντα τόπον, τὴν μὲν γυμνασμένην ἀκοὴν εὐφραίνει, τὴν ἀγύμναστον δὲ καὶ ἄμουσον πρῶτον μὲν ἐκπλήττει, ἔπειτα δὲ κινεῖ εἰς θαυμασμόν, καὶ τελευταῖον εἰς μίμησιν, μητέρα καλὴν δύο καλῶν τέκνων, τῆς διορθώσεως τῆς γλώσσης, καὶ τῆς διορθώσεως τῶν κεφαλῶν ὅλων τοῦ Ἔθνους. Ἡ εἰς ἀλλήλους ἀντενέργεια γλώσσης καὶ ἐννοίας δὲν εἶναι νέον ἄκουσμα διὰ σᾶς, καὶ ἂν ἀπορῇ τις ἀκόμη, ὅτι ὁ κακὰ γράφων καὶ κακὰ συλλογίζεται, καθὼς πάλιν ὁ κακὰ συλλογιζόμενος κακὰ γράφει, ἂς στρέψῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τοὺς σχολαστικούς μας.

Εἶναι, φίλε διδάσκαλε, καὶ ἄλλα πολλὰ παρατηρήσεως καὶ προσοχῆς ἄξια εἰς τὰς μεταφράσεις, ἀλλ' οὔτε ἐγὼ δύναμιν ἔχω νὰ ἐξαπλωθῶ περισσότερον, οὔτε σεῖς χρείαν ἔχετε νὰ τὰ μάθετε ἀπὸ ἐμέ.

Σὲ βεβαιόνω ὅτι σῶμα τῆς Ὀρθοδόξου Ὁμολογίας τοῦ Πλάτωνος δὲν μ' ἔμεινε κανέν. Ἂν εἶχα, ἤθελα σὲ τὸ πέμψειν μετὰ χαρᾶς.

Περὶ τῶν Αὐτοσχεδίων στοχασμῶν, θέλει σὲ γράψειν ὁ κὺρ Ἀλέξανδρος Βασιλείου. Εὐδαιμόνει!

ὁ σὸς ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΒ'.

Πρὸς Εὐανθιαν Καϊρη, Θεοφιλον Καϊρην καὶ Ἐφόρους Γυμνασίου Κυδωνιῶν.

22.

Ἐκ Παρισίων, 28 Ἰανουαρίου 1815.

Φιλτάτη Θυγάτηρ Εὐανθία!

Ἐπειδὴ πῶς ἄλλως ἔχω νὰ φανερώσω ὅσην μ' ἐπροξένησεν ἀπροσδόκητον χαρὰν ἡ ὡραία σου ἐπιστολή, πλὴν ἰδὼν τὴν ὁποίαν ἤθελα σὲ δώσειν ὀνομασίαν, ἐὰν ἤμην ἀληθὴς καὶ γνήσιός σου πατήρ; Φιλτάτη λοιπὸν θυγάτηρ, ἐπαινῶ σου τὴν παιδείαν, καὶ μάλιστα τὴν προθυμίαν νὰ τὴν αὐξήσῃς, καὶ νὰ τὴν κοινωνήσῃς εἰς τοὺς ἀπαιδεύτους.

Ἀλλ' ἂν ἀγαπᾷς νὰ τὴν αὐξήσῃς, πρέπει νὰ ἀποφύγῃς τὸν ὁποῖον τρέχεις μέγαν κίνδυνον, νὰ μείνῃς καὶ τῶν πλέον ἀπαιδεύτων ὑποδεεστέρα. Ἂν ὁ ἀδελφὸς καὶ εὐεργέτης σου ἦναι ἀρκετὸς νὰ σὲ διδάξῃ καὶ τὸν κίνδυνον καὶ τὰ μέσα τῆς ἀποφυγῆς, δὲν θέλουν ὅμως εἶσθαι περιττὰ οὐδ' ἐμοῦ τοῦ γέροντος αἱ συμβουλαί, ἐὰν ὡς φιλοστόργου πατρὸς παραγγελίας δώσῃς εἰς αὐτὰς προσοχήν.

Ἀνάγκη εἶναι πρὸ πάντων, φίλη Εὐανθία, νὰ μὴ σὲ λανθάνῃ τί σημαίνει ἡ σοφία. Ὅσα σ' ἐδίδαξε, καὶ ὅσα μέλλει νὰ σὲ διδάξῃ ὁ ἀγαπητός σου ἀδελφός, εἶναι ὄργανα καὶ μέσα τῆς σοφίας, ὄχι αὐτὴ ἡ σοφία. Ἐπειδὴ ὅλα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ταῦτα, ἢ κἂν τὰ πλειότερα, δύναταί τις νὰ μάθῃ, καὶ μ' ὅλα ταῦτα νὰ μείνῃ ἄσοφος, ἢ μᾶλλον καὶ αὐτῶν τῶν ἀσόφων ἀσοφώτερος καὶ ἀπαιδευτότερος. Ἡ ἀληθινὴ σοφία, τέκνον ἀγαπητόν, εἶναι ὡς τὴν ὥριζαν οἱ πρόγονοί μας, ἡ **Τέχνη τοῦ βίου**.

Καθὼς διὰ νὰ κτίσῃ τις οἶκον, πρέπει νὰ ἦναι οἰκοδόμος, νὰ ῥάψῃ ἐνδύματα, ῥάπτης καὶ καθεξῆς, ὁμοίως δι' ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους χρείας, ὅ,τι θέλει τις νὰ κατασκευάσῃ μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας, ἀνάγκη εἶναι νὰ γνωρίζῃ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς του. Παρόμοια καὶ διὰ νὰ ζήσῃ τις, ὡς πρέπει, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ φύσις τὸν ἐγέννησε γένος, ἢ ἡ τύχη τὸν ἐδιώρισε βίου ἐπάγγελμα, πρέπει νὰ μάθῃ τὴν τέχνην τοῦ βίου. Ἡ τέχνη αὕτη δὲν ἀλλάσσει· ἀλλὰ προσδιορίζεται μόνον ἀπὸ τὰς διαφόρους τῆς τύχης, ἢ τῆς φύσεως περιστάσεις, εἰς τρόπον ὥστε ἄλλως ζῶσιν αἱ γυναῖκες παρὰ τοὺς ἄνδρας, ἄλλως πάλιν ἐκ τούτων οἱ Προφέσσορες παρὰ τοὺς πραγματευτάς, καὶ οὗτοι πάλιν ἀπὸ τοὺς ἰδίως ὀνομαζομένους τεχνίτας· ὅλοι ὅμως εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς τέχνης τοῦ βίου ἐπιθυμοῦντες νὰ κτυπήσωσιν, ἤγουν νὰ ζήσωσιν εὐδαιμόνως. Ἀλλὰ τὸ εὐδαιμόνως τοῦτο σημαίνει ἐναρέτως· διότι ὅστις ἐλπίζει νὰ εὐδαιμονήσῃ χωρὶς ἀρετήν, βόσκεται ἀπὸ ματαίας ἐλπίδας, πλανώμενος ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελευταίαν του ὥραν, καὶ τότε νὰ καταλάβῃ, ὁ ἄτεχνος καὶ ἄτυχος, ὅτι ἔτρεξε τὸ στάδιον ὅλον τοῦ βίου χωρὶς τὴν πολύτιμον τέχνην τοῦ βίου. Ἂς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὴν ἔρευναν πῶς ἔχει ν' ἀποκτήσῃ τὴν τέχνην ταύτην ἡ καλὴ καὶ ἀγαθὴ Εὐανθία.

Τὴν σεμνότητα καὶ μετριοφροσύνην, ἀναγκαίας ἀρετὰς εἰς ὅλους, ἡ φύσις ὅμως τὰς ὥρισε στολισμὸν τῶν γυναι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κῶν ἰδιαίτερον. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ἡ καθημερινὴ πεῖρα καὶ ἡ κρίσις, μὲ τὴν ὁποίαν, συμφώνως ἄνδρες καὶ γυναῖκες, κρίνομεν ὅλοι τοὺς ἔχοντας τὰς τοιαύτας ἀρετάς, ἢ τὰς ἐναντίας κακίας. Ἀλαζὼν καὶ κομπαστὴς ἀνὴρ ψέγεται ὀλιγώτερον παρὰ γυναῖκα κομπάστριαν. Κατηγοροῦν τὸν ἄσεμνον ἄνδρα ὅσοι ἔχουσιν ἤθη χρηστά· ἀλλὰ γυναῖκα ἄσεμνον καὶ αὐτοὶ οἱ ἄσεμνοι ἄνδρες ἀναγκάζονται νὰ κρίνωσι βδελυκτήν· ὡς ἐξ ἐναντίας τῆς σεμνῆς καὶ μετριόφρονος γυναικὸς οἱ ἔπαινοι, εἰς τὸν μετριόφρονα καὶ σεμνὸν ἄνδρα γίνονται ἐκθειασμοί. Διὰ τί; διότι ἔλαβεν ἡ γυνὴ παρὰ τὸν ἄνδρα πλειότερα ἀπὸ τὴν φύσιν βοηθήματα νὰ ἦναι σεμνή.

Τὰ πλειότερα ὅμως ταῦτα βοηθήματα κινδυνεύουν νὰ ματαιωθῶσιν, ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἀπάτην τῶν κακῶν παραδειγμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ὁ φίλος ἀδελφός σου μακρὰν σὲ κρατεῖ, καὶ σὺ ἀφ' ἑαυτῆς εὔκολον εἶναι νὰ κρατηθῇς, ἐπειδὴ εἶναι ἔξω σου. Ἀλλ' εἶναι τις ἄλλος ἀπατεών, Εὐανθία, τόσον πλέον δυσφύλακτος, ὅσον εἶναι ἐσωτερικὸς καὶ σύντροφος ἀχώριστος ἡμῶν, τὸν ὁποῖον ἡ φύσις μᾶς ἀναγκάζει νὰ συναναστρεφώμεθα καθ' ἡμέραν, καθ' ὥραν, κατὰ πᾶσαν ὥρας στιγμήν. Ἐξεύρεις τίς εἶναι ὁ πλάνος οὗτος; Ἡ ἰδία μας ταλαίπωρος κεφαλή. Καὶ τὸ δυσκολώτερον τῆς ὁποίας ὀλίγον ἀρχήτερα ἔλεγα Τέχνης τοῦ Βίου μέρος εἶναι, νὰ φεύγῃ τις τοῦ πλάνου τούτου τὰς ἀπατηλὰς κολακείας. Καὶ ἂν δὲν μὲ πιστεύῃς, ἄκουσε τὰ χρυσᾶ τοῦ χρυσοῦ μας Πλάτωνος λόγια: «Τὸ » γὰρ ἐξαπατᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' αὑτοῦ πάντων χαλεπώτα- » τον· ὅταν γὰρ οὐδὲ σμικρὸν ἀποστατῇ, ἀλλ' ἀεὶ παρῇ » ὁ ἐξαπατήσων, πῶς οὐ δεινόν!» Ἡ δυσκολία τῆς φυλακῆς γίνεται τόσον μεγαλητέρα, ὅσον ἔχει προτερήματα

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

πλειότερα ὁ ἀπατώμενος καὶ σπανιώτερα, ἂν καὶ ἔπρεπ
νὰ ἦναι ὅλον τὸ ἐναντίον. Τοῦτο σὲ λέγω, ὄχι διὰ νὰ
σ' ἐμποδίσω ν' αὐξήσῃς τὴν εἰς τὰ μαθήματα προκοπήν
σου, ἀλλὰ νὰ σὲ κάμω προσεκτικωτέραν ἐναντίον τοῦ
ἀπατεῶνος.

Ἰδοὺ τί ἐνδέχεται νὰ σὲ λέγῃ κολακεύων καθ' ἡμέραν
ὁ Πλάνος. « Εὐανθία, σὺ εἶσαι τοῦ πολλὰ μικροῦ ἀριθ
» μοῦ τῶν λογίων γυναικῶν, καὶ εἰς τὰς Κυδωνίας, ἴσως
» ἡ μόνη λογία. » Ἂν πιστεύσῃς τὰ δολερὰ ταῦτα λόγια
τοῦ Πλάνου, αὐτὸς θέλει σὲ κάμειν ν' ἀμελήσῃς τὸ ἀπ
ὅσα ἐδιδάχθης, ἢ διδάσκεσαι ἀξιολογώτερον μάθημα, τὴν
Τέχνην τοῦ Βίου. Πρόσεχε, τέκνον, διὰ τοὺς οἰκτιρ
μοὺς τοῦ Θεοῦ. Ὅσον εἶναι μεγαλήτερος ὁ κίνδυνος, τόσον
πλέον ἄγρυπνος πρέπει νὰ στέκῃς ἐναντίον τοῦ Πλάνου.
Ὁσάκις αὐτὸς σὲ κολακεύει μὲ τοιούτους σατανικοὺς λο
γισμούς, πρόβαλλε σὺ ἐναντίον του τὸν ἀληθινὸν καὶ φρό
νιμον τοῦτον λογισμόν. « Ἡ κοινὴ τοῦ γένους ἡμῶν δυ
» στυχία μὲ καταστέλνει μίαν τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ. Ἐὰν
» ἐγεννώμην εἰς τοὺς χρόνους τῆς προγονικῆς λαμπρότη
» τος, ἤθελα εἶσθαι ἡ ἐσχάτη ἴσως τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ
» τῶν καλῶς ἀναθραμμένων γυναικῶν· καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἑλ
» λὰς ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται τὸν πόθον τῆς λαμπρότητος
» ταύτης, πιθανὸν ὅτι μετ' ὀλίγας ἐτῶν ἑκατοντάδας,
» ἂν ἦτον δυνατὸν νὰ ἀναβιώσω, θέλω πάλιν λογίζεσθαι
» μία τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ. » Ὁποία ἦτον ἡ κατάστα
σις τῶν προγόνων ἡμῶν, ὁποία θέλει εἶσθαι, σὺν Θεῷ,
τῶν ἀπογόνων μας, εἰς τοιαύτην σήμερον κατάστασιν
εἶναι ἡ φωτισμένη Εὐρώπη· ὅπου εὑρίσκονται πολλαὶ γυ
ναῖκες στολισμέναι μὲ παιδείαν, ὄχι Προφεσσόρων ἀδελ
φαί, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῆς ἐσχάτης τάξεως τῶν πολιτῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Βλέπεις λοιπὸν ἀγαπητὸν τέκνον, ὅτι ἡ παιδεία, ἀντὶ νὰ σοῦ ἐξεπάρῃ τὸν νοῦν, πρέπει νὰ σὲ παρακινῇ εἰς δοξολογίαν Θεοῦ, πρῶτον μὲν ὅτι σ' ἐγέννησεν εἰς τοιαύτην χρόνου περίοδον, ὅταν ἡ ταλαίπωρος ἡμῶν πατρὶς ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται τὰ καλὰ τῆς παιδείας· ἔπειτα ὅτι καὶ σ' ἐγέννησεν ἀδελφὴν ἀνδρὸς ἱκανοῦ νὰ σὲ στολίσῃ μὲ παιδείαν. Ἡ πλέον ὅμως εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν δημιουργὸν δοξολογία (πάλιν σὲ τὸ λέγω) εἶναι νὰ κατευθύνῃς ὅσην ἔχεις, καὶ ὅσην μέλλεις ν' ἀποκτήσῃς παιδείαν εἰς τὴν ἀνωτέραν ὅλων τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν Τέχνην τοῦ Βίου, καὶ νὰ τὴν μάθῃς τόσον καλά, ὥστε νὰ ἦσαι καλὴ νὰ τὴν παραδίδῃς μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον, καὶ εἰς τὰς συνηλικιώτιδάς σου παρθένους, καί, ὅταν σὺν Θεῷ ὑπανδρευθῇς, εἰς τὰ τέκνα σου, διὰ νὰ δείξῃς μὲ ταύτην σου τὴν ἐπιμέλειαν, ὅτι εἶσαι γνήσιον τῆς Ἑλλάδος τέκνον, καὶ νὰ ἐπιταχύνῃς τὸ κατὰ σὲ τὴν ἀναγέννησιν τῆς κοινῆς ἡμῶν μητρὸς καὶ πατρίδος.

Εἰς τὴν ἐξουσίαν σου, φίλη θυγάτηρ, δὲν ἦτον νὰ γενηθῇς πρὸ πολλῶν, ἢ μετὰ πολλὰς ἑκατοντάδας ἐτῶν, οὐδὲ νὰ ἐξισωθῇς μὲ τὰς παρελθούσας ἢ μὲ τὰς μελλούσας Ἑλληνίδας· εἰς τὴν ἐξουσίαν σου ὅμως εἶναι (μὴν ἀμφιβάλλῃς ὅτι) νὰ ὑπερβάλῃς πολλὰς ἀπὸ τὰς ἀρχαίας, καὶ νὰ μὴ σὲ ὑπερβάλῃ καμμία ἀπὸ τὰς μελλούσας εἰς τὴν Τέχνην τοῦ Βίου, εἰς τὴν ὁποίαν μόνον στηρίζεται ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία, καὶ τῆς ὁποίας βραβεῖον εἶναι ἡ ἀθανασία.

Ταῦτα σὲ λέγει ἀπὸ βάθους πατρικῶν σπλάγχνων ὁ γηραιὸς Κοραῆς. Ταῦτα μελέτα καθημέραν, ἂν θέλῃς νὰ εὐδαιμονήσῃς ζῶσα, καὶ ν' ἀφήσῃς ἀφίνουσα τὴν ζωήν, ἀθάνατον ὄνομα. Σπούδασε, φίλον θυγάτριον, νὰ κατα-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

σταθῇς ὁμοία τῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν ἐζήτει ὁ Σολομών· σπούδασε, ἂν ἐρωτᾷ τις εἰς τὸ ἐξῆς, ὡς ἐκεῖνος, «Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὑρήσει;» νὰ τὸν ἀποκρίνωνται οἱ γνωρίζοντές σε· «Τὴν ἐξ Ἄνδρου Εὐανθίαν.»

Καταγίνου εἰς ἀνάγνωσιν τῶν Ἑλληνικῶν Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων, καὶ μάλιστα τῶν κλασσικῶν. Ἀλλὰ καταγίνου ὡς μέλισσα, ἀπανθίζουσα ἀπ' αὐτοὺς ὅ,τι εἶναι χρήσιμον εἰς τὸ μέλι τῆς Τέχνης τοῦ βίου. Ἀναγίνωσκε συχνὰ τὸ συναξάριον τοῦ μεγάλου τῆς Ἑλλάδος καυχήματος, τοῦ Σωκράτους, γραμμένον κομψότερον ἀπὸ τὸν Πλάτωνα, ἀληθέστερον ἀπὸ τὸν Ξενοφῶντα. Εἰς κανὲν ἔθνος δὲν ἐγεννήθη τοιοῦτος καλὸς τεχνίτης τοῦ Βίου, ὁποῖος ὁ Σωκράτης. Μὴν ἀμελῇς τὸν θαυμαστὴν τοῦ Σωκράτους, καὶ δεύτερον Σωκράτην, τὸν Πλούταρχον.

Φρόντιζε μάλιστα, ἂν θέλῃς ν' αὐξήσῃς τὴν εἰς τὰ καλὰ προκοπήν σου, νὰ μεταδίδῃς τοὺς καρπούς της εἰς τὰς συνηλικιώτιδάς σου Παρθένους. Δὲν ἐμπορεῖς τέκνον ἀγαπητὸν νὰ φαντασθῇς, πόσον γρήγορα αὐξάνουσι τὰ φῶτα, ὅταν μεταδίδωνται, καὶ πόσην ἡδονὴν προξενεῖ εἰς τὰς φιλανθρώπους ψυχὰς ἡ μετάδοσις αὐτῶν. Ὅταν κατὰ δυστυχίαν εὑρεθῇ τις περικυκλωμένος ἀπὸ βαρβάρους, πρέπει νὰ προσπαθῇ νὰ τοὺς φωτίσῃ· ἀλλέως κινδυνεύει νὰ βαρβαρωθῇ αὐτός. Δὲν ἐνθυμοῦμαι τίς τίνα ὀνειδίζει εἰς τὸν Εὐριπίδην, ὅτι ἔχασε τὰ ἤθη του διὰ τὴν μακρὰν μεταξὺ τῶν βαρβάρων διατριβήν.

«Βεβαρβάρωσαι, χρόνιος ὢν ἐν βαρβάροις».

Τὸν ὁποῖον σ' ἐσυμβούλευσα τῆς μελίσσης τρόπον εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν προγονικῶν μας βιβλίων, τὸν αὐτὸν πρέπει, Εὐανθία, νὰ μεταχειρίζεσαι καὶ εἰς τὰ βιβλία

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῶν ἀλλογενῶν, καὶ ἐξαιρέτως τῶν Γάλλων, ἐπειδὴ γνωρίζεις τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ὥστε νὰ ἐπιθυμῇς καὶ νὰ μεταφράσῃς τι καὶ ἀπὸ τὰ Γαλλικὰ συγγράμματα. Βιβλία ἄξια μεταφράσεως εἶναι καὶ πολλὰ καὶ καλά· ἀλλ' ὀλίγα ἀπ' αὐτὰ εἶσαι ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ μεταφράσῃς, καὶ διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας σου, καὶ διότι δὲν εἶναι πιθανὸν νὰ ἐξεύρῃς ἀκόμη τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν τόσον καλά, ὥστε νὰ μεταφέρῃς τὰ νοήματα τῶν Γάλλων εἰς τὴν γλῶσσαν μας, ἡ ὁποία οὐδ' αὐτὴ ἀκόμη δὲν εἶναι οὔτ' ἀρκετὰ πλουσία, οὔτε ἀρκετὰ τριμμένη νὰ τὰ ἐκφράζῃ, χωρὶς κίνδυνον Γαλλισμῶν. Μ' ὅλον τοῦτο, τέκνον, καὶ αὐτή σου ἡ ἐπιθυμία εἶναι πολλῶν ἐπαίνων ἀξία.

Διὰ νὰ κάμῃς λοιπὸν ἀρχήν, σὺν Θεῷ, σὲ πέμπω τὸ νεωστὶ ἐκδοθὲν κομψὸν ἠθικὸν συγγραμμάτιον ἀπὸ γυναῖκα σοφὴν καὶ σεβάσμιον, τὴν κυρίαν Guizot. Ἂν ὄχι ἄλλο, γυμνάζεσαι κἂν διὰ τῆς μεταφράσεως καὶ εἰς τῶν Γάλλων τὴν γλῶσσαν, καὶ εἰς τὴν μητρικήν σου. Ἐὰν ὅμως ἐπιτύχῃς νὰ κάμῃς τὴν μετάφρασιν τοιαύτην, ὁποία καὶ νὰ ἀναγινώσκεται μὲ εὐαρέστησιν, τότε θέλεις λάβειν ἀμοιβὴν τῶν κόπων σου τὸν ἔπαινον τῶν ὁμογενῶν, καὶ τὰς εὐλογίας ἐμοῦ τοῦ γέροντος, ὅστις ἀποθνήσκω πλέον εὐχαριστημένος, ἀφοῦ ἴδω ὅτι ἡ παιδεία ἐπροχώρησε καὶ εἰς αὐτὰς τοῦ γένους μας τὰς γυναῖκας.

Ὑγίαινε καὶ πρόκοπτε εἰς τὴν Τέχνην τοῦ Βίου!

Ὁ εὐχέτης τῆς προκοπῆς σου,
ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

23.

Ἐκ Παρισίων, 28 Ἰανουαρίου, 1815.

Κύριε Θεόφιλε Καΐρη, τὴν σοφολογιότητά σου ἀσπάζομαι.

Τὴν ἐπιστολήν σου, ἔκτης Αὐγούστου τοῦ παρελθόν-
τος, ἔλαβα ὁμοῦ καὶ τὴν ἐπιστολὴν τῶν ἀξιεπαίνων ἐπι-
στατῶν τῆς Σχολῆς σου, καὶ τὴν πρόξενον πολλῆς χαρᾶ-
εἰς ἐμὲ ἐπιστολὴν τῆς ἀδελφῆς σου.

Τὸ γῆρας καὶ αἱ ἀσχολίαι δὲν μὲ συγχωροῦν ν' ἀπο-
κριθῶ κατὰ τὸ παρὸν πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πολλῶν
ἐπαίνων ἀξίους ἐφόρους τοῦ γυμνασίου· θέλω τοὺς γρά-
ψειν, ὅταν ἑτοιμασθῶσι τὰ ὄργανα. Τὴν πρὸς Εὐανθίαν
ἐπιστολὴν ὅμως δὲν ἔκρινα δίκαιον ν' ἀναβάλω. Ἐπαινῶ
πολὺ τὴν ὁποίαν ἔλαβες φροντίδα τῆς ἀνατροφῆς της·
καὶ ἐπειδὴ ἐπέτυχες τὸν μακαρισμὸν τῶν λαλούντων εἰς
ὦτα ἀκουόντων, καὶ δὲν ἐπελέκησες, κατὰ τὴν παροι-
μίαν, ξύλον ἀπελέκητον, μὴν ἀποκάμῃς νὰ τὸ πελεκᾷς
καὶ νὰ τὸ καλλύνῃς, ἕως νὰ τὸ καταστήσῃς ἁρμόδιον νὰ
ἐμβῇ καὶ αὐτὸ εἰς τὴν οἰκοδομήν, τοῦ πολλῆς ἀκόμη
χρείαν ἔχοντος ὕλης, Ἑλληνικοῦ ναοῦ τῶν Μουσῶν. Ἀπὸ
τὰ εἰς αὐτὴν πεμπόμενα βιβλία τὸ τῆς Madame Guizot
εἶναι, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ παρὸν δύναται νὰ μεταφράσῃ.
Συμβούλευέ την μάλιστα νὰ μὴ προσκολλᾶται πολὺ εἰς
τὴν κατὰ λέξιν μετάφρασιν, ἀλλὰ μᾶλλον ν' ἀκολουθῇ
τὰς ἐννοίας τῆς *Συγγραφέως* (ἂς συγχωρηθῇ καὶ τοῦτο,
ἐπειδὴ εἶπε παίζων καὶ ὁ Ἀριστοφάνης τῆς *Γραμματέως*.)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὸ κατὰ λέξιν φαίνεται πιστότερον· ἀλλ' ἔχει κίνδυνον νὰ εἰσάγῃ εἰς τὴν γλῶσσαν μας Γαλλισμούς, ὅταν μάλιστα ὁ μεταφράζων δὲν ἔχῃ τριβὴν οὔτε τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, οὔτε τῆς νῦν Ἑλληνικῆς.

Καλὸν ἦτον νὰ φροντίσῃς καὶ περὶ τοῦ γραμματικοῦ μέρους τοῦ γυμνασίου. Δὲν ἐξεύρω τίς παραδίδει τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν. Ὅστις ἂν ἦναι, συμβούλευσέ τον νὰ μάθῃ τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, ἐὰν δὲν τὴν ἐξεύρῃ. Ὅσοι ἐκ τῶν ἡμετέρων τὴν ἀγνοοῦν, στεροῦνται πολλὰ καλὰ βοηθήματα εἰς τὴν τελείαν ἀπόκτησιν τῆς Ἑλληνικῆς.

Εἶπα, ὅτι τὸ γῆρας μ' ἐμποδίζει ν' ἀποκριθῶ κατὰ τὸ παρὸν πρὸς τοὺς τιμιωτάτους Ἐφόρους· καὶ εἶπα τὴν ἀλήθειαν. Ὅτι καὶ γηραλαιότερος, καὶ ἐπομένως ἀσθενέστερος εἶμαι ἀπ' ὅτι μ' ἀφῆκες, δὲν ἔχει χρείαν ἀποδείξεως· ἀλλ' ὅτι καὶ πλειοτέρας ὅσων ἐγνώριζες ἔχω τώρα ἀσχολίας, τοῦτο βέβαια εἶναι ἄγνωστον εἰς σέ. Διὰ ταῦτα λοιπὸν ἐμελέτησα νὰ ἀναβάλω τὴν πρὸς τοὺς Ἐφόρους ἐπιστολήν· ἀλλ' ὅμως ἐσηκώθη,

Πόλεμος οὐ φατός,
Πρὸς ἐμὲ καὶ Θεούς,

ἐντὸς τῆς συνειδήσεώς μου. Τὴν ἐπρόβαλα ὁ ταλαίπωρος τὴν ἀσθένειάν μου· ἀλλ' αὐτὴ ἀδυσώπητος μ' ἀπεκρίθη ὅτι ψευδῶς καυχῶμαι φίλος τῆς Ἑλλάδος, μὴν ἀποκρινόμενος πάραυτα εἰς ἐπιστολὴν ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι δείχνουν τοσαύτην προθυμίαν διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Ἑλλάδος. Γράφω λοιπὸν καὶ πρὸς αὐτούς, διὰ νὰ κατασιγάσω τῆς συνειδήσεώς μου τὸν ἔλεγχον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

24.

Ἐκ Παρισίων, 28 Ἰανουαρίου 1815.

Ἐφόρους Γυμνασίου Κυδωνιῶν.

Τιμιώτατοι καὶ πολλῶν ἐπαίνων ἄξιοι διοικηταὶ τοῦ Κυδωνιακοῦ Γυμνασίου, καὶ πρὸ πολλοῦ ἐγνώριζα καὶ ἐθαύμαζα ἀκούων ἀπὸ τὴν φήμην τὸν ὁποῖον ἔχετε ζῆλον τῆς σοφίας· καὶ τώρα ἡ ἐπιστολή σας μ' ἐδίδαξε πλειότερα παρ' ὅσα ἐκήρυττεν ἡ φήμη. Προθυμούμενοι νὰ δοξάσετε τὴν πατρίδα σας, στεφανόνετε τὰς κεφαλάς σας μὲ δόξαν ἀθάνατον, καὶ δείχνετε εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι εἶσθε γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀληθινοὶ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα Ἕλληνες.

Ἂν σᾶς ἔλεγα, σεβάσμιοι φίλοι τῆς προγονικῆς δόξης, ὅτι ἡ ἐπιστολή σας ἀνεκούφισε τὰς ἀσθενείας τοῦ γηραλαίου μου σώματος, ἤθελεν ἴσως σᾶς φανῆν ὑπερβολή· μ' ὅλον τοῦτο σᾶς λέγω τὴν ἀλήθειαν· τῆς ἐπιστολῆς σας ἡ ἀνάγνωσις ἐπράϋνεν ὀλίγον τοὺς ποδαγρικούς μου πόνους, καὶ ἤθελεν ἴσως καὶ τοὺς θεραπεύσειν ὁλότελα, ἐὰν δὲν ἐμπόδιζε τὸ ἀκαταμάχητον γῆρας.

Παρακίνησιν εἰς τὰ καλὰ χρείαν ἀπ' ἐμὲ ν' ἀκούσετε δὲν ἔχετε, ἐπειδὴ ἀφ' ἑαυτοῦ σας κινεῖσθε εἰς αὐτά. Καὶ ἂν εἴχετε τοιαύτην χρείαν, ὁ σοφὸς καὶ καλός σας διδάσκαλος, κὺρ Θεόφιλος, ἀρκετὸς εἶναι νὰ σᾶς δείξῃ τῆς ἀληθινῆς δόξης τὸν δρόμον. Τοῦτο μόνον σᾶς λέγω, καὶ πιστεύσατε τὸν γέροντα ὁμογενῆ σας· ὅλαι τοῦ ταλαιπώρου γένους ἡμῶν αἱ δυστυχίαι ἀπ' ἄλλην αἰτίαν δὲν ἐγεννήθησαν, πλὴν διότι ἀφήκαμεν τὸν δρόμον τοῦτον, καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπλανώμεθα οἱ δυστυχεῖς ἕως τώρα εἰς τοὺς βράχους καὶ κρημνοὺς τῆς ἀπαιδευσίας.

Ἐπειδὴ λοιπόν, κατὰ θεῖον ἔλεος, εὑρήκατε τὸν δρόμον, τρέχετέ τον ἀκοπίαστα· καὶ ὅ,τι ἐξοδεύετε διὰ τὸ ἔνδοξον τοῦτο πρὸς τὴν παιδείαν ταξείδιον, στοχάζεσθέ το, ὄχι ὡς δαπάνην, ἀλλ' ὡς κεφάλαιον διδόμενον εἰς τόκον· τὸν ὁποῖον δὲν θέλετε ἀργήσειν ν' ἀπολαύσετε καὶ σεῖς, καὶ πλέον ἀκόμη τὰ ἀγαπητά σας τέκνα. Τοῦ Κροίσου τὸν πλοῦτον ἂν ἀφήσετε εἰς τὰ τέκνα σας, χωρὶς παιδείαν, ὁ πλοῦτος τοῦ Κροίσου θέλει τὰ βλάψειν πλέον παρὰ τὴν ἐσχάτην πενίαν· ἂν φροντίσετε νὰ τὰ πολίσετε μὲ παιδείαν μόνη ἀρκεῖ νὰ προξενήσῃ εἰς αὐτὰ καὶ τὰ πρὸς ζωὴν χρήσιμα, καὶ τὸν ἀσυγκρίτως πολυτιμώτερον τῶν ἀργυρίων πλοῦτον τῆς ἀρετῆς.

Ὁ φίλος διδάσκαλός σας θέλει σᾶς εἰπεῖν τί ἔπραξα καὶ τί μέλλω νὰ πράξω περὶ τῶν σταλθέντων ἀργυρίων σας. Τὰ κατ' ἔτος διορισθέντα 400 γρ. καλὸν εἶναι νὰ τὰ πέμπετε πρὸς τὸν ἐν Βιέννῃ τιμιώτατόν μου φίλον κὺρ Ἀλέξανδρον Βασιλείου. Ἐκεῖνος, κ' ἐγώ, συμβουλευόμενοι ὁμοῦ, θέλομεν φροντίζειν νὰ σᾶς προμηθεύωμεν ἄλλα ἀπ' ἐδῶ, καὶ ἄλλα ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, ὅσων ἔχετε χρείαν βιβλίων. Καὶ χρειάζεσθε ἀκόμη μέγα πλῆθος ἀπ' αὐτά· ἀλλὰ τοῦτο μὴ σᾶς φοβίσῃ, ζηλωταὶ τῆς δόξης τῆς Ἑλλάδος. Ὅλα γίνονται, ὅταν ἀκολουθῆτε μὲ τὸν ὁποῖον ἀρχήσατε ζῆλον· ἀργὰ ναί, ἀλλ' ὅμως χωρὶς νὰ ἐγκαλέσῃ κανεὶς περὶ τούτου τοὺς Κυδωνιάτας, οἱ ὁποῖοι ἐξοδεύοντες ὅ,τι δύνανται, ἐπλήρωσαν καὶ πληρόνουν καθημέραν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος των, καὶ τοὺς ὁποίους ἄμποτε νὰ ἐμιμοῦντο καὶ πολλαὶ πόλεις ἄλλαι πλουσιώτεραι!

Περὶ δὲ τῆς ὁποίας ζητεῖτε εἰκόνος, ἡ γνώμη μου ἦτο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ σιωπήσω ὁλότελα· ἀλλ' ἔπειτα συλλογισθεὶς ἔκρινα ὅτ
δὲν εἶναι δίκαιον νὰ μὴ σᾶς ἀποκριθῶ περὶ τούτου. Ἀκού
σατε λοιπόν, φίλοι μου ὁμογενεῖς, τί μ' ἐσυνέβη· μ' ὅλο
ὅτι ἡ ἐντροπὴ δὲν εἶναι γεροντικὸν ἰδίωμα, ἐξεκοκκίνησα
μὰ τὴν κοινήν μας πατρίδα! ὅταν ἤλθα εἰς ἐκεῖνο τῆ
ἐπιστολῆς σας τὸ μέρος. Ἡ ταλαίπωρος Ἑλλάς, φίλ
μου, δὲν ἔχει ἀκόμη ἀξίους εἰκόνων ἄνδρας. Εἰς τὴν
ἐξουσίαν ὅμως τῶν κατὰ πόλεις προεστώτων εἶναι, νὰ
ταχύνωσι τὸν ποθητὸν ἐκεῖνον χρόνον, ὅταν μέλλωσι νὰ
γεννηθῶσι καὶ τοιοῦτοι ἄνδρες. Εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν
ἀποβλέπουσι καὶ οἱ κόποι ὅλων ἡμῶν, ὅσοι νομιζόμεθα
καὶ ὀνομαζόμεθα σπουδαῖοι, ὄχι νὰ λάβωμεν ἡμεῖς εἰκό
νας, ἀλλὰ νὰ φέρωμεν τὴν Ἑλλάδα εἰς κατάστασιν νὰ
γεννήσῃ καὶ πάλιν, ὡς ἐγέννα καὶ πάλαι, ἀξίους εἰκόνος
ἀνθρώπους. Ἐὰν τοῦτο δὲν σᾶς πληροφορῇ, εἶναι τρόπος
ἄλλος, ἀγαπητοί μου Κυδωνιᾶται, μήτ' ἐμὲ τὸν ταλαι-
πωρον γέροντα νὰ κάμνετε νὰ ἐντρέπωμαι, καὶ σεῖς νὰ
προξενήσετε κἂν εἰς τὰ τέκνα σας τὴν εὐχαρίστησιν νὰ
ἴδωσιν, ὅ,τι εἰς ἐσᾶς δὲν συγχωρεῖ ἀκόμη τῆς Ἑλλάδος
ἡ παροῦσα κατάστασις νὰ ἴδετε. Ποῖος τρόπος; Καλὴ
εἰκὼν νὰ χαλκογραφθῇ καὶ νὰ τυπωθῇ χρειάζεται τουλά-
χιστον 300 γρόσια. Προσθέσατε τὰ τριακόσια ταῦτα
γρόσια εἰς τὰ κατ' ἔτος διορισθέντα τετρακόσια διὰ τὴν
αὔξησιν τῆς βιβλιοθήκης σας, καὶ πέμψατέ τα πρὸς τὸν
ἐν Βιέννῃ φίλον μου κύριον Α. Βασιλείου. Ἀσυγκρίτως
πλειοτέραν ὠφέλειαν θέλουν λάβειν τὰ τέκνα σας ἀπὸ τὴν
καλὴν βιβλιοθήκην, παρὰ ἀπὸ ἀψύχους εἰκόνας. Ταῦτα
σᾶς λέγει, ἀσπαζόμενος ἀπὸ ψυχῆς.

Ὁ φίλος καὶ σπουδαστὴς τῆς εὐδαιμονίας σας,

ΚΟΡΑΗΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

25.

Ἐκ Παρισίων, 19 Ἰουνίου 1819.

Χρηστὴ Εὐαρθία!

Εὐλογημένη νὰ ἦσαι! ἐπειδὴ ζητεῖς εὐλογίαν. Ἔλαβα τὴν μετάφρασιν τοῦ ἐγκωμίου, καὶ σὲ λέγω, Εὖγε! ὄχι διότι εἶναι ἀναμάρτητος, ἀλλὰ διότι τὰ ἁμαρτήματα εἶναι πολὺ ὀλιγώτερα ὅσων ἐφοβούμην διὰ τὴν ἡλικίαν σου. Αὐτὰ εἶναι τὸ πλέον περὶ τὰς λέξεις, τῶν ὁποίων τὴν δύναμιν νὰ ἐκφράσωσιν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, οὐδὲ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν εὑρίσκονται πολλοὶ οἱ δυνάμενοι. Ἐκατόρθωσες εἰς πολλὰ μέρη τὸ δυσκολώτερον· ἤγουν ἐφύλαξες τὸν ῥητορικὸν τόνον τοῦ συγγραφέως. Μὲ κακοφαίνεται ὅτι ἡ γεροντικὴ ἀδυναμία μου δὲν μὲ συγχωρεῖ κατὰ τὸ παρόν, ν' ἀναθεωρήσω τὴν μετάφρασιν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους κατὰ λέξιν, διὰ νὰ τὴν δώσω εἰς τοὺς τύπους· θέλω ὅμως σκεφθῆν ὡριμώτερον περὶ τούτου, καὶ σὲ γράψειν τὴν ἀπόφασιν καὶ κρίσιν μου.

Μεταξὺ τῶν ζητηθέντων διὰ σὲ βιβλίων ἀπὸ τὸν ἀδελφόν σου, θέλεις εὑρεῖν καὶ ἕνα Στράβωνα εἰς 4 τόμους, δῶρον ἀπ' ἐμέ. Πλειότερα νὰ σὲ γράψω δὲν ἔχω δύναμιν. Ἐνδυναμοῦ σὺ εἰς τὰ καλὰ καὶ τίμια, καὶ γράφε με τὰς προόδους σου. Ὑγίαινε, τέκνον ἀγαπητόν!

Ὁ εὐχέτης σου
ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

26.

Ἐκ Παρισίων, 19 Ἰουνίου 1819.

Σοφολογιώτατε κὺρ Θεόφιλε!

Μὲ εὐχαρίστησιν ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολήν σου τῆς 3 Φεβρουαρίου, καὶ διὰ τὴν ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς Κυδώνης, καὶ διὰ τὰς ὁποίας, ἐλεήσας τὸ γῆρας μου, μὲ παρηγορεῖς παρηγορίας. Ὁ χρηστότατος Δόβρας ἀνεχώρησε δύο ἡμέρας πρὶν λάβω τὴν ἐπιστολήν σου.

Τὰ σταλθέντα γρ. 200 διὰ βιβλία τῆς ἀδελφῆς σου ἠλλάχθησαν εἰς φρ. 155, καὶ ἐδαπανήθησαν κατὰ τὴν εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης ἐπιστολῆς σημείωσιν. Παρὰ τὰ βιβλία τῆς σημειώσεως θέλεις εὑρεῖν εἰς τὸ Κιβώτιον τὸν τέταρτον καὶ τελευταῖον τόμον τοῦ Στράβωνος διὰ σέ, τοῦ ὁποίου τοὺς τρεῖς πρώτους πιθανὸν ὅτι ἔλαβες πρὸ πολλοῦ. Ἔτι τὴν ἕκτην παράδοσιν τῆς Ἀγγλικῆς ἐκδόσεως τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Ἐρρίκου Στεφάνου, καὶ τρεῖς τόμους (25 26 καὶ 27) τοῦ Λεξικοῦ τῆς φυσικῆς ἱστορίας, διὰ τὸ γυμνάσιόν σας. Ἡ παράδοσις τοῦ Στεφάνου ἐπληρώθη φρ. 27 $^{70}/_{100}$, καὶ οἱ τρεῖς τόμοι τοῦ Λεξικοῦ φρ. 26,25. Ταῦτα συμποσοῦνται φρ. 53,95, τὰ ὁποῖα παρακάλεσε τοὺς Ἐπιτρόπους (ἀσπασάμενος ἐκ μέρους μου) νὰ ἐμβάσωσιν πρὸς τὸν ἐν Τεργέστῃ κύριον Ἰάκωβον Ῥώταν (καθὼς ἀκόμη καὶ τὴν τιμήν, ἂν ἕως τώρα δὲν τὴν ἔστειλαν πρὸς τὸν αὐτὸν Κ. Ῥώταν, τῶν προσταλθέντων δι' αὐτοῦ, πέμπτης παραδόσεως τοῦ Στεφάνου, φρ. 27,70, καὶ τριῶν τόμ. 22, 23 καὶ 24 φυσ. ἱστορ. φρ. 26, 25).

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Περὶ τῆς μεταφράσεως τοῦ Φενελῶνος δὲν ἐμπορῶ νὰ μαντεύσω τὰς ἀφορμὰς τοῦ φόβου σου· ἐγὼ ἐλπίζω πολλὰ καλὰ ἀπὸ τὴν ἔκδοσιν· κακὸν τί νὰ φοβηθῶ δὲν εὑρίσκω.

Τῶν ἐπιγραφῶν ἡ πρώτη μᾶς διδάσκει ὅτι τῆς Κυδώνης ἢ Κυδωνίας οἱ κάτοικοι ἐλαλοῦσαν τὴν αὐτὴν διάλεκτον καὶ οἱ γείτονές των Λέσβιοι. Τῆς δευτέρας ἡ διὰ τοῦ ῶ γραφὴ τῆς Πορoσελήνης, καὶ τὄνομα *Λίτρα*, δείχνουν ὅτι εἶναι ὄχι παλαιά, ἀλλὰ τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμαίων. Ἡ νῆσος ὠνομάζετο Πορδοσελήνη, τὴν ὁποίαν ἔπειτα ὠνόμασαν τινες Πορoσελήνην (χωρὶς τὸ δ), εὐλαβούμενοι τὸ ἄσεμνον τῆς *Πορδῆς*, ὡς λέγει ὁ Στράβων. Ἡ Λίτρα εἶναι τῶν Σικελιωτῶν Ἑλλήνων λέξις, ἐκ τῶν ὁποίων τὴν ἔλαβαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι (ὀνομάσαντες αὐτὴν libra), καὶ οἱ μεσογειότεροι Ἕλληνες. Οἱ Ἄνδριοι ἐποιορκήθησαν ἀπράκτως ἀπὸ τὸν Θεμιστοκλέα, ὡς λέγει ὁ Ἡρόδοτος· ἔπειτα ἐξ ἐχθρῶν ἔγιναν φίλοι τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, καὶ ἐστράτευσαν μ' αὐτούς, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, πρῶτον κατὰ τῶν Κορινθίων, ἔπειτα συνέπλευσαν καὶ κατὰ τῆς Σικελίας. Πιθανὸν ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἀναφέρεται εἰς τὴν πρώτην ἢ δευτέραν ἐποχήν. Ὁ *Εὐδομίσκος* εἶναι νομίζω, σφάλμα τοῦ ἀντιγράψαντος τὴν ἐπιγραφήν· ἔπρεπε νὰ ἦναι διὰ τοῦ ᾶ *Εὐδαμίσκος*

Καλῶς κρίνεις περὶ τῶν δυσκολιῶν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Θεοφράστου. Πιθανὸν ὅτι ἐγνώρισες ἤδη τὴν νέαν ἔκδοσιν τῶν Σωζομένων τοῦ φιλοσόφου τούτου, ἀπὸ τὸν κλεινὸν Σνεϊδέρον εἰς τέσσαρας τόμους παχυτάτους· τὴν *ἐγνώρισες* λέγω διὰ τοῦ Λ. Ἑρμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέγνωσες τὴν ἐπίκρισιν τοῦ φίλου μου Ι. Κ. ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ τὸ γυμνάσιόν σας· διότι ἂν καὶ δὲν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκαθαρίσθη ἀκόμη ἀπ' ὅλα της τὰ ἐλλείμματα, εἶναι ὅμως ἀναμφιβόλως ἡ δυνατὴ καλλίστη ἔκδοσις εἰς τὴν παροῦσαν ἐποχήν, οὐδὲ παρὰ τὸν Συνεϊδέρον ἦτο σήμερον ἄλλος δυνατὸς νὰ ἐκδώσῃ τὸν Θεόφραστον. Εἰπέ με πῶς κρίνεις τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Ι. Κ.

Τὸν σοφολογιώτατον κύριον Γρηγόριον ἀσπασάμενος ἀπὸ μέρους μου, δὸς τοὺς 4 τόμους τοῦ Στράβωνος, περιεχομένους εἰς τὴν δέσμην Νº 5.

Τοὺς Ἐπιτρόπους τοῦ γυμνασίου σας φίλησε ἐκ μέρους μου, διὰ τὴν ὁποίαν δείχνουσι προθυμίαν νὰ κατασχίσωσι τὰ ῥάκη τῆς πατρίδος των, καὶ νὰ τὴν ἐνδύσωσι λαμπρά. Ὑγιαίνετε καὶ προκόπτετε εἰς τὰ καλά, ὡς ἐπιθυμεῖ ὁ θερμὸς εὐχέτης σας.

ΚΟΡΑΗΣ.

ΙΓ'.

Πρὸς ΒΑΜΒΑΝ.

27.

Ἐκ Παρισίων, 16 Μαΐου 1816.

Φίλτατε Βάμβα, ...

Δὲν ἀμφιβάλλω, φίλε, ὅτι οἱ συμπατριῶται μας, ὡς ἔδωκαν πολλῶν καλῶν ἄλλα παραδείγματα εἰς τοὺς Ἕλληνας, οὕτω θέλουν προθυμηθῆν, βοηθούμενοι ἀπὸ τὰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διδασκαλίας σου, καὶ τοῦ χρηστοῦ βίου σου τὸ
μα, νὰ καταστήσωσι τὰ τέκνα των παράδειγμα
είας εἰς ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν νεολαίαν.
καρίζω καὶ σὲ καὶ τοὺς συνεργάτας σου (τοὺς
άσπάζομαι) διὰ τὸ χρυσοῦν σας ἐπάγγελμα.
δύσκολον εἶναι βέβαια· ἀλλὰ μὴν ἀποκάμετε
μενοι μόνον τὸ βάρος καὶ τὰς δυσκολίας του.
καὶ τὸ ἄλλο μέρος, τὸ χρυσοκέντητον μὲ τὴν
ύνην τῆς πατρίδος. Καὶ ἂν αὐτὴ σᾶς λείψῃ (τὸ
αι ἀδύνατον) ἡ εὐγενική σας ψυχὴ θέλει εὑρῆν
ὴν εἰς τὴν εὐφρόσυνον ταύτην φωνὴν τῆς συνει-
Τὴν γυμνὴν ἡμῶν πατρίδα στολίζομεν».
ύμουν, ἂν σὲ φαίνεται εὔλογον, συμβουλευόμενος
συνεργάτας σου καὶ μὲ τοὺς ἐπιτρόπους, νὰ φυ-
όν χρυσοδεμένον τόμον τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου,
νον μὲ τὴν χρυσῆν ἐπιγραφὴν ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΡΕ-
νὰ βραβεύσετε ἐκεῖνον ἀπὸ τοὺς μαθητάς, ὅστις
σειν ἀρετῆς καὶ χρηστοηθείας δείγματα ἀναν-
πλειότερα παρὰ τοὺς ἄλλους. Διὰ νὰ κτυπήσῃ
ν σκοπὸν ἡ βράβευσις, μηδὲ νὰ σᾶς βάλῃ εἰς
νὰ ἀνταμείψετε, ἢ τὴν ὑπόκρισιν, ἢ νεανικὸν
μὸν ἀρετῆς, ἀνυπόκριτον μέν, ἀλλ' ὄχι σταθε-
ον μὲ φαίνεται, νὰ μὴ βιασθῆτε, ἀλλὰ παρατη-
τὴν διαγωγὴν τῶν νέων, μετὰ μακρὰν ἔρευναν,
τε τὸν ἀληθῆ ἄξιον βραβείου. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ
κρέμαται ἀκόμη ἀπὸ τὴν δικαιοσύνην, ἐὰν δη-
ροσωπολήπτως ἀνταμείψετε τὸν ἄξιον ἀμοιβῆς,
άκρισιν Χίου ἢ ξένου. Ἡ βράβευσις πρέπει νὰ
Ἱερότητα καὶ ἁγιστείαν, παρόντων τοῦ Ἀρχιε-
ν Ἐπιτρόπων, καὶ τῶν ἐπισήμων τῆς πόλεως,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

καὶ ὑπογραμμένων εἰς αὐτὴν τὴν πρώτην ἄγραφον ἐξ ἀριστερῶν σελίδα τοῦ βιβλίου μὲ τὰ ἑξῆς ὀλίγα λόγια, τὰ ὁποῖα σὲ γράφω, διότι μοῦ ἦλθαν τώρα εἰς τὸν νοῦν, ὄχι ὡς παράδειγμα τοῦ τί πρέπει νὰ γράψῃς.

« Λάβε (ἐδῶ τὸ ὄνομα τοῦ βραβευομένου) τὸ προσφε-» ρόμενον ἀπὸ τὴν πατρίδα τῆς χρηστοηθείας σου βρα-» βεῖον. Εἴθε νὰ γένῃ, ὄχι αἰτία τύφου· ἀλλ' εἰς ἐσὲ μὲν » φυλακτήριον, εἰς δὲ τοὺς ἀπογόνους σου παράδειγμα » Ἀρετῆς » !

Αἱ ὑπογραφαί, *Ὁ Ἀρχιερεὺς*
Οἱ διδάσκαλοι
Οἱ ἐπίτροποι.

Καὶ περὶ μὲν τούτων πράξατε ὡς κρίνετε εὔλογον. Περὶ δὲ τῆς πρὸ τῶν Προλεγομένων ἐπιστολῆς μου **Πρὸς τὰ Χΐα μειράκια,** παρακαλῶ σε, φίλε, ὅταν κατευοδοθῶσιν αὐτοῦ τὰ βιβλία, πρὶν διαδοθῶσιν, νὰ συνάξῃς τοὺς μαθητάς, παρόντων τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τῶν Ἐπιτρόπων, καὶ νὰ τὴν ἀναγνώσῃς, ὥστε νὰ τὴν ἀκούσωσιν ἀπὸ σοῦ πρῶτον τὸ στόμα.

. . . . . .

Εἰς τὰ Προλεγόμενα τοῦ Μ. Αὐρηλίου ἐλησμόνησα, ἢ ἀληθέστερον, οὔτε δύναμιν, οὔτε καιρὸν εἶχα νὰ σημειώσω τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ὄνομα καινὸν πρῶτος ὁ Μάρκος εἰς τὴν Ἠθικήν, τὸ **Βιωτικὴ** (Z. 61). Τοῦτο εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ εὐτυχῆ ἐκεῖνα ὀνόματα, τὰ ὁποῖα δὲν γεννῶνται, πλὴν εἰς τὰς ὁμοίας τοῦ Μάρκου κεφαλάς, καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου δύναταί τις νὰ σύρῃ, καὶ νὰ παραδώσῃ, εἰς τοὺς γονεῖς μάλιστα, πορίσματα ἀξιόλογα. Ὠνόμασεν ἁπλῶς Βιωτικὴν τὴν ἐπιστήμην ἢ τέχνην τοῦ βιοῦν, ὡς ὀνομάζον-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ται αἱ ἄλλαι ἐπιστῆμαι, ἢ τέχναι, Φυσική, Χημική, Ἰατρική, Ζωγραφική, Ἀρχιτεκτονική, κτλ. Ἄρα διδακτὴ εἶναι καὶ ἡ Βιωτική, ὡς αἱ λοιπαί, τοῦτο μόνον ἀπ' ἐκείνας διαφέρουσα, ὅτι, καθὼς τὰς ὑπερβάλλει ὅλας κατὰ τὴν ἀξίαν, οὕτω καὶ ἡ διδαχή της εἶναι μακροτέρα καὶ χρείαν ἔχουσα ν' ἀρχίσῃ νηπιόθεν. Τὸ κακὸν εἶναι, ὅτι τῶν μὲν ἄλλων εὑρίσκονται διδάσκαλοι καὶ πολλοὶ καὶ καλοί. Ταύτης δὲ τῆς μακαρίας Βιωτικῆς οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι, οἱ ὁποῖοι φυσικὰ ἔπρεπε νὰ ἦναι οἱ γονεῖς, εἶναι κατὰ δυστυχίαν οἱ πλειότεροι παντάπασιν ἄπειροι Βιωτικῆς.

Τίς λοιπὸν θεραπεία τοιούτου καὶ τοσούτου ἀτυχήματος; Ὅσοι εὐτύχησαν νὰ ἔχωσιν εἰς τὰς πόλεις των **Προφέσσορα** τῆς Ἠθικῆς, νὰ συχνάζωσι τὰ μαθήματα τῆς Βιωτικῆς, καὶ νὰ χειραγωγῶνται κἂν ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἰδίων τέκνων.

Ἐλησμόνησα νὰ σημειώσω μὲ ἀστερίσκον εἰς τὸν Πίνακα τὴν λέξιν Βιωτική, ὡς λείπουσαν ἀκόμη ἀπὸ τὰ Λεξικά. Ὁ Κατινάκης σὲ προσκυνεῖ.

Ὑγίαινε, φίλτατε Βάμβα!

28.

Ἐκ Παρισίων, 21 Νοεμβρίου 1816.

Φίλτατε Βάμβα

Κατὰ τὴν 5 Νοεμβρίου ἔφθασεν εἰς ἐμὲ ὁ νέος, φέρων τὰς ποθητὰς ἐπιστολάς σου καὶ τῶν ἐπιτρόπων, φαίνεται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἄξιος τῆς ἐκλογῆς σου. Φέρει καὶ εἰς τὸ πρόσωπον κάποιαν παρθενικὴν αἰδῶ, χρῶμα τῆς ἀρετῆς, τὸ ὁποῖον μὲ ἀρέσκει πολύ. Εἴθε νὰ μὴ τὸ ἐξαλείψῃ, μηδὲ νὰ τὸ ἀποπλύνῃ τὸ νερὸν τοῦ Σηκουάνα. Διὰ τὸν φόβον τῆς ἀποπλύσεως, ἀπεφάσισα νὰ τὸν συγκατοικήσω μ' ἐμέ, ἂν καὶ μὲ ὀλίγην στενοχωρίαν μου. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Πρέπει, φίλε μου, ὅταν τὸν γράφῃς, νὰ τὸν συμβουλεύῃς πάντοτε νὰ προσέχῃ ἀπὸ τὴν ζύμην τῶν Ἐπικουρείων. Ὁ Capo D'Istria μ' εἶπε πολλάκις, ὅτι προτιμᾷ διὰ τοὺς νέους μας τὴν Γερμανίαν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν. Κ' ἐγὼ μὲ τὴν γνώμην του εἶμαι, ὅτι ὀλιγώτερον κίνδυνον τρέχουσιν οἱ ἐκεῖ διατριβόντες παρὰ τοὺς ἐδῶ περὶ τῶν ἠθῶν. Ἀλλὰ φοβοῦμαι τὸ σχολαστικὸν τῶν Γερμανῶν, καὶ τὴν ὁποίαν ἔχουσιν κλίσιν εἰς τὸν Νεοπλατωνισμόν, ἤγουν δύο σκοπέλους εἰς τοὺς ὁποίους ἐναυάγησεν ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκινδύνευσεν νὰ ναυαγήσῃ καὶ αὐτὴ ἡ Θρησκεία. Ἂς μείνῃ λοιπὸν κατὰ τὸ παρὸν ὁ νέος εἰς τοὺς Ἀθηνοπαρισίους, καὶ ἂς συγκατοικῇ μ' ἐμὲ τὸν φιλαθήναιον, καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλει μιμηθῆν τοῦ Διογένους τὸν κυνισμόν, ἀλλὰ τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Ζήνωνος τὴν διαγωγήν.

Σὲ ἔγραψα νομίζω ὅτι ἔχομεν καὶ κυνικοὺς φιλοσόφους Γραικούς. Ὁ Εὐάγγελος φέρει πώγωνα καὶ πώγωνα βαθύν· τώρα ἀκούω ὅτι ἐγύμνωσε καὶ τοὺς πόδας. Courage mes enfants! Ἄλλο δὲν μένει παρὰ ἡ κ. μ. διὰ νὰ συμπληρωθῇ καὶ ἀπαρτισθῇ τῆς ἀναιδείας τὸ ἄγαλμα.

. . . . . .

Περὶ τῆς προθυμίας τοῦ νέου, ἔχει χρείαν χαλινοῦ μᾶλλον παρὰ κέντρου, καὶ τόσον πλέον ὅσον καὶ ἡ σω-

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματική του ὑγεία εἶναι ἐπισφαλὴς (delicate). Συμβούλευσέ τον λοιπὸν τὸ **μηδὲν ἄγαν**. . . . . .

. . . Ἐπρομήθευσα ἔτι καὶ τοῦ μακαρίτου Chenier τοῦ Τραγῳδοῦ (ὅστις μετέφρασε καὶ τραγῳδίας τινὰς τοῦ Σοφοκλέους, ἀνεκδότους ἀκόμη, ἴσως κατὰ δυστυχίαν) τὸ ὀψίγονον σύγγραμμα, ἐπιγραφόμενον Tableau Historique de l'état et des progrès de la littérature française depuis 1789, κάλλιστα συλλογισμένον καὶ κάλλιστα γραμμένον. Αὐτὸ δύναται μὲ τὸν καιρὸν (καὶ πότε θέλει ἐλθεῖν ὁ καιρὸς οὗτος;) νὰ σᾶς ὁδηγήσῃ νὰ συντάσσετε τοιούτους πίνακας, ὠφελίμους εἰς τὴν θρέψιν καὶ αὔξησιν τοῦ λογικοῦ. Ἐπεθύμουν νὰ στείλω καὶ μικρὸν ποιημάτιον τοῦ αὐτοῦ Chenier ὡραιότατον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐτύπωσε ζῶν ἔτι πολλὰ ὀλίγα διὰ τοὺς φίλους του, διστάζω ἂν ἐμπορῶ νὰ τὸ εὕρω. Εἶναι ἡ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Βολταῖρον, ἐκθειάζουσα τὴν πρόοδον τῶν φώτων, καὶ περὶ τῆς ἀρχαίας δόξης τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐσημείωσα τοὺς δύο τούτους στίχους μόνους,

> Et depuis trois mille ans Homère respecté,
> Est jeune encore de gloire et d'immortalité.
> Τρισχίλ' ἔτη σεβαστὸς ὁ Ὅμηρος ἀκόμη,
> Νέος τὴν δόξαν ἔμεινε καὶ τὴν ἀθανασίαν.

. . . . . .

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔχω νὰ σᾶς πέμψω κιβώτιον, περιέχον 200 σώματα Ἱπποκράτους καὶ Γαληνοῦ συνταγμάτια, περιεχόμενα εἰς μικρὸν τομίδιον 200 σχεδὸν σελίδων. Εἰς τὸ τομίδιον τοῦτο περιέχονται τὸ Περὶ Ἀέρων, Ὑδάτων, Τόπων τοῦ Ἱπποκράτους, Δευτέρα Ἔκδοσις μὲ τὴν μετάφρασιν μόνην τὴν Γαλλικὴν χωρὶς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σημειώσεων. Ταύτην ἀκολουθεῖ ὁ καλούμενος Νόμος τοῦ αὐτοῦ Ἱπποκράτους, πρώτη ἔκδοσις καὶ μὲ μετάφρασιν γαλλικήν. Μετὰ τὸν Νόμον εἶναι τοῦ Γαληνοῦ τὸ σύνταγμα, ἐπιγραφόμενον **Ὅτι ἄριστος Ἰατρὸς καὶ φιλόσοφος.** Ἀντὶ προλεγομένων ἔβαλα προσφωνητικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς σπουδάζοντας τὴν Ἰατρικὴν Γραικοὺς νέους, εἰς τὴν ὁποίαν ἐτόλμησα νὰ τοὺς παραστήσω ἀπεριπλόκως (sans façons) ὁποῖα καὶ ὁπόσα εἶναι τὰ καθήκοντα τῆς φιλανθρωποτάτης τῶν ἐπιστημῶν, ὡς ὀνομάζει τὴν Ἰατρικὴν ὁ μέγας Βασίλειος. Ἡ ἀπατῶμαι πολύ, ἢ θέλει συνεργήσειν (ἐλπίζω) ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἰς τὸ νὰ ἐλαττώσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν γοήτων Ἰατρῶν, οἱ ὁποῖοι θερίζουσι τὴν Ἑλλάδα ἴσα μὲ τὴν σκορδούλαν. Ὁ δεύτερος τόμος τοῦ Στράβωνος, εἰκάζω, θέλει τελειωθῆν μετὰ 3 μῆνας. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ παρόντος ἔτους τελειόνω καὶ τὸν τύπον τοῦ χρυσοῦ συγγράμματος τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, διὰ νὰ τὸ μεταχειρίζεσαι εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Ἠθικῆς.

. . . . . Ἔπειτα ἔδωκα μὲ βραχυλογίαν εἰς τὰ Προλεγόμενα τοῦ Μάρκου καὶ τὸ κλειδίον τῆς ἐξηγήσεως, ἡ ὁποία στηρίζεται εἰς τοῦτον μόνον τὸν Στωϊκὸν ὁρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, Ζῶον κοινωνικόν. . . . . .

Πρὸ τῶν Προλεγομένων ἔταξα Προσφωνητικὴν Ἐπιστολὴν **Πρὸς τὸ Χᾶα Μειράκια** ὅτι ἀπὸ σᾶς πρώτους ἐλπίζω νὰ ἐξαλειφθῇ ἡ μολύνουσα τὸ ταλαίπωρον ἡμῶν γένος Ἀδικία, καὶ νὰ βαλθῇ ἡ βαθεῖα τῆς Δικαιοσύνης βαφή, ὡς τὴν ὀνομάζει ὁ ἀοίδιμος Μάρκος. Ἐπεθύμουν, φίλε, νὰ προξενήσῃ πλειοτέραν ἐντύπωσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μειρακίων σας ἡ ἐπιστολή μου. Ἀλλ' ἴσως κρίνωσι τοῦτο **Τσαρλατανίαν**. Ἀλλὰ σὺ Βάμβα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μου γνωρίζεις καλώτατα, ὅτι **Πάτταλος Παττάλῳ ἐκκρούεται.** Πάθη ἀπὸ τὴν ταλαίπωρόν μας ψυχὴν δὲν ἐκριζόνονται παρὰ μὲ ἄλλα πάθη. Ἀδύνατον εἶναι νὰ μαντεύσῃς, πόσον εἶναι τὴν ὥραν ταύτην ἡ ψυχή μου φρυσκωμένη ἀπὸ ἀγανάκτησιν περὶ τῆς κατεχούσης ἡμᾶς Ἀδικίας καὶ Ἀνομίας!

Ἐφυλλομέτρησα ἐν παρόδῳ τοὺς Λαγκαστρικοὺς Πίνακας, καὶ βλέπω εἰς αὐτοὺς καὶ ῥητὰ τῆς Γραφῆς. Τὸ τῆς Γραφῆς καλόν· ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ μ' ἐφάνη ἄκριτος. Ἐπειδὴ ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ τὰ μεταγλωττίσετε καὶ τυπώσετε, ἐκάμνετε καλά, νομίζω, νὰ ἀφήσετε ὅλα τὰ Ἱστορικά, καὶ εἰς τόπον αὐτῶν νὰ βάλετε ἠθικὰ ἀπὸ τὰς Παροιμίας τοῦ Σολομῶντος, ἀπὸ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Παύλου κ.τ.λ. Ἀπὸ τὰ Ἱστορικὰ ἀρκεῖ ἡ Κοσμογονία. Τὰ δογματικὰ διδάσκονται ἀπὸ τὴν Κατήχησιν. Οἱ Λαγκαστρικοὶ Πίνακες πρέπει νὰ περιέχωσιν ἠθικὰς συμβουλάς, καὶ τοιαύτας μάλιστα, ὁποῖαι καὶ νὰ κοσμῶσι τὰς ψυχὰς τῶν νέων, καὶ νὰ τὰς ὀξύνωσιν εἰς διάκρισιν καὶ ἐκλογὴν τῶν μέσων τῆς κοσμήσεως, καὶ ἀποφυγὴν τῶν ἐναντίων. Π. Χ. εἰς τόπον τοῦ **Ἵππον καὶ ἀναναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν,** ἐγὼ ἤθελα βάλειν **Προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων,** ἢ τὸ καλὸν ῥητὸν τοῦ Παύλου (Α. Κορινθ. 6, 7) ὅπου μᾶς παραγγέλλει νὰ ὑποφέρωμεν μᾶλλον τὰς ἀδικίας τῶν ἄλλων, παρὰ νὰ ἀδικῶμεν ἄλλους.

Ὦ πόσον μὲ ἐπλήγωσες, φίλε, λέγων ὅτι δὲν ἀπεκτήσατε ἀκόμη τυπογραφίαν, ὁπόταν ἐπρόσμενα νὰ λάβω τι αὐτόθεν μὲ ταύτην τὴν χαρμόσυνον ὑπογραφήν, **Ἐκ τῆς ἐν Χίῳ τυπογραφίας.** Μὲ συγχωρεῖς ὅμως νὰ σὲ λαλήσω ἀνυποστόλως; Σύ, φίλε, καὶ οἱ συνεργάται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σου εἶσθε αἴτιοι τῆς τοιαύτης Ἀδικίας. Ἂν ἐσεῖς, βοηθούμενοι ἀπὸ τὸν καλὸν καὶ σεβάσμιον Ἱεράρχην, ἐζωγραφίζετε εἰς τοὺς συμπατριώτας ἡμῶν τὸ πρᾶγμα ὡς ἀδικίαν, αἱ εὐγενεῖς των ψυχαὶ δὲν ἤθελαν ὑποφέρειν νὰ ἀδικῶσι τὰ τέκνα των. Δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἄδικος παρὰ τὸν ἁρπάζοντα τὰ ἀλλότρια, ὅστις δυνάμενος νὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἄλλους τὸ ἀμελεῖ. Ὄχι μόνον τυπογράφου, ἀλλὰ στοιχωτοῦ χρείαν ἔχετε μεγάλην. Αἰσθάνθητε βέβαια, καὶ θέλετε εἰς τὸ ἑξῆς τὸ αἰσθανθῆν ὀδυνηρότερα καθόσον αὐξάνεται ἡ βιβλιοθήκη σας, πόσον ἄσχημον εἶναι, εἰς ἑνὸς συγγράμματος τόμους ἡ ποικιλία τοῦ δέματος· ἄλλα μακρά, ἄλλα μικρά, ἄλλα στενά, ἄλλα πλατύτερα, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει εἰς τὰς μακροχρονίους ἐκδόσεις. Διὰ τοὺς Οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ! Ἕως πότε νὰ ὑποφέρωμεν τὴν αἰσχρὰν ταύτην γύμνωσιν τῆς πατρίδος; Ἂν δὲν μᾶς κινῇ ἡ ἀγάπη τῆς παιδείας, ἂς μᾶς κινήσῃ κἂν ἡ ἀγανάκτησις ὅτι πληρόνομεν οἱ πτωχοὶ τοὺς πλουσιωτέρους. Τὸν ἄρτον, ὅστις ἔμελλε δικαίως νὰ τρέφῃ τοὺς Ἕλληνας, τὸν ἀσωτεύομεν εἰς τοὺς τυπογράφους, εἰς τοὺς στοιχωτάς, εἰς τοὺς χαρτοποιούς, εἰς τοὺς ὡρολογοποιούς, εἰς τοὺς ζωγράφους καὶ παντὸς εἴδους τεχνίτας τῶν Εὐρωπαίων· χαίρω περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς βιβλιοθήκης. Σᾶς χρειάζεται ὅμως καὶ τόπος εὐρύχωρος διὰ τὴν Λαγκαστρικὴν μέθοδον. Τὴν δαπάνην ὅμως ταύτην εὔκολον εἶναι νὰ κερδίσετε δι' ἄλλο τι ὠφέλιμον.

Δὲν μὲ γράφεις τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν σας. Εἶναι πολλοί; Καὶ ἀπ' αὐτοὺς πόσοι Χῖοι, καὶ πόσοι ξένοι; Μεταξὺ τῶν Χίων εἶναι καὶ μαθηταὶ ἀπὸ τοὺς Δυτικοὺς χριστιανούς; Ἤθελες κάμειν, φίλε μου, πρᾶγμα ἅγιον νὰ τοὺς ἐξημερώσῃς νὰ στέλλωσι καὶ αὐτοὶ τὰ τέκνα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

των εἰς τὴν Σχολήν σας. Δὲν λέγω νὰ τοὺς κάμῃς Ἀνατολικούς, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἔργον ἰδικόν σου· ἀλλὰ νὰ καθαρίσῃς τὰ κρανία των ἀπὸ τὰς Καπουκινικὰς προλήψεις, νὰ καταλάβωσιν αὐτοί, ὅτι ἡ ἑτεροδοξία δὲν τοὺς ἀφαίρεσε τὸ νὰ ἦναι Ἕλληνες ὡς ἡμεῖς.

Ἐπεθύμουν ἀκόμη νὰ μάθω καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων.

. . . . . .

Διὰ νὰ διεγείρω τὸν ἔρωτα τῆς ἠθικῆς εἰς τοὺς ἡμετέρους, χωρὶς τῆς ὁποίας πολιτισμὸς ἐθνῶν δὲν κατορθοῦται, ἐπενόησα τὴν πρὸς τὰ μειράκιά μας ἐπιστολήν. Εἴθε νὰ γένῃ **Παράθηγμα ἀψικάρδιον** ὡς λέγει ὁ ἐραστὴς τῆς ἀρετῆς Μάρκος. Τοῦτο τὸ **Παράθηγμα** εἰς ἐννέα ἢ δέκα, τὰς πρὸ ἐμοῦ ἐκδόσεις ἦτο **παράπηγμα**. Δὲν ἐξεύρω, ἂν ἡ διόρθωσίς μου εἶναι εὐτυχής. Εὑρίσκεται Βιβλ. Θ. Κεφ. 3.

Ἐπανέρχομαι πάλιν εἰς τὸν τύπον, μήπως παραθήξω τὰς εὐγενικὰς ψυχὰς τῶν συμπατριωτῶν μας. Γνωστὸν εἶναι εἰς αὐτοὺς ὅτι οἱ Ἄγγλοι ὑπερασπίζονται τὴν Σχολὴν τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦτο ἀντὶ νὰ μὲ εὐφράνῃ, ὡς εὐτύχημα τῆς Ἑλλάδος, μὲ λυπεῖ ὅτι δὲν τὸ ἔκαμαν Ἕλληνες. Ἀλλὰ πόσον ὀδυνηρότερον θέλει θλίψειν τὸ γῆρας μου, ἂν ἀκούσω ὅτι ἐσύστησαν ἐκεῖ καὶ Τυπογραφίαν; ὡς εἶναι πιθανώτατον ὅτι θέλουν τὴν συστήσει. Διπλῆ ἀτιμία διὰ τοὺς Χίους μας, ὅτι ἐκατόρθωσαν ἄλλοι, ὅ,τι τοὺς ἐπαρακάλει νὰ κατορθώσωσι πρὸ δέκα σχεδὸν ἐτῶν ὁ συμπατριώτης των Κοραῆς, καὶ ὅτι οἱ κατορθώσαντες εἶναι καὶ ξένοι. Ὦ ἐντροπή! Ὦ καταισχύνη! Οἱ Ἄγγλοι νὰ μᾶς φέρωσι Τυπογραφίαν; Μὰ τὸν Θεόν! φίλε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μου, δὲν ἐξεύρω ἂν ὑποφέρῃ τὸ γῆρας μου τοιοῦτον ῥάπισμα εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἑλλάδος. . . . . .

Ἤθελα στείλειν καὶ τὴν τελειωθεῖσαν Ἰδεολογίαν τοῦ Tracy. Ἀλλὰ μ' ἐγεννήθη δισταγμὸς μήπως ἐστείλαμεν τοὺς τρεῖς τόμους. Ὁ τέταρτος εἶναι ὁ τελευταῖος, ὄχι δι' ἐξάντλησιν τῆς ὕλης, ἀλλὰ διὰ τὴν κινδυνεύουσαν νὰ σβεσθῇ παντάπασιν ὄψιν τοῦ φιλοσόφου συγγραφέως.

29.

Ἐκ Παρισίων, 19 Δεκεμβρίου 1816.

Ποθεινότατε Βάμβα!

. . . . . Ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος; Ἐν ὅσῳ δὲν ἔχετε τυπογραφίαν, ἡ γνῶσις σου, ἑνωμένη μὲ τὴν γνῶσιν τῶν συνεργατῶν σου καὶ τῶν ἐντίμων ἐπιτρόπων, δὲν θέλει κατορθώσειν μέγα τίποτε Ἑλληνικῆς διανοίας ἄξιον. Εἰς τὴν δεκάτην ἐννάτην ἑκατονταετηρίδα νὰ ἀντιγράφῃ τις ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ τυπώσῃ, εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ νὰ τρώγῃ βαλάνια μετὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ ἄρτου.

Ἐνθυμεῖσαι τὸν νέον Κεφαλήνιον, ὀνομαζόμενον Πιτσαμάνον, τὸν ὁποῖον σ' ἔλεγα ὅτι ἐπεθύμουν νὰ κατοικήσῃ εἰς Χίον, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχει ἐπιστήμην τῶν λογικῶν τεχνῶν (beaux arts). Μ' ἔγραψεν ἀπὸ Ῥώμης, ὅπου εὑρίσκεται διὰ τελειοποίησιν τῶν μαθημάτων του, πέμψας καὶ τὴν ἀπ' αὐτὸν σκευασμένην εἰκόνα τοῦ Κα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ποδιστρίου (Capo D'Istria). Ὀλίγον ἔλλειψε νὰ τὸν γράψω (χωρὶς νὰ σᾶς ἐρωτήσω) νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ οἱ συμπατριῶται του ἠμέλησαν ἕως τώρα νὰ τὸν καλέσωσι (ὡς ἔκαμαν καὶ μὲ τὸν Μουστοξύδην). Παρὰ τὴν ἐπιστήμην εἶναι καὶ μὲ ἤθη χρηστὰ στολισμένος ὁ νέος.

30

1821.

Πολύτιμέ μου φίλε!

Κατὰ τὴν πρώτην εἴδησιν τῶν ἐν Ἑλλάδι μεγάλων κινημάτων, εὐθὺς ἔγινα περίφροντις περὶ σοῦ, καὶ ἀνυπομόνως ἐρωτοῦσα διὰ νὰ μάθω τὰ κατὰ σέ. Πολλὰ βραδέως ἤκουσα, ὅτι μετέβης εἰς τὰ Ἰωνικὰ νησία, καὶ μετὰ τὴν χαρὰν τῆς σωτηρίας σου ἄρχισα τρόπον τινὰ νὰ λυποῦμαι, διότι δὲν σ' ἤκουα εἰς τὸ μέσον τῶν ἀγωνιζομένων (;) (Σ. Ε. Τὰ ἐρωτηματικὰ δηλοῦσιν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ὀρθῆς ἀναγνώσεως δυσαναγνώστων λέξεων.) ἀλλ' ἔμαθα τέλος πάντων, ὅτι κατέφυγες εἰς τὴν περιώνυμον Ὕδραν, καὶ ὅτι ἐκεῖ ἐκήρυττες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Σ' ἠὐχήθην λοιπὸν ἀπὸ καρδίας, καὶ ἄλλην πλέον λύπην δὲν εἶχα, παρὰ μόνον τὸ ὅτι δὲν ἐμάνθανα τὰ περὶ σὲ καὶ κατὰ σὲ κατ' εὐθεῖαν. Πλὴν καὶ τούτην τὴν λύπην μου ἐπαρηγόρησες μὲ τὴν ἀπὸ 5 Ἰουνίου ἐπιστολήν σου, τὴν ὁποίαν πολλὰ βραδέως ἔλαβα. Ἡ πρὸ αὐτῆς διὰ τῶν Ἰωνικῶν νήσων παρέπεσεν, ἢ τὸ πιθανώτερον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκρατήθη ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας. Δάκρυα χαρᾶς ἔχυσα ἀναγινώσκων τὴν ἐπιστολήν σου. Εὖγε, φίλτατε Βάμβα! ὑπερέβης τὰς ἐλπίδας μου, εἴθε μόνον νὰ εἰσακούεσαι, ὡς τὸ ἀπαιτεῖ ἡ παιδεία, ὁ πατριωτισμὸς καὶ ἡ ἀνυπόκριτος φιλογένειά σου. Οἱ ἐν Χίῳ κίνδυνοί σου μ' ἐλύπησαν μεγάλως, διότι δὲν ἐπρόσμενα ἀπὸ Χίους (;) κινήματα ἀνάξια πρὸς σὲ τὸν διδάσκαλον καὶ εὐεργέτην των. Ἀλλ' ἤδη ἐσώθης, καὶ κάμνεις ἀρίστην χρῆσιν τῆς σωτηρίας σου· ὅθεν (;) μεταβαίνω εἰς τὸ νὰ συνομιλήσω περὶ πραγμάτων ἀναγκαιοτέρων καὶ πρεπωδεστέρων εἰς ἀμφοτέρους μας.

Ἡ ἐπιστολή μου τούτη, βλέπεις, γράφεται ἀπὸ ξένον κάλαμον, καὶ ἐπειδὴ μὲ γνωρίζεις, θέλεις συμπεράνει βέβαια, ὄχι ὅτι ἀπέκτησα γραμματικὸν καὶ ἐξ ἀπορρήτων, ἀλλ' ὅτι ἡ συνήθης μου ἀδυναμία διὰ τὰ στυγερὰ γηράματα ἔγινε πολλὰ μεγάλη. Ἡ ἀδυναμία μου τούτη ηὔξησε πολὺ περισσότερον διὰ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὰ ὁποῖα μ' ἀφήρεσαν πᾶσαν εὐτυχίαν, καὶ μὲ κατήντησαν εἰς μεγάλην ἀνυπομονησίαν (;).

Πρὸ μηνῶν ἀνεχώρησαν ἐκ Τεργέστης καὶ Μασσαλίας διάφοροι ἀγαθοὶ ἄνδρες, καθὼς ὁ Θεόκλητος, ὁ Λιβέριος, ὁ Σέκερης καὶ Πραΐδης, μετὰ πολλῶν ἄλλων· οἱ δύο πρῶτοι ἐμποροῦσαν νὰ μᾶς εἰδοποιήσουν τὰ τρέχοντα, οἱ δὲ ἐκ Μασσαλίας ἐκπλεύσαντες δύο δεύτεροι δὲν εἶναι ἀκόμη εἰς καιρὸν διὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν ὑπόσχεσίν των. Ἡ βαθεῖά μας ἄγνοια τῶν τρεχόντων, καθὼς καὶ ἐκείνη τῶν σχέσεων τῆς ἑταιρίας μὲ τὸν ἡγεμόνα τοῦ τόπου, ὁπόθεν ἐκινήθησαν οἱ ἑταῖροι, μᾶς στερεῖν ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα διδόμενα διὰ νὰ συνεισφέρωμεν, καὶ νὰ ὁμιλήσωμεν ἐν γνώσει περὶ τῶν πρακτέων· ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ ὁμο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γενεῖς μ' ἀπαίτησαν σφοδρῶς τὴν περὶ τῶν γενομένων γνώμην μου, μ' ὅλον ὅτι ἐγὼ ἔφθασα εἰς ἐκεῖνο τῆς ἡλικίας τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον μόνον εὐχαὶ δίδονται, πρὸς τίνα ἄλλον παρὰ σὲ ἐμπορῶ νὰ ἀποταθῶ εὐλογώτερον; Σὺ μὲ γνωρίζεις καλήτερον, καὶ πρὸς σὲ ἐμπορῶ νὰ ἐξηγηθῶ εὐκολώτερον. Ἀναγκασθεὶς ἔγραψα τὰ τότε δόξαντά με πρὸς τὸν Πρίγκηπα Δημήτριον, καὶ μετὰ ταῦτα ὑπέγραψα μίαν ἐγκύκλιον μετά τινων ἄλλων τῶν ἐδῶ ὁμογενῶν, τὴν ὁποίαν ἐπέμψαμεν πρὸς τὸν ἀγαθὸν Σέκεκην. Τούτων τῶν δύω ἐπιστολῶν θέλεις λάβει ἀναμφιβόλως ἰδέαν καὶ σὺ, ἐὰν οἱ πρὸς οὓς ἐστάλησαν (;) ἀποβλέπουν πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ γένους. Δὲν εἶναι πλέον καιρὸς νὰ ἐξετάσωμεν, ἐὰν ἔγειναν ἡ ἐπανάστασις εἰς ἀρμόδιον καιρὸν, μήτε ἂν οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῆς ἔκαμαν τὰ πρέποντα· ἡ μωρία τῆς ἐξουσίας, φονευούσης τοὺς ἰδίους φίλους καὶ κηρυττούσης ἀνυποστόλως τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλον τὸ γένος ἡμῶν, ἔδοσεν ἐθνικὴν μορφὴν εἰς τὴν ἐπανάστασιν, καὶ μᾶς ἔθεσεν εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ, ἢ νὰ νικήσωμεν, ἢ νὰ ἀποθάνωμεν (;). Ἀλλ' ἂς δώμεν τί συμφέρει κατὰ τὸ παρὸν νὰ κάμωμεν. Σεῖς, ὄντες ἐν τοῖς πράγμασι, συλλογίζεσθε βέβαια καλήτερον τὰ πρακτέα, ἀλλ' ἡμεῖς, ἐὰν καὶ μακρὰν τῶν γενομένων, δυνάμεθα νὰ ἐμποροῦμεν, καὶ συμφέρει νὰ σᾶς ἐπαναλαμβάνωμεν συχνάκις, ὅτι σᾶς χρειάζεται πρὸ πάντων ὁμόνοια ἀδιάσειστος, εὐπείθεια ἀνεξέταστος εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς, ἀνδρία ἀκαταμάχητος, καὶ ἑνότης κινημάτων καὶ ἐπιχειρημάτων.

Κάλλισται εἶναι αἱ πρὸς τοὺς νησιώτας δύο προκηρύξεις σας, διότι ἀπεστομώσετε δι' αὐτῶν τοὺς πολυαρίθμους ἐχθρούς μας, οἱ ὁποῖοι πάσχουν νὰ μᾶς παραστή-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

σουν ὡς πειρατὰς καὶ προθύμους νὰ ἐξολοθρεύσωμεν τοὺς διαφωνοῦντας εἰς τὰ θρησκευτικὰ Γραικολατίνους. Ἡ Γαλλία καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη μετὰ τὴν ἐδῶθεν ἀναχώρησίν σου διῃρέθη εἰς δύο φατρίας ἀδυσωπήτους· τὴν τῶν ἐλευθεροφρόνων, ἥτις περιλαμβάνει ἴσως τὰ 9/10 τῶν κατοίκων τῆς Γαλλίας (;) καὶ τὴν τῶν λεγομένων ὑπερβασιλικῶν. Τούτη συνίσταται ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς φυγάδας τῆς Γαλλίας, ἀπὸ τοὺς κόλακας τῶν ἐξουσιῶν, καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους τῆς παλαιᾶς εὐγενείας· ἀλλ' ἐπιστηρίζεται εἰς τὰς καθεστώσας διοικήσεις, καὶ διατείνεται (;) ὑπὲρ τῆς νομιμότητος καὶ ἱερᾶς συμμαχίας τῶν μεγάλων δυνάμεων (;). Ἡ φατρία τούτη ὑπώπτευσεν, ὅτι ἡ κίνησις τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἀποτέλεσμα τινῶν φιλελευθέρων, καὶ ἐπειδὴ τούτη κινδυνεύει νὰ ἐπιφέρῃ τὴν διάλυσιν τῆς συμμαχίας τῶν δυνάμεων, καὶ ἐπομένως νὰ βλάψῃ τὰ ἰδιαίτερά της συμφέροντα, ἐκήρυξεν (;) ἐναντίον μας τὰ αἴσχιστα, καὶ οἱ δυνάμενοι μᾶς ἔβλαψαν ὅπως ἠμπόρεσαν. Ὅθεν πότε μᾶς παρασταίνουν ὡς στασιαστὰς καὶ ἀντάρτας κατὰ νομίμου ἐξουσίας, πότε ὡς ἐχθροὺς τῆς θρησκείας, πότε ὡς θεοβλαβεῖς, καὶ δεισιδαίμονας, καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ σφάξωμεν τοὺς διαφωνοῦντας μὲ ἡμᾶς χριστιανοὺς, καὶ πότε ὡς βαρβαροτέρους καὶ αἱματοχαρεστέρους καὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς ὁποίους πολεμοῦμεν (;). Ἐκοινολόγησαν ὅτι ῥίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς αἰχμαλώτους Τούρκους, καὶ ὅτι εἰς Πελοπόννησον ἔβαλαν εἰς τὸ σουβλὶ ἄλλους, ζωντανούς. Ἐνδεχόμενον νὰ συνέβησαν κατ' ἀρχὰς καὶ κατὰ μέρος σκληραὶ ἐκδικήσεις· ἀλλὰ μὲ φαίνεται ἀπίθανον νὰ γίνωνται δημόσια καὶ γενικὰ παρόμοια ἀπάνθρωπα ἔργα.

Ἐμβῆκα εἰς τούτην τὴν ἔκθεσιν διὰ νὰ σᾶς γνωστο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ποιήσω τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Εὐρώπης, καὶ νὰ λάβετε ἀνάλογα μέτρα. Τὸ διοικοῦν μέρος τῆς Εὐρώπης προτιμᾷ καλήτερον νὰ μείνῃ ἀκέραιος ἡ Τουρκία (;) ἀλλὰ μετὰ τούτην τὴν κατάστασιν προτιμᾷ τὴν ἀνεξαρτησίαν μας, καὶ ἤδη κινεῖται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν Ῥωσσίαν. Οἱ (;) Τοῦρκοι ἠρέθισαν τὴν φοβερὰν δύναμιν τῆς Ἄρκτου, καὶ κινοῦν πρὸς τὸν Δούναβιν ὅλας των τὰς δυνάμεις. Ἡ περίστασις τούτη μᾶς εἶναι πολλὰ ὠφέλιμος διὰ νὰ πράξωμεν (;) μόνοι μας, καὶ νὰ ὀργανίσωμεν τὸ στρατιωτικόν μας κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον. Πλῆθος φιλελλήνων Εὐρωπαίων εἶναι ἕτοιμον νὰ συνδράμῃ πρὸς βοήθειάν μας καὶ νὰ συναγωνισθῇ (;). Εἰς τὴν Γερμανίαν μάλιστα λέγεται ὅτι εἶναι ἕτοιμαι δέκα χιλιάδες καλῶς ὡπλισμένοι, καὶ καλῶς κυβερνημένοι, οἵτινες προσμένουν μόνον τὴν ἄδειαν διὰ νὰ ἀπεράσουν εἰς Τεργέστην. Ἡ προθυμία τῶν ἄλλων ἐθνῶν δὲν εἶναι μικροτέρα· παντοῦ συνδρομαὶ ἀνοίχθησαν, καὶ εἰς τὴν Ὁλλανδίαν καὶ Ἑλβετίαν προσεύχονται ὑπὲρ τῆς σωτηρίας μας (;)· ἀλλὰ πάντων ἐπιθυμία, καθὼς καὶ τὸ ἰδικόν μας συμφέρον, εἶναι νὰ μὴν ἀλλάξωμεν ἄλλον κύριον (;)· διὸ πανταχόθεν μᾶς ἐρωτοῦν, ἐὰν ἐσυστήθη κεντρικὴ ὑπερτάτη διοίκησις, ἐὰν διεσαλπίσθη ἡ ἀνεξαρτησία (;) τῆς Ἑλλάδος.

Περὶ τούτου πολλὰ συνωμιλήσαμεν μὲ τοὺς ἐδῶθεν ἐναχωρήσαντας (;) ὁμογενεῖς, καὶ τοῖς ἐσημειώσαμεν τὰ ἀναγκαιότερα. Φροντίσετε λοιπὸν διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ θεοῦ, νὰ συστήσετε ὑπερτάτην διοίκησιν, συνθεμένην ἀπὸ τοὺς φρονιμωτέρους καὶ εὐϋποληπτοτέρους ὁμογενεῖς, ἥτις νὰ διασαλπίσῃ τὸν σκοπόν (;) μας, καὶ νὰ δώσῃ ἑνότητα εἰς τὰ κινήματά μας. Ἡ ἐπιστολὴ τῶν δημαγωγῶν σου εἶναι φρονιμωτάτη, ἀλλὰ τοιοῦτοι πρέπει νὰ σταλθοῦν

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν. Ἡ θρησκεία ἐμπορεῖ νὰ γένῃ τὸ καταπειστικώτερον ἐλατήριον. Οἱ ἐξ Εὐρώπης ἐλθόντες ὁμογενεῖς ἔφεραν μαζῆ των τυπογραφίας· συστήσετε λοιπὸν ἀμέσως ἐφημερίδας εἰς ἔκδοσιν (;) εἰδήσεων, κηρύξετε καθημερινῶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καταχωρίσετε (;) τὰς κατηγορίας τῶν ἐχθρῶν μας, περιγράψετε τὰ πάνδεινα ὅσα δοκιμάζομεν, ἀποδείξετε ὅτι ἀπεφάσισαν νὰ μᾶς περάσωσιν ἅπαντας ἐν στόματι μαχαίρας, ἐπιφέρετε μαρτυρίας ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ὅτι οἱ ὑπὲρ πατρίδος ἀποθανόντες εἶναι καὶ παρὰ τοῖς ἐπιζήσασι καὶ παρὰ Θεῷ εὐάρεστοι, διότι ὑπάγουν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν παράδεισον· ἐξ ἐναντίας οἱ λειποτάκται, οἱ προδόται καὶ ἄνανδροι, καὶ ἐδῶ θέλουν τιμωρηθῆ, καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον θέλουν παραδοθῆ εἰς τὴν αἰωνίαν κόλασιν· στίχους καθημερινῶς καὶ ἐγκώμια δημοσιεύσατε. Διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ διὰ τῶν ἱεροκηρύκων ἐμπορεῖτε νὰ ἐξάψητε γενικὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ μεγίστην πεποίθησιν εἰς τὴν ἀπολύτρωσίν μας (;) καὶ ὑποταγὴν εἰς τοὺς ἄρχοντας. Ἀλλὰ τοῦτοι πρέπει νὰ ἦναι ἄξιοι εὐπειθείας, ὀφείλουν νὰ δειχθοῦν ἐμπράκτως ὀλιγαρκεῖς, δίκαιοι, δραστήριοι, ὑπομονητικοί, συγκαταβατικοί, συμπεριφοροι, εὐπρόσιτοι, καὶ ἑνὶ λόγῳ ἀφιερωμένοι εἰς τὸ κοινόν. Μ' ὅλας τὰς κατηγορίας τῶν ἐχθρῶν μας, ἐλπίζω νὰ εὑρεθοῦν εἰς τὸ γένος δέκα τοιοῦτοι ἄνδρες, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὸν καθιερωθέντα ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ἀριθμόν. Εὐθὺς ἔπειτα νὰ στείλετε πράκτορας εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ κατορθώσουν δάνεια, νὰ παραλαμβάνουν τοὺς ξένους, καὶ σᾶς πέμπουν τὰς ἀναγκαίας πολεμικὰς ὕλας.

Ἡμεῖς ἐδῶθεν ἐκάμαμεν ὅ,τι ἡ ἀπομόνωσίς μας ἀπὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὸν κόσμον καὶ ὁ ἰδιωτικός μας βίος ἐσυγχώρησεν. Ἐπέμ-
αμεν ἀναφορὰν εἰς ὄνομα τῆς Μεσσηνιακῆς βουλῆς εἰς
ὴν Φιλαδέλφειαν, καὶ ἀπαιτήσαμεν (;) εἰς ὄνομά μας καὶ
ὴν συνδρομὴν τῆς Χαϊτικῆς πολιτογραφίας· ἐστείλαμεν
ατ' αὐτὰς εἰς Λόνδραν τὸν λόγιον Πίκουλον διὰ νὰ συ-
ομιλήσῃ μὲ τοὺς ἐκεῖ φιλελευθέρους, καὶ νὰ ἐξάψῃ ὑπὲρ
μῶν τὴν κοινὴν τῶν Βρετανῶν γνώμην, ἥτις δὲν συμ-
ωνεῖ μ' ἐκείνην τῆς διοικήσεώς των. Ἐδημοσιεύσαμεν
αὶ κατ' ἰδίαν καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων διάφορα, ἀλλὰ
άντοτε μᾶς ἀποκρίνονται, ποῦ εἶναι ἡ διοίκησίς σας;
λέπομεν ἀνδρίαν μόνην, καὶ ὄχι ἑνότητα κινημάτων.
Ὕπειτα ὑποπτεύουν ὅτι ὅλα γίνονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν,
αὶ τοῦτη ἡ δύναμις τοὺς τρομάζει· τὸ δυστυχὲς τέλος
ῶν ἐν Δακίᾳ πραγμάτων δὲν κάμνει τοὺς ἐχθρούς μας
ἐλπίδας διὰ τὰ καθαυτὸ ἑλληνικὰ πράγματα. Πολλοὶ
όλμησαν νὰ μᾶς ὀνομάσωσιν ἀνάνδρους, προδότας καὶ
τιδανοὺς, ἔπειτα δέ, ἐπειδὴ μανθάνουν ὅτι ὁ Ἀλῆς
οστατεύεται ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους, καὶ ὅτι οἱ Σουλιῶται
αὶ Ὑδριῶται εἶναι γένους Ἀλβανικοῦ, τολμοῦν νὰ εἰ-
οῦν, ὅτι μηδὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἦναι
μπνοια καὶ ὁμοφωνία· ἀλλ' ἐλπίζομεν διὰ τῶν πραγ-
άτων νὰ τοὺς δείξητε ψεύστας καὶ ἀπατημένους.

Ὑποπτεύομεν, ὅτι ἡ ἀποτυχία τῶν δακικῶν πραγμά-
ων νὰ τρομάζῃ τοὺς αὐτοῦ Ἕλληνας, ἀλλ' ἂς βεβαιω-
οῦν, ὅτι ἐκεῖ τὰ πράγματα δὲν ἠμποροῦσαν νὰ εὐδοκι-
ήσουν· καὶ ἐὰν ὅλοι οἱ στρατιῶται Ἕλληνες, (;) ἐπολε-
οῦσαν ἅπαντες ὡς οἱ ἐν Γαλαζίῳ, καὶ οἱ ἐκ τοῦ Ἱεροῦ
έχου, καὶ οἱ ἐν Προύτῳ, καὶ ἐὰν (ἴσως εἶναι τολμηρὸν
τὸ εἰπῶ) ἐκυβερνῶντο καλήτερον, ἤθελαν εἶσθαι ἀφεύ
ως νικηταί. Τοῦτα τὰ λάθη ἐὰν ἀποφύγητε, δὲν ἔχο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μεν χρείαν ξένης δυνάμεως, καὶ θὰ ἔχωμεν μάλιστα τὴν δόξαν, ὅτι μόνοι μας ἀπελυτρώθημεν (;).

Δὲν εἶμαι πολεμικός, καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ἔμβω εἰς πολεμικὰ σχέδια, ἀλλ' ἐμπορῶ νὰ σᾶς κοινολογήσω τὰς ἰδέας τῶν εἰς τοῦτο τὸ ἔργον καλῶν. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν κεντρικῆς ἐθνικῆς διοικήσεως, ἡ πρώτη σας φροντὶς εἶναι νὰ καθαρίσητε τὴν Πελοπόννησον ἐκ τῶν ἐχθρῶν (;), καὶ ἔπειτα τὰ ἐντὸς τῶν Θερμοπυλῶν καὶ τὴν Κρήτην· μετὰ ταῦτα ἐμπορεῖτε νὰ ἐκτείνεσθε, ὡς ἀπὸ κέντρον, πρὸς τὰ ἄκρα. Ἡ Ἑλλὰς περικυκλόνεται ἀπὸ ὄρη, καὶ οἱ ἐχθροὶ εἶναι ἀνεπιτήδειοι εἰς τὸν πόλεμον τῶν βουνῶν· ὀχυρώσετε λοιπὸν τὰ περάσματα πάντα, καὶ ἐνασχοληθῆτε εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσουν οἱ στρατιῶταί μας τὴν πολεμικὴν τῶν σοφῶν Εὐρωπαίων. Ἐμάθαμεν ὅτι οἱ Ἄγγλοι βοηθοῦν τοὺς Τούρκους, ἀλλ' ἴσως φανερῶς δὲν θὰ τοὺς συνδράμουν· καὶ ἐπειδὴ εἶσθε κύριοι τῆς θαλάσσης, μόνον κατὰ πρόσωπον ἐμπορεῖ νὰ σᾶς κτυπήσῃ ὁ ἐχθρὸς (;) καὶ οὕτω νὰ ἀνανεώσητε τὰ θαύματα τῶν Μηδικῶν χρόνων. Εἰς τὸ ἑξῆς εἶναι συμφέρον νὰ μὴ φρονεύωνται οἱ αἰχμάλωτοι, ἀλλὰ νὰ ὑπηρετοῦν, ὡς κτήνη, εἰς τὴν οἰκοδομὴν φρουρίων, τειχῶν, καὶ λιμένων. Τοῦτη ἡ συγκατάβασις θέλει καταπείσει τὴν Εὐρώπην, ὅτι δὲν εἴμεθα βάρβαροι καὶ ἀπάνθρωποι. Εἶναι πρὸ πάντων συμφέρον νὰ ἀποκτήσητε ἀπόρθητον ὁρμητήριον, ἐν τῷ ὁποίῳ νὰ ἑτοιμάζωνται ὅλαι αἱ πολεμικαὶ ἀποσκευαί, καὶ νὰ ἀράζουν ἀσφαλῶς τῶν ἀλλογενῶν ἐμπόρων τὰ πλοῖα. Ἀλλὰ περὶ τούτων σᾶς ἐγράφησαν ἄλλοτε περισσότερα, καὶ εἶσθε μόνοι σας ἱκανοὶ νὰ στοχασθῆτε τὴν ἀνάγκην των.

Βλέπεις ἀγαπητέ μου Βάμβα, καὶ τὴν ἀδυναμίαν εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πέρους

ίαν κατήντησα διὰ τὸ γῆρας, καὶ τὴν προθυμίαν
λῶν ὁμογενῶν νὰ ἀνακουφίσωσι τὰ βάρη μου, ἢ
νὰ τὰ ἀναδέχωνται ὅλα αὐτοί. Ὁ γραφεὺς τῆς
ῆς ταύτης εἶναι ὁ χρηστὸς Πολυχρονιάδης.
γκαῖον εἶναι νὰ συγκροτήσωμεν τὸ γρηγορώτερον
μα προσωρινόν· δεύτερον, νὰ γράφετε τὰς πρά-
εἰς ἐφημερίδα τυπωμένην, ἂν ἦναι δυνατὸν, εἰ-
αὶ χειρογραμμένην, διὰ νὰ τὴν πέμπετε εἰς τὰς
ημερίδας ἐξαύθεντον. Τρίτον, νὰ καταστήσητε
τοφορεῖον θαλάσσιον, καὶ αὐτόθεν εἰς Τεργέστην,
ασσαλίαν, νὰ μηνύῃ τὰς πράξεις κανονικῶς.
με τί ἀπέγιναν οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Φουρναράκη· εἰ-
ἔχουν νὰ ἀπογίνωσιν οἱ ἐσχάτως σταλθέντες ἀπὸ
ο συμπατριῶται, ὁ Ἀνδρεάδης καὶ ὁ Βαφειάδης,
ὁ εἰς Μασσαλίαν εὑρισκόμενος Ἀργέντης ἀμφι-
ἂν θελήσῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διορισθεῖσαν δι'
χορηγίαν. Εἰπέ με ἂν ἔλαβες τὰς τελευταίας μου
ὰς πρὶν νὰ ἀφήσῃς τὴν πατρίδα. Διὰ τοὺς οἰκτιρ-
οῦ Θεοῦ! φίλε μου, γράφε με συχνά. Ὑγίαινε.

31.

20 Ἰουλίου 1823.

Ποθεινότατε Βάμβα,

ἐπιστολήν σου τῆς 5 Μαΐου ἀνέγνωσα μὲ λύπην
ράν· λύπην δι' ὅσα ἔπαθες, χαρὰν, ὄχι μόνον ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐλευθερώθης ἀπὸ τὰ παθήματα, ἀλλ' ὅτι, ὡς λέγεις, σοῦ ἔγιναν καὶ μαθήματα. Δὲν εἶσαι, φίλε μου, μόνος μαθητὴς παθημάτων, ἢ μᾶλλον ἀριθμεῖσαι μὲ τοὺς πολλὰ ὀλίγους φρονίμους ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι ἐξεύρουν νὰ ὠφελῶνται ἀπὸ τὰ παθήματα. Ἀρχὴ καὶ πηγὴ τῶν συμφορῶν σου· καὶ νόμισε τὴν ὥραν ταύτην ὅτι διαλεγόμεθα περιπατοῦντες εἰς τὰ προάστεια τῶν Παρισίων, τὸν μόνον εὐδαίμονα καιρὸν ἐκεῖνον τῆς ζωῆς μου· ἡ ἀρχὴ λέγω τῶν συμφορῶν σου ἐχρημάτισεν ἡ προσκόλλησίς σου εἰς τὸν δὲν ἐξεύρω διὰ τί ὀνομασθέντα Ὑψηλάντην, ἀντὶ τοῦ Κυψελίνου ἢ Κυψελάτου. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἴδιον ἁμάρτημά του, ἐπειδὴ ἔλαβε τὸ ἐπωνύμιον ἀπὸ τὸν πατέρα του· ἐπρόσθεσεν ὅμως εἰς αὐτὸ καὶ τῆς πατρικῆς ἀρχῆς τὸ ἐπώνυμον *Πρίγκιψ*, ἐπώνυμον ἱκανὸν νὰ ἐμπνεύσῃ ἀπιστίαν εἰς τοὺς φιλελευθέρους, διότι δὲν εἶναι Πρίγκιψ, καὶ ἂν ἦτο, ἔπρεπε νὰ τὸ ἀποστραφῇ ὡς δῶρον τουρκικῆς χειροτονίας, εὐθὺς ἀποῦ ἀπεφάσισε νὰ ὑπερμαχήσῃ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους του. Ἴσως εἴπῃς (καὶ ἐνδεχόμενον νὰ ἔχῃ οὕτως τὸ πρᾶγμα), ὅτι τὸ ἐπώνυμον δὲν πηγάζει ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν χειροτονίαν, ἀλλ' εἶναι ξηρὸς τίτλος, τὸν ὁποῖον ἥρπασαν, ἢ καὶ ἀπέκτησαν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ῥωσσίας. Ὅπως ἂν ἦναι, ἡμεῖς ἀποφασίσαντες νὰ μείνωμεν ἀνεξάρτητοι, εἰς μὲν τὴν πολιτείαν μας δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρωμεν κανένα τίτλον ἀρχῆς μόνιμον· πρὸς δὲ τοὺς ἔξω νὰ προσφερώμεθα εἰρηνικῶς μὲ τοὺς γνησίους ὅλους Πρίγκιπας, ἤγουν τοὺς ὅσοι ἀληθῶς κυβερνοῦν λαὸν ὑποταγμένον εἰς αὐτούς, καὶ νὰ τοὺς τιμῶμεν, ζητοῦντες τὴν φιλίαν ἢ καὶ τὴν συμμαχίαν των. Εἰς ὀλίγα λόγια, φίλε μου, Ἰθαγενῆ Ἕλληνα μὲ Πρίγκιπος ὄνομα, τὸν φαντάζομαι ὡς σπινθῆρα, ὅστις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μέλλει ν' ἀνάψῃ εἰς τὴν ταλαίπωρον Ἑλλάδα μὲ τὸν καιρὸν πυρκαϊὰν ὀλεθριωτέραν τῆς Τουρκικῆς πυρκαϊᾶς, ἐπειδὴ οἱ μέλλοντες ἐχθροί του Γραικοὶ Γραικοὺς ἔχουν νὰ πολεμῶσι, καὶ ὄχι Τούρκους. Ὁ Ὑψηλάντης ὅτ' ἐκατέβαινεν εἰς Πελοπόννησον μ' ἔγραψε μακρὰν ἐπιστολήν, πνέουσαν ζῆλον ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος· ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ στολισθῇ τὸν τίτλον τοῦ Πρίγκιπος, κ' ἔκαμε καλά, διότι δὲν ἤθελα ἀποκριθῆν εἰς Πρίγκιπα. Ἡ ταπεινή μου κατάστασις μ' ἔκαμε νὰ φεύγω τοὺς Πρίγκιπας, ὡς φεύγουν οἱ νάννοι τοὺς γίγαντας. Τὸν ἀπεκρίθην κ' ἐγὼ διὰ τοῦ Σέκερη μακρὰν ἀπόκρισιν· ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ δὲν ἐκατάλαβε τί τὸν ἔλεγα, ἢ κατεφρόνησε τοὺς λόγους μου, ὡς μωραμένου γέροντος φλυαρίας, παρεκτὸς ἂν δὲν ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν μου. Γράφεις καὶ σὺ μὲ τρόπον ἱκανὸν ν' αὐξήσῃ τοιαύτην ὑποψίαν. Ἀλλὰ πῶς εἶναι πάλιν δυνατὸν νὰ μὴ τὴν ἔδωκεν ὁ Σέκερης; Ἂν τὴν ἔλαβε, καὶ δὲν τὴν ἐκοινώνησε πρὸς τὸν ὁποῖον ἔδειξε τόσην ἀγάπην Βάμβαν, τοῦτο μόνον ἀρκεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς σκοπούς του. Μὴν ἀμελήσῃς νὰ μὲ φωτίσῃς περὶ τούτου.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔλαβα καὶ ἀπὸ τὸν Μαυροκορδάτον ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγιον, πολλὰ διάφορον ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὑψηλάντη. Οὗτος ἔγραφεν ὡς μειράκιον ἐνθουσιασμένον ἐνθουσιασμὸν ὄχι πολλὸ θερμόν. Τοῦ Μαυροκορδάτου ἡ ἐπιστολὴ περιέχει ἀνδρὸς φρονίμου (εἴθε καὶ εἰλικρινοῦς!) λόγους. Ὑπογράφεται *Πατριώτης* καὶ ὄχι *Πρίγκιψ*, ἂν καὶ ἤρχισαν ἐκεῖ κάτω, ὡς ἀκούω, νὰ τὸν Πριγκιπίζωσι καὶ αὐτόν. Ἀφορμὴν ἔλαβε νὰ μὲ γράψῃ ἀπὸ τὰ πέσαντα εἰς χεῖράς του Προλεγόμενα εἰς τὰ Ἠθικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅπου ἔκρινα δύο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἄρθρα τοῦ *Προσωρινοῦ πολιτεύματος*. Γράφει ἀπολογούμενος εἰς τὰς κρίσεις μου, καὶ ὁμολογῶν, ὅτι τὸ Προσωρινὸν πολίτευμα ἔχει καὶ ἄλλα σφάλματα, προερχόμενα, ἀπὸ τὸ στενὸν τοῦ καιροῦ, καὶ ἀπὸ ἔλλειψιν συμβουλῶν ἱκανῶν. Ἐπίστευσα τὴν ἐπιστολήν του εἰλικρινῆ, καὶ ὡς πρὸς τοιαύτην ἀπεκρίθην διὰ μακρῶν· ὄχι ὅμως χωρὶς νὰ τὸν δώσω νὰ καταλάβῃ ἐπιδεξίως, ὅτι δὲν εἶμαι ἀπὸ τοὺς εὔκολα ἀπατωμένους, καὶ ὅτι ἡ τελεία μου περὶ αὐτοῦ πληροφορία κρέμεται ἀπὸ τὴν μέλλουσαν διαγωγήν του. Εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς μου, τὸν εἶπα καὶ τὸν παρεκίνησα νὰ κινήσῃ πάντα λίθον εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς ἀτυχεστάτης Χίου· καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλει φιλοτιμηθῆν διὰ τὰς ὁποίας τὸν ἔλεγα αἰτίας. Τοῦτο τὸ περὶ τῆς Χίου μὲ δίδει ἀφορμὴν νὰ στρέψω πάλιν τὸν λόγον εἰς τὸν φίλον

. . . . . .

. . . . . ἄμβα, εὑρίσκεσαι καλὰ, ἐπειδὴ διδάσκεις καὶ φωτίζεις νέους. Τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ ἀνδρὸς οἰκεῖος τόπος εἶναι ὁ τόπος, ὅπου δύναται νὰ ἐνεργῇ τὸ καλόν· ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ εἶναι καὶ νὰ προκρίνῃ τοὺς τόπους, ὅπου εἶναι δυνατὸν τὸ μεγαλήτερον καλόν. Δέν σε συγχωρεῖται, φίλε μου, νὰ διδάσκῃς εἰς τὴν Ἑπτάννησον, ὁπόταν ἦναι τόποι τῆς Ἑλλάδος ἄλλοι, ἔχοντες χρείαν πλειοτέραν τῆς διδαχῆς σου. Ἐνόσῳ ἡ Χίος ἀναστενάζει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τυράννου, ἐπεθύμουν νὰ σὲ ἀκούω πλησιέστερον τῆς Χίου, παρακαλοῦντα τοὺς ὁμογενεῖς, ἃ καὶ χειρὶ καὶ ποδὶ, καὶ φωνῇ, καὶ πάσῃ δυνάμει» εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν αὐτῆς.

Τώρα μάλιστα εἶναι χρεία τῆς συνδρομῆς καὶ βοηθείας σου, ὅτε φαίνεται ὅτι ἐξύπνισαν καὶ οἱ εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην σκορπισμένοι συμπατριῶταί μας, μετὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μακρὸν ὕπνον, καὶ κινοῦνται εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς πατρίδος. Ἀνήγγειλα εἰς αὐτοὺς καὶ ὅσα ἔγραψα περὶ Χίου εἰς τὸν Μαυροκορδάτον. Συμφέρον μὲ φαίνεται νὰ μεταχομισθῇς καὶ σὺ εἰς τὴν Πελοπόννησον· καὶ ἂν ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Μαυροκορδάτου ἡ πρὸς ἐμὲ ἦναι εἰλικρινὴς, εἶμαι βέβαιος, ὅτι γνωρίζων τὴν συνδέουσαν τοὺς δύο μας φιλίαν, θέλει σε δεχθεῖν μετὰ χαρᾶς, ἐλευθερωμένος μάλιστα, ὡς εἶναι τώρα, ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἀλιτηρίου Νέγρη. Ἡ παρουσία σου, φίλε μου, ὄχι μόνην τὴν Χίον μέλλει νὰ ὠφελήσῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν. Οἱ λόγοι σου δύνανται καὶ τὰς διχονοίας των νὰ παύσωσι, καὶ τὴν ὁμόνοιάν των νὰ στερεώσωσιν ἀμετακινήτως. Ἐμπορεῖς καὶ τὸν Μ. νὰ συμβουλεύσῃς νὰ μὴ δεχθῇ ποτὲ τὸ προσφερόμενον εἰς αὐτὸν ὄνομα τοῦ Πρ. καὶ τὸν Ὑ. νὰ τὸ ἐκδυθῇ ὡς χιτῶνα διχονοίας φλογιστικώτερον παρὰ τὸν χιτῶνα τῆς Δηϊανείρας. Ἂν ὑπακούσωσι τὴν συμβουλήν σου, πίστευσέ τους καὶ τοὺς δύο· ἂν τὴν καταφρονήσωσι, ἐπίστρεψε εἰς τὴν Ἑπτάννησον, ἢ ἔλα ἐδῶ· διότι ἡ καταφρόνησίς των εἶναι σημεῖον ἀψευδὲς ὅτι ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῆς ἰδίας των δόξης, καὶ ὄχι ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας. Δὲν ἔχυσαν οἱ Γενναῖοί μας στρατιῶται τόσον αἷμα, διὰ νὰ ἀποκτήσωσι Πρ. Ἐγώ, φίλε μου, ἀπαρχῆς ἐταράχθην ἀκούσας ὅτι ἀνακατώθησαν Φαν. εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ὑποθέσεις. Τόνομα τοῦτο Φ. μ' ἐφάνη πάντοτε κακοῦ οἰωνοῦ ὄνομα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀνακατώθησαν, μᾶς ἔμεινε πλέον ὁ *δεύτερος πλοῦς*, ὅστις εἶναι τοὺς μὲν εἰλικρινεῖς (ἂν εὑρίσκωνται τοιοῦτοι) νὰ ἐνισχύσωμεν, τοὺς δὲ δολωμένους καὶ μολυσμένους, ἂν ἦναι δυνατὸν, νὰ ἀναβαπτίσωμεν.

Εὐχαριστῶ σε, φίλε, διὰ τὴν ὁποίαν ὑπόσχεσαι νὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λάβῃς πρόνοιαν περὶ τῆς πωλήσεως τῶν βιβλίων μου. Ἀπορῶ διὰ τί ἠμέλησεν ὁ ἐν Τεργέστῃ Παντολ. Μαυρογορδ. νὰ διαδώσῃ ἐν καιρῷ τὴν κήρυξιν. Ἐπρόβαλα $40/_{100}$ ξεπεσμὸν διὰ τὸ 1823 ἔτος ἀναγκαζόμενος ἀπὸ τὰς περιστάσεις. Παλαίω, φίλε, ὄχι μὲ ἔνδειαν, ἀλλὰ μὲ τὰ μέσα νὰ μὴ καταντήσω εἰς ἔνδειαν. Μοῦ μένουν σώματα ἐκδόσεών μου ἀρκετὰ καὶ τὰ χρέη μου νὰ πληρώσω, καὶ ἀργύρια νὰ μοῦ περισσεύσωσιν· ἀλλὰ τί με ὠφελοῦν, ὅταν δὲν πωλῶνται;

Δέν με λέγεις τίποτε περὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν Πολιτικῶν, οὐδὲ περὶ τῶν Ἠθικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους, ὡς νὰ μὴν εἶχες ἀκόμη τὰ γνωρίσειν. Πολιτικὰ σ' ἔστειλα ἀπὸ δύο μέρη· Ἠθικὰ οὔτε σὲ οὔτε κανέν' ἄλλον ἐχάρισα, διὰ τὴν ὁποίαν σ' ἔλεγα πάλην μου. Τώρα φαίνεται ἡ δευτέρα ἔκδοσις τοῦ Βεκκαρίου μὲ μακρὰ Προλεγόμενα· ἐξ ὧν πέμπω πρὸς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς, εἰς Μασσαλίαν, εἰς Λιβόρνον καὶ εἰς Τεργέστην. Εἴθε νὰ φθάσωσι καὶ αὐτοῦ. Πάσχισε, φίλε μου, νὰ σκορπισθῶσι, καὶ νὰ γνωστοποιηθῶσι καὶ εἰς τοὺς ἀπαιδεύτους μας.

Παρηγόρησέ με, ἂν ἔχῃς τι παρηγορητικὸν, περὶ τῶν ταλαιπώρων τέκνων τοῦ Φουρναράκη. Ὁ Σέκερης ἀπέθανεν; Ὁ Κατινάκης τί ἀπέγινε;

Ἀπὸ τὰς πρὸ τῆς τελευταίας ἐπιστολάς σου τρεῖς ἢ τέσσαρας, δὲν ἔλαβα κἀμμίαν. Ἐνόσῳ εὑρίσκεσαι αὐτοῦ, πέμπε τας διὰ τοῦ ἐν Τεργέστῃ Ῥώτα, ἢ Παντολ. Μαυρογορδ.

Ὁ Θυρότος σὲ ἀνταspάζεται, τὸν Λακροᾶν δὲν ἀπήντησ' ἀκόμη οὐδὲ τὸν Θενάρδον.

Σ' εὔχομαι ἔτη πολλὰ καὶ εὐδαίμονα! Ο.Ο.

20 Ἰουλίου, 1823.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μὴ παραξενίζεσαι, φίλε, εἰς τὰ μουζαλώματά μου. Συμφοραὶ τῆς ἡλικίας.

32.

12 Ἰανουαρίου, 1825.

Περιπόθητε Βάμβα,

Ἀκούσιος εἶναι, μὴν ἀμφιβάλλῃς, καὶ ἡ ἰδική μου σιωπή. Τὴν 4 Ὀκτωβρίου μόλις ἔλαβα τὴν γραμμένην 15 Ἰουλίου ἐπιστολήν σου. Καταλαμβάνω ὅσα πάσχεις καὶ συμπάσχω μὲ σέ. Ἀλλ' εἶναι, φίλε, πολὺ δεινότερα τὰ ἰδικά μου παθήματα, ἐπειδὴ προθυμούμενος νὰ συνεργήσω κ' ἐγὼ τίποτε εἰς τὴν ἀναγέννησιν τῆς πατρίδος ἐμποδίζομαι πρῶτον ἀπὸ τὴν ἀναργυρίαν, ἔπειτα ἀπὸ παντοδαπὰς ἄλλας ἀνίας, τόσον πλέον δριμυτέρας, ὅσον δὲν ἔχω πλησίον μου κἀνένα Βάμβαν, νὰ τὰς ἐξομολογῶμαι. Παρεκτὸς τούτων, μ' ἐμποδίζει πολὺ καὶ ἡ ἐπιστολογραφία ἢ μᾶλλον μὲ πνίγει. Εἰς πολλὰς ἀναγκάζομαι νὰ σιωπῶ· ἀλλ' εἶναι ὄχι ὀλίγαι, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀπόκρισις εἶναι ἀπαραίτητος. Εἰς βραχυλογίαν, τὸ γῆράς μου, φίλε, ἔγινεν ὀδυνηρότατον.

Μίαν μόνην ἀπὸ τὰς λύπας σου κρίνω ἀναξίαν νὰ σὲ λυπῇ, τὴν προξενηθεῖσαν λέγω ἀπὸ τὸν ἀνόητον Νικολαΐδην. Ἀνέγνωσα τὴν μωρὰν κατὰ . . . καταδρομήν, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν, ἀφοῦ πλέον ὁ διάλογος, ὁ γραφεὶς εἰς τόπον Προλεγομένων εἰς τὰ Πολιτικὰ τοῦ Πλουτάρχου, τὰ πρὸ μικροῦ ἐκδοθέντα, ἦτο τυπωμένος· ἀλλέως εἶχα εὔλογον ἀφορμὴν νὰ τὸν κοπανίσω ὀλίγον· μεθ' ὅλον τοῦτο, ἄδικον ἔχεις νὰ λυπῆσαι περὶ τοιούτων διατριβῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὡς εἶναι ἡ ἀθλία τοῦ Νικολαΐδου διατριβή, εἰς τὴν ὁποίαν οὔτε γραμματικῆς οὔτε λογικῆς ἴχνος εὑρίσκεται κἀνέν. Εἰς τοὺς τοιούτους ἀρκετὴ ἀπόκρισις εἶναι τὸ

Εὐδαιμονοίης, νοῦν ἔχων, ὅσον σε δεῖ !

Παράξενον ἴσως ἤθελε σε φανῆν τὸ *Πολιτικὰ τοῦ Πλουτάρχου*. Μάθε λοιπὸν ὅτι τὰ εὑρισκόμενα μεταξὺ τῶν ἐπιγραφομένων *Ἠθικῶν* του 5 συγγραμμάτια πολιτικῆς ὕλης χωρίσας ἐξέδωκα εἰς τόμον ἕνα· εἰς τοῦ ὁποίου τὴν κεφαλὴν ἀντὶ Προλεγομένων ἔβαλα Διάλογον δύο Γραικῶν ὀνομαζομένων τοῦ ἑνὸς Φιλάρχου καὶ τοῦ ἄλλου Φυξάρχου.

Τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὀδυσσέως ἔλαβα διὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ τὸν ἀπεκρίθην διὰ μακρῶν. Παράξενος μ' ἐφάνη ἡ τοιαύτη ἐπιστολή, ἀπὸ ἄνθρωπον πολιορκούμενον ἀπὸ τὸν Ν. καὶ ἔτι παραξενωτέρα ἡ πρὸς σέ. Ἀλλ', ὡς ὑποπτεύεσαι, εἶναι καὶ τοῦτο ἓν ἀπὸ τὰ βωμολοχικὰ ῥαδιουργήματα τοῦ Κλέωνος, ἢ μᾶλλον τοῦ νάννου μιμητοῦ τοῦ Κλέωνος· διότι ἤθελ' ἀδικηθῆν καὶ αὐτὸς ὁ Κλέων, ὅσον ἀχρεῖος καὶ ἂν ἦτον, ἂν ἐπαραβάλλετο μὲ τοιαῦτα

— ἀνδράρια μοχθηρά, παρακεκομμένα,
Ἄτιμα καὶ παράσημα καὶ παράξενα.

Δὲν ἐξεύρω ἂν σ' ἔστειλαν ἀπὸ Τεργέστην κανένα Βεκκαρίαν τῆς δευτέρας ἐκδόσεως. Δὲν λαλεῖς οὐδὲ περὶ τῶν Ἠθικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους.

Καλὴ εἶναι ἡ εἰς Μεσολόγγ. ἀποκατάστασις τοῦ Δ. Π. Ἀκούω ὅτι ἐτύπωσεν εἰς τὰ Χρον. ἐπιστολὴν πρὸς ἐμέ, ζητῶν νὰ στείλω βιβλία. Δὲν τὴν ἀνέγνωσα· ὅθεν δὲν ἔχω νὰ κρίνω τὴν ζήτησίν του. Ἀλλ' ὅπως ἂν ἦναι, ἐγὼ δὲν εἶμαι πωλητής, καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον ἐμπορῶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νὰ γενῶ δωρητὴς βιβλίων. Ἔπρεπε νὰ τὰ ζητῇ ἀπὸ τοὺς δυναμένους νὰ τ' ἀγοράσωσι καὶ τὰ χαρίσωσιν.

Εἰς αὐτὸν ἀποδίδουν καὶ τὴν κατὰ τοῦ Μ. διατριβήν. δὲν τὴν ἀνέγνωσα οὐδ' αὐτήν. Ἤκουσα δὲ ὅτι καὶ ἐζήτησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν δημοσίευσίν της. Διὰ τί νὰ τὴν ἐμποδίσωσιν; ἂν περιέχῃ συκοφαντίας, ἔχουν δίκαιον νὰ καλέσωσι τὸν συγγραφέα εἰς δικαστήριον· ἂν περιέχῃ ἀληθείας, τὸ εὐκολώτερον, συντομώτερον καὶ ὠφελιμώτερον ὄργανον τῆς σωτηριωδεστάτης κηρύξεως τῶν ἀληθειῶν εἶναι ὁ τύπος.

Ἔχω, ποθεινὲ Βάμβα, ὕλην νὰ γεμίσω πολλὰς σελίδας ἀκόμη· ἀλλὰ μὲ λείπουν καὶ δύναμις καὶ καιρός· ἐξηντλήθην ὁ ταλαίπωρος. Ὑγίαινε, εὐδαιμόνει καὶ γράφε με ὅσον συχνὰ σὲ συγχωροῦν οἱ ἄλλοι σου πολλοὶ κόποι.

12 Ἰανουαρίου 1825.

Ὁ πιστός σου φίλος Ο.Ο.

Ὁ ἀριθμὸς τῆς κατοικίας μου μόνος ἠλλάχθη ἀπὸ τὸν 5 εἰς τὸν 15, χωρὶς νὰ μετακινηθῶ ἀπὸ τὴν οἴκησιν, τῆς ὁποίας κατὰ δυστυχίαν μου, ηὐξήθη τὸ ἐνοίκιον φρ. 100.

33.

10 Μαΐου 1825.

Ποθεινότατε φίλε,

Τὴν 25 Φεβρουαρίου ἐπιστολήν Σου ἀνέγνων μετὰ χαρᾶς καὶ διὰ τὴν ὑγείαν Σου, καὶ διὰ τὰς περὶ τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἑλλάδος εὐτυχεῖς ἀγγελίας. Ἂν καὶ καταβαρημένος καὶ ἀπὸ ἀσχολίας ἀλλεπαλλήλους, καὶ ἀπὸ καθημερινὰς ῥητὰς καὶ ἀρρήτους ψυχικὰς ἀνίας, δὲν ἀργῶ ταύτην τὴν φορὰν νὰ σὲ γράψω. Ὅ,τι μὲ παρακινεῖ εἰς τοῦτο εἶναι τὸ περὶ τῆς μελλούσης σχολῆς τῆς Κεφαλληνίας, καὶ τῆς ὁποίας προσμένεις ἀπ' αὐτοὺς προσκλήσεως. Φρονεῖς φίλε μου, ὡς Βάμβας, λέγων, ὅτι δὲν θέλεις δεχθῆν τὴν πρόσκλησιν, πλὴν μὲ συνθήκην ν' ἀναχωρῇς ὁπόταν θέλῃς. Διὰ τοῦτο σπεύδω νὰ σὲ γράψω καὶ νὰ σὲ παρακαλέσω θερμῶς νὰ ἐπιμείνῃς εἰς τὴν φρόνιμόν σου ταύτην ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν κρίνω ἀπόφασιν νὰ μὴν ἀδικήσῃς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ὅπου ἡ παρουσία σου θέλει εἶσθαι ἀσυγκρίτως ὠφελιμωτέρα. Ἂν δι' ἀτυχίαν ἡ κατατρεχομένη καὶ κατατρυχομένη ἀπὸ σχολαστικοὺς καὶ ἀπὸ σοφιστὰς Ἑλλὰς ἐπιμένῃ εἰς τὴν ἀναισθησίαν της, σὲ συμβουλεύω νὰ ταξειδεύσῃς πρὸς ἡμᾶς, νὰ μὲ θάψῃς, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃς τὴν Ἑλληνικὴν Βιβλιοθήκην.

Λυπεῖ κ' ἐμέ, ὡς καὶ σέ, ἡ πρὸς τοὺς τυράννους μας κλίσις τῶν νέων Ἀθ. Ἀλλὰ δὲν μ' ἐκπλήττει. Ἔχουν καὶ αὐτοὶ τοὺς Ἀριστογείτονάς των καὶ τοὺς Δημάδας, ὡς τοὺς εἶχεν ἡ παλαιὰ καταστραφεῖσα ἀπὸ τοὺς τοιούτους Ἑλλάς, ὡς τοὺς ἔχει σήμερον ἡ κινδυνεύουσα νὰ καταστραφῇ νέα Ἑλλάς. Συνεργοῦν εἰς τοῦτο καὶ αἱ παροῦσαι πολιτικαὶ περιστάσεις τῆς Εὐρώπης ὅλης. Μὴν εὑρίσκοντες ἡσυχίαν εἰς τὴν Πατρίδα των, σκορπίζονται ἄλλοι ἀλλαχοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναγκάζονται πολλοὶ νὰ πορίζωνται τὰ πρὸς ζωὴν καὶ ἀπὸ πράξεις ἀτίμους. Τί θέλεις; Τοιοῦτοι εἶναι οἱ ταλαίπωροι ἄνθρωποι. Ἂς παρηγορούμεθα ὅμως, ὅτι δὲν ἰσχύουν ἑκατὸν ἢ διακόσια

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνδράρια, ν' ἀμαυρώσωσιν ὁλοκλήρου Ἔθνους φιλέλληνα διάθεσιν.

Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐθρυλλήθη διὰ τῶν ἐδῶ ἐφημερίδων, ὅτι ἔρριψε τὸ προσωπεῖον, ἢ μᾶλλον ὅτι τοῦ τὸ ἐξέσχισεν ἡ κυβέρνησις, τοῦ περιβοήτου λέγω Μ. Ἂν τὰ θρυλλούμενα ἦναι ἀληθῆ, ὡς εἶναι πιθανά, ἐμπορῶ νὰ καυχηθῶ, ὅτι εἶμαι εἷς ἀπὸ τοὺς ὀλίγους, ὅσους δὲν ἰσχυσε ν' ἀπατήσῃ ἡ ὑπόκρισίς του. Ἡ σιωπή του μάλιστα εἰς τὴν τελευταίαν μου πρὸς ἀπόκρισιν, ἥτις τὸν ἠνάγκαζε τρόπον τινὰ νὰ ἐξηγηθῇ καθαρώτερα, ἡ σιωπὴ λέγω αὕτη, μὲ κάμνει νὰ πιστεύω τὰ θρυλλούμενα. Γνωστοποίησέ με λεπτομερῶς ὅ,τι μάθῃς περὶ τούτου. Τοῦ Β. ὁ θάνατος δὲν ζημιόνει ποσῶς τὴν Ἑλλάδα, ὡς οὐδ' ἄλλων πολλῶν τοιούτων θέλει τὴν ζημιώσειν. Ἡ μετάνοια τοῦ Κ. ὅτι ἐπρόκοψε, ἀποδείχνει, ὅτι δὲν ἐπρόκοψε παρὰ τὸ ἄλογον μέρος τοῦ ψυχαρίου του. Τὸ «Ὡς οὐδὲν ἡ μάθησις, ἂν μὴ νοῦς παρῇ» ἤθελ' εἶσθαι ἀληθές, ἂν οἱ τοιοῦτοι ἐπεριωρίζοντο εἰς μόνην τὴν ἀχρηστίαν των. Ἀλλ' ἐπειδὴ γίνονται καὶ μεγάλων κακῶν αἴτιοι, ἔπρεπε νὰ λέγηται, «Ὡς δεινὸν ἡ μάθησις, ἂν μὴ νοῦς παρῇ.»

Διὰ τί δὲν γράφεις πρὸς τὸν Βλ. ἢ τὸν Ρ. νὰ σὲ στείλωσι τὴν δευτέραν ἔκδοσιν τοῦ Β. καὶ τὰ ἐκδοθέντα πρὸ ὀλίγου Πολιτ. συγγραμμάτια τοῦ Πλουτάρχου; Εἰς τούτων τὴν κεφαλὴν θέλεις εὑρεῖν καὶ μακρὸν διάλογον δύο Γραικῶν περὶ τῶν Ἑλλην. συμφερόντων. Ἐγὼ ἐδῶθεν δὲν ἔχω τρόπον νὰ σὲ τὰ πέμψω. Πάλιν σὲ λέγω καὶ σὲ παρακαλῶ, ἂν ἡ Ἑλλὰς δὲν σὲ καλέσῃ, ἔλα ἐδῶ. Ἐδῶθεν ἐμπορεῖς νὰ τὴν ὠφελήσῃς πολὺ πλέον παρὰ αὐτόθεν. Ὅπως ἂν συμβῇ, μὴ δεσμεύσῃς τὴν ἐλευθερίαν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

σου εἰς κάμμίαν πόλιν ἢ χώραν, ἀλλὰ μεῖνε Tui juris νὰ τρέχῃς ὅπου ἡ χρεία σὲ καλέσῃ.

Εὐτύχει, ποθητὲ φίλε, καὶ γράφε με, διὰ τοῦ ἐν Λιβ. Φραγκ. ἢ Ζ. Ροδοκ. ἢ Θ. Σπαν.

Μὲ τὸν Πρ. Κουντ. εἶμαι εἰς ἐπιστολικὴν κοινολ. Πρὸ μικροῦ ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ἐπιστολήν του τὸν ἔγραψα πολλὰ καὶ θερμά, παρακινούμενος μάλιστα εἰς τοῦτο ἀπὸ τὴν ὁποίαν αὐτὸς μὲ συγχωρεῖ ἐλευθερίαν συμβουλῆς. Εἴθε νὰ ἐνεργήσωσιν εἰς τὴν ψυχήν του τὰ γραφόμενα!

Καὶ πάλιν καὶ πολλάκις ἀσπάζομαί σε, χρηστὲ φίλε.

Ἔξωθι ἐπιγραφή:

«Πρὸς τὸν κύριον Νεόφυτον Βάμβαν
Εἰς Κεφαλληνίαν».

34.

29 Νοεμβρίου 1825.

Πολυπόθητε μου Βάμβα,

Οἱ ἐν Τεργέστῃ γνωστοί σου φίλοι Ζ. Β. καὶ Ι. Ρ. παρακαλοῦνται νὰ σὲ πέμψωσι δύο ἀντίτυπα τῶν ὁποίων ἐξέδωκα πρὸ μικροῦ Ἀπομνημονευμάτων Ξενοφ. ἐνωμένων μὲ τὸν Πλάτ. Γοργίαν. Τὸ ἓν εἶναι διὰ σέ· τὸ ἄλλο κάμε με τὴν χάριν νὰ στείλῃς ἀσφαλῶς εἰς τὰ Κύθηρα πρὸς τὸν ἐκεῖ πιθανῶς ἀκόμη εὑρισκόμενον Ἰωάννην Μη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κέλη,' εὑρίσκετο κἂν τὴν 5 Μαρτίου 1824 κατὰ τὴν τότε πρὸς ἐμὲ ἐπιστολήν του.

Τὰ δύο ἑνωμένα ταῦτα συγγράμματα δύο ἐνδόξων ἀνδρῶν, περιέχοντα ὅλην τὴν διδασκαλίαν ἐνδοξοτέρου ἀνδρός, τοῦ διδασκάλου των, πόσον ἀξίζουν, καὶ πόσον ἀρετῆς ἔρωτα εἶναι καλὰ νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τῶν νέων τὰς ψυχάς, δὲν ἔχεις χρείαν νὰ τὸ μάθῃς ἀπ' ἐμέ. Φρόντισε νὰ σκορπισθῶσιν εἰς τοὺς Ἑπταννησιώτας σου. Τὰ συνώδευσα καὶ μὲ μακρὰ Προλεγόμενα, καὶ μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Σωκράτους, καὶ τὰ ἐπροσφώνησα εἰς τὰ μειράκια τῆς Ἑλλάδος· διότι καὶ ἀπ' αὐτὰ μόνα ἐλπίζω τὴν μέλλουσαν αὐτῆς σωτηρίαν, ἐπειδὴ ἀπὸ μᾶς τοὺς Τουρκογέροντας (παρεκτὸς τοῦ Βάμβα καὶ τινῶν ἄλλων ὀλίγων) δὲν ἐλπίζεται πλέον τίποτε.

Γέμει, φίλε, ἡ κεφαλή μου ἀπὸ πολλὰ χρειώδη νὰ σὲ γράψω, ἀλλὰ δὲν ἔχω δύναμιν. Ἔξω ἀπὸ τὴν σύμφυτον μὲ τὸ γῆρας ἀσθένειαν, βασανίζομαι τώρα τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ ἀπαραμύθητον κεφαλαλγίαν. Μή με στερεῖς γραμμάτων σου, ὁσάκις σὲ τὸ συγχωροῦν αἱ πολλαί σου ἀσχολίαι, μηδὲ παύσῃς ποτὲ νὰ μὲ ἀγαπᾷς, ὡς σε ἀγαπῶ.

Εὐδαιμόνει! Ο.Ο.

Σοῦ εἶναι εὔκολον νὰ μὲ πληροφορήσῃς, εἰς πόσους τόμους ἐσυμποσοῦτο, ἐπάνω κάτω, ἡ δυστυχὴς τῆς δυστυχοῦς Χίου μας βιβλιοθήκη; Κάνεις ἀπὸ τοὺς ἀπὸ καιρὸν περάσαντας ἐδῶ συμπατριώτας, καὶ μαθητάς σου καὶ ἄλλους, δὲν ἐδυνήθη νὰ μοῦ ἀναγγείλῃ τι πιθανὸν περὶ τούτου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

35.

Πρὸς τὸν Κύριον Ν. Βάμβαν, εἰς Κέρκυραν,

Ἐκ Παρισίων, 6 Νοεμβρίου 1828.

Περιπόθητε φίλε,

Πᾶσά σου ἐπιστολή, ὅταν τὴν λαμβάνω, γίνεται δι' ἐμὲ ἡμέρα ἑορτῆς καὶ πανηγύρεως· καὶ τοιαύτας ἑορτάς, πιστεύων τὴν πρὸς ἐμέ σου εὔνοιαν, δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἤθελες μὲ προξενεῖν συχνότερα, ἂν σὲ τὸ ἐσυγχωροῦσαν οἱ πολλοὶ κοινωφελεῖς σου κόποι. Ἐγὼ δὲ πάλιν, παρὰ τοὺς ὀλίγους κόπους μου, ἔχω εὔλογον ἀπολογίαν τῆς σπανιότητος τῶν πρὸς σὲ ἐπιστολῶν μου, τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἡλικίας, καὶ τῶν συνοδευουσῶν αὐτὴν ὀδυνηρῶν νόσων. Δὲν σοῦ ἀναφέρω τὰς ψυχικὰς ἀνίας, ἴσως ὄχι μετριωτέρας ὅσων πάσχεις σύ, φίλε, διὰ νὰ μὴ σὲ λυπῶ ματαίως. Ἔχω κ' ἐγώ, καθὼς σύ, τοὺς ἀντιπολεμοῦντάς με. Ἀλλ' ὅμως παρηγοροῦμαι, καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ παρηγορῆσαι, ἐνθυμούμενος τοῦ γλυκυτάτου Εὐριπίδου τοὺς γλυκεῖς λόγους,

> Δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·
> Θνητὸς γὰρ ἔφυς. Κἂν μὴ σὺ θέλῃς
> Τὰ θεῶν οὕτω νενόμισται.

Δὲν μᾶς ἐκήρυξε πόλεμον ὅλος ὁ κόσμος· ἔχομεν καὶ φίλους, ὀλίγους ἴσως, ἀλλὰ πολλῶν ἀνταξίους, οἱ ὁποῖοι καὶ εἰλικρινῶς μᾶς ἀγαποῦν, καὶ τοὺς κόπους ἡμῶν ἐλαφρύνουν.

Χαίρω, φίλε, ὅτι εἶσαι περὶ τὰ τέλη τῆς Ματθιακῆς Γραμματικῆς. Ἔκαμες φρόνιμα νὰ τὸν ἀκολουθήσῃς, καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀκόμη φρονιμώτερα εἶναι ὅσα ἐπρόσθεσες εἰς τὴν ἀρχήν. Εἴθε τὴν ἴδω, πρὶν κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς!

Δὲν μὲ λέγεις ἂν ἔλαβες τὸ Ἐγχειρίδιον καὶ τὰς Διατριβὰς τοῦ Ἐπικτήτου. Τὸν πρῶτον τόμον τῶν Ἀτάκτων ἐλπίζω ὅτι θέλουν σὲ στείλειν μετ' ὀλίγον οἱ ἐν Τεργέστῃ κοινοὶ καὶ πιστοί μας φίλοι. Ἀσχολοῦμαι τώρα εἰς τὸν δεύτερον, μὲ ἐλπίδα νὰ τὸν τελειώσω ἐξώλαμπρα, ἐλπίδα ἴσως ματαίαν, καὶ διὰ τὸ πάχος τοῦ τόμου, καὶ διότι, φίλε, τὸ ἔλαιον τοῦ λύχνου τῆς ζωῆς μου φυρᾷ κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμήν. Ὅπως ἂν συμβῇ, τὸ γραμμένον εἶναι τελειωμένον, καὶ δὲν μένουν πλὴν οἱ διεξοδικοὶ πίνακες, οἱ ὁποῖοι, ὡς ἐξεύρεις, δὲν γίνονται παρὰ μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ τύπου. Εἰς ὅλα τοῦτα τὰ Ἄτακτα, ὦ πόσον ἐπεθύμησα τὴν παρουσίαν σου, διὰ νὰ μὲ βοηθῇς μὲ τὰς συμβουλάς σου!

Τὸν Διδότον προσμένω, νὰ τὸν κοινωνήσω ὅσα μὲ γράφεις, καὶ μένε ἥσυχος.

Τὰ τῆς Ἑλλάδος φαίνεται ὅτι ἔλαβαν κἂν τι καλητέραν μορφὴν καὶ τάξιν, ἀφ' οὗ ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὴν κυβέρνησιν ὁ Κ. Ἀπὸ τοὺς ἐρχομένους ἐκεῖθεν, καὶ ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας τὰ μανθάνω. Ἀπ' ἐκεῖνον προσμένω πρὸ πολλῶν ἤδη μηνῶν ἀπόκρισιν εἰς τὰς ἐπιστολάς μου, καὶ ἀπορῶ πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν σιωπήν του.

Μὴν ἀμελήσῃς, νὰ ζήσῃς, νὰ μὲ φανερώσῃς τὴν παραλαβήν καὶ τοῦ Ἐπικτήτου καὶ τῶν Ἀτάκτων, καὶ προξένει εἰς τὸν γέροντα φίλον σου ὅσας ἑορτὰς σὲ συγχωροῦν οἱ κόποι σου.

Εὐδαιμόνει! « Τὰ θεῶν οὕτω νενόμισται ».

Ὁ φίλος σου, Ο.Ο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

36.

Πρὸς τὸν Κύριον Νεόφυτον Βάμβαν, εἰς Κέρκυραν,

Ἐκ Παρισίων, 18 Φεβρουαρίου 1830.

Τριπόθητε φίλε

Τὴν 15 τοῦ παρόντος σ' ἔστειλα διὰ Τεργέστης, Λιβόρνου καὶ Μασσαλίας τὸ λιθογραφημένον Πρόγραμμα τῆς ἐδῶ Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ μελετωμένου Γραικογαλλικοῦ Λυκείου. Εἰς αὐτὸ προσμένεσαι νὰ καταστα θῇς μέγα ὄφελος ὅλης τῆς Ἑλλάδος· καὶ ἐξαιρέτως νὰ σώσῃς τὰ λείψανα τῆς δυστυχεστάτης Χίου, σκορπισμένα εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, ὡς πρόβατα χωρὶς ποιμένα, καὶ κινδυνεύοντα, ἢ νὰ λησμονήσωσιν ὁλότελα τὴν πατρίδα, ἢ νὰ τὴν φθείρωσιν ἐπιστρέφοντα μὲ ἤθη ἀλλότρια τῆς πατρίδος.

Αἱ ζάλαι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅτε ἠναγκάσθην, νὰ γράψω πρὸς τοὺς εἰς διαφόρους πόλεις διατρίβοντας ὁμοπάτριδας, δὲν μ' ἐσυγχωροῦσαν, φίλε, νὰ σὲ εἴπω καὶ τὴν ὁποίαν μὲ ζητεῖς κρίσιν περὶ τῆς Γραμματικῆς σου. Παρόμοιαι καὶ καθημεριναὶ ζάλαι, καὶ ἡ ἀσχολία τοῦ τρίτου τόμου τῶν Ἀτάκτων (ὅστις τελειοῦται περὶ τὸ Πάσχα) δὲν μ' ἐσυγχώρησαν οὐδὲ νὰ τὴν ἀναγνώσω μέχρι τέλους. Ὅσον ὅμως ἀνέγνωσα μὲ πείθει νὰ ὁμολογήσω εἰλικρινῶς, ὅτι ἡ γραμματική σου ἔχει σήμερον τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι μέλλει νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὰ σχολεῖα, κἂν θέλωσι, κἂν μὴ θέλωσιν οἱ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δι' ἠλιθιότητα, ἢ διὰ κακίαν ἐμποδίζοντες τὴν εἰσαγωγήν της. Ὁ Θυρότος σ' εὐχαριστεῖ διὰ τὸ χαριζόμενον ἀντίτυπον καὶ θέλει γράψειν περὶ αὐτῆς εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς φιλολογικὰς ἐφημερίδας. Ὁ αὐτὸς Θυρότος σὲ πέμπει διὰ τοῦ Διδότου ἀντίδωρον τὸ φιλοσοφικόν του νέον σύγγραμμα εἰς τόμους δύο, ἐπιγραφόμενον. Introduction à l'étude de la philosophie.

Τὸ τέλος, φίλε, τοῦ 1829 καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ 1830 ἔτους ἔγιναν δι' ἐμὲ πῦρ, ὄχι καθαρτήριον, ἀλλὰ καταναλίσκον. . . Δὲν ἐμπορῶ κἂν νὰ εἴπω.

Τέτλαθι δή, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης.

Ὄχι, φίλε, τὰ κύντερα, ἢ μᾶλλον τὰ κύντιστα μοῦ τὰ ἐφύλασσεν ἡ Πρόνοια εἰς τὰς τελευταίας ὥρας τοῦ ὀδυνηροῦ μου βίου. Μόνη ἡ παρουσία σου δύναται νὰ μὲ παρηγορήσῃ. Εὐδαιμόνει φίλε!

37.

Ἐκ Παρισίων, 26 Σεπτεμβρίου 1832.

Φίλτατε Βάμβα,

Ἀποκρίνομαι εἰς τὴν ἀπὸ πολλῆς ποθουμένην ἐπιστολήν σου. Χαίρω ὅτι ζῇς καὶ ὑγιαίνεις, λυποῦμαι δὲ διὰ τὰ κατέχοντά σε λυπηρά. Ἂν αἱ λύπαι τῶν ἄλλων συνεργῶσι τι εἰς ἀνακούφισιν τῶν ἰδικῶν σου, μάθε, ὅτι εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ ὀδυνηροῦ μου βίου, μοῦ ἐφύλασ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σεν ἡ πεπρωμένη τὴν ὀδυνηροτάτην πληγήν, τὸν ἀπροσδόκητον θάνατον τοῦ φιλτάτου μου Θυρότου, θερισθέντος ἀπὸ τὴν Σκυθικὴν νόσον κατὰ τὴν 19 τοῦ Ἰουλίου. Ἀπὸ τοὺς φίλους μου αὐτὸς (ὁ κορυφαῖος τῶν φίλων) εἶχε μοῦ μείνειν ἀκόμη. Ἀπορῶ ὅτι δὲν ἀπεπλήχθην, ἀλλὰ σώζομαι ἔτι.

Ἄλλη δυστυχία, τὸ οὐδὲν μέν, λογιζομένη πρὸς τὴν πρώτην· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐλάχιστα προστιθέμενα εἰς τὰ μεγάλα, τὰ κάμνουν βαρύτερα. Ἐνθυμᾶσαι, ὅτι συνυπέφερες μ' ἐμέ, εὑρισκόμενος ἐδῶ, τὴν παραφροσύνην τῆς τότε θεραπαίνης μου. Παρόμοιόν τι συνέβη πρὸ ὀλίγου καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβα, μετὰ τὴν δι' ἀδυναμίαν γεροντικήν, ἀναχώρησιν τῆς πρώτης, νέαν θεράπαιναν. Ταύτης ἡ παραφρόνησις, δὲν εἶναι «ὁλοὴ μανία» ἀλλ' ἡ ἀπὸ τοὺς Ἰατροὺς ὀνομαζομένη **Μονομανέα.** Πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἐκβαίνει διὰ νὰ ἀγοράσῃ τὰ πρὸς ζωὴν καθημερινὰ . . . . , καὶ δὲν ἐπιστρέφει πλέον, ἀφίνουσα με χωρὶς γεῦμα. Παραγγέλλουν οἱ Στωϊκοί, νὰ μὴ ταρασσώμεθα ἀπὸ «τὰ οὐκ ἐφ' ἡμῖν». Ἀλλ' ὅταν αὐτὰ συσσωρεύωνται τόσον, ὥστε νὰ μᾶς ἐμποδίζωσι καὶ ἀπὸ «τὰ ἐφ' ἡμῖν» δὲν εἶναι πλέον ἱκαναὶ οὐδ' αἱ παραγγελίαι τῶν φιλοσόφων νὰ μᾶς ἀναψύχωσι. Μόλις ἐτελείωσα ταύτας τὰς ἡμέρας τὸν τέταρτον τόμον τῶν Ἀτάκτων, καὶ δὲν μ' ἔμεινε δύναμις οὐδ' ἐλπὶς νὰ ἐξακολουθήσω τὸν πέμπτον. Μόνη ἡ παρουσία σου ἐδύνατο νὰ μ' ἐνδυναμώσῃ καὶ νὰ μὲ ἀναψυχώσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἔγινεν ἀδύνατον, ἂς προστεθῇ εἰς τὰς λοιπάς μου δυστυχίας καὶ ἡ ἀπουσία σου. Προσμένω μὲ ὅμμα ἱλαρὸν τὸν μέλλοντα νὰ τὰς παύσῃ θάνατον.

Μὲ ἐκπλήττεις, φίλε, λέγων ὅτι δὲν ἔλαβες ἀκόμη

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παρὰ τὸν πρῶτον τόμον τῶν Ἀτάκτων. Εἰς τὸν κατάλογον τῶν πεμπομένων βιβλίων εἰς τοὺς ἐν Τεργέστῃ Βλαστὸν καὶ Ρώταν, πρῶτον εἶναι πάντοτε τὸ ὄνομά σου. Φρόντισε, παρακαλῶ σε νὰ ζητήσῃς ἀπ' αὐτοὺς λιπαρῶς, τὸν δεύτερον, τὸν τρίτον, καὶ τὸν μετ' ὀλίγας ἡμέρας μέλλοντα νὰ σταλθῇ τέταρτον τόμον τῶν **Ἀτάκτων** καὶ παρὰ τούτους τὸν **Συνέκδημον Ἱερατικόν**.

Ἀνέξυσε, φίλε, τὴν πληγήν μου, ἡ εἴδησις τῆς μεταφράσεως τοῦ Θυροτίου συγγράμματος. Ὢ πόσον ἤθελα τὸν εὐφράνειν μὲ ταύτην τὴν τόσον τερπνὴν ἀγγελίαν! Ἡ Ἀκαδημία τὸν ἐβράβευσε δι' αὐτό, μικρὸν πρὸ τῆς τελευτῆς του, μὲ 6000 φράγκα. Καὶ εἰς τὸν τέταρτον τόμον τῶν Ἀτάκτων, θέλεις ἰδεῖν ὅτι ἐσυμβούλευα κ' ἐγὼ τὴν μετάφρασιν τοῦ βιβλίου.

Ἀλλὰ φίλε, Τί ὄφελος ἀπὸ τὰς μεταφράσεις σου, ἐπειδὴ δὲν τὰς ἐκδίδεις διὰ τῶν τύπων; Τὴν χημείαν τοῦ Θενάρδου προσμένομεν ἀκόμη.

Ὅταν ἴδω τὸν Διδότον, θέλω τὸν ἐρωτήσειν περὶ τῶν σταλθέντων εἰς σὲ Βιβλίων. Εὐδαιμόνει, φίλε!

Ο. Ο.

Χθὲς ὡδόθη πρὸς τοὺς ἐν Τεργέστῃ ὁ IV τόμος τῶν Ἀτάκτων.

Ἡ ἐν Λονδίνῳ Βιβλικὴ ἑταιρία ἐξέδωκε Ψαλτήριον μεταφρασμένον εἰς τὴν κοινήν μας γλῶσσαν. Εἰπέ με, νὰ ζήσῃς! ἐ τίς εἶναι ὁ μεταφραστής;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΙΔ'.

Πρὸς ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΝ.

38.

15 Φεβρουαρίου 1816.

Φίλτατε κύριε Ῥοδοκανάκη ἀσπάζομαί σε. Διπλῆν αἰτίαν ἔχω νὰ σὲ γράψω. Πρῶτον μὲν νὰ σὲ φανερώσω τὴν ἀποστολὴν τῶν ὁποίων μ' ἐζήτησες Βίων Πλουτάρχου Γαλλικῶν, καὶ πρὸς τούτοις ἑνὸς σώματος τοῦ πρώτου τόμου τοῦ Στράβωνος. Ὁ Στράβων εἶναι δῶρον φιλικὸν τοῦ Κοραῆ· διὰ τοὺς Βίους (στιχωμένους εἰς τόμους 12), δός, ἂν ἀγαπᾷς, τὸν κὺρ Ἀλέξανδρον, ἀφοῦ τοὺς λάβῃς, φρ. 40. Ἔπειτα νὰ σ' ἐνθυμίσω ὅσα ἐλαλήσαμεν περὶ τῶν μελλόντων νὰ πεμφθῶσιν εἰς τοὺς συμπατριώτας σωμάτων. Σήμερον στέλλω πρὸς τὸν ἐν Μασσαλίᾳ κὺρ Πέτρον Σκυλίτσην 150 σώματα στιχωμένα τοῦ πρώτου τόμου, διὰ νὰ τὰ στείλῃ πρὸς τὸν ἐν Σμύρνῃ κὺρ Στέφανον Ράλλην. Ἀλλὰ πρὸς τίνα καὶ τί νὰ γράψω περὶ τῆς πωλήσεως αὐτῶν δὲν ἐξεύρω. Ὅθεν ἀναγκάζομαι νὰ σὲ βαρύνω περὶ τούτου, καὶ σὲ λέγω λεπτομερέστερον τὰ ἑξῆς.

Διὰ τὸν πρῶτον τόμον τοῦ Στράβωνος οἱ βιβλιοπῶλαι μὲ πληρόνουσι διὰ καθὲν ἀστίχωτον σῶμα φράγκα 11,50, καὶ τὸν πωλοῦν αὐτοὶ εἰς τὸ κοινὸν φρ. 13. Δύο τρόπους συλλογίζομαι περὶ τῶν πεμπομένων 150 πρὸς τοὺς συμπατριώτας. Ὁ πρῶτος εἶναι νὰ τὰ πωλῶσι διὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λογαριασμόν μου, καὶ νὰ μὲ πέμπωσι τἀργύρια, καθόσον τὰ συνάγουσιν, εἰς τρόπον ὥστε ἀφοῦ ἀφαιρέσωσι τὰ ἔξοδα τῆς Μασσαλίας, ναῦλον, ἀσφαλισμὸν ἀπὸ κινδύνους θαλάσσης κτλ., νά μου μένωσι καθαρὰ φρ. 12,50 (δηλαδὴ 11,50 ὅσα ἐδῶ λαμβάνω ἀπὸ τοὺς βιβλιοπώλας, καὶ φρ. 1 διὰ τὸ στίχωμα). Ὁ δεύτερος εἶναι νὰ τὰ λαμβάνωσι καὶ νὰ τὰ πωλῶσι διὰ λογαριασμόν των, πέμποντες, εὐθὺς μετὰ τὴν παραλαβήν, πρὸς ἐμὲ τὴν τιμὴν ἐλευθέραν πάσης δαπάνης καὶ καθαρὰν πρὸς φρ. 8,33.

Εἰς τοῦτον τὸν τρόπον ἀφαιρῶ ἓν τρίτον ἀπὸ τὴν διωρισμένην τιμήν, καὶ ζημιοῦμαι πρὸς τούτοις, καθὼς καὶ εἰς τὸν πρῶτον, τὰ ἐδῶ ἔξοδα τοῦ Σανδυκίου καὶ ἄλλα πνά.

Κοινώνησε (νὰ ζήσῃς!) τὴν παροῦσαν εἰς τὸν κὺρ Ἀλέξανδρον, καὶ συμβουλευόμενοι ὅ,τι ἀποφασίσετε περὶ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τρόπου, μένω εὐχαριστημένος. Περὶ τοῦ ἀσφαλισμοῦ τῶν κινδύνων τῆς θαλάσσης δὲν γράφω τίποτε πρὸς τὸν Σκυλίτσην τῆς Μασσαλίας. Ἂν ἦναι διὰ λογαριασμὸν τῶν συμπατριωτῶν, εἶσαι κύριος νὰ τὸν πάρῃς ἢ ὄχι· ἂν μένωσι τὰ βιβλία δι' ἴδιόν μου λογαριασμόν, παρακαλῶ νὰ τὸν ἐνεργήσετε ἢ αὐτοῦ (ἐὰν ἦναι εὐθηνοτέρα ἡ τιμή), ἢ νὰ γράψετε νὰ τὸν ἐνεργήσῃ ὁ Σκυλίτσης. Καὶ ἐπειδὴ εὑρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν κιβωτὸν καὶ βιβλία διὰ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Χίου (διὰ φρ. 427,15), ἀρκετὰ εἶναι νὰ ἀσφαλίσετε φρ. 1700 δι' ὁλόκληρον τὴν κιβωτόν.

Μὴν ἀμελήσῃς νὰ γράψῃς, σὲ παρακαλῶ, ἢ σύ, ἢ ὁ φίλος Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Σκυλίτσην εἰς Μασσαλίαν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ πρὸς τοὺς μέλλοντας νὰ λάβωσι καὶ νὰ πωλήσωσι τὰ βιβλία εἰς τὴν πατρίδα. Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν!

Εἷς τὰς προσταγάς σου
ΚΟΡΑΗΣ.

39.

A Monsieur
Stamati Rodocanachi négociant Grec à Trieste.

Ἐκ Παρισίων, 20 Μαΐου 1822.

Φίλε συμπατριῶτα,

Μὲ μεγάλην τῆς ψυχῆς μου εὐχαρίστησιν ἔμαθα πρὸ πολλοῦ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν σου, ὅτι ἐσώθητε ἀπὸ τοῦ ἀγρίου λύκου τὸ στόμα. Ἔμαθα ὡσαύτως πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὴν ὁποίαν μοῦ εὐαγγελίζεσαι ἀπολύτρωσιν τῆς Χίου, καὶ εὔχομαι νὰ ματαιωθῶσιν οἱ περὶ τῆς μελλούσης τύχης τῶν συμπατριωτῶν κοινοί μας φόβοι! Οὐδ' ἐγὼ δὲν εἶμαι ἥσυχος περὶ αὐτῶν, ἂν καὶ αἱ ἐλπίδες μου ὑπερβαίνωσι πολὺ τοὺς φόβους μου. Καὶ πρὸ τῆς ἐπιστολῆς σου ἐφρόντισα νὰ γράψω καὶ κοινὴν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τοὺς ἔξω τῆς πατρίδος Χίους, καὶ ἰδίαν ἄλλην πρὸς τὸν χρηστὸν Βαρβάκην. Τῆς πρὸς τοὺς Χίους θέλεις λάβει τὸ ἀντίγραφον ἀπὸ τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ ἢ ἀπὸ τοὺς ἐν Λόνδρᾳ· τῆς πρὸς τὸν Βαρβάκην πιθανὸν ὅτι θέλει σὲ τὸ κοινωνήσειν ὁ ἐν Λιβόρνῳ ἐξάδελφός σου Ζωρζῆς. Κατὰ τύχην ἔλαβα ταύτας τὰς ἡμέρας ἐπιστο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λὴν ἀπὸ τῆς Πορτογαλλικῆς πολιτείας τὸν λειτουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν (Ministre des affaires étrangères), τὸν ὁποῖον ἡ γεροντικὴ κακόμοιρός μου μνήμη δὲν ἐμπόρεσεν ἀκόμη νὰ μοῦ παραστήσῃ, μ' ὅλον ὅτι λέγει ὅτι μ' ἐγνώρισεν ἐδῶ πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν. Ἡ ἐπιστολή του εἶναι εἰς ἄκρον σκοτεινή, καὶ τοῦτο μόνον μοῦ δίδει νὰ συμπεράνω, κλίσιν φιλάνθρωπον εἰς ἡμᾶς. Ὅθεν τὸν ἀπεκρίθην χωρὶς ἀναβολήν, ζητῶν καὶ ἀπ' αὐτὸν χεῖρα βοηθείας. Πρὸ δύο σχεδὸν μηνῶν μ' ἔγραψε (καὶ αὐτὸς ἄγνωστος εἰς ἐμὲ) ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους (députés) εἰς τὰς Ἱσπανικὰς Κόρτας, ζητῶν συμβουλὴν δι' ἓν τάγμα στρατιωτῶν καὶ στρατηγῶν, συγκροτημένον τὸ πλέον ἀπὸ φυγάδας Ἰταλ. κ' ἕτοιμον νὰ κινήσῃ. Ἀντέγραψα καὶ πρὸς αὐτὸν τὰ χρειώδη. Ἄλλος Γερμανὸς θερμὸς φίλος καὶ εὐχέτης τῆς ἐλευθερίας τῶν Γραικῶν ἐμβῆκεν αὐτόκλητος εἰς ἀλληλογραφίαν μ' ἐμέ· εἶναι ἀπὸ τὸ Stuttgart, καὶ ὀνομάζεται Schott. Αὐτὸς προεδρεύει τὸ ἐξεπίτηδες συσταθὲν συνέδριον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ἔστειλαν μὲ τὰ συναχθέντα ἀργύρια καὶ καλοὺς πολλοὺς ταγματάρχας καὶ ὅπλα. Ἔκαμαν καὶ αὐτοὶ ὅ,τι ἐδυνήθησαν καὶ πρὸ τῆς συμβουλῆς μου αὐτοκίνητοι, καὶ μετὰ τὴν συμβουλήν μου.

Βλέπεις, φίλε, ὅτι κ' ἐγὼ ἀφ' ἑαυτοῦ μου (ὡς ἀπαιτεῖ τὸ χρέος μου) κινοῦμαι, καὶ ἄλλοι μὲ δίδουν ἀφορμὴν κινήσεως. Ἀλλὰ τὰ κινήματά μου εἶναι χελώνης βαδίσματα. Τί νὰ κάμω ὁ ταλαίπωρος; εὑρέθην εἰς τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς μου, τῆς ὁποίας τὴν παῦσιν βλέπω ὅτι ἐπιταχύνουν οἱ ὑπὲρ τὴν δύναμίν μου κόποι. Καὶ δὲν λυποῦμαι διὰ τὴν μέλλουσαν παῦσιν· ἡ λύπη καὶ ὁ σκώληξ ὅστις μου κατεσθίει τὰ σπλάγχνα εἶναι,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτι ἀποθνήσκω χωρὶς νὰ ὠφελήσω ὅσον ἐπιθυμῶ τὴν πατρίδα. Ἠσχολούμην εἰς ἔκδοσιν νέου ἄλλου συγγράμματος μὲ ἐλπίδα νὰ τὸ δημοσιεύσω τὸ ἐρχόμενον φθινόπωρον· ἀλλα τώρα βλέπω καὶ φοβοῦμαι μὴ δὲν ἀρκέσω νὰ πληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν μου. Πνίγομαι ἀπὸ ἐπιστολάς, καὶ πολλὰς ἄλλας φροντίδας· τὰς ὁποίας φοβοῦμαι μὴ μοῦ φέρωσιν ὄχι θάνατον (εἶναι τρέλα ὁ φόβος τοῦ θανάτου), ἀλλὰ τὴν χειροτέραν μυρίων θανάτων ἀποπληξίαν. Ὀλίγα ξεμωράματα εἶναι ὑποφερτά, καὶ συγχωρημένα εἰς τοὺς γέροντας· ἀλλ' ἀποπληξία, φίλε, ἐξεύρεις τί σημαίνει· **θάνατον τοῦ λογικοῦ**. Εἶναι ἡ κατάρα τοῦ Δαυίδ· «Παρασυνεβλήθη τοῖς . . .» δὲν μὲ κρατεῖ ἡ ψυχή μου νὰ ἐκφωνήσω τὸ ἀκόλουθον.

Μένουν ἀκόμη εἰς τὴν κεφαλήν μου ὅσα ἀρκοῦν νὰ γεμίσω ἄλλας τέσσαρας ἢ πέντε σελίδας, ἀλλὰ δὲν ἔχω δύναμιν νὰ τὰ καταστρώσω. Δὲν μὲ λέγεις, τί σημαίνει ἡ τόσον μακρὰ σιωπὴ τοῦ Βάμβα;

Ἀσπάζομαι τὸν φίλον Ῥώταν· ἄσπασέ μου καὶ τὸν Κ. Π. Μαυρογορδάτον, καὶ παρακάλεσέ τον νὰ μὲ συγχωρήσῃ ὅτι δὲν τὸν ἐφανέρωσα τὴν ἀπολαβὴν τῶν 1114 φρ. διὰ τὴν κιβωτὸν τὴν περιέχουσαν τὰ Πολιτικά, τὴν ὁποίαν μὲ γράφει ὁ Παντολέων Ἀργέντης, ὅτι τὴν παρέλαβε (τὴν 2 Μαρτίου), κ' ἐπρόσμενε θαλάσσιον εὐκαιρίαν νὰ τὴν κατευθύνῃ αὐτοῦ. Πρὶν τούτων σ' ἔστειλα διὰ τῶν ἀδελφῶν σου Μηχ. καὶ Φρ. ἓν σῶμα τῶν Πολιτικῶν. Ἐφρόντισαν τάχα νὰ σὲ τὸ προφθάσωσι; Ἄσπασε νὰ ζήσῃς! καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτοῦ συμπατριώτας, καὶ ἐκεῖνον (δὲν ἐνθυμοῦμαι τὴν ὥραν ταύτην τ' ὄνομά του) ὅστις μου ἐζήτει νὰ τοῦ συνθέσω τροπάρια εἰς ἦχον τοῦ «Εὐαγγελίζου γῆ χαρὰν μεγάλην». Ζήτησε παρὰ πάν-

Δημοσια Κεντρικη Βιβλιοθηκη Βεροιας

των συγχώρησιν καὶ συγκατάβασιν διὰ τὸ γῆράς μου, ὁσάκις ἀδυνατῶ νὰ πληρόνω τὰς ἐπιθυμίας των. Ἑβδομήκοντα τέσσαρα ἔτη ἐπέρασαν ἀποῦ βαρύνω τὴν γῆν, ἐντρέπομαι ὅτι ζῶ ἀκόμη. Εἴθε σεῖς νὰ ζῆτε εὐδαίμονες ὅλοι εἰς τῆς φίλης πατρίδος τὴν γῆν!

Ὁ φίλος Ο. Ο.

Δὲν μὲ λέγεις τίς εἶναι καὶ πόθεν ἐφύτρωσεν εἰς τὴν Χίον ὁ Πρίγκιψ Λογοθέτης; Ἀκόμη δὲν ἠρχίσαμεν, καὶ μᾶς κατεπλάκωσαν πανταχόθεν οἱ Πρ. Τίς τοὺς βαπτίζει μὲ τοιαῦτα ὀνόματα;

ΙΕ'.

Πρὸς ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΝ, εἰς Βιέννην.

40.

5 Σεπτεμβρίου 1816.

Τὸν Ταρτοῦφον συνωδευμένον μὲ τὴν ἐπιστολήν σου ἔλαβα, καὶ σ' εὐχαριστῶ. Πρὸ αὐτοῦ ἄλλα βιβλία δὲν μὲ ἦλθαν ἀπὸ μέρους σου· καὶ ἐπειδὴ παρέπεσαν καὶ ἄλλων ἀποστάλματα διὰ τὰς περιστάσεις, πιθανὸν ὅτι ἔπαθαν καὶ ἰδικά σου τὴν αὐτὴν τύχην.

Ἡ μετάφρασις εἶναι καλή, ὄχι ὅμως χωρὶς σφάλματα. Νὰ τὰ σημειώσω, ὡς ἐπιθυμεῖς, δὲν μὲ συγχωροῦσιν οὔτε αἱ πολλαὶ καὶ βαρεῖαι ἀσχολίαι μου, οὔτ' ἡ σχεδὸν ἑβδο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μηκονταετής μου ἡλικία, στολισμένη μὲ λαμπρὰν ἀρθριτικὴν νόσον. Ἀρκεῖ νὰ σὲ δείξω τὰς πηγὰς τῶν σφαλμάτων, αἱ ὁποῖαι κατὰ δυστυχίαν νὰ φραχθῶσιν ὅλαι εἶναι τῶν ἀδυνάτων.

Πηγὴ πρώτη δυσκολεύουσα τὴν ἀκριβῆ μετάφρασιν εἶναι ἡ βάρβαρος ῥίμα, ἥτις ἐπροσκολλήθη καὶ εἰς ἡμᾶς ὡς ψώρα. Εἰς τὰς βαρβάρους τῶν Εὐρωπαίων γλώσσας, ἦτον ἴσως ἀναγκαῖον τὸ ὁμοιοτέλευτον, διὰ νὰ τῶν μετριάσῃ τὴν τραχύτητα· ἀλλ' εἰς τὴν ἰδικήν μας, ἂν καὶ βαρβαρωθεῖσαν, πολὺ ὅμως ὑπερτέραν ἐκείνων, ἡ ῥίμα ἐμβῆκε δι' ὀργὴν τῶν Μουσῶν. — Ἀλλ' εἶναι νόστιμος εἰς τὴν ἀκοήν.—Αἴ! καὶ τί δὲν κάμνει νόστιμον ἡ ἔξις; Ἔχουσι καὶ οἱ Αἰθίοπες τὰς Ἀφροδίτας των, ὡς ἡμεῖς οἱ λευκόδερμοι· ἔχουσι καὶ ποιητάς, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν ἀλλάσσουσιν οὐδὲ ἕνα πρὸς δέκα Ὁμήρους.

Δευτέρα πηγή, ἡ αἰτία, εἶναι ἡ παροῦσά μας κατάστασις· ὅσοι ζῶμεν τὴν σήμερον εἴμεθα πρῶτοι ἐργάται (εἰς τὴν χρονικὴν τάξιν) γλώσσης ἀκόμη ἀνεργάστου καὶ ἀγνάπτου, τῆς ὁποίας ἡ δυσκολία φυσικὰ πρέπει ν' αὐξάνῃ ὅταν καὶ ὁ γράφων δὲν ἐκφράζῃ ὅσα συλλογίζεται, ἀλλὰ μεταφράζει τοὺς λογισμοὺς τῶν ἄλλων· καὶ νὰ ἐπαυξάνῃ, ὅταν οἱ ξένοι λογισμοὶ ἦναι καὶ στιχουργημένοι.

Τρίτην ἀριθμῶ αἰτίαν τὴν ἔλλειψιν τῶν βοηθημάτων. Βοηθήματα νοῶ τὰ σχόλια καὶ τὰς ἐξηγήσεις, ὅσας εἶναι δυνατὸν νὰ μάθῃ τις ἀπὸ τοὺς συμπολίτας ποιητοῦ ἢ συγγραφέως πρὸ πολλοῦ ἀποθανόντος· καὶ αἱ ἐξηγήσεις εἶναι ἢ γραμμέναι, ἢ σωζόμεναι κατὰ παράδοσιν εἰς τὴν μνήμην τῶν πολιτῶν. Εἰς τὸν Ἀριστοφάνην μᾶς ἔμειναν πολλὰ σκοτεινά, διότι καὶ οἱ μνημονεύοντες ἐσβέσθησαν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλου

ὅλοι, καὶ τὰ σωζόμενα ὀλίγα σχόλια δὲν μᾶς πληροφοροῦσι περὶ πάντων. Ὁ Μολιέρος, ἂν καὶ πολὺ νεώτερος τοῦ Ἀριστοφάνους, ἄρχισε καὶ αὐτὸς νὰ γίνεται τόσον παλαιός, ὥστε καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς του δὲν τὸν καταλαμβάνουν, πλὴν ὅσοι ἔλαβαν ἐλευθέραν ἀνατροφήν.

Δὲν ἐξεύρω ποίαν ἔκδοσιν τοῦ Μολιέρου ἐμεταχειρίσθης· ἀλλ' εἶναι ἐκδόσεις αὐτοῦ μὲ σχόλια· καὶ μίαν ἀπὸ ταύτας ἔπρεπε νὰ ἔχῃς διὰ νὰ τὸν συμβουλεύεσαι, ὅταν ἔχῃς χρείαν συμβουλῆς· παραδείγματος χάριν, λέγεις (σελ. 49).

> Χθὲς μᾶς ἔσχισ' ὁ ἀχρεῖος ἓν χειρόμακτρον λεπτόν,
> Ἐπειδὴ σ' ΑΝΘΗ ΑΓΙΩΝ τὸ εὑρῆκε τειλικτόν.

Κανεὶς βέβαια ἀπὸ τοὺς Γραικοὺς δὲν εἶναι δυνατὸς νὰ μαντεύσῃ τί σημαίνουσι τὰ *ἄνθη τῶν ἁγίων*· ἐπειδὴ καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Γάλλους οἱ νέοι, ἀκούοντές τα πρώτην φορὰν εἰς τὸ θέατρον, ἀναγκάζονται νὰ ἐρωτῶσι τοὺς πρεσβυτέρους, ἢ σοφωτέρους των περὶ αὐτῶν. Εἰς τοὺς χρόνους του τὰ *ἄνθη τῶν ἁγίων* ἦτον ὄνομα συναξαρίου τινὸς τότε περιφήμου, ἤγουν συλλογῆς βίων ἁγίων, ὡς εἶναι εἰς ἡμᾶς ὁ *Νέος παράδεισος*, ἡ *Ἁμαρτωλῶν σωτηρία* καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Εἰς τόπον λοιπὸν τῶν ἀνθέων τούτων εἶχες ἄδειαν νὰ βάλῃς ἀνάλογόν τι ἀπὸ τὰ ἰδικά μας Ἐκκλησιαστικὰ βιβλία, καὶ αὐτὸ τὸ *Ἀνθολόγιον* δὲν ἔβλαπτε, ἂν ἐπεθύμεις νὰ φυλάξῃς ὅπως δήποτε καὶ τὴν λέξιν. Τοῦτο εἶναι ἀδιάφορον εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῆς μεταφράσεως, ἐπειδὴ ἀρκεῖ ν' ἀκολουθήσῃς τὴν θεμελιώδη ἰδέαν τοῦ Κωμικοῦ, τὴν μίξιν λέγω τῶν βεβήλων μὲ τὰ ἅγια, ἥτις ἐσύγχισε τὸν ἅγιον Ταρτοῦφον.

Δὲν εἶναι ὅμως ἐπίσης ἀδιάφορον καὶ τὸ ὁποῖον ἀναγκάσθης ἀπὸ τὴν ῥίμαν νὰ προσθέσῃς *λεπτόν*· διὰ τί;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διότι ὁ Μολιέρος δὲν ἐφανέρωσε, ἴσως οὐδ' ἐσυλλογίσθη τὴν ποιότητα τοῦ Μανδηλίου. Ἴσως ἔπρεπε νὰ τὸ ἐκφράσῃς οὕτως·

Χθὲς μοῦ ἔσχισ' ὁ πανοῦργος τὸ μανδῆλιν μὲ θυμόν,
Διότ' εἰς Ἁγίων Βίους τὸ εὗρῆκε τυλικτόν.

Οὐδὲ τὸ *θυμὸν* εὑρίσκεται εἰς τὸν στίχον τοῦ Μολιέρου. — Ἔχεις δίκαιον· ἀλλ' εὑρίσκετο κἂν εἰς τὸν λογισμόν του, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ, νὰ δικαιολογήσῃ τὸν μεταφραστήν. Οἱ σχίζοντες ὑποθέτουσι πολλάκις θυμὸν ἢ μανίαν, δύο πάθη οἰκειότατα τῶν σχολαστικῶν καὶ τῶν ὑποκριτῶν. Ὅθεν ἐμποροῦσες ἀκόμη νὰ μεταχειρισθῇς τὸ *μανικῶς*, ἢ *μὲ μανίαν*, ἂν ἡ κατάρατος ῥίμα σὲ τὸ ἐσυγχώρει.

Οὐδ' ὁ Ὁμηρικὸς Πάρις μὲ τὴν Ἑλένην του (σελ. 48) μὲ φαίνεται καλός, ὄχι μόνον διότι ὁ Μολιέρος δὲν εἶπέ τι τοιοῦτον, ἀλλ' ἀκόμη ὅτι οὐδὲ τὸ ἐσυλλογίσθη βέβαια. Ἐμεταχειρίσθη ἁπλῶς τὸ παράδειγμα τοῦ ἔρωτος, πάθους κοινοῦ καὶ συμβαίνοντος γενικῶς καὶ καθημέραν εἰς ὅλας τὰς πόλεις καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἂν εἶχε χρείαν νὰ τὸ εἰδοποιήσῃ μὲ τὴν εἰς δύο τινὰς μερικοὺς ἐραστὰς προσαρμογήν, ἤθελεν ἐπινοήσειν τρόπον ἄλλον τινά, καὶ ὄχι τὸ παράδειγμα τοῦ Πάριδος, τοῦ ὁποίου ὁ ἔρως, οὐδ' ἦτον ἔρως, ἀλλ' ἀνόμου μοιχοῦ ἐπιθυμία, καὶ ξένης γυναικὸς ἁρπαγή, οὐδ' αὐτῆς πολλὰ σώφρονος ἴσως. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἐκφράσῃς καὶ σὺ γενικῶς, ἴσως εἰς τοιοῦτόν τινα τρόπον·

Τὸν φιλεῖ, τὸν ἀγκαλιάζει, οὐδ' εὑρίσκεται κἀνείς
Ἐρωμένης, ὡς νομίζω, τόσον θερμὸς ἐραστής.

Εἶναι καὶ ἄλλα σπαρμένα εἰς τοὺς στίχους σου παραράματα· τὰ ὁποῖα ἤθελες ἀποφύγειν ἀναμφιβόλως, ἂν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δὲν σ' ἀνάγκαζεν ἡ ῥίμα, καὶ θέλεις ἀποφεύγειν εἰς τὸ ἑξῆς, ἂν δίδῃς πλειοτέραν προσοχὴν εἰς τὰς παγίδας της, ἢ καὶ ἂν ἦσαι ἀρκετὰ ἀνδρεῖος νὰ δοκιμάσῃς καὶ μίαν μετάφρασιν διὰ στίχων ἀνομοιοτελεύτων. *Ἀνδρεῖος* λέγω, διότι ἀνδρείαν χρειάζεται καὶ τὸ « φρονεῖν ἐν πολλοῖς μεμῆνόσι ». Εἰς τὰς τελειωμένας τούτων γλώσσας ἡ ἐξόρισις τῆς ῥίμας εἶναι πλέον τόσον ἀδύνατος, ὅσον ἤθελ' εἶσθαι, φερειπεῖν, εἰς τὸν χρυσοῦν τῆς Ἑλλάδος αἰῶνα ν' ἀφαιρέσῃ τις ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν στιχουργίαν τὴν ἰαμβικὴν ἢ τροχαϊκὴν ποδομετρίαν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τούτους ἡ τυραννία τῆς ῥίμας δὲν εἶναι καθολική· ἐπειδὴ οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Ἰταλοὶ ἐφύλαξαν τὴν ἄδειαν νὰ στιχουργῶσι κάποτε στίχους λευκοὺς (vers blancs) ὡς τοὺς ὀνομάζουσι. Εἰς ἡμᾶς ἡ ἐξόρισις αὐτῆς δὲν ἤθελ' ἀπαντήσειν μεγάλας δυσκολίας, ἂν ἐγίνετο τώρα, ὁπότε δὲν ἔχομεν ἀκόμη οὔτ' Εὐριπίδας, οὔτε Σοφοκλέας. Ὅπως ἂν ἦναι, παρακαλῶ καὶ σὲ καὶ τοὺς ὁμοίους σου στιχουργούς, ἐὰν δὲν ἦναι (καὶ φοβοῦμαι μὴ δὲν εἶναι πλέον) δυνατὸν νὰ ἐξορίσετε τὴν ῥίμαν, νὰ φυλάξετε κἂν εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ἐξουσίαν καὶ τῶν ἀνομοιοτελεύτων στίχων, καὶ νὰ μεταφράζετε κάποτε τὰς ξενικὰς κωμῳδίας καὶ εἰς πεζὸν λόγον. Δὲν ἔκαμνες κακὰ νὰ μεταφράσῃς τὸν Μισάνθρωπον τοῦ Μολιέρου εἰς τὸ πεζόν, ἢ καὶ αὐτόν σου τοῦτον τὸν στιχουργημένον Ταρτοῦφον νὰ μεταμορφώσῃς εἰς Λογογραφικόν· ἂν ὄχι ἄλλο, γυμνάζεσαι εἰς τὴν μετάφρασιν, καὶ γνάπτεις ἑνταυτῷ τὴν ἄγναπτόν μας γλῶσσαν, τῆς ὁποίας τὸ ἀμόρφωτον ὠνόμασα δευτέραν πηγὴν τῶν κοινῶν εἰς ὅλους μας σφαλμάτων.

Ὁποῖα ὅμως καὶ ὁπόσα εἶναι τὰ σφάλματα ταῦτα, δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐλαττώσωσι τὴν προθυμίαν εἰς τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καλλιεργίαν τῆς γλώσσης. Πρώτους εἰς τὴν χρονικὴν τάξιν τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος μᾶς ἐφύτευσεν ἡ φύσις· πρωτεῖον δυστυχέστατον, ἂν τὸ παραβάλωμεν πρὸς τὴν μέλλουσαν τῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων, ἢ καὶ μεταφραστῶν, λαμπρὰν ἐποχήν. Ἀλλ' ὅμως εἰς τὰς χεῖράς μας εἶναι νὰ ἀποφύγωμεν τὸ ὄνειδος τῆς δυστυχίας, ἐὰν ὅ,τι ἐνεργοῦμεν σκοπὸν ἄλλον δὲν ἔχῃ παρὰ νὰ ταχύνωμεν τὴν μακαρίαν ἐποχὴν ἐκείνην.

Ἂν καὶ δὲν μοῦ ἔμεινε πλέον δύναμις νὰ γράψω περισσότερα, δὲν θέλω νὰ παραδράμω μίαν ἀκόμη σημείωσιν. Παρατηρῶ ὅτι μιμεῖσαι καὶ σὺ τοὺς μεταχειριζομένους τὴν Ὑφὲν ὡς συνιζήσεως ἢ συνεκφωνήσεως σημεῖον, ὡς παραδείγματος χάριν εἰς τὸ Ἀγκαλιάζει. Τὸ ἄχρηστον ἔθος τοῦτο χάριν τίνων ἔλαβε τὴν ἀρχήν, ἡμῶν ἢ τῶν ξένων; Δι' ἡμᾶς εἶναι ὁλότελα μάταιον, ἐπειδὴ ἐξεύρομεν ὅλοι, ὅτι οἱ πολιτικοὶ στίχοι ἔχουσι πολλάκις καὶ δεκαεπτὰ συλλαβάς, προφερομένας ὡς δεκαπέντε. Ἆρα διὰ τοὺς ξένους; Ἀλλ' αὐτοὶ ἀναγινώσκουσι καὶ τὸν Ὅμηρον, εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκονται ὄχι ὀλίγαι συνιζήσεις· καὶ ὅμως δὲν ἐξέδωκαν ἀκόμη οὔτε τὴν Ἰλιάδα, οὔτε τὴν Ὀδύσσειαν μὲ τοιούτους κροσσοὺς ἢ *φούντας Ἀρλεκινικάς*. Ἔπειτα οἱ πρῶτοι τῆς Ὑφὲν εὑρεταὶ τὴν ἐπενόησαν ὡς σημεῖον, ὄχι συνιζήσεως φωνηέντων, ἀλλὰ συνθέσεως λέξεων, ὡς εἶναι τὸ Διόσκουροι, Νεάπολις, καὶ τὰ παρόμοια· τὰ ὁποῖα ὅμως οὐδ' αὐτὰ πλέον ἐκδίδονται μὲ τὴν Ὑφέν. Ὑγίαινε εὐδαιμονῶν.

Α. ΚΟΡΑΗΣ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

41.

13 Μαρτίου 1819.

Φιλτατε Κοκκινάκη,

Ἔχω ἐπιστολάς σου ἀμέσους, ἔχω ἀσπασμούς σου δι' ἄλλων· καὶ εἰς ὅλα ταῦτα σιωπῶ. Τί νὰ κάμω; ὁ καιρὸς μὲ λείπει· τὴν φυσικὴν τοῦ γηρατείου ἀδυναμίαν ηὔξησαν ἄλλαι γεροντικαὶ ἀσθένειαι· εἰς τὰς ἀσθενείας ἐπροστέθησαν, καὶ παντοδαπαὶ ἀνίαι, τὰς ὁποίας πολλὰ καλὰ γνωρίζεις. Σὲ λέγω ἀκόμη καὶ ὅ,τι δὲν γνωρίζεις. Τόσον εἶναι τὸ πλῆθος τῶν ἀλλαχόθεν πρὸς ἐμὲ ἐπιστολῶν, ὥστ' ἀναγκάζομαι ὁ ταλαίπωρος « ἑκὼν ἀέκοντι θυμῷ » ν' ἀφίνω τὰς πλειοτέρας χωρὶς ἀπόκρισιν. Πρὸς τί καὶ διατί ὅλα ταῦτα; διὰ νὰ σὲ κινήσω εἰς συγχώρησιν τῆς σιωπῆς μου.

Ὁ φίλος Π. σᾶς ἔστειλε τὰς εἰς τὸν Θ. κρίσεις τοῦ Ι. Κ. τὰς ὁποίας παρακαλῶ καὶ σὲ καὶ τὸν πανοσιώτατον συνεργόν σου (ἀσπαζόμενος αὐτὸν φιλικῶς) νὰ σπουδάσετε νὰ τυπωθῶσι μὲ ἀκρίβειαν· τὸ δὲ ἀναγκαιότερον νὰ κρατήσετε τ' ὄνομα τοῦ συντάκτου Ι. Κ μυστικόν· διότι θέλει τὸν κακοφανῆν μεγάλως ἡ γνώρισις, καὶ τοῦ παραλύσειν ἴσως τὰς χεῖρας νὰ μὴ στέλλῃ πλέον τίποτε εἰς τὸ ἑξῆς εἰς τὸν Ἑρμῆν σας. Ἦτο καλὸν νὰ προφθάσετε νὰ τὰς τυπώσετε, πρὶν ἐκδοθῇ ὁ δεύτερος τόμος τοῦ Θ.

Τὰ αὐτὰ λέγω καὶ παρακαλῶ, καὶ διὰ τὴν μετὰ τὰς *Κρίσεις* σταλθεῖσαν *Διατριβὴν* ἀπὸ τὸν αὐτὸν φίλον Π. ὅταν τὴν λάβετε, λογαριάσετε πόσα φύλλα τυπογραφικὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σχεδὸν μέλλει νὰ γεμίσῃ, καὶ πόσον θέλει εἶσθαι ἡ δαπάνη της, καὶ ἐρωτήσατε τὸν ἐν Τεργέστῃ κύριον Ῥώταν, πόσα σώματα ἀγαπᾷ νὰ σύρετε. Προσοχὴν μεγάλην (νὰ ζήσετε!) εἰς τὴν τύπωσιν.

Γνωστὴ σᾶς εἶναι ἡ ἀνωνύμως ἐκδιδομένη ἐδῶ ἐφημερίς. Τοὺς ἐκδότας δὲν γνωρίζω· φοβοῦμαι ὅμως μὴ τοὺς ἐσυνάθροισε καὶ ἐσυγκρότησεν ὁ Τουρκοκοδρ. ὡς ἐπιτείχισμα ἢ ὁρμητήριον κατὰ τῆς ἰδικῆς σας. Τοιαύτην εὔλογον ὑποψίαν ἔδωκεν ἡ κρυφιότης εἰς τοὺς ἐδῶ ὁμογενεῖς τῆς καλῆς Μερίδος. Τοῦτο λοιπὸν σᾶς διδάσκει, φίλοι, ν' αὐξήσετε τὴν προσοχήν σας εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Ἑρμοῦ, καὶ νὰ σφίγξετε ἰσχυρότερα τὸν δεσμόν σας μετὰ τῶν ὁμογενῶν τῆς καλῆς μερίδος καὶ τῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἐδῶ, καὶ μάλιστα τοῦ Νικολοπούλου καὶ τοῦ Π. καὶ ἄλλων τινῶν γνωστῶν σας. Διότι (μὴν ἀμφιβάλλετε), ἐὰν ἀληθῶς ὁ Τοῦρκος εἶναι στρατηγὸς τῆς μυστικῆς ταύτης Ἑταιρίας, δὲν θέλει ἀργήσειν νὰ ταράξῃ τὴν σύμπνοιάν σας, μὲ σκοπὸν ὁ λυμεὼν νὰ σᾶς χωρίσῃ διὰ νὰ σᾶς πολεμῇ εὐκολώτερα. Προσέχετε λοιπὸν νὰ μὴ καταστα-θῆτε «δυσμενέσι χάρμα». Οὔτε φρόνιμον, οὔτε δίκαιον εἶναι νὰ σηκώσετε πόλεμον πρῶτοι σεῖς κατ' αὐτῶν· ἂν σᾶς ἐνοχλήσωσιν ὅμως, δὲν θέλουν σᾶς ἐγκαταλείψειν οἱ φίλοι σας, ὅταν φυλάσσετε τὴν μετὰ τῶν φίλων ὁμόνοιαν.

Ὑγίαινε. Ο. Ο.

Τοὺς συμπατριώτας ἀσπάζομαι. Τὸν κύριον Κοπίταρα χαιρέτισον ἐκ μέρους μου. Μὴ λησμονήσῃς τὸν κύριον Κούμαν· χρεωστῶ καὶ τοὺς δύο τρόπον τινὰ ἀποκρίσεις. Ἀλλά τι νὰ πράξω;

Βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ με γῆρας ὑπάζει.

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τώρα πτύω καὶ αἷμα. Ἀγαθῇ τύχῃ!

Δός με καθαρὰ τῆς κατοικίας σου τὴν σημείωσιν.

Τὸν κ. Γλαράκην ἄσπασε ἐκ μέρους μου· εἰπέ με ἂν ἐκίνησε, ἢ πότε μελετᾷ νὰ κινήσῃ πρὸς τὴν πατρίδα, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκίνησαν ἤδη ἀπὸ Μασσαλίας καὶ οἱ τυπογραφικοὶ χαρακτῆρες τὴν 14 Φεβρουαρίου, ὡς μὲ γράφει ἐκεῖθεν ὁ Ἀργέντης. Ὁ δὲ τυπογράφος ἐκίνησεν αὐτόθεν; Ἦτο καλὸν νὰ γρηγορεύσετε τὴν ἀποστολὴν ὅλων τῶν χρειωδῶν καὶ νὰ γνωστοποιηθῇ κἂν, ὅτι πρὸ τῶν Κυδωνιατῶν ἔλαβον οἱ Χῖοι τυπογραφίαν. Ὁ Κυδωνιάτης τυπογράφος, ἀνὴρ φρόνιμος καὶ ζηλωτὴς τῆς δόξης τῆς πατρίδος του κινεῖ περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐρχομένου μηνός, πρὸς τὰς Κυδωνίας, ὅστις ἔμαθεν ὄχι μόνον νὰ τυπόνῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ χύνῃ χαρακτῆρας τύπων. Δὲν τοὺς φθονῶ· ἐξεναντίας τοὺς εὐλογῶ καὶ τοὺς μακαρίζω. Λυποῦμαι ὅμως ὅτι εἰς τοῦτο τὸ γένος τοῦ σταδίου παρέτρεξαν τοὺς Χίους, οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ ἦναι οἱ πρῶτοι κατὰ πάντα. Συμβουλεύσου μὲ τοὺς φίλους Ἐπιτρόπους, ἂν δὲν συμφέρῃ νὰ τὸ κηρύξετε εἰς τὸν Λ. Ε. ὅτι ἐκίνησαν οἱ χαρακτῆρες διὰ τὴν Χίον. Φοβοῦνται ἴσως δικαίως τὰς τοιαύτας κηρύξεις· ἀλλὰ πρέπει νὰ μετριάζωσι τοὺς φόβους των μὲ τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας. Τὸ ἐνεργούμενον σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι τοιοῦτον, ὁποῖον νὰ μὴ φοβῆται πλέον οὔτε Θεοὺς οὔτε δαίμονας νὰ τὸ ἐμποδίσωσι. Τόσον εἶναι σταθερὰ ἡ περὶ τούτου κρίσις καὶ ἐλπίς μου, καὶ ἡ φιλοτιμία μου περὶ τοῦ γυμνασίου τῶν Χίων εἶναι τόση, ὥστε καταντᾷ πολλάκις εἰς τὸ παιδαριῶδες. Μὴ γελᾷς. Δὲν ἐξεύρεις ὅτι «δὶς παῖδες οἱ γέροντες;» Ἡ φιλοτιμία αὕτη μ' ἐκίνησε νὰ γράψω καὶ πρὸς τὸν Βαρβάκην, ἄνθρωπον ἄγνωστον εἰς ἐμέ, ἄνθρωπος ἀδύ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Χίου

νατος νὰ γράφω ἐγώ, καὶ διὰ τὸ γῆρας καὶ δι' ἄλλας αἰτίας. Εἶπέ με, ἂν ἔστειλαν οἱ Ἐπίτροποι πρὸς αὐτὸν τὴν ἐπιστολήν μου. Καὶ πάλιν ὑγίαινε!

Χαιρέτισον φιλικῶς ἐκ μέρους μου τὸν καλὸν καγαθὸν κύριον Πόπ.

Τὰς ἐπιστολάς μου μήτε νὰ δείχνῃς εἰς κανένα (πλὴν εἰς τοὺς φίλους ἐπιτρόπους), μήτ' ἀπὸ τὰς χεῖράς σου νὰ συγχωρῇς νὰ ἐκβαίνωσι, ἂν δὲν θέλῃς νὰ λυπήσῃς ἄνδρα γέροντα ὅστις δὲν σ' ἐλύπησε τίποτε.

42.

2 *Ἀπριλίου 1819.*

Φίλε Κοκκινάκη,

Καὶ πάλιν ἀσπάζομαί σε, προσκυνῶν καὶ τὸν συνεργάτην σου. Ἐδῶ συγκλεισμένα βλέπεις τὰ λοιπὰ τῆς εἰς τὸν Θεόφραστον κρίσεως. Τάχυνε τὴν ἔκδοσίν των εἰς τὸν Λ. Ε. πρὶν λαλήσωσι περὶ αὐτοῦ αἱ ἐφημερίδες τῶν ἀλλογενῶν, καὶ πρὶν ὁ ἐκδότης δημοσιεύσῃ, ὡς ὑπόσχεται, καὶ τὰς δευτέρας του φροντίδας. Τάχυνέ τα σὲ λέγω, διότι (ἐὰν ἴσως ἀξίζωσι τίποτε), ἡ δημοσίευσις θέλει σᾶς προξενήσειν τιμὴν ἐκ μέρους τῶν ἀλλογενῶν, καὶ συστείλειν ἴσως κατὰ τὸ θερμότερον τῶν ἐμετικῶν ἐνθῶν

βόντων (εἰς τὰς *περὶ φυτῶν ἱστορίας*) τὴν παραλαβήν. Ἂν κατὰ δυστυχίαν χαθῶσι, δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν να τὰ μεταγράψω. Πτύω αἷμα, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο προθυμοῦμαι νὰ συνεργήσω καὶ ἐγὼ μικρὸν εἰς τοὺς κόπους σας. Μ' ἐπρόσφερεν ὁ κὺρ Π. νὰ κάμῃ τὴν ἀντιγραφήν, ὡς ἀντέγραψε καὶ τὴν διατριβὴν τοῦ Πανταζῆ, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα νὰ γίνω ἀδιάκριτος. Ἐπειδὴ περὶ τοῦ Πανταζῆ ὁ λόγος, δὲν ἤθελα νὰ τὸν κολοβόσωσιν οἱ αὐτοῦ Λογοκρίται· ἀλλὰ νὰ τυπωθῇ ὡς εἶναι (tale quale). Πρόσεχε εἰς τὴν λέξιν *ἀγενὴς* ὅπου τὴν τύχῃς, νὰ τυπώνεται ὀρθῶς· δὲν σὲ λανθάνει ὅτι γράφεται δι' ἑνὸς ν, ὅταν εἶναι ἀντικείμενον τοῦ *εὐγενοῦς*, καὶ διὰ δύο νν, ὅταν σημαίνῃ τὸν μὴ *γενναῖον*.

10 Ἀπριλίου.

Χθὲς μ' ἐφανέρωσεν ὁ κ. Π, ὅτι ἐλάβετε κ' ἐτυπώσετε τὸ πρῶτον μέρος τῆς εἰς τὸν Θεόφραστον ἐπικρίσεως. Ἔλαβα κ' ἐγὼ ἀπὸ τὸν κ. Ρ. τῆς Τεργέστης γράμμα, δηλοποιητικὸν τῆς ὁποίας σᾶς ἔδωκε διαταγῆς περὶ τῆς διατριβῆς τοῦ Πανταζῆ. Πράξετε λοιπόν, ὡς σᾶς γράφει ὁ ἐκ Τεργέστης. Πάλιν σᾶς λέγω, ἐπεθύμουν νὰ μὴ κολοβωθῇ. Δυνατὸν εἶναι νομίζω, νὰ ἐμποδίσετε τὴν κολόβωσιν, βάλλοντες κανὲν ἄλλο ὄνομα πόλεως τῆς τυπώσεως, εἰς τόπον τῆς Β. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔλαβα ἀπὸ τὸν σοφὸν ἐκδότην καὶ τὸν πρῶτον τόμον τῆς τρίτης ἐκδόσεως τοῦ λεξικοῦ του. Ἂν λάβω καιρὸν θέλω σχεδιάσειν καὶ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, νὰ σᾶς τὴν πέμψω· ὁ κ. Π. μὲ εἶπεν ὅτι ἐμέλλετε νὰ τὸν πέμψετε ἴσον τῆς εἰς τὸν θ. κρίσεως. Καλόν· ἀλλ' ὅμως (νὰ ζήσετε!) προσοχὴν μὴν δείξετε τὸν κρίνοντα. Ἂν καὶ ἡ κρίσις ἦναι πολλὰ

μαλακή, καὶ συνωδευμένη μὲ τοὺς χρεωστουμένους
τὸν χρηστὸν ἄνδρα εἰλικρινεστάτους μου ἐπαίνους,
ἤθελα ὅμως νὰ μὲ γνωρίσῃ διὰ πολλὰς αἰτίας. Ἀ
Κόπιταρ μὲ ὑπωπτεύθη, πάσχισε παρακαλῶ σε νὰ
πείσῃς τὸ ἐναντίον.

Τὸ τουρκικὸν ἀνδράποδον νὰ μοῦ πλύνετε ἀνδρικ
καὶ γενναίως· ἐπειδὴ ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι θρασύς, εἰς
ὁμολογίαν ταύτην πρέπει νὰ ἐπιστηρίζωνται ὅλα σας
ἐπιχειρήματα. Καλὸν ἦτο νὰ τοῦ καμπανίσετε καὶ
ὁποίαν ἐδοκίμασεν ἐδῶ ἀποστροφὴν ἀπὸ τοὺς σοφοὺς
τὴν θρασύτητα τοῦ λιβέλλου. Καλὸν εἶναι νὰ σημειώσ
καὶ τὴν θρασύτητα νὰ προσφωνήσῃ λίβελλον, εἰς τὸ
βάσμιον ὄνομα τοῦ ῥωσσικοῦ Αὐτοκράτορος. Τοῦτο ἐμ
ρεῖ νὰ τρομάξῃ ὀλίγον τὸν θρασύτατον· μάλιστα ἐπε
βλέπω ἐδῶ, ὅτι πολλὰ ἀντίτυπα τοῦ Λιβέλλου διαδίδ
ται χωρὶς τὴν προσφώνησιν· ὅθεν συμπεραίνω, ὅτι ἤρ
νὰ φοβῆται τὰ ἐνδεχόμενα τῆς θρασύτητος ἐπακολου
ματα. Καλὸν εἶναι νὰ παραστήσετε καὶ τὴν εὐτέλ
τῆς μελέτης, εἰς τρόπον ὥστε νὰ κόψετε τὴν ὄρεξιν
ἀγορᾶς. Τοῦτο δύναται νὰ σωφρονίσῃ τοὺς δαπανήσ
τας εἰς τὸν τύπον της καλοὺς χριστιανούς.

Ἡ παροῦσα σὲ πέμπεται διὰ τῶν αὐτοῦ ἐπιτρόπ
πρὸς τοὺς ὁποίους παρακαλῶ νὰ πληρώσῃς τὸ ἀγώ
της. Ὑγίαινε.

Ἂς τυπωθοῦν χωρὶς ἀναβολήν, πρὶν δημοσιευθῶσ
δευτέραι φροντίδες (Curae posteriores) τοῦ ἐκδότου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βόλος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΚΙΝΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Δημόσιο Κέντρο Βιβλίου Βιβλιοθήκη Ερμού